॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೇ

ಮಹಾನಿದ್ದೇಸಪಾಳಿ

೧. ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗೋ

೧. ಕಾಮಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

೧. **ಕಾಮಂ ಕಾಮಯಮಾನಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಚೇ ತಂ ಸಮಿಜ್ಝತಿ।**
ಅದ್ಧಾ ಪೀತಿಮನೋ ಹೋತಿ, ಲದ್ಧಾ ಮಚ್ಚೋ ಯದಿಚ್ಛತಿ॥

ಕಾಮಂ ಕಾಮಯಮಾನಸ್ಸಾತಿ **ಕಾಮಾ**ತಿ ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ। ಕತಮೇ **ವತ್ಥುಕಾಮಾ?** ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಗನ್ಧಾ ಮನಾಪಿಕಾ ರಸಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ; ಅತ್ಥರಣಾ ಪಾವುರಣಾ [ಪಾಪುರಣಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ದಾಸಿದಾಸಾ ಅಜೇಳಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಾ ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥು ಹಿರಞ್ಞಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ರಟ್ಠಞ್ಚ ಜನಪದೋ ಚ ಕೋಸೋ ಚ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಞ್ಚ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರಜನೀಯಂ ವತ್ಥು - ವತ್ಥುಕಾಮಾ।

ಅಪಿ ಚ ಅತೀತಾ ಕಾಮಾ ಅನಾಗತಾ ಕಾಮಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಕಾಮಾ; ಅಜ್ಝತ್ತಾ ಕಾಮಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಮಾ; ಹೀನಾ ಕಾಮಾ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಕಾಮಾ ಪಣೀತಾ ಕಾಮಾ; ಆಪಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ ಮಾನುಸಿಕಾ ಕಾಮಾ ದಿಬ್ಬಾ ಕಾಮಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಕಾಮಾ; ನಿಮ್ಮಿತಾ ಕಾಮಾ ಅನಿಮ್ಮಿತಾ ಕಾಮಾ ಪರನಿಮ್ಮಿತಾ ಕಾಮಾ; ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಕಾಮಾ, ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಕಾಮಾ, ಮಮಾಯಿತಾ ಕಾಮಾ, ಅಮಮಾಯಿತಾ ಕಾಮಾ; ಸಬ್ಬೇಪಿ ಕಾಮಾವಚರಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ರೂಪಾವಚರಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅರೂಪಾವಚರಾ ಧಮ್ಮಾ, ತಣ್ಹಾವತ್ಥುಕಾ ತಣ್ಹಾರಮ್ಮಣಾ ಕಾಮನೀಯಟ್ಠೇನ ರಜನೀಯಟ್ಠೇನ ಮದನೀಯಟ್ಠೇನ ಕಾಮಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ।

ಕತಮೇ **ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ?** ಛನ್ದೋ ಕಾಮೋ ರಾಗೋ ಕಾಮೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಕಾಮೋ; ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಕಾಮೋ ರಾಗೋ ಕಾಮೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋ ಕಾಮೋ; ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮೋಘೋ ಕಾಮಯೋಗೋ ಕಾಮುಪಾದಾನಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ।

“ಅದ್ದಸಂ ಕಾಮ ತೇ ಮೂಲಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಕಾಮ ಜಾಯಸಿ।
ನ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಕಾಮ ನ ಹೋಹಿಸೀ”ತಿ [ನ ಹೇಹಿಸೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]॥ -

ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। **ಕಾಮಯಮಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಾಮಯಮಾನಸ್ಸ ಇಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಸಾದಿಯಮಾನಸ್ಸ ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಪಿಹಯಮಾನಸ್ಸ ಅಭಿಜಪ್ಪಮಾನಸ್ಸಾತಿ - ಕಾಮಂ ಕಾಮಯಮಾನಸ್ಸ।

ತಸ್ಸ ಚೇ ತಂ ಸಮಿಜ್ಝತೀತಿ। **ತಸ್ಸ ಚೇತಿ** ತಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ಸುದ್ದಸ್ಸ ವಾ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ದೇವಸ್ಸ ವಾ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ। **ತನ್ತಿ** ವತ್ಥುಕಾಮಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ - ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಗನ್ಧಾ ಮನಾಪಿಕಾ ರಸಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ। **ಸಮಿಜ್ಝತೀತಿ** ಇಜ್ಝತಿ ಸಮಿಜ್ಝತಿ ಲಭತಿ ಪಟಿಲಭತಿ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ವಿನ್ದತೀತಿ - ತಸ್ಸ ಚೇ ತಂ ಸಮಿಜ್ಝತಿ।

ಅದ್ಧಾ ಪೀತಿಮನೋ ಹೋತೀತಿ। **ಅದ್ಧಾತಿ** ಏಕಂಸವಚನಂ ನಿಸ್ಸಂಸಯವಚನಂ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾವಚನಂ ಅದ್ವೇಜ್ಝವಚನಂ ಅದ್ವೇಳ್ಹಕವಚನಂ ನಿಯೋಗವಚನಂ ಅಪಣ್ಣಕವಚನಂ ಅವತ್ಥಾಪನವಚನಮೇತಂ - ಅದ್ಧಾತಿ। **ಪೀತೀತಿ** ಯಾ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತಾ ಪೀತಿ ಪಾಮುಜ್ಜಂ ಆಮೋದನಾ ಪಮೋದನಾ ಹಾಸೋ ಪಹಾಸೋ ವಿತ್ತಿ ತುಟ್ಠಿ ಓದಗ್ಯಂ ಅತ್ತಮನತಾ ಅಭಿಫರಣತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ಮನೋತಿ** ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಮನೋ ಮಾನಸಂ ಹದಯಂ ಪಣ್ಡರಂ ಮನೋ ಮನಾಯತನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ ತಜ್ಜಾ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮನೋ। ಅಯಂ ಮನೋ ಇಮಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಹಗತೋ ಹೋತಿ ಸಹಜಾತೋ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಏಕುಪ್ಪಾದೋ ಏಕನಿರೋಧೋ ಏಕವತ್ಥುಕೋ ಏಕಾರಮ್ಮಣೋ। **ಪೀತಿಮನೋ ಹೋತೀತಿ** ಪೀತಿಮನೋ ಹೋತಿ ತುಟ್ಠಮನೋ ಹಟ್ಠಮನೋ ಪಹಟ್ಠಮನೋ ಅತ್ತಮನೋ ಉದಗ್ಗಮನೋ ಮುದಿತಮನೋ ಪಮೋದಿತಮನೋ ಹೋತೀತಿ - ಅದ್ಧಾ ಪೀತಿಮನೋ ಹೋತಿ।

ಲದ್ಧಾ ಮಚ್ಚೋ ಯದಿಚ್ಛತೀತಿ। **ಲದ್ಧಾತಿ** ಲಭಿತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ವಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಮಚ್ಚೋತಿ** ಸತ್ತೋ ನರೋ ಮಾನವೋ ಪೋಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೀವೋ ಜಾಗು [ಜಾತು (ಸ್ಯಾ॰), ಜಗು (ಕ॰)] ಜನ್ತು ಇನ್ದಗು [ಹಿನ್ದಗೂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಮನುಜೋ। **ಯದಿಚ್ಛತೀತಿ** ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ ಯಂ ಸಾದಿಯತಿ ಯಂ ಪತ್ಥೇತಿ ಯಂ ಪಿಹೇತಿ ಯಂ ಅಭಿಜಪ್ಪತಿ, ರೂಪಂ ವಾ ಸದ್ದಂ ವಾ ಗನ್ಧಂ ವಾ ರಸಂ ವಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ವಾತಿ, ಲದ್ಧಾ ಮಚ್ಚೋ ಯದಿಚ್ಛತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಕಾಮಂ ಕಾಮಯಮಾನಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಚೇ ತಂ ಸಮಿಜ್ಝತಿ।
ಅದ್ಧಾ ಪೀತಿಮನೋ ಹೋತಿ, ಲದ್ಧಾ ಮಚ್ಚೋ ಯದಿಚ್ಛತೀ"ತಿ॥

೨. **ತಸ್ಸ ಚೇ ಕಾಮಯಾನಸ್ಸ, ಛನ್ದಜಾತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ।**
ತೇ ಕಾಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಸಲ್ಲವಿದ್ಧೋವ ರುಪ್ಪತಿ॥

ತಸ್ಸ ಚೇ ಕಾಮಯಾನಸ್ಸಾತಿ। **ತಸ್ಸ ಚೇತಿ** ತಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ಸುದ್ದಸ್ಸ ವಾ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ದೇವಸ್ಸ ವಾ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ। **ಕಾಮಯಾನಸ್ಸಾತಿ** ಕಾಮೇ ಇಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಸಾದಿಯಮಾನಸ್ಸ ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಪಿಹಯಮಾನಸ್ಸ ಅಭಿಜಪ್ಪಮಾನಸ್ಸ। ಅಥ ವಾ ಕಾಮತಣ್ಹಾಯ ಯಾಯತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತಿ। ಯಥಾ ಹತ್ಥಿಯಾನೇನ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾನೇನ ವಾ ಗೋಯಾನೇನ ವಾ ಅಜಯಾನೇನ ವಾ ಮೇಣ್ಡಯಾನೇನ ವಾ ಓಟ್ಠಯಾನೇನ ವಾ ಖರಯಾನೇನ ವಾ ಯಾಯತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತಿ; ಏವಮೇವಂ ಕಾಮತಣ್ಹಾಯ ಯಾಯತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ತಸ್ಸ ಚೇ ಕಾಮಯಾನಸ್ಸ।

ಛನ್ದಜಾತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋತಿ। **ಛನ್ದೋತಿ** ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮೋಘೋ ಕಾಮಯೋಗೋ ಕಾಮುಪಾದಾನಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ, ತಸ್ಸ ಸೋ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಜಾತೋ ಹೋತಿ ಸಞ್ಜಾತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪಾತುಭೂತೋ। **ಜನ್ತುನೋತಿ** ಸತ್ತಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ಮಾನವಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಜೀವಸ್ಸ ಜಾಗುಸ್ಸ ಜನ್ತುಸ್ಸ ಇನ್ದಗುಸ್ಸ ಮನುಜಸ್ಸಾತಿ - ಛನ್ದಜಾತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ।

ತೇ ಕಾಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀತಿ - ತೇ ವಾ ಕಾಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಸೋ ವಾ ಕಾಮೇಹಿ ಪರಿಹಾಯತಿ। ಕಥಂ ತೇ ಕಾಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ತಿಟ್ಠನ್ತಸ್ಸೇವ ತೇ ಭೋಗೇ ರಾಜಾನೋ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಚೋರಾ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿ ವಾ ದಹತಿ, ಉದಕಂ ವಾ ವಹತಿ, ಅಪ್ಪಿಯಾ ವಾ ದಾಯಾದಾ ಹರನ್ತಿ, ನಿಹಿತಂ ವಾ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ದುಪ್ಪಯುತ್ತಾ ವಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಕುಲೇ ವಾ ಕುಲಙ್ಗಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಯೋ ತೇ ಭೋಗೇ ವಿಕಿರತಿ ವಿಧಮತಿ [ವಿಧಮೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ ಅನಿಚ್ಚತಾಯೇವ ಅಟ್ಠಮೀ। ಏವಂ ತೇ ಕಾಮಾ ಹಾಯನ್ತಿ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಪರಿಧಂಸೇನ್ತಿ ಪರಿಪತನ್ತಿ ಅನ್ತರಧಾಯನ್ತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ। ಕಥಂ ಸೋ ಕಾಮೇಹಿ ಪರಿಹಾಯತಿ? ತಿಟ್ಠನ್ತೇವ ತೇ ಭೋಗೇ ಸೋ ಚವತಿ ಮರತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಸೋ ಕಾಮೇಹಿ ಹಾಯತಿ ಪರಿಹಾಯತಿ ಪರಿಧಂಸೇತಿ ಪರಿಪತತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ।

> ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ ರಾಜಾನೋ, ಅಗ್ಗಿ ದಹತಿ ನಸ್ಸತಿ।
> ಅಥ ಅನ್ತೇನ ಜಹತಿ [ಅಥೋ ಅನ್ತೇನ ಹೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಅಸಹನ್ತೇನ ದಹತಿ (ಕ॰)], ಸರೀರಂ ಸಪರಿಗ್ಗಹಂ।
> ಏತದಞ್ಞಾಯ ಮೇಧಾವೀ, ಭುಞ್ಜೇಥ ಚ ದದೇಥ ಚ॥

ದತ್ವಾ ಚ ಭುತ್ವಾ ಚ ಯಥಾನುಭಾವಂ, ಅನಿನ್ದಿತೋ ಸಗ್ಗಮುಪೇತಿ ಠಾನನ್ತಿ, ತೇ ಕಾಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ।

ಸಲ್ಲವಿದ್ಧೋವ ರುಪ್ಪತೀತಿ। ಯಥಾ ಅಯೋಮಯೇನ ವಾ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ, ಅಟ್ಠಿಮಯೇನ ವಾ ಸಲ್ಲೇನ ದನ್ತಮಯೇನ ವಾ ಸಲ್ಲೇನ ವಿಸಾಣಮಯೇನ ವಾ ಸಲ್ಲೇನ ಕಟ್ಠಮಯೇನ ವಾ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ ರುಪ್ಪತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಘಟ್ಟೀಯತಿ ಪೀಳೀಯತಿ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ದೋಮನಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ವತ್ಥುಕಾಮಾನಂ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಸೋ ಕಾಮಸಲ್ಲೇನ ಚ ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ಚ ವಿದ್ಧೋ, ರುಪ್ಪತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಘಟ್ಟೀಯತಿ ಪೀಳೀಯತಿ ಬ್ಯಾಧಿತೋ ದೋಮನಸ್ಸಿತೋ ಹೋತೀತಿ - ಸಲ್ಲವಿದ್ಧೋವ ರುಪ್ಪತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ತಸ್ಸ ಚೇ ಕಾಮಯಾನಸ್ಸ, ಛನ್ದಜಾತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ।
> ತೇ ಕಾಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಸಲ್ಲವಿದ್ಧೋವ ರುಪ್ಪತೀ”ತಿ॥

೨. **ಯೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಪ್ಪಸ್ಸೇವ ಪದಾ ಸಿರೋ।**
ಸೋಮಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಲೋಕೇ, ಸತೋ ಸಮತಿವತ್ತತಿ॥

ಯೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತೀತಿ। **ಯೋತಿ** ಯೋ ಯಾದಿಸೋ ಯಥಾಯುತ್ತೋ ಯಥಾವಿಹಿತೋ ಯಥಾಪಕಾರೋ ಯಂಠಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಯಂಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ। **ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತೀತಿ**। **ಕಾಮಾತಿ** ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। **ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತೀತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ - ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ವಾ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ವಾ। ಕಥಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ? “ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಬಹುಸಾಧಾರಣಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಅನುದಹನಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಮಹಾಪರಿಳಾಹಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಸುಪಿನಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಇತ್ತರಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಯಾಚಿತಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ತಾವಕಾಲಿಕಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ,

“ರುಕ್ಖಫಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಸಮ್ಭಞ್ಜನಪರಿಭಞ್ಜನಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಅಸಿಸೂನೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಅಧಿಕುಟ್ಟನಟ್ಠೇನಾ”ತಿ [ಅಧಿಕನ್ತನಟ್ಠೇನಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಸತ್ತಿಸೂಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವಿನಿವಿಜ್ಝನಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, “ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಮಹಾಭಿತಾಪನಟ್ಠೇನಾ”ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ।

ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ [ಆನಾಪಾನಸತಿಂ (ಸೀ॰)] ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಕಾಯಗತಾಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ।

ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ… ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ … ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ಏವಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ।

ಕಥಂ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ? ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ಅಪಾಯಗಮನೀಯೇ ಕಾಮೇ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ಓಳಾರಿಕೇ ಕಾಮೇ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ಅನುಸಹಗತೇ ಕಾಮೇ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋಪಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇಸಂ ನಿಸ್ಸೇಸಂ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ಏವಂ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತೀತಿ – ಯೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ।

ಸಪ್ಪಸ್ಸೇವ ಪದಾ ಸಿರೋತಿ। ಸಪ್ಪೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಹಿ। ಕೇನಟ್ಠೇನ ಸಪ್ಪೋ? ಸಂಸಪ್ಪನ್ತೋ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಸಪ್ಪೋ; ಭುಜನ್ತೋ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಭುಜಗೋ; ಉರೇನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಉರಗೋ; ಪನ್ನಸಿರೋ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಪನ್ನಗೋ; ಸಿರೇನ ಸುಪತೀತಿ [ಸಪ್ಪತೀತಿ (ಕ॰)] ಸರೀಸಪೋ [ಸಿರಿಂಸಪೋ (ಸೀ॰)]; ಬಿಲೇ ಸಯತೀತಿ ಬಿಲಾಸಯೋ; ಗುಹಾಯಂ ಸಯತೀತಿ ಗುಹಾಸಯೋ; ದಾಠಾ ತಸ್ಸ ಆವುಧೋತಿ ದಾಠಾವುಧೋ; ವಿಸಂ ತಸ್ಸ ಘೋರನ್ತಿ ಘೋರವಿಸೋ; ಜಿವ್ಹಾ ತಸ್ಸ ದುವಿಧಾತಿ ದ್ವಿಜಿವ್ಹೋ; ದ್ವೀಹಿ ಜಿವ್ಹಾಹಿ ರಸಂ ಸಾಯತೀತಿ ದ್ವಿರಸಞ್ಞೂ। ಯಥಾ ಪುರಿಸೋ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲೋ ಪಾದೇನ ಸಪ್ಪಸಿರಂ ವಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪಟಿಕ್ಕೂಲೋ ಕಾಮೇ ವಜ್ಜೇಯ್ಯ ವಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ – ಸಪ್ಪಸ್ಸೇವ ಪದಾ ಸಿರೋ।

ಸೋಮಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಲೋಕೇ, ಸತೋ ಸಮತಿವತ್ತತೀತಿ। ಸೋತಿ ಯೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ವಿಸತ್ತಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ ಅನುನಯೋ ಅನುರೋಧೋ ನನ್ದೀ ನನ್ದಿರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಾರಾಗೋ ಇಚ್ಛಾ ಮುಚ್ಛಾ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಗೇಧೋ ಪಲಿಗೇಧೋ [ಪಳಿಗೇಧೋ (ಸೀ॰)] ಸಙ್ಗೋ ಪಙ್ಕೋ, ಏಜಾ ಮಾಯಾ ಜನಿಕಾ ಸಞ್ಜನನೀ ಸಿಬ್ಬಿನೀ ಜಾಲಿನೀ ಸರಿತಾ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ಸುತ್ತಂ ವಿಸತಾ ಆಯೂಹಿನೀ [ಆಯೂಹನೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ದುತಿಯಾ ಪಣಿಧಿ ಭವನೇತ್ತಿ, ವನಂ ವನಥೋ ಸನ್ಥವೋ ಸ್ನೇಹೋ ಅಪೇಕ್ಖಾ ಪಟಿಬನ್ಧು, ಆಸಾ ಆಸೀಸನಾ ಆಸೀಸಿತತ್ತಂ, ರೂಪಾಸಾ ಸದ್ದಾಸಾ ಗನ್ಧಾಸಾ ರಸಾಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾಸಾ, ಲಾಭಾಸಾ ಧನಾಸಾ ಪುತ್ತಾಸಾ ಜೀವಿತಾಸಾ, ಜಪ್ಪಾ ಪಜಪ್ಪಾ ಅಭಿಜಪ್ಪಾ ಜಪ್ಪನಾ ಜಪ್ಪಿತತ್ತಂ ಲೋಲುಪ್ಪಂ ಲೋಲುಪ್ಪಾಯನಾ

ಲೋಲುಪ್ಪಾಯಿತತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಞ್ಜಿಕತಾ ಸಾಧುಕಮ್ಯತಾ, ಅಧಮ್ಮರಾಗೋ ವಿಸಮಲೋಭೋ ನಿಕನ್ತಿ ನಿಕಾಮನಾ ಪತ್ಥನಾ ಪಿಹನಾ ಸಮ್ಪತ್ಥನಾ, ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ, ರೂಪತಣ್ಹಾ ಅರೂಪತಣ್ಹಾ ನಿರೋಧತಣ್ಹಾ, ರೂಪತಣ್ಹಾ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ , ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಗನ್ಥೋ ಉಪಾದಾನಂ ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಛದನಂ ಬನ್ಧನಂ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಅನುಸಯೋ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಲತಾ ವೇವಿಚ್ಛಂ, ದುಕ್ಖಮೂಲಂ ದುಕ್ಖನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಪ್ಪಭವೋ ಮಾರಪಾಸೋ ಮಾರಬಳಿಸಂ ಮಾರವಿಸಯೋ, ತಣ್ಹಾನದೀ ತಣ್ಹಾಜಾಲಂ ತಣ್ಹಾಗದ್ದುಲಂ ತಣ್ಹಾಸಮುದ್ದೋ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ।

ವಿಸತ್ತಿಕಾತಿ। ಕೇನಟ್ಠೇನ ವಿಸತ್ತಿಕಾ? ವಿಸತಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಾಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಟಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಕ್ಕತೀತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಂಹರತೀತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಂವಾದಿಕಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಮೂಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಫಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಪರಿಭೋಗೋತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ; ವಿಸಾಲಾ ವಾ ಪನ ಸಾ ತಣ್ಹಾ ರೂಪೇ ಸದ್ದೇ ಗನ್ಧೇ ರಸೇ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ, ಕುಲೇ ಗಣೇ ಆವಾಸೇ ಲಾಭೇ ಯಸೇ, ಪಸಂಸಾಯ ಸುಖೇ ಚೀವರೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಸೇನಾಸನೇ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇ, ಕಾಮಧಾತುಯಾ ರೂಪಧಾತುಯಾ ಅರೂಪಧಾತುಯಾ, ಕಾಮಭವೇ ರೂಪಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ, ಸಞ್ಞಾಭವೇ ಅಸಞ್ಞಾಭವೇ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವೇ, ಏಕವೋಕಾರಭವೇ ಚತುವೋಕಾರಭವೇ ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇ, ಅತೀತೇ ಅನಾಗತೇ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ, ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸಟಾ ವಿತ್ಥತಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ।

ಲೋಕೇತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ, ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇ। **ಸತೋ**ತಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ, ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ।

ಅಪರೇಹಿಪಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಅಸತಿಪರಿವಜ್ಜನಾಯ ಸತೋ, ಸತಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಕತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿಪರಿಬನ್ಧಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಹತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠತ್ತಾ ಸತೋ।

ಅಪರೇಹಿಪಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿಯಾ ವಸಿತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿಯಾ ಪಾಗುಞ್ಞತಾಯ ಸತೋ, ಸತಿಯಾ ಅಪಚ್ಚೋರೋಹಣತಾಯ [ಅಪಚ್ಚೋರೋಪನತಾಯ (ಸೀ॰)] ಸತೋ।

ಅಪರೇಹಿಪಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಸತ್ತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸನ್ತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸಮಿತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸನ್ತಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಸತೋ। ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಮರಣಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಕಾಯಗತಾಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ। ಯಾ ಸತಿ ಅನುಸ್ಸತಿ ಪಟಿಸ್ಸತಿ ಸತಿ ಸರಣತಾ ಧಾರಣತಾ ಅಪಿಲಾಪನತಾ ಅಸಮ್ಮುಸ್ಸನತಾ ಸತಿ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸತಿಬಲಂ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಏಕಾಯನಮಗ್ಗೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸತಿ। ಇಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತೋ।

ಸೋಮಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಲೋಕೇ, ಸತೋ ಸಮತಿವತ್ತತೀತಿ। ಲೋಕೇ ವಾ ಸಾ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ಲೋಕೇ ವಾ ತಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಸತೋ ತರತಿ ಉತ್ತರತಿ ಪತರತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮತಿ ವೀತಿವತ್ತತೀತಿ - ಸೋಮಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಲೋಕೇ, ಸತೋ ಸಮತಿವತ್ತತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಯೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಪ್ಪಸ್ಸೇವ ಪದಾ ಸಿರೋ।

ಸೋಮಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಲೋಕೇ, ಸತೋ ಸಮತಿವತ್ತತೀ''ತಿ॥

೪. **ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಂ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ, ಗವಾಸ್ಸಂ ದಾಸಪೋರಿಸಂ।**
ಥಿಯೋ ಬನ್ಧೂ ಪುಥು ಕಾಮೇ, ಯೋ ನರೋ ಅನುಗಿಜ್ಝತಿ॥

ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಂ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾತಿ। **ಖೇತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಾಲಿಕ್ಖೇತ್ತಂ ವೀಹಿಕ್ಖೇತ್ತಂ ಮುಗ್ಗಕ್ಖೇತ್ತಂ ಮಾಸಕ್ಖೇತ್ತಂ ಯವಕ್ಖೇತ್ತಂ ಗೋಧುಮಕ್ಖೇತ್ತಂ ತಿಲಕ್ಖೇತ್ತಂ। **ವತ್ಥು**ನ್ತಿ ಘರವತ್ಥುಂ ಕೋಟ್ಠಕವತ್ಥುಂ ಪುರೇವತ್ಥುಂ ಪಚ್ಛಾವತ್ಥುಂ ಆರಾಮವತ್ಥುಂ ವಿಹಾರವತ್ಥುಂ। **ಹಿರಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಹಿರಞ್ಞಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಹಾಪಣೋತಿ - ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಂ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ।

ಗವಾಸ್ಸಂ ದಾಸಪೋರಿಸನ್ತಿ। ಗವನ್ತಿ ಗವಾ [ಗಾವೋ (ಕ॰)] ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಸುಕಾದಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ದಾಸಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ದಾಸಾ - ಅನ್ತೋಜಾತಕೋ ದಾಸೋ, ಧನಕ್ಕೀತಕೋ ದಾಸೋ, ಸಾಮಂ ವಾ ದಾಸಬ್ಯಂ ಉಪೇತಿ, ಅಕಾಮಕೋ ವಾ ದಾಸವಿಸಯಂ ಉಪೇತಿ।

''ಆಮಾಯ ದಾಸಾಪಿ ಭವನ್ತಿ ಹೇಕೇ, ಧನೇನ ಕೀತಾಪಿ ಭವನ್ತಿ ದಾಸಾ।
ಸಾಮಞ್ಚ ಏಕೇ ಉಪಯನ್ತಿ ದಾಸ್ಯಂ, ಭಯಾಪನುಣ್ಣಾಪಿ ಭವನ್ತಿ ದಾಸಾ''ತಿ॥

ಪುರಿಸಾತಿ ತಯೋ ಪುರಿಸಾ - ಭತಕಾ, ಕಮ್ಮಕರಾ, ಉಪಜೀವಿನೋತಿ - ಗವಾಸ್ಸಂ ದಾಸಪೋರಿಸಂ।

ಥಿಯೋ ಬನ್ಧೂ ಪುಥು ಕಾಮೇತಿ। **ಥಿಯೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿಪರಿಗ್ಗಹೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ಬನ್ಧೂ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಬನ್ಧೂ - ಞಾತಿಬನ್ಧವಾಪಿ ಬನ್ಧು, ಗೋತ್ತಬನ್ಧವಾಪಿ ಬನ್ಧು, ಮನ್ತಬನ್ಧವಾಪಿ ಬನ್ಧು, ಸಿಪ್ಪಬನ್ಧವಾಪಿ ಬನ್ಧು। **ಪುಥು ಕಾಮೇ**ತಿ ಬಹೂ ಕಾಮೇ। ಏತೇ ಪುಥು ಕಾಮಾ ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ...ಪೇ॰... ಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾತಿ - ಥಿಯೋ ಬನ್ಧೂ ಪುಥು ಕಾಮೇ।

ಯೋ ನರೋ ಅನುಗಿಜ್ಝತೀತಿ। **ಯೋ**ತಿ ಯೋ ಯಾದಿಸೋ ಯಥಾಯುತ್ತೋ ಯಥಾವಿಹಿತೋ ಯಥಾಪಕಾರೋ ಯಂಠಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಯಂಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪ್ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ। **ನರೋ**ತಿ ಸತ್ತೋ ನರೋ ಮಾನವೋ ಪೋಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೀವೋ ಜಾಗು ಜನ್ತು ಇನ್ದಗು ಮನುಜೋ। **ಅನುಗಿಜ್ಝತೀ**ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇನ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಗಿಜ್ಝತಿ ಅನುಗಿಜ್ಝತಿ ಪಲಿಗಿಜ್ಝತಿ ಪಲಿಬಜ್ಝತೀತಿ - ಯೋ ನರೋ ಅನುಗಿಜ್ಝತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

''ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಂ ಹಿರಞ್ಞಂ ವಾ, ಗವಾಸ್ಸಂ ದಾಸಪೋರಿಸಂ।
ಥಿಯೋ ಬನ್ಧೂ ಪುಥು ಕಾಮೇ, ಯೋ ನರೋ ಅನುಗಿಜ್ಝತೀ''ತಿ॥

೫. **ಅಬಲಾ ನಂ ಬಲೀಯನ್ತಿ, ಮದ್ದನ್ತೇ ನಂ ಪರಿಸ್ಸಯಾ।**
ತತೋ ನಂ ದುಕ್ಖಮನ್ವೇತಿ, ನಾವಂ ಭಿನ್ನಮಿವೋದಕಂ॥

ಅಬಲಾ ನಂ ಬಲೀಯನ್ತೀತಿ। **ಅಬಲಾ**ತಿ ಅಬಲಾ ಕಿಲೇಸಾ ದುಬ್ಬಲಾ ಅಪ್ಪಬಲಾ ಅಪ್ಪಥಾಮಕಾ ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ( ) [(ಪರಿಹೀನಾ) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾ। ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಹನ್ತಿ ಪರಿಸಹನ್ತಿ ಅಭಿಭವನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ ಮದ್ದನ್ತೀತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ಅಬಲಾ ನಂ ಬಲೀಯನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ, ಅಬಲಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಅಪ್ಪಬಲಂ

ಅಪ್ಪಥಾಮಕಂ ಹೀನಂ ನಿಹೀನಂ ಓಮಕಂ ಲಾಮಕಂ ಛತುಕ್ಕಂ ಪರಿತ್ತಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾಬಲಂ ವೀರಿಯಬಲಂ ಸತಿಬಲಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಹಿರಿಬಲಂ ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ । ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಹನ್ತಿ ಪರಿಸಹನ್ತಿ ಅಭಿಭವನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ ಮದ್ದನ್ತೀತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ಅಬಲಾ ನಂ ಬಲೀಯನ್ತೀತಿ।

ಮದ್ದನ್ತೇ ನಂ ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ। ದ್ವೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ - ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ। ಕತಮೇ **ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ**? ಸೀಹಾ ಬ್ಯಗ್ಘಾ ದೀಪೀ ಅಚ್ಛಾ ತರಚ್ಛಾ ಕೋಕಾ ಮಹಿಂಸಾ [ಮಹಿಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಹತ್ಥೀ ಅಹಿವಿಚ್ಛಿಕಾ ಸತಪದೀ, ಚೋರಾ ವಾ ಅಸ್ಸು ಮಾನವಾ ವಾ ಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ ಅಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ, ಚಕ್ಖುರೋಗೋ ಸೋತರೋಗೋ ಘಾನರೋಗೋ ಜಿವ್ಹಾರೋಗೋ ಕಾಯರೋಗೋ ಸೀಸರೋಗೋ ಕಣ್ಣರೋಗೋ ಮುಖರೋಗೋ ದನ್ತರೋಗೋ, ಕಾಸೋ ಸಾಸೋ ಪಿನಾಸೋ ಡಾಹೋ ಜರೋ, ಕುಚ್ಛಿರೋಗೋ ಮುಚ್ಛಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾ ಸೂಲಾ ವಿಸೂಚಿಕಾ, ಕುಟ್ಠಂ ಗಣ್ಡೋ ಕಿಲಾಸೋ ಸೋಸೋ ಅಪಮಾರೋ, ದದ್ದು ಕಣ್ಡು ಕಚ್ಛು ರಖಸಾ [ರಕ್ಖಸಾ (ಕ॰)] ವಿತಚ್ಛಿಕಾ ಲೋಹಿತಪಿತ್ತಂ, ಮಧುಮೇಹೋ ಅಂಸಾ ಪಿಳಕಾ ಭಗನ್ದಲಾ, ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾ ಆಬಾಧಾ ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾ ಆಬಾಧಾ ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾ ಆಬಾಧಾ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಆಬಾಧಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾ ಆಬಾಧಾ, ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ಉಚ್ಚಾರೋ ಪಸ್ಸಾವೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾ ಇತಿ ವಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕತಮೇ **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ**? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ , ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ, ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಮೋಹೋ ಕೋಧೋ ಉಪನಾಹೋ ಮಕ್ಖೋ ಪಳಾಸೋ ಇಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಮಾಯಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಥಮ್ಭೋ ಸಾರಮ್ಭೋ ಮಾನೋ ಅತಿಮಾನೋ ಮದೋ ಪಮಾದೋ, ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ, ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ, ತತ್ರಾಸಯಾತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ। ಕಥಂ ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಹನ್ತಿ ಪರಿಸಹನ್ತಿ ಅಭಿಭವನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ ಮದ್ದನ್ತಿ। ಏವಂ ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ। ಕಥಂ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾಯ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಾಯ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಾಯ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಾಯ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಾಯ, ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಿಕಾರಿತಾಯ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾಯ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಯ, ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಏವಂ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕಥಂ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾ। ಯಥಾ ಬಿಲೇ ಬಿಲಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ದಕೇ ದಕಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ವನೇ ವನಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ರುಕ್ಖೇ ರುಕ್ಖಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ಏವಮೇವ ತತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾ। ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

“ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಞ್ಞೋಜನಿಯಾ, ತ್ಯಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಅನ್ವಾಸವನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ - ತಸ್ಮಾ ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ - ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ, ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ, ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ, ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಞ್ಞೋಜನಿಯಾ, ತ್ಯಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಅನ್ವಾಸವನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ - ತಸ್ಮಾ ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ - ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತೀ”ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

“ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲಾ - ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತಾ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತಾ ಅನ್ತರಾವಧಕಾ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಲೋಭೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲಂ [ಅನ್ತರಾಮಲೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತೋ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತೋ ಅನ್ತರಾವಧಕೋ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ। ದೋಸೋ…ಪೇ॰… ಮೋಹೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲಂ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತೋ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತೋ ಅನ್ತರಾವಧಕೋ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಅನ್ತರಾಮಲಾ - ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತಾ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತಾ ಅನ್ತರಾವಧಕಾ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ।

“ಅನತ್ಥಜನನೋ ಲೋಭೋ, ಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

“ಲುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಲುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧನ್ತಮಂ [ಅನ್ಧತಮಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಲೋಭೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥

“ಅನತ್ಥಜನನೋ ದೋಸೋ, ದೋಸೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

“ಕುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಕುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧನ್ತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ದೋಸೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥

“ಅನತ್ಥಜನನೋ ಮೋಹೋ, ಮೋಹೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

“ಮೂಳ್ಹೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಮೂಳ್ಹೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧನ್ತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಮೋಹೋ ಸಹತೇ ನರ”ನ್ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – "ತಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಲೋಭೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ। ದೋಸೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ...ಪೇ॰... ಮೋಹೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಯೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ।

"ಲೋಭೋ ದೋಸೋ ಚ ಮೋಹೋ ಚ, ಪುರಿಸಂ ಪಾಪಚೇತಸಂ।
ಹಿಂಸನ್ತಿ ಅತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ, ತಚಸಾರಂವ ಸಮ್ಫಲ"ನ್ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ – ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಭಗವತಾ –

"ರಾಗೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ ಇತೋನಿದಾನಾ, ಅರತಿ ರತಿ ಲೋಮಹಂಸೋ ಇತೋಜಾ।
ಇತೋ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಮನೋವಿತಕ್ಕಾ, ಕುಮಾರಕಾ ಧಙ್ಕಮಿವೋಸ್ಸಜನ್ತೀ"ತಿ [ಧಙ್ಕಮಿವೋಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ – ಪರಿಸ್ಸಯಾ। **ಮದ್ದನ್ತೇ ನಂ ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ**। ತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಹನ್ತಿ ಪರಿಸಹನ್ತಿ ಅಭಿಭವನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ ಮದ್ದನ್ತೀತಿ – ಮದ್ದನ್ತೇ ನಂ ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ತತೋ ನಂ ದುಕ್ಖಮನ್ವೇತೀತಿ। **ತತೋತಿ** ತತೋ ತತೋ ಪರಿಸ್ಸಯತೋ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಜಾತಿದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಜರಾದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಧಿದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಮರಣದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ನೇರಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಮಾನುಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ... ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ... ಗಬ್ಭೇ ಠಿತಿಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ... ಗಬ್ಭಾ ವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಖಂ... ಜಾತಸ್ಸೂಪನಿಬನ್ಧಕಂ ದುಕ್ಖಂ... ಜಾತಸ್ಸ ಪರಾಧೇಯ್ಯಕಂ ದುಕ್ಖಂ... ಅತ್ತೂಪಕ್ಕಮಂ ದುಕ್ಖಂ... ಪರೂಪಕ್ಕಮಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖಂ... ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖಂ ... ಚಕ್ಖುರೋಗೋ ಸೋತರೋಗೋ ಘಾನರೋಗೋ ಜಿವ್ಹಾರೋಗೋ ಕಾಯರೋಗೋ ಸೀಸರೋಗೋ ಕಣ್ಣರೋಗೋ ಮುಖರೋಗೋ ದನ್ತರೋಗೋ, ಕಾಸೋ ಸಾಸೋ ಪಿನಾಸೋ ಡಾಹೋ ಜರೋ, ಕುಚ್ಛಿರೋಗೋ ಮುಚ್ಛಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾ ಸೂಲಾ ವಿಸೂಚಿಕಾ, ಕುಟ್ಠಂ ಗಣ್ಡೋ ಕಿಲಾಸೋ ಸೋಸೋ ಅಪಮಾರೋ, ದದ್ದು ಕಣ್ಡು ಕಚ್ಛು ರಖಸಾ ವಿತಚ್ಛಿಕಾ ಲೋಹಿತಪಿತ್ತಂ, ಮಧುಮೇಹೋ ಅಂಸಾ ಪಿಳಕಾ ಭಗನ್ದಲಾ ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾ ಆಬಾಧಾ ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾ ಆಬಾಧಾ ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾ ಆಬಾಧಾ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಆಬಾಧಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾ ಆಬಾಧಾ, ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ಉಚ್ಚಾರೋ ಪಸ್ಸಾವೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸದುಕ್ಖಂ... ಮಾತುಮರಣಂ ದುಕ್ಖಂ... ಪಿತುಮರಣಂ ದುಕ್ಖಂ... ಭಾತುಮರಣಂ ದುಕ್ಖಂ... ಭಗಿನಿಮರಣಂ ದುಕ್ಖಂ... ಪುತ್ತಮರಣಂ ದುಕ್ಖಂ... ಧೀತುಮರಣಂ ದುಕ್ಖಂ ... ಞಾತಿಬ್ಯಸನಂ ದುಕ್ಖಂ... ಭೋಗಬ್ಯಸನಂ ದುಕ್ಖಂ... ರೋಗಬ್ಯಸನಂ ದುಕ್ಖಂ... ಸೀಲಬ್ಯಸನಂ ದುಕ್ಖಂ... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತೀತಿ – ತತೋ ನಂ ದುಕ್ಖಮನ್ವೇತಿ।

ನಾವಂ ಭಿನ್ನಮಿವೋದಕನ್ತಿ। ಯಥಾ ಭಿನ್ನಂ ನಾವಂ ದಕಮೇಸಿಂ [ಉದಕದಾಯಿತೋ (ಸೀ॰), ಉದಕಂ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ತತೋ ತತೋ ಉದಕಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಪುರತೋಪಿ ಉದಕಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛತೋಪಿ... ಹೇಟ್ಠತೋಪಿ... ಪಸ್ಸತೋಪಿ ಉದಕಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ತತೋ ತತೋ ಪರಿಸ್ಸಯತೋ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ, ಜಾತಿದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನ್ವೇತಿ ಅನುಗಚ್ಛತಿ ಅನ್ವಾಯಿಕಂ ಹೋತೀತಿ - ನಾವಂ ಭಿನ್ನಮಿವೋದಕಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅಬಲಾ ನಂ ಬಲೀಯನ್ತಿ, ಮದ್ದನ್ತೇ ನಂ ಪರಿಸ್ಸಯಾ।
ತತೋ ನಂ ದುಕ್ಖಮನ್ವೇತಿ, ನಾವಂ ಭಿನ್ನಮಿವೋದಕ"ನ್ತಿ॥

೬. **ತಸ್ಮಾ ಜನ್ತು ಸದಾ ಸತೋ, ಕಾಮಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜಯೇ।**
ತೇ ಪಹಾಯ ತರೇ ಓಘಂ, ನಾವಂ ಸಿತ್ವಾವ ಪಾರಗೂ॥

ತಸ್ಮಾ ಜನ್ತು ಸದಾ ಸತೋತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ಏತಂ ಆದೀನವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಕಾಮೇಸೂತಿ - ತಸ್ಮಾ। **ಜನ್ತೂತಿ** ಸತ್ತೋ ನರೋ ಮಾನವೋ ಪೋಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೀವೋ ಜಾಗು ಜನ್ತು ಇನ್ದಗು ಮನುಜೋ। **ಸದಾತಿ** ಸದಾ ಸಬ್ಬದಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಧುವಕಾಲಂ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಪೋಙ್ಖಾನುಪೋಙ್ಖಂ ಉದಕೂಮಿಕಜಾತಂ ಅವೀಚಿ ಸನ್ತತಿ ಸಹಿತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ [ಫುಸಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪುರಿಮಯಾಮಂ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಂ, ಕಾಳೇ ಜುಣ್ಹೇ ವಸ್ಸೇ ಹೇಮನ್ತೇ ಗಿಮ್ಹೇ, ಪುರಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ ಮಜ್ಝಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ ಪಚ್ಛಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ। **ಸತೋತಿ** ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ, ವೇದನಾಸು... ಚಿತ್ತೇ... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ। ಅಪರೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ...ಪೇ॰... ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತೋತಿ - ತಸ್ಮಾ ಜನ್ತು ಸದಾ ಸತೋ।

ಕಾಮಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜಯೇತಿ। **ಕಾಮಾತಿ** ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। **ಕಾಮಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜಯೇತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ - ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ವಾ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ವಾ। ಕಥಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ? "ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಟ್ಠೇನಾ"ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ, "ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಬಹುಸಾಧಾರಣಟ್ಠೇನಾ"ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ, "ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಅನುದಹನಟ್ಠೇನಾ"ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಸಮುಚ್ಛೇದತೋ ಕಾಮೇ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ - ಕಾಮಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜಯೇ।

ತೇ ಪಹಾಯ ತರೇ ಓಘನ್ತಿ। **ತೇತಿ** ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮಿತ್ವಾ; ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮಿತ್ವಾ; ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ...ಪೇ॰... ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ... ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ... ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮಿತ್ವಾ ಕಾಮೋಘಂ ಭವೋಘಂ ದಿಟ್ಠೋಘಂ ಅವಿಜ್ಜೋಘಂ ತರೇಯ್ಯ ಉತ್ತರೇಯ್ಯ ಪತರೇಯ್ಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ವೀತಿವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ತೇ ಪಹಾಯ ತರೇ ಓಘಂ।

ನಾವಂ ಸಿತ್ವಾವ ಪಾರಗೂತಿ। ಯಥಾ ಗರುಕಂ ನಾವಂ ಭಾರಿಕಂ ಉದಕಂ ಸಿತ್ವಾ [ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಓಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಲಹುಕಾಯ ನಾವಾಯ ಖಿಪ್ಪಂ ಲಹುಂ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮಿತ್ವಾ; ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ… ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ… ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ… ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮಿತ್ವಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಲಹುಂ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಪಾರಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ । **ಪಾರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** - ಪಾರಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಪಾರಂ ಫುಸೇಯ್ಯ, ಪಾರಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ। **ಪಾರಗೂತಿ** ಯೋಪಿ ಪಾರಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಸೋಪಿ ಪಾರಗೂ; ಯೋಪಿ ಪಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸೋಪಿ ಪಾರಗೂ; ಯೋಪಿ ಪಾರಂ ಗತೋ, ಸೋಪಿ ಪಾರಗೂ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ ಪರಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ ಪಹಾನಪಾರಗೂ ಭಾವನಾಪಾರಗೂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಪಾರಗೂ ಸಮಾಪತ್ತಿಪಾರಗೂ। ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ, ಪರಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾನಂ, ಪಹಾನಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ, ಭಾವನಾಪಾರಗೂ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾನಂ, ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಪಾರಗೂ ನಿರೋಧಸ್ಸ, ಸಮಾಪತ್ತಿಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಸಮಾಪತ್ತೀನಂ। ಸೋ ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸೀಲಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ। ಸೋ ಪಾರಂ ಗತೋ ಪಾರಪ್ಪತ್ತೋ ಅನ್ತಗತೋ ಅನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ಕೋಟಿಗತೋ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪರಿಯನ್ತಗತೋ ಪರಿಯನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ವೋಸಾನಗತೋ ವೋಸಾನಪ್ಪತ್ತೋ ತಾಣಗತೋ ತಾಣಪ್ಪತ್ತೋ ಲೇಣಗತೋ ಲೇಣಪ್ಪತ್ತೋ ಸರಣಗತೋ ಸರಣಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಗತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅಚ್ಚುತಗತೋ ಅಚ್ಚುತಪ್ಪತ್ತೋ ಅಮತಗತೋ ಅಮತಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನಗತೋ ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ ಗತದ್ಧೋ ಗತದಿಸೋ ಗತಕೋಟಿಕೋ ಪಾಲಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ ಉತ್ತಮದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ ಭಾವಿತಮಗ್ಗೋ ಪಹೀನಕಿಲೇಸೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಾಕುಪ್ಪೋ ಸಚ್ಛಿಕತನಿರೋಧೋ, ದುಕ್ಖಂ ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ, ಸಮುದಯೋ ಪಹೀನೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭಾವಿತೋ, ನಿರೋಧೋ ಸಚ್ಛಿಕತೋ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಹೀನಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವಿತಂ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ।

ಸೋ ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಕ್ಖೋ ಅಬ್ಬುಳ್ಹೇಸಿಕೋ ನಿರಗ್ಗಳೋ ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನೋ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಏಕಾರಕ್ಖೋ ಚತುರಾಪಸ್ಸೇನೋ ಪನುಣ್ಣಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಸುವಿಮುತ್ತಪಞ್ಞೋ ಕೇವಲೀ ವುಸಿತವಾ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪ್ಪತ್ತೋ। ಸೋ ನೇವಾಚಿನತಿ [ನೇವ ಆಚಿನಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಪಚಿನತಿ , ಅಪಚಿನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ನೇವ ಪಜಹತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಪಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ನೇವ ಸಂಸಿಬ್ಬತಿ [ನೇವ ಸಿನೇತಿ (ಸೀ॰), ನೇವ ವಿಸೀನೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ, ವಿಸಿನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ನೇವ ವಿಧೂಪೇತಿ ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ, ವಿಧೂಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ। ಅಸೇಕ್ಖೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಠಿತೋ। ಅಸೇಕ್ಖೇನ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇನ… ಅಸೇಕ್ಖೇನ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇನ… ಅಸೇಕ್ಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇನ… ಅಸೇಕ್ಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಠಿತೋ। ಸಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಟಿಪಾದಿಯಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ಏಜಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ಕಿಲೇಸಗ್ಗಿಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಠಿತೋ, ಅಪರಿಗಮನತಾಯ ಠಿತೋ, ಕಟಂ ಸಮಾದಾಯ ಠಿತೋ, ಮುತ್ತಿಪಟಿಸೇವನತಾಯ ಠಿತೋ, ಮೇತ್ತಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಕರುಣಾಯ… ಮುದಿತಾಯ… ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಅಚ್ಚನ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಅಕಮ್ಮಯತಾಯ [ಅತಮ್ಮಯತಾಯ (ಸೀ॰), ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಸನ್ತುಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಖನ್ಧಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಧಾತುಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಆಯತನಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಗತಿಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಉಪಪತ್ತಿಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, (ಭವಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಸಂಸಾರಪರಿಯನ್ತೇ

ಠಿತೋ ವಟ್ಟಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಅನ್ತಿಮೇ ಭವೇ ಠಿತೋ,) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀಹಳಪೋತ್ಥಕೇ] ಅನ್ತಿಮೇ ಸಮುಸ್ಸಯೇ ಠಿತೋ, ಅನ್ತಿಮದೇಹಧರೋ ಅರಹಾ।

> "ತಸ್ಸಾಯಂ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಭವೋ, ಚರಿಮೋಯಂ ಸಮುಸ್ಸಯೋ।
> ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ॥

ನಾವಂ ಸಿತ್ವಾವ ಪಾರಗೂತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ತಸ್ಮಾ ಜನ್ತು ಸದಾ ಸತೋ, ಕಾಮಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜಯೇ।
> ತೇ ಪಹಾಯ ತರೇ ಓಘಂ, ನಾವಂ ಸಿತ್ವಾವ ಪಾರಗೂ"ತಿ॥

ಕಾಮಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಗುಹಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಗುಹಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೭. **ಸತ್ತೋ ಗುಹಾಯಂ ಬಹುನಾಭಿಛನ್ನೋ, ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋ।**
ದೂರೇ ವಿವೇಕಾ ಹಿ ತಥಾವಿಧೋ ಸೋ, ಕಾಮಾ ಹಿ ಲೋಕೇ ನ ಹಿ ಸುಪ್ಪಹಾಯಾ॥

ಸತ್ತೋ ಗುಹಾಯಂ ಬಹುನಾಭಿಛನ್ನೋತಿ। ಸತ್ತೋತಿ ಹಿ ಖೋ ವುತ್ತಂ, ಅಪಿ ಚ ಗುಹಾ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬಾ। **ಗುಹಾ** ವುಚ್ಚತಿ ಕಾಯೋ। ಕಾಯೋತಿ ವಾ ಗುಹಾತಿ ವಾ ದೇಹೋತಿ ವಾ ಸನ್ದೇಹೋತಿ ವಾ ನಾವಾತಿ ವಾ ರಥೋತಿ ವಾ ಧಜೋತಿ ವಾ ವಮ್ಮಿಕೋತಿ ವಾ ನಗರನ್ತಿ ವಾ ನಿಡ್ಡನ್ತಿ ವಾ ಕುಟೀತಿ ವಾ ಗಣ್ಡೋತಿ ವಾ ಕುಮ್ಭೋತಿ ವಾ ನಾಗೋತಿ ವಾ ಕಾಯಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಸತ್ತೋ ಗುಹಾಯ**ನ್ತಿ ಗುಹಾಯಂ ಸತ್ತೋ ವಿಸತ್ತೋ ಆಸತ್ತೋ ಲಗ್ಗೋ ಲಗ್ಗಿತೋ ಪಲಿಬುದ್ಧೋ। ಯಥಾ ಭಿತ್ತಿಖಿಲೇ ವಾ ನಾಗದನ್ತೇ ವಾ ಗಣ್ಡಂ ಸತ್ತಂ ವಿಸತ್ತಂ ಆಸತ್ತಂ ಲಗ್ಗಂ ಲಗ್ಗಿತಂ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ; ಏವಮೇವ ಗುಹಾಯಂ ಸತ್ತೋ ವಿಸತ್ತೋ ಆಸತ್ತೋ ಲಗ್ಗೋ ಲಗ್ಗಿತೋ ಪಲಿಬುದ್ಧೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

“ರೂಪೇ ಖೋ, ರಾಧ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯೂಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತತ್ರ ಸತ್ತೋ ತತ್ರ ವಿಸತ್ತೋ; ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾಯ ಖೋ, ರಾಧ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ ಖೋ, ರಾಧ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ, ರಾಧ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ರಾಧ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯೂಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತತ್ರ ಸತ್ತೋ ತತ್ರ ವಿಸತ್ತೋ; ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸತ್ತೋತಿ ಲಗ್ಗನಾಧಿವಚನ”ನ್ತಿ - ಸತ್ತೋ ಗುಹಾಯಂ। **ಬಹುನಾಭಿಛನ್ನೋ**ತಿ ಬಹುಕೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಛನ್ನೋ, ರಾಗೇನ ಛನ್ನೋ ದೋಸೇನ ಛನ್ನೋ ಮೋಹೇನ ಛನ್ನೋ ಕೋಧೇನ ಛನ್ನೋ ಉಪನಾಹೇನ ಛನ್ನೋ ಮಕ್ಖೇನ ಛನ್ನೋ ಪಳಾಸೇನ ಛನ್ನೋ ಇಸ್ಸಾಯ ಛನ್ನೋ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಛನ್ನೋ ಮಾಯಾಯ ಛನ್ನೋ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಛನ್ನೋ ಥಮ್ಭೇನ ಛನ್ನೋ ಸಾರಮ್ಭೇನ ಛನ್ನೋ ಮಾನೇನ ಛನ್ನೋ ಅತಿಮಾನೇನ ಛನ್ನೋ ಮದೇನ ಛನ್ನೋ ಪಮಾದೇನ ಛನ್ನೋ। ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ ಸಬ್ಬದರಥೇಹಿ ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹೇಹಿ ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪೇಹಿ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಛನ್ನೋ ವಿಛನ್ನೋ ಉಚ್ಛನ್ನೋ ಆವುತೋ ನಿವುತೋ ಓವುತೋ [ಓಫುತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಿಹಿತೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತೋತಿ - ಸತ್ತೋ ಗುಹಾಯಂ ಬಹುನಾಭಿಛನ್ನೋ।

ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋತಿ ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ನರೋ ರತ್ತೋ ರಾಗವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ದುಟ್ಠೋ ದೋಸವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಮೂಳ್ಹೋ ಮೋಹವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿನಿಬದ್ಧೋ ಮಾನವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪರಾಮಟ್ಠೋ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಥಾಮಗತೋ ಅನುಸಯವಸೇನ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - “ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ... ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ತಞ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - “ರೂಪೂಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ರೂಪಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ವೇದನೂಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞೂಪಯಂ... ಸಙ್ಖಾರೂಪಯಂ

ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಙ್ಖಾರಾರಮ್ಮಣಂ ಸಙ್ಖಾರಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – "ಕಬಳೀಕಾರೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಅತ್ಥಿ ರಾಗೋ ಅತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ಅತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ, ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಸಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಜಂ ಸಉಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ।

"ಫಸ್ಸೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೇ ಅತ್ಥಿ ರಾಗೋ ಅತ್ಥಿ ನನ್ದೀ ಅತ್ಥಿ ತಣ್ಹಾ , ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ। ಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿರೂಳ್ಹಂ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನಾಮರೂಪಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ನಾಮರೂಪಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವುದ್ಧಿ, ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ , ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ। ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ, ಸಸೋಕಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಜಂ ಸಉಪಾಯಾಸನ್ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ।

ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋತಿ। ಮೋಹನಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ; ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಮೋಹನಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ? ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಮುಯ್ಹನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಯ್ಹನ್ತಿ ಸಮ್ಪಮುಯ್ಹನ್ತಿ, ಮೂಳ್ಹಾ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹಾ ಸಮ್ಪಮೂಳ್ಹಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅನ್ಧೀಕತಾ ಆವುತಾ ನಿವುತಾ ಓವುತಾ ಪಿಹಿತಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತಾ, ತಂ ಕಾರಣಾ ಮೋಹನಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। **ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋ**ತಿ ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋ ಓಗಾಳ್ಹೋ ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹೋ ನಿಮುಗ್ಗೋತಿ – ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋ।

ದೂರೇ ವಿವೇಕಾ ಹಿ ತಥಾವಿಧೋ ಸೋತಿ। **ವಿವೇಕಾ**ತಿ ತಯೋ ವಿವೇಕಾ – ಕಾಯವಿವೇಕೋ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ, ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕತಮೋ ಕಾಯವಿವೇಕೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಕಾಯೇನ ವಿವಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಏಕೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಕೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏಕೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ, ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ಏಕೋ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ। ಅಯಂ ಕಾಯವಿವೇಕೋ।

ಕತಮೋ ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ? ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ನೀವರಣೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸುಖದುಕ್ಖೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾಯ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಾ ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯಾ, ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ

ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಾ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ, ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಾ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ, ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅರಹತೋ ರೂಪಾರೂಪರಾಗಾ ಮಾನಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಮಾನಾನುಸಯಾ ಭವರಾಗಾನುಸಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಾ , ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ।

ಕತಮೋ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ? ಉಪಧಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಾ ಚ ಖನ್ಧಾ ಚ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಚ। ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಯಂ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕಾಯವಿವೇಕೋ ಚ ವಿವೇಕಟ್ಠಕಾಯಾನಂ [ವೂಪಕಟ್ಠಕಾಯಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತಾನಂ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ ಚ ಪರಿಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನಂ ಪರಮವೋದಾನಪ್ಪತ್ತಾನಂ, ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ಚ ನಿರೂಪಧೀನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿಸಙ್ಖಾರಗತಾನಂ।

ದೂರೇ ವಿವೇಕಾ ಹೀತಿ। ಯೋ ಸೋ ಏವಂ ಗುಹಾಯಂ ಸತ್ತೋ, ಏವಂ ಬಹುಕೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಛನ್ನೋ, ಏವಂ ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋ, ಸೋ ಕಾಯವಿವೇಕಾಪಿ ದೂರೇ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕಾಪಿ ದೂರೇ, ಉಪಧಿವಿವೇಕಾಪಿ ದೂರೇ ವಿದೂರೇ ಸುವಿದೂರೇ ನ ಸನ್ತಿಕೇ ನ ಸಾಮನ್ತಾ ಅನಾಸನ್ನೇ ವಿವೇಕಟ್ಠೇ [ವವಕಟ್ಠೇ (ಸೀ॰), ಅನುಪಕಟ್ಠೇ (ಸ್ಯಾ॰)]। **ತಥಾವಿಧೋ**ತಿ ತಾದಿಸೋ ತಸ್ಸಣ್ಠಿತೋ ತಪ್ಪಕಾರೋ ತಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ ಯೋ ಸೋ ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋತಿ - ದೂರೇ ವಿವೇಕಾ ಹಿ ತಥಾವಿಧೋ ಸೋ।

ಕಾಮಾ ಹಿ ಲೋಕೇ ನ ಹಿ ಸುಪ್ಪಹಾಯಾತಿ। **ಕಾಮಾ**ತಿ ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ। ಕತಮೇ ವತ್ಥುಕಾಮಾ? ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಗನ್ಧಾ ಮನಾಪಿಕಾ ರಸಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥರಣಾ ಪಾವುರಣಾ ದಾಸಿದಾಸಾ ಅಜೇಳಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಾ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥು ಹಿರಞ್ಞಂ ಸುವಣ್ಣಂ, ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ರಟ್ಠಞ್ಚ ಜನಪದೋ ಚ ಕೋಸೋ ಚ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಞ್ಚ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರಜನೀಯಂ ವತ್ಥು - ವತ್ಥುಕಾಮಾ। ಅಪಿ ಚ ಅತೀತಾ ಕಾಮಾ ಅನಾಗತಾ ಕಾಮಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಕಾಮಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಾ ಕಾಮಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಮಾ, ಹೀನಾ ಕಾಮಾ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಕಾಮಾ ಪಣೀತಾ ಕಾಮಾ, ಆಪಾಯಿಕಾ ಕಾಮಾ ಮಾನುಸಿಕಾ ಕಾಮಾ ದಿಬ್ಬಾ ಕಾಮಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಕಾಮಾ, ನಿಮ್ಮಿತಾ ಕಾಮಾ ಅನಿಮ್ಮಿತಾ ಕಾಮಾ ಪರನಿಮ್ಮಿತಾ ಕಾಮಾ, ಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಕಾಮಾ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಾ ಕಾಮಾ, ಮಮಾಯಿತಾ ಕಾಮಾ ಅಮಮಾಯಿತಾ ಕಾಮಾ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಕಾಮಾವಚರಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ರೂಪಾವಚರಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅರೂಪಾವಚರಾ ಧಮ್ಮಾ, ತಣ್ಹಾವತ್ಥುಕಾ ತಣ್ಹಾರಮ್ಮಣಾ ಕಾಮನೀಯಟ್ಠೇನ ರಜನೀಯಟ್ಠೇನ ಮದನೀಯಟ್ಠೇನ ಕಾಮಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ।

ಕತಮೇ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ? ಛನ್ದೋ ಕಾಮೋ ರಾಗೋ ಕಾಮೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಕಾಮೋ, ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಕಾಮೋ ರಾಗೋ ಕಾಮೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋ ಕಾಮೋ, ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮೋಘೋ ಕಾಮಯೋಗೋ ಕಾಮುಪಾದಾನಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ।

"ಅದ್ದಸಂ ಕಾಮ ತೇ ಮೂಲಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಕಾಮ ಜಾಯಸಿ।
ನ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಕಾಮ ನ ಹೋಹಿಸೀ"ತಿ॥ -

ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ, ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇ। **ಕಾಮಾ ಹಿ ಲೋಕೇ ನ ಹಿ ಸುಪ್ಪಹಾಯಾ**ತಿ। ಕಾಮಾ ಹಿ ಲೋಕೇ ದುಪ್ಪಹಾಯಾ ದುಚ್ಚಜ್ಜಾ ದುಪ್ಪರಿಚ್ಚಜ್ಜಾ

ದುನ್ನಿಮ್ಮದಯಾ ದುನ್ನಿವೇಠಯಾ ದುಬ್ಬಿನಿವೇಠಯಾ ದುತ್ತರಾ ದುಪ್ಪತರಾ ದುಸ್ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ದುಬ್ಬಿನಿವತ್ತಾತಿ - ಕಾಮಾ ಹಿ ಲೋಕೇ ನ ಹಿ ಸುಪ್ಪಹಾಯಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸತ್ತೋ ಗುಹಾಯಂ ಬಹುನಾಭಿಛನ್ನೋ, ತಿಟ್ಠಂ ನರೋ ಮೋಹನಸ್ಮಿಂ ಪಗಾಳ್ಹೋ।
ದೂರೇ ವಿವೇಕಾ ಹಿ ತಥಾವಿಧೋ ಸೋ, ಕಾಮಾ ಹಿ ಲೋಕೇ ನ ಹಿ ಸುಪ್ಪಹಾಯಾ"ತಿ॥

೮. **ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾ ಭವಸಾತಬದ್ಧಾ, ತೇ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾ।**
ಪಚ್ಛಾ ಪುರೇ ವಾಪಿ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನಾ, ಇಮೇ ವ ಕಾಮೇ ಪುರಿಮೇ ವ ಜಪ್ಪಂ॥

ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾ ಭವಸಾತಬದ್ಧಾತಿ। ಇಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ ಅನುನಯೋ ಅನುರೋಧೋ ನನ್ದೀ ನನ್ದಿರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಾರಾಗೋ ಇಚ್ಛಾ ಮುಚ್ಛಾ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಗೇಧೋ ಪಲಿಗೇಧೋ ಸಙ್ಗೋ ಪಙ್ಕೋ, ಏಜಾ ಮಾಯಾ ಜನಿಕಾ ಸಞ್ಜನನೀ ಸಿಬ್ಬಿನೀ ಜಾಲಿನೀ ಸರಿತಾ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ಸುತ್ತಂ ವಿಸಟಾ ಆಯೂಹಿನೀ ದುತಿಯಾ ಪಣಿಧಿ ಭವನೇತ್ತಿ, ವನಂ ವನಥೋ ಸನ್ಥವೋ ಸ್ನೇಹೋ ಅಪೇಕ್ಖಾ ಪಟಿಬನ್ಧು, ಆಸಾ ಆಸೀಸನಾ ಆಸೀಸಿತತ್ತಂ, ರೂಪಾಸಾ ಸದ್ದಾಸಾ ಗನ್ಧಾಸಾ ರಸಾಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾಸಾ, ಲಾಭಾಸಾ ಧನಾಸಾ ಪುತ್ತಾಸಾ ಜೀವಿತಾಸಾ , ಜಪ್ಪಾ ಪಜಪ್ಪಾ ಅಭಿಜಪ್ಪಾ ಜಪ್ಪನಾ ಜಪ್ಪಿತತ್ತಂ ಲೋಲುಪ್ಪಂ ಲೋಲುಪ್ಪಾಯನಾ ಲೋಲುಪ್ಪಾಯಿತತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಞ್ಜಿಕತಾ ಸಾಧುಕಮ್ಯತಾ, ಅಧಮ್ಮರಾಗೋ ವಿಸಮಲೋಭೋ ನಿಕನ್ತಿ ನಿಕಾಮನಾ ಪತ್ಥನಾ ಪಿಹನಾ ಸಮ್ಪತ್ಥನಾ, ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ, ರೂಪತಣ್ಹಾ ಅರೂಪತಣ್ಹಾ ನಿರೋಧತಣ್ಹಾ, ರೂಪತಣ್ಹಾ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ, ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಗನ್ಥೋ ಉಪಾದಾನಂ ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಛದನಂ ಬನ್ಧನಂ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಅನುಸಯೋ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಲತಾ ವೇವಿಚ್ಛಂ , ದುಕ್ಖಮೂಲಂ ದುಕ್ಖನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಪ್ಪಭವೋ ಮಾರಪಾಸೋ ಮಾರಬಳಿಸಂ ಮಾರವಿಸಯೋ, ತಣ್ಹಾನದೀ ತಣ್ಹಾಜಾಲಂ ತಣ್ಹಾಗದ್ದುಲಂ ತಣ್ಹಾಸಮುದ್ದೋ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾ**ತಿ ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಕಾ ಇಚ್ಛಾಹೇತುಕಾ ಇಚ್ಛಾಪಚ್ಚಯಾ ಇಚ್ಛಾಕಾರಣಾ ಇಚ್ಛಾಪಭವಾತಿ - ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾ।

ಭವಸಾತಬದ್ಧಾತಿ। ಏಕಂ ಭವಸಾತಂ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ದ್ವೇ ಭವಸಾತಾನಿ - ಸುಖಾ ಚ ವೇದನಾ ಇಟ್ಠಞ್ಚ ವತ್ಥು। ತೀಣಿ ಭವಸಾತಾನಿ - ಯೋಬ್ಬಞ್ಞಂ, ಆರೋಗ್ಯಂ, ಜೀವಿತಂ। ಚತ್ತಾರಿ ಭವಸಾತಾನಿ - ಲಾಭೋ, ಯಸೋ, ಪಸಂಸಾ, ಸುಖಂ। ಪಞ್ಚ ಭವಸಾತಾನಿ - ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ, ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ, ಮನಾಪಿಕಾ ಗನ್ಧಾ, ಮನಾಪಿಕಾ ರಸಾ, ಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಛ ಭವಸಾತಾನಿ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಪದಾ, ಸೋತಸಮ್ಪದಾ, ಘಾನಸಮ್ಪದಾ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಪದಾ, ಕಾಯಸಮ್ಪದಾ, ಮನೋಸಮ್ಪದಾ। ಭವಸಾತಬದ್ಧಾ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸಾತಬದ್ಧಾ, ಇಟ್ಠಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಬದ್ಧಾ, ಯೋಬ್ಬಞ್ಞೇ ಬದ್ಧಾ, ಆರೋಗ್ಯೇ ಬದ್ಧಾ, ಜೀವಿತೇ ಬದ್ಧಾ, ಲಾಭೇ ಬದ್ಧಾ, ಯಸೇ ಬದ್ಧಾ, ಪಸಂಸಾಯಂ ಬದ್ಧಾ, ಸುಖೇ ಬದ್ಧಾ , ಮನಾಪಿಕೇಸು ರೂಪೇಸು ಬದ್ಧಾ, ಸದ್ದೇಸು... ಗನ್ಧೇಸು... ರಸೇಸು... ಮನಾಪಿಕೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು ಬದ್ಧಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಪದಾಯ ಬದ್ಧಾ, ಸೋತಘಾನಜಿವ್ಹಾಕಾಯಮನೋಸಮ್ಪದಾಯ ಬದ್ಧಾ, ವಿಬದ್ಧಾ ಆಬದ್ಧಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬದ್ಧಾತಿ - ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾ ಭವಸಾತಬದ್ಧಾ।

ತೇ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾತಿ ತೇ ವಾ ಭವಸಾತವತ್ಥೂ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ, ಸತ್ತಾ ವಾ ಏತ್ತೋ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ। ಕಥಂ ತೇ ಭವಸಾತವತ್ಥೂ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ, ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥು ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಂ, ಯೋಬ್ಬಞ್ಞಂ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಂ, ಆರೋಗ್ಯಂ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಂ, ಜೀವಿತಂ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಂ, ಲಾಭೋ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚೋ, ಯಸೋ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚೋ, ಪಸಂಸಾ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ, ಸುಖಂ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಂ, ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ, ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಪದಾ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ, ಸೋತಘಾನಜಿವ್ಹಾಕಾಯಮನೋಸಮ್ಪದಾ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ

ದುಪ್ಪಮೋಚಯಾ ದುನ್ನಿವೇಠಯಾ ದುಬ್ಬಿನಿವೇಠಯಾ , ದುತ್ತರಾ ದುಪ್ಪತರಾ ದುಸ್ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ದುಬ್ಬಿನಿವತ್ತಾ। ಏವಂ ತೇ ಭವಸಾತವತ್ಥು ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ।

ಕಥಂ ಸತ್ತಾ ಏತ್ಥೋ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ? ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಸತ್ತಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಇಟ್ಠಸ್ಮಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಯೋಬ್ಬಞ್ಞಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಆರೋಗ್ಯಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಜೀವಿತಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಲಾಭಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಯಸಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಪಸಂಸಾಯ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಸುಖಾ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ , ಮನಾಪಿಕೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಮನಾಪಿಕೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ... ಗನ್ಧೇಹಿ... ರಸೇಹಿ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಪದಾಯ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ, ಸೋತಘಾನಜಿವ್ಹಾಕಾಯಮನೋಸಮ್ಪದಾಯ ದುಮ್ಮೋಚಯಾ ದುರುದ್ಧರಾ [ದುದ್ಧರಾ (ಕ॰)], ದುಸ್ಸಮುದ್ಧರಾ ದುಬ್ಬುಟ್ಠಾಪಯಾ ದುಸ್ಸಮುಟ್ಠಾಪಯಾ ದುನ್ನಿವೇಠಯಾ ದುಬ್ಬಿನಿವೇಠಯಾ ದುತ್ತರಾ ದುಪ್ಪತರಾ ದುಸ್ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ದುಬ್ಬಿನಿವತ್ತಾ। ಏವಂ ಸತ್ತಾ ಏತ್ಥೋ ದುಮ್ಮೋಚಯಾತಿ - ತೇ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ।

ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾತಿ ತೇ ಅತ್ತನಾ ಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನಾ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ ಪರಂ ಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನಂ ಉದ್ಧರಿತುಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಸೋ ವತ, ಚುನ್ದ, ಅತ್ತನಾ ಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನೋ ಪರಂ ಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನಂ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೋ ವತ, ಚುನ್ದ, ಅತ್ತನಾ ಅದನ್ತೋ ಅವಿನೀತೋ ಅಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಪರಂ ದಮೇಸ್ಸತಿ ವಿನೇಸ್ಸತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾ।

ಅಥ ವಾ ನತ್ಥಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಮೋಚೇತಾ। ತೇ ಯದಿ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯುಂ, ಸಕೇನ ಥಾಮೇನ ಸಕೇನ ಬಲೇನ ಸಕೇನ ವೀರಿಯೇನ ಸಕೇನ ಪರಕ್ಕಮೇನ ಸಕೇನ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಸಕೇನ ಪುರಿಸಬಲೇನ ಸಕೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಸಕೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಅತ್ತನಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಂ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯುನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ನಾಹಂ ಸಹಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಮೋಚನಾಯ, ಕಥಂಕಥಿಂ ಧೋತಕ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ।
ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸೇಟ್ಠಂ ಅಭಿಜಾನಮಾನೋ, ಏವಂ ತುವಂ ಓಘಮಿಮಂ ತರೇಸೀ"ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ಅತ್ತನಾವ ಕತಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸತಿ।
ಅತ್ತನಾ ಅಕತಂ ಪಾಪಂ, ಅತ್ತನಾವ ವಿಸುಜ್ಝತಿ।
ಸುದ್ಧೀ ಅಸುದ್ಧಿ ಪಚ್ಚತ್ತಂ, ನಾಞ್ಞೋ ಅಞ್ಞಂ ವಿಸೋಧಯೇ"ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಿಟ್ಠತೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಿಟ್ಠತಿ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ, ತಿಟ್ಠಾಮಹಂ ಸಮಾದಪೇತಾ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮಮ ಸಾವಕಾ ಮಯಾ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಾಧೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ನಾರಾಧೇನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಕ್ಯಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕರೋಮಿ? ಮಗ್ಗಕ್ಖಾಯೀ,

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತೋ। ಮಗ್ಗಂ ಬುದ್ಧೋ ಆಚಿಕ್ಖತಿ । ಅತ್ತನಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯು''ನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾತಿ - ತೇ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾ।

ಪಚ್ಛಾ ಪುರೇ ವಾಪಿ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನಾತಿ। ಪಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ ಅನಾಗತಂ, ಪುರೇ ವುಚ್ಚತಿ ಅತೀತಂ। ಅಪಿ ಚ ಅತೀತಂ ಉಪಾದಾಯ ಅನಾಗತಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಪಚ್ಛಾ, ಅನಾಗತಂ ಉಪಾದಾಯ ಅತೀತಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಪುರೇ। ಕಥಂ ಪುರೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ? ''ಏವಂರೂಪೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ''ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ''ಏವಂವೇದನೋ ಅಹೋಸಿಂ... ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿಂ... ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ... ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ''ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪುರೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ''ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ರೂಪಾ''ತಿ - ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತದಭಿನನ್ದತಿ। ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಏವಮ್ಪಿ ಪುರೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ। ''ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಸದ್ದಾ''ತಿ...ಪೇ॰... ''ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಗನ್ಧಾ''ತಿ... ''ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ರಸಾ''ತಿ... ''ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ''ತಿ... ''ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಧಮ್ಮಾ''ತಿ - ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತದಭಿನನ್ದತಿ। ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಏವಮ್ಪಿ ಪುರೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಯಾನಿಸ್ಸ ತಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಹಸಿತಲಪಿತಕೀಳಿತಾನಿ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪುರೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ।

ಕಥಂ ಪಚ್ಛಾ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ? ''ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ''ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ''ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ''ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ''ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ರೂಪಾ''ತಿ - ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹತಿ। ಚೇತಸೋ ಪಣಿಧಾನಪಚ್ಚಯಾ ತದಭಿನನ್ದತಿ। ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಏವಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ। ''ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಸದ್ದಾ''ತಿ... ''ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಗನ್ಧಾ''ತಿ... ''ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ರಸಾ''ತಿ... ''ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ''ತಿ... ''ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಇತಿ ಧಮ್ಮಾ''ತಿ - ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹತಿ। ಚೇತಸೋ ಪಣಿಧಾನಪಚ್ಚಯಾ ತದಭಿನನ್ದತಿ। ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಏವಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ''ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ''ತಿ - ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹತಿ। ಚೇತಸೋ ಪಣಿಧಾನಪಚ್ಚಯಾ ತದಭಿನನ್ದತಿ। ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ ಏವಮ್ಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರೋತೀತಿ - ಪಚ್ಛಾ ಪುರೇ ವಾಪಿ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನಾ।

ಇಮೇ ವ ಕಾಮೇ ಪುರಿಮೇ ವ ಜಪ್ಪನ್ತಿ। **ಇಮೇ ವ ಕಾಮೇತಿ** ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಇಚ್ಛನ್ತಾ ಸಾದಿಯನ್ತಾ ಪತ್ಥಯನ್ತಾ ಪಿಹಯನ್ತಾ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತಾ। ಪುರಿಮೇ ವ ಜಪ್ಪನ್ತಿ ಅತೀತೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಜಪ್ಪನ್ತಾ ಪಜಪ್ಪನ್ತಾ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತಾತಿ - ಇಮೇ ವ ಕಾಮೇ ಪುರಿಮೇ ವ ಜಪ್ಪಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾ ಭವಸಾತಬದ್ಧಾ, ತೇ ದುಪ್ಪಮುಞ್ಚಾ ನ ಹಿ ಅಞ್ಞಮೋಕ್ಖಾ।
> ಪಚ್ಛಾ ಪುರೇ ವಾಪಿ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನಾ, ಇಮೇ ವ ಕಾಮೇ ಪುರಿಮೇ ವ ಜಪ್ಪ”ನ್ತಿ॥

೯. **ಕಾಮೇಸು ಗಿದ್ಧಾ ಪಸುತಾ ಪಮೂಳ್ಹಾ, ಅವದಾನಿಯಾ ತೇ ವಿಸಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ।**
ದುಕ್ಖೂಪನೀತಾ ಪರಿದೇವಯನ್ತಿ, ಕಿಂಸೂ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತೋ ಚುತಾಸೇ॥

ಕಾಮೇಸು ಗಿದ್ಧಾ ಪಸುತಾ ಪಮೂಳ್ಹಾತಿ। ಕಾಮಾತಿ ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। ಗೇಧೋ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಕಿಲೇಸಕಾಮೇನ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ [ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾತಿ - ಕಾಮೇಸು ಗಿದ್ಧಾ।

ಪಸುತಾತಿ ಯೇಪಿ ಕಾಮೇ ಏಸನ್ತಿ ಗವೇಸನ್ತಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ, ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ। ಯೇಪಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ರೂಪೇ ಏಸನ್ತಿ ಗವೇಸನ್ತಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ, ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ । ಯೇಪಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ರೂಪೇ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ … ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ, ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ। ಯೇಪಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ರೂಪೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ … ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ, ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ। ಯಥಾ ಕಲಹಕಾರಕೋ ಕಲಹಪಸುತೋ, ಕಮ್ಮಕಾರಕೋ ಕಮ್ಮಪಸುತೋ, ಗೋಚರೇ ಚರನ್ತೋ ಗೋಚರಪಸುತೋ, ಝಾಯೀ ಝಾನಪಸುತೋ; ಏವಮೇವ ಯೇಪಿ ಕಾಮೇ ಏಸನ್ತಿ ಗವೇಸತಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ। ಯೇಪಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ರೂಪೇ ಏಸನ್ತಿ ಗವೇಸನ್ತಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ। ಯೇಪಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ರೂಪೇ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ, ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ। ಯೇಪಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ರೂಪೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ ತಚ್ಚರಿತಾ ತಬ್ಬಹುಲಾ ತಗ್ಗರುಕಾ, ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ತದಧಿಮುತ್ತಾ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ತೇಪಿ ಕಾಮಪಸುತಾ।

ಪಮೂಳ್ಹಾತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಮುಯ್ಹನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಯ್ಹನ್ತಿ ಸಮ್ಪಮುಯ್ಹನ್ತಿ ಮೂಳ್ಹಾ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹಾ ಸಮ್ಪಮೂಳ್ಹಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅನ್ಧೀಕತಾ ಆವುತಾ ನಿವುತಾ ಓವುತಾ ಪಿಹಿತಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತಾತಿ - ಕಾಮೇಸು ಗಿದ್ಧಾ ಪಸುತಾ ಪಮೂಳ್ಹಾ।

ಅವದಾನಿಯಾ ತೇ ವಿಸಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ। ಅವದಾನಿಯಾತಿ ಅವಗಚ್ಛನ್ತೀತಿಪಿ ಅವದಾನಿಯಾ, ಮಚ್ಛರಿನೋಪಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅವದಾನಿಯಾ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾವಕಾನಂ ವಚನಂ ಬ್ಯಪ್ಪಥಂ ದೇಸನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ನಾದಿಯನ್ತೀತಿ - ಅವದಾನಿಯಾ। ಕಥಂ ಅವಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಅವದಾನಿಯಾ? ನಿರಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ, ಏವಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ - ಅವದಾನಿಯಾ। ಕಥಂ ಮಚ್ಛರಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅವದಾನಿಯಾ? ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ,

ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಮಚ್ಛರಾಯನಾ ಮಚ್ಛರಾಯಿತತ್ತಂ ವೇವಿಚ್ಛಂ ಕದರಿಯಂ ಕಟುಕಞ್ಚುಕತಾ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಅಪಿ ಚ, ಖನ್ಧಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಾತುಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಆಯತನಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಗಾಹೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಇಮಿನಾ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಅವದಞ್ಞುತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಜನಾ ಪಮತ್ತಾ। ಏವಂ ಮಚ್ಛರಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅವದಾನಿಯಾ। ಕಥಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾವಕಾನಂ ವಚನಂ ಬ್ಯಪ್ಪಥಂ ದೇಸನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ನಾದಿಯನ್ತೀತಿ - ಅವದಾನಿಯಾ? ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾವಕಾನಂ ವಚನಂ ಬ್ಯಪ್ಪಥಂ ದೇಸನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ನ ಆದಿಯನ್ತಿ ನ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ಅನಸ್ಸವಾ ಅವಚನಕರಾ ಪಟಿಲೋಮವುತ್ತಿನೋ, ಅಞ್ಞೇನೇವ ಮುಖಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾವಕಾನಂ [ಬುದ್ಧಾನಂ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ವಚನಂ ಬ್ಯಪ್ಪಥಂ ದೇಸನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ನಾದಿಯನ್ತೀತಿ ಅವದಾನಿಯಾತಿ - ಅವದಾನಿಯಾ।

ತೇ ವಿಸಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ ವಿಸಮೇ ಕಾಯಕಮ್ಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇ ವಚೀಕಮ್ಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇ ಮನೋಕಮ್ಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇ ಮುಸಾವಾದೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ನಿವಿಟ್ಠಾ , ವಿಸಮಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ... ವಿಸಮೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೇ... ವಿಸಮಾಯ ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇ ಬ್ಯಾಪಾದೇ... ವಿಸಮಾಯ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ನಿವಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು ನಿವಿಟ್ಠಾ ವಿನಿವಿಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾತಿ - ಅವದಾನಿಯಾ ತೇ ವಿಸಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ।

ದುಕ್ಖೂಪನೀತಾ ಪರಿದೇವಯನ್ತೀತಿ। **ದುಕ್ಖೂಪನೀತಾ**ತಿ ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತಾ ದುಕ್ಖಸಮ್ಪತ್ತಾ ದುಕ್ಖೂಪಗತಾ, ಮಾರಪ್ಪತ್ತಾ ಮಾರಸಮ್ಪತ್ತಾ ಮಾರೂಪಗತಾ, ಮರಣಪ್ಪತ್ತಾ ಮರಣಸಮ್ಪತ್ತಾ ಮರಣೂಪಗತಾ। **ಪರಿದೇವಯನ್ತೀ**ತಿ ಲಪನ್ತಿ ಲಾಲಪನ್ತಿ [ಸಲ್ಲಪನ್ತಿ (ಸೀ॰)], ಸೋಚನ್ತಿ ಕಿಲಮನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ - ದುಕ್ಖೂಪನೀತಾ ಪರಿದೇವಯನ್ತಿ।

ಕಿಂಸೂ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತೋ ಚುತಾಸೇತಿ ಇತೋ ಚುತಾ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮ? ನೇರಯಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಮನುಸ್ಸಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ದೇವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, "ಭವಿಸ್ಸಾಮ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ ಸಂಸಯಪಕ್ಖನ್ದಾ ವಿಮತಿಪಕ್ಖನ್ದಾ ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತಾ ಲಪನ್ತಿ ಲಾಲಪನ್ತಿ, ಸೋಚನ್ತಿ ಕಿಲಮನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ - ಕಿಂಸೂ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತೋ ಚುತಾಸೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಕಾಮೇಸು ಗಿದ್ಧಾ ಪಸುತಾ ಪಮೂಳ್ಹಾ, ಅವದಾನಿಯಾ ತೇ ವಿಸಮೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ।
> ದುಕ್ಖೂಪನೀತಾ ಪರಿದೇವಯನ್ತಿ, ಕಿಂಸೂ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಇತೋ ಚುತಾಸೇ"ತಿ॥

೧೦. **ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಸಿಕ್ಖೇಥ ಇಧೇವ ಜನ್ತು, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಞ್ಞಾ ವಿಸಮನ್ತಿ ಲೋಕೇ।**
ನ ತಸ್ಸ ಹೇತೂ ವಿಸಮಂ ಚರೇಯ್ಯ, ಅಪ್ಪಞ್ಹಿದಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಧೀರಾ॥

ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಸಿಕ್ಖೇಥ ಇಧೇವ ಜನ್ತೂತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತನ್ನಿದಾನಾ, ಏತಮಾದೀನವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಕಾಮೇಸೂತಿ - ತಸ್ಮಾ। **ಸಿಕ್ಖೇಥಾ**ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ।

ಕತಮಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಖುದ್ದಕೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ, ಮಹನ್ತೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸೀಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆದಿ ಚರಣಂ ಸಂಯಮೋ ಸಂವರೋ ಮೋಕ್ಖಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ - ಅಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ।

ಕತಮಾ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ।

ಕತಮಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ । ಸೋ "ಇದಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, "ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, "ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, "ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। "ಇಮೇ ಆಸವಾ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, "ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, "ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, "ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ।

ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ , ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಜಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ , ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ।

ಇಧಾತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಖನ್ತಿಯಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ರುಚಿಯಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆದಾಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿನಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಾವಚನೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ - ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಇಧಾತಿ। **ಜನ್ತೂತಿ** ಸತ್ತೋ ನರೋ...ಪೇ॰... ಮನುಜೋತಿ - ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಸಿಕ್ಖೇಥ ಇಧೇವ ಜನ್ತು।

ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಞ್ಞಾ ವಿಸಮನ್ತಿ ಲೋಕೇತಿ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇಸಂ ನಿಸ್ಸೇಸಂ ಪರಿಯಾದಿಯನವಚನಮೇತಂ [ಪರಿದಾಯವಚನಮೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] - ಯಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ। **ವಿಸಮನ್ತಿ ಜಞ್ಞಾತಿ** ವಿಸಮಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಿಸಮನ್ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ವಿಸಮನ್ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ವಿಸಮನ್ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ವಿಸಮೋತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ವಿಸಮನ್ತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ವಿಸಮೋತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಮುಸಾವಾದಂ ವಿಸಮೋತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ವಿಸಮಾತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ವಿಸಮಾತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ವಿಸಮೋತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಅಭಿಜ್ಝಂ

ವಿಸಮಾತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಬ್ಯಾಪಾದಂ ವಿಸಮೋತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ವಿಸಮಾತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ವಿಸಮಾತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ವಿಸಮಾತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ವಿಸಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ವಿಸಮಾತಿ ಜಾನೇಯ್ಯ ಆಜಾನೇಯ್ಯ ವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ। **ಲೋಕೇತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ…ಪೇ॰… ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಞ್ಞಾ ವಿಸಮನ್ತಿ ಲೋಕೇ।

ನ ತಸ್ಸ ಹೇತೂ ವಿಸಮಂ ಚರೇಯ್ಯಾತಿ। ವಿಸಮಸ್ಸ ಕಾಯಕಮ್ಮಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ವಚೀಕಮ್ಮಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ಮನೋಕಮ್ಮಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾಯ ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾಯ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾನಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ನೀವರಣಾನಂ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾಯ ಚೇತನಾಯ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾಯ ಪತ್ಥನಾಯ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ, ವಿಸಮಾಯ ಪಣಿಧಿಯಾ ಹೇತು ವಿಸಮಂ ನ ಚರೇಯ್ಯ ನ ಆಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ನ ತಸ್ಸ ಹೇತೂ ವಿಸಮಂ ಚರೇಯ್ಯ।

ಅಪ್ಪಞ್ಹಿದಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಧೀರಾತಿ। **ಜೀವಿತ**ನ್ತಿ ಆಯು ಠಿತಿ ಯಪನಾ ಯಾಪನಾ ಇರಿಯನಾ ವತ್ತನಾ ಪಾಲನಾ ಜೀವಿತಂ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಅಪಿ ಚ, ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ - ಠಿತಿಪರಿತ್ತತಾಯ ವಾ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ, ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯ ವಾ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ। ಕಥಂ ಠಿತಿಪರಿತ್ತತಾಯ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ? ಅತೀತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿತ್ಥ, ನ ಜೀವತಿ ನ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ; ಅನಾಗತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಜೀವತಿ ನ ಜೀವಿತ್ಥ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವತಿ, ನ ಜೀವಿತ್ಥ ನ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ।

“ಜೀವಿತಂ ಅತ್ತಭಾವೋ ಚ, ಸುಖದುಕ್ಖಾ ಚ ಕೇವಲಾ।
ಏಕಚಿತ್ತಸಮಾಯುತ್ತಾ, ಲಹುಸೋ ವತ್ತತೇ ಖಣೋ॥

“ಚುಲ್ಲಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ , ಕಪ್ಪಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಯೇ ಮರೂ।
ನತ್ವೇವ ತೇಪಿ ಜೀವನ್ತಿ, ದ್ವೀಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಸಂಯುತಾ॥

“ಯೇ ನಿರುದ್ಧಾ ಮರನ್ತಸ್ಸ, ತಿಟ್ಠಮಾನಸ್ಸ ವಾ ಇಧ।
ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸದಿಸಾ ಖನ್ಧಾ, ಗತಾ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ॥

“ಅನನ್ತರಾ ಚ ಯೇ ಭಗ್ಗಾ [ಭಙ್ಗಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಯೇ ಚ ಭಗ್ಗಾ ಅನಾಗತಾ।
ತದನ್ತರೇ ನಿರುದ್ಧಾನಂ, ವೇಸಮಂ ನತ್ಥಿ ಲಕ್ಖಣೇ॥

“ಅನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ನ ಜಾತೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ಜೀವತಿ।
ಚಿತ್ತಭಗ್ಗಾ ಮತೋ ಲೋಕೋ, ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಪರಮತ್ಥಿಯಾ॥

“ಯಥಾ ನಿನ್ನಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಛನ್ದೇನ ಪರಿಣಾಮಿತಾ।

ಅಚ್ಛಿನ್ನಧಾರಾ ವತ್ತನ್ತಿ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ॥

“ಅನಿಧಾನಗತಾ ಭಗ್ಗಾ, ಪುಞ್ಜೋ ನತ್ಥಿ ಅನಾಗತೇ।
ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಯೇ ಚ [ನಿಬ್ಬತ್ತಾಯೇವ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಆರಗ್ಗೇ ಸಾಸಪೂಪಮಾ॥

“ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಙ್ಗೋ ನೇಸಂ ಪುರಕ್ಖತೋ।
ಪಲೋಕಧಮ್ಮಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಪುರಾಣೇಹಿ ಅಮಿಸ್ಸಿತಾ॥

“ಅದಸ್ಸನತೋ ಆಯನ್ತಿ, ಭಙ್ಗಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ದಸ್ಸನಂ।
ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದೋವ ಆಕಾಸೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ವಯನ್ತಿ ಚಾ”ತಿ॥

ಏವಂ ಠಿತಿಪರಿತ್ತತಾಯ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ।

ಕಥಂ ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ? ಅಸ್ಸಾಸೂಪನಿಬನ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಪಸ್ಸಾಸೂಪನಿಬನ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೂಪನಿಬನ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಮಹಾಭೂತೂಪನಿಬನ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರೂಪನಿಬನ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಉಸ್ಮೂಪನಿಬನ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣೂಪನಿಬನ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ। ಮೂಲಮ್ಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಂ, ಪುಬ್ಬಹೇತೂಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ। ಯೇ ಪಚ್ಚಯಾ ತೇಪಿ ದುಬ್ಬಲಾ, ಯೇಪಿ ಪಭಾವಿಕಾ ತೇಪಿ ದುಬ್ಬಲಾ। ಸಹಭೂಮಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ, ಸಮ್ಪಯೋಗಾಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ, ಸಹಜಾಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ, ಯಾಪಿ ಪಯೋಜಿಕಾ ಸಾಪಿ ದುಬ್ಬಲಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಇಮೇ ನಿಚ್ಚದುಬ್ಬಲಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅನವಟ್ಠಿತಾ ಇಮೇ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಪಾತಯನ್ತಿ ಇಮೇ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ತಾಯಿತಾ, ನ ಚಾಪಿ ಠಪೇನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಇಮೇ। ಯೋಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಕೋ ಸೋ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ನ ಚ ಕೇನಚಿ ಕೋಚಿ ಹಾಯತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಚ ಇಮೇ ಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ।
ಪುರಿಮೇಹಿ ಪಭಾವಿಕಾ ಇಮೇ, ಯೇಪಿ ಪಭಾವಿಕಾ ತೇ ಪುರೇ ಮತಾ।
ಪುರಿಮಾಪಿ ಚ ಪಚ್ಛಿಮಾಪಿ ಚ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನ ಕದಾಚಿ ಮದ್ದಸಂಸೂ”ತಿ॥

ಏವಂ ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ।

ಅಪಿ ಚ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಜೀವಿತಂ ಉಪಾದಾಯ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ ಪರಿತ್ತಕಂ ಜೀವಿತಂ ಥೋಕಂ [ಥೋಕಕಂ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಂ ಖಣಿಕಂ ಜೀವಿತಂ ಲಹುಕಂ ಜೀವಿತಂ ಇತ್ತರಂ ಜೀವಿತಂ ಅನದ್ಧನೀಯಂ ಜೀವಿತಂ ನಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಜೀವಿತಂ। ತಾವತಿಂಸಾನಂ ದೇವಾನಂ…ಪೇ॰… ಯಾಮಾನಂ ದೇವಾನಂ… ತುಸಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ… ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ದೇವಾನಂ… ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ… ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಜೀವಿತಂ ಉಪಾದಾಯ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ ಪರಿತ್ತಕಂ ಜೀವಿತಂ ಥೋಕಂ ಜೀವಿತಂ ಖಣಿಕಂ ಜೀವಿತಂ ಲಹುಕಂ ಜೀವಿತಂ ಇತ್ತರಂ ಜೀವಿತಂ ಅನದ್ಧನೀಯಂ ಜೀವಿತಂ ನಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಜೀವಿತಂ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ –

“ಅಪ್ಪಮಿದಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಆಯು। ಗಮನಿಯೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ ಮನ್ತಾಯ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿರಂ ಜೀವತಿ ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ”।

“ಅಪ್ಪಮಾಯು ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಹೀಳೇಯ್ಯ ನಂ ಸುಪೋರಿಸೋ।
ಚರೇಯ್ಯಾದಿತ್ತಸೀಸೋವ ನತ್ಥಿ ಮಚ್ಚುಸ್ಸನಾಗಮೋ॥

“ಅಚ್ಚಯನ್ತಿ ಅಹೋರತ್ತಾ, ಜೀವಿತಂ ಉಪರುಜ್ಝತಿ।
ಆಯು ಖಿಯ್ಯತಿ ಮಚ್ಚಾನಂ, ಕುನ್ನದೀನಂವ ಓದಕ”ನ್ತಿ॥

ಅಪ್ಪಞ್ಹಿದಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಧೀರಾತಿ। ಧೀರಾತಿ ಧೀರಾ, ಧಿತಿಮಾತಿ ಧೀರಾ, ಧಿತಿಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ ಧೀರಾ, ಧೀಕತಪಾಪಾತಿ ಧೀರಾ। ಧೀ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ ವಿಚಯೋ ಪವಿಚಯೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ ಉಪಲಕ್ಖಣಾ ಪಚ್ಚುಪಲಕ್ಖಣಾ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಕೋಸಲ್ಲಂ ನೇಪುಞ್ಞಂ ವೇಭಬ್ಯಾ ಚಿನ್ತಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಾ ಭೂರಿ ಮೇಧಾ ಪರಿಣಾಯಿಕಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಪತೋದೋ ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಪಞ್ಞಾಸತ್ಥಂ ಪಞ್ಞಾಪಾಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಆಲೋಕೋ ಪಞ್ಞಾಓಭಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತೋ ಪಞ್ಞಾರತನಂ ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಧೀರಾ। ಅಪಿ ಚ ಖನ್ಧಧೀರಾ ಧಾತುಧೀರಾ ಆಯತನಧೀರಾ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಧೀರಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಧೀರಾ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಧೀರಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಧೀರಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಧೀರಾ ಬಲಧೀರಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಧೀರಾ ಮಗ್ಗಧೀರಾ ಫಲಧೀರಾ ನಿಬ್ಬಾನಧೀರಾ। ತೇ ಧೀರಾ ಏವಮಾಹಂಸು - “ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ, ಪರಿತ್ತಕಂ ಜೀವಿತಂ , ಥೋಕಂ ಜೀವಿತಂ, ಖಣಿಕಂ ಜೀವಿತಂ, ಲಹುಕಂ ಜೀವಿತಂ, ಇತ್ತರಂ ಜೀವಿತಂ, ಅನದ್ಧನೀಯಂ ಜೀವಿತಂ, ನಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಜೀವಿತ”ನ್ತಿ। ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಅಪ್ಪಞ್ಹಿದಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಧೀರಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಸಿಕ್ಖೇಥ ಇಧೇವ ಜನ್ತು, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಜಞ್ಞಾ ವಿಸಮನ್ತಿ ಲೋಕೇ।
ನ ತಸ್ಸ ಹೇತೂ ವಿಸಮಂ ಚರೇಯ್ಯ, ಅಪ್ಪಞ್ಹಿದಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಧೀರಾ”ತಿ॥

೧೧. **ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ ಪರಿಫನ್ದಮಾನಂ, ಪಜಂ ಇಮಂ ತಣ್ಹಗತಂ ಭವೇಸು।**
ಹೀನಾ ನರಾ ಮಚ್ಚುಮುಖೇ ಲಪನ್ತಿ, ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸು॥

ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ ಪರಿಫನ್ದಮಾನನ್ತಿ। **ಪಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ ದಕ್ಖಾಮಿ ಓಲೋಕೇಮಿ ನಿಜ್ಝಾಯಾಮಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಾಮಿ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇ।

ಪರಿಫನ್ದಮಾನನ್ತಿ ತಣ್ಹಾಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ದಿಟ್ಠಿಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಕಿಲೇಸಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಪಯೋಗಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ವಿಪಾಕಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ದುಚ್ಚರಿತಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ರತ್ತಂ ರಾಗೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ದುಟ್ಠಂ ದೋಸೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಮೂಳ್ಹಂ ಮೋಹೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ವಿನಿಬದ್ಧಂ ಮಾನೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಪರಾಮಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಫನ್ದಮಾನಂ, ವಿಕ್ಖೇಪಗತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಥಾಮಗತಂ ಅನುಸಯೇಹಿ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಲಾಭೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಅಲಾಭೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಯಸೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಅಯಸೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಪಸಂಸಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ನಿನ್ದಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಸುಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಜಾತಿಯಾ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಜರಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಮರಣೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸೇಹಿ ಫನ್ದಮಾನಂ, ನೇರಯಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಮಾನುಸಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿಮೂಲಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಗಬ್ಭೇ ಠಿತಿಮೂಲಕೇನ

ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಗಬ್ಭಾ ವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಜಾತಸ್ಸೂಪನಿಬನ್ಧಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಜಾತಸ್ಸ ಪರಾಧೇಯ್ಯಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಅತ್ತೂಪಕ್ಕಮೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ದುಕ್ಖದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಚಕ್ಖುರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಸೋತರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ, ಘಾನರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾರೋಗೇನ... ಕಾಯರೋಗೇನ... ಸೀಸರೋಗೇನ... ಕಣ್ಣರೋಗೇನ... ಮುಖರೋಗೇನ... ದನ್ತರೋಗೇನ... ಕಾಸೇನ... ಸಾಸೇನ... ಪಿನಾಸೇನ... ದಾಹೇನ... ಜರೇನ... ಕುಚ್ಛಿರೋಗೇನ... ಮುಚ್ಛಾಯ... ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾಯ... ಸೂಲಾಯ ... ವಿಸುಚಿಕಾಯ... ಕುಟ್ಠೇನ... ಗಣ್ಡೇನ... ಕಿಲಾಸೇನ... ಸೋಸೇನ... ಅಪಮಾರೇನ... ದದ್ದುಯಾ... ಕಣ್ಡುಯಾ... ಕಚ್ಛುಯಾ... ರಖಸಾಯ... ವಿತಚ್ಛಿಕಾಯ... ಲೋಹಿತೇನ... ಪಿತ್ತೇನ... ಮಧುಮೇಹೇನ... ಅಂಸಾಯ... ಪಿಳಕಾಯ... ಭಗನ್ದಲೇನ [ಭಗನ್ದಲಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ... ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸನ್ನಿಪಾತಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಉತುಪರಿಣಾಮಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಓಪಕ್ಕಮಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ ... ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೀತೇನ... ಉಣ್ಹೇನ... ಜಿಘಚ್ಛಾಯ... ಪಿಪಾಸಾಯ ... ಉಚ್ಚಾರೇನ... ಪಸ್ಸಾವೇನ... ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಮಾತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪಿತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಭಾತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಭಗಿನಿಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪುತ್ತಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಧೀತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ... ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ... ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ... ಸೀಲಬ್ಯಸನೇನ... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಸಮ್ಫನ್ದಮಾನಂ ವಿಪ್ಫನ್ದಮಾನಂ ವೇಧಮಾನಂ ಪವೇಧಮಾನಂ ಸಮ್ಪವೇಧಮಾನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ದಕ್ಖಾಮಿ ಓಲೋಕೇಮಿ ನಿಜ್ಝಾಯಾಮಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಾಮೀತಿ - ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ ಪರಿಫನ್ದಮಾನಂ।

ಪಜಂ ಇಮಂ ತಣ್ಹಗತಂ ಭವೇಸೂತಿ। **ಪಜಾತಿ** ಸತ್ತಾಧಿವಚನಂ। **ತಣ್ಹಾತಿ** ರೂಪತಣ್ಹಾ, ಸದ್ದತಣ್ಹಾ, ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ, ರಸತಣ್ಹಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ, ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। **ತಣ್ಹಗತನ್ತಿ** ತಣ್ಹಾಗತಂ ತಣ್ಹಾನುಗತಂ ತಣ್ಹಾಯಾನುಸಟಂ ತಣ್ಹಾಯಾಸನ್ನಂ ತಣ್ಹಾಯ ಪಾತಿತಂ ಅಭಿಭೂತಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಂ । **ಭವೇಸೂತಿ** ಕಾಮಭವೇ ರೂಪಭವೇ ಅರೂಪಭವೇತಿ - ಪಜಂ ಇಮಂ ತಣ್ಹಗತಂ ಭವೇಸು।

ಹೀನಾ ನರಾ ಮಚ್ಚುಮುಖೇ ಲಪನ್ತೀತಿ। **ಹೀನಾ ನರಾತಿ** ಹೀನಾ ನರಾ ಹೀನೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಹೀನಾ ನರಾ, ಹೀನೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಹೀನಾ ನರಾ, ಹೀನೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಹೀನಾ ನರಾ, ಹೀನೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಹೀನಾ ನರಾ, ಹೀನೇನ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇನ...ಪೇ॰... ಹೀನೇನ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೇನ... ಹೀನೇನ ಮುಸಾವಾದೇನ... ಹೀನಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ... ಹೀನಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ... ಹೀನೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೇನ... ಹೀನಾಯ ಅಭಿಜ್ಝಾಯ... ಹೀನೇನ ಬ್ಯಾಪಾದೇನ... ಹೀನಾಯ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ... ಹೀನೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ... ಹೀನೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ನೀವರಣೇಹಿ... ಹೀನಾಯ ಚೇತನಾಯ... ಹೀನಾಯ ಪತ್ಥನಾಯ... ಹೀನಾಯ ಪಣಿಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಹೀನಾ ನರಾ ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾತಿ - ಹೀನಾ ನರಾ। **ಮಚ್ಚುಮುಖೇ ಲಪನ್ತೀತಿ।** **ಮಚ್ಚುಮುಖೇತಿ** ಮಾರಮುಖೇ ಮರಣಮುಖೇ, ಮಚ್ಚುಪ್ಪತ್ತಾ ಮಚ್ಚುಸಮ್ಪತ್ತಾ ಮಚ್ಚೂಪಾಗತಾ, ಮಾರಪ್ಪತ್ತಾ ಮಾರಸಮ್ಪತ್ತಾ ಮಾರೂಪಾಗತಾ, ಮರಣಪ್ಪತ್ತಾ ಮರಣಸಮ್ಪತ್ತಾ ಮರಣೂಪಾಗತಾ ಲಪನ್ತಿ ಲಾಲಪನ್ತಿ ಸೋಚನ್ತಿ ಕಿಲಮನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ - ಹೀನಾ ನರಾ ಮಚ್ಚುಮುಖೇ ಲಪನ್ತಿ।

ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸೂತಿ। **ತಣ್ಹಾತಿ** ರೂಪತಣ್ಹಾ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। **ಭವಾಭವೇಸೂತಿ** ಭವಾಭವೇ ಕಮ್ಮಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಕಾಮಭವೇ , ಕಮ್ಮಭವೇ ಕಾಮಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ರೂಪಭವೇ, ಕಮ್ಮಭವೇ ರೂಪಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ, ಕಮ್ಮಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಪುನಪ್ಪುನಬ್ಭವೇ, ಪುನಪ್ಪುನಗತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಅತ್ತಭಾವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ, ಅವೀತತಣ್ಹಾ ಅವಿಗತತಣ್ಹಾ ಅಚತ್ತತಣ್ಹಾ ಅವನ್ತತಣ್ಹಾ। ಅಮುತ್ತತಣ್ಹಾ ಅಪ್ಪಹೀನತಣ್ಹಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತಣ್ಹಾತಿ - ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸು।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ ಪರಿಫನ್ದಮಾನಂ, ಪಜಂ ಇಮಂ ತಣ್ಹಗತಂ ಭವೇಸು।
ಹೀನಾ ನರಾ ಮಚ್ಚುಮುಖೇ ಲಪನ್ತಿ, ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸೂ”ತಿ॥

೧೨. **ಮಮಾಯಿತೇ ಪಸ್ಸಥ ಫನ್ದಮಾನೇ, ಮಚ್ಛೇವ** [ಮಚ್ಛೋವ (ಸೀ॰)] **ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಖೀಣಸೋತೇ।**
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಅಮಮೋ ಚರೇಯ್ಯ, ಭವೇಸು ಆಸತ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋ॥

ಮಮಾಯಿತೇ ಪಸ್ಸಥ ಫನ್ದಮಾನೇತಿ। **ಮಮತ್ತಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ - ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ। ಕತಮಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ? ಯಾವತಾ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಸೀಮಕತಂ ಮರಿಯಾದಿಕತಂ ಓಧಿಕತಂ ಪರಿಯನ್ತಕತಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಮಮಾಯಿತಂ। ಇದಂ ಮಮಂ, ಏತಂ ಮಮಂ, ಏತ್ತಕಂ ಮಮಂ, ಏತ್ತಾವತಾ ಮಮಂ, ಮಮ ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ಗನ್ಧಾ ರಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥರಣಾ ಪಾವುರಣಾ ದಾಸಿದಾಸಾ ಅಜೇಳಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಾ ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥು ಹಿರಞ್ಞಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ರಟ್ಠಞ್ಚ ಜನಪದೋ ಚ ಕೋಸೋ ಚ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಞ್ಚ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ಮಮಾಯತಿ। ಯಾವತಾ ಅಟ್ಠಸತಂ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಂ, ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ।

ಕತಮಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ? ವೀಸತಿವತ್ಥುಕಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದಿಟ್ಠಿ; ಯಾ ಏವರೂಪಾ ದಿಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಾಯಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞೋಜನಂ ಗಾಹೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹೋ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಪರಾಮಾಸೋ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ ಮಿಚ್ಛಾಪಥೋ ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ ವಿಪರಿಯೇಸಗ್ಗಾಹೋ ವಿಪರೀತಗ್ಗಾಹೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹೋ “ಅಯಾಥಾವಕಸ್ಮಿಂ ಯಾಥಾವಕ”ನ್ತಿ ಗಾಹೋ। ಯಾವತಾ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ, ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। **ಮಮಾಯಿತೇ ಪಸ್ಸಥ ಫನ್ದಮಾನೇ**ತಿ ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಂಕಿನೋಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಂಕಿನೋಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ ಪಫನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವೇಧನ್ತಿ [ವೇಧೇನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪವೇಧನ್ತಿ ಸಮ್ಪವೇಧನ್ತಿ। ಏವಂ ಫನ್ದಮಾನೇ ಪಫನ್ದಮಾನೇ ಸಮ್ಫನ್ದಮಾನೇ ವಿಪ್ಫನ್ದಮಾನೇ ವೇಧಮಾನೇ ಪವೇಧಮಾನೇ ಸಮ್ಪವೇಧಮಾನೇ ಪಸ್ಸಥ ದಕ್ಖಥ ಓಲೋಕೇಥ ನಿಜ್ಝಾಯಥ ಉಪಪರಿಕ್ಖಥಾತಿ - ಮಮಾಯಿತೇ ಪಸ್ಸಥ ಫನ್ದಮಾನೇ।

ಮಚ್ಛೇವ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಖೀಣಸೋತೇತಿ। ಯಥಾ ಮಚ್ಛಾ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಪರಿತ್ತೋದಕೇ ಉದಕಪರಿಯಾದಾನೇ ಕಾಕೇಹಿ ವಾ ಕುಲಲೇಹಿ ವಾ ಬಲಾಕಾಹಿ ವಾ ಪರಿಪಾತಿಯಮಾನಾ ಉಕ್ಖಿಪಿಯಮಾನಾ ಖಜ್ಜಮಾನಾ ಫನ್ದನ್ತಿ ಪಫನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವೇಧನ್ತಿ ಪವೇಧನ್ತಿ ಸಮ್ಪವೇಧನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಪಜಾ ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಂಕಿನೋಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಂಕಿನೋಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಫನ್ದನ್ತಿ ಪಫನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವೇಧನ್ತಿ ಪವೇಧನ್ತಿ ಸಮ್ಪವೇಧನ್ತೀತಿ - ಮಚ್ಛೇವ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಖೀಣಸೋತೇ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಅಮಮೋ ಚರೇಯ್ಯಾತಿ। ಏತಂ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ [ತಿರಯಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಮಮತ್ತೇಸೂತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ। **ಅಮಮೋ ಚರೇಯ್ಯಾ**ತಿ **ಮಮತ್ತಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ - ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ…ಪೇ॰… ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಂ ಅಮಮಾಯನ್ತೋ ಸೋತಂ ಅಮಮಾಯನ್ತೋ ಘಾನಂ ಅಮಮಾಯನ್ತೋ ಜಿವ್ಹಂ ಅಮಮಾಯನ್ತೋ ಕಾಯಂ ಅಮಮಾಯನ್ತೋ ಮನಂ ಅಮಮಾಯನ್ತೋ ರೂಪೇ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಧಮ್ಮೇ… ಕುಲಂ… ಗಣಂ… ಆವಾಸಂ… ಲಾಭಂ… ಯಸಂ… ಪಸಂಸಂ… ಸುಖಂ… ಚೀವರಂ… ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ… ಸೇನಾಸನಂ… ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ… ಕಾಮಧಾತುಂ… ರೂಪಧಾತುಂ… ಅರೂಪಧಾತುಂ… ಕಾಮಭವಂ… ರೂಪಭವಂ…

ಅರೂಪಭವಂ... ಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಅಸಞ್ಞಾಭವಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಏಕವೋಕಾರಭವಂ... ಚತುವೋಕಾರಭವಂ... ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವಂ... ಅತೀತಂ... ಅನಾಗತಂ... ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಮಮಾಯನ್ತೋ ಅಗಣ್ಹನ್ತೋ ಅಪರಾಮಸನ್ತೋ ಅನಭಿನಿವಿಸನ್ತೋ ಚರೇಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯಾತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಅಮಮೋ ಚರೇಯ್ಯ।

ಭವೇಸು ಆಸತ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋತಿ। **ಭವೇಸೂ**ತಿ ಕಾಮಭವೇ ರೂಪಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ। **ಆಸತ್ತಿ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಭವೇಸು ಆಸತ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋ**ತಿ। ಭವೇಸು ಆಸತ್ತಿಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ, ಛನ್ದಂ ಪೇಮಂ ರಾಗಂ ಖನ್ತಿಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಅಜನಯಮಾನೋ ಅಸಞ್ಜನಯಮಾನೋ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋತಿ - ಭವೇಸು ಆಸತ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಮಮಾಯಿತೇ ಪಸ್ಸಥ ಫನ್ದಮಾನೇ, ಮಚ್ಛೇವ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಖೀಣಸೋತೇ।
> ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಅಮಮೋ ಚರೇಯ್ಯ, ಭವೇಸು ಆಸತ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋ"ತಿ॥

> ೧೩. **ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ, ಫಸ್ಸಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಅನಾನುಗಿದ್ಧೋ।**
> ಯದತ್ತಗರಹೀ ತದಕುಬ್ಬಮಾನೋ, ನ ಲಿಮ್ಪತೀ [ನ ಲಿಪ್ಪತಿ (ಸೀ॰)] ದಿಟ್ಠಸುತೇಸು ಧೀರೋ॥

ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದನ್ತಿ। **ಅನ್ತಾ**ತಿ ಫಸ್ಸೋ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ ಫಸ್ಸಸಮುದಯೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಅತೀತೋ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ ಅನಾಗತೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ನಾಮಂ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ ರೂಪಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಸಕ್ಕಾಯೋ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ। **ಛನ್ದೋ**ತಿ ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮೋಘೋ ಕಾಮಯೋಗೋ ಕಾಮುಪಾದಾನಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ। **ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದ**ನ್ತಿ ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ಛನ್ದಂ ವಿನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿನೇಯ್ಯ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ - ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ।

ಫಸ್ಸಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಅನಾನುಗಿದ್ಧೋತಿ। **ಫಸ್ಸೋ**ತಿ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಧಿವಚನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಪಟಿಘಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಸುಖವೇದನೀಯೋ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯೋ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯೋ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಕುಸಲೋ ಫಸ್ಸೋ ಅಕುಸಲೋ ಫಸ್ಸೋ ಅಬ್ಯಾಕತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಕಾಮಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ ರೂಪಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ ಅರೂಪಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ, ಸುಞ್ಞತೋ ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಫಸ್ಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಲೋಕಿಯೋ ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅತೀತೋ ಫಸ್ಸೋ ಅನಾಗತೋ ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ ಫಸ್ಸೋ, ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಫಸ್ಸೋ ಫುಸನಾ ಸಮ್ಫುಸನಾ ಸಮ್ಫುಸಿತತ್ತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಫಸ್ಸೋ।

ಫಸ್ಸಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾತಿ ಫಸ್ಸಂ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ - ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾಯ, ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾಯ [ತಿರಣಪರಿಞ್ಞಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)], ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ। ಕತಮಾ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ? ಫಸ್ಸಂ ಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಅಧಿವಚನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಪಟಿಘಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಸುಖವೇದನೀಯೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯೋ ಫಸ್ಸೋ,

ಅಯಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಕುಸಲೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಅಕುಸಲೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಅಬ್ಯಾಕತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಕಾಮಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ರೂಪಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಅರೂಪಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಸುಞ್ಞತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಲೋಕಿಯೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಫಸ್ಸೋ , ಅಯಂ ಅತೀತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಅನಾಗತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಯಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ ಫಸ್ಸೋತಿ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಂ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ? ಏವಂ ಞಾತಂ ಕತ್ವಾ ಫಸ್ಸಂ ತೀರೇತಿ। ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಈತಿತೋ ಉಪದ್ದವತೋ ಭಯತೋ ಉಪಸಗ್ಗತೋ ಚಲತೋ ಪಭಙ್ಗುತೋ ಅಧುವತೋ ಅತಾಣತೋ ಅಲೇಣತೋ ಅಸರಣತೋ ರಿತ್ತತೋ ತುಚ್ಛತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಆದೀನವತೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮತೋ ಅಸಾರಕತೋ ಅಘಮೂಲತೋ ವಧಕತೋ ವಿಭವತೋ ಸಾಸವತೋ ಸಙ್ಖತತೋ ಮಾರಾಮಿಸತೋ ಜಾತಿಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಧಮ್ಮತೋ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮತೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮತೋ ಸಮುದಯತೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮತೋ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ತೀರೇತಿ - ಅಯಂ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ? ಏವಂ ತೀರಯಿತ್ವಾ ಫಸ್ಸೇ ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ಸೋ ಫಸ್ಸೋ ಪಹೀನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂ ಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ"ತಿ - ಅಯಂ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ। **ಫಸ್ಸಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ। ಫಸ್ಸಂ ಇಮಾಹಿ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ। **ಅನಾನುಗಿದ್ಧೋ**ತಿ। **ಗೇಧಾ**ಏ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸೋ ಗೇಧೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗಿದ್ಧೋ। ಸೋ ರೂಪೇ ಅಗಿದ್ಧೋ ಸದ್ದೇ ಅಗಿದ್ಧೋ ಗನ್ಧೇ ಅಗಿದ್ಧೋ ರಸೇ ಅಗಿದ್ಧೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಅಗಿದ್ಧೋ ಕುಲೇ... ಗಣೇ... ಆವಾಸೇ... ಲಾಭೇ... ಯಸೇ... ಪಸಂಸಾಯ... ಸುಖೇ... ಚೀವರೇ... ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ... ಸೇನಾಸನೇ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಅಗಿದ್ಧೋ ಕಾಮಧಾತುಯಾ... ರೂಪಧಾತುಯಾ... ಅರೂಪಧಾತುಯಾ... ಕಾಮಭವೇ... ರೂಪಭವೇ... ಅರೂಪಭವೇ... ಸಞ್ಞಾಭವೇ... ಅಸಞ್ಞಾಭವೇ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವೇ... ಏಕವೋಕಾರಭವೇ... ಚತುವೋಕಾರಭವೇ... ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇ... ಅತೀತೇ... ಅನಾಗತೇ... ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಗಿದ್ಧೋ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ವೀತಗೇಧೋ ವಿಗತಗೇಧೋ ಚತ್ತಗೇಧೋ ವನ್ತಗೇಧೋ ಮುತ್ತಗೇಧೋ ಪಹೀನಗೇಧೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಗೇಧೋ ವೀತರಾಗೋ ವಿಗತರಾಗೋ ಚತ್ತರಾಗೋ ವನ್ತರಾಗೋ ಮುತ್ತರಾಗೋ ಪಹೀನರಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠರಾಗೋ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಫಸ್ಸಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಅನಾನುಗಿದ್ಧೋ।

ಯದತ್ತಗರಹೀ ತದಕುಬ್ಬಮಾನೋತಿ। **ಯದ**ನ್ತಿ ಯಂ। **ಅತ್ತಗರಹೀ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ - ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ। ಕಥಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ? ಕತಂ ಮೇ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಕಾಯಸುಚರಿತನ್ತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತಂ ಮೇ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ವಚೀಸುಚರಿತನ್ತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತಂ ಮೇ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಮನೋಸುಚರಿತನ್ತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತೋ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತಂ ಮೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ, ಅಕತಾ ಮೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತೋ ಮೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತೋ ಮೇ ಮುಸಾವಾದೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತಾ ಮೇ ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ, ಅಕತಾ ಮೇ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತಾ ಮೇ ಫರುಸಾ ವಾಚಾ, ಅಕತಾ ಮೇ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತೋ ಮೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ

ವೇರಮಣೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತಾ ಮೇ ಅಭಿಜ್ಝಾ, ಅಕತಾ ಮೇ ಅನಭಿಜ್ಝಾತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತೋ ಮೇ ಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಅಕತೋ ಮೇ ಅಬ್ಯಾಪಾದೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಕತಾ ಮೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಅಕತಾ ಮೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಥ ವಾ, ಸೀಲೇಸುಮ್ಹಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹಿ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಭೋಜನೇಮ್ಹಿ [ಭೋಜನೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಮತ್ತಞ್ಞೂತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಅಭಾವಿತೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ದುಕ್ಖಂ ಮೇ ಅಪರಿಞ್ಞಾತನ್ತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಸಮುದಯೋ ಮೇ ಅಪ್ಪಹೀನೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಮಗ್ಗೋ ಮೇ ಅಭಾವಿತೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ನಿರೋಧೋ ಮೇ ಅಸಚ್ಛಿಕತೋತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಏವಂ ಅತ್ತಗರಹಿತಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಅಜನಯಮಾನೋ ಅಸಞ್ಜನಯಮಾನೋ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋತಿ - ಯದತ್ತಗರಹೀ ತದಕುಬ್ಬಮಾನೋ। **ನ ಲಿಮ್ಪತೀ ದಿಟ್ಠಸುತೇಸು ಧೀರೋತಿ। ಲೇಪೋತಿ** ದ್ವೇ ಲೇಪಾ - ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ। **ಧೀರೋತಿ** ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀ। ಧೀರೋ ತಣ್ಹಾಲೇಪಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಸುತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಮುತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ [ನ ಸಂಲಿಮ್ಪತಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ। ಅಲಿತ್ತೋ ಅಪಲಿತ್ತೋ [ಅಸಂಲಿತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ನ ಲಿಮ್ಪತೀ ದಿಟ್ಠಸುತೇಸು ಧೀರೋತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ, ಫಸ್ಸಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಅನಾನುಗಿದ್ಧೋ।
> ಯದತ್ತಗರಹೀ ತದಕುಬ್ಬಮಾನೋ, ನ ಲಿಮ್ಪತೀ ದಿಟ್ಠಸುತೇಸು ಧೀರೋ"ತಿ॥

೧೪. ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಞ್ಞಾ ವಿತರೇಯ್ಯ ಓಘಂ, ಪರಿಗ್ಗಹೇಸು ಮುನಿ ನೋಪಲಿತ್ತೋ।
ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋ ಚರಮಪ್ಪಮತ್ತೋ, ನಾಸೀಸತೀ ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚ॥

ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಞ್ಞಾ ವಿತರೇಯ್ಯ ಓಘನ್ತಿ। ಸಞ್ಞಾತಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ ರಸಸಞ್ಞಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ - ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಜಾನನಾ ಸಞ್ಜಾನಿತತ್ತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞಾ। **ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಞ್ಞಾತಿ** ಸಞ್ಞಂ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ - ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾಯ, ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ।

ಕತಮಾ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ? ಸಞ್ಞಂ ಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ರಸಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ, ಅಯಂ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾತಿ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಂ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ? ಏವಂ ಞಾತಂ ಕತ್ವಾ ಸಞ್ಞಂ ತೀರೇತಿ। ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಈತಿತೋ ಉಪದ್ದವತೋ ಭಯತೋ ಉಪಸಗ್ಗತೋ ಚಲತೋ ಪಭಙ್ಗುತೋ...

ಪೇ॰… ಸಮುದಯತೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮತೋ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ತೀರೇತಿ - ಅಯಂ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ? ಏವಂ ತೀರಯಿತ್ವಾ ಸಞ್ಞಾಯ ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ಸಾ ಸಞ್ಞಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂ ಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ"ತಿ - ಅಯಂ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ। **ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಞ್ಞಾ**ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಇಮಾಹಿ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ। **ವಿತರೇಯ್ಯ ಓಘ**ನ್ತಿ ಕಾಮೋಘಂ ಭವೋಘಂ ದಿಟ್ಠೋಘಂ ಅವಿಜ್ಜೋಘಂ ತರೇಯ್ಯ ಉತ್ತರೇಯ್ಯ ಪತರೇಯ್ಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ವೀತಿವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಞ್ಞಾ ವಿತರೇಯ್ಯ ಓಘಂ।

ಪರಿಗ್ಗಹೇಸು ಮುನಿ ನೋಪಲಿತ್ತೋತಿ। **ಪರಿಗ್ಗಹಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಪರಿಗ್ಗಹಾ - ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ। **ಮುನೀ**ತಿ। ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ…ಪೇ॰… ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮುನಿ ಮೋನಪ್ಪತ್ತೋತಿ। ತೀಣಿ ಮೋನೇಯ್ಯಾನಿ - ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ।

ಕತಮಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ? ತಿವಿಧಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾನಂ ಪಹಾನಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯಾರಮ್ಮಣೇ ಞಾಣಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯಪರಿಞ್ಞಾ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಞ್ಞಾಸಹಗತೋ ಮಗ್ಗೋ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯೇ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ - ಇದಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ।

ಕತಮಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ? ಚತುಬ್ಬಿಧವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನಂ ಪಹಾನಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾರಮ್ಮಣೇ ಞಾಣಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಪರಿಞ್ಞಾ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಞ್ಞಾಸಹಗತೋ ಮಗ್ಗೋ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಯ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ - ಇದಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ।

ಕತಮಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ? ತಿವಿಧಮನೋದುಚ್ಚರಿತಾನಂ ಪಹಾನಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ತಿವಿಧಂ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಞಾಣಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತಪರಿಞ್ಞಾ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಞ್ಞಾಸಹಗತೋ ಮಗ್ಗೋ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತೇ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ - ಇದಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ।

"ಕಾಯಮುನಿಂ ವಾಚಾಮುನಿಂ, ಮನೋಮುನಿಮನಾಸವಂ।
ಮುನಿಂ ಮೋನೇಯ್ಯಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಆಹು ಸಬ್ಬಪ್ಪಹಾಯಿನಂ॥

"ಕಾಯಮುನಿಂ ವಾಚಾಮುನಿಂ, ಮನೋಮುನಿಮನಾಸವಂ।
ಮುನಿಂ ಮೋನೇಯ್ಯಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಆಹು ನಿನ್ಹಾತಪಾಪಕ"ನ್ತಿ [ನಿಂನ್ಹಾತಪಾಪಕನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಮೋನೇಯ್ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಛ ಮುನಿನೋ [ಛ ಮುನಯೋ (ಸ್ಯಾ॰)] - ಅಗಾರಮುನಿನೋ, ಅನಗಾರಮುನಿನೋ, ಸೇಖಮುನಿನೋ, ಅಸೇಖಮುನಿನೋ, ಪಚ್ಚೇಕಮುನಿನೋ, ಮುನಿಮುನಿನೋತಿ। ಕತಮೇ ಅಗಾರಮುನಿನೋ? ಯೇ ತೇ ಅಗಾರಿಕಾ ದಿಟ್ಠಪದಾ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನಾ - ಇಮೇ ಅಗಾರಮುನಿನೋ। ಕತಮೇ ಅನಗಾರಮುನಿನೋ

? ಯೇ ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ದಿಟ್ಠಪದಾ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನಾ - ಇಮೇ ಅನಗಾರಮುನಿನೋ। ಸತ್ತ ಸೇಖಾ ಸೇಖಮುನಿನೋ। ಅರಹನ್ತೋ ಅಸೇಖಮುನಿನೋ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಪಚ್ಚೇಕಮುನಿನೋ। ಮುನಿಮುನಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತಥಾಗತಾ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ।

"ನ ಮೋನೇನ ಮುನಿ ಹೋತಿ, ಮೂಳ್ಹರೂಪೋ ಅವಿದ್ದಸು।
ಯೋ ಚ ತುಲಂವ ಪಗ್ಗಯ್ಹ, ವರಮಾದಾಯ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಪಾಪಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸ ಮುನಿ ತೇನ ಸೋ ಮುನಿ।
ಯೋ ಮುನಾತಿ ಉಭೋ ಲೋಕೇ, ಮುನಿ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

"ಅಸತಞ್ಚ ಸತಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ।
ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪೂಜಿತೋ ಯೋ, ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನೀ"ತಿ॥

ಲೇಪಾತಿ ದ್ವೇ ಲೇಪಾ - ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ। ಮುನಿ ತಣ್ಹಾಲೇಪಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಗ್ಗಹೇಸು ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ। ಅಲಿತ್ತೋ ಅಪಲಿತ್ತೋ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಪರಿಗ್ಗಹೇಸು ಮುನಿ ನೋಪಲಿತ್ತೋ।

ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋ ಚರಮಪ್ಪಮತ್ತೋತಿ। **ಸಲ್ಲ**ನ್ತಿ ಸತ್ತ ಸಲ್ಲಾನಿ - ರಾಗಸಲ್ಲಂ, ದೋಸಸಲ್ಲಂ, ಮೋಹಸಲ್ಲಂ, ಮಾನಸಲ್ಲಂ, ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲಂ, ಸೋಕಸಲ್ಲಂ, ಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ [ದುಚ್ಚರಿತಸಲ್ಲಂ (ಸೀ॰)]। ಯಸ್ಸೇತೇ ಸಲ್ಲಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋ ಅಬ್ಬಹಿತಸಲ್ಲೋ ಉದ್ಧತಸಲ್ಲೋ ಸಮುದ್ಧತಸಲ್ಲೋ ಉಪ್ಪಾಟಿತಸಲ್ಲೋ ಸಮುಪ್ಪಾಟಿತಸಲ್ಲೋ ಚತ್ತಸಲ್ಲೋ ವನ್ತಸಲ್ಲೋ ಮುತ್ತಸಲ್ಲೋ ಪಹೀನಸಲ್ಲೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಸಲ್ಲೋ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋ।

ಚರನ್ತಿ ಚರನ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಇರಿಯನ್ತೋ ವತ್ತನ್ತೋ ಪಾಲೇನ್ತೋ ಯಪೇನ್ತೋ ಯಾಪೇನ್ತೋ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ**ತಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಅಟ್ಠಿತಕಾರೀ ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಚ್ಛನ್ದೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। "ಕಥಾಹಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಆತಪ್ಪಂ ಪಧಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯೋಗೋ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। "ಕಥಾಹಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। "ಕಥಾಹಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯಂ… ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ… ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಆತಪ್ಪಂ ಪಧಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯೋಗೋ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। "ಕಥಾಹಂ ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪಹೀನೇ ವಾ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹೇಯ್ಯಂ, ಅಭಾವಿತಂ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ, ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ವಾ ನಿರೋಧಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಆತಪ್ಪಂ ಪಧಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯೋಗೋ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ - ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋ ಚರಮಪ್ಪಮತ್ತೋ।

ನಾಸೀಸತೀ ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚಾತಿ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಸಕತ್ತಭಾವಂ, ಪರಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಪರತ್ತಭಾವಂ; ಇಮಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಸಕರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಪರಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಪರರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಂ; ಇಮಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ, ಪರಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ; ಇಮಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ, ಪರಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ದೇವಲೋಕಂ। ಇಮಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಕಾಮಧಾತುಂ, ಪರಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ರೂಪಧಾತುಂ ಅರೂಪಧಾತುಂ; ಇಮಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಕಾಮಧಾತುಂ ರೂಪಧಾತುಂ, ಪರಂ ಲೋಕಂ ನಾಸೀಸತಿ ಅರೂಪಧಾತುಂ। ಪುನ ಗತಿಂ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ ವಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ವಾ ಭವಂ ವಾ ಸಂಸಾರಂ ವಾ ವಟ್ಟಂ ವಾ ನಾಸೀಸತಿ ನ ಇಚ್ಛತಿ ನ ಸಾದಿಯತಿ ನ ಪತ್ಥೇತಿ ನ ಪಿಹೇತಿ ನಾತಿಜಪ್ಪತೀತಿ - ನಾಸೀಸತೀ ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚಾತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಞ್ಞಾ ವಿತರೇಯ್ಯ ಓಘಂ, ಪರಿಗ್ಗಹೇಸು ಮುನಿ ನೋಪಲಿತ್ತೋ।
> ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಸಲ್ಲೋ ಚರಮಪ್ಪಮತ್ತೋ, ನಾಸೀಸತೀ ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚಾ"ತಿ॥

ಗುಹಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ದುಟ್ಠಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ದುಟ್ಠಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೧೫. ವದನ್ತಿ ವೇ ದುಟ್ಠಮನಾಪಿ ಏಕೇ, ಅಥೋಪಿ [ಅಞ್ಞೇಪಿ ತೇ (ಸೀ॰), ಅಞ್ಞೇಪಿ (ಸ್ಯಾ॰)] **ವೇ ಸಚ್ಚಮನಾ ವದನ್ತಿ।**

ವಾದಞ್ಚ ಜಾತಂ ಮುನಿ ನೋ ಉಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮುನೀ ನತ್ಥಿ ಖಿಲೋ ಕುಹಿಞ್ಚಿ॥

ವದನ್ತಿ ವೇ ದುಟ್ಠಮನಾಪಿ ಏಕೇತಿ ತೇ ತಿತ್ಥಿಯಾ ದುಟ್ಠಮನಾ ವಿರುದ್ಧಮನಾ ಪಟಿವಿರುದ್ಧಮನಾ ಆಹತಮನಾ ಪಚ್ಚಾಹತಮನಾ ಆಘಾತಿತಮನಾ ಪಚ್ಚಾಘಾತಿತಮನಾ ವದನ್ತಿ ಉಪವದನ್ತಿ ಭಗವನ್ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ಅಭೂತೇನಾತಿ - ವದನ್ತಿ ವೇ ದುಟ್ಠಮನಾಪಿ ಏಕೇ।

ಅಥೋಪಿ ವೇ ಸಚ್ಚಮನಾ ವದನ್ತೀತಿ ಯೇ ತೇಸಂ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸದ್ದಹನ್ತಾ ಓಕಪ್ಪೇನ್ತಾ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತಾ ಸಚ್ಚಮನಾ ಸಚ್ಚಸಞ್ಞಿನೋ ಭೂತಮನಾ ಭೂತಸಞ್ಞಿನೋ ತಥಮನಾ ತಥಸಞ್ಞಿನೋ ಯಾಥಾವಮನಾ ಯಾಥಾವಸಞ್ಞಿನೋ ಅವಿಪರೀತಮನಾ ಅವಿಪರೀತಸಞ್ಞಿನೋ ವದನ್ತಿ ಉಪವದನ್ತಿ ಭಗವನ್ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ಅಭೂತೇನಾತಿ - ಅಥೋಪಿ ವೇ ಸಚ್ಚಮನಾ ವದನ್ತಿ।

ವಾದಞ್ಚ ಜಾತಂ ಮುನಿ ನೋ ಉಪೇತೀತಿ। ಸೋ ವಾದೋ ಜಾತೋ ಹೋತಿ ಸಞ್ಜಾತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಪಾತುಭೂತೋ ಪರತೋಘೋಸೋ ಅಕ್ಕೋಸೋ ಉಪವಾದೋ ಭಗವತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಅಭೂತೇನಾತಿ - ವಾದಞ್ಚ ಜಾತಂ। **ಮುನಿ ನೋ ಉಪೇತೀತಿ। ಮುನೀತಿ।** ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮುನಿ ಮೋನಪ್ಪತ್ತೋ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। ಯೋ ವಾದಂ ಉಪೇತಿ ಸೋ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಾದಂ ಉಪೇತಿ - ಕಾರಕೋ ಕಾರಕತಾಯ ವಾದಂ ಉಪೇತಿ, ಅಥ ವಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಉಪವದಿಯಮಾನೋ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿಟ್ಠಿಯತಿ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಅಕಾರಕೋಮ್ಹೀತಿ ಯೋ ವಾದಂ ಉಪೇತಿ ಸೋ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಾದಂ ಉಪೇತಿ। ಮುನಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಾದಂ ನ ಉಪೇತಿ - ಅಕಾರಕೋ ಮುನಿ ಅಕಾರಕತಾಯ ವಾದಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಅಥ ವಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಉಪವದಿಯಮಾನೋ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿಟ್ಠಿಯತಿ ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಅಕಾರಕೋಮ್ಹೀತಿ ಮುನಿ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ವಾದಂ ನ ಉಪೇತಿ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನ ಅಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ವಾದಞ್ಚ ಜಾತಂ ಮುನಿ ನೋ ಉಪೇತಿ।

ತಸ್ಮಾ ಮುನೀ ನತ್ಥಿ ಖಿಲೋ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ। ತಸ್ಮಾತಿ ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಂ ಮುನಿನೋ ಆಹತಚಿತ್ತತಾ ಖಿಲಜಾತತಾಪಿ ನತ್ಥಿ। ಪಞ್ಚಪಿ ಚೇತೋಖಿಲಾ ನತ್ಥಿ, ತಯೋಪಿ ಖಿಲಾ ನತ್ಥಿ। ರಾಗಖಿಲೋ ದೋಸಖಿಲೋ ಮೋಹಖಿಲೋ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ। **ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾತಿ - ತಸ್ಮಾ ಮುನೀ ನತ್ಥಿ ಖಿಲೋ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ವದನ್ತಿ ವೇ ದುಟ್ಠಮನಾಪಿ ಏಕೇ, ಅಥೋಪಿ ವೇ ಸಚ್ಚಮನಾ ವದನ್ತಿ।

ವಾದಞ್ಚ ಜಾತಂ ಮುನಿ ನೋ ಉಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮುನೀ ನತ್ಥಿ ಖಿಲೋ ಕುಹಿಞ್ಚೀ"ತಿ॥

೧೬. ಸಕಞ್ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಕಥಮಚ್ಚಯೇಯ್ಯ, ಛನ್ದಾನುನೀತೋ ರುಚಿಯಾ ನಿವಿಟ್ಠೋ।
ಸಯಂ ಸಮತ್ತಾನಿ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ, ಯಥಾ ಹಿ ಜಾನೇಯ್ಯ ತಥಾ ವದೇಯ್ಯ॥

ಸಕಞ್ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಕಥಮಚ್ಚಯೇಯ್ಯಾತಿ। ಯಂ ತೇ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಸುನ್ದರಿಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಂ ಹನ್ತ್ವಾ ಸಮಣಾನಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾನಂ ಅವಣ್ಣಂ ಪಕಾಸಯಿತ್ವಾ "ಏವಂ ಏತಂ ಲಾಭಂ ಯಸಸಕ್ಕಾರಂ ಸಮ್ಮಾನಂ ಪಚ್ಚಾಹರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತೇ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕಾ ಏವಂಖನ್ತಿಕಾ ಏವಂರುಚಿಕಾ ಏವಂಲದ್ಧಿಕಾ ಏವಂಅಜ್ಝಾಸಯಾ ಏವಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ತೇ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಸಕಂ ಖನ್ತಿಂ ಸಕಂ ರುಚಿಂ ಸಕಂ ಲದ್ಧಿಂ ಸಕಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಸಕಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ; ಅಥ ಖೋ ಸ್ವೇವ ಅಯಸೋ ತೇ ಪಚ್ಚಾಗತೋತಿ, ಏವಮ್ಪಿ - ಸಕಞ್ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಕಥಮಚ್ಚಯೇಯ್ಯ। ಅಥ ವಾ "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಯೋ ಸೋ ಏವಂವಾದೋ, ಸೋ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಸಕಂ ಖನ್ತಿಂ ಸಕಂ ರುಚಿಂ ಸಕಂ ಲದ್ಧಿಂ ಸಕಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಸಕಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಕಥಂ ಅಚ್ಚಯೇಯ್ಯ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ವೀತಿವತ್ತೇಯ್ಯ? ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಸ್ಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಗಹಿತಾ ಪರಾಮಟ್ಠಾ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ - ಸಕಞ್ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಕಥಮಚ್ಚಯೇಯ್ಯ? "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ... ಪೇ॰... ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ... ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ... ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ... ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ... ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಯೋ ಸೋ ಏವಂ ವಾದೋ, ಸೋ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಸಕಂ ಖನ್ತಿಂ ಸಕಂ ರುಚಿಂ ಸಕಂ ಲದ್ಧಿಂ ಸಕಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಸಕಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಕಥಂ ಅಚ್ಚಯೇಯ್ಯ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ಸಮತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ವೀತಿವತ್ತೇಯ್ಯ? ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಸ್ಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಗಹಿತಾ ಪರಾಮಟ್ಠಾ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ - ಸಕಞ್ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಕಥಮಚ್ಚಯೇಯ್ಯ।

ಛನ್ದಾನುನೀತೋ ರುಚಿಯಾ ನಿವಿಟ್ಠೋತಿ। **ಛನ್ದಾನುನೀತೋ**ತಿ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ಯಾಯತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತಿ। ಯಥಾ ಹತ್ಥಿಯಾನೇನ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾನೇನ ವಾ ರಥಯಾನೇನ ವಾ ಗೋಯಾನೇನ ವಾ ಅಜಯಾನೇನ ವಾ ಮೇಣ್ಡಯಾನೇನ ವಾ ಓಟ್ಠಯಾನೇನ ವಾ ಖರಯಾನೇನ ವಾ ಯಾಯತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತಿ, ಏವಮೇವ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ಯಾಯತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ಛನ್ದಾನುನೀತೋ। **ರುಚಿಯಾ ನಿವಿಟ್ಠೋ**ತಿ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಅಲ್ಲೀನೋ ಉಪಗತೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅಧಿಮುತ್ತೋತಿ - ಛನ್ದಾನುನೀತೋ ರುಚಿಯಾ ನಿವಿಟ್ಠೋ।

ಸಯಂ ಸಮತ್ತಾನಿ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋತಿ। ಸಯಂ ಸಮತ್ತಂ ಕರೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕರೋತಿ ಅನೋಮಂ ಕರೋತಿ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಕರೋತಿ। "ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ"ತಿ ಸಯಂ ಸಮತ್ತಂ ಕರೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕರೋತಿ ಅನೋಮಂ ಕರೋತಿ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಕರೋತಿ। "ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಗಣೋ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಭದ್ದಿಕಾ... ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ... ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ"ತಿ ಸಯಂ ಸಮತ್ತಂ ಕರೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕರೋತಿ ಅನೋಮಂ ಕರೋತಿ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಕರೋತಿ ಜನೇತಿ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ - ಸಯಂ ಸಮತ್ತಾನಿ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ।

ಯಥಾ ಹಿ ಜಾನೇಯ್ಯ ತಥಾ ವದೇಯ್ಯಾತಿ ಯಥಾ ಜಾನೇಯ್ಯ, ತಥಾ ವದೇಯ್ಯ ಕಥೇಯ್ಯ ಭಣೇಯ್ಯ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ವೋಹರೇಯ್ಯ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಯಥಾ ಜಾನೇಯ್ಯ, ತಥಾ ವದೇಯ್ಯ ಕಥೇಯ್ಯ ಭಣೇಯ್ಯ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ವೋಹರೇಯ್ಯ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಯಥಾ ಜಾನೇಯ್ಯ, ತಥಾ ವದೇಯ್ಯ ಕಥೇಯ್ಯ ಭಣೇಯ್ಯ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ವೋಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಯಥಾ ಹಿ ಜಾನೇಯ್ಯ ತಥಾ ವದೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಸಕಞ್ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಕಥಮಚ್ಚಯೇಯ್ಯ, ಛನ್ದಾನುನೀತೋ ರುಚಿಯಾ ನಿವಿಟ್ಠೋ।
> ಸಯಂ ಸಮತ್ತಾನಿ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ, ಯಥಾ ಹಿ ಜಾನೇಯ್ಯ ತಥಾ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿ॥

೧೭. **ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲವತಾನಿ ಜನ್ತು, ಅನಾನುಪುಟ್ಠೋವ** [ಅನಾನುಪುಟ್ಠೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಪರೇಸ ಪಾವ** ಪಾವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ।
ಅನರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ತಮಾಹು, ಯೋ ಆತುಮಾನಂ ಸಯಮೇವ ಪಾವ [ಪಾವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ॥

ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲವತಾನಿ ಜನ್ತೂತಿ। **ಯೋ**ತಿ ಯೋ ಯಾದಿಸೋ ಯಥಾಯುತ್ತೋ ಯಥಾವಿಹಿತೋ ಯಥಾಪಕಾರೋ ಯಂಠಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಯಂಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ। **ಸೀಲವತಾನೀ**ತಿ ಅತ್ಥಿ ಸೀಲಞ್ಚೇವ ವತಞ್ಚ [ವತ್ತಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰), ಏವಮುಪರಿಪಿ], ಅತ್ಥಿ ವತಂ ನ ಸೀಲಂ। ಕತಮಂ ಸೀಲಞ್ಚೇವ ವತಞ್ಚ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಯೋ ತತ್ಥ ಸಂಯಮೋ ಸಂವರೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ, ಇದಂ ಸೀಲಂ। ಯಂ ಸಮಾದಾನಂ ತಂ ವತಂ। ಸಂವರಟ್ಠೇನ ಸೀಲಂ; ಸಮಾದಾನಟ್ಠೇನ ವತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೀಲಞ್ಚೇವ ವತಞ್ಚ। ಕತಮಂ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ? ಅಟ್ಠ ಧುತಙ್ಗಾನಿ - ಆರಞ್ಞಿಕಙ್ಗಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಂ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಂ, ತೇಚೀವರಿಕಙ್ಗಂ, ಸಪದಾನಚಾರಿಕಙ್ಗಂ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕಙ್ಗಂ, ನೇಸಜ್ಜಿಕಙ್ಗಂ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕಙ್ಗಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ । ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। “ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು [ಅವಸುಸ್ಸತು (ಸ್ಯಾ॰)], ಸರೀರೇ ಉಪಸ್ಸುಸ್ಸತು ಮಂಸಲೋಹಿತಂ। ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸಬಲೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ , ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಂ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ।

> “ನಾಸಿಸ್ಸಂ ನ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಹಾರತೋ ನ ನಿಕ್ಖಮೇ।
> ನಪಿ ಪಸ್ಸಂ ನಿಪಾತೇಸ್ಸಂ, ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇ ಅನೂಹತೇ”ತಿ॥

ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। “ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ನ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ”ತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। “ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಚಙ್ಕಮಾ ಓರೋಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಡ್ಢಯೋಗಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಾಸಾದಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಹಮ್ಮಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಗುಹಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಲೇಣಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕುಟಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕೂಟಾಗಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಟ್ಟಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾಳಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಉದ್ದಣ್ಡಾ [ಉಟ್ಟಣ್ಡಾ (ಕ॰)] ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಮಣ್ಡಪಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ನ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ”ತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। “ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಾಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಧಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ಫಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। “ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ, ಪುರೇಭತ್ತಂ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ, ಪುರಿಮಂ ಯಾಮಂ, ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ, ಕಾಳೇ, ಜುಣ್ಹೇ, ವಸ್ಸೇ, ಹೇಮನ್ತೇ, ಗಿಮ್ಹೇ, ಪುರಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ, ಮಜ್ಝಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ, ಪಚ್ಛಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಾಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಧಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ

ಫಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। **ಜನ್ತೂತಿ** ಸತ್ತೋ ನರೋ ಮಾನವೋ [ಮಾಣವೋ (ಕ॰)] ಪೋಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೀವೋ ಜಾಗು ಜನ್ತು ಇನ್ದಗು ಮನುಜೋತಿ - ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲವತಾನಿ ಜನ್ತು।

ಅನಾನುಪುಟ್ಠೋವ ಪರೇಸ ಪಾವಾತಿ। ಪರೇಸನ್ತಿ ಪರೇಸಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವೇಸ್ಸಾನಂ ಸುದ್ದಾನಂ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ। **ಅನಾನುಪುಟ್ಠೋತಿ** ಅಪುಟ್ಠೋ ಅಪುಚ್ಛಿತೋ ಅಯಾಚಿತೋ ಅನಜ್ಝೇಸಿತೋ ಅಪಸಾದಿತೋ। **ಪಾವಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ವಾ ವತಂ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾ ಪಾವದತಿ। ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ವತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ [ವಿಜ್ಜಟ್ಠಾನೇನ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ [ಪಟಿಭಾಣೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ, ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಮಹಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನನ್ತಿ ವಾ, ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ ವಾ, ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋತಿ ವಾ, ವಿನಯಧರೋತಿ ವಾ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತಿ ವಾ, ಆರಞ್ಞಿಕೋತಿ ವಾ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋತಿ ವಾ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋತಿ ವಾ, ತೇಚೀವರಿಕೋತಿ ವಾ, ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋತಿ ವಾ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋತಿ ವಾ, ನೇಸಜ್ಜಿಕೋತಿ ವಾ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋತಿ ವಾ, ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಪಾವದತಿ ಕಥೇತಿ ಭಣತಿ ದೀಪಯತಿ ವೋಹರತೀತಿ - ಅನಾನುಪುಟ್ಠೋವ ಪರೇಸಂ ಪಾವ।

ಅನರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ತಮಾಹೂತಿ। ಕುಸಲಾತಿ ಯೇ ತೇ ಖನ್ಧಕುಸಲಾ ಧಾತುಕುಸಲಾ ಆಯತನಕುಸಲಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕುಸಲಾ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕುಸಲಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಕುಸಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಕುಸಲಾ ಬಲಕುಸಲಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕುಸಲಾ ಮಗ್ಗಕುಸಲಾ ಫಲಕುಸಲಾ ನಿಬ್ಬಾನಕುಸಲಾ, ತೇ ಕುಸಲಾ ಏವಮಾಹಂಸು - "ಅನರಿಯಾನಂ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ, ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅರಿಯಾನಂ; ಬಾಲಾನಂ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ, ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ; ಅಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ, ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನ"ನ್ತಿ। ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಅನರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ತಮಾಹು।

ಯೋ ಆತುಮಾನಂ ಸಯಮೇವ ಪಾವಾತಿ। ಆತುಮಾ ವುಚ್ಚತಿ ಅತ್ತಾ। **ಸಯಮೇವ ಪಾವಾತಿ** ಸಯಮೇವ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾವದತಿ - "ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ವತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ, ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಮಹಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನನ್ತಿ ವಾ, ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ವಾ, ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋತಿ ವಾ, ವಿನಯಧರೋತಿ ವಾ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತಿ ವಾ, ಆರಞ್ಞಿಕೋತಿ ವಾ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋತಿ ವಾ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋತಿ ವಾ, ತೇಚೀವರಿಕೋತಿ ವಾ, ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋತಿ ವಾ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋತಿ ವಾ, ನೇಸಜ್ಜಿಕೋತಿ ವಾ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋತಿ ವಾ, ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ,

ವಿಭವಞ್ಚ ಭವಞ್ಚ ವಿಪ್ಪಹಾಯ, ವುಸಿತವಾ ಖೀಣಪುನಬ್ಭವೋ ಸ ಭಿಕ್ಖೂ''ತಿ॥

ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ'' ಪಾವದತಿ ಕಥೇತಿ ಭಣತಿ ದೀಪಯತಿ ವೋಹರತೀತಿ - ಯೋ ಆತುಮಾನಂ ಸಯಮೇವ ಪಾವಾತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

''ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲವತಾನಿ ಜನ್ತು, ಅನಾನುಪುಟ್ಠೋವ ಪರೇಸ ಪಾವ।
ಅನರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ತಮಾಹು, ಯೋ ಆತುಮಾನಂ ಸಯಮೇವ ಪಾವಾ''ತಿ॥

೧೮. ಸನ್ತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ, ಇತಿಹನ್ತಿ ಸೀಲೇಸು ಅಕತ್ಥಮಾನೋ।
ತಮರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ, ಯಸ್ಸುಸ್ಸದಾ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ॥

ಸನ್ತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋತಿ। **ಸನ್ತೋತಿ** ರಾಗಸ್ಸ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ದೋಸಸ್ಸ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ಮೋಹಸ್ಸ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ಕೋಧಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಉಪನಾಹಸ್ಸ... ಮಕ್ಖಸ್ಸ... ಪಳಾಸಸ್ಸ [ಪಲಾಸಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ... ಮಾಯಾಯ... ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ... ಥಮ್ಭಸ್ಸ... ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ... ಮಾನಸ್ಸ... ಅತಿಮಾನಸ್ಸ... ಮದಸ್ಸ... ಪಮಾದಸ್ಸ... ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ... ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತಾನಂ... ಸಬ್ಬದರಥಾನಂ... ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹಾನಂ... ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪಾನಂ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ವೂಪಸಮಿತತ್ತಾ ವಿಜ್ಝಾತತ್ತಾ ನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ವಿಗತತ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ - ಸನ್ತೋ। **ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಿನ್ನತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು - ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಭಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಭಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ರಾಗೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಮಾನೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ । ಭಿನ್ನಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ।

''ಪಜ್ಜೇನ ಕತೇನ ಅತ್ತನಾ, [ಸಭಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಗತೋ ವಿತಿಣ್ಣಕಙ್ಖೋ।
ವಿಭವಞ್ಚ [ವಿಭವಂ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಸು॰ ನಿ॰ ೫೧೬] ಭವಞ್ಚ ವಿಪ್ಪಹಾಯ,
ವುಸಿತವಾ ಖೀಣಪುನಬ್ಭವೋ ಸ ಭಿಕ್ಖೂ''ತಿ॥

ಸನ್ತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋತಿ ರಾಗಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪಿತತ್ತಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ, ದೋಸಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪಿತತ್ತಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ, ಮೋಹಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪಿತತ್ತಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ, ಕೋಧಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಉಪನಾಹಸ್ಸ... ಮಕ್ಖಸ್ಸ... ಪಳಾಸಸ್ಸ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ... ಮಾಯಾಯ... ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ... ಥಮ್ಭಸ್ಸ... ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ... ಮಾನಸ್ಸ... ಅತಿಮಾನಸ್ಸ... ಮದಸ್ಸ... ಪಮಾದಸ್ಸ... ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ... ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತಾನಂ... ಸಬ್ಬದರಥಾನಂ... ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹಾನಂ... ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪಾನಂ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಬ್ಬಾಪಿತತ್ತಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋತಿ - ಸನ್ತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ।

ಇತಿಹನ್ತಿ ಸೀಲೇಸು ಅಕತ್ಥಮಾನೋತಿ। **ಇತಿಹನ್ತಿ** ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ [ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾ ಮೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] - ಇತಿಹನ್ತಿ। **ಸೀಲೇಸು ಅಕತ್ಥಮಾನೋತಿ।** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕತ್ಥೀ ಹೋತಿ ವಿಕತ್ಥೀ। ಸೋ ಕತ್ಥತಿ ವಿಕತ್ಥತಿ। ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ವತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ, ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ...ಪೇ॰...

ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಕತ್ಥತಿ ವಿಕತ್ಥತಿ। ಏವಂ ನ ಕತ್ಥತಿ ನ ವಿಕತ್ಥತಿ। ಕತ್ಥನಾ ಆರತೋ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಇತಿಹನ್ತಿ ಸೀಲೇಸು ಅಕತ್ಥಮಾನೋ।

ತಮರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತೀತಿ। ಕುಸಲಾತಿ ಯೇ ತೇ ಖನ್ಧಕುಸಲಾ ಧಾತುಕುಸಲಾ ಆಯತನಕುಸಲಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕುಸಲಾ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕುಸಲಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಕುಸಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಕುಸಲಾ ಬಲಕುಸಲಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕುಸಲಾ ಮಗ್ಗಕುಸಲಾ ಫಲಕುಸಲಾ ನಿಬ್ಬಾನಕುಸಲಾ, ತೇ ಕುಸಲಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ - "ಅರಿಯಾನಂ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ, ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅನರಿಯಾನಂ; ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ, ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಬಾಲಾನಂ; ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೋ, ನೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಾನ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ವದನ್ತಿ, ಅರಿಯಾನಂ ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ತಮರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ।

ಯಸ್ಸುಸ್ಸದಾ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇತಿ। ಯಸ್ಸಾತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಉಸ್ಸದಾತಿ** ಸತ್ತುಸ್ಸದಾ - ರಾಗುಸ್ಸದೋ, ದೋಸುಸ್ಸದೋ, ಮೋಹುಸ್ಸದೋ, ಮಾನುಸ್ಸದೋ, ದಿಟ್ಠುಸ್ಸದೋ, ಕಿಲೇಸುಸ್ಸದೋ, ಕಮ್ಮುಸ್ಸದೋ। ಯಸ್ಸಿಮೇ [ತಸ್ಸಿಮೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಉಸ್ಸದಾ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ। **ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ। **ಲೋಕೇತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಯಸ್ಸುಸ್ಸದಾ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸನ್ತೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ, ಇತಿಹನ್ತಿ ಸೀಲೇಸು ಅಕತ್ಥಮಾನೋ।
> ತಮರಿಯಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ, ಯಸ್ಸುಸ್ಸದಾ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ"ತಿ॥

> ೧೬. **ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಸಙ್ಖತಾ ಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ, ಪುರಕ್ಖತಾ** [ಪುರೇಕ್ಖತಾ (ಸೀ॰ ಕ॰)] **ಸನ್ತಿ ಅವೀವದಾತಾ।**
> **ಯದತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸಂ, ತಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಕುಪ್ಪಪಟಿಚ್ಚಸನ್ತಿಂ॥**

ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಸಙ್ಖತಾ ಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾತಿ। ಪಕಪ್ಪನಾತಿ ದ್ವೇ ಪಕಪ್ಪನಾ - ತಣ್ಹಾಪಕಪ್ಪನಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪಕಪ್ಪನಾ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪಕಪ್ಪನಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪಕಪ್ಪನಾ। **ಸಙ್ಖತಾತಿ** ಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಸಣ್ಠಪಿತಾತಿಪಿ - ಸಙ್ಖತಾ। ಅಥ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾತಿಪಿ - ಸಙ್ಖತಾ । **ಯಸ್ಸಾತಿ** ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಸ್ಸ। **ಧಮ್ಮಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನೀತಿ - ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಸಙ್ಖತಾ ಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ।

ಪುರಕ್ಖತಾ ಸನ್ತಿ ಅವೀವದಾತಾತಿ। ಪುರಕ್ಖತಾತಿ ದ್ವೇ ಪುರೇಕ್ಖಾರಾ - ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಸೋ ತಣ್ಹಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರತಿ ತಣ್ಹಾಧಜೋ ತಣ್ಹಾಕೇತು ತಣ್ಹಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ದಿಟ್ಠಿಧಜೋ ದಿಟ್ಠಿಕೇತು ದಿಟ್ಠಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ತಣ್ಹಾಯ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಪರಿವಾರಿತೋ ಚರತೀತಿ - ಪುರಕ್ಖತಾ। **ಸನ್ತೀತಿ** ಸನ್ತಿ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ಥಿ ಉಪಲಬ್ಭನ್ತಿ। **ಅವೀವದಾತಾತಿ** ಅವೇವದಾತಾ ಅವೋದಾತಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾತಿ - ಪುರಕ್ಖತಾ ಸನ್ತಿ ಅವೀವದಾತಾ।

ಯದತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸನ್ತಿ। **ಯದತ್ತನೀತಿ** ಯಂ ಅತ್ತನಿ। **ಅತ್ತಾ** ವುಚ್ಚತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಂ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಂ। ಕತಮೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ? ಯಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಸತ್ಥಾ ಹೋತಿ, ತಂದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಾವಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಂದಿಟ್ಠಿಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ [ಗರುಕರೋನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ ಅಪಚಿತಿಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಲಭತಿ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ - ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ। ಕತಮೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ? ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಲಂ ನಾಗತ್ತಾಯ ವಾ ಸುಪಣ್ಣತ್ತಾಯ ವಾ ಯಕ್ಖತ್ತಾಯ ವಾ ಅಸುರತ್ತಾಯ ವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬತ್ತಾಯ ವಾ ಮಹಾರಾಜತ್ತಾಯ ವಾ ಇನ್ದತ್ತಾಯ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಾಯ ವಾ ದೇವತ್ತಾಯ ವಾ। ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಸುದ್ಧಿಯಾ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಪರಿಸುದ್ಧಿಯಾ, ಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತಿಯಾ। ಇಮಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ಪರಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇಮಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಸುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಸುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಯತಿಂ ಫಲಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ। ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ ದಕ್ಖತಿ ಓಲೋಕೇತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೀತಿ - ಯದತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸಂ।

ತಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಕುಪ್ಪಪಟಿಚ್ಚಸನ್ತಿನ್ತಿ। ತಿಸ್ಸೋ ಸನ್ತಿಯೋ - ಅಚ್ಚನ್ತಸನ್ತಿ, ತದಙ್ಗಸನ್ತಿ, ಸಮ್ಮುತಿಸನ್ತಿ। ಕತಮಾ **ಅಚ್ಚನ್ತಸನ್ತಿ**? ಅಚ್ಚನ್ತಸನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಯಂ ಅಚ್ಚನ್ತಸನ್ತಿ। ಕತಮಾ **ತದಙ್ಗಸನ್ತಿ**? ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ನೀವರಣಾ ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ; ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ; ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿ ಸನ್ತಾ ಹೋತಿ; ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸುಖದುಕ್ಖಾ ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ; ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ ಸನ್ತಾ ಹೋತಿ; ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಸನ್ತಾ ಹೋತಿ; ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಸನ್ತಾ ಹೋತಿ; ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾ ಸನ್ತಾ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ತದಙ್ಗಸನ್ತಿ। ಕತಮಾ **ಸಮ್ಮುತಿಸನ್ತಿ**? ಸಮ್ಮುತಿಸನ್ತಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಸನ್ತಿಯೋ। ಅಪಿ ಚ ಸಮ್ಮುತಿಸನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ಸನ್ತೀತಿ। **ತಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಕುಪ್ಪಪಟಿಚ್ಚಸನ್ತಿನ್ತಿ**। ಕುಪ್ಪಸನ್ತಿಂ ಪಕುಪ್ಪಸನ್ತಿಂ ಏರಿತಸನ್ತಿಂ ಸಮೇರಿತಸನ್ತಿಂ ಚಲಿತಸನ್ತಿಂ ಘಟ್ಟಿತಸನ್ತಿಂ ಕಪ್ಪಿತಸನ್ತಿಂ ಪಕಪ್ಪಿತಸನ್ತಿಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಂ, ಸನ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಸಿತೋ ಅಲ್ಲೀನೋ ಉಪಗತೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅಧಿಮುತ್ತೋತಿ - ತಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಕುಪ್ಪಪಟಿಚ್ಚಸನ್ತಿಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಸಙ್ಖತಾ ಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ, ಪುರಕ್ಖತಾ ಸನ್ತಿ ಅವೀವದಾತಾ।
> ಯದತ್ತನಿ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸಂ, ತಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಕುಪ್ಪಪಟಿಚ್ಚಸನ್ತಿ"ನ್ತಿ॥

೨೦. ದಿಟ್ಠೀನಿವೇಸಾ ನ ಹಿ ಸ್ವಾತಿವತ್ತಾ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
ತಸ್ಮಾ ನರೋ ತೇಸು ನಿವೇಸನೇಸು, ನಿರಸ್ಸತೀ ಆದಿಯತೀ ಚ ಧಮ್ಮಂ॥

ದಿಟ್ಠೀನಿವೇಸಾ ನ ಹಿ ಸ್ವಾತಿವತ್ತಾತಿ। **ದಿಟ್ಠೀನಿವೇಸಾತಿ** "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಅಭಿನಿವೇಸಪರಾಮಾಸೋ ದಿಟ್ಠಿನಿವೇಸನಂ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ... ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ ... ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ... ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ... ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ

ಮರಣಾ… ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಅಭಿನಿವೇಸಪರಾಮಾಸೋ ದಿಟ್ಠಿನಿವೇಸನನ್ತಿ। **ದಿಟ್ಠೀನಿವೇಸಾ ನ ಹಿ ಸ್ವಾತಿವತ್ತಾತಿ** ದಿಟ್ಠಿನಿವೇಸಾ ನ ಹಿ ಸ್ವಾತಿವತ್ತಾ ದುರತಿವತ್ತಾ ದುತ್ತರಾ ದುಪ್ಪತರಾ ದುಸ್ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ದುಬ್ಬಿನಿವತ್ತಾತಿ - [ದುಬ್ಬೀತಿವತ್ತಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ದಿಟ್ಠೀನಿವೇಸಾ ನ ಹಿ ಸ್ವಾತಿವತ್ತಾ।

ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ। ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಸು। **ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** ನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಪವಿಚಿನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ** ನಿವೇಸನೇಸು ಓಧಿಗ್ಗಾಹೋ ಬಿಲಗ್ಗಾಹೋ ವರಗ್ಗಾಹೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಉಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ ಸಮುಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ। ಇದಂ ಸಚ್ಚಂ ತಚ್ಛಂ ತಥಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತಂ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತನ್ತಿ - ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।

ತಸ್ಮಾ ನರೋ ತೇಸು ನಿವೇಸನೇಸೂತಿ। ತಸ್ಮಾತಿ ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಂ। **ನರೋತಿ** ಸತ್ತೋ ನರೋ ಮಾನವೋ ಪೋಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೀವೋ ಜಾಗು ಜನ್ತು ಇನ್ದಗು ಮನುಜೋ। **ತೇಸು ನಿವೇಸನೇಸೂತಿ** ತೇಸು ದಿಟ್ಠಿನಿವೇಸನೇಸೂತಿ - ತಸ್ಮಾ ನರೋ ತೇಸು ನಿವೇಸನೇಸು।

ನಿರಸ್ಸತೀ ಆದಿಯತೀ ಚ ಧಮ್ಮನ್ತಿ। ನಿರಸ್ಸತೀತಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ನಿರಸ್ಸತಿ - ಪರವಿಚ್ಛಿನ್ದನಾಯ ವಾ ನಿರಸ್ಸತಿ, ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ವಾ ನಿರಸ್ಸತಿ। ಕಥಂ ಪರವಿಚ್ಛಿನ್ದನಾಯ ನಿರಸ್ಸತಿ? ಪರೋ ವಿಚ್ಛಿನ್ದೇತಿ - ಸೋ ಸತ್ಥಾ ನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮೋ ನ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಗಣೋ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ದಿಟ್ಠಿ ನ ಭದ್ದಿಕಾ, ಪಟಿಪದಾ ನ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಮಗ್ಗೋ ನ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುದ್ಧಿ ವಾ ವಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಮುತ್ತಿ ವಾ ವಿಮುತ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುತ್ತಿ ವಾ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ, ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ [ಜತುಕ್ಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪರಿತ್ತಾತಿ - ಏವಂ ಪರೋ ವಿಚ್ಛಿನ್ದೇತಿ। ಏವಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿಯಮಾನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿರಸ್ಸತಿ , ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ನಿರಸ್ಸತಿ, ಗಣಂ ನಿರಸ್ಸತಿ, ದಿಟ್ಠಿಂ ನಿರಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಪದಂ ನಿರಸ್ಸತಿ, ಮಗ್ಗಂ ನಿರಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಪರವಿಚ್ಛಿನ್ದನಾಯ ನಿರಸ್ಸತಿ। ಕಥಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ನಿರಸ್ಸತಿ? ಸೀಲಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ಸೀಲಂ ನಿರಸ್ಸತಿ, ವತಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ವತಂ ನಿರಸ್ಸತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ಸೀಲಬ್ಬತಂ ನಿರಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ನಿರಸ್ಸತಿ। **ಆದಿಯತೀ ಚ ಧಮ್ಮನ್ತಿ।** ಸತ್ಥಾರಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಣಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಟಿಪದಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪರಾಮಸತಿ ಅಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ನಿರಸ್ಸತೀ ಆದಿಯತೀ ಚ ಧಮ್ಮಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ದಿಟ್ಠೀನಿವೇಸಾ ನ ಹಿ ಸ್ವಾತಿವತ್ತಾ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
> ತಸ್ಮಾ ನರೋ ತೇಸು ನಿವೇಸನೇಸು, ನಿರಸ್ಸತೀ ಆದಿಯತೀ ಚ ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ॥

೧೧. **ಧೋನಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ, ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿ ಭವಾಭವೇಸು।**
ಮಾಯಞ್ಚ ಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಧೋನೋ, ಸ ಕೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅನೂಪಯೋ ಸೋ॥

ಧೋನಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿ ಭವಾಭವೇಸೂತಿ। ಧೋನೋತಿ। ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ - ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ ವಿಚಯೋ ಪವಿಚಯೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ ಉಪಲಕ್ಖಣಾ ಪಚ್ಚುಪಲಕ್ಖಣಾ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಕೋಸಲ್ಲಂ ನೇಪುಞ್ಞಂ ವೇಭಬ್ಯಾ ಚಿನ್ತಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಾ ಭೂರಿ ಮೇಧಾ ಪರಿಣಾಯಿಕಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಪತೋದೋ ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಪಞ್ಞಾಸತ್ಥಂ ಪಞ್ಞಾಪಾಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಆಲೋಕೋ ಪಞ್ಞಾಓಭಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತೋ ಪಞ್ಞಾರತನಂ ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ? ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಧುತಞ್ಚ ಧೋತಞ್ಚ

ಸನ್ಧೋತಞ್ಚ ನಿದ್ಧೋತಞ್ಚ; ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ... ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಧುತಞ್ಚ ಧೋತಞ್ಚ ಸನ್ಧೋತಞ್ಚ ನಿದ್ಧೋತಞ್ಚ; ರಾಗೋ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ; ದೋಸೋ...ಪೇ॰... ಮೋಹೋ... ಕೋಧೋ... ಉಪನಾಹೋ... ಮಕ್ಖೋ... ಪಳಾಸೋ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ; ಇಸ್ಸಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ; ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಧುತಞ್ಚ ಧೋತಞ್ಚ ಸನ್ಧೋತಞ್ಚ ನಿದ್ಧೋತಞ್ಚ; ಮಾಯಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ; ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಧುತಞ್ಚ ಧೋತಞ್ಚ ಸನ್ಧೋತಞ್ಚ ನಿದ್ಧೋತಞ್ಚ; ಥಮ್ಭೋ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ; ಸಾರಮ್ಭೋ... ಮಾನೋ... ಅತಿಮಾನೋ... ಮದೋ... ಪಮಾದೋ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ; ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ, ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ, ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ, ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ, ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ। ತಂಕಾರಣಾ ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ।

ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ; ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ; ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೇನ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಧುತೋ ಚ... ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಧುತೋ ಚ... ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೇನ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ಧುತೋ ಚ... ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಧುತಾ ಚ... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನಾ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ; ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇನ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಂ ಧುತಂ ಚ... ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ।

ಅಥ ವಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ, ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ, ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ, ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ, ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ। ಅರಹಾ ಇಮೇಹಿ ಧೋನೇಯ್ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ತಸ್ಮಾ ಅರಹಾ ಧೋನೋ। ಸೋ ಧುತರಾಗೋ ಧುತಪಾಪೋ ಧುತಕಿಲೇಸೋ ಧುತಪರಿಳಾಹೋತಿ - ಧೋನೋ। **ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ। **ಲೋಕೇತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇ।

ಪಕಪ್ಪಿತಾತಿ ದ್ವೇ ಪಕಪ್ಪನಾ - ತಣ್ಹಾಪಕಪ್ಪನಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪಕಪ್ಪನಾ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪಕಪ್ಪನಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪಕಪ್ಪನಾ। **ಭವಾಭವೇಸೂತಿ** ಭವಾಭವೇ ಕಮ್ಮಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಕಾಮಭವೇ, ಕಮ್ಮಭವೇ ಕಾಮಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ರೂಪಭವೇ, ಕಮ್ಮಭವೇ ರೂಪಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ, ಕಮ್ಮಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಪುನಪ್ಪುನಭವೇ ಪುನಪ್ಪುನಗತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಅತ್ತಭಾವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। **ಧೋನಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿ ಭವಾಭವೇಸೂತಿ** ಧೋನಸ್ಸ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಭವಾಭವೇಸು ಚ ಕಪ್ಪಿತಾ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಸಣ್ಠಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಧೋನಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿ ಭವಾಭವೇಸು।

ಮಾಯಞ್ಚ ಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಧೋನೋತಿ। **ಮಾಯಾ** ವುಚ್ಚತಿ ವಞ್ಚನಿಕಾ ಚರಿಯಾ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಹೇತು ಪಾಪಿಕಂ ಇಚ್ಛಂ ಪಣಿದಹತಿ - "ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾ"ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, "ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾ"ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, "ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾ"ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, "ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾ"ತಿ ಕಾಯೇನ ಪರಕ್ಕಮತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಮಾಯಾ ಮಾಯಾವಿತಾ ಅಚ್ಚಸರಾ ವಞ್ಚನಾ ನಿಕತಿ ನಿಕಿರಣಾ ಪರಿಹರಣಾ ಗೂಹನಾ ಪರಿಗೂಹನಾ ಛಾದನಾ ಪರಿಚ್ಛಾದನಾ ಅನುತ್ತಾನಿಕಮ್ಮಂ ಅನಾವಿಕಮ್ಮಂ ವೋಚ್ಛಾದನಾ ಪಾಪಕಿರಿಯಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಾಯಾ।

ಮಾನೋತಿ ಏಕವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉನ್ನತಿ [ಉಣ್ಣತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]। ದುವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಮಾನೋ, ಪರವಮ್ಭನಮಾನೋ। ತಿವಿಧೇನ ಮಾನೋ - "ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಾನೋ, "ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಾನೋ, "ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಾನೋ। ಚತುಬ್ಬಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಲಾಭೇನ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಯಸೇನ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಪಸಂಸಾಯ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಸುಖೇನ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ। ಪಞ್ಚವಿಧೇನ ಮಾನೋ - "ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಮನಾಪಿಕಾನಂ ರೂಪಾನ"ನ್ತಿ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, "ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಮನಾಪಿಕಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ...ಪೇ॰... ಗನ್ಧಾನಂ... ರಸಾನಂ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ। ಛಬ್ಬಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಪದಾಯ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಸೋತಸಮ್ಪದಾಯ... ಘಾನಸಮ್ಪದಾಯ... ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಪದಾಯ... ಕಾಯಸಮ್ಪದಾಯ... ಮನೋಸಮ್ಪದಾಯ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ। ಸತ್ತವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಮಾನೋ, ಅತಿಮಾನೋ, ಮಾನಾತಿಮಾನೋ, ಓಮಾನೋ, ಅಧಿಮಾನೋ, ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ, ಮಿಚ್ಛಾಮಾನೋ। ಅಟ್ಠವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಲಾಭೇನ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಅಲಾಭೇನ ಓಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಯಸೇನ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಅಯಸೇನ ಓಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಪಸಂಸಾಯ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ನಿನ್ದಾಯ ಓಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ಸುಖೇನ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ, ದುಕ್ಖೇನ ಓಮಾನಂ ಜನೇತಿ। ನವವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಸೇಯ್ಯಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಸೇಯ್ಯಸ್ಸ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಸೇಯ್ಯಸ್ಸ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ , ಸದಿಸಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಸದಿಸಸ್ಸ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಸದಿಸಸ್ಸ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಹೀನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಹೀನಸ್ಸ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಹೀನಸ್ಸ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ। ದಸವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಮಾನೋ ಮಞ್ಞನಾ ಮಞ್ಞಿತತ್ತಂ ಉನ್ನತಿ ಉನ್ನಾಮೋ [ಉಣ್ಣಮೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಧಜೋ ಸಮ್ಪಗ್ಗಾಹೋ ಕೇತುಕಮ್ಯತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಾನೋ। **ಮಾಯಞ್ಚ ಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಧೋನೋ**ತಿ। ಧೋನೋ ಮಾಯಞ್ಚ ಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾತಿ - ಮಾಯಞ್ಚ ಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಧೋನೋ।

ಸ ಕೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅನೂಪಯೋ ಸೋತಿ। **ಉಪಯಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಉಪಯಾ - ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹೂಪಯೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಪಹೀನೋ , ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹೂಪಯಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠೂಪಯಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಅನೂಪಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೇನ ರಾಗೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕೇನ ದೋಸೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮೋಹೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮಾನೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕೇಹಿ ಅನುಸಯೇಹಿ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ರತ್ತೋತಿ ವಾ ದುಟ್ಠೋತಿ ವಾ ಮೂಳ್ಹೋತಿ ವಾ ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ವಾ ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ವಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ವಾ ಥಾಮಗತೋತಿ ವಾ। ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ। ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯೋ ಕೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ - ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋತಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೋತಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ದೇವೋತಿ ವಾ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ। ಸೋ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಯೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ - ಸ ಕೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅನೂಪಯೋ ಸೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಧೋನಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ, ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿ ಭವಾಭವೇಸು।
> ಮಾಯಞ್ಚ ಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಧೋನೋ, ಸ ಕೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅನೂಪಯೋ ಸೋ"ತಿ॥

೧೧. ಉಪಯೋ ಹಿ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಪೇತಿ ವಾದಂ, ಅನೂಪಯಂ ಕೇನ ಕಥಂ ವದೇಯ್ಯ।
ಅತ್ತಾ ನಿರತ್ತಾ ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ, ಅಧೋಸಿ ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಮಿಧೇವ ಸಬ್ಬಂ॥

ಉಪಯೋ ಹಿ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಪೇತಿ ವಾದನ್ತಿ। **ಉಪಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಉಪಯಾ - ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹೂಪಯೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹೂಪಯಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ , ದಿಟ್ಠೂಪಯಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಾದಂ ಉಪೇತಿ - ರತ್ತೋತಿ ವಾ ದುಟ್ಠೋತಿ ವಾ ಮೂಳ್ಹೋತಿ ವಾ ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ವಾ ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ವಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ವಾ ಥಾಮಗತೋತಿ ವಾ। ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ। ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯಾ ವಾದಂ ಉಪೇತಿ। ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋತಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೋತಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ದೇವೋತಿ ವಾ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ವಾದಂ ಉಪೇತಿ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪರಾಮಸತಿ ಅಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ಉಪಯೋ ಹಿ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಪೇತಿ ವಾದಂ।

ಅನೂಪಯಂ ಕೇನ ಕಥಂ ವದೇಯ್ಯಾತಿ। **ಉಪಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಉಪಯಾ - ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹೂಪಯೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹೂಪಯಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠೂಪಯಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಅನೂಪಯಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಕೇನ ರಾಗೇನ ವದೇಯ್ಯ, ಕೇನ ದೋಸೇನ ವದೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮೋಹೇನ ವದೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮಾನೇನ ವದೇಯ್ಯ, ಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವದೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ವದೇಯ್ಯ, ಕಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ವದೇಯ್ಯ, ಕೇಹಿ ಅನುಸಯೇಹಿ ವದೇಯ್ಯ - ರತ್ತೋತಿ ವಾ ದುಟ್ಠೋತಿ ವಾ ಮೂಳ್ಹೋತಿ ವಾ ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ವಾ ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ವಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ವಾ ಥಾಮಗತೋತಿ ವಾ। ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ। ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯೋ ಕೇನ ವದೇಯ್ಯ - ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ। ಸೋ ಹೇತು ನತ್ಥಿ, ಪಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ, ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಯೇನ ವದೇಯ್ಯ ಕಥೇಯ್ಯ ಭಣೇಯ್ಯ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ವೋಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಅನೂಪಯಂ ಕೇನ ಕಥಂ ವದೇಯ್ಯ।

ಅತ್ತಾ ನಿರತ್ತಾ ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ। **ಅತ್ತಾತಿ** ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿ। **ನಿರತ್ತಾತಿ** ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿ। **ಅತ್ತಾತಿ** ಗಹಿತಂ ನತ್ಥಿ। **ನಿರತ್ತಾತಿ** ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಸತ್ಥಿ ಗಹಿತಂ, ತಸ್ಸತ್ಥಿ ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ; ಯಸ್ಸತ್ಥಿ ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸತ್ಥಿ ಗಹಿತಂ। ಗಹಣಂ ಮುಞ್ಚನಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅರಹಾ ಬುದ್ಧಿಪರಿಹಾನಿವೀತಿವತ್ತೋ। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ ಗತದ್ಧೋ ಗತದಿಸೋ ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ - ಅತ್ತಾ ನಿರತ್ತಾ ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ।

ಅಧೋಸಿ ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಮಿಧೇವ ಸಬ್ಬನ್ತಿ ತಸ್ಸ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಇಧೇವ ಅಧೋಸಿ ಧುನಿ ಸನ್ಧುನಿ ನಿದ್ಧುನಿ ಪಜಹಿ ವಿನೋದೇಸಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಅಕಾಸಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಸೀತಿ - ಅಧೋಸಿ ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಮಿಧೇವ ಸಬ್ಬಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಉಪಯೋ ಹಿ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಪೇತಿ ವಾದಂ, ಅನೂಪಯಂ ಕೇನ ಕಥಂ ವದೇಯ್ಯ।
ಅತ್ತಾ ನಿರತ್ತಾ ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ, ಅಧೋಸಿ ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಮಿಧೇವ ಸಬ್ಬ"ನ್ತಿ॥

ದುಟ್ಠಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಸುದ್ಧಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಸುದ್ಧಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೧೩. **ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ ಪರಮಂ ಅರೋಗಂ, ದಿಟ್ಠೇನ ಸಂಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತಿ।**
ಏವಾಭಿಜಾನಂ ಪರಮನ್ತಿ ಞತ್ವಾ, ಸುದ್ಧಾನುಪಸ್ಸೀತಿ ಪಚ್ಚೇತಿ ಞಾಣಂ॥

ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ ಪರಮಂ ಅರೋಗನ್ತಿ। **ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುದ್ಧನ್ತಿ** ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ, ದಕ್ಖಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ, ಓಲೋಕೇಮಿ ಸುದ್ಧಂ, ನಿಜ್ಝಾಯಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ, ಉಪಪರಿಕ್ಖಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ। **ಪರಮಂ ಅರೋಗನ್ತಿ** ಪರಮಂ ಆರೋಗ್ಯಪ್ಪತ್ತಂ ತಾಣಪ್ಪತ್ತಂ ಲೇಣಪ್ಪತ್ತಂ ಸರಣಪ್ಪತ್ತಂ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತಂ ಅಚ್ಚುತಪ್ಪತ್ತಂ ಅಮತಪ್ಪತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತನ್ತಿ - ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ ಪರಮಂ ಅರೋಗಂ।

ದಿಟ್ಠೇನ ಸಂಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ [ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ರೂಪದಸ್ಸನೇನ ನರಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿ ವಿಸುದ್ಧಿ ಪರಿಸುದ್ಧಿ, ಮುತ್ತಿ ವಿಮುತ್ತಿ ಪರಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ನರೋ ಸುಜ್ಝತಿ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪರಿಸುಜ್ಝತಿ, ಮುಚ್ಚತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಪರಿಮುಚ್ಚತೀತಿ - ದಿಟ್ಠೇನ ಸಂಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತಿ।

ಏವಾಭಿಜಾನಂ ಪರಮನ್ತಿ ಞತ್ವಾತಿ। ಏವಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಆಜಾನನ್ತೋ ವಿಜಾನನ್ತೋ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋ। “ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರ”ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ - ಏವಾಭಿಜಾನಂ ಪರಮನ್ತಿ ಞತ್ವಾ।

ಸುದ್ಧಾನುಪಸ್ಸೀತಿ ಪಚ್ಚೇತಿ ಞಾಣನ್ತಿ। ಯೋ ಸುದ್ಧಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಸುದ್ಧಾನುಪಸ್ಸೀ, **ಪಚ್ಚೇತಿ ಞಾಣನ್ತಿ** ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಞಾಣನ್ತಿ ಪಚ್ಚೇತಿ, ಮಗ್ಗೋತಿ ಪಚ್ಚೇತಿ, ಪಥೋತಿ ಪಚ್ಚೇತಿ, ನಿಯ್ಯಾನನ್ತಿ ಪಚ್ಚೇತೀತಿ - ಸುದ್ಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಚ್ಚೇತಿ ಞಾಣಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸುದ್ಧಂ ಪರಮಂ ಅರೋಗಂ, ದಿಟ್ಠೇನ ಸಂಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತಿ।
ಏವಾಭಿಜಾನಂ ಪರಮನ್ತಿ ಞತ್ವಾ, ಸುದ್ಧಾನುಪಸ್ಸೀತಿ ಪಚ್ಚೇತಿ ಞಾಣ”ನ್ತಿ॥

೧೪. **ದಿಟ್ಠೇನ ಚೇ ಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೋ ಪಜಹಾತಿ ದುಕ್ಖಂ।**
ಅಞ್ಞೇನ ಸೋ ಸುಜ್ಝತಿ ಸೋಪಧೀಕೋ, ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ನಂ ಪಾವ ತಥಾ ವದಾನಂ॥

ದಿಟ್ಠೇನ ಚೇ ಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ। ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಚೇ ನರಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿ ವಿಸುದ್ಧಿ ಪರಿಸುದ್ಧಿ, ಮುತ್ತಿ ವಿಮುತ್ತಿ ಪರಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ನರೋ ಸುಜ್ಝತಿ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪರಿಸುಜ್ಝತಿ, ಮುಚ್ಚತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಪರಿಮುಚ್ಚತೀತಿ - ದಿಟ್ಠೇನ ಚೇ ಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತಿ।

ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೋ ಪಜಹಾತಿ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಚೇ ನರೋ ಜಾತಿದುಕ್ಖಂ ಪಜಹತಿ, ಜರಾದುಕ್ಖಂ ಪಜಹತಿ, ಬ್ಯಾಧಿದುಕ್ಖಂ ಪಜಹತಿ, ಮರಣದುಕ್ಖಂ ಪಜಹತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸದುಕ್ಖಂ ಪಜಹತೀತಿ - ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೋ ಪಜಹಾತಿ ದುಕ್ಖಂ।

ಅಞ್ಞೇನ ಸೋ ಸುಜ್ಝತಿ ಸೋಪಧೀಕೋತಿ। ಅಞ್ಞೇನ ಅಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇನ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾಯ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಪಥೇನ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಬಲೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅರಿಯಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಾ ಮಗ್ಗಾ ನರೋ ಸುಜ್ಝತಿ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪರಿಸುಜ್ಝತಿ , ಮುಚ್ಚತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ। **ಸೋಪಧೀಕೋತಿ** ಸರಾಗೋ ಸದೋಸೋ ಸಮೋಹೋ ಸಮಾನೋ ಸತಣ್ಹೋ ಸದಿಟ್ಠಿ ಸಕಿಲೇಸೋ ಸಉಪಾದಾನೋತಿ - ಅಞ್ಞೇನ ಸೋ ಸುಜ್ಝತಿ ಸೋಪಧೀಕೋ।

ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ನಂ ಪಾವ ತಥಾ ವದಾನನ್ತಿ। ಸಾವ ದಿಟ್ಠಿ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಾವದತಿ - ಇತಿ ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ। **ತಥಾ ವದಾನನ್ತಿ** ತಥಾ ವದನ್ತಂ ಕಥೇನ್ತಂ ಭಣನ್ತಂ ದೀಪಯನ್ತಂ ವೋಹರನ್ತಂ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ , ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ತಥಾ ವದನ್ತಂ ಕಥೇನ್ತಂ ಭಣನ್ತಂ ದೀಪಯನ್ತಂ ವೋಹರನ್ತಂ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ… ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ… ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ… ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ… ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ… ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ… ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ತಥಾ ವದನ್ತಂ ಕಥೇನ್ತಂ ಭಣನ್ತಂ ದೀಪಯನ್ತಂ ವೋಹರನ್ತನ್ತಿ - ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ನಂ ಪಾವ ತಥಾ ವದಾನಂ ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ದಿಟ್ಠೇನ ಚೇ ಸುದ್ಧಿ ನರಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೋ ಪಜಹಾತಿ ದುಕ್ಖಂ।
ಅಞ್ಞೇನ ಸೋ ಸುಜ್ಝತಿ ಸೋಪಧೀಕೋ, ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ನಂ ಪಾವ ತಥಾ ವದಾನ"ನ್ತಿ॥

೨೫. ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತೋ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ, ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ।
ಪುಞ್ಞೇ ಚ ಪಾಪೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ, ಅತ್ತಞ್ಜಹೋ ನಯಿಧ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ॥

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತೋ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾತಿ। ನಾತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ** ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಬಾಹಿತಾ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಬಾಹಿತಾ ಹೋತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ , ರಾಗೋ ಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ, ಮಾನೋ ಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ। ಬಾಹಿತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ।

ಬಾಹಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಾಪಕಾನಿ, [ಸಭಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ವಿಮಲೋ ಸಾಧುಸಮಾಹಿತೋ ಠಿತತ್ತೋ।
ಸಂಸಾರಮತಿಚ್ಚ ಕೇವಲೀ ಸೋ, ಅಸಿತೋ [ಅನಿಸ್ಸಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ॥

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತೋ ಸುದ್ಧಿಮಾಹಾತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞೇನ ಅಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇನ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾಯ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಪಥೇನ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಬಲೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ, ನಾಹ ನ ಕಥೇತಿ ನ ಭಣತಿ ನ ದೀಪಯತಿ ನ ವೋಹರತೀತಿ - ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತೋ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।

ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾತಿ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಂ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಂ ಅಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಂ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ? ತೇ ಕಾಲತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಭಿಮಙ್ಗಲಗತಾನಿ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿ - ಚಾಟಕಸಕುಣಂ [ವಾತಸಕುಣಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಚಾಪಸಕುಣಂ (ಕ॰)] ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಫುಸ್ಸವೇಳುವಲಟ್ಠಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಗಬ್ಭಿನಿತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಕುಮಾರಕಂ ಖನ್ಧೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಪುಣ್ಣಘಟಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ರೋಹಿತಮಚ್ಛಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಆಜಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಆಜಞ್ಞರಥಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಸಭಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಗೋಕಪಿಲಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವರೂಪಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಂ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಂ ಅಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ? ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತಕ್ಕಘಟಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ರಿತ್ತಘಟಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ನಟಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ನಗ್ಗಸಮಣಕಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಖರಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಖರಯಾನಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಏಕಯುತ್ತಯಾನಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ , ಕಾಣಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಕುಣಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಖಞ್ಜಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಕ್ಖಹತಂ [ಪಕ್ಖಪಾದಂ (ಕ॰)] ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಜಿಣ್ಣಕಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಬ್ಯಾಧಿಕಂ [ಬ್ಯಾಧಿತಂ (ಸೀ॰)] ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವರೂಪಾನಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಂ ಅಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ಇಮೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ದಿಟ್ಠೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ।

ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುತಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸವನಂ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸವನಂ ಅಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸವನಂ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ? ತೇ ಕಾಲತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಭಿಮಙ್ಗಲಗತಾನಿ ಸದ್ದಾನಿ ಸುಣನ್ತಿ - ವಡ್ಢಾತಿ ವಾ ವಡ್ಢಮಾನಾತಿ ವಾ ಪುಣ್ಣಾತಿ ವಾ ಫುಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಅಸೋಕಾತಿ ವಾ ಸುಮನಾತಿ ವಾ ಸುನಕ್ಖತ್ತಾತಿ ವಾ ಸುಮಙ್ಗಲಾತಿ ವಾ ಸಿರೀತಿ ವಾ ಸಿರೀವಡ್ಢಾತಿ ವಾ। ಏವರೂಪಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸವನಂ ಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸವನಂ ಅಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ? ಕಾಣೋತಿ ವಾ ಕುಣೀತಿ ವಾ ಖಞ್ಜೋತಿ ವಾ ಪಕ್ಖಹತೋತಿ ವಾ ಜಿಣ್ಣಕೋತಿ ವಾ ಬ್ಯಾಧಿಕೋತಿ ವಾ ಮತೋತಿ ವಾ ಛಿನ್ದನ್ತಿ ವಾ ಭಿನ್ದನ್ತಿ ವಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ ವಾ ನಟ್ಠನ್ತಿ ವಾ ನತ್ಥೀತಿ ವಾ। ಏವರೂಪಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಸವನಂ ಅಮಙ್ಗಲಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ಇಮೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುತಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ಸುತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ।

ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ಸೀಲಮತ್ತೇನ ಸಂಯಮಮತ್ತೇನ ಸಂವರಮತ್ತೇನ ಅವೀತಿಕ್ಕಮಮತ್ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ಸಮಣೋಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ [ಸಮಣೋ ಮಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰), ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಏವಮಾಹ - ''ಚತೂಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಗಹಪತಿ [ಥಪತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ], ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ನ ಕಾಯೇನ ಪಾಪಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಆಜೀವಂ ಆಜೀವತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಗಹಪತಿ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ''। ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲಸುದ್ಧಿಕಾ, ತೇ ಸೀಲಮತ್ತೇನ ಸಂಯಮಮತ್ತೇನ ಸಂವರಮತ್ತೇನ ಅವೀತಿಕ್ಕಮಮತ್ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ।

ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವತಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ಹತ್ಥಿವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಸ್ಸವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಗೋವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕುಕ್ಕುರವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕಾಕವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಾಸುದೇವವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಬಲದೇವವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪುಣ್ಣಭದ್ದವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಣಿಭದ್ದವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ನಾಗವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸುಪಣ್ಣವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಕ್ಖವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಸುರವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಹಾರಾಜವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಚನ್ದವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೂರಿಯವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಇನ್ದವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ದೇವವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ದಿಸಾವತಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವತಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ವತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ।

ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮುತಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ಕಾಲತೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಆಮಸನ್ತಿ, ಹರಿತಂ ಆಮಸನ್ತಿ, ಗೋಮಯಂ ಆಮಸನ್ತಿ, ಕಚ್ಛಪಂ ಆಮಸನ್ತಿ, ಫಾಲಂ ಅಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತಿಲವಾಹಂ ಆಮಸನ್ತಿ, ಫುಸ್ಸತಿಲಂ ಖಾದನ್ತಿ, ಫುಸ್ಸತೇಲಂ ಮಕ್ಖೇನ್ತಿ, ಫುಸ್ಸದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಖಾದನ್ತಿ, ಫುಸ್ಸಮತ್ತಿಕಾಯ ನ್ಹಾಯನ್ತಿ, ಫುಸ್ಸಸಾಟಕಂ ನಿವಾಸೇನ್ತಿ, ಫುಸ್ಸವೇಠನಂ ವೇಠೇನ್ತಿ। ಇಮೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮುತಸುದ್ಧಿಕಾ। ತೇ ಮುತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತೋ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।

ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದಿಟ್ಠಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ನಾಹ, ಸುತಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ನಾಹ, ಸೀಲಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ನಾಹ, ವತಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ನಾಹ, ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇತಿ ನ ಭಣತಿ ನ ದೀಪಯತಿ ನ ವೋಹರತೀತಿ - ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತೋ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ।

ಪುಞ್ಞೇ ಚ ಪಾಪೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋತಿ। **ಪುಞ್ಞಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ತೇಧಾತುಕಂ ಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ, **ಅಪುಞ್ಞಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಸಬ್ಬಂ ಅಕುಸಲಂ। ಯತೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಪುಞ್ಞೇ ಚ ಪಾಪೇ ಚ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ಅಲಿತ್ತೋ ಅಪಲಿತ್ತೋ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಪುಞ್ಞೇ ಚ ಪಾಪೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ।

ಅತ್ತಞ್ಜಹೋ ನಯಿಧ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋತಿ। **ಅತ್ತಞ್ಜಹೋ**ತಿ ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿಜಹೋ। **ಅತ್ತಞ್ಜಹೋ**ತಿ ಗಾಹಂ ಜಹೋ [ಗಾಹಜಹೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಅತ್ತಗಾಹಂ ಜಹೋ (ಕ॰)]। **ಅತ್ತಞ್ಜಹೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಚತ್ತಂ ಹೋತಿ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ। **ನಯಿಧ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ**ತಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಅಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಅಜನಯಮಾನೋ ಅಸಞ್ಜನಯಮಾನೋ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋತಿ - ಅತ್ತಞ್ಜಹೋ ನಯಿಧ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಞ್ಞತೋ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ, ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ।
ಪುಞ್ಞೇ ಚ ಪಾಪೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ, ಅತ್ತಞ್ಜಹೋ ನಯಿಧ ಪಕುಬ್ಬಮಾನೋ"ತಿ॥

೨೮. **ಪುರಿಮಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಸಿತಾಸೇ, ಏಜಾನುಗಾ ತೇ ನ ತರನ್ತಿ ಸಙ್ಗಂ।**
ತೇ ಉಗ್ಗಹಾಯನ್ತಿ ನಿರಸ್ಸಜನ್ತಿ, ಕಪೀವ ಸಾಖಂ ಪಮುಞ್ಚಂ [ಪಮುಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಗಹಾಯ॥**

ಪುರಿಮಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಸಿತಾಸೇತಿ। ಪುರಿಮಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಹಾಯ ಪರಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ; ಪುರಿಮಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ; ಪುರಿಮಂ ಗಣಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಗಣಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ; ಪುರಿಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ; ಪುರಿಮಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಪಟಿಪದಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ; ಪುರಿಮಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಮಗ್ಗಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ಪುರಿಮಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಸಿತಾಸೇ।

ಏಜಾನುಗಾ ತೇ ನ ತರನ್ತಿ ಸಙ್ಗನ್ತಿ। **ಏಜಾ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಏಜಾನುಗಾ**ತಿ ಏಜಾನುಗಾ ಏಜಾನುಗತಾ ಏಜಾನುಸಟಾ ಏಜಾಯ ಪನ್ನಾ ಪತಿತಾ ಅಭಿಭೂತಾ

ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಾ। **ತೇ ನ ತರನ್ತಿ ಸಙ್ಗನ್ತಿ** ರಾಗಸಙ್ಗಂ ದೋಸಸಙ್ಗಂ ಮೋಹಸಙ್ಗಂ ಮಾನಸಙ್ಗಂ ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಗಂ ಕಿಲೇಸಸಙ್ಗಂ ದುಚ್ಚರಿತಸಙ್ಗಂ ನ ತರನ್ತಿ ನ ಉತ್ತರನ್ತಿ ನ ಪತರನ್ತಿ ನ ಸಮತಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನ ವೀತಿವತ್ತನ್ತೀತಿ - ಏಜಾನುಗಾ ತೇ ನ ತರನ್ತಿ ಸಙ್ಗಂ।

ತೇ ಉಗ್ಗಹಾಯನ್ತಿ ನಿರಸ್ಸಜನ್ತೀತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ; ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ , ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ; ಗಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ; ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ; ಪಟಿಪದಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿಪದಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ; ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ; ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಚ ಮುಞ್ಚನ್ತಿ ಚ ಆದಿಯನ್ತಿ ಚ ನಿರಸ್ಸಜನ್ತಿ ಚಾತಿ - ತೇ ಉಗ್ಗಹಾಯನ್ತಿ ನಿರಸ್ಸಜನ್ತಿ।

ಕಪೀವ ಸಾಖಂ ಪಮುಞ್ಚಂ ಗಹಾಯಾತಿ। ಯಥಾ ಮಕ್ಕಟೋ ಅರಞ್ಞೇ ಪವನೇ ಚರಮಾನೋ ಸಾಖಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಾಖಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏವಮೇವ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪುಥುದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಚ ಮುಞ್ಚನ್ತಿ ಚ ಆದಿಯನ್ತಿ ಚ ನಿರಸ್ಸಜನ್ತಿ ಚಾತಿ - ಕಪೀವ ಸಾಖಂ ಪಮುಞ್ಚಂ ಗಹಾಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಪುರಿಮಂ ಪಹಾಯ ಅಪರಂ ಸಿತಾಸೇ, ಏಜಾನುಗಾ ತೇ ನ ತರನ್ತಿ ಸಙ್ಗಂ।
> ತೇ ಉಗ್ಗಹಾಯನ್ತಿ ನಿರಸ್ಸಜನ್ತಿ, ಕಪೀವ ಸಾಖಂ ಪಮುಞ್ಚಂ ಗಹಾಯಾ"ತಿ॥

೧೭. **ಸಯಂ ಸಮಾದಾಯ ವತಾನಿ ಜನ್ತು, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸಞ್ಞಸತ್ತೋ।**
ವಿದ್ವಾ ಚ ವೇದೇಹಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ, ನ ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ॥

ಸಯಂ ಸಮಾದಾಯ ವತಾನಿ ಜನ್ತೂತಿ। **ಸಯಂ ಸಮಾದಾಯಾ**ತಿ ಸಾಮಂ ಸಮಾದಾಯ । **ವತಾನೀ**ತಿ ಹತ್ಥಿವತಂ ವಾ ಅಸ್ಸವತಂ ವಾ ಗೋವತಂ ವಾ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ವಾ ಕಾಕವತಂ ವಾ ವಾಸುದೇವವತಂ ವಾ ಬಲದೇವವತಂ ವಾ ಪುಣ್ಣಭದ್ದವತಂ ವಾ ಮಣಿಭದ್ದವತಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿವತಂ ವಾ ನಾಗವತಂ ವಾ ಸುಪಣ್ಣವತಂ ವಾ ಯಕ್ಖವತಂ ವಾ ಅಸುರವತಂ ವಾ...ಪೇ॰... ದಿಸಾವತಂ ವಾ ಆದಾಯ ಸಮಾದಾಯ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ। **ಜನ್ತೂ**ತಿ ಸತ್ತೋ ನರೋ ...ಪೇ॰... ಮನುಜೋತಿ - ಸಯಂ ಸಮಾದಾಯ ವತಾನಿ ಜನ್ತು।

ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸಞ್ಞಸತ್ತೋತಿ ಸತ್ಥಾರತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನತೋ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಗಣತೋ ಗಣಂ ಗಚ್ಛತಿ; ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಪಟಿಪದಾಯ ಪಟಿಪದಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಮಗ್ಗತೋ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಸಞ್ಞಸತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞಾಯ ಸತ್ತೋ ವಿಸತ್ತೋ ಆಸತ್ತೋ ಲಗ್ಗೋ ಲಗ್ಗಿತೋ ಪಲಿಬುದ್ಧೋ। ಯಥಾ ಭಿತ್ತಿಖಿಲೇ ವಾ ನಾಗದನ್ತೇ ವಾ ಭಣ್ಡಂ ಸತ್ತಂ ವಿಸತ್ತಂ ಆಸತ್ತಂ ಲಗ್ಗಂ ಲಗ್ಗಿತಂ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ, ಏವಮೇವ ಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾಯ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞಾಯ ಸತ್ತೋ ವಿಸತ್ತೋ ಆಸತ್ತೋ ಲಗ್ಗೋ ಲಗ್ಗಿತೋ ಪಲಿಬುದ್ಧೋತಿ - ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸಞ್ಞಸತ್ತೋ।

ವಿದ್ವಾ ಚ ವೇದೇಹಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮನ್ತಿ। **ವಿದ್ವಾ**ತಿ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀ। **ವೇದೇಹೀ**ತಿ **ವೇದಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ವೀಮಂಸಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತೇಹಿ ವೇದೇಹಿ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅನ್ತಗತೋ ಅನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ, ಕೋಟಿಗತೋ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಪರಿಯನ್ತಗತೋ ಪರಿಯನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ, ವೋಸಾನಗತೋ ವೋಸಾನಪ್ಪತ್ತೋ, ತಾಣಗತೋ ತಾಣಪ್ಪತ್ತೋ, ಲೇಣಗತೋ ಲೇಣಪ್ಪತ್ತೋ, ಸರಣಗತೋ ಸರಣಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಭಯಗತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಚ್ಚುತಗತೋ ಅಚ್ಚುತಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಮತಗತೋ ಅಮತಪ್ಪತ್ತೋ, ನಿಬ್ಬಾನಗತೋ

ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ। ವೇದಾನಂ ವಾ ಅನ್ತಗತೋತಿ **ವೇದಗೂ**, ವೇದೇಹಿ ವಾ ಅನ್ತಗತೋತಿ ವೇದಗೂ, ಸತ್ತನ್ನಂ ವಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿದಿತತ್ತಾ ವೇದಗೂ। ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ರಾಗೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ಮಾನೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ವಿದಿತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ।

ವೇದಾನಿ ವಿಚೇಯ್ಯ ಕೇವಲಾನಿ, [ಸಭಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಸಮಣಾನಂ ಯಾನೀಧತ್ಥಿ [ಯಾನಿಪತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಸು॰ ನಿ॰ ೫೩೫] ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ।
ಸಬ್ಬವೇದನಾಸು ವೀತರಾಗೋ, ಸಬ್ಬಂ ವೇದಮತಿಚ್ಚ ವೇದಗೂ ಸೋತಿ॥

ವಿದ್ವಾ ಚ ವೇದೇಹಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮನ್ತಿ। ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ…ಪೇ॰… ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನನ್ತಿ… ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋತಿ… ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾತಿ… ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾತಿ… ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನನ್ತಿ… ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋತಿ… ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀತಿ… ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋತಿ… ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋತಿ… ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋತಿ… ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋತಿ… ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋತಿ… ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋತಿ… ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋತಿ… ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋತಿ… ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಇದಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋತಿ… ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋತಿ… ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಇಮೇ ಆಸವಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋತಿ… ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋತಿ… ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ; ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ… ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾತಿ… ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ … ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ। ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ। ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮನ್ತಿ - ವಿದ್ವಾ ಚ ವೇದೇಹಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ।

ನ ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋತಿ ನ ಸತ್ಥಾರತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನತೋ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಗಣತೋ ಗಣಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಪಟಿಪದಾಯ ಪಟಿಪದಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮಗ್ಗತೋ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಭೂರಿಪಞ್ಞೋತಿ** ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಪುಥುಪಞ್ಞೋ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ। **ಭೂರಿ** ವುಚ್ಚತಿ ಪಥವೀ। ತಾಯ ಪಥವಿಸಮಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ವಿಪುಲಾಯ ವಿತ್ಥತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ - ನ ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸಯಂ ಸಮಾದಾಯ ವತಾನಿ ಜನ್ತು, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸಞ್ಞಸತ್ತೋ।
ವಿದ್ವಾ ಚ ವೇದೇಹಿ ಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಂ, ನ ಉಚ್ಚಾವಚಂ ಗಚ್ಛತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ"ತಿ॥

೧೮. **ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।**
ತಮೇವ ದಸ್ಸಿಂ ವಿವಟಂ ಚರನ್ತಂ, ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ॥

ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾತಿ। **ಸೇನಾ** ವುಚ್ಚತಿ ಮಾರಸೇನಾ। ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ರಾಗೋ ಮಾರಸೇನಾ, ದೋಸೋ ಮಾರಸೇನಾ, ಮೋಹೋ ಮಾರಸೇನಾ, ಕೋಧೋ ಮಾರಸೇನಾ, ಉಪನಾಹೋ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾರಸೇನಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ –

"ಕಾಮಾ ತೇ ಪಠಮಾ ಸೇನಾ, ದುತಿಯಾ ಅರತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ತತಿಯಾ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾ ತೇ, ಚತುತ್ಥೀ ತಣ್ಹಾ ವುಚ್ಚತಿ॥

"ಪಞ್ಚಮೀ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ತೇ, ಛಟ್ಠಾ ಭೀರೂ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ಸತ್ತಮೀ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ತೇ, ಮಕ್ಖೋ ಥಮ್ಭೋ ತೇ ಅಟ್ಠಮೋ॥

"ಲಾಭೋ ಸಿಲೋಕೋ ಸಕ್ಕಾರೋ, ಮಿಚ್ಛಾಲದ್ಧೋ ಚ ಯೋ ಯಸೋ।
ಯೋ ಚತ್ತಾನಂ ಸಮುಕ್ಕಂಸೇ, ಪರೇ ಚ ಅವಜಾನತಿ॥

"ಏಸಾ ನಮುಚಿ ತೇ ಸೇನಾ, ಕಣ್ಹಸ್ಸಾಭಿಪ್ಪಹಾರಿನೀ।
ನ ನಂ ಅಸುರೋ ಜಿನಾತಿ, ಜೇತ್ವಾವ ಲಭತೇ ಸುಖ"ನ್ತಿ॥

ಯತೋ ಚತೂಹಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇಹಿ ಸಬ್ಬಾ ಚ ಮಾರಸೇನಾ ಸಬ್ಬೇ ಚ ಪಟಿಸೇನಿಕರಾ ಕಿಲೇಸಾ ಜಿತಾ ಚ ಪರಾಜಿತಾ ಚ ಭಗ್ಗಾ ವಿಪ್ಪಲುಗ್ಗಾ ಪರಮ್ಮುಖಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಸೇನಿಭೂತೋ। ಸೋ ದಿಟ್ಠೇ ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಸುತೇ ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಮುತೇ ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಸೇನಿಭೂತೋತಿ – ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।

ತಮೇವ ದಸ್ಸಿಂ ವಿವಟಂ ಚರನ್ತನ್ತಿ। ತಮೇವ ಸುದ್ಧದಸ್ಸಿಂ ವಿಸುದ್ಧದಸ್ಸಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧದಸ್ಸಿಂ ವೋದಾತದಸ್ಸಿಂ ಪರಿಯೋದಾತದಸ್ಸಿಂ। ಅಥ ವಾ, ಸುದ್ಧದಸ್ಸನಂ ವಿಸುದ್ಧದಸ್ಸನಂ ಪರಿಸುದ್ಧದಸ್ಸನಂ ವೋದಾತದಸ್ಸನಂ ಪರಿಯೋದಾತದಸ್ಸನಂ। **ವಿವಟ**ನ್ತಿ ತಣ್ಹಾಛದನಂ ದಿಟ್ಠಿಛದನಂ ಕಿಲೇಸಛದನಂ ದುಚ್ಚರಿತಛದನಂ ಅವಿಜ್ಜಾಛದನಂ। ತಾನಿ ಛದನಾನಿ ವಿವಟಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ವಿದ್ಧಂಸಿತಾನಿ ಉಗ್ಘಾಟಿತಾನಿ ಸಮುಗ್ಘಾಟಿತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। **ಚರನ್ತ**ನ್ತಿ ಚರನ್ತಂ ವಿಚರನ್ತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಇರಿಯನ್ತಂ ವತ್ತೇನ್ತಂ ಪಾಲೇನ್ತಂ ಯಪೇನ್ತಂ ಯಾಪೇನ್ತನ್ತಿ – ತಮೇವ ದಸ್ಸಿಂ ವಿವಟಂ ಚರನ್ತಂ।

ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯಾತಿ। **ಕಪ್ಪಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ – ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಕೇನ ರಾಗೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಕೇನ ದೋಸೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮೋಹೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮಾನೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ,

ಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಕಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಕೇಹಿ ಅನುಸಯೇಹಿ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ - ರತ್ತೋತಿ ವಾ ದುಟ್ಠೋತಿ ವಾ ಮೂಳ್ಹೋತಿ ವಾ ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ವಾ ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ವಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ವಾ ಥಾಮಗತೋತಿ ವಾ। ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ। ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯೋ ಕೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ - ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋತಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೋತಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ದೇವೋತಿ ವಾ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ। ಸೋ ಹೇತು ನತ್ಥಿ, ಪಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ, ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಯೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ವಿಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಲೋಕಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।
ತಮೇವ ದಸ್ಸಿಂ ವಿವಟಂ ಚರನ್ತಂ, ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೧೯. ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತಿ, ಅಚ್ಚನ್ತಸುದ್ಧೀತಿ ನ ತೇ ವದನ್ತಿ।
ಆದಾನಗನ್ಥಂ ಗಥಿತಂ ವಿಸಜ್ಜ, ಆಸಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ॥

ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತೀತಿ। ಕಪ್ಪಾತಿ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ - ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ... ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ತೇಸಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ವಾ ನ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ ನ ಜನೇನ್ತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇನ್ತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೀತಿ - ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ । **ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತೀತಿ। ಪುರೇಕ್ಖಾರಾತಿ** ದ್ವೇ ಪುರೇಕ್ಖಾರಾ - ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ। ತೇಸಂ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ನ ತಣ್ಹಂ ವಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರನ್ತಿ, ನ ತಣ್ಹಾಧಜಾ ನ ತಣ್ಹಾಕೇತೂ ನ ತಣ್ಹಾಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ನ ದಿಟ್ಠಿಧಜಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಕೇತೂ ನ ದಿಟ್ಠಾಧಿಪತೇಯ್ಯಾ, ನ ತಣ್ಹಾಯ ವಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಪರಿವಾರಿತಾ ಚರನ್ತೀತಿ - ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತಿ।

ಅಚ್ಚನ್ತಸುದ್ಧೀತಿ ನ ತೇ ವದನ್ತೀತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸುದ್ಧಿಂ ಸಂಸಾರಸುದ್ಧಿಂ ಅಕಿರಿಯದಿಟ್ಠಿಂ ಸಸ್ಸತವಾದಂ ನ ವದನ್ತಿ ನ ಕಥೇನ್ತಿ ನ ಭಣನ್ತಿ ನ ದೀಪಯನ್ತಿ ನ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಅಚ್ಚನ್ತಸುದ್ಧೀತಿ ನ ತೇ ವದನ್ತಿ।

ಆದಾನಗನ್ಥಂ ಗಥಿತಂ ವಿಸಜ್ಜಾತಿ। ಗನ್ಥಾತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಗನ್ಥಾ - ಅಭಿಜ್ಝಾ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಇದಂಸಚ್ಚಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ। ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ರಾಗೋ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಕಾಯಗನ್ಥೋ; ಪರವಾದೇಸು ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ; ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ವಾ ವತಂ ವಾ ಸೀಲವತಂ ವಾ ಪರಾಮಸನ್ತೀತಿ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿ ಇದಂಸಚ್ಚಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಆದಾನಗನ್ಥೋ? ತೇಹಿ ಗನ್ಥೇಹಿ ರೂಪಂ ಆದಿಯನ್ತಿ ಉಪಾದಿಯನ್ತಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಪರಾಮಸನ್ತಿ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತಿ; ವೇದನಂ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಗತಿಂ ... ಉಪಪತ್ತಿಂ... ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ... ಭವಂ... ಸಂಸಾರವಟ್ಟಂ ಆದಿಯನ್ತಿ ಉಪಾದಿಯನ್ತಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಪರಾಮಸನ್ತಿ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತಿ। ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಆದಾನಗನ್ಥೋ। **ವಿಸಜ್ಜಾತಿ** ಗನ್ಥೇ ವೋಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ - ವಿಸಜ್ಜ। ಅಥ ವಾ ಗನ್ಥೇ ಗಥಿತೇ ಗನ್ಥಿತೇ ಬನ್ಧೇ ವಿಬನ್ಧೇ ಆಬನ್ಧೇ ಲಗ್ಗೇ ಲಗ್ಗಿತೇ ಪಲಿಬುದ್ಧೇ ಬನ್ಧನೇ ಪೋಟಯಿತ್ವಾ - [ಫೋಟಯಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಸಜ್ಜ। ಯಥಾ ವಯ್ಹಂ ವಾ ರಥಂ ವಾ ಸಕಟಂ ವಾ ಸನ್ದಮಾನಿಕಂ ವಾ ಸಜ್ಜಂ ವಿಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಿ ವಿಕೋಪೇನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಗನ್ಥೇ ವೋಸಜ್ಜಿತ್ವಾ -

ವಿಸಜ್ಜ। ಅಥ ವಾ ಗನ್ಥೇ ಗಧಿತೇ ಗನ್ಥಿತೇ ಬನ್ಧೇ ವಿಬನ್ಧೇ ಆಬನ್ಧೇ ಲಗ್ಗೇ ಲಗ್ಗಿತೇ ಪಲಿಬುದ್ಧೇ ಬನ್ಧನೇ ಪೋಟಯಿತ್ವಾ ವಿಸಜ್ಜಾತಿ - ಆದಾನಗನ್ಥಂ ಗಧಿತಂ ವಿಸಜ್ಜ।

ಆಸಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇತಿ। **ಆಸಾ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಆಸಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತೀ**ತಿ ಆಸಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ ನ ಜನೇನ್ತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇನ್ತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ ನ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ। **ಕುಹಿಞ್ಚೀ**ತಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಆಸಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತಿ, ಅಚ್ಚನ್ತಸುದ್ಧೀತಿ ನ ತೇ ವದನ್ತಿ।
> ಆದಾನಗನ್ಥಂ ಗಧಿತಂ ವಿಸಜ್ಜ, ಆಸಂ ನ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ"ತಿ॥

೩೦. ಸೀಮಾತಿಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
ನ ರಾಗರಾಗೀ ನ ವಿರಾಗರತ್ತೋ, ತಸ್ಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತಂ॥

ಸೀಮಾತಿಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ। **ಸೀಮಾ**ತಿ ಚತಸ್ಸೋ ಸೀಮಾಯೋ - ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ, ದಿಟ್ಠಾನುಸಯೋ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯೋ, ತದೇಕಟ್ಠಾ ಚ ಕಿಲೇಸಾ - ಅಯಂ ಪಠಮಾ ಸೀಮಾ। ಓಳಾರಿಕಂ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಂ, ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಂ, ಓಳಾರಿಕೋ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯೋ, ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ, ತದೇಕಟ್ಠಾ ಚ ಕಿಲೇಸಾ - ಅಯಂ ದುತಿಯಾ ಸೀಮಾ। ಅನುಸಹಗತಂ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಂ, ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಂ, ಅನುಸಹಗತೋ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯೋ, ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ, ತದೇಕಟ್ಠಾ ಚ ಕಿಲೇಸಾ - ಅಯಂ ತತಿಯಾ ಸೀಮಾ। ರೂಪರಾಗೋ ಅರೂಪರಾಗೋ ಮಾನೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಅವಿಜ್ಜಾ, ಮಾನಾನುಸಯೋ ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ, ತದೇಕಟ್ಠಾ ಚ ಕಿಲೇಸಾ - ಅಯಂ ಚತುತ್ಥಾ ಸೀಮಾ। ಯತೋ ಚ ಚತೂಹಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇಹಿ ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಸೀಮಾಯೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ವೀತಿವತ್ತೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸೀಮಾತಿಗೋ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ**ತಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಬಾಹಿತಾ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಬಾಹಿತಾ ಹೋತಿ , ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಬಾಹಿತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅಸಿತೋ ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ।

ಞತ್ವಾತಿ ಪರಚಿತ್ತಞಾಣೇನ ವಾ ಞತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಞತ್ವಾ। **ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ। **ಸೀಮಾತಿಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ।** ತಸ್ಸ ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ [ವಿಸೇಟ್ಠಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರನ್ತಿ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ - ಸೀಮಾತಿಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।

ನ ರಾಗರಾಗೀ ನ ವಿರಾಗರತ್ತೋತಿ। **ರಾಗರತ್ತಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಯೇ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾ। ವಿರಾಗರತ್ತಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಯೇ ರೂಪಾವಚರಅರೂಪಾವಚರಸಮಾಪತ್ತೀಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾ। **ನ ರಾಗರಾಗೀ ನ ವಿರಾಗರತ್ತೋ**ತಿ ಯತೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಚ ರೂಪರಾಗೋ ಚ ಅರೂಪರಾಗೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ [ಅನಭಾವಕತಾ (ಸೀ॰), ಅನಭಾವಂಗತಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ನ ರಾಗರಾಗೀ ನ ವಿರಾಗರತ್ತೋ।

ತಸ್ಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ। ತಸ್ಸಾತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರನ್ತಿ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ - ತಸ್ಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸೀಮಾತಿಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಞತ್ವಾ ಚ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
> ನ ರಾಗರಾಗೀ ನ ವಿರಾಗರತ್ತೋ, ತಸ್ಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತ"ನ್ತಿ॥

ಸುದ್ಧಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಪರಮಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಪರಮಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೩೧. ಪರಮನ್ತಿ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪರಿಬ್ಬಸಾನೋ, ಯದುತ್ತರಿಂ ಕುರುತೇ ಜನ್ತು ಲೋಕೇ।

ಹೀನಾತಿ ಅಞ್ಞೇ ತತೋ ಸಬ್ಬಮಾಹ, ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಅವೀತಿವತ್ತೋ॥

ಪರಮನ್ತಿ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪರಿಬ್ಬಸಾನೋತಿ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ। ತೇ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ "ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಾಯ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಸನ್ತಿ ಪವಸನ್ತಿ ಆವಸನ್ತಿ ಪರಿವಸನ್ತಿ। ಯಥಾ ಆಗಾರಿಕಾ ವಾ ಘರೇಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಾಪತ್ತಿಕಾ ವಾ ಆಪತ್ತೀಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಕಿಲೇಸಾ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಸು ವಸನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ। ತೇ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ "ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರ"ನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಾಯ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಸನ್ತಿ ಪವಸನ್ತಿ [ಸಂವಸನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰) ನತ್ಥಿ ಸೀಹಳಪೋತ್ಥಕೇ] ಆವಸನ್ತಿ ಪರಿವಸನ್ತೀತಿ - ಪರಮನ್ತಿ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪರಿಬ್ಬಸಾನೋ।

ಯದುತ್ತರಿಂ ಕುರುತೇ ಜನ್ತು ಲೋಕೇತಿ। **ಯದನ್ತಿ** ಯಂ। **ಉತ್ತರಿಂ ಕುರುತೇತಿ** ಉತ್ತರಿಂ ಕರೋತಿ, ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಕರೋತಿ "ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ"ತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರೋತಿ, ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಕರೋತಿ। "ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ..., ಅಯಂ ಗಣೋ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ..., ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಭದ್ದಿಕಾ..., ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ..., ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ"ತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರೋತಿ, ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಕರೋತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। **ಜನ್ತೂತಿ** ಸತ್ತೋ ನರೋ...ಪೇ॰... ಮನುಜೋ। **ಲೋಕೇತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಯದುತ್ತರಿಂ ಕುರುತೇ ಜನ್ತು ಲೋಕೇ।

ಹೀನಾತಿ ಅಞ್ಞೇ ತತೋ ಸಬ್ಬಮಾಹಾತಿ ಅತ್ತನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಪರಪ್ಪವಾದೇ ಖಿಪತಿ ಉಕ್ಖಿಪತಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪತಿ। "ಸೋ ಸತ್ಥಾ ನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮೋ ನ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಗಣೋ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ದಿಟ್ಠಿ ನ ಭದ್ದಿಕಾ, ಪಟಿಪದಾ ನ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಮಗ್ಗೋ ನ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುದ್ಧಿ ವಾ ವಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಮುತ್ತಿ ವಾ ವಿಮುತ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುತ್ತಿ ವಾ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ, ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾ"ತಿ ಏವಮಾಹ ಏವಂ ಕಥೇತಿ ಏವಂ ಭಣತಿ ಏವಂ ದೀಪಯತಿ ಏವಂ ವೋಹರತೀತಿ - ಹೀನಾತಿ ಅಞ್ಞೇ ತತೋ ಸಬ್ಬಮಾಹ।

ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಅವೀತಿವತ್ತೋತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ। **ವಿವಾದಾನೀತಿ** ದಿಟ್ಠಿಕಲಹಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನಾನಿ ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹಾನಿ ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗಾನಿ ಚ। **ಅವೀತಿವತ್ತೋತಿ** ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅವೀತಿವತ್ತೋತಿ - ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಅವೀತಿವತ್ತೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಪರಮನ್ತಿ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪರಿಬ್ಬಸಾನೋ, ಯದುತ್ತರಿಂ ಕುರುತೇ ಜನ್ತು ಲೋಕೇ।

ಹೀನಾತಿ ಅಞ್ಞೇ ತತೋ ಸಬ್ಬಮಾಹ, ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಅವೀತಿವತ್ತೋ"ತಿ॥

೩೧. **ಯದತ್ತನೀ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸಂ, ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ।**

ತದೇವ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಮುಗ್ಗಹಾಯ, ನಿಹೀನತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಂ॥

ಯದತ್ತನೀ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸಂ, ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾತಿ। **ಯದತ್ತನೀ**ತಿ ಯಂ ಅತ್ತನಿ। **ಅತ್ತಾ** ವುಚ್ಚತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಂ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಂ। ಕತಮೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ? ಯಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಸತ್ಥಾ ಹೋತಿ, ತಂದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಾವಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಂದಿಟ್ಠಿಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ಲಭತಿ ಚ ತತೋನಿದಾನಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ। ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ। ಕತಮೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ? ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಲಂ ನಾಗತ್ತಾಯ ವಾ ಸುಪಣ್ಣತ್ತಾಯ ವಾ ಯಕ್ಖತ್ತಾಯ ವಾ ಅಸುರತ್ತಾಯ ವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬತ್ತಾಯ ವಾ ಮಹಾರಾಜತ್ತಾಯ ವಾ ಇನ್ದತ್ತಾಯ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಾಯ ವಾ ದೇವತ್ತಾಯ ವಾ; ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಲಂ ಸುದ್ಧಿಯಾ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಪರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತಿಯಾ; ಇಮಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ಪರಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ಇಮಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಸುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಸುಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮಿ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ಆಯತಿಂ ಫಲಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ। ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ, ದಿಟ್ಠಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ, ಸುತಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೀಲಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ, ವತಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ, ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ಆನಿಸಂಸಂ। ಕತಮೋ ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ? ಯಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಸತ್ಥಾ ಹೋತಿ ತಂದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಾವಕಾ ಹೋನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ। ಕತಮೋ ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ? ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಲಂ ನಾಗತ್ತಾಯ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ। ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾಪಿ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸತಿ ದಕ್ಖತಿ ಓಲೋಕೇತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೀತಿ - ಯದತ್ತನೀ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ।

ತದೇವ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಮುಗ್ಗಹಾಯಾತಿ। **ತದೇವಾ**ತಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ। **ಸಮುಗ್ಗಹಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾತಿ - ತದೇವ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಮುಗ್ಗಹಾಯ।

ನಿಹೀನತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ ದಿಸ್ಸತಿ ಪಸ್ಸತಿ ದಕ್ಖತಿ ಓಲೋಕೇತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೀತಿ - ನಿಹೀನತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಮಞ್ಞಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯದತ್ತನೀ ಪಸ್ಸತಿ ಆನಿಸಂಸಂ, ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ।

ತದೇವ ಸೋ ತತ್ಥ ಸಮುಗ್ಗಹಾಯ, ನಿಹೀನತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ॥

೩೨. **ತಂ ವಾಪಿ** [ಚಾಪಿ (ಸೀ॰)] **ಗನ್ಥಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ, ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಹೀನಮಞ್ಞಂ।**

ತಸ್ಮಾ ಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ನಿಸ್ಸಯೇಯ್ಯ॥

ತಂ ವಾಪಿ ಗನ್ಥಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತೀತಿ। **ಕುಸಲಾ**ತಿ ಯೇ ತೇ ಖನ್ಧಕುಸಲಾ ಧಾತುಕುಸಲಾ ಆಯತನಕುಸಲಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕುಸಲಾ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕುಸಲಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಕುಸಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಕುಸಲಾ ಬಲಕುಸಲಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕುಸಲಾ ಮಗ್ಗಕುಸಲಾ ಫಲಕುಸಲಾ ನಿಬ್ಬಾನಕುಸಲಾ, ತೇ ಕುಸಲಾ ಏವಂ ವದನ್ತಿ - "ಗನ್ಥೋ ಏಸೋ, ಲಗ್ಗನಂ ಏತಂ, ಬನ್ಧನಂ ಏತಂ, ಪಲಿಬೋಧೋ ಏಸೋ"ತಿ। ಏವಂ ವದನ್ತಿ ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ತಂ ವಾಪಿ ಗನ್ಥಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ।

ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಹೀನಮಞ್ಞನ್ತಿ। **ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ**ತಿ ಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಲ್ಲೀನೋ ಉಪಗತೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅಧಿಮುತ್ತೋ। **ಪಸ್ಸತಿ ಹೀನಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ ದಿಸ್ಸತಿ ಪಸ್ಸತಿ ದಕ್ಖತಿ ಓಲೋಕೇತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೀತಿ - ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಹೀನಮಞ್ಞಂ।

ತಸ್ಮಾ ಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ನಿಸ್ಸಯೇಯ್ಯಾತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ ಸುತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಮುತಂ ವಾ ಮುತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಸೀಲಂ ವಾ ಸೀಲಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ವತಂ ವಾ ವತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ನ ನಿಸ್ಸಯೇಯ್ಯ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿವೇಸೇಯ್ಯಾತಿ - ತಸ್ಮಾ ಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ನಿಸ್ಸಯೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ತಂ ವಾಪಿ ಗನ್ಥಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ, ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಹೀನಮಞ್ಞಂ।
ತಸ್ಮಾ ಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ನಿಸ್ಸಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೩೪. ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ನ ಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ, ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೀಲವತೇನ ವಾಪಿ।
ಸಮೋತಿ ಅತ್ತಾನಮನೂಪನೇಯ್ಯ, ಹೀನೋ ನ ಮಞ್ಞೇಥ ವಿಸೇಸಿ ವಾಪಿ॥

ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ನ ಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ, ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೀಲವತೇನ ವಾಪೀತಿ। ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾಞಾಣೇನ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೇನ ವಾ, ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ವಾ , ದಿಟ್ಠಿಂ ನ ಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ ನ ಜನೇಯ್ಯ ನ ಸಞ್ಜನೇಯ್ಯ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ನ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ। **ಲೋಕಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ನ ಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೀಲವತೇನ ವಾಪಿ।

ಸಮೋತಿ ಅತ್ತಾನಮನೂಪನೇಯ್ಯಾತಿ। ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪನೇಯ್ಯ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾತಿ - ಸಮೋತಿ ಅತ್ತಾನಮನೂಪನೇಯ್ಯ।

ಹೀನೋ ನ ಮಞ್ಞೇಥ ವಿಸೇಸಿ ವಾಪೀತಿ। ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪನೇಯ್ಯ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಉಪನೇಯ್ಯ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾತಿ - ಹೀನೋ ನ ಮಞ್ಞೇಥ ವಿಸೇಸಿ ವಾಪಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ನ ಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ, ಞಾಣೇನ ವಾ ಸೀಲವತೇನ ವಾಪಿ।
ಸಮೋತಿ ಅತ್ತಾನಮನೂಪನೇಯ್ಯ, ಹೀನೋ ನ ಮಞ್ಞೇಥ ವಿಸೇಸಿ ವಾಪೀ”ತಿ॥

೩೫. **ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಅನುಪಾದಿಯಾನೋ, ಞಾಣೇನಪಿ ಸೋ ನಿಸ್ಸಯಂ ನೋ ಕರೋತಿ।**
ಸ ವೇ ವಿಯತ್ತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀ, ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಸೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ಕಿಞ್ಚಿ॥

ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಅನುಪಾದಿಯಾನೋತಿ। **ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯಾತಿ** ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿಂ ಪಹಾಯ। **ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯಾತಿ** ಗಾಹಂ [ಅತ್ತಗಾಹಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಪಹಾಯ। **ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯಾತಿ** ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾತಿ - ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯ। **ಅನುಪಾದಿಯಾನೋತಿ** ಚತೂಹಿ ಉಪಾದಾನೇಹಿ ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಅಗಣ್ಹಮಾನೋ ಅಪರಾಮಾಸಮಾನೋ ಅನಭಿನಿವಿಸಮಾನೋತಿ - ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಅನುಪಾದಿಯಾನೋ।

ಞಾಣೇನಪಿ ಸೋ ನಿಸ್ಸಯಂ ನೋ ಕರೋತೀತಿ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾಞಾಣೇನ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೇನ ವಾ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ವಾ ನ ಕರೋತಿ ನ ಜನೇತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ನ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ - ಞಾಣೇನಪಿ ಸೋ ನಿಸ್ಸಯಂ ನೋ ಕರೋತಿ।

ಸ ವೇ ವಿಯತ್ತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀತಿ ಸ ವೇ ವಿಯತ್ತೇಸು ಭಿನ್ನೇಸು ದ್ವೇಜ್ಝಾಪನ್ನೇಸು ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತೇಸು ನಾನಾದಿಟ್ಠಿಕೇಸು ನಾನಾಖನ್ತಿಕೇಸು ನಾನಾರುಚಿಕೇಸು ನಾನಾಲದ್ಧಿಕೇಸು ನಾನಾದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೇಸು ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ನ ರಾಗವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ದೋಸವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಮೋಹವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಮಾನವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಅನುಸಯವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ವಗ್ಗೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಯಾಯತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ಸ ವೇ ವಿಯತ್ತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀ।

ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಸೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ। ತಸ್ಸ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। ಸೋ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಸೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ಕಿಞ್ಚಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಅತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಅನುಪಾದಿಯಾನೋ, ಞಾಣೇನಪಿ ಸೋ ನಿಸ್ಸಯಂ ನೋ ಕರೋತಿ।
ಸ ವೇ ವಿಯತ್ತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀ, ದಿಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಸೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ॥

೩೬. **ಯಸ್ಸೂಭಯನ್ತೇ ಪಣಿಧೀಧ ನತ್ಥಿ, ಭವಾಭವಾಯ ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾ।**
ನಿವೇಸನಾ ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಕೇಚಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ॥

ಯಸ್ಸೂಭಯನ್ತೇ ಪಣಿಧೀಧ ನತ್ಥಿ, ಭವಾಭವಾಯ ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾತಿ ಯಸ್ಸಾತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಅನ್ತೋತಿ** [ಅನ್ತಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಫಸ್ಸೋ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಫಸ್ಸಸಮುದಯೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ; ಅತೀತೋ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಅನಾಗತೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ; ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ; ನಾಮಂ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ರೂಪಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ; ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ; ಸಕ್ಕಾಯೋ

ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ। **ಪಣಿಧಿ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ।

ಭವಾಭವಾಯಾತಿ ಭವಾಭವಾಯ ಕಮ್ಮಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಕಾಮಭವಾಯ, ಕಮ್ಮಭವಾಯ ಕಾಮಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ರೂಪಭವಾಯ, ಕಮ್ಮಭವಾಯ ರೂಪಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಅರೂಪಭವಾಯ, ಕಮ್ಮಭವಾಯ ಅರೂಪಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಭವಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಗತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಅತ್ತಭಾವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। **ಇಧಾ**ತಿ ಸಕತ್ತಭಾವೋ, **ಹುರಾ**ತಿ ಪರತ್ತಭಾವೋ; **ಇಧಾ**ತಿ ಸಕರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಂ, **ಹುರಾ**ತಿ ಪರರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಂ; **ಇಧಾ**ತಿ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ, **ಹುರಾ**ತಿ ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ; **ಇಧಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ, **ಹುರಾ**ತಿ ದೇವಲೋಕೋ ; **ಇಧಾ**ತಿ ಕಾಮಧಾತು, **ಹುರಾ**ತಿ ರೂಪಧಾತು ಅರೂಪಧಾತು; **ಇಧಾ**ತಿ ಕಾಮಧಾತು ರೂಪಧಾತು। **ಹುರಾ**ತಿ ಅರೂಪಧಾತು। **ಯಸ್ಸೂಭಯನ್ತೇ ಪಣಿಧೀಧ ನತ್ಥಿ ಭವಾಭವಾಯ ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾ**ತಿ। ಯಸ್ಸ ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಚ ಭವಾಭವಾಯ ಚ ಇಧ ಹುರಞ್ಚ ಪಣಿಧಿ ತಣ್ಹಾ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಯಸ್ಸೂಭಯನ್ತೇ ಪಣಿಧೀಧ ನತ್ಥಿ ಭವಾಭವಾಯ ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾ।

ನಿವೇಸನಾ ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಕೇಚೀತಿ। **ನಿವೇಸನಾ**ತಿ ದ್ವೇ ನಿವೇಸನಾ - ತಣ್ಹಾನಿವೇಸನಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿನಿವೇಸನಾ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾನಿವೇಸನಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿನಿವೇಸನಾ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ನಿವೇಸನಾ ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಕೇಚೀ**ತಿ ನಿವೇಸನಾ ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಕೇಚಿ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ನಿವೇಸನಾ ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಕೇಚಿ।

ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮೇಸೂ**ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಸು। **ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯಾ**ತಿ ನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಪವಿಚಿನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಮುಗ್ಗಹೀತ**ನ್ತಿ ಓಧಿಗ್ಗಾಹೋ ಬಿಲಗ್ಗಾಹೋ ವರಗ್ಗಾಹೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಉಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ ಸಮುಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ, "ಇದಂ ಸಚ್ಚಂ ತಚ್ಛಂ ತಥಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತ"ನ್ತಿ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ - ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯಸ್ಸೂಭಯನ್ತೇ ಪಣಿಧೀಧ ನತ್ಥಿ, ಭವಾಭವಾಯ ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾ।
ನಿವೇಸನಾ ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಕೇಚಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತ"ನ್ತಿ॥

೩೭. **ತಸ್ಸೀಧ ದಿಟ್ಠೇ ವ ಸುತೇ ಮುತೇ ವಾ, ಪಕಪ್ಪಿತಾ ನತ್ಥಿ ಅಣೂಪಿ ಸಞ್ಞಾ।**
ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಟ್ಠಿಮನಾದಿಯಾನಂ, ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ॥

ತಸ್ಸೀಧ ದಿಟ್ಠೇ ವ ಸುತೇ ಮುತೇ ವಾ, ಪಕಪ್ಪಿತಾ ನತ್ಥಿ ಅಣೂಪಿ ಸಞ್ಞಾತಿ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇ ವಾ ದಿಟ್ಠಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಸುತೇ ವಾ ಸುತಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಮುತೇ ವಾ ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಸಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮತಾ ಸಞ್ಞಾವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯತಾ ಸಞ್ಞಾವಿಗ್ಗಹೇನ ಸಞ್ಞಾಯ ಉಟ್ಠಪಿತಾ ಸಮುಟ್ಠಪಿತಾ ಕಪ್ಪಿತಾ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಸಙ್ಖತಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಸಣ್ಠಪಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ತಸ್ಸೀಧ ದಿಟ್ಠೇ ವ ಸುತೇ ಮುತೇ ವಾ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ನತ್ಥಿ ಅಣೂಪಿ ಸಞ್ಞಾ।

ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಟ್ಠಿಮನಾದಿಯಾನನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಬಾಹಿತಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅಸಿತೋ ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ। ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಟ್ಠಿಮನಾದಿಯಾನನ್ತಿ। ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಟ್ಠಿಮನಾದಿಯನ್ತಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಂ ಅಪರಾಮಸನ್ತಂ ಅನಭಿನಿವೇಸನ್ತನ್ತಿ - ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಟ್ಠಿಮನಾದಿಯಾನಂ।

ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯಾತಿ। **ಕಪ್ಪಾತಿ** ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ - ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಕೇನ ರಾಗೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕೇನ ದೋಸೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕೇನ ಮೋಹೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕೇನ ಮಾನೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕೇಹಿ ಅನುಸಯೇಹಿ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ - ರತ್ತೋತಿ ವಾ ದುಟ್ಠೋತಿ ವಾ ಮೂಳ್ಹೋತಿ ವಾ ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ವಾ ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ವಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ವಾ ಥಾಮಗತೋತಿ ವಾ। ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ। ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯೋ ಕೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ - ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋತಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೋತಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ದೇವೋತಿ ವಾ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ। ಸೋ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ, ಯೇನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ವಿಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಲೋಕಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ತಸ್ಸೀಧ ದಿಟ್ಠೇ ವ ಸುತೇ ಮುತೇ ವಾ, ಪಕಪ್ಪಿತಾ ನತ್ಥಿ ಅಣೂಪಿ ಸಞ್ಞಾ।
ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಟ್ಠಿಮನಾದಿಯಾನಂ, ಕೇನೀಧ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿಕಪ್ಪಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೩೮. **ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾಪಿ ತೇಸಂ ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇ।**
ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೀಲವತೇನ ನೇಯ್ಯೋ, ಪಾರಙ್ಗತೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ತಾದೀ॥

ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತೀತಿ। **ಕಪ್ಪಾತಿ** ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ - ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ। ಕತಮೋ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ? ಯಾವತಾ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಸೀಮಕತಂ ಮರಿಯಾದಿಕತಂ ಓಧಿಕತಂ ಪರಿಯನ್ತಕತಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಮಮಾಯಿತಂ - "ಇದಂ ಮಮಂ, ಏತಂ ಮಮಂ, ಏತ್ತಕಂ ಮಮಂ, ಏತ್ತಾವತಾ ಮಮಂ, ಮಮ ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ಗನ್ಧಾ ರಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥರಣಾ ಪಾವುರಣಾ ದಾಸಿದಾಸಾ [ದಾಸೀದಾಸಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಜೇಳಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಾ ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥು ಹಿರಞ್ಞಂ ಸುವಣ್ಣಂ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ರಟ್ಠಞ್ಚ ಜನಪದೋ ಚ ಕೋಸೋ ಚ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಞ್ಚ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ಮಮಾಯತಿ, ಯಾವತಾ ಅಟ್ಠಸತತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಂ - ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ। ಕತಮೋ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ? ವೀಸತಿವತ್ಥುಕಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ಏವರೂಪಾ ದಿಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಾಯಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞೋಜನಂ ಗಾಹೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹೋ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಪರಾಮಾಸೋ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ ಮಿಚ್ಛಾಪಥೋ ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ ವಿಪರಿಯಾಸಗ್ಗಾಹೋ [ವಿಪರಿಯೇಸಗ್ಗಾಹೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಪರೀತಗ್ಗಾಹೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹೋ, ಅಯಾಥಾವಕಸ್ಮಿಂ ಯಾಥಾವಕನ್ತಿ ಗಾಹೋ, ಯಾವತಾ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ - ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ತೇಸಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ವಾ ನ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ ನ ಜನೇನ್ತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇನ್ತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ ನ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೀತಿ - ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ।

ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತೀತಿ। **ಪುರೇಕ್ಖಾರಾತಿ** ದ್ವೇ ಪುರೇಕ್ಖಾರಾ - ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ। ತೇಸಂ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ

ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ನ ತಣ್ಹಂ ವಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರನ್ತಿ ನ ತಣ್ಹಾಧಜಾ ನ ತಣ್ಹಾಕೇತೂ ನ ತಣ್ಹಾಧಿಪತೇಯ್ಯಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಧಜಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಕೇತೂ ನ ದಿಟ್ಠಾಧಿಪತೇಯ್ಯಾ। ನ ತಣ್ಹಾಯ ವಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಚರನ್ತೀತಿ - ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮಾಪಿ ತೇಸಂ ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇತಿ। **ಧಮ್ಮಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। **ತೇಸನ್ತಿ** ತೇಸಂ ಅರಹನ್ತಾನಂ ಖೀಣಾಸವಾನಂ। **ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇತಿ** "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ... ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ... ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ... ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ... ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ... ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇತಿ - ಧಮ್ಮಾಪಿ ತೇಸಂ ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇ।

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೀಲವತೇನ ನೇಯ್ಯೋತಿ। **ನಾತಿ** ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ** ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ - ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಬಾಹಿತಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅಸಿತೋ ತಾದಿ ವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ । **ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೀಲವತೇನ ನೇಯ್ಯೋತಿ।** ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ವಾ ನ ಯಾಯತಿ ನ ನಿಯ್ಯತಿ ನ ವುಯ್ಹತಿ ನ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೀಲವತೇನ ನೇಯ್ಯೋ।

ಪಾರಙ್ಗತೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ತಾದೀತಿ। ಪಾರಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಸೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಪಾರಪ್ಪತ್ತೋ ಅನ್ತಗತೋ ಅನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ ಕೋಟಿಗತೋ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತೋ [ವಿತ್ಥಾರೋ] ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ - ಪಾರಙ್ಗತೋ। **ನ ಪಚ್ಚೇತೀತಿ** ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ, ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ। ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ, ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ। ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ, ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ। ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ, ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ಪಾರಙ್ಗತೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ। **ತಾದೀತಿ** ಅರಹಾ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ತಾದೀ - ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ತಾದೀ, ಚತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ, ತಿಣ್ಣಾವೀತಿ ತಾದೀ, ಮುತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ, ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಅರಹಾ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ತಾದೀ? ಅರಹಾ ಲಾಭೇಪಿ ತಾದೀ, ಅಲಾಭೇಪಿ ತಾದೀ, ಯಸೇಪಿ ತಾದೀ, ಅಯಸೇಪಿ ತಾದೀ, ಪಸಂಸಾಯಪಿ ತಾದೀ, ನಿನ್ದಾಯಪಿ ತಾದೀ, ಸುಖೇಪಿ ತಾದೀ, ದುಕ್ಖೇಪಿ ತಾದೀ। ಏಕಚ್ಚೇ ಬಾಹಂ [ಅಙ್ಗಂ (ಸೀ॰)] ಗನ್ಧೇನ ಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯುಂ, ಏಕಚ್ಚೇ ಬಾಹಂ [ಅಙ್ಗಂ (ಸೀ॰)] ವಾಸಿಯಾ ತಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನತ್ಥಿ ರಾಗೋ, ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನತ್ಥಿ ಪಟಿಘಂ, ಅನುನಯಪಟಿಘವಿಪ್ಪಹೀನೋ ಉಗ್ಘಾತಿನಿಘಾತಿವೀತಿವತ್ತೋ ಅನುರೋಧವಿರೋಧಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ। ಏವಂ ಅರಹಾ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಅರಹಾ ಚತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ? ಅರಹತೋ ರಾಗೋ ಚತ್ತೋ ವನ್ತೋ ಮುತ್ತೋ ಪಹೀನೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ದೋಸೋ... ಪೇ॰... ಮೋಹೋ... ಕೋಧೋ... ಉಪನಾಹೋ... ಮಕ್ಖೋ... ಪಳಾಸೋ... ಇಸ್ಸಾ... ಮಚ್ಛರಿಯಂ... ಮಾಯಾ... ಸಾಠೇಯ್ಯಂ... ಥಮ್ಭೋ... ಸಾರಮ್ಭೋ... ಮಾನೋ... ಅತಿಮಾನೋ... ಮದೋ... ಪಮಾದೋ... ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ... ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ... ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ... ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ... ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಚತ್ತಾ ವನ್ತಾ ಮುತ್ತಾ ಪಹೀನಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಾ। ಏವಂ ಅರಹಾ ಚತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಅರಹಾ ತಿಣ್ಣಾವೀತಿ ತಾದೀ? ಅರಹಾ ಕಾಮೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ ಭವೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ ದಿಟ್ಠೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ ಅವಿಜ್ಜೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ ಸಬ್ಬಂ ಸಂಸಾರಪಥಂ ತಿಣ್ಣೋ ಉತ್ತಿಣ್ಣೋ ನಿತ್ತಿಣ್ಣೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ವೀತಿವತ್ತೋ । ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ

ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ। ಏವಂ ಅರಹಾ ತಿಣ್ಣಾವೀತಿ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಅರಹಾ ಮುತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ? ಅರಹತೋ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ಕೋಧಾ…ಪೇ॰… ಉಪನಾಹಾ… ಮಕ್ಖಾ… ಪಳಾಸಾ… ಇಸ್ಸಾಯ… ಮಚ್ಛರಿಯಾ… ಮಾಯಾಯ… ಸಾಠೇಯ್ಯಾ… ಥಮ್ಭಾ… ಸಾರಮ್ಭಾ… ಮಾನಾ… ಅತಿಮಾನಾ… ಮದಾ… ಪಮಾದಾ… ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ… ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ… ಸಬ್ಬದರಥೇಹಿ… ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹೇಹಿ… ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪೇಹಿ… ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಏವಂ ಅರಹಾ ಮುತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಅರಹಾ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ? ಅರಹಾ ಸೀಲೇ ಸತಿ ಸೀಲವಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ; ಸದ್ಧಾಯ ಸತಿ ಸದ್ಧೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ; ವೀರಿಯೇ ಸತಿ ವೀರಿಯವಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ; ಸತಿಯಾ ಸತಿ ಸತಿಮಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ; ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸತಿ ಸಮಾಹಿತೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ; ಪಞ್ಞಾಯ ಸತಿ ಪಞ್ಞವಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ; ವಿಜ್ಜಾಯ ಸತಿ ತೇವಿಜ್ಜೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ; ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸತಿ ಛಳಭಿಞ್ಞೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ। ಏವಂ ಅರಹಾ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀತಿ - ಪಾರಙ್ಗತೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ತಾದೀ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> ''ನ ಕಪ್ಪಯನ್ತಿ ನ ಪುರೇಕ್ಖರೋನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾಪಿ ತೇಸಂ ನ ಪಟಿಚ್ಛಿತಾಸೇ।
> ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೀಲವತೇನ ನೇಯ್ಯೋ, ಪಾರಙ್ಗತೋ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ತಾದೀ''ತಿ॥

ಪರಮಟ್ಠಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

೬. ಜರಾಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಜರಾಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೩೯. ಅಪ್ಪಂ ವತ ಜೀವಿತಂ ಇದಂ, ಓರಂ ವಸ್ಸಸತಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತಿ [ಮೀಯತಿ (ಸೀ॰)] ।
ಯೋ ಚೇಪಿ ಅತಿಚ್ಚ ಜೀವತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಜರಸಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತಿ॥

ಅಪ್ಪಂ ವತ ಜೀವಿತಂ ಇದನ್ತಿ। ಜೀವಿತನ್ತಿ ಆಯು ಠಿತಿ ಯಪನಾ ಯಾಪನಾ ಇರಿಯನಾ ವತ್ತನಾ ಪಾಲನಾ ಜೀವಿತಂ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಅಪಿ ಚ, ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ ಥೋಕಂ ಜೀವಿತಂ - ಠಿತಿಪರಿತ್ತತಾಯ ವಾ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ, ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯ ವಾ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ। ಕಥಂ ಠಿತಿಪರಿತ್ತತಾಯ ವಾ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ? ಅತೀತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿತ್ಥ, ನ ಜೀವತಿ ನ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ; ಅನಾಗತೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಜೀವತಿ ನ ಜೀವಿತ್ಥ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಜೀವತಿ, ನ ಜೀವಿತ್ಥ ನ ಜೀವಿಸ್ಸತಿ।

‘‘ಜೀವಿತಂ ಅತ್ತಭಾವೋ ಚ, ಸುಖದುಕ್ಖಾ ಚ ಕೇವಲಾ।
ಏಕಚಿತ್ತಸಮಾಯುತ್ತಾ, ಲಹುಸೋ ವತ್ತತೇ ಖಣೋ॥

‘‘ಚುಲ್ಲಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಕಪ್ಪಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಯೇ ಮರೂ।
ನ ತ್ವೇವ ತೇಪಿ ಜೀವನ್ತಿ, ದ್ವೀಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಸಂಯುತಾ [ಸಮೋಹಿತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]॥

‘‘ಯೇ ನಿರುದ್ಧಾ ಮರನ್ತಸ್ಸ, ತಿಟ್ಠಮಾನಸ್ಸ ವಾ ಇಧ।
ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸದಿಸಾ ಖನ್ಧಾ, ಗತಾ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ॥

‘‘ಅನನ್ತರಾ ಚ ಯೇ ಭಗ್ಗಾ, ಯೇ ಚ ಭಗ್ಗಾ ಅನಾಗತಾ।
ತದನ್ತರೇ ನಿರುದ್ಧಾನಂ, ವೇಸಮಂ ನತ್ಥಿ ಲಕ್ಖಣೇ॥

‘‘ಅನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ನ ಜಾತೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ಜೀವತಿ।
ಚಿತ್ತಭಗ್ಗಾ ಮತೋ ಲೋಕೋ, ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಪರಮತ್ಥಿಯಾ॥

‘‘ಯಥಾ ನಿನ್ನಾ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಛನ್ದೇನ ಪರಿಣಾಮಿತಾ।
ಅಚ್ಛಿನ್ನಧಾರಾ ವತ್ತನ್ತಿ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ॥

‘‘ಅನಿಧಾನಗತಾ ಭಗ್ಗಾ, ಪುಞ್ಜೋ ನತ್ಥಿ ಅನಾಗತೇ।
ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಯೇ ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಆರಗ್ಗೇ ಸಾಸಪೂಪಮಾ॥

‘‘ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಙ್ಗೋ ನೇಸಂ ಪುರಕ್ಖತೋ।
ಪಲೋಕಧಮ್ಮಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಪುರಾಣೇಹಿ ಅಮಿಸ್ಸಿತಾ॥

‘‘ಅದಸ್ಸನತೋ ಆಯನ್ತಿ, ಭಙ್ಗಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ದಸ್ಸನಂ।
ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದೋವ ಆಕಾಸೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ವಯನ್ತಿ ಚಾ’’ತಿ॥

ಏವಂ ಠಿತಿಪರಿತ್ತತಾಯ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ।

ಕಥಂ ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ? ಅಸ್ಸಾಸೂಪನಿಬದ್ಧಂ [ಅಸ್ಸಾಸೂಪನಿಬನ್ಧಂ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಂ, ಪಸ್ಸಾಸೂಪನಿಬದ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೂಪನಿಬದ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಮಹಾಭೂತೂಪನಿಬದ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಕಬಳೀಕಾರಾಹಾರೂಪನಿಬದ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ಉಸ್ಮೂಪನಿಬದ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣೂಪನಿಬದ್ಧಂ ಜೀವಿತಂ। ಮೂಲಮ್ಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಂ, ಪುಬ್ಬಹೇತೂಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ, ಯೇ ಪಚ್ಚಯಾ ತೇಪಿ ದುಬ್ಬಲಾ, ಯೇಪಿ ಪಭಾವಿಕಾ ತೇಪಿ ದುಬ್ಬಲಾ, ಸಹಭೂಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ, ಸಮ್ಪಯೋಗಾಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ, ಸಹಜಾಪಿ ಇಮೇಸಂ ದುಬ್ಬಲಾ, ಯಾಪಿ ಪಯೋಜಿಕಾ ಸಾಪಿ ದುಬ್ಬಲಾ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಇಮೇ ನಿಚ್ಚದುಬ್ಬಲಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅನವಟ್ಠಿತಾ ಇಮೇ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಪಾತಯನ್ತಿ ಇಮೇ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಹಿ ನತ್ಥಿ ತಾಯಿತಾ, ನ ಚಾಪಿ ಠಪೇನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಇಮೇ। ಯೋಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಕೋ ಸೋ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।

> "ನ ಚ ಕೇನಚಿ ಕೋಚಿ ಹಾಯತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಚ ಇಮೇ ಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ।
> ಪುರಿಮೇಹಿ ಪಭಾವಿಕಾ ಇಮೇ, ಯೇಪಿ ಪಭಾವಿಕಾ ತೇ ಪುರೇ ಮತಾ।
> ಪುರಿಮಾಪಿ ಚ ಪಚ್ಛಿಮಾಪಿ ಚ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನ ಕದಾಚಿ ಮದ್ದಸಂಸೂ"ತಿ॥

ಏವಂ ಸರಸಪರಿತ್ತತಾಯ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ।

ಅಪಿ ಚ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ದೇವಾನಂ ಜೀವಿತಂ ಉಪಾದಾಯ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ ಪರಿತ್ತಂ ಜೀವಿತಂ ಥೋಕಂ ಜೀವಿತಂ ಖಣಿಕಂ ಜೀವಿತಂ ಲಹುಕಂ ಜೀವಿತಂ ಇತ್ತರಂ ಜೀವಿತಂ ಅನದ್ಧನೀಯಂ ಜೀವಿತಂ ನಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಜೀವಿತಂ। ತಾವತಿಂಸಾನಂ ದೇವಾನಂ…ಪೇ॰… ಯಾಮಾನಂ ದೇವಾನಂ… ತುಸಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ… ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ದೇವಾನಂ… ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ… ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಜೀವಿತಂ ಉಪಾದಾಯ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಪ್ಪಕಂ ಜೀವಿತಂ ಪರಿತ್ತಂ ಜೀವಿತಂ ಥೋಕಂ ಜೀವಿತಂ ಖಣಿಕಂ ಜೀವಿತಂ ಲಹುಕಂ ಜೀವಿತಂ ಇತ್ತರಂ ಜೀವಿತಂ ಅನದ್ಧನೀಯಂ ಜೀವಿತಂ ನಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಜೀವಿತಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – "ಅಪ್ಪಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಆಯು, ಗಮನಿಯೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ, ಮನ್ತಾಯ ಬೋದ್ಧಬ್ಬಂ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕುಸಲಂ, ಚರಿತಬ್ಬಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನತ್ಥಿ ಜಾತಸ್ಸ ಅಮರಣಂ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿರಂ ಜೀವತಿ, ಸೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭಿಯ್ಯೋ।

> "ಅಪ್ಪಮಾಯು ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಹೀಳೇಯ್ಯ ನಂ ಸುಪೋರಿಸೋ।
> ಚರೇಯ್ಯಾದಿತ್ತಸೀಸೋವ ನತ್ಥಿ ಮಚ್ಚುಸ್ಸನಾಗಮೋ॥

> "ಅಚ್ಚಯನ್ತಿ ಅಹೋರತ್ತಾ, ಜೀವಿತಂ ಉಪರುಜ್ಝತಿ।
> ಆಯು ಖಿಯ್ಯತಿ ಮಚ್ಚಾನಂ, ಕುನ್ನದೀನಂವ ಓದಕ"ನ್ತಿ॥

ಅಪ್ಪಂ ವತ ಜೀವಿತಂ ಇದಂ।

ಓರಂ ವಸ್ಸಸತಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತೀತಿ। ಕಲಲಕಾಲೇಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಅಬ್ಬುದಕಾಲೇಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಪೇಸಿಕಾಲೇಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಘನಕಾಲೇಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಪಸಾಖಕಾಲೇಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಜಾತಮತ್ತೋಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಸೂತಿಘರೇಪಿ [ಪಸೂತಿಘರೇ (ಸ್ಯಾ॰), ಸೂತಿಕಘರೇ (ಕ॰)] ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಅದ್ಧಮಾಸಿಕೋಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಮಾಸಿಕೋಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ

ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ದ್ವೇಮಾಸಿಕೋಪಿ...ಪೇ०... ತೇಮಾಸಿಕೋಪಿ... ಚತುಮಾಸಿಕೋಪಿ... ಪಞ್ಚಮಾಸಿಕೋಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ಛಮಾಸಿಕೋಪಿ... ಸತ್ತಮಾಸಿಕೋಪಿ... ಅಟ್ಠಮಾಸಿಕೋಪಿ... ನವಮಾಸಿಕೋಪಿ... ದಸಮಾಸಿಕೋಪಿ... ಸಂವಚ್ಛರಿಕೋಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ದ್ವೇವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ತಿವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಚತುವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಪಞ್ಚವಸ್ಸಿಕೋಪಿ ... ಛವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಅಟ್ಠವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ನವವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ದಸವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ವೀಸತಿವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ತಿಂಸವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಚತ್ತಾರೀಸವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಸತ್ತತಿವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ಅಸೀತಿವಸ್ಸಿಕೋಪಿ... ನವುತಿವಸ್ಸಿಕೋಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತೀತಿ - ಓರಂ ವಸ್ಸಸತಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತಿ।

ಯೋ ಚೇಪಿ ಅತಿಚ್ಚ ಜೀವತೀತಿ। ಯೋ ವಸ್ಸಸತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಜೀವತಿ ಸೋ ಏಕಂ ವಾ ವಸ್ಸಂ ಜೀವತಿ, ದ್ವೇ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ, ತೀಣಿ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ, ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ, ಪಞ್ಚ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ...ಪೇ०... ದಸ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ, ವೀಸತಿ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ, ತಿಂಸಂ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತಿ, ಚತ್ತಾರೀಸಂ ವಾ ವಸ್ಸಾನಿ ಜೀವತೀತಿ - ಯೋ ಚೇಪಿ ಅತಿಚ್ಚ ಜೀವತಿ। **ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಜರಸಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತೀತಿ।** ಯದಾ ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಖಣ್ಡದನ್ತೋ ಪಲಿತಕೇಸೋ ವಿಲೂನಂ ಖಲಿತಸಿರೋ [ಖಲಿತಂ ಸಿರೋ (ಸೀ०)] ವಲಿನಂ ತಿಲಕಾಹತಗತ್ತೋ ವಙ್ಕೋ ಭೋಗ್ಗೋ ದಣ್ಡಪರಾಯನೋ, ಸೋ ಜರಾಯಪಿ ಚವತಿ ಮರತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ನತ್ಥಿ ಮರಣಮ್ಹಾ ಮೋಕ್ಖೋ।

“ಫಲಾನಮಿವ ಪಕ್ಕಾನಂ, ಪಾತೋ ಪತನತೋ [ಪಪತತೋ (ಸೀ०)] ಭಯಂ।
ಏವಂ ಜಾತಾನ ಮಚ್ಚಾನಂ, ನಿಚ್ಚಂ ಮರಣತೋ ಭಯಂ॥

“ಯಥಾಪಿ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಸ, ಕತಾ ಮತ್ತಿಕಭಾಜನಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಭೇದನಪರಿಯನ್ತಾ, ಏವಂ ಮಚ್ಚಾನ ಜೀವಿತಂ॥

“ದಹರಾ ಚ ಮಹನ್ತಾ ಚ, ಯೇ ಬಾಲಾ ಯೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಮಚ್ಚುವಸಂ ಯನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ಮಚ್ಚುಪರಾಯನಾ॥

“ತೇಸಂ ಮಚ್ಚುಪರೇತಾನಂ, ಗಚ್ಛತಂ ಪರಲೋಕತೋ।
ನ ಪಿತಾ ತಾಯತೇ ಪುತ್ತಂ, ಞಾತೀ ವಾ ಪನ ಞಾತಕೇ॥

“ಪೇಕ್ಖತಞ್ಞೇವ ಞಾತೀನಂ, ಪಸ್ಸ ಲಾಲಪ್ಪತಂ ಪುಥು।
ಏಕಮೇಕೋವ ಮಚ್ಚಾನಂ, ಗೋವಜ್ಝೋ ವಿಯ ನಿಯ್ಯತಿ।
ಏವಮಬ್ಭಾಹತೋ ಲೋಕೋ, ಮಚ್ಚುನಾ ಚ ಜರಾಯ ಚಾ”ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಜರಸಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಅಪ್ಪಂ ವತ ಜೀವಿತಂ ಇದಂ, ಓರಂ ವಸ್ಸಸತಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತಿ।
ಯೋ ಚೇಪಿ ಅತಿಚ್ಚ ಜೀವತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಜರಸಾಪಿ ಮಿಯ್ಯತೀ”ತಿ॥

೪೦. ಸೋಚನ್ತಿ ಜನಾ ಮಮಾಯಿತೇ, ನ ಹಿ ಸನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಾ ಪರಿಗ್ಗಹಾ।
ವಿನಾಭಾವಂ ಸನ್ತಮೇವಿದಂ, ಇತಿ ದಿಸ್ವಾ ನಾಗಾರಮಾವಸೇ॥

ಸೋಚನ್ತಿ ಜನಾ ಮಮಾಯಿತೇತಿ। **ಜನಾತಿ** ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಗಹಟ್ಠಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ದೇವಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ। **ಮಮತ್ತಾತಿ** ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ - ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ...ಪೇ॰... ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ। ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ ಕಿಲಮನ್ತಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ - ಸೋಚನ್ತಿ ಜನಾ ಮಮಾಯಿತೇ।

ನ ಹಿ ಸನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಾ ಪರಿಗ್ಗಹಾತಿ। ದ್ವೇ ಪರಿಗ್ಗಹಾ - ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ। ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ ಖಯಧಮ್ಮೋ ವಯಧಮ್ಮೋ ವಿರಾಗಧಮ್ಮೋ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ। ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ ಖಯಧಮ್ಮೋ ವಯಧಮ್ಮೋ ವಿರಾಗಧಮ್ಮೋ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಯ್ವಾಯಂ ಪರಿಗ್ಗಹೋ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಗ್ಗಹಂ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯ್ವಾಯಂ ಪರಿಗ್ಗಹೋ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಪರಿಗ್ಗಹಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನ ಲಬ್ಭನ್ತೀತಿ - ನ ಹಿ ಸನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಾ ಪರಿಗ್ಗಹಾ।

ವಿನಾಭಾವಂ ಸನ್ತಮೇವಿದನ್ತಿ। ನಾನಾಭಾವೇ ವಿನಾಭಾವೇ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೇ ಸನ್ತೇ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಉಪಲಬ್ಭಿಯಮಾನೇ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಅಲಂ, ಆನನ್ದ! ಮಾ ಸೋಚಿ ಮಾ ಪರಿದೇವಿ। ನನು ಏತಂ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ [ಪಟಿಗಚ್ಚೇವ (ಸೀ॰)] ಅಕ್ಖಾತಂ - 'ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ। ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ಲಬ್ಭಾ - ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ ತಂ ವತ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀ'ತಿ! ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಪುರಿಮಾನಂ ಪುರಿಮಾನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಧಾತೂನಂ ಆಯತನಾನಂ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಖನ್ಧಾ ಚ ಧಾತುಯೋ ಚ ಆಯತನಾನಿ ಚ ಪವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ - ವಿನಾಭಾವಂ ಸನ್ತಮೇವಿದಂ।

ಇತಿ ದಿಸ್ವಾ ನಾಗಾರಮಾವಸೇತಿ। **ಇತೀತಿ** ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ। **ಇತೀತಿ** ಇತಿ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಮಮತ್ತೇಸೂತಿ - ಇತಿ ದಿಸ್ವಾ। **ನಾಗಾರಮಾವಸೇತಿ** ಸಬ್ಬಂ ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಞಾತಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸನ್ನಿಧಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಕಿಞ್ಚನಭಾವಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಏಕೋ ಚರೇಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯಾತಿ - ಇತಿ ದಿಸ್ವಾ ನಾಗಾರಮಾವಸೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸೋಚನ್ತಿ ಜನಾ ಮಮಾಯಿತೇ, ನ ಹಿ ಸನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಾ ಪರಿಗ್ಗಹಾ।
ವಿನಾಭಾವಂ ಸನ್ತಮೇವಿದಂ, ಇತಿ ದಿಸ್ವಾ ನಾಗಾರಮಾವಸೇ"ತಿ॥

೪೧. ಮರಣೇನಪಿ ತಂ ಪಹೀಯತಿ [ಪಹಿಯ್ಯತಿ (ಕ॰)] **ಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಮಿದನ್ತಿ ಮಞ್ಞತಿ।**
ಏತಮ್ಪಿ ವಿದಿತ್ವಾನ [ಏತಂ ದಿಸ್ವಾನ (ಸೀ॰ ಕ॰)] **ಪಣ್ಡಿತೋ, ನ ಮಮತ್ತಾಯ ನಮೇಥ ಮಾಮಕೋ॥**

ಮರಣೇನಪಿ ತಂ ಪಹೀಯತೀತಿ। **ಮರಣ**ನ್ತಿ ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚುಮರಣಂ ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸುಪಚ್ಛೇದೋ। **ತ**ನ್ತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ। **ಪಹೀಯತೀ**ತಿ ಪಹೀಯತಿ ಜಹೀಯತಿ ವಿಜಹೀಯತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ। ಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ –

> "ಪುಬ್ಬೇವ ಮಚ್ಚಂ ವಿಜಹನ್ತಿ ಭೋಗಾ, ಮಚ್ಚೋವ ನೇ ಪುಬ್ಬತರಂ ಜಹಾತಿ।
> ಅಸಸ್ಸತಾ ಭೋಗಿನೋ ಕಾಮಕಾಮೀ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋಚಾಮಹಂ ಸೋಕಕಾಲೇ॥

> "ಉದೇತಿ ಆಪೂರತಿ ವೇತಿ ಚನ್ದೋ, ಅತ್ಥಂ ಗಮೇತ್ವಾನ ಪಲೇತಿ ಸೂರಿಯೋ।
> ವಿದಿತಾ ಮಯಾ ಸತ್ತುಕ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋಚಾಮಹಂ ಸೋಕಕಾಲೇ"ತಿ॥

ಮರಣೇನಪಿ ತಂ ಪಹೀಯತಿ। **ಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಮಿದನ್ತಿ ಮಞ್ಞತೀತಿ**। **ಯ**ನ್ತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ। **ಪುರಿಸೋ**ತಿ ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋ [ಲೋಕವೋಹಾರೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಮಂ ನಾಮಕಮ್ಮಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ನಿರುತ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅಭಿಲಾಪೋ। **ಮಮಿದನ್ತಿ ಮಞ್ಞತೀ**ತಿ ತಣ್ಹಾಮಞ್ಞನಾಯ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠಿಮಞ್ಞನಾಯ ಮಞ್ಞತಿ, ಮಾನಮಞ್ಞನಾಯ ಮಞ್ಞತಿ, ಕಿಲೇಸಮಞ್ಞನಾಯ ಮಞ್ಞತಿ, ದುಚ್ಚರಿತಮಞ್ಞನಾಯ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಯೋಗಮಞ್ಞನಾಯ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಪಾಕಮಞ್ಞನಾಯ ಮಞ್ಞತೀತಿ – ಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಮಿದನ್ತಿ ಮಞ್ಞತಿ।

ಏತಮ್ಪಿ ವಿದಿತ್ವಾನ ಪಣ್ಡಿತೋತಿ। ಏತಂ ಆದೀನವಂ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಮಮತ್ತೇಸೂತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಣ್ಡಿತೋ ಧೀರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀತಿ – ಏತಮ್ಪಿ ವಿದಿತ್ವಾನ ಪಣ್ಡಿತೋ।

ನ ಮಮತ್ತಾಯ ನಮೇಥ ಮಾಮಕೋತಿ। **ಮಮತ್ತಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ – ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ…ಪೇ॰… ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। **ಮಾಮಕೋ**ತಿ ಬುದ್ಧಮಾಮಕೋ ಧಮ್ಮಮಾಮಕೋ ಸಙ್ಘಮಾಮಕೋ। ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಮಮಾಯತಿ, ಭಗವಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – "ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಕುಹಾ ಥದ್ಧಾ [ಬದ್ಧಾ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೧೦೮] ಲಪಾ ಸಿಙ್ಗೀ ಉನ್ನಳಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾಮಕಾ; ಅಪಗತಾ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ। ನ ಚ ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಕ್ಕುಹಾ ನಿಲ್ಲಪಾ ಧೀರಾ ಅತ್ಥದ್ಧಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾಮಕಾ; ಅನಪಗತಾ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ। ತೇ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ"।

> "ಕುಹಾ ಥದ್ಧಾ ಲಪಾ ಸಿಙ್ಗೀ, ಉನ್ನಳಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ।
> ನ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ॥

> "ನಿಕ್ಕುಹಾ ನಿಲ್ಲಪಾ ಧೀರಾ, ಅತ್ಥದ್ಧಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ।
> ತೇ ವೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ"॥

ನ ಮಮತ್ತಾಯ ನಮೇಥ ಮಾಮಕೋತಿ। ಮಾಮಕೋ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಮತ್ತಾಯ ನ ನಮೇಯ್ಯ ನ ಓನಮೇಯ್ಯ, ನ ತಂನಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ ನ ತಪ್ಪೋಣೋ ನ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರೋ ನ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ನ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯೋತಿ –

ನ ಮಮತ್ತಾಯ ನಮೇಥ ಮಾಮಕೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಮರಣೇನಪಿ ತಂ ಪಹೀಯತಿ, ಯಂ ಪುರಿಸೋ ಮಮಿದನ್ತಿ ಮಞ್ಞತಿ।
ಏತಮ್ಪಿ ವಿದಿತ್ವಾನ ಪಣ್ಡಿತೋ, ನ ಮಮತ್ತಾಯ ನಮೇಥ ಮಾಮಕೋ”ತಿ॥

೪೨. ಸುಪಿನೇನ ಯಥಾಪಿ ಸಙ್ಗತಂ, ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಏವಮ್ಪಿ ಪಿಯಾಯಿತಂ ಜನಂ, ಪೇತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ [ಕಾಲಕತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ನ ಪಸ್ಸತಿ॥**

ಸುಪಿನೇನ ಯಥಾಪಿ ಸಙ್ಗತನ್ತಿ। ಸಙ್ಗತಂ ಸಮಾಗತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಸನ್ನಿಪತಿತನ್ತಿ - ಸುಪಿನೇನ ಯಥಾಪಿ ಸಙ್ಗತಂ। **ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ನ ಪಸ್ಸತೀತಿ** ಯಥಾ ಪುರಿಸೋ ಸುಪಿನಗತೋ ಚನ್ದಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೂರಿಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಿನೇರುಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಹತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ರಥಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪಸ್ಸತಿ, ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ...ಪೇ॰... ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ... ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪಸ್ಸತಿ; ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಸ್ಸತೀತಿ - ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ನ ಪಸ್ಸತಿ।

ಏವಮ್ಪಿ ಪಿಯಾಯಿತಂ ಜನನ್ತಿ। **ಏವನ್ತಿ** ಓಪಮ್ಮಸಮ್ಪಟಿಪಾದನಂ। **ಪಿಯಾಯಿತಂ ಜನನ್ತಿ** ಮಮಾಯಿತಂ ಜನಂ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಭಾತರಂ ವಾ ಭಗಿನಿಂ ವಾ ಪುತ್ತಂ ವಾ ಧೀತರಂ ವಾ ಮಿತ್ತಂ ವಾ ಅಮಚ್ಚಂ ವಾ ಞಾತಿಂ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಂ ವಾತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ಪಿಯಾಯಿತಂ ಜನಂ।

ಪೇತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ನ ಪಸ್ಸತೀತಿ। **ಪೇತೋ** ವುಚ್ಚತಿ ಮತೋ। ಕಾಲಙ್ಕತಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ ನ ದಕ್ಖತಿ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ ನ ವಿನ್ದತಿ ನ ಪಟಿಲಭತೀತಿ - ಪೇತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಸುಪಿನೇನ ಯಥಾಪಿ ಸಙ್ಗತಂ, ಪಟಿಬುದ್ಧೋ ಪುರಿಸೋ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಏವಮ್ಪಿ ಪಿಯಾಯಿತಂ ಜನಂ, ಪೇತಂ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ನ ಪಸ್ಸತೀ”ತಿ॥

೪೩. ದಿಟ್ಠಾಪಿ ಸುತಾಪಿ ತೇ ಜನಾ, ಯೇಸಂ ನಾಮಮಿದಂ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ನಾಮಂಯೇವಾವಸಿಸ್ಸತಿ , [ನಾಮಮೇವಾ'ವಸಿಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಂ ಪೇತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ॥**

ದಿಟ್ಠಾಪಿ ಸುತಾಪಿ ತೇ ಜನಾತಿ। **ದಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಯೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಾಭಿಸಮ್ಭೂತಾ। **ಸುತಾ**ತಿ ಯೇ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಾಭಿಸಮ್ಭೂತಾ । **ತೇ ಜನಾ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಗಹಟ್ಠಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ದೇವಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಚಾತಿ - ದಿಟ್ಠಾಪಿ ಸುತಾಪಿ ತೇ ಜನಾ।

ಯೇಸಂ ನಾಮಮಿದಂ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ। **ಯೇಸನ್ತಿ** ಯೇಸಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವೇಸ್ಸಾನಂ ಸುದ್ದಾನಂ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ। **ನಾಮನ್ತಿ** ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋ ನಾಮಂ ನಾಮಕಮ್ಮಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ನಿರುತ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅಭಿಲಾಪೋ। **ಪವುಚ್ಚತೀತಿ** ವುಚ್ಚತಿ ಪವುಚ್ಚತಿ ಕಥೀಯತಿ ಭಣೀಯತಿ ದೀಪೀಯತಿ ವೋಹರೀಯತೀತಿ - ಯೇಸಂ ನಾಮಮಿದಂ ಪವುಚ್ಚತಿ।

ನಾಮಂಯೇವಾವಸಿಸ್ಸತಿ ಅಕ್ಖೇಯ್ಯನ್ತಿ। ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ಪಹೀಯತಿ ಜಹೀಯತಿ ವಿಜಹೀಯತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತಿ, ನಾಮಂಯೇವಾವಸಿಸ್ಸತಿ। **ಅಕ್ಖೇಯ್ಯನ್ತಿ**। ಅಕ್ಖಾತುಂ ಕಥೇತುಂ ಭಣಿತುಂ ದೀಪಯಿತುಂ ವೋಹರಿತುನ್ತಿ - ನಾಮಂ ಏವಾವಸಿಸ್ಸತಿ ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಂ। **ಪೇತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋತಿ**। **ಪೇತಸ್ಸಾತಿ** ಮತಸ್ಸ ಕಾಲಙ್ಕತಸ್ಸ। **ಜನ್ತುನೋತಿ** ಸತ್ತಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ಮಾನವಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಜೀವಸ್ಸ ಜಾಗುಸ್ಸ ಜನ್ತುಸ್ಸ ಇನ್ದಗುಸ್ಸ ಮನುಜಸ್ಸಾತಿ - ಪೇತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ದಿಟ್ಠಾಪಿ ಸುತಾಪಿ ತೇ ಜನಾ, ಯೇಸಂ ನಾಮಮಿದಂ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ನಾಮಂಯೇವಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ಅಕ್ಖೇಯ್ಯಂ ಪೇತಸ್ಸ ಜನ್ತುನೋ"ತಿ॥

೪೪. ಸೋಕಪ್ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ , ನ ಪಜಹನ್ತಿ ಗಿದ್ಧಾ ಮಮಾಯಿತೇ।
ತಸ್ಮಾ ಮುನಯೋ ಪರಿಗ್ಗಹಂ, ಹಿತ್ವಾ ಅಚರಿಂಸು ಖೇಮದಸ್ಸಿನೋ॥

ಸೋಕಪ್ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ ನ ಪಜಹನ್ತಿ ಗಿದ್ಧಾ ಮಮಾಯಿತೇತಿ। **ಸೋಕೋತಿ** ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೀಲಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೋಕೋ ಸೋಚನಾ ಸೋಚಿತತ್ತಂ ಅನ್ತೋಸೋಕೋ ಅನ್ತೋಪರಿಸೋಕೋ ಅನ್ತೋದಾಹೋ ಅನ್ತೋಪರಿದಾಹೋ [ಅನ್ತೋಡಾಹೋ ಅನ್ತೋಪರಿಡಾಹೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚೇತಸೋ ಪರಿಜ್ಝಾಯನಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ। **ಪರಿದೇವೋತಿ** ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆದೇವೋ ಪರಿದೇವೋ ಆದೇವನಾ ಪರಿದೇವನಾ ಆದೇವಿತತ್ತಂ ಪರಿದೇವಿತತ್ತಂ ವಾಚಾ ಪಲಾಪೋ ವಿಪ್ಪಲಾಪೋ ಲಾಲಪ್ಪೋ ಲಾಲಪ್ಪಾಯನಾ ಲಾಲಪ್ಪಾಯಿತತ್ತಂ। **ಮಚ್ಛರಿಯನ್ತಿ** ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ , ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ , ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಮಚ್ಛರಾಯನಾ ಮಚ್ಛರಾಯಿತತ್ತಂ ವೇವಿಚ್ಛಂ ಕದರಿಯಂ ಕಟುಕಞ್ಚುಕತಾ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಅಪಿ ಚ ಖನ್ಧಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಾತುಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಆಯತನಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಗಾಹೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಗೇಧೋ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಮಮತ್ತಾತಿ** ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ - ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ ...ಪೇ॰... ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। ಮಮಾಯಿತಂ ವತ್ಥುಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ ಗೋಪೇನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಮಮಾಯನ್ತಿ ಮಚ್ಛರಾಯನ್ತಿ; ಮಮಾಯಿತಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸೋಕಂ ನ ಜಹನ್ತಿ, ಪರಿದೇವಂ ನ ಜಹನ್ತಿ, ಮಚ್ಛರಿಯಂ ನ ಜಹನ್ತಿ, ಗೇಧಂ ನ ಜಹನ್ತಿ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ ನ ವಿನೋದೇನ್ತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋನ್ತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇನ್ತೀತಿ - ಸೋಕಪ್ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ ಗಿದ್ಧಾ ಮಮಾಯಿತೇ।

ತಸ್ಮಾ ಮುನಯೋ ಪರಿಗ್ಗಹಂ, ಹಿತ್ವಾ ಅಚರಿಂಸು ಖೇಮದಸ್ಸಿನೋತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ಏತಂ ಆದೀನವಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಮಮತ್ತೇಸೂತಿ - ತಸ್ಮಾ। **ಮುನಯೋತಿ ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ...ಪೇ॰... ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮುನಯೋ ಮೋನಪ್ಪತ್ತಾ। ತೀಣಿ

ಮೋನೇಯ್ಯಾನಿ - ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಪರಿಗ್ಗಹೋತಿ** ದ್ವೇ ಪರಿಗ್ಗಹಾ - ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ। ಮುನಯೋ ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಜಿತ್ವಾ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾ ಅಚರಿಂಸು ವಿಹರಿಂಸು ಇರಿಯಿಂಸು ವತ್ತಿಂಸು ಪಾಲಿಂಸು ಯಪಿಂಸು ಯಾಪಿಂಸು। **ಖೇಮದಸ್ಸಿನೋತಿ ಖೇಮಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಖೇಮದಸ್ಸಿನೋತಿ** ಖೇಮದಸ್ಸಿನೋ ತಾಣದಸ್ಸಿನೋ ಲೇಣದಸ್ಸಿನೋ ಸರಣದಸ್ಸಿನೋ ಅಭಯದಸ್ಸಿನೋ ಅಚ್ಚುತದಸ್ಸಿನೋ ಅಮತದಸ್ಸಿನೋ ನಿಬ್ಬಾನದಸ್ಸಿನೋತಿ - ತಸ್ಮಾ ಮುನಯೋ ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಹಿತ್ವಾ ಅಚರಿಂಸು ಖೇಮದಸ್ಸಿನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸೋಕಪ್ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ, ನ ಜಹನ್ತಿ ಗಿದ್ಧಾ ಮಮಾಯಿತೇ।
ತಸ್ಮಾ ಮುನಯೋ ಪರಿಗ್ಗಹಂ, ಹಿತ್ವಾ ಅಚರಿಂಸು ಖೇಮದಸ್ಸಿನೋ"ತಿ॥

೪೫. ಪತಿಲೀನಚರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ, ಭಜಮಾನಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಮಾಸನಂ।
ಸಾಮಗ್ಗಿಯಮಾಹು ತಸ್ಸ ತಂ, ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ ಭವನೇ ನ ದಸ್ಸಯೇ॥

ಪತಿಲೀನಚರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ। ಪತಿಲೀನಚರಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸತ್ತ ಸೇಕ್ಖಾ [ಸೇಖಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ಅರಹಾ ಪತಿಲೀನೋ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಪತಿಲೀನಚರಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸತ್ತ ಸೇಕ್ಖಾ? ತೇ ತತೋ ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀನೇನ್ತಾ ಪತಿಕುಟೇನ್ತಾ ಪತಿವಟ್ಟೇನ್ತಾ ಸನ್ನಿರುದ್ಧನ್ತಾ [ಸನ್ನಿರುಮ್ಭೇನ್ತಾ (ಸೀ॰)] ಸನ್ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಸನ್ನಿವಾರೇನ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಾ ಗೋಪೇನ್ತಾ ಚರನ್ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತೇನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀನೇನ್ತಾ ಪತಿಕುಟೇನ್ತಾ ಪತಿವಟ್ಟೇನ್ತಾ ಸನ್ನಿರುದ್ಧನ್ತಾ ಸನ್ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಸನ್ನಿವಾರೇನ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಾ ಗೋಪೇನ್ತಾ ಚರನ್ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತೇನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ, ಸೋತದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಘಾನದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ... ಜಿವ್ಹಾದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ... ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ... ಮನೋದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀನೇನ್ತಾ ಪತಿಕುಟೇನ್ತಾ ಪತಿವಟ್ಟೇನ್ತಾ ಸನ್ನಿರುದ್ಧನ್ತಾ ಸನ್ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಸನ್ನಿವಾರೇನ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಾ ಗೋಪೇನ್ತಾ ಚರನ್ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತೇನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ। ಯಥಾ ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತಂ ವಾ ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀಯತಿ ಪತಿಕುಟತಿ ಪತಿವಟ್ಟತಿ ನ ಸಮ್ಪಸಾರಿಯತಿ; ಏವಮೇವ ತತೋ ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀನೇನ್ತಾ ಪತಿಕುಟೇನ್ತಾ ಪತಿವಟ್ಟೇನ್ತಾ ಸನ್ನಿರುದ್ಧನ್ತಾ ಸನ್ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಸನ್ನಿವಾರೇನ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಾ ಗೋಪೇನ್ತಾ ಚರನ್ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತೇನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಸೋತದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ... ಘಾನದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ... ಜಿವ್ಹಾದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ... ಕಾಯದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ... ಮನೋದ್ವಾರೇ ಚಿತ್ತಂ ಪತಿಲೀನೇನ್ತಾ ಪತಿಕುಟೇನ್ತಾ ಪತಿವಟ್ಟೇನ್ತಾ ಸನ್ನಿರುದ್ಧನ್ತಾ ಸನ್ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಸನ್ನಿವಾರೇನ್ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಾ ಗೋಪೇನ್ತಾ ಚರನ್ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತೇನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ। ತಂಕಾರಣಾ ಪತಿಲೀನಚರಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸತ್ತ ಸೇಕ್ಖಾ। **ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ** ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೇಕ್ಖಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ - ಪತಿಲೀನಚರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।

ಭಜಮಾನಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಮಾಸನನ್ತಿ ಆಸನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಯತ್ಥ ನಿಸೀದನ್ತಿ - ಮಞ್ಚೋ ಪೀಠಂ ಭಿಸಿ ತಟ್ಟಿಕಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡೋ ತಿಣಸನ್ಥರೋ ಪಣ್ಣಸನ್ಥರೋ ಪಲಾಲಸನ್ಥರೋ। ತಂ ಆಸನಂ ಅಸಪ್ಪಾಯರೂಪದಸ್ಸನೇನ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ, ಅಸಪ್ಪಾಯಸದ್ದಸ್ಸವನೇನ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ, ಅಸಪ್ಪಾಯಗನ್ಧಘಾಯನೇನ... ಅಸಪ್ಪಾಯರಸಸಾಯನೇನ... ಅಸಪ್ಪಾಯಫೋಟ್ಠಬ್ಬಫುಸನೇನ... ಅಸಪ್ಪಾಯೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ। ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಆಸನಂ ಭಜತೋ ಸಮ್ಭಜತೋ ಸೇವತೋ ನಿಸೇವತೋ ಸಂಸೇವತೋ ಪಟಿಸೇವತೋತಿ - ಭಜಮಾನಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಮಾಸನಂ।

ಸಾಮಗ್ಗಿಯಮಾಹು ತಸ್ಸ ತಂ, ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ ಭವನೇ ನ ದಸ್ಸಯೇತಿ। **ಸಾಮಗ್ಗಿಯೋತಿ** ತಿಸ್ಸೋ ಸಾಮಗ್ಗಿಯೋ - ಗಣಸಾಮಗ್ಗೀ, ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗೀ, ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಸಾಮಗ್ಗೀ। ಕತಮಾ ಗಣಸಾಮಗ್ಗೀ? ಬಹು ಚೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ - ಅಯಂ ಗಣಸಾಮಗ್ಗೀ। ಕತಮಾ ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗೀ? ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ತೇ ಏಕತೋ ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತಿ ಪಸೀದನ್ತಿ ಸಮ್ಪತಿಟ್ಠನ್ತಿ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ನ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿವಾದೋ ಪವಿವಾದೋ ಅತ್ಥಿ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗೀ। ಕತಮಾ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಸಾಮಗ್ಗೀ? ಬಹು ಚೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತಿ; ನ ತೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ [ತೇನ (ಸೀ॰)] ಊನತ್ತಂ ವಾ ಪುಣ್ಣತ್ತಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ - ಅಯಂ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಸಾಮಗ್ಗೀ। **ಭವನೇತಿ** ನೇರಯಿಕಾನಂ ನಿರಯೋ ಭವನಂ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಭವನಂ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕಾನಂ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಭವನಂ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ ಭವನಂ, ದೇವಾನಂ ದೇವಲೋಕೋ ಭವನನ್ತಿ। **ಸಾಮಗ್ಗಿಯಮಾಹು ತಸ್ಸ ತಂ, ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ ಭವನೇ ನ ದಸ್ಸಯೇತಿ।** ತಸ್ಸೇಸಾ ಸಾಮಗ್ಗೀ ಏತಂ ಛನ್ನಂ ಏತಂ ಪತಿರೂಪಂ ಏತಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಏತಂ ಅನುಲೋಮಂ, ಯೋ ಏವಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ನಿರಯೇ ಅತ್ತಾನಂ ನ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಅತ್ತಾನಂ ನ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಅತ್ತಾನಂ ನ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ, ದೇವಲೋಕೇ ಅತ್ತಾನಂ ನ ದಸ್ಸೇಯ್ಯಾತಿ ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಸಾಮಗ್ಗಿಯಮಾಹು ತಸ್ಸ ತಂ, ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ ಭವನೇ ನ ದಸ್ಸಯೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪತಿಲೀನಚರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ, ಭಜಮಾನಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಮಾಸನಂ।
ಸಾಮಗ್ಗಿಯಮಾಹು ತಸ್ಸ ತಂ, ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ ಭವನೇ ನ ದಸ್ಸಯೇ”ತಿ॥

೪೬. ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮುನೀ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ನ ಪಿಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಿಯಂ।
ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ, ಪಣ್ಣೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ॥

ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮುನೀ ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ। ಸಬ್ಬಂ ವುಚ್ಚತಿ ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ - ಚಕ್ಖುಞ್ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ, ಸೋತಞ್ಚ ಸದ್ದಾ ಚ, ಘಾನಞ್ಚ ಗನ್ಧಾ ಚ, ಜಿವ್ಹಾ ಚ ರಸಾ ಚ, ಕಾಯೋ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ, ಮನೋ ಚ ಧಮ್ಮಾ ಚ। **ಮುನೀತಿ।** ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ… ಪೇ॰… ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ** । ದ್ವೇ ನಿಸ್ಸಯಾ - ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ। ಮುನಿ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಸೋತಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಘಾನಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಜಿವ್ಹಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಕಾಯಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಮನಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ರೂಪೇ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಧಮ್ಮೇ… ಕುಲಂ… ಗಣಂ… ಆವಾಸಂ… ಲಾಭಂ… ಯಸಂ… ಪಸಂಸಂ… ಸುಖಂ… ಚೀವರಂ… ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ… ಸೇನಾಸನಂ… ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ… ಕಾಮಧಾತುಂ… ರೂಪಧಾತುಂ… ಅರೂಪಧಾತುಂ… ಕಾಮಭವಂ… ರೂಪಭವಂ… ಅರೂಪಭವಂ… ಸಞ್ಞಾಭವಂ… ಅಸಞ್ಞಾಭವಂ … ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವಂ… ಏಕವೋಕಾರಭವಂ… ಚತುವೋಕಾರಭವಂ… ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವಂ… ಅತೀತಂ… ಅನಾಗತಂ… ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ… ದಿಟ್ಠಂ… ಸುತಂ… ಮುತಂ… ವಿಞ್ಞಾತಂ… ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅನಲ್ಲೀನೋ ಅನುಪಗತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅನಧಿಮುತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮುನಿ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ।

ನ ಪಿಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಿಯನ್ತಿ। ಪಿಯಾತಿ ದ್ವೇ ಪಿಯಾ - ಸತ್ತಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಿಯಾ? ಇಧ ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಹಿತಕಾಮಾ ಫಾಸುಕಾಮಾ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಭಾತಾ ವಾ ಭಗಿನೀ ವಾ

ಪುತ್ತಾ ವಾ ಧೀತರಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಿಯಾ। ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಿಯಾ? ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಗನ್ಧಾ ಮನಾಪಿಕಾ ರಸಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ - ಇಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಿಯಾ। **ಅಪ್ಪಿಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಅಪ್ಪಿಯಾ - ಸತ್ತಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ? ಇಧ ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅನತ್ಥಕಾಮಾ ಅಹಿತಕಾಮಾ ಅಫಾಸುಕಾಮಾ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಕಾಮಾ - ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ। ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ? ಅಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಅಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ ಅಮನಾಪಿಕಾ ಗನ್ಧಾ ಅಮನಾಪಿಕಾ ರಸಾ ಅಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ - ಇಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ। **ನ ಪಿಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಿಯ**ನ್ತಿ। "ಅಯಂ ಮೇ ಸತ್ತೋ ಪಿಯೋ, ಇಮೇ ಚ ಸಙ್ಖಾರಾ ಮನಾಪಾ"ತಿ ರಾಗವಸೇನ ಪಿಯಂ ನ ಕರೋತಿ; "ಅಯಂ ಮೇ ಸತ್ತೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ, ಇಮೇ ಚ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಮನಾಪಾ"ತಿ ಪಟಿಘವಸೇನ ಅಪ್ಪಿಯಂ ನ ಕರೋತಿ ನ ಜನೇತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ - ನ ಪಿಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಿಯಂ।

ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ ಪಣ್ಣೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ। **ತಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅರಹನ್ತೇ ಖೀಣಾಸವೇ। **ಪರಿದೇವೋತಿ** ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೀಲಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆದೇವೋ ಪರಿದೇವೋ ಆದೇವನಾ ಪರಿದೇವನಾ ಆದೇವಿತತ್ತಂ ಪರಿದೇವಿತತ್ತಂ ವಾಚಾ ಪಲಾಪೋ ವಿಪ್ಪಲಾಪೋ ಲಾಲಪ್ಪೋ ಲಾಲಪ್ಪಾಯನಾ ಲಾಲಪ್ಪಾಯಿತತ್ತಂ। **ಮಚ್ಛರಿಯ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಮಚ್ಛರಾಯನಾ ಮಚ್ಛರಾಯಿತತ್ತಂ ವೇವಿಚ್ಛಂ ಕದರಿಯಂ ಕಟುಕಞ್ಚುಕತಾ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಅಪಿ ಚ ಖನ್ಧಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಾತುಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಆಯತನಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಗಾಹೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ।

ಪಣ್ಣೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ। **ಪಣ್ಣ**ಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪದುಮಪತ್ತಂ। **ವಾರಿ** ವುಚ್ಚತಿ ಉದಕಂ। ಯಥಾ ವಾರಿ ಪದುಮಪತ್ತಂ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ಅಲಿತ್ತಂ ಅಪಲಿತ್ತಂ ಅನುಪಲಿತ್ತಂ, ಏವಮೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅರಹನ್ತೇ ಖೀಣಾಸವೇ ಪರಿದೇವೋ ಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ಅಲಿತ್ತಾ ಅಪಲಿತ್ತಾ ಅನುಪಲಿತ್ತಾ। ಸೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅರಹನ್ತೋ ತೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ಅಲಿತ್ತೋ ಅಪಲಿತ್ತೋ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ ಪಣ್ಣೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮುನೀ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ನ ಪಿಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ನೋಪಿ ಅಪ್ಪಿಯಂ।
> ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿದೇವಮಚ್ಛರಂ, ಪಣ್ಣೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತೀ"ತಿ॥

೪೭. **ಉದಬಿನ್ದು ಯಥಾಪಿ ಪೋಕ್ಖರೇ, ಪದುಮೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ।**
ಏವಂ ಮುನಿ ನೋಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು [ದಿಟ್ಠಸುತೇ ಮುತೇಸು (ಸೀ॰), ದಿಟ್ಠಸುತಂ ಮುತೇಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] **ವಾ**॥

ಉದಬಿನ್ದು ಯಥಾಪಿ ಪೋಕ್ಖರೇತಿ। ಉದಬಿನ್ದು ವುಚ್ಚತಿ ಉದಕಥೇವೋ। ಪೋಕ್ಖರಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪದುಮಪತ್ತಂ। ಯಥಾ ಉದಬಿನ್ದು ಪದುಮಪತ್ತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ಅಲಿತ್ತಂ ಅಪಲಿತ್ತಂ ಅನುಪಲಿತ್ತನ್ತಿ - ಉದಬಿನ್ದು ಯಥಾಪಿ ಪೋಕ್ಖರೇ।

ಪದುಮೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ। ಪದುಮಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ। ವಾರಿ ವುಚ್ಚತಿ ಉದಕಂ। ಯಥಾ ವಾರಿ ಪದುಮಪುಪ್ಫಂ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ಅಲಿತ್ತಂ ಅಪಲಿತ್ತಂ ಅನುಪಲಿತ್ತನ್ತಿ - ಪದುಮೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ।

ಏವಂ ಮುನಿ ನೋಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾತಿ। ಏವನ್ತಿ ಓಪಮ್ಮಸಮ್ಪಟಿಪಾದನಂ। **ಮುನೀತಿ। ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಲೇಪಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಲೇಪಾ - ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ। ಮುನಿ ತಣ್ಹಾಲೇಪಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಸುತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಮುತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ ಅಲಿತ್ತೋ ಅಪಲಿತ್ತೋ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಏವಂ ಮುನಿ ನೋಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಉದಬಿನ್ದು ಯಥಾಪಿ ಪೋಕ್ಖರೇ, ಪದುಮೇ ವಾರಿ ಯಥಾ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ।
> ಏವಂ ಮುನಿ ನೋಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾ"ತಿ॥

೪೮. ಧೋನೋ ನ ಹಿ ತೇನ ಮಞ್ಞತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾ।
ನಾಞ್ಞೇನ ವಿಸುದ್ಧಿಮಿಚ್ಛತಿ, ನ ಹಿ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ನೋ ವಿರಜ್ಜತಿ॥

ಧೋನೋ ನ ಹಿ ತೇನ ಮಞ್ಞತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾತಿ। ಧೋನೋತಿ ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ…ಪೇ॰… ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ? ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಧುತಞ್ಚ ಧೋತ ಚ ಸನ್ಧೋತಞ್ಚ ನಿದ್ಧೋತಞ್ಚ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ…ಪೇ॰… ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಧುತಞ್ಚ ಧೋತಞ್ಚ ಸನ್ಧೋತಞ್ಚ ನಿದ್ಧೋತಞ್ಚ, ರಾಗೋ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ, ದೋಸೋ… ಮೋಹೋ… ಕೋಧೋ… ಉಪನಾಹೋ… ಮಕ್ಖೋ… ಪಳಾಸೋ… ಇಸ್ಸಾ… ಮಚ್ಛರಿಯಂ… ಮಾಯಾ… ಸಾಠೇಯ್ಯಂ… ಥಮ್ಭೋ… ಸಾರಮ್ಭೋ… ಮಾನೋ… ಅತಿಮಾನೋ… ಮದೋ… ಪಮಾದೋ… ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ… ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ… ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ… ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ… ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ… ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ। ತಂಕಾರಣಾ ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ।

ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಧುತೋ ಚ ಧೋತೋ ಚ ಸನ್ಧೋತೋ ಚ ನಿದ್ಧೋತೋ ಚ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಧುತಾ ಚ… ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೇನ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಧುತೋ ಚ… ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಧುತೋ ಚ… ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೇನ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ಧುತೋ ಚ… ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಧುತಾ ಚ… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನಾ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಧುತೋ ಚ… ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇನ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಂ ಧುತಞ್ಚ… ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ।

ಅಥ ವಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ… ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ… ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ… ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ… ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ… ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ। ಅರಹಾ ಇಮೇಹಿ ಧೋನೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಮಾ ಅರಹಾ ಧೋನೋ। ಸೋ ಧುತರಾಗೋ ಧುತಪಾಪೋ ಧುತಕಿಲೇಸೋ ಧುತಪರಿಳಾಹೋತಿ - ಧೋನೋ।

ಧೋನೋ ನ ಹಿ ತೇನ ಮಞ್ಞತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾತಿ। ಧೋನೋ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠಾ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ; ಸುತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುತಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುತತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ; ಮುತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮುತಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮುತತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮುತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ; ವಿಞ್ಞಾತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಅಸ್ಮೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ, ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತಮೇತಂ। ಮಞ್ಞಿತಂ [ಮಞ್ಞಿತಂ ಹಿ (ಸೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗೋ, ಮಞ್ಞಿತಂ ಗಣ್ಡೋ, ಮಞ್ಞಿತಂ ಸಲ್ಲಂ, ಮಞ್ಞಿತಂ ಉಪದ್ದವೋ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮಞ್ಞಮಾನೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ - ಧೋನೋ ನ ಹಿ ತೇನ ಮಞ್ಞತಿ ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾ।

ನಾಞ್ಞೇನ ವಿಸುದ್ಧಿಮಿಚ್ಛತೀತಿ। ಧೋನೋ ಅಞ್ಞೇನ ಅಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇನ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾಯ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕಪಥೇನ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಬಲೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅರಿಯಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಾ ಮಗ್ಗಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ ನ ಸಾದಿಯತಿ ನ ಪತ್ಥೇತಿ ನ ಪಿಹೇತಿ ನಾಭಿಜಪ್ಪತೀತಿ - ನಾಞ್ಞೇನ ವಿಸುದ್ಧಿಮಿಚ್ಛತಿ।

ನ ಹಿ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ನೋ ವಿರಜ್ಜತೀತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸತ್ತ ಸೇಕ್ಖಾ ವಿರಜ್ಜನ್ತಿ; ಅರಹಾ ನೇವ ರಜ್ಜತಿ ನೋ ವಿರಜ್ಜತಿ। ವಿರತ್ತೋ ಸೋ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ, ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ…ಪೇ॰… ಜಾತಿಜರಾಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ - ನ ಹಿ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ನೋ ವಿರಜ್ಜತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಧೋನೋ ನ ಹಿ ತೇನ ಮಞ್ಞತಿ, ಯದಿದಂ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತೇಸು ವಾ।
> ನಾಞ್ಞೇನ ವಿಸುದ್ಧಿಮಿಚ್ಛತಿ, ನ ಹಿ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ನೋ ವಿರಜ್ಜತೀ"ತಿ॥

ಜರಾಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಛಟ್ಠೋ।

೮. ತಿಸ್ಸಮೇತ್ತೇಯ್ಯಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ತಿಸ್ಸಮೇತ್ತೇಯ್ಯಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೪೯. ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ , [ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಮೇತ್ತೇಯ್ಯೋ]
ವಿಘಾತಂ ಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸ।
ಸುತ್ವಾನ ತವ ಸಾಸನಂ, ವಿವೇಕೇ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಸೇ॥

ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ। **ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಗಾಮಧಮ್ಮೋ ವಸಲಧಮ್ಮೋ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋ ಓದಕನ್ತಿಕೋ ರಹಸ್ಸೋ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ? ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನಂ ಸಾರತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸುತಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸದಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೋತಿ - ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। ಯಥಾ ಉಭೋ ಕಲಹಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಭಸ್ಸಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ವಿವಾದಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ವಾದಿನೋ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಸಲ್ಲಾಪಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನಂ ಸಾರತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸುತಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸದಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೋತಿ - ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ।

ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇ ಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಆಯುತ್ತಸ್ಸ ಸಮಾಯುತ್ತಸ್ಸ ತಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲಸ್ಸ ತಗ್ಗರುಕಸ್ಸ ತನ್ನಿನ್ನಸ್ಸ ತಪ್ಪೋಣಸ್ಸ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಸ್ಸ ತದಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಸ್ಸಾತಿ - ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ।

ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಮೇತ್ತೇಯ್ಯೋತಿ। **ಇಚ್ಚಾ**ತಿ ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಇಚ್ಚಾತಿ। **ಆಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಪಿಯವಚನಂ ಗರುವಚನಂ ಸಗಾರವವಚನಂ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸವಚನಮೇತಂ - ಆಯಸ್ಮಾತಿ। **ತಿಸ್ಸೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋ ನಾಮಂ ನಾಮಕಮ್ಮಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ನಿರುತ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅಭಿಲಾಪೋ। **ಮೇತ್ತೇಯ್ಯೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಗೋತ್ತಂ ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋತಿ - ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಮೇತ್ತೇಯ್ಯೋ।

ವಿಘಾತಂ ಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸಾತಿ। **ವಿಘಾತ**ನ್ತಿ ವಿಘಾತಂ ಉಪಘಾತಂ ಪೀಳನಂ ಘಟ್ಟನಂ ಉಪದ್ದವಂ ಉಪಸಗ್ಗಂ ಬ್ರೂಹಿ ಆಚಿಕ್ಖ ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ ವಿವರ ವಿಭಜ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಹಿ [ಉತ್ತಾನಿಂ ಕರೋಹಿ (ಕ॰)] ಪಕಾಸೇಹಿ। **ಮಾರಿಸಾ**ತಿ ಪಿಯವಚನಂ ಗರುವಚನಂ ಸಗಾರವವಚನಂ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸವಚನಮೇತಂ ಮಾರಿಸಾತಿ - ವಿಘಾತಂ ಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸ।

ಸುತ್ವಾನ ತವ ಸಾಸನನ್ತಿ। ತುಯ್ಹಂ ವಚನಂ ಬ್ಯಪ್ಪಥಂ ದೇಸನಂ ಅನುಸಾಸನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಣಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಧಾರಯಿತ್ವಾ ಉಪಲಕ್ಖಯಿತ್ವಾತಿ - ಸುತ್ವಾನ ತವ ಸಾಸನಂ।

ವಿವೇಕೇ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಸೇತಿ। **ವಿವೇಕೋ**ತಿ ತಯೋ ವಿವೇಕಾ - ಕಾಯವಿವೇಕೋ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ, ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕತಮೋ ಕಾಯವಿವೇಕೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಸಪುಞ್ಜಂ , ಕಾಯೇನ ವಿವಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಏಕೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಕೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏಕೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ, ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದತಿ , ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ಏಕೋ ಚರತಿ, ಏಕೋ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ - ಅಯಂ ಕಾಯವಿವೇಕೋ।

ಕತಮೋ ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ? ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ನೀವರಣೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸುಖದುಕ್ಖೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾಯ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಾ ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಾ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಾ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅರಹತೋ ರೂಪರಾಗಾ ಅರೂಪರಾಗಾ ಮಾನಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಮಾನಾನುಸಯಾ ಭವರಾಗಾನುಸಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ।

ಕತಮೋ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ? **ಉಪಧಿ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಾ ಚ ಖನ್ಧಾ ಚ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಚ। ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ - ಅಯಂ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕಾಯವಿವೇಕೋ ಚ ವಿವೇಕಟ್ಠಕಾಯಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತಾನಂ; ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ ಚ ಪರಿಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನಂ ಪರಮವೋದಾನಪತ್ತಾನಂ; ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ಚ ನಿರೂಪಧೀನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿಸಙ್ಖಾರಗತಾನಂ। **ವಿವೇಕೇ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಸೇತಿ**। ಸೋ ಥೇರೋ ಪಕತಿಯಾ ಸಿಕ್ಖಿತಸಿಕ್ಖೋ। ಅಪಿ ಚ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಉಪಾದಾಯ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸಾವೇನ್ತೋ [ಯಾಚನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಏವಮಾಹ - ವಿವೇಕೇ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಸೇತಿ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ತಿಸ್ಸಮೇತ್ತೇಯ್ಯೋ -

"ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ , [ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಮೇತ್ತೇಯ್ಯೋ]
ವಿಘಾತಂ ಬ್ರೂಹಿ ಮಾರಿಸ।
ಸುತ್ವಾನ ತವ ಸಾಸನಂ, ವಿವೇಕೇ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಸೇ"ತಿ॥

೫೦. ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ , [ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಮುಸ್ಸತೇ ವಾಪಿ ಸಾಸನಂ।
ಮಿಚ್ಛಾ ಚ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಏತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾರಿಯಂ॥

ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಗಾಮಧಮ್ಮೋ ವಸಲಧಮ್ಮೋ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋ ಓದಕನ್ತಿಕೋ ರಹಸ್ಸೋ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ? ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನಂ ಸಾರತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸುತಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸದಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೋತಿ - ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। ಯಥಾ ಉಭೋ ಕಲಹಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಭಸ್ಸಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ವಿವಾದಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ವಾದಿನೋ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಸಲ್ಲಾಪಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ

ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನಂ ಸಾರತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸುತಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸದಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೋತಿ - ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ।

ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇ ಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಆಯುತ್ತಸ್ಸ ಸಮಾಯುತ್ತಸ್ಸ ತಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲಸ್ಸ ತಗ್ಗರುಕಸ್ಸ ತನ್ನಿನ್ನಸ್ಸ ತಪ್ಪೋಣಸ್ಸ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಸ್ಸ ತದಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯಸ್ಸಾತಿ - ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ।

ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ ಭಗವಾ ತಂ ಥೇರಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ। **ಭಗವಾ**ತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ। ಅಪಿ ಚ ಭಗ್ಗರಾಗೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದೋಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮೋಹೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮಾನೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದಿಟ್ಠೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಣ್ಡಕೋತಿ [ಭಗ್ಗಕಣ್ಡಕೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಿಲೇಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಿಭಜಿ ಪವಿಭಜಿ ಧಮ್ಮರತನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭವಾನಂ ಅನ್ತಕರೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಭಾವಿತಸೀಲೋ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಭಾವಿತಪಞ್ಞೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಾ ಭಗವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ [ಅರಞ್ಞೇ ವನಪತ್ಥಾನಿ (ಸೀ॰)] ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ [ಮನುಸ್ಸರಾಹಸೇಯ್ಯಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿರಸಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಂ ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ಸಞ್ಞಾಭಾವನಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಕಸಿಣಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ತಥಾಗತಬಲಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಛನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ [ಅಭಿಞ್ಞಾಣಾನಂ (ಸೀ॰)] ಛನ್ನಂ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ। ಭಗವಾತಿ ನೇತಂ ನಾಮಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ, ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ, ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ, ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ, ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ। ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ ಭಗವಾ।

ಮುಸ್ಸತೇ ವಾಪಿ ಸಾಸನನ್ತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸಾಸನಂ ಮುಸ್ಸತಿ - ಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನಮ್ಪಿ ಮುಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಪತ್ತಿಸಾಸನಮ್ಪಿ ಮುಸ್ಸತಿ। ಕತಮಂ ಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನಂ? ಯಂ ತಸ್ಸ ಪರಿಯಾಪುಟಂ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಾ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ - ಇದಂ ಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನಂ। ತಮ್ಪಿ ಮುಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಮುಸ್ಸತಿ ಪಮುಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪಮುಸ್ಸತಿ ಪರಿಬಾಹಿರೋ ಹೋತೀತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ಮುಸ್ಸತೇ ವಾಪಿ ಸಾಸನಂ।

ಕತಮಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಸಾಸನಂ? ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಾ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಾ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೋ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ - ಇದಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಸಾಸನಂ। ತಮ್ಪಿ ಮುಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಮುಸ್ಸತಿ ಪಮುಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪಮುಸ್ಸತಿ ಪರಿಬಾಹಿರೋ ಹೋತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಮುಸ್ಸತೇ ವಾಪಿ ಸಾಸನಂ।

ಮಿಚ್ಛಾ ಚ ಪಟಿಪಜ್ಜತೀತಿ। ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಯತಿ , ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಮುಸಾಪಿ ಭಣತೀತಿ - ಮಿಚ್ಛಾ ಚ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ।

ಏತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾರಿಯನ್ತಿ। ಏತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅನರಿಯಧಮ್ಮೋ ಬಾಲಧಮ್ಮೋ ಮೂಳ್ಹಧಮ್ಮೋ ಅಞ್ಞಾಣಧಮ್ಮೋ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಧಮ್ಮೋ, ಯದಿದಂ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾತಿ - ಏತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾರಿಯಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಮೇಥುನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ, [ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಮುಸ್ಸತೇ ವಾಪಿ ಸಾಸನಂ।
ಮಿಚ್ಛಾ ಚ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಏತಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾರಿಯ"ನ್ತಿ॥

೫೧. **ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನ, ಮೇಥುನಂ ಯೋ ನಿಸೇವತಿ।**
ಯಾನಂ ಭನ್ತಂವ ತಂ ಲೋಕೇ, ಹೀನಮಾಹು ಪುಥುಜ್ಜನಂ॥

ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನಾತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನ - ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ವಾ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ವಾ। ಕಥಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನ? ಸಬ್ಬಂ ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಞಾತಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸನ್ನಿಧಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಕಿಞ್ಚನಭಾವಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಏಕೋ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ। ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನ।

ಕಥಂ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನ? ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಏಕೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ। ಸೋ ಏಕೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಕೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏಕೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ, ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ಏಕೋ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ। ಏವಂ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನ।

ಮೇಥುನಂ ಯೋ ನಿಸೇವತೀತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। **ಮೇಥುನಂ ಯೋ ನಿಸೇವತೀತಿ** । ಯೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಸೇವತಿ ನಿಸೇವತಿ ಸಂಸೇವತಿ ಪಟಿಸೇವತೀತಿ - ಮೇಥುನಂ ಯೋ ನಿಸೇವತಿ।

ಯಾನಂ ಭನ್ತಂವ ತಂ ಲೋಕೇತಿ। ಯಾನನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಯಾನಂ ಅಸ್ಸಯಾನಂ ಗೋಯಾನಂ ಅಜಯಾನಂ ಮೇಣ್ಡಯಾನಂ ಓಟ್ಠಯಾನಂ ಖರಯಾನಂ ಭನ್ತಂ ಅದನ್ತಂ ಅಕಾರಿತಂ ಅವಿನೀತಂ ಉಪ್ಪಥಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ವಿಸಮಂ ಖಾಣುಮ್ಪಿ ಪಾಸಾಣಮ್ಪಿ ಅಭಿರುಹತಿ, ಯಾನಮ್ಪಿ ಆರೋಹನಕಮ್ಪಿ ಭಞ್ಜತಿ, ಪಪಾತೇಪಿ ಪಪತತಿ। ಯಥಾ ತಂ ಭನ್ತಂ ಯಾನಂ ಅದನ್ತಂ ಅಕಾರಿತಂ ಅವಿನೀತಂ ಉಪ್ಪಥಂ ಗಣ್ಹಾತಿ; ಏವಮೇವಂ ಸೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಕೋ ಭನ್ತಯಾನಪಟಿಭಾಗೋ ಉಪ್ಪಥಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ… ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯಥಾ ತಂ ಭನ್ತಂ ಯಾನಂ ಅದನ್ತಂ ಅಕಾರಿತಂ ಅವಿನೀತಂ ವಿಸಮಂ ಖಾಣುಮ್ಪಿ ಪಾಸಾಣಮ್ಪಿ ಅಭಿರುಹತಿ; ಏವಮೇವಂ ಸೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಕೋ ಭನ್ತಯಾನಪಟಿಭಾಗೋ ವಿಸಮಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಅಭಿರುಹತಿ,

ವಿಸಮಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಮುಸಾವಾದಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಪಿಸುಣವಾಚಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಫರುಸವಾಚಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಅಭಿರುಹತಿ , ವಿಸಮಂ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಬ್ಯಾಪಾದಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಅಭಿರುಹತಿ, ವಿಸಮೇ ನೀವರಣೇ ಅಭಿರುಹತಿ। ಯಥಾ ತಂ ಭನ್ತಂ ಯಾನಂ ಅದನ್ತಂ ಅಕಾರಿತಂ ಅವಿನೀತಂ ಯಾನಮ್ಪಿ ಆರೋಹನಕಮ್ಪಿ ಭಞ್ಜತಿ; ಏವಮೇವಂ ಸೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಕೋ ಭನ್ತಯಾನಪಟಿಭಾಗೋ ನಿರಯೇ ಅತ್ತಾನಂ ಭಞ್ಜತಿ , ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಂ ಅತ್ತಾನಂ ಭಞ್ಜತಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಅತ್ತಾನಂ ಭಞ್ಜತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಅತ್ತಾನಂ ಭಞ್ಜತಿ, ದೇವಲೋಕೇ ಅತ್ತಾನಂ ಭಞ್ಜತಿ। ಯಥಾ ತಂ ಭನ್ತಂ ಯಾನಂ ಅದನ್ತಂ ಅಕಾರಿತಂ ಅವಿನೀತಂ ಪಪಾತೇ ಪಪತತಿ; ಏವಮೇವಂ ಸೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಕೋ ಭನ್ತಯಾನಪಟಿಭಾಗೋ ಜಾತಿಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತತಿ, ಜರಾಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತತಿ, ಬ್ಯಾಧಿಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತತಿ, ಮರಣಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತತಿ। **ಲೋಕೇತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇತಿ - ಯಾನಂ ಭನ್ತಂವ ತಂ ಲೋಕೇ।

ಹೀನಮಾಹು ಪುಥುಜ್ಜನನ್ತಿ। ಪುಥುಜ್ಜನಾತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಪುಥುಜ್ಜನಾ? ಪುಥು ಕಿಲೇಸೇ ಜನೇನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಅವಿಹತಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಕಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಸತ್ಥಾರಾನಂ ಮುಖುಲ್ಲೋಕಿಕಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಸಬ್ಬಗತೀಹಿ ಅವುಟ್ಠಿತಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ , ಪುಥು ನಾನಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ [ನಾನಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಓಘೇಹಿ ವುಯ್ಹನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಸನ್ತಾಪೇಹಿ ಸನ್ತಪನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಪರಿಳಾಹೇಹಿ ಪರಿದಯ್ಹನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ [ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಪಞ್ಚಹಿ ನೀವರಣೇಹಿ ಆವುತಾ ನಿವುತಾ ಓವುತಾ ಪಿಹಿತಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ। **ಹೀನಮಾಹು ಪುಥುಜ್ಜನನ್ತಿ।** ಪುಥುಜ್ಜನಂ ಹೀನಂ ನಿಹೀನಂ ಓಮಕಂ ಲಾಮಕಂ ಛತುಕ್ಕಂ ಪರಿತ್ತನ್ತಿ ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಹೀನಮಾಹು ಪುಥುಜ್ಜನಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಏಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚರಿತ್ವಾನ, ಮೇಥುನಂ ಯೋ ನಿಸೇವತಿ।
ಯಾನಂ ಭನ್ತಂವ ತಂ ಲೋಕೇ, ಹೀನಮಾಹು ಪುಥುಜ್ಜನ"ನ್ತಿ॥

೫೧. **ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ಯಾ ಪುಬ್ಬೇ, ಹಾಯತೇ ವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಸಾ।**
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಹಾತವೇ॥

ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ಯಾ ಪುಬ್ಬೇ, ಹಾಯತೇ ವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಸಾತಿ। ಕತಮೋ ಯಸೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಭಾವೇ ಸಕ್ಕತೋ ಹೋತಿ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ ಅಪಚಿತೋ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ - ಅಯಂ ಯಸೋ। ಕತಮಾ ಕಿತ್ತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಭಾವೇ ಕಿತ್ತಿವಣ್ಣಗತೋ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನೋ - ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋತಿ ವಾ ವಿನಯಧರೋತಿ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತಿ ವಾ ಆರಞ್ಞಿಕೋತಿ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋತಿ ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋತಿ ವಾ ತೇಚೀವರಿಕೋತಿ ವಾ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋತಿ ವಾ ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋತಿ ವಾ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋತಿ ವಾ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋತಿ ವಾ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ

ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ಅಯಂ ಕಿತ್ತೀತಿ - ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ಯಾ ಪುಬ್ಬೇ।

ಹಾಯತೇ ವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಸಾತಿ। ತಸ್ಸ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಸ್ಸ ಸೋ ಚ ಯಸೋ ಸಾ ಚ ಕಿತ್ತಿ ಹಾಯತಿ ಪರಿಹಾಯತಿ ಪರಿಧಂಸತಿ ಪರಿಪತತಿ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜತೀತಿ - ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಹಾಯತೇ ವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಸಾ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಿಕ್ಖೇಥ ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಹಾತವೇತಿ। **ಏತನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಭಾವೇ ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ, ಅಪರಭಾಗೇ ಬುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಸ್ಸ ಅಯಸೋ ಚ ಅಕಿತ್ತಿ ಚ; ಏತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಿಪತ್ತಿಂ। **ದಿಸ್ವಾತಿ** ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ। **ಸಿಕ್ಖೇಥಾತಿ** ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। ಕತಮಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಖುದ್ದಕೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ, ಮಹನ್ತೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ। ಸೀಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆದಿ ಚರಣಂ ಸಂಯಮೋ ಸಂವರೋ ಮುಖಂ ಪಮುಖಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ - ಅಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ।

ಕತಮಾ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ।

ಕತಮಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಸೋ ಇದಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇಮೇ ಆಸವಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ , ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। **ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಹಾತವೇತಿ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಜಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಹಾತವೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಚ ಯಾ ಪುಬ್ಬೇ, ಹಾಯತೇ ವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಸಾ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಹಾತವೇ”ತಿ॥

೫೩. ಸಙ್ಕಪ್ಪೇಹಿ ಪರೇತೋ ಸೋ, ಕಪಣೋ ವಿಯ ಝಾಯತಿ।
ಸುತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ನಿಗ್ಘೋಸಂ, ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ತಥಾವಿಧೋ॥

ಸಙ್ಕಪ್ಪೇಹಿ ಪರೇತೋ ಸೋ, ಕಪಣೋ ವಿಯ ಝಾಯತೀತಿ। ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಿಹಿತೋ ಕಪಣೋ ವಿಯ ಮನ್ದೋ ವಿಯ ಮೋಮೂಹೋ ವಿಯ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ [ಅವಜ್ಝಾಯತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಯಥಾ ಉಲೂಕೋ ರುಕ್ಖಸಾಖಾಯಂ ಮೂಸಿಕಂ ಮಗಯಮಾನೋ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ, ಯಥಾ ಕೋತ್ಥು ನದೀತೀರೇ ಮಚ್ಛೇ ಮಗಯಮಾನೋ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ, ಯಥಾ ಬಿಳಾರೋ ಸನ್ಧಿಸಮಲಸಙ್ಕಟಿರೇ ಮೂಸಿಕಂ ಮಗಯಮಾನೋ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ, ಯಥಾ ಗದ್ರಭೋ ವಹಚ್ಛಿನ್ನೋ ಸನ್ಧಿಸಮಲಸಙ್ಕಟಿರೇ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ; ಏವಮೇವಂ ಸೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಕೋ ಕಾಮಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಿಹಿತೋ ಕಪಣೋ ವಿಯ ಮನ್ದೋ ವಿಯ ಮೋಮೂಹೋ ವಿಯ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತೀತಿ – ಸಙ್ಕಪ್ಪೇಹಿ ಪರೇತೋ ಸೋ ಕಪಣೋ ವಿಯ ಝಾಯತಿ।

ಸುತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ನಿಗ್ಘೋಸಂ, ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ತಥಾವಿಧೋತಿ। ಪರೇಸನ್ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಾ ವಾ ಆಚರಿಯಾ ವಾ ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಾ ವಾ ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಸಮ್ಭತ್ತಾ ವಾ ಸಹಾಯಾ ವಾ ಚೋದೇನ್ತಿ – “ತಸ್ಸ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಅಲಾಭಾ, ತಸ್ಸ ತೇ ದುಲ್ಲದ್ಧಂ, ಯಂ ತ್ವಂ ಏವರೂಪಂ ಉಳಾರಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಅರಿಯಗಣಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಹೀನಸ್ಸ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ಬುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋಸಿ। ಸದ್ಧಾಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರೀಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪಮ್ಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯಮ್ಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸತಿಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾಪಿ ನಾಮ ತೇ ನಾಹೋಸಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ”ತಿ। ತೇಸಂ ವಚನಂ ಬ್ಯಪ್ಪಥಂ ದೇಸನಂ ಅನುಸಾಸನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಣಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಧಾರಯಿತ್ವಾ ಉಪಲಕ್ಖಯಿತ್ವಾ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ, ಪೀಳಿತೋ ಘಟ್ಟಿತೋ ಬ್ಯಾಧಿತೋ ದೋಮನಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। **ತಥಾವಿಧೋತಿ** ತಥಾವಿಧೋ ತಾದಿಸೋ ತಸ್ಸಣ್ಠಿತೋ ತಪ್ಪಕಾರೋ ತಪ್ಪಟಿಭಾಗೋ। ಯೋ ಸೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಕೋತಿ – ಸುತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ನಿಗ್ಘೋಸಂ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ತಥಾವಿಧೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

“ಸಙ್ಕಪ್ಪೇಹಿ ಪರೇತೋ ಸೋ, ಕಪಣೋ ವಿಯ ಝಾಯತಿ।
ಸುತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ನಿಗ್ಘೋಸಂ, ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ತಥಾವಿಧೋ”ತಿ॥

೫೪. ಅಥ ಸತ್ಥಾನಿ ಕುರುತೇ, ಪರವಾದೇಹಿ ಚೋದಿತೋ।
ಏಸ ಖ್ವಸ್ಸ ಮಹಾಗೇಧೋ, ಮೋಸವಜ್ಜಂ ಪಗಾಹತಿ [ಸಂಗಾಹತಿ (ಕ॰)] ॥

ಅಥ ಸತ್ಥಾನಿ ಕುರುತೇ, ಪರವಾದೇಹಿ ಚೋದಿತೋತಿ। ಅಥಾತಿ ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ – ಅಥಾತಿ। **ಸತ್ಥಾನೀತಿ** ತೀಣಿ ಸತ್ಥಾನಿ – ಕಾಯಸತ್ಥಂ, ವಚೀಸತ್ಥಂ, ಮನೋಸತ್ಥಂ। ತಿವಿಧಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಕಾಯಸತ್ಥಂ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀಸತ್ಥಂ, ತಿವಿಧಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋಸತ್ಥಂ।

ಪರವಾದೇಹಿ ಚೋದಿತೋತಿ। ಉಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ವಾ ಆಚರಿಯೇಹಿ ವಾ ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕೇಹಿ ವಾ ಸಮಾನಾಚರಿಯಕೇಹಿ ವಾ ಮಿತ್ತೇಹಿ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠೇಹಿ ವಾ ಸಮ್ಭತ್ತೇಹಿ ವಾ ಸಹಾಯೇಹಿ ವಾ ಚೋದಿತೋ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸತಿ। "ಅಭಿರತೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೋಸಿಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ಮಾತಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ, ತೇನಮ್ಹಿ ವಿಬ್ಭನ್ತೋ"ತಿ ಭಣತಿ । "ಪಿತಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬೋ , ತೇನಮ್ಹಿ ವಿಬ್ಭನ್ತೋ"ತಿ ಭಣತಿ। "ಭಾತಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬೋ... ಭಗಿನೀ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ... ಪುತ್ತೋ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬೋ... ಧೀತಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ... ಮಿತ್ತಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ... ಅಮಚ್ಚಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ... ಞಾತಕಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ... ಸಾಲೋಹಿತಾ ಮೇ ಪೋಸೇತಬ್ಬಾ, ತೇನಮ್ಹಿ ವಿಬ್ಭನ್ತೋ"ತಿ ಭಣತಿ। ವಚೀಸತ್ಥಂ ಕರೋತಿ ಸಙ್ಖರೋತಿ ಜನೇತಿ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ - ಅಥ ಸತ್ಥಾನಿ ಕುರುತೇ, ಪರವಾದೇಹಿ ಚೋದಿತೋ।

ಏಸ ಖ್ವಸ್ಸ ಮಹಾಗೇಧೋತಿ। ಏಸೋ ತಸ್ಸ ಮಹಾಗೇಧೋ ಮಹಾವನಂ ಮಹಾಗಹನಂ ಮಹಾಕನ್ತಾರೋ ಮಹಾವಿಸಮೋ ಮಹಾಕುಟಿಲೋ ಮಹಾಪಙ್ಕೋ ಮಹಾಪಲಿಪೋ ಮಹಾಪಲಿಬೋಧೋ ಮಹಾಬನ್ಧನಂ, ಯದಿದಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೋತಿ - ಏಸ ಖ್ವಸ್ಸ ಮಹಾಗೇಧೋ।

ಮೋಸವಜ್ಜಂ ಪಗಾಹತೀತಿ। ಮೋಸವಜ್ಜಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮುಸಾವಾದೋ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಭಗ್ಗತೋ ವಾ ಪರಿಸಗ್ಗತೋ ವಾ ಞಾತಿಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಪೂಗಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ರಾಜಕುಲಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಅಭಿನೀತೋ ಸಕ್ಖಿಪುಟ್ಠೋ - "ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ವದೇಹೀ"ತಿ, ಸೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - "ಜಾನಾಮೀ"ತಿ, "ಜಾನಂ" ವಾ ಆಹ - "ನ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - "ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - "ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಇತಿ ಅತ್ತಹೇತು ವಾ ಪರಹೇತು ವಾ ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಹೇತು ವಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮೋಸವಜ್ಜಂ।

ಅಪಿ ಚ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। ಪುಬ್ಬೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ, ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ, ಭಣಿತಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ। ಇಮೇಹಿ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। ಅಪಿ ಚ ಚತೂಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। ಪುಬ್ಬೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ, ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ, ಭಣಿತಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ, ವಿನಿಧಾಯ ದಿಟ್ಠಿಂ। ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। ಅಪಿ ಚ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ... ಛಹಾಕಾರೇಹಿ... ಸತ್ತಹಾಕಾರೇಹಿ... ಅಟ್ಠಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। ಪುಬ್ಬೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ, ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ, ಭಣಿತಸ್ಸ ಹೋತಿ - "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ, ವಿನಿಧಾಯ ದಿಟ್ಠಿಂ, ವಿನಿಧಾಯ ಖನ್ತಿಂ, ವಿನಿಧಾಯ ರುಚಿಂ, ವಿನಿಧಾಯ ಸಞ್ಞಂ, ವಿನಿಧಾಯ ಭಾವಂ। ಇಮೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। **ಮೋಸವಜ್ಜಂ ಪಗಾಹತೀತಿ**। ಮೋಸವಜ್ಜಂ ಪಗಾಹತಿ ಓಗಾಹತಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹತಿ ಪವಿಸತೀತಿ - ಮೋಸವಜ್ಜಂ ಪಗಾಹತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅಥ ಸತ್ಥಾನಿ ಕುರುತೇ, ಪರವಾದೇಹಿ ಚೋದಿತೋ।
ಏಸ ಖ್ವಸ್ಸ ಮಹಾಗೇಧೋ, ಮೋಸವಜ್ಜಂ ಪಗಾಹತೀ"ತಿ॥

೫೫. ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾತೋ, ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ [ಏಕಚರಿಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ।**
ಸ ಚಾಪಿ ಮೇಥುನೇ ಯುತ್ತೋ, ಮನ್ದೋವ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ॥

ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾತೋತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಭಾವೇ ಕಿತ್ತಿ ವಣ್ಣಗತೋ ಹೋತಿ - "ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ ಕಲ್ಯಾಣಪಟಿಭಾನೋ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋತಿ ವಾ ವಿನಯಧರೋತಿ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰...

ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ"ತಿ ವಾ । ಏವಂ ಞಾತೋ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾತೋ ಸಮಞ್ಞಾತೋ ಹೋತೀತಿ - ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾತೋ।

ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ - ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ವಾ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ವಾ। ಕಥಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ? ಸಬ್ಬಂ ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ। ಕಥಂ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ? ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಏಕೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋತಿ - ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ।

ಸ ಚಾಪಿ ಮೇಥುನೇ ಯುತ್ತೋತಿ। **ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಗಾಮಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। **ಸ ಚಾಪಿ ಮೇಥುನೇ ಯುತ್ತೋತಿ**। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇ ಯುತ್ತೋ [ಯುತ್ತೋ ಸಂಯುತ್ತೋ (ಸೀ॰)] ಪಯುತ್ತೋ ಆಯುತ್ತೋ ಸಮಾಯುತ್ತೋತಿ - ಸ ಚಾಪಿ ಮೇಥುನೇ ಯುತ್ತೋ।

ಮನ್ದೋವ ಪರಿಕಿಸ್ಸತೀತಿ। ಕಪಣೋ ವಿಯ ಮನ್ದೋ ವಿಯ ಮೋಮೂಹೋ ವಿಯ ಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಲಿಸ್ಸತಿ। ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಯತಿ, ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಲಿಸ್ಸತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತಿ - ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ , ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಚಿರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ [ಖಾರಾಪಟಿಚ್ಛಕಮ್ಪಿ (ಕ॰)] ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತಿ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಲಿಸ್ಸತಿ।

ಅಥ ವಾ ಕಾಮತಣ್ಹಾಯ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ನಾವಾಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ, ಸೀತಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇಹಿ ಪೀಳಿಯಮಾನೋ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾಯ ಮಿಯ್ಯಮಾನೋ ತಿಗುಮ್ಬಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಕ್ಕೋಲಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಕ್ಕಸೀಲಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಕಾಲಮುಖಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುರಪೂರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವೇಸುಙ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವೇರಾಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಜವಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಾಮಲಿಂ [ಕಮಲಿಂ (ಸ್ಯಾ॰), ತಂಮಲಿಂ (ಕ॰)] ಗಚ್ಛತಿ, ವಙ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಳಬನ್ಧನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುವಣ್ಣಕೂಟಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಮ್ಬಪಾಣಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುಪ್ಪಾದಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಾರುಕಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುರಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಙ್ಗಲೋಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಙ್ಗಣಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸರಮತಂ ಗಣಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯೋನಂ ಗಚ್ಛತಿ , ಪರಮಯೋನಂ [ಪೀನಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಗಚ್ಛತಿ, ವಿನಕಂ [ನವಕಂ (ಸೀ॰)] ಗಚ್ಛತಿ, ಮೂಲಪದಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮರುಕನ್ತಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಜಣ್ಣುಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಜಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೇಣ್ಡಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಙ್ಕುಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಛತ್ತಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವಂಸಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕುಣಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೂಸಿಕಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ದರಿಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವೇತ್ತಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಲಿಸ್ಸತಿ।

ಗವೇಸನ್ತೋ ನ ವಿನ್ದತಿ, ಅಲಾಭಮೂಲಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಲಿಸ್ಸತಿ।

ಗವೇಸನ್ತೋ ವಿನ್ದತಿ, ಲದ್ಧಾಪಿ ಆರಕ್ಖಮೂಲಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ - “ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಭೋಗೇ ನೇವ ರಾಜಾನೋ ಹರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಚೋರಾ ಹರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಅಗ್ಗೀ ದಹೇಯ್ಯುಂ, ನ ಉದಕಂ ವಹೇಯ್ಯ, ನ ಅಪಿಯಾ ದಾಯಾದಾ ಹರೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಆರಕ್ಖತೋ ಗೋಪಯತೋ ತೇ ಭೋಗಾ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೋ ವಿಪ್ಪಯೋಗಮೂಲಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕಿಲಿಸ್ಸತೀತಿ - ಸ ಚಾಪಿ ಮೇಥುನೇ ಯುತ್ತೋ, ಮನ್ದೋವ ಪರಿಕಿಸ್ಸತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಸಮಞ್ಞಾತೋ, ಏಕಚರಿಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೋ।
ಸ ಚಾಪಿ ಮೇಥುನೇ ಯುತ್ತೋ, ಮನ್ದೋವ ಪರಿಕಿಸ್ಸತೀ”ತಿ॥

೫೭. ಏತಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾ, ಮುನಿಂ ಪುಬ್ಬಾಪರೇ ಇಧ।
ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕಯಿರಾ, ನ ನಿಸೇವೇಥ ಮೇಥುನಂ॥

ಏತಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾ, ಮುನಿ ಪುಬ್ಬಾಪರೇ ಇಧಾತಿ। **ಏತ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಭಾವೇ ಯಸೋ ಚ ಕಿತ್ತಿ ಚ, ಅಪರಭಾಗೇ ಬುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಘಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಸ್ಸ ಅಯಸೋ ಚ ಅಕಿತ್ತಿ ಚ; ಏತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಿಪತ್ತಿಞ್ಚ। **ಞತ್ವಾ**ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। **ಮುನೀ**ತಿ। **ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಖನ್ತಿಯಾ ಇಮಿಸ್ಸಾ ರುಚಿಯಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆದಾಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿನಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಾವಚನೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇತಿ - ಏತಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾ ಮುನಿ ಪುಬ್ಬಾಪರೇ ಇಧ।

ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕಯಿರಾತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಏಕಚರಿಯಂ ದಳಹಂ ಕರೇಯ್ಯ - ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ವಾ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ವಾ। ಕಥಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯ? ಸಬ್ಬಂ ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಞಾತಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸನ್ನಿಧಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಕಿಞ್ಚನಭಾವಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಏಕೋ ಚರೇಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯ।

ಕಥಂ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯ? ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಏಕೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ। ಸೋ ಏಕೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಏಕೋ ಚರೇಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಗಣಾವವಸ್ಸಗ್ಗಟ್ಠೇನ ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ - ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಥಿರಂ ಕರೇಯ್ಯ, ದಳ್ಹಂ ಸಮಾದಾನೋ ಅಸ್ಸ, ಅವಟ್ಠಿತಸಮಾದಾನೋ ಅಸ್ಸ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ - ಏಕಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕಯಿರಾ।

ನ ನಿಸೇವೇಥ ಮೇಥುನನ್ತಿ। **ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಗಾಮಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ ನ ನಿಸೇವೇಯ್ಯ ನ ಸಂಸೇವೇಯ್ಯ ನ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯ ನ ಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ನ ನಿಸೇವೇಥ ಮೇಥುನಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಏತಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾ, ಮುನಿ ಪುಬ್ಬಾಪರೇ ಇಧ।
ಏಕಚ್ಚರಿಯಂ ದಳ್ಹಂ ಕಯಿರಾ, ನ ನಿಸೇವೇಥ ಮೇಥುನ"ನ್ತಿ॥

೫೭. ವಿವೇಕಞ್ಞೇವ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಏತಂ ಅರಿಯಾನಮುತ್ತಮಂ।
ನ ತೇನ ಸೇಟ್ಠೋ ಮಞ್ಞೇಥ, ಸ ವೇ ನಿಬ್ಬಾನಸನ್ತಿಕೇ॥

ವಿವೇಕಞ್ಞೇವ ಸಿಕ್ಖೇಥಾತಿ। **ವಿವೇಕೋತಿ** ತಯೋ ವಿವೇಕಾ - ಕಾಯವಿವೇಕೋ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ, ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕತಮೋ ಕಾಯವಿವೇಕೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕಾಯವಿವೇಕೋ ಚ ವಿವೇಕಟ್ಠಕಾಯಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತಾನಂ। ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ ಚ ಪರಿಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನಂ ಪರಮವೋದಾನಪ್ಪತ್ತಾನಂ। ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ಚ ನಿರೂಪಧೀನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿಸಙ್ಖಾರಗತಾನಂ। **ಸಿಕ್ಖಾತಿ** ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। **ವಿವೇಕಞ್ಞೇವ ಸಿಕ್ಖೇಥಾತಿ** ವಿವೇಕಞ್ಞೇವ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ವಿವೇಕಞ್ಞೇವ ಸಿಕ್ಖೇಥ।

ಏತಂ ಅರಿಯಾನಮುತ್ತಮನ್ತಿ। **ಅರಿಯಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾ ಚ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ। ಅರಿಯಾನಂ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಯದಿದಂ ವಿವೇಕಚರಿಯಾತಿ - ಏತಂ ಅರಿಯಾನಮುತ್ತಮಂ।

ನ ತೇನ ಸೇಟ್ಠೋ ಮಞ್ಞೇಥಾತಿ। ಕಾಯವಿವೇಕಚರಿಯಾಯ ಉನ್ನತಿಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಉನ್ನಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಮಾನಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಥಾಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಥಮ್ಭಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ತೇನ ಮಾನಂ ಜನೇಯ್ಯ, ನ ತೇನ ಥದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಪತ್ಥದ್ಧೋ ಪಗ್ಗಹಿತಸಿರೋತಿ - ತೇನ ಸೇಟ್ಠೋ ನ ಮಞ್ಞೇಥ।

ಸ ವೇ ನಿಬ್ಬಾನಸನ್ತಿಕೇತಿ। ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಾಮನ್ತಾ ಆಸನ್ನೇ ಅವಿದೂರೇ ಉಪಕಟ್ಠೇತಿ - ಸ ವೇ ನಿಬ್ಬಾನಸನ್ತಿಕೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ವಿವೇಕಞ್ಞೇವ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಏತಂ ಅರಿಯಾನಮುತ್ತಮಂ।
ನ ತೇನ ಸೇಟ್ಠೋ ಮಞ್ಞೇಥ, ಸ ವೇ ನಿಬ್ಬಾನಸನ್ತಿಕೇ"ತಿ॥

೫೮. ರಿತ್ತಸ್ಸ ಮುನಿನೋ ಚರತೋ, ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋ।
ಓಘತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಕಾಮೇಸು ಗಧಿತಾ ಪಜಾ॥

ರಿತ್ತಸ್ಸ ಮುನಿನೋ ಚರತೋತಿ। ರಿತ್ತಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ , ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ರಿತ್ತಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ। ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ…ಪೇ॰… ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ… ರಾಗೇನ… ದೋಸೇನ… ಮೋಹೇನ… ಕೋಧೇನ… ಉಪನಾಹೇನ… ಮಕ್ಖೇನ… ಪಳಾಸೇನ… ಇಸ್ಸಾಯ… ಮಚ್ಛರಿಯೇನ… ಮಾಯಾಯ… ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ… ಥಮ್ಭೇನ… ಸಾರಮ್ಭೇನ… ಮಾನೇನ… ಅತಿಮಾನೇನ…

ಮದೇನ… ಪಮಾದೇನ… ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ… ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ… ಸಬ್ಬದರಥೇಹಿ… ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹೇಹಿ… ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪೇಹಿ… ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ರಿತ್ತಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ। **ಮುನಿನೋತಿ।** **ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಚರತೋತಿ** ಚರತೋ ವಿಹರತೋ ಇರಿಯತೋ ವತ್ತತೋ ಪಾಲಯತೋ ಯಪಯತೋ ಯಾಪಯತೋತಿ - ರಿತ್ತಸ್ಸ ಮುನಿನೋ ಚರತೋ।

ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋತಿ। **ಕಾಮಾತಿ** ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಚತ್ತಕಾಮೋ ವನ್ತಕಾಮೋ ಮುತ್ತಕಾಮೋ ಪಹೀನಕಾಮೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಕಾಮೋ, ವೀತರಾಗೋ ಚತ್ತರಾಗೋ ವನ್ತರಾಗೋ ಮುತ್ತರಾಗೋ ಪಹೀನರಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠರಾಗೋ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ [ಸೀತೀಭೂತೋ (ಸೀ॰)] ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋ।

ಓಘತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಕಾಮೇಸು ಗಧಿತಾ ಪಜಾತಿ। **ಪಜಾತಿ** ಸತ್ತಾಧಿವಚನಂ ಪಜಾ ಕಾಮೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾ। ತೇ ಕಾಮೋಘಂ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಭವೋಘಂ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೋಘಂ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜೋಘಂ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಪಥಂ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಉತ್ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ನಿತ್ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ವೀತಿವತ್ತಸ್ಸ ಪಾರಂ ಗತಸ್ಸ ಪಾರಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಗತಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಕೋಟಿಂ ಗತಸ್ಸ ಕೋಟಿಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯನ್ತಂ ಗತಸ್ಸ ಪರಿಯನ್ತಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ವೋಸಾನಂ ಗತಸ್ಸ ವೋಸಾನಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ತಾಣಂ ಗತಸ್ಸ ತಾಣಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಲೇಣಂ ಗತಸ್ಸ ಲೇಣಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಸರಣಂ ಗತಸ್ಸ ಸರಣಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಅಭಯಂ ಗತಸ್ಸ ಅಭಯಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಅಚ್ಚುತಂ ಗತಸ್ಸ ಅಚ್ಚುತಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಅಮತಂ ಗತಸ್ಸ ಅಮತಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಪತ್ಥಯನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತಿ। ಯಥಾ ಇಣಾಯಿಕಾ ಆನಣ್ಯಂ [ಆಣಣ್ಯಂ (ಅಟ್ಠ॰)] ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಯಥಾ ಆಬಾಧಿಕಾ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಯಥಾ ಬನ್ಧನಬದ್ಧಾ ಬನ್ಧನಮೋಕ್ಖಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಯಥಾ ದಾಸಾ ಭುಜಿಸ್ಸಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಯಥಾ ಕನ್ತಾರದ್ಧಾನಪಕ್ಖನ್ದಾ [ಕನ್ತಾರದ್ಧಾನಪಕ್ಖನ್ತಾ (ಸೀ॰), ಕನ್ತಾರದ್ಧಾನಪಕ್ಖನ್ನಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಖೇಮನ್ತಭೂಮಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಪಜಾ ಕಾಮೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾ ತೇ ಕಾಮೋಘಂ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಭವೋಘಂ ತಿಣ್ಣಸ್ಸ…ಪೇ॰… ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಪತ್ಥಯನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತೀತಿ - ಓಘತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಕಾಮೇಸು ಗಧಿತಾ ಪಜಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ರಿತ್ತಸ್ಸ ಮುನಿನೋ ಚರತೋ, ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋ।
> ಓಘತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಪಿಹಯನ್ತಿ, ಕಾಮೇಸು ಗಧಿತಾ ಪಜಾ”ತಿ॥

ತಿಸ್ಸಮೇತ್ತೇಯ್ಯಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಸತ್ತಮೋ।

೮. ಪಸೂರಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಪಸೂರಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೫೯. ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹು।

ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನಾ, ಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೇಸು ಪುಥೂ ನಿವಿಟ್ಠಾ॥

ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತೀತಿ। ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ ... ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ... ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ... ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ... ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ... ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತಿ।

ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹೂತಿ। ಅತ್ತನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಪರವಾದೇ ಖಿಪನ್ತಿ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। "ಸೋ ಸತ್ಥಾ ನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮೋ ನ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ , ಗಣೋ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ದಿಟ್ಠಿ ನ ಭದ್ದಿಕಾ, ಪಟಿಪದಾ ನ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ , ಮಗ್ಗೋ ನ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುದ್ಧಿ ವಾ ವಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಮುತ್ತಿ ವಾ ವಿಮುತ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುತ್ತಿ ವಾ, ನ ತತ್ಥ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ, ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾ"ತಿ - ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ವದನ್ತಿ ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹು।

ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನಾತಿ। ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತಾತಿ ಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ಆನಿಸ್ಸಿತಾ [ಪತಿಟ್ಠಿತಾ (ಸೀ॰), ಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ। **ಸುಭಂ ವದಾನಾತಿ** ಸುಭವಾದಾ ಸೋಭನವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ [ಧೀರವಾದಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನಾ।

ಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೇಸು ಪುಥೂ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ। ಪುಥೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪುಥೂ ಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೇಸು ನಿವಿಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೇಸು ಪುಥೂ ನಿವಿಟ್ಠಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹು।

ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನಾ, ಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೇಸು ಪುಥೂ ನಿವಿಟ್ಠಾ"ತಿ॥

೯೦. **ತೇ ವಾದಕಾಮಾ ಪರಿಸಂ ವಿಗಯ್ಹ, ಬಾಲಂ ದಹನ್ತೀ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ।**

ವದನ್ತಿ ತೇ ಅಞ್ಞಸಿತಾ ಕಥೋಜ್ಜಂ, ಪಸಂಸಕಾಮಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾ॥

ತೇ ವಾದಕಾಮಾ ಪರಿಸಂ ವಿಗಯ್ಹಾತಿ। ತೇ ವಾದಕಾಮಾತಿ ತೇ ವಾದಕಾಮಾ ವಾದತ್ಥಿಕಾ ವಾದಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ವಾದಪುರೇಕ್ಖಾರಾ ವಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಚರನ್ತಾ। **ಪರಿಸಂ ವಿಗಯ್ಹಾತಿ** ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ ಸಮಣಪರಿಸಂ ವಿಗಯ್ಹ ಓಗಯ್ಹ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾತಿ - ತೇ ವಾದಕಾಮಾ ಪರಿಸಂ ವಿಗಯ್ಹ।

ಬಾಲಂ ದಹನ್ತೀ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಮಿಥೂತಿ ದ್ವೇ ಜನಾ ದ್ವೇ ಕಲಹಕಾರಕಾ ದ್ವೇ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ ದ್ವೇ ಭಸ್ಸಕಾರಕಾ ದ್ವೇ ವಿವಾದಕಾರಕಾ ದ್ವೇ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕಾ ದ್ವೇ ವಾದಿನೋ ದ್ವೇ ಸಲ್ಲಾಪಕಾ; ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬಾಲತೋ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ ದಹನ್ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ದಕ್ಖನ್ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ - ಬಾಲಂ ದಹನ್ತೀ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ।

ವದನ್ತಿ ತೇ ಅಞ್ಞಸಿತಾ ಕಥೋಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ಆನಿಸ್ಸಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾ। **ಕಥೋಜ್ಜಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಕಲಹೋ ಭಣ್ಡನಂ ವಿಗ್ಗಹೋ ವಿವಾದೋ ಮೇಧಗಂ। ಅಥ ವಾ **ಕಥೋಜ್ಜನ್ತಿ** ಅನೋಜವನ್ತೀ ನಿಸಾಕಥಾ ಕಥೋಜ್ಜಂ ವದನ್ತಿ, ಕಲಹಂ ವದನ್ತಿ, ಭಣ್ಡನಂ ವದನ್ತಿ, ವಿಗ್ಗಹಂ ವದನ್ತಿ, ವಿವಾದಂ ವದನ್ತಿ, ಮೇಧಗಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ವದನ್ತಿ ತೇ ಅಞ್ಞಸಿತಾ ಕಥೋಜ್ಜಂ।

ಪಸಂಸಕಾಮಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ। ಪಸಂಸಕಾಮಾತಿ ಪಸಂಸಕಾಮಾ ಪಸಂಸತ್ಥಿಕಾ ಪಸಂಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಸಂಸಪುರೇಕ್ಖಾರಾ ಪಸಂಸಪರಿಯೇಸನಂ ಚರನ್ತಾ। **ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ** ಕುಸಲವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಪಸಂಸಕಾಮಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ತೇ ವಾದಕಾಮಾ ಪರಿಸಂ ವಿಗಯ್ಹ, ಬಾಲಂ ದಹನ್ತೀ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ।

ವದನ್ತಿ ತೇ ಅಞ್ಞಸಿತಾ ಕಥೋಜ್ಜಂ, ಪಸಂಸಕಾಮಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾ”ತಿ॥

೯೧. **ಯುತ್ತೋ ಕಥಾಯಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ, ಪಸಂಸಮಿಚ್ಛಂ ವಿನಿಘಾತಿ ಹೋತಿ।**

ಅಪಾಹತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ, ನಿನ್ದಾಯ ಸೋ ಕುಪ್ಪತಿ ರನ್ಧಮೇಸೀ॥

ಯುತ್ತೋ ಕಥಾಯಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇತಿ। ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾಯ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾಯ ವಾ ಗಹಪತಿಪರಿಸಾಯ ವಾ ಸಮಣಪರಿಸಾಯ ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಅತ್ತನೋ ಕಥಾಯಂ ಯುತ್ತೋ ಪಯುತ್ತೋ ಆಯುತ್ತೋ ಸಮಾಯುತ್ತೋ ಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಕಥೇತುನ್ತಿ - ಯುತ್ತೋ ಕಥಾಯಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ।

ಪಸಂಸಮಿಚ್ಛಂ ವಿನಿಘಾತಿ ಹೋತೀತಿ। ಪಸಂಸಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ಪಸಂಸಂ ಥೋಮನಂ ಕಿತ್ತಿಂ ವಣ್ಣಹಾರಿಯಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಪಿಹಯನ್ತೋ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತೋ। **ವಿನಿಘಾತಿ ಹೋತೀತಿ** ಪುಬ್ಬೇವ ಸಲ್ಲಾಪಾ ಕಥಂಕಥೀ ವಿನಿಘಾತೀ ಹೋತಿ। “ಜಯೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಾಜಯೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಥಂ ನಿಗ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ವಿಸೇಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಪಟಿವಿಸೇಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಆವೇಠಿಯಂ [ಆವೇಧಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಂ [ನಿಬ್ಬೇಧಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಛೇದಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಮಣ್ಡಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ, ಏವಂ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಲ್ಲಾಪಾ ಕಥಂಕಥೀ ವಿನಿಘಾತಿ ಹೋತೀತಿ - ಪಸಂಸಮಿಚ್ಛಂ ವಿನಿಘಾತಿ ಹೋತಿ।

ಅಪಾಹತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಮಙ್ಕು ಹೋತೀತಿ। ಯೇ ತೇ ಪಞ್ಹವೀಮಂಸಕಾ ಪರಿಸಾ ಪಾರಿಸಜ್ಜಾ ಪಾಸಾರಿಕಾ [ಪಾಸನಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰)], ತೇ ಅಪಹರನ್ತಿ। “ಅತ್ಥಾಪಗತಂ ಭಣಿತ”ನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಅಪಹರನ್ತಿ, “ಬ್ಯಞ್ಜನಾಪಗತಂ ಭಣಿತ”ನ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಅಪಹರನ್ತಿ, “ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಾಪಗತಂ ಭಣಿತ”ನ್ತಿ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಅಪಹರನ್ತಿ, “ಅತ್ಥೋ ತೇ ದುನ್ನೀತೋ, ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ತೇ ದುರೋಪಿತಂ, ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಂ ತೇ ದುನ್ನೀತಂ ದುರೋಪಿತಂ, ನಿಗ್ಗಹೋ ತೇ ಅಕತೋ, ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ವಿಸೇಸೋ ತೇ ಅಕತೋ, ಪಟಿವಿಸೇಸೋ ತೇ ದುಕ್ಕಟೋ, ಆವೇಠಿಯಾ ತೇ ಅಕತಾ, ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಾ ತೇ ದುಕ್ಕಟಾ , ಭೇದೋ ತೇ ಅಕತೋ, ಮಣ್ಡಲಂ ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ ವಿಸಮಕಥಂ ದುಕ್ಕಥಿತಂ ದುಬ್ಭಣಿತಂ ದುಲ್ಲಪಿತಂ ದುರುತ್ತಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತ”ನ್ತಿ ಅಪಹರನ್ತಿ। **ಅಪಾಹತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಮಙ್ಕು ಹೋತೀತಿ** । ಅಪಾಹತಸ್ಮಿಂ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ಪೀಳಿತೋ ಘಟ್ಟಿತೋ ಬ್ಯಾಧಿತೋ ದೋಮನಸ್ಸಿತೋ ಹೋತೀತಿ - ಅಪಾಹತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ।

ನಿನ್ದಾಯ ಸೋ ಕುಪ್ಪತಿ ರನ್ಧಮೇಸೀತಿ। ನಿನ್ದಾಯ ಗರಹಾಯ ಅಕಿತ್ತಿಯಾ ಅವಣ್ಣಹಾರಿಕಾಯ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತೀತಿ - ನಿನ್ದಾಯ ಸೋ ಕುಪ್ಪತಿ। **ರನ್ಧಮೇಸೀತಿ** ವಿರನ್ಧಮೇಸೀ ಅಪರದ್ಧಮೇಸೀ ಖಲಿತಮೇಸೀ ಗಳಿತಮೇಸೀ ವಿವರಮೇಸೀತಿ - ನಿನ್ದಾಯ ಸೋ ಕುಪ್ಪತಿ ರನ್ಧಮೇಸೀ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಯುತ್ತೋ ಕಥಾಯಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ, ಪಸಂಸಮಿಚ್ಛಂ ವಿನಿಘಾತಿ ಹೋತಿ।
> ಅಪಾಹತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ, ನಿನ್ದಾಯ ಸೋ ಕುಪ್ಪತಿ ರನ್ಧಮೇಸೀ”ತಿ॥

> ೬೨. **ಯಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಪರಿಹೀನಮಾಹು, ಅಪಾಹತಂ ಪಞ್ಹವಿಮಂಸಕಾಸೇ** [ಪಞ್ಹವಿಮಂಸಕಾ ಯೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ।
> **ಪರಿದೇವತಿ ಸೋಚತಿ ಹೀನವಾದೋ, ಉಪಚ್ಚಗಾ ಮನ್ತಿ ಅನುತ್ಥುನಾತಿ॥**

ಯಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಪರಿಹೀನಮಾಹೂತಿ ಯಂ ತಸ್ಸ ವಾದಂ ಹೀನಂ ನಿಹೀನಂ ಪರಿಹೀನಂ ಪರಿಹಾಪಿತಂ ನ ಪರಿಪೂರಿತಂ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಯಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಪರಿಹೀನಮಾಹು।

ಅಪಾಹತಂ ಪಞ್ಹವಿಮಂಸಕಾಸೇತಿ। ಯೇ ತೇ ಪಞ್ಹವೀಮಂಸಕಾ ಪರಿಸಾ ಪಾರಿಸಜ್ಜಾ ಪಾಸಾರಿಕಾ, ತೇ ಅಪಹರನ್ತಿ। “ಅತ್ಥಾಪಗತಂ ಭಣಿತ”ನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಅಪಹರನ್ತಿ, “ಬ್ಯಞ್ಜನಾಪಗತಂ ಭಣಿತ”ನ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಅಪಹರನ್ತಿ, “ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಾಪಗತಂ ಭಣಿತ”ನ್ತಿ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಅಪಹರನ್ತಿ, “ಅತ್ಥೋ ತೇ ದುನ್ನೀತೋ, ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ತೇ ದುರೋಪಿತಂ, ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಂ ತೇ ದುನ್ನೀತಂ ದುರೋಪಿತಂ, ನಿಗ್ಗಹೋ ತೇ ಅಕತೋ, ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ವಿಸೇಸೋ ತೇ ಅಕತೋ, ಪಟಿವಿಸೇಸೋ ತೇ ದುಕ್ಕಟೋ, ಆವೇಠಿಯಾ ತೇ ಅಕತಾ, ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಾ ತೇ ದುಕ್ಕಟಾ, ಭೇದೋ ತೇ ಅಕತೋ, ಮಣ್ಡಲಂ ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ ವಿಸಮಕಥಂ ದುಕ್ಕಥಿತಂ ದುಬ್ಭಣಿತಂ ದುಲ್ಲಪಿತಂ ದುರುತ್ತಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತ”ನ್ತಿ, ಅಪಹರನ್ತೀತಿ - ಅಪಾಹತಂ ಪಞ್ಹವಿಮಂಸಕಾಸೇ।

ಪರಿದೇವತಿ ಸೋಚತಿ ಹೀನವಾದೋತಿ। ಪರಿದೇವತೀತಿ “ಅಞ್ಞಂ ಮಯಾ ಆವಜ್ಜಿತಂ ಅಞ್ಞಂ ಚಿನ್ತಿತಂ ಅಞ್ಞಂ ಉಪಧಾರಿತಂ, ಅಞ್ಞಂ ಉಪಲಕ್ಖಿತಂ ಸೋ ಮಹಾಪಕ್ಖೋ ಮಹಾಪರಿಸೋ ಮಹಾಪರಿವಾರೋ; ಪರಿಸಾ ಚಾಯಂ ವಗ್ಗಾ, ನ ಸಮಗ್ಗಾ; ಸಮಗ್ಗಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಹೇತು ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ಪುನ ಭಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ, ಯಾ ಏವರೂಪಾ [ಯೋ ಏವರೂಪೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಾಚಾ ಪಲಾಪೋ ವಿಪ್ಪಲಾಪೋ ಲಾಲಪ್ಪೋ ಲಾಲಪ್ಪಾಯನಾ ಲಾಲಪ್ಪಾಯಿತತ್ತನ್ತಿ - ಪರಿದೇವತಿ। **ಸೋಚತೀತಿ** “ತಸ್ಸ ಜಯೋ”ತಿ ಸೋಚತಿ “ಮಯ್ಹಂ ಪರಾಜಯೋ”ತಿ ಸೋಚತಿ, “ತಸ್ಸ ಲಾಭೋ”ತಿ ಸೋಚತಿ, “ಮಯ್ಹಂ ಅಲಾಭೋ”ತಿ ಸೋಚತಿ, “ತಸ್ಸ ಯಸೋ”ತಿ ಸೋಚತಿ, “ಮಯ್ಹಂ ಅಯಸೋ”ತಿ ಸೋಚತಿ, “ತಸ್ಸ ಪಸಂಸಾ”ತಿ ಸೋಚತಿ, “ಮಯ್ಹಂ ನಿನ್ದಾ”ತಿ ಸೋಚತಿ, “ತಸ್ಸ ಸುಖ”ನ್ತಿ ಸೋಚತಿ, “ಮಯ್ಹಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಸೋಚತಿ, “ಸೋ ಸಕ್ಕತೋ ಗರುಕತೋ ಮಾನಿತೋ ಪೂಜಿತೋ ಅಪಚಿತೋ ಲಾಭೀ

ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ, ಅಹಮಸ್ಮಿ ಅಸಕ್ಕತೋ ಅಗರುಕತೋ ಅಮಾನಿತೋ ಅಪೂಜಿತೋ ಅನಪಚಿತೋ ನ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ - ಪರಿದೇವತಿ ಸೋಚತಿ। **ಹೀನವಾದೋ**ತಿ ಹೀನವಾದೋ ನಿಹೀನವಾದೋ ಪರಿಹೀನವಾದೋ ಪರಿಹಾಪಿತವಾದೋ ನ ಪರಿಪೂರವಾದೋತಿ - ಪರಿದೇವತಿ ಸೋಚತಿ ಹೀನವಾದೋ।

ಉಪಚ್ಚಗಾ ಮನ್ತಿ ಅನುತ್ಥುನಾತೀತಿ। ಸೋ ಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಅಚ್ಚಗಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ವೀತಿವತ್ತೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಉಪಚ್ಚಗಾ ಮನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ ಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಮದ್ದಯಿತ್ವಾ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಉಪಚ್ಚಗಾ ಮನ್ತಿ। ಅನುತ್ಥುನಾ ವುಚ್ಚತಿ ವಾಚಾ ಪಲಾಪೋ ವಿಪ್ಪಲಾಪೋ ಲಾಲಪ್ಪೋ ಲಾಲಪ್ಪಾಯನಾ ಲಾಲಪ್ಪಾಯಿತತ್ತನ್ತಿ - ಉಪಚ್ಚಗಾ ಮನ್ತಿ ಅನುತ್ಥುನಾತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಪರಿಹೀನಮಾಹು, ಅಪಾಹತಂ ಪಞ್ಹವಿಮಂಸಕಾಸೇ।
ಪರಿದೇವತಿ ಸೋಚತಿ ಹೀನವಾದೋ, ಉಪಚ್ಚಗಾ ಮನ್ತಿ ಅನುತ್ಥುನಾತೀ"ತಿ॥

೬೩. ಏತೇ ವಿವಾದಾ ಸಮಣೇಸು ಜಾತಾ, ಏತೇಸು ಉಗ್ಘಾತಿನಿಘಾತಿ ಹೋತಿ।
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ವಿರಮೇ ಕಥೋಜ್ಜಂ, ನ ಹಞ್ಞದತ್ಥತ್ಥಿ ಪಸಂಸಲಾಭಾ॥

ಏತೇ ವಿವಾದಾ ಸಮಣೇಸು ಜಾತಾತಿ। **ಸಮಣಾ**ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಬ್ಬಜೂಪಗತಾ ಪರಿಬ್ಬಜಸಮಾಪನ್ನಾ। ಏತೇ ದಿಟ್ಠಿಕಲಹಾ ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನಾ ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹಾ ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದಾ ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗಾ ಸಮಣೇಸು ಜಾತಾ ಸಞ್ಜಾತಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಪಾತುಭೂತಾತಿ - ಏತೇ ವಿವಾದಾ ಸಮಣೇಸು ಜಾತಾ।

ಏತೇಸು ಉಗ್ಘಾತಿನಿಘಾತಿ ಹೋತೀತಿ। ಜಯಪರಾಜಯೋ ಹೋತಿ, ಲಾಭಾಲಾಭೋ ಹೋತಿ, ಯಸಾಯಸೋ ಹೋತಿ, ನಿನ್ದಾಪಸಂಸಾ ಹೋತಿ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಹೋತಿ, ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಂ ಹೋತಿ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಅನುನಯಪಟಿಘಂ ಹೋತಿ, ಉಗ್ಘಾತಿತನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ, ಅನುರೋಧವಿರೋಧೋ ಹೋತಿ, ಜಯೇನ ಚಿತ್ತಂ ಉಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ ಪರಾಜಯೇನ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ, ಲಾಭೇನ ಚಿತ್ತಂ ಉಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ ಅಲಾಭೇನ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ, ಯಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ಉಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ ಅಯಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ, ಪಸಂಸಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ ನಿನ್ದಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ, ಸುಖೇನ ಚಿತ್ತಂ ಉಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖೇನ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ, ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ಉಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ, ಉನ್ನತಿಯಾ [ಉಣ್ಣತಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಚಿತ್ತಂ ಉಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತಿ ಓನತಿಯಾ [ಓಣತಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಘಾತಿತಂ ಹೋತೀತಿ - ಏತೇಸು ಉಗ್ಘಾತಿನಿಘಾತಿ ಹೋತಿ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ವಿರಮೇ ಕಥೋಜ್ಜನ್ತಿ। **ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಏತಂ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಲಹೇಸು ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನೇಸು ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹೇಸು ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದೇಸು ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗೇಸೂತಿ - **ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ವಿರಮೇ ಕಥೋಜ್ಜ**ನ್ತಿ। **ಕಥೋಜ್ಜ**ಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕಲಹೋ ಭಣ್ಡನಂ ವಿಗ್ಗಹೋ ವಿವಾದೋ ಮೇಧಗಂ। ಅಥ ವಾ **ಕಥೋಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಅನೋಜವನ್ತೀ ನಿಸಾಕಥಾ ಕಥೋಜ್ಜಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಕಲಹಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಭಣ್ಡನಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ವಿಗ್ಗಹಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ವಿವಾದಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಮೇಧಗಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಕಲಹಭಣ್ಡನವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮೇಧಗಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಕಲಹಭಣ್ಡನವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮೇಧಗಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಯುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ವಿರಮೇ ಕಥೋಜ್ಜಂ।

ನ ಹಞ್ಞದತ್ಥತ್ಥಿ ಪಸಂಸಲಾಭಾತಿ। ಪಸಂಸಲಾಭಾ ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ ಅತ್ತತ್ಥೋ ವಾ ಪರತ್ಥೋ ವಾ ಉಭಯತ್ಥೋ ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಉತ್ತಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ , ಗಮ್ಭೀರೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಗೂಳ್ಹೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನೇಯ್ಯೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನೀತೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಅನವಜ್ಜೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ವೋದಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಪರಮತ್ಥೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತೀತಿ - ನ ಹಞ್ಞದತ್ಥತ್ಥಿ ಪಸಂಸಲಾಭಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಏತೇ ವಿವಾದಾ ಸಮಣೇಸು ಜಾತಾ, ಏತೇಸು ಉಗ್ಘಾತಿನಿಘಾತಿ ಹೋತಿ।
> ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ವಿರಮೇ ಕಥೋಜ್ಜಂ, ನ ಹಞ್ಞದತ್ಥತ್ಥಿ ಪಸಂಸಲಾಭಾ"ತಿ॥

೬೪. ಪಸಂಸಿತೋ ವಾ ಪನ ತತ್ಥ ಹೋತಿ, ಅಕ್ಖಾಯ ವಾದಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ।
ಸೋ [ಸೋ ತಂ (ಸೀ॰)] **ಹಸ್ಸತೀ ಉನ್ನಮತೀ** [ಉಣ್ಣಮತೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] **ಚ ತೇನ, ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ತಮತ್ಥಂ ಯಥಾ ಮನೋ ಅಹು॥**

ಪಸಂಸಿತೋ ವಾ ಪನ ತತ್ಥ ಹೋತೀತಿ। ತತ್ಥಾತಿ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ಪಸಂಸಿತೋ ಥೋಮಿತೋ ಕಿತ್ತಿತೋ ವಣ್ಣಿತೋ ಹೋತೀತಿ - ಪಸಂಸಿತೋ ವಾ ಪನ ತತ್ಥ ಹೋತಿ।

ಅಕ್ಖಾಯ ವಾದಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇತಿ। ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾಯ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾಯ ವಾ ಗಹಪತಿಪರಿಸಾಯ ವಾ ಸಮಣಪರಿಸಾಯ ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಅತ್ತನೋ ವಾದಂ ಅಕ್ಖಾಯ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅನುವಾದಂ ಅಕ್ಖಾಯ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಥಮ್ಭಯಿತ್ವಾ ಬ್ರೂಹಯಿತ್ವಾ ದೀಪಯಿತ್ವಾ ಜೋತಯಿತ್ವಾ ವೋಹರಿತ್ವಾ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾತಿ - ಅಕ್ಖಾಯ ವಾದಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ।

ಸೋ ಹಸ್ಸತೀ ಉನ್ನಮತೀ ಚ ತೇನಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಜಯತ್ಥೇನ ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಹಟ್ಠೋ ಪಹಟ್ಠೋ ಅತ್ತಮನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಅಥ ವಾ ದನ್ತವಿದಂಸಕಂ ಹಸಮಾನೋ। **ಸೋ ಹಸ್ಸತೀ ಉನ್ನಮತೀ ಚ ತೇನಾತಿ** ಸೋ ತೇನ ಜಯತ್ಥೇನ ಉನ್ನತೋ ಹೋತಿ ಉನ್ನಮೋ ಧಜೋ ಸಮ್ಪಗ್ಗಾಹೋ ಕೇತುಕಮ್ಯತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ - ಸೋ ಹಸ್ಸತೀ ಉನ್ನಮತೀ ಚ ತೇನ।

ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ತಮತ್ಥಂ ಯಥಾ ಮನೋ ಅಹೂತಿ। ತಂ ಜಯತ್ಥಂ ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ವಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ। **ಯಥಾ ಮನೋ ಅಹೂತಿ** ಯಥಾ ಮನೋ ಅಹು, ಯಥಾ ಚಿತ್ತೋ ಅಹು, ಯಥಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಹು, ಯಥಾ ವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೂತಿ - ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ತಮತ್ಥಂ ಯಥಾ ಮನೋ ಅಹು।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಪಸಂಸಿತೋ ವಾ ಪನ ತತ್ಥ ಹೋತಿ, ಅಕ್ಖಾಯ ವಾದಂ ಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ।
> ಸೋ ಹಸ್ಸತೀ ಉನ್ನಮತೀ ಚ ತೇನ, ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ತಮತ್ಥಂ ಯಥಾ ಮನೋ ಅಹೂ"ತಿ॥

೬೫. ಯಾ ಉನ್ನತೀ ಸಾಸ್ಸ ವಿಘಾತಭೂಮಿ, ಮಾನಾತಿಮಾನಂ ವದತೇ ಪನೇಸೋ।
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥ, ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ॥

ಯಾ ಉನ್ನತೀ ಸಾಸ್ಸ ವಿಘಾತಭೂಮೀತಿ। ಯಾ ಉನ್ನತಿ ಉನ್ನಮೋ ಧಜೋ ಸಮ್ಪಗ್ಗಾಹೋ ಕೇತುಕಮ್ಯತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ - ಯಾ ಉನ್ನತಿ। **ಸಾಸ್ಸ ವಿಘಾತಭೂಮೀತಿ** ಸಾ ತಸ್ಸ ವಿಘಾತಭೂಮಿ ಉಪಘಾತಭೂಮಿ ಪೀಳನಭೂಮಿ ಘಟ್ಟನಭೂಮಿ ಉಪದ್ದವಭೂಮಿ ಉಪಸಗ್ಗಭೂಮೀತಿ - ಯಾ ಉನ್ನತೀ ಸಾಸ್ಸ ವಿಘಾತಭೂಮಿ।

ಮಾನಾತಿಮಾನಂ ವದತೇ ಪನೇಸೋತಿ। ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಾನಞ್ಚ ವದತಿ ಅತಿಮಾನಞ್ಚ ವದತೀತಿ - ಮಾನಾತಿಮಾನಂ ವದತೇ ಪನೇಸೋ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥಾತಿ। ಏತಂ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಲಹೇಸು ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನೇಸು ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹೇಸು ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದೇಸು ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗೇಸೂತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ। **ನ ವಿವಾದಯೇಥಾತಿ** ನ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯ ನ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ನ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಕಲಹಭಣ್ಡನವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮೇಧಗಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಕಲಹಭಣ್ಡನವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮೇಧಗಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಯುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥ।

ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತೀತಿ। **ಕುಸಲಾತಿ** ಯೇ ತೇ ಖನ್ಧಕುಸಲಾ ಧಾತುಕುಸಲಾ ಆಯತನಕುಸಲಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕುಸಲಾ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕುಸಲಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಕುಸಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಕುಸಲಾ ಬಲಕುಸಲಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕುಸಲಾ ಮಗ್ಗಕುಸಲಾ ಫಲಕುಸಲಾ ನಿಬ್ಬಾನಕುಸಲಾ, ತೇ ಕುಸಲಾ ದಿಟ್ಠಿಕಲಹೇನ ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನೇನ ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹೇನ ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದೇನ ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನ ವದನ್ತಿ ನ ಕಥೇನ್ತಿ ನ ಭಣನ್ತಿ ನ ದೀಪಯನ್ತಿ ನ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯಾ ಉನ್ನತೀ ಸಾಸ್ಸ ವಿಘಾತಭೂಮಿ, ಮಾನಾತಿಮಾನಂ ವದತೇ ಪನೇಸೋ।
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥ, ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತೀ"ತಿ॥

೭೮. **ಸೂರೋ ಯಥಾ ರಾಜಖಾದಾಯ ಪುಟ್ಠೋ, ಅಭಿಗಜ್ಜಮೇತಿ ಪಟಿಸೂರಮಿಚ್ಛಂ।**
ಯೇನೇವ ಸೋ ತೇನ ಪಲೇಹಿ ಸೂರ, ಪುಬ್ಬೇವ ನತ್ಥಿ ಯದಿದಂ ಯುಧಾಯ॥

ಸೂರೋ ಯಥಾ ರಾಜಖಾದಾಯ ಪುಟ್ಠೋತಿ। **ಸೂರೋತಿ** ಸೂರೋ ವೀರೋ ವಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅಭೀರೂ ಅಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಅಪಲಾಯೀ। **ರಾಜಖಾದಾಯ ಪುಟ್ಠೋತಿ** ರಾಜಖಾದನೀಯೇನ ರಾಜಭೋಜನೀಯೇನ ಪುಟ್ಠೋ ಪೋಸಿತೋ ಆಪಾದಿತೋ ವಡ್ಢಿತೋತಿ - ಸೂರೋ ಯಥಾ ರಾಜಖಾದಾಯ ಪುಟ್ಠೋ।

ಅಭಿಗಜ್ಜಮೇತಿ ಪಟಿಸೂರಮಿಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಗಜ್ಜನ್ತೋ ಉಗ್ಗಜ್ಜನ್ತೋ ಅಭಿಗಜ್ಜನ್ತೋ ಏತಿ ಉಪೇತಿ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ಪಟಿಸೂರಂ ಪಟಿಪುರಿಸಂ ಪಟಿಸತ್ತುಂ ಪಟಿಮಲ್ಲಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಪಿಹಯನ್ತೋ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತೋತಿ - ಅಭಿಗಜ್ಜಮೇತಿ ಪಟಿಸೂರಮಿಚ್ಛಂ।

ಯೇನೇವ ಸೋ ತೇನ ಪಲೇಹಿ ಸೂರಾತಿ। ಯೇನೇವ ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕೋ ತೇನ ಪಲೇಹಿ, ತೇನ ವಜ, ತೇನ ಗಚ್ಛ, ತೇನ ಅತಿಕ್ಕಮ, ಸೋ ತುಯ್ಹಂ ಪಟಿಸೂರೋ ಪಟಿಪುರಿಸೋ ಪಟಿಸತ್ತು ಪಟಿಮಲ್ಲೋತಿ - ಯೇನೇವ ಸೋ ತೇನ ಪಲೇಹಿ ಸೂರ।

ಪುಬ್ಬೇವ ನತ್ಥಿ ಯದಿದಂ ಯುಧಾಯಾತಿ। ಪುಬ್ಬೇವ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಯೇ ಪಟಿಸೇನಿಕರಾ ಕಿಲೇಸಾ ಪಟಿಲೋಮಕರಾ ಪಟಿಕಣ್ಡಕಕರಾ ಪಟಿಪಕ್ಖಕರಾ ತೇ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ। **ಯದಿದಂ ಯುಧಾಯಾತಿ** ಯದಿದಂ ಯುದ್ಧತ್ಥಾಯ ಕಲಹತ್ಥಾಯ ಭಣ್ಡನತ್ಥಾಯ ವಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ವಿವಾದತ್ಥಾಯ ಮೇಧಗತ್ಥಾಯಾತಿ - ಪುಬ್ಬೇವ ನತ್ಥಿ ಯದಿದಂ ಯುಧಾಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸೂರೋ ಯಥಾ ರಾಜಖಾದಾಯ ಪುಟ್ಠೋ, ಅಭಿಗಜ್ಜಮೇತಿ ಪಟಿಸೂರಮಿಚ್ಛಂ।
ಯೇನೇವ ಸೋ ತೇನ ಪಲೇಹಿ ಸೂರ, ಪುಬ್ಬೇವ ನತ್ಥಿ ಯದಿದಂ ಯುಧಾಯಾ"ತಿ॥

೮೭. ಯೇ ದಿಟ್ಠಿಮುಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತಿ।
ತೇ ತ್ವಂ ವದಸ್ಸೂ ನ ಹಿ ತೇಧ ಅತ್ಥಿ, ವಾದಮ್ಹಿ ಜಾತೇ ಪಟಿಸೇನಿಕತ್ತಾ॥

ಯೇ ದಿಟ್ಠಿಮುಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತೀತಿ ಯೇ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ವಿವಾದಯನ್ತಿ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋನ್ತಿ 'ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಿ ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮೇಧಗಂ ಕರೋನ್ತಿ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ, ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ, ಸಹಿತಂ ಮೇ, ಅಸಹಿತಂ ತೇ, ಪುರೇ ವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ, ಪಚ್ಛಾ ವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ, ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ, ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ, ನಿಗ್ಗಹಿತೋ ತ್ವಮಸಿ, ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ, ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ - ಯೇ ದಿಟ್ಠಿಮುಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ।

ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತೀತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವಾದಯನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವಾದಯನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತಿ।

ತೇ ತ್ವಂ ವದಸ್ಸೂ ನ ಹಿ ತೇಧ ಅತ್ಥಿ, ವಾದಮ್ಹಿ ಜಾತೇ ಪಟಿಸೇನಿಕತ್ತಾತಿ। ತೇ ತ್ವಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕೇ ವದಸ್ಸು ವಾದೇನ ವಾದಂ, ನಿಗ್ಗಹೇನ ನಿಗ್ಗಹಂ, ಪಟಿಕಮ್ಮೇನ ಪಟಿಕಮ್ಮಂ, ವಿಸೇಸೇನ ವಿಸೇಸಂ, ಪಟಿವಿಸೇಸೇನ ಪಟಿವಿಸೇಸಂ, ಆವೇಠಿಯಾಯ ಆವೇಠಿಯಂ, ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಂ, ಛೇದೇನ ಛೇದಂ, ಮಣ್ಡಲೇನ ಮಣ್ಡಲಂ, ತೇ ತುಯ್ಹಂ ಪಟಿಸೂರಾ ಪಟಿಪುರಿಸಾ ಪಟಿಸತ್ತೂ ಪಟಿಮಲ್ಲಾತಿ - ತೇ ತ್ವಂ ವದಸ್ಸೂ ನ ಹಿ ತೇಧ ಅತ್ಥಿ। **ವಾದಮ್ಹಿ ಜಾತೇ ಪಟಿಸೇನಿಕತ್ತಾ**ತಿ। ವಾದೇ ಜಾತೇ ಸಞ್ಜಾತೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇ ಪಾತುಭೂತೇಯೇವ ಪಟಿಸೇನಿಕತ್ತಾ [ಪಟಿಸೇನಿಕತಾ (ಕ॰), ಏವಂ ಸೇಸೇಸು ತೀಸು ಪದೇಸುಪಿ] ಪಟಿಲೋಮಕತ್ತಾ ಪಟಿಭಣ್ಡಕತ್ತಾ ಪಟಿಪಕ್ಖಕತ್ತಾ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ತೇ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ...ಪೇ॰... ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ತೇ ತ್ವಂ ವದಸ್ಸೂ ನ ಹಿ ತೇಧ ಅತ್ಥಿ ವಾದಮ್ಹಿ ಜಾತೇ ಪಟಿಸೇನಿಕತ್ತಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯೇ ದಿಟ್ಠಿಮುಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತಿ।
ತೇ ತ್ವಂ ವದಸ್ಸೂ ನ ಹಿ ತೇಧ ಅತ್ಥಿ, ವಾದಮ್ಹಿ ಜಾತೇ ಪಟಿಸೇನಿಕತ್ತಾ"ತಿ॥

೮೮. ವಿಸೇನಿಕತ್ವಾ ಪನ ಯೇ ಚರನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠೀಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅವಿರುಜ್ಝಮಾನಾ।

ತೇಸು ತ್ವಂ ಕಿಂ ಲಭೇಥ ಪಸೂರ, ಯೇಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತಂ॥

ವಿಸೇನಿಕತ್ವಾ ಪನ ಯೇ ಚರನ್ತೀತಿ। ಸೇನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮಾರಸೇನಾ। ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ಲೋಭೋ ಮಾರಸೇನಾ, ದೋಸೋ ಮಾರಸೇನಾ, ಮೋಹೋ ಮಾರಸೇನಾ, ಕೋಧೋ… ಉಪನಾಹೋ… ಮಕ್ಖೋ… ಪಳಾಸೋ… ಇಸ್ಸಾ… ಮಚ್ಛರಿಯಂ… ಮಾಯಾ… ಸಾಠೇಯ್ಯಂ… ಥಮ್ಭೋ… ಸಾರಮ್ಭೋ… ಮಾನೋ… ಅತಿಮಾನೋ… ಮದೋ… ಪಮಾದೋ… ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ… ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ… ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ… ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ… ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ… ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾರಸೇನಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ –

> “ಕಾಮಾ ತೇ ಪಠಮಾ ಸೇನಾ, ದುತಿಯಾ ಅರತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰…।
> ನ ನಂ ಅಸುರೋ ಜಿನಾತಿ, ಜೇತ್ವಾವ ಲಭತೇ ಸುಖ”ನ್ತಿ॥

ಯತೋ ಚತೂಹಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇಹಿ ಸಬ್ಬಾ ಚ ಮಾರಸೇನಾ ಸಬ್ಬೇ ಚ ಪಟಿಸೇನಿಕರಾ ಕಿಲೇಸಾ ಜಿತಾ ಚ ಪರಾಜಿತಾ ಚ ಭಗ್ಗಾ ವಿಪ್ಪಲುಗ್ಗಾ ಪರಮ್ಮುಖಾ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಸೇನಿಕತ್ವಾತಿ। **ಯೇತಿ** ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ। **ಚರನ್ತೀತಿ** ಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತೇನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತೀತಿ – ವಿಸೇನಿಕತ್ವಾ ಪನ ಯೇ ಚರನ್ತಿ।

ದಿಟ್ಠೀಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅವಿರುಜ್ಝಮಾನಾತಿ। ಯೇಸಂ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ, ತೇ ದಿಟ್ಠೀಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅವಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ಅಪ್ಪಹೀಯಮಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿಹಞ್ಞಮಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿಹತಮಾನಾತಿ – ದಿಟ್ಠೀಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅವಿರುಜ್ಝಮಾನಾ।

ತೇಸು ತ್ವಂ ಕಿಂ ಲಭೇಥ ಪಸೂರಾತಿ। ತೇಸು ಅರಹನ್ತೇಸು ಖೀಣಾಸವೇಸು ಕಿಂ ಲಭೇಥ ಪಟಿಸೂರಂ ಪಟಿಪುರಿಸಂ ಪಟಿಸತ್ತುಂ ಪಟಿಮಲ್ಲನ್ತಿ – ತೇಸು ತ್ವಂ ಕಿಂ ಲಭೇಥ ಪಸೂರ।

ಯೇಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ। ಯೇಸಂ ಅರಹನ್ತಾನಂ ಖೀಣಾಸವಾನಂ “ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರ”ನ್ತಿ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ, ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ – ಯೇಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

> “ವಿಸೇನಿಕತ್ವಾ ಪನ ಯೇ ಚರನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠೀಹಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅವಿರುಜ್ಝಮಾನಾ।
> ತೇಸು ತ್ವಂ ಕಿಂ ಲಭೇಥ ಪಸೂರ, ಯೇಸೀಧ ನತ್ಥಿ ಪರಮುಗ್ಗಹೀತ”ನ್ತಿ॥

೬೬. **ಅಥ ತ್ವಂ ಪವಿತಕ್ಕಮಾಗಮಾ,** [ಪವಿತಕ್ಕಮಾಗಮ (ಸೀ॰), ಸವಿತಕ್ಕಮಾಗಮಾ (ಕ॰)] **ಮನಸಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಚಿನ್ತಯನ್ತೋ।**
ಧೋನೇನ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಾ, ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಸಕ್ಖಸಿ ಸಮ್ಪಯಾತವೇ॥

ಅಥ ತ್ವಂ ಪವಿತಕ್ಕಮಾಗಮಾತಿ। ಅಥಾತಿ ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಅಥಾತಿ। **ಪವಿತಕ್ಕಮಾಗಮಾತಿ** ತಕ್ಕೇನ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೇನ್ತೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ "ಜಯೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಾಜಯೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕಥಂ ನಿಗ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ವಿಸೇಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಪಟಿವಿಸೇಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಆವೇಠಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ , ಕಥಂ ಛೇದಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಮಣ್ಡಲಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ" ಏವಂ ತಕ್ಕೇನ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೇನ್ತೋ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ಆಗತೋಸಿ ಉಪಗತೋಸಿ ಸಮ್ಪತ್ತೋಸಿ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗತೋಸೀತಿ - ಅಥ ತ್ವಂ ಪವಿತಕ್ಕಮಾಗಮಾ।

ಮನಸಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಚಿನ್ತಯನ್ತೋತಿ। ಮನೋತಿ ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಮನೋ ಮಾನಸಂ ಹದಯಂ ಪಣ್ಡರಂ, ಮನೋ ಮನಾಯತನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ ತಜ್ಜಾ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು। ಚಿತ್ತೇನ ದಿಟ್ಠಿಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ವಿಚಿನ್ತೇನ್ತೋ "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವಾ, "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... "ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ ವಾತಿ - ಮನಸಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಚಿನ್ತಯನ್ತೋ।

ಧೋನೇನ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಾ, ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಸಕ್ಖಸಿ ಸಮ್ಪಯಾತವೇತಿ। ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ...ಪೇ॰... ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಧೋನಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ? ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಧುತಞ್ಚ ಧೋತಞ್ಚ ಸನ್ಧೋತಞ್ಚ ನಿದ್ಧೋತಞ್ಚ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ। ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ... ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ। ಅಥ ವಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ... ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ... ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ... ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ... ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಧುತಾ ಚ ಧೋತಾ ಚ ಸನ್ಧೋತಾ ಚ ನಿದ್ಧೋತಾ ಚ। ಭಗವಾ ಇಮೇಹಿ ಧೋನೇಯ್ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಧೋನೋ। ಸೋ ಧುತರಾಗೋ ಧುತಪಾಪೋ ಧುತಕಿಲೇಸೋ ಧುತಪರಿಳಾಹೋತಿ - ಧೋನೋತಿ।

ಧೋನೇನ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಾ, ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಸಕ್ಖಸಿ ಸಮ್ಪಯಾತವೇತಿ। ಪಸೂರೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಧೋನೇನ ಬುದ್ಧೇನ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತುಂ ಸಲ್ಲಪಿತುಂ ಸಾಕಚ್ಛಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪಸೂರೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋ। ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ವಿಸಿಟ್ಠೋ ಚ ಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಯಥಾ ಸಸೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಮತ್ತೇನ ಮಾತಙ್ಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ; ಯಥಾ ಕೋತ್ಥುಕೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಸೀಹೇನ ಮಿಗರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ; ಯಥಾ ವಚ್ಛಕೋ ತರುಣಕೋ ಧೇನುಪಕೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಉಸಭೇನ ಚಲಕಕುನಾ [ಬಲಕ್ಕಕುನಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ; ಯಥಾ ಧಙ್ಕೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಗರುಳೇನ ವೇನತೇಯ್ಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ; ಯಥಾ ಚಣ್ಡಾಲೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ರಞ್ಞಾ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ; ಯಥಾ ಪಂಸುಪಿಸಾಚಕೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಇನ್ದೇನ ದೇವರಞ್ಞಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ; ಏವಮೇವ ಪಸೂರೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಧೋನೇನ ಬುದ್ಧೇನ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಂ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಯುಗಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಾಕಚ್ಛೇತುಂ ಸಲ್ಲಪಿತುಂ ಸಾಕಚ್ಛಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪಸೂರೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಹೀನಪಞ್ಞೋ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ ಓಮಕಪಞ್ಞೋ ಲಾಮಕಪಞ್ಞೋ ಛತುಕ್ಕಪಞ್ಞೋ ಪರಿತ್ತಪಞ್ಞೋ। ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಪುಥುಪಞ್ಞೋ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ, ಪಞ್ಞಾಪಭೇದಕುಸಲೋ ಪಭಿನ್ನಞಾಣೋ ಅಧಿಗತಪಟಿಸಮ್ಭಿದೋ, ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ದಸಬಲಧಾರೀ, ಪುರಿಸಾಸಭೋ ಪುರಿಸಸೀಹೋ ಪುರಿಸನಾಗೋ

ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞೋ ಪುರಿಸಧೋರಯ್ಹೋ, ಅನನ್ತಞಾಣೋ ಅನನ್ತತೇಜೋ ಅನನ್ತಯಸೋ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಧನವಾ, ನೇತಾ ವಿನೇತಾ ಅನುನೇತಾ, ಪಞ್ಞಾಪೇತಾ ನಿಜ್ಝಾಪೇತಾ ಪೇಕ್ಖೇತಾ ಪಸಾದೇತಾ। ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ, ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ ಮಗ್ಗವಿದೂ ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ ಪನಸ್ಸ ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ।

ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ, ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ; ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಞ್ಞಾತಂ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ [ಅಫುಸಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಞ್ಞಾಯ। ಅತೀತಂ ಅನಾಗತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಮುಖೇ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನೇಯ್ಯಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತತ್ಥೋ ವಾ ಪರತ್ಥೋ ವಾ ಉಭಯತ್ಥೋ ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಉತ್ತಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಗಮ್ಭೀರೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಗೂಳ್ಹೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನೇಯ್ಯೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನೀತೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಅನವಜ್ಜೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ವೋದಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಪರಮತ್ಥೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ।

ಸಬ್ಬಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತಿ , ಸಬ್ಬಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತಿ। ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ, ಅನಾಗತೇ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ, ಯಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ ತಾವತಕಂ ಞಾಣಂ, ಯಾವತಕಂ ಞಾಣಂ ತಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ, ನೇಯ್ಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞಾಣಂ, ಞಾಣಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ನೇಯ್ಯಂ, ನೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಞಾಣಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ , ಞಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನೇಯ್ಯಪಥೋ ನತ್ಥಿ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ। ಯಥಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಾನಂ ಸಮ್ಮಾ ಫುಸಿತಾನಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಂ ಉಪರಿಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ, ಉಪರಿಮಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ; ಏವಮೇವ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ನೇಯ್ಯಞ್ಚ ಞಾಣಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ; ಯಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ ತಾವತಕಂ ಞಾಣಂ, ಯಾವತಕಂ ಞಾಣಂ ತಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ, ನೇಯ್ಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞಾಣಂ, ಞಾಣಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ನೇಯ್ಯಂ, ನೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಞಾಣಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ, ಞಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನೇಯ್ಯಪಥೋ ನತ್ಥಿ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತಿ।

ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಆವಜ್ಜನಪಟಿಬದ್ಧಾ ಆಕಙ್ಖಪಟಿಬದ್ಧಾ ಮನಸಿಕಾರಪಟಿಬದ್ಧಾ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಪಟಿಬದ್ಧಾ। ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಚ ಸತ್ತಾನಂ ಭಗವಾ ಆಸಯಂ ಜಾನಾತಿ ಅನುಸಯಂ ಜಾನಾತಿ ಚರಿತಂ ಜಾನಾತಿ ಅಧಿಮುತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ। ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಭಬ್ಬಾಭಬ್ಬೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ।

ಯಥಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಾ ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಮಿತಿಮಿಙ್ಗಲಂ ಉಪಾದಾಯ ಅನ್ತೋಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ। ಯಥಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಪಕ್ಖೀ ಅನ್ತಮಸೋ ಗರುಳಂ ವೇನತೇಯ್ಯಂ ಉಪಾದಾಯ ಆಕಾಸಸ್ಸ ಪದೇಸೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಯೇಪಿ ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತಸಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ತೇಪಿ ಬುದ್ಧಞಾಣಸ್ಸ ಪದೇಸೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ । ಬುದ್ಧಞಾಣಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಞ್ಞಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿಯೇವ।

ಯೇಪಿ ತೇ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾ ನಿಪುಣಾ ಕತಪರಪ್ಪವಾದಾ ವಾಲವೇಧಿರೂಪಾ। ವೋಭಿನ್ದನ್ತಾ [ತೇ ಭಿನ್ದನ್ತಾ (ಕ॰)] ಮಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಗತೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ । ತೇ ಪಞ್ಹೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಗೂಳ್ಹಾನಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಚ। ಕಥಿತಾ ವಿಸಜ್ಜಿತಾವ ತೇ ಪಞ್ಹಾ ಭಗವತಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಾರಣಾ ಉಪಕ್ಖಿತ್ತಕಾ ಚ। ತೇ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾವ ತತ್ಥ ಅತಿರೋಚತಿ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ - ಧೋನೇನ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಾ, ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಸಕ್ಖಸಿ ಸಮ್ಪಯಾತವೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಅಥ ತ್ವಂ ಪವಿತಕ್ಕಮಾಗಮಾ, ಮನಸಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಚಿನ್ತಯನ್ತೋ।
ಧೋನೇನ ಯುಗಂ ಸಮಾಗಮಾ, ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಸಕ್ಖಸಿ ಸಮ್ಪಯಾತವೇ”ತಿ॥

ಪಸೂರಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

೯. ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೭೦. **ದಿಸ್ವಾನ ತಣ್ಹಂ ಅರತಿಂ ರಗಞ್ಚ, ನಾಹೋಸಿ ಛನ್ದೋ ಅಪಿ ಮೇಥುನಸ್ಮಿಂ।**
ಕಿಮೇವಿದಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಪುಣ್ಣಂ, ಪಾದಾಪಿ ನಂ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛೇ॥

ದಿಸ್ವಾನ ತಣ್ಹಂ ಅರತಿಂ ರಗಞ್ಚ, ನಾಹೋಸಿ ಛನ್ದೋ ಅಪಿ ಮೇಥುನಸ್ಮಿನ್ತಿ। ತಣ್ಹಞ್ಚ ಅರತಿಞ್ಚ ರಗಞ್ಚ ಮಾರಧೀತರೋ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ ನಾಹೋಸೀತಿ - ದಿಸ್ವಾನ ತಣ್ಹಂ ಅರತಿಂ ರಗಞ್ಚ ನಾಹೋಸಿ ಛನ್ದೋ ಅಪಿ ಮೇಥುನಸ್ಮಿಂ।

ಕಿಮೇವಿದಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಪುಣ್ಣಂ, ಪಾದಾಪಿ ನಂ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛೇತಿ। ಕಿಮೇವಿದಂ ಸರೀರಂ ಮುತ್ತಪುಣ್ಣಂ ಕರೀಸಪುಣ್ಣಂ ಸೇಮ್ಹಪುಣ್ಣಂ ರುಹಿರಪುಣ್ಣಂ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಘಾತನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ ರುಧಿರಮಂಸಾವಲೇಪನಂ ಚಮ್ಮವಿನದ್ಧಂ ಛವಿಯಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಛಿದ್ದಾವಛಿದ್ದಂ ಉಗ್ಘರನ್ತಂ ಪಗ್ಘರನ್ತಂ ಕಿಮಿಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತಂ ನಾನಾಕಲಿಮಲಪರಿಪೂರಂ ಪಾದೇನ ಅಕ್ಕಮಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕುತೋ ಪನ ಸಂವಾಸೋ ವಾ ಸಮಾಗಮೋ ವಾತಿ - ಕಿಮೇವಿದಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಪುಣ್ಣಂ, ಪಾದಾಪಿ ನಂ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛೇ। ಅನಚ್ಛರಿಯಞ್ಚೇತಂ ಮನುಸ್ಸೋ ದಿಬ್ಬೇ ಕಾಮೇ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಮಾನುಸಕೇ ಕಾಮೇ ನ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಮಾನುಸಕೇ ವಾ ಕಾಮೇ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ದಿಬ್ಬೇ ಕಾಮೇ ನ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಯಂ ತ್ವಂ ಉಭೋಪಿ ನ ಇಚ್ಛಸಿ ನ ಸಾದಿಯಸಿ ನ ಪತ್ಥೇಸಿ ನ ಪಿಹೇಸಿ ನಾಭಿಜಪ್ಪಸಿ, ಕಿಂ ತೇ ದಸ್ಸನಂ, ಕತಮಾಯ ತ್ವಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಪುಚ್ಛತೀತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ದಿಸ್ವಾನ ತಣ್ಹಂ ಅರತಿಂ ರಗಞ್ಚ, ನಾಹೋಸಿ ಛನ್ದೋ ಅಪಿ ಮೇಥುನಸ್ಮಿಂ।
ಕಿಮೇವಿದಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಪುಣ್ಣಂ, ಪಾದಾಪಿ ನಂ ಸಮ್ಫುಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛೇ”ತಿ॥

೭೧. **ಏತಾದಿಸಂ ಚೇ ರತನಂ ನ ಇಚ್ಛಸಿ, ನಾರಿಂ ನರಿನ್ದೇಹಿ ಬಹೂಹಿ ಪತ್ಥಿತಂ।**
ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಸೀಲವತಂ ನು ಜೀವಿತಂ, ಭವೂಪಪತ್ತಿಞ್ಚ ವದೇಸಿ ಕೀದಿಸಂ॥

೭೨. **ಇದಂ ವದಾಮೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ, [ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ** [ಮಾಗನ್ದಿಯಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಭಗವಾ]**
ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ, ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಪಚಿನಂ ಅದಸ್ಸಂ॥

ಇದಂ ವದಾಮೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ। ಇದಂ ವದಾಮೀತಿ ಇದಂ ವದಾಮಿ, ಏತಂ ವದಾಮಿ, ಏತ್ತಕಂ ವದಾಮಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ವದಾಮಿ, ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ವದಾಮಿ - “ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ”ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… “ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ ವಾ। **ನ ತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ** ನ ಮಯ್ಹಂ ಹೋತಿ, “ಏತ್ತಾವತಾ ವದಾಮೀ”ತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ - ಇದಂ ವದಾಮೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ।

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನಾಮೇನ ಆಲಪತಿ। **ಭಗವಾತಿ** ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ।

ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಸು। **ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** ನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಪವಿಚಿನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ, ಓಧಿಗ್ಗಾಹೋ ಬಿಲಗ್ಗಾಹೋ ವರಗ್ಗಾಹೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಉಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ ಸಮುಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ, "ಇದಂ ಸಚ್ಚಂ ತಚ್ಛಂ ತಥಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತ"ನ್ತಿ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ, ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ - ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।

ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯಾತಿ। ದಿಟ್ಠೀಸು ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ ನ ಪರಾಮಸಾಮಿ ನಾಭಿನಿವಿಸಾಮಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ ನಾಭಿನಿವಿಸಿತಬ್ಬಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಅಥ ವಾ "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಾಯಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞೋಜನಂ, ಸದುಕ್ಖಂ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ। ದಿಟ್ಠೀಸು ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ ನ ಪರಾಮಸಾಮಿ ನಾಭಿನಿವಿಸಾಮಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ ನಾಭಿನಿವಿಸಿತಬ್ಬಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಅಥ ವಾ "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಮೇತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಾಯಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞೋಜನಂ, ಸದುಕ್ಖಂ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ। ದಿಟ್ಠೀಸು ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ ನ ಪರಾಮಸಾಮಿ ನಾಭಿನಿವಿಸಾಮಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ ನಾಭಿನಿವಿಸಿತಬ್ಬಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಅಥ ವಾ ಇಮಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಏವಂಗಹಿತಾ ಏವಂಪರಾಮಟ್ಠಾ ಏವಂಗತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಏವಂಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಾತಿ। ದಿಟ್ಠೀಸು ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ ನ ಪರಾಮಸಾಮಿ ನಾಭಿನಿವಿಸಾಮಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ ನಾಭಿನಿವಿಸಿತಬ್ಬಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಅಥ ವಾ ಇಮಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಸಂವತ್ತನಿಕಾತಿ। ದಿಟ್ಠೀಸು ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ ನ ಪರಾಮಸಾಮಿ ನಾಭಿನಿವಿಸಾಮಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ ನಾಭಿನಿವಿಸಿತಬ್ಬಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಅಥ ವಾ ಇಮಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾತಿ। ದಿಟ್ಠೀಸು ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ ನ ಪರಾಮಸಾಮಿ ನಾಭಿನಿವಿಸಾಮಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ ನಾಭಿನಿವಿಸಿತಬ್ಬಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಪಚಿನಂ ಅದಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗಸ್ಸ ಸನ್ತಿಂ, ದೋಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಂ, ಮೋಹಸ್ಸ ಸನ್ತಿಂ, ಕೋಧಸ್ಸ... ಉಪನಾಹಸ್ಸ... ಮಕ್ಖಸ್ಸ ... ಪಳಾಸಸ್ಸ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ ... ಮಾಯಾಯ... ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ... ಥಮ್ಭಸ್ಸ... ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ... ಮಾನಸ್ಸ... ಅತಿಮಾನಸ್ಸ... ಮದಸ್ಸ... ಪಮಾದಸ್ಸ... ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ... ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತಾನಂ... ಸಬ್ಬದರಥಾನಂ...

ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹಾನಂ... ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪಾನಂ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸನ್ತಿಂ ಉಪಸನ್ತಿಂ ವೂಪಸನ್ತಿಂ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಂ। **ಪಚಿನನ್ತಿ** ಪಚಿನನ್ತೋ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಪವಿಚಿನನ್ತೋ ತುಲಯನ್ತೋ ತೀರಯನ್ತೋ ವಿಭಾವಯನ್ತೋ ವಿಭೂತಂ ಕರೋನ್ತೋ, "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಪಚಿನನ್ತೋ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಪವಿಚಿನನ್ತೋ ತುಲಯನ್ತೋ ತೀರಯನ್ತೋ ವಿಭಾವಯನ್ತೋ ವಿಭೂತಂ ಕರೋನ್ತೋ, "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ"ತಿ... "ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ"ತಿ ಪಚಿನನ್ತೋ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಪವಿಚಿನನ್ತೋ... "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಪಚಿನನ್ತೋ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಪವಿಚಿನನ್ತೋ ತುಲಯನ್ತೋ ತೀರಯನ್ತೋ ವಿಭಾವಯನ್ತೋ ವಿಭೂತಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ಅದಸ್ಸನ್ತಿ** ಅದಸ್ಸಂ ಅದಕ್ಖಿಂ ಅಪಸ್ಸಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿನ್ತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಪಚಿನಂ ಅದಸ್ಸಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಇದಂ ವದಾಮೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ, [ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
ಪಸ್ಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।
ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಪಚಿನಂ ಅದಸ್ಸ"ನ್ತಿ॥

೬೩. **ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಯಾನಿ ಪಕಪ್ಪಿತಾನಿ, [ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ]**
ತೇ ವೇ ಮುನೀ ಬ್ರೂಸಿ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।
ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತೀತಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ, ಕಥಂ ನು ಧೀರೇಹಿ ಪವೇದಿತಂ ತಂ॥

ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಯಾನಿ ಪಕಪ್ಪಿತಾನೀತಿ। ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿವಿನಿಚ್ಛಯಾ। **ಪಕಪ್ಪಿತಾನೀತಿ** ಕಪ್ಪಿತಾ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಸಣ್ಠಪಿತಾತಿಪಿ ಪಕಪ್ಪಿತಾ । ಅಥ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾತಿಪಿ ಪಕಪ್ಪಿತಾತಿ - ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಯಾನಿ ಪಕಪ್ಪಿತಾನಿ।

ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋತಿ। ಇತೀತಿ ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಇತೀತಿ। **ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋತಿ** ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಾಮಂ ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋ - ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋತಿ।

ತೇ ವೇ ಮುನೀ ಬ್ರೂಸಿ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ, ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತೀತಿ ಯಮೇತಮತ್ಥನ್ತಿ। ತೇ ವೇತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। **ಮುನೀತಿ। ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನೀತಿ। **ಅನುಗ್ಗಹಾಯಾತಿ** ದಿಟ್ಠೀಸು ಆದೀನವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ ನ ಪರಾಮಸಾಮಿ ನಾಭಿನಿವಿಸಾಮೀತಿ ಚ ಭಣಸಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತೀತಿ ಚ ಭಣಸಿ। **ಯಮೇತಮತ್ಥನ್ತಿ** ಯಂ ಪರಮತ್ಥನ್ತಿ - ತೇ ವೇ ಮುನೀ ಬ್ರೂಸಿ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ, ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತೀತಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ।

ಕಥಂ ನು ಧೀರೇಹಿ ಪವೇದಿತಂ ತನ್ತಿ। ಕಥಂ ನೂತಿ ಪದಂ ಸಂಸಯಪುಚ್ಛಾ ವಿಮತಿಪುಚ್ಛಾ ದ್ವೇಳ್ಹಕಪುಚ್ಛಾ ಅನೇಕಂಸಪುಚ್ಛಾ, ಏವಂ ನು ಖೋ ನನು ಖೋ ಕಿಂ ನು ಖೋ ಕಥಂ ನು ಖೋತಿ - ಕಥಂ ನು। **ಧೀರೇಹೀತಿ** ಧೀರೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಪಞ್ಞವನ್ತೇಹಿ [ಪಞ್ಞಾವನ್ತೇಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಬುದ್ಧಿಮನ್ತೇಹಿ ಞಾಣೀಹಿ ವಿಭಾವೀಹಿ ಮೇಧಾವೀಹಿ। **ಪವೇದಿತನ್ತಿ** ವೇದಿತಂ ಪವೇದಿತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಂ ದೇಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಪಿತಂ ಪಟ್ಠಪಿತಂ ವಿವಟಂ ವಿಭತ್ತಂ ಉತ್ತಾನೀಕತಂ ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ - ಕಥಂ ನು ಧೀರೇಹಿ ಪವೇದಿತಂ ತಂ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ -

"ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಯಾನಿ ಪಕಪ್ಪಿತಾನಿ, [ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ]

ತೇ ವೇ ಮುನೀ ಬ್ರೂಸಿ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।
ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತೀತಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ, ಕಥಂ ನು ಧೀರೇಹಿ ಪವೇದಿತಂ ತ”ನ್ತಿ॥

೭೪. ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನ, [ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।
ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನ।
ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ, ಸನ್ತೋ ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇ॥

ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನಾತಿ। ದಿಟ್ಠೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸಿ; ಸುತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸಿ; ದಿಟ್ಠಸುತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸಿ; ಞಾಣೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸೀತಿ - ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನ।

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನಾಮೇನ ಆಲಪತಿ। **ಭಗವಾತಿ** ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ।

ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹಾತಿ। ಸೀಲೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸಿ; ವತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸಿ; ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸೀತಿ - ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।

ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನಾತಿ। ದಿಟ್ಠಿಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ। ದಸವತ್ಥುಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ - ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ [ಸುಕಟದುಕ್ಕಟಾನಂ (ಸೀ॰)] ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ [ಸಮಗ್ಗತಾ (ಕ॰)] ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀತಿ; ಸವನಮ್ಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ - ಪರತೋ ಘೋಸೋ, ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಾ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ; ಞಾಣಮ್ಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ - ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞಾಣಂ, ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕಞಾಣಂ [ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಂ ಞಾಣಂ ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕಂ ಞಾಣಂ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಞಾಣವಿಭಙ್ಗೇಪಿ], ಅಭಿಞ್ಞಾಞಾಣಂ, ಸಮಾಪತ್ತಿಞಾಣಂ; ಸೀಲಮ್ಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ - ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೋ; ವತಮ್ಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ - ಅಟ್ಠ ಧುತಙ್ಗಾನಿ - ಆರಞ್ಞಿಕಙ್ಗಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಂ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಂ, ತೇಚೀವರಿಕಙ್ಗ, ಸಪದಾನಚಾರಿಕಙ್ಗಂ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕಙ್ಗಂ, ನೇಸಜ್ಜಿಕಙ್ಗಂ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕಙ್ಗನ್ತಿ।

ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನಾತಿ । ನಾಪಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಮತ್ತೇನ, ನಾಪಿ ಸವನಮತ್ತೇನ, ನಾಪಿ ಞಾಣಮತ್ತೇನ, ನಾಪಿ ಸೀಲಮತ್ತೇನ, ನಾಪಿ ವತಮತ್ತೇನ ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನಾಪಿ ವಿನಾ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಅಪಿ ಚ ಸಮ್ಭಾರಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಫಸ್ಸಿತುಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುನ್ತಿ - ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನ।

ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜ ಅನುಗ್ಗಹಾಯಾತಿ। **ಏತೇತಿ** ಕಣ್ಹಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುಗ್ಘಾತತೋ ಪಹಾನಂ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ, ತೇಧಾತುಕೇಸು ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅತಮ್ಮಯತಾ [ಅಕಮ್ಮಯತಾ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ, ಯತೋ ಕಣ್ಹಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮುಗ್ಘಾತಪಹಾನೇನ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ತೇಧಾತುಕೇಸು ಚ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅತಮ್ಮಯತಾ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ ನ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬಾ ನಾಭಿನಿವಿಸಿತಬ್ಬಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ। ಯತೋ ತಣ್ಹಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಮಾನೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಯತೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾತಿ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ।

ಸನ್ತೋ ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇತಿ। **ಸನ್ತೋತಿ** ರಾಗಸ್ಸ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ದೋಸಸ್ಸ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ಮೋಹಸ್ಸ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ , ಕೋಧಸ್ಸ... ಉಪನಾಹಸ್ಸ... ಮಕ್ಖಸ್ಸ... ಪಳಾಸಸ್ಸ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ... ಮಾಯಾಯ... ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ... ಥಮ್ಭಸ್ಸ... ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ... ಮಾನಸ್ಸ... ಅತಿಮಾನಸ್ಸ... ಮದಸ್ಸ... ಪಮಾದಸ್ಸ... ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ... ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತಾನಂ... ಸಬ್ಬದರಥಾನಂ... ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹಾನಂ... ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪಾನಂ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ವೂಪಸಮಿತತ್ತಾ ವಿಜ್ಝಾತತ್ತಾ ನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ವಿಗತತ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ - ಸನ್ತೋ।

ಅನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ದ್ವೇ ನಿಸ್ಸಯಾ - ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ। ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಸ್ಸಾಯ, ಸೋತಂ ಅನಿಸ್ಸಾಯ, ಘಾನಂ ಅನಿಸ್ಸಾಯ, ಜಿವ್ಹಂ ಅನಿಸ್ಸಾಯ, ಕಾಯಂ ಅನಿಸ್ಸಾಯ, ಮನಂ ಅನಿಸ್ಸಾಯ, ರೂಪೇ... ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಕುಲಂ... ಗಣಂ... ಆವಾಸಂ... ಲಾಭಂ... ಯಸಂ... ಪಸಂಸಂ... ಸುಖಂ... ಚೀವರಂ... ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ... ಸೇನಾಸನಂ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ... ಕಾಮಧಾತುಂ... ರೂಪಧಾತುಂ... ಅರೂಪಧಾತುಂ... ಕಾಮಭವಂ... ರೂಪಭವಂ... ಅರೂಪಭವಂ... ಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಅಸಞ್ಞಾಭವಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಏಕವೋಕಾರಭವಂ... ಚತುವೋಕಾರಭವಂ... ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವಂ... ಅತೀತಂ... ಅನಾಗತಂ... ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಅಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅನಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾತಿ - ಸನ್ತೋ ಅನಿಸ್ಸಾಯ। **ಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇತಿ** ಕಾಮಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ, ರೂಪಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಅರೂಪಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ ನಪ್ಪಜಪ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಅಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯಾತಿ - ಸನ್ತೋ ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನ, [ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।
ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನ।
ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಜ್ಜ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ, ಸನ್ತೋ ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇ"ತಿ॥

೭೫. ನೋ ಚೇ ಕಿರ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನ, [ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ]
ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।

ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನ।
ಮಞ್ಞಾಮಹಂ ಮೋಮುಹಮೇವ ಧಮ್ಮಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ॥

ನೋ ಚೇ ಕಿರ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನಾತಿ। ದಿಟ್ಠಿಯಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸಿ; ಸುತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ... ದಿಟ್ಠಸುತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ , ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ... ಞಾಣೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸೀತಿ - ನೋ ಚೇ ಕಿರ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನ।

ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋತಿ ಇತೀತಿ ಪದಸನ್ಧಿ...ಪೇ॰...। **ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ನಾಮಂ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ।

ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹಾತಿ। ಸೀಲೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ವತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನಾಹ ನ ಕಥೇಸಿ ನ ಭಣಸಿ ನ ದೀಪಯಸಿ ನ ವೋಹರಸೀತಿ - ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।

ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನಾತಿ। ದಿಟ್ಠಿಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾತಿ ಏವಂ ಭಣಸಿ, ಸವನಮ್ಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣಸಿ, ಞಾಣಮ್ಪಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣಸಿ, ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ ಏಕಂಸೇನ ಅನುಜಾನಿತುಂ, ನಪಿ ಸಕ್ಕೋಸಿ ಏಕಂಸೇನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುನ್ತಿ - ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನ।

ಮಞ್ಞಾಮಹಂ ಮೋಮುಹಮೇವ ಧಮ್ಮನ್ತಿ। ಮೋಮೂಹಧಮ್ಮೋ ಅಯಂ ತುಯ್ಹಂ ಬಾಲಧಮ್ಮೋ ಮೂಳ್ಹಧಮ್ಮೋ ಅಞ್ಞಾಣಧಮ್ಮೋ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಧಮ್ಮೋತಿ ಏವಂ ಮಞ್ಞಾಮಿ ಏವಂ ಜಾನಾಮಿ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಏವಂ ವಿಜಾನಾಮಿ ಏವಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾಮಿ ಏವಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಾಮೀತಿ - ಮಞ್ಞಾಮಹಂ ಮೋಮುಹಮೇವ ಧಮ್ಮಂ।

ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ। ಸುದ್ಧಿದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ; "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ; "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತೀತಿ - ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ -

"ನೋ ಚೇ ಕಿರ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಸುತಿಯಾ ನ ಞಾಣೇನ, [ಇತಿ ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ]
ಸೀಲಬ್ಬತೇನಾಪಿ ನ ಸುದ್ಧಿಮಾಹ।
ಅದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಸ್ಸುತಿಯಾ ಅಞಾಣಾ, ಅಸೀಲತಾ ಅಬ್ಬತಾ ನೋಪಿ ತೇನ।
ಮಞ್ಞಾಮಹಂ ಮೋಮುಹಮೇವ ಧಮ್ಮಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿ"ನ್ತಿ॥

೭೬. **ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ** [ದಿಟ್ಠೀಸು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] **ನಿಸ್ಸಾಯನುಪುಚ್ಛಮಾನೋ, [ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]**
ಸಮುಗ್ಗಹೀತೇಸು ಪಮೋಹಮಾಗಾ [ಸಮೋಹಮಾಗಾ (ಕ॰)] ।
ಇತೋ ಚ ನಾದ್ದಕ್ಖಿ ಅಣುಮ್ಪಿ ಸಞ್ಞಂ, ತಸ್ಮಾ ತುವಂ ಮೋಮುಹತೋ ದಹಾಸಿ॥

ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯನುಪುಚ್ಛಮಾನೋತಿ। ಮಾಗಣ್ಡಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಲಗ್ಗನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲಗ್ಗನಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಬನ್ಧನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬನ್ಧನಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಲಿಬೋಧಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಲಿಬೋಧಂ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಅನುಪುಚ್ಛಮಾನೋತಿ** ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪುಚ್ಛತೀತಿ - ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯನುಪುಚ್ಛಮಾನೋ।

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನಾಮೇನ ಆಲಪತಿ। **ಭಗವಾತಿ** ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ।

ಸಮುಗ್ಗಹೀತೇಸು ಪಮೋಹಮಾಗಾತಿ। ಯಾ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ತಯಾ ಗಹಿತಾ ಪರಾಮಟ್ಠಾ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾ, ತಾಯೇವ ತ್ವಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮೂಳ್ಹೋಸಿ ಪಮೂಳ್ಹೋಸಿ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋಸಿ ಮೋಹಂ ಆಗತೋಸಿ ಪಮೋಹಂ ಆಗತೋಸಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಗತೋಸಿ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಪಕ್ಖನ್ದೋಸೀತಿ - ಸಮುಗ್ಗಹೀತೇಸು ಪಮೋಹಮಾಗಾ।

ಇತೋ ಚ ನಾದ್ದಕ್ಖಿ ಅಣುಮ್ಪಿ ಸಞ್ಞನ್ತಿ। ಇತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಸನ್ತಿತೋ ವಾ ಪಟಿಪದಾತೋ ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾತೋ ವಾ, ಯುತ್ತಸಞ್ಞಂ ಪತ್ತಸಞ್ಞಂ ಲಕ್ಖಣಸಞ್ಞಂ ಕಾರಣಸಞ್ಞಂ ಠಾನಸಞ್ಞಂ ನ ಪಟಿಲಭತಿ, ಕುತೋ ಞಾಣನ್ತಿ! ಏವಮ್ಪಿ ಇತೋ ಚ ನಾದ್ದಕ್ಖಿ ಅಣುಮ್ಪಿ ಸಞ್ಞಂ। ಅಥ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾನುಲೋಮಂ ವಾ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾನುಲೋಮಂ ವಾ, ಅನತ್ತಂ ವಾ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾನುಲೋಮಂ ವಾ, ಸಞ್ಞುಪ್ಪಾದಮತ್ತಂ ವಾ ಸಞ್ಜಾನಿತಮತ್ತಂ ವಾ ನ ಪಟಿಲಭತಿ , ಕುತೋ ಞಾಣನ್ತಿ! ಏವಮ್ಪಿ ಇತೋ ಚ ನಾದ್ದಕ್ಖಿ ಅಣುಮ್ಪಿ ಸಞ್ಞಂ।

ತಸ್ಮಾ ತುವಂ ಮೋಮುಹತೋ ದಹಾಸೀತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ಮೋಮೂಹಧಮ್ಮತೋ ಬಾಲಧಮ್ಮತೋ ಮೂಳ್ಹಧಮ್ಮತೋ ಅಞ್ಞಾಣಧಮ್ಮತೋ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಧಮ್ಮತೋ ದಹಾಸಿ ಪಸ್ಸಸಿ ದಕ್ಖಸಿ ಓಲೋಕೇಸಿ ನಿಜ್ಝಾಯಸಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಸೀತಿ - ತಸ್ಮಾ ತುವಂ ಮೋಮುಹತೋ ದಹಾಸಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯನುಪುಚ್ಛಮಾನೋ, [ಮಾಗಣ್ಡಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
> ಸಮುಗ್ಗಹೀತೇಸು ಪಮೋಹಮಾಗಾ।
> ಇತೋ ಚ ನಾದ್ದಕ್ಖಿ ಅಣುಮ್ಪಿ ಸಞ್ಞಂ, ತಸ್ಮಾ ತುವಂ ಮೋಮುಹತೋ ದಹಾಸೀ”ತಿ॥

೭೭. **ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀ ಉದ ವಾ ನಿಹೀನೋ, ಯೋ ಮಞ್ಞತಿ ಸೋ ವಿವದೇಥ ತೇನ।**
ತೀಸು ವಿಧಾಸು ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ, ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ॥

ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀ ಉದ ವಾ ನಿಹೀನೋ, ಯೋ ಮಞ್ಞತಿ ಸೋ ವಿವದೇಥ ತೇನಾತಿ। ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಯೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಸೋ ತೇನ ಮಾನೇನ ತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ತೇನ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯ - “ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ, ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ, ಸಹಿತಂ ಮೇ, ಅಸಹಿತಂ ತೇ, ಪುರೇ ವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ, ಪಚ್ಛಾ ವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ, ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ, ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ, ನಿಗ್ಗಹಿತೋ ತ್ವಮಸಿ, ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ, ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ”ತಿ - ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀ ಉದ ವಾ ನಿಹೀನೋ ಯೋ ಮಞ್ಞತಿ ಸೋ ವಿವದೇಥ ತೇನ।

ತೀಸು ವಿಧಾಸು ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ, ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ। ಯಸ್ಸೇತಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಧಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ತೀಸು ವಿಧಾಸು ನ ಕಮ್ಪತಿ ನ ವಿಕಮ್ಪತಿ, ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ವಾ। **ನ ತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ।** ನ ಮಯ್ಹಂ ಹೋತೀತಿ ತೀಸು ವಿಧಾಸು ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ, ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀತಿ - ನ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀ ಉದ ವಾ ನಿಹೀನೋ, ಯೋ ಮಞ್ಞತಿ ಸೋ ವಿವದೇಥ ತೇನ।
> ತೀಸು ವಿಧಾಸು ಅವಿಕಮ್ಪಮಾನೋ, ಸಮೋ ವಿಸೇಸೀತಿ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತೀ"ತಿ॥

೭೮. **ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿಂ ವದೇಯ್ಯ, ಮುಸಾತಿ ವಾ ಸೋ ವಿವದೇಥ ಕೇನ।**
ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಂ ವಿಸಮಂ ವಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ಸ ಕೇನ ವಾದಂ ಪಟಿಸಂಯುಜೇಯ್ಯ॥

ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿಂ ವದೇಯ್ಯಾತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ...ಪೇ॰... ಅಸಿತೋ ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ। **ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿಂ ವದೇಯ್ಯಾತಿ।** "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿಂ ವದೇಯ್ಯ ಕಿಂ ಕಥೇಯ್ಯ ಕಿಂ ಭಣೇಯ್ಯ ಕಿಂ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ಕಿಂ ವೋಹರೇಯ್ಯ; "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿಂ ವದೇಯ್ಯ ಕಿಂ ಕಥೇಯ್ಯ ಕಿಂ ಭಣೇಯ್ಯ ಕಿಂ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ಕಿಂ ವೋಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿಂ ವದೇಯ್ಯ।

ಮುಸಾತಿ ವಾ ಸೋ ವಿವದೇಥ ಕೇನಾತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಯ್ಹಂವ ಸಚ್ಚಂ, ತುಯ್ಹಂ ಮುಸಾತಿ ಕೇನ ಮಾನೇನ, ಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಕೇನ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ - ಮುಸಾತಿ ವಾ ಸೋ ವಿವದೇಥ ಕೇನ।

ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಂ ವಿಸಮಂ ವಾಪಿ ನತ್ಥೀತಿ। ಯಸ್ಮಿನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅರಹನ್ತೇ ಖೀಣಾಸವೇ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ ನತ್ಥಿ, ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ ನತ್ಥಿ, ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಓಮಾನೋ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ - ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಂ ವಿಸಮಂ ವಾಪಿ ನತ್ಥಿ।

ಸ ಕೇನ ವಾದಂ ಪಟಿಸಂಯುಜೇಯ್ಯಾತಿ। ಸೋ ಕೇನ ಮಾನೇನ, ಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ, ಕೇನ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇನ ವಾದಂ ಪಟಿಸಞ್ಞೋಜೇಯ್ಯ ಪಟಿಬಲೇಯ್ಯ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ - ಸ ಕೇನ ವಾದಂ ಪಟಿಸಂಯುಜೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಿಂ ವದೇಯ್ಯ, ಮುಸಾತಿ ವಾ ಸೋ ವಿವದೇಥ ಕೇನ।
> ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಂ ವಿಸಮಂ ವಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ಸ ಕೇನ ವಾದಂ ಪಟಿಸಂಯುಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೭೯. **ಓಕಂ ಪಹಾಯ ಅನಿಕೇತಸಾರೀ, ಗಾಮೇ ಅಕುಬ್ಬಂ ಮುನಿ ಸನ್ಥವಾನಿ** [ಸನ್ಧವಾನಿ (ಕ॰)] ।
ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಅಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ, ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕಯಿರಾ॥

ಅಥ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಕಾನಿ [ಹಲಿದ್ದಕಾನೀ (ಸೀ॰)] ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಕಾನಿ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ – "ವುತ್ತಮಿದಂ ಭನ್ತೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವತಾ ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಕೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಪಞ್ಹೇ –

"ಓಕಂ ಪಹಾಯ ಅನಿಕೇತಸಾರೀ, ಗಾಮೇ ಅಕುಬ್ಬಂ ಮುನಿ ಸನ್ಥವಾನಿ।
ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಅಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ, ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕಯಿರಾ"ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ನು ಖೋ ಭನ್ತೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವತಾ ಸಙ್ಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ?

"ರೂಪಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಓಕೋ ರೂಪಧಾತು ರಾಗವಿನಿಬನ್ಧಞ್ಚ [ರಾಗವಿನಿಬದ್ಧಞ್ಚ (ಸೀ॰)] ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಓಕಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ಸಞ್ಞಾಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ಸಙ್ಖಾರಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಓಕೋ ಸಙ್ಖಾರಧಾತು ರಾಗವಿನಿಬನ್ಧಞ್ಚ ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಓಕಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಓಕಸಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅನೋಕಸಾರೀ ಹೋತಿ? ರೂಪಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಾಯುಪಾದಾನಾ [ಉಪಯುಪಾದಾನಾ (ಕ॰)] ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಅನೋಕಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ಸಞ್ಞಾಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಾಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಅನೋಕಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅನೋಕಸಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ? ರೂಪನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ನಿಕೇತಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸದ್ದನಿಮಿತ್ತ… ಗನ್ಧನಿಮಿತ್ತ… ರಸನಿಮಿತ್ತ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ… ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ನಿಕೇತಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ? ರೂಪನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಅನಿಕೇತಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸದ್ದನಿಮಿತ್ತ… ಗನ್ಧನಿಮಿತ್ತ… ರಸನಿಮಿತ್ತ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ… ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ; ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಅನಿಕೇತಸಾರೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ಸನ್ಥವಜಾತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಹೀಹಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಸಹನನ್ದೀ ಸಹಸೋಕೀ, ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ, ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಅತ್ತನಾ ವೋಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ಸನ್ಥವಜಾತೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ನ ಸನ್ಥವಜಾತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಹೀಹಿ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ನ ಸಹನನ್ದೀ ನ ಸಹಸೋಕೀ, ನ ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ, ನ ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ನ ಅತ್ತನಾ

ವೋಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ನ ಸನ್ಥವಜಾತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ಅರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ಅರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ವಿಗತಪೇಮೋ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ವಿಗತತಣ್ಹೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ, ‘ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಗಹಪತಿ, ಅಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ ನ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ, ‘ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ… ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ ನ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ – ‘ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ, ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ, ಸಹಿತಂ ಮೇ, ಅಸಹಿತಂ ತೇ, ಪುರೇ ವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ, ಪಚ್ಛಾ ವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ, ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ, ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ, ನಿಗ್ಗಹಿತೋ ತ್ವಮಸಿ, ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ, ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ನ ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ – ‘ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ…ಪೇ॰… ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಕೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಪಞ್ಹೇ –

> “ಓಕಂ ಪಹಾಯ ಅನಿಕೇತಸಾರೀ, ಗಾಮೇ ಅಕುಬ್ಬಂ ಮುನಿ ಸನ್ಥವಾನಿ।
> ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಅಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ, ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕಯಿರಾ”ತಿ॥

“ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಗವತಾ ಸಙ್ಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

> “ಓಕಂ ಪಹಾಯ ಅನಿಕೇತಸಾರೀ, ಗಾಮೇ ಅಕುಬ್ಬಂ ಮುನಿ ಸನ್ಥವಾನಿ।
> ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಅಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ, ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕಯಿರಾ”ತಿ॥

೮೦. **ಯೇಹಿ ವಿವಿತ್ತೋ ವಿಚರೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ, ನ ತಾನಿ ಉಗ್ಗಯ್ಹ ವದೇಯ್ಯ ನಾಗೋ।**

ಏಲಮ್ಬುಜಂ ಕಣ್ಡಕವಾರಿಜಂ [ಕಣ್ಟಕಂ ವಾರಿಜಂ (ಸೀ॰)] **ಯಥಾ, ಜಲೇನ ಪಙ್ಕೇನ ಚನೂಪಲಿತ್ತಂ।**

ಏವಂ ಮುನೀ ಸನ್ತಿವಾದೋ ಅಗಿದ್ಧೋ, ಕಾಮೇ ಚ ಲೋಕೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ॥

ಯೇಹಿ ವಿವಿತ್ತೋ ವಿಚರೇಯ್ಯ ಲೋಕೇತಿ। **ಯೇಹೀತಿ** ಯೇಹಿ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಹಿ। **ವಿವಿತ್ತೋತಿ** ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ರಿತ್ತೋ ವಿವಿತ್ತೋ ಪವಿವಿತ್ತೋ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ... ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ... ರಾಗೇನ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ವಿವಿತ್ತೋ ಪವಿವಿತ್ತೋ। **ವಿಚರೇಯ್ಯಾತಿ** ವಿಚರೇಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯ। **ಲೋಕೇತಿ** ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇತಿ - ಯೇಹಿ ವಿವಿತ್ತೋ ವಿಚರೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ।

ನ ತಾನಿ ಉಗ್ಗಯ್ಹ ವದೇಯ್ಯ ನಾಗೋತಿ। **ನಾಗೋತಿ** ಆಗುಂ ನ ಕರೋತೀತಿ - ನಾಗೋ, ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ - ನಾಗೋ, ನಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ನಾಗೋ। ಕಥಂ ಆಗುಂ ನ ಕರೋತೀತಿ - ನಾಗೋ? ಆಗೂ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ।

ಆಗುಂ ನ ಕರೋತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ, [ಸಭಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]

ಸಬ್ಬಸಂಯೋಗೇ ವಿಸಜ್ಜ ಬನ್ಧನಾನಿ।

ಸಬ್ಬತ್ಥ ನ ಸಜ್ಜತಿ ವಿಮುತ್ತೋ, ನಾಗೋ ತಾದೀ ಪವುಚ್ಚತೇ ತಥತ್ತಾ॥

ಏವಂ ಆಗುಂ ನ ಕರೋತೀತಿ - ನಾಗೋ।

ಕಥಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ - ನಾಗೋ? ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ರಾಗವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮಾನವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನಾನುಸಯವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಗ್ಗೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಯಾಯತಿ ನೀಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತಿ। ಏವಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ - ನಾಗೋ।

ಕಥಂ ನಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ನಾಗೋ? ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ। ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ... ಅನಾಗಾಮಿಮಗ್ಗೇನ... ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀನಾ ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಪುನೇತಿ ನ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ನಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ನಾಗೋ।

ನ ತಾನಿ ಉಗ್ಗಯ್ಹ ವದೇಯ್ಯ ನಾಗೋತಿ। ನಾಗೋ ನ ತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ವದೇಯ್ಯ ಕಥೇಯ್ಯ ಭಣೇಯ್ಯ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ವೋಹರೇಯ್ಯ; "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವದೇಯ್ಯ ಕಥೇಯ್ಯ ಭಣೇಯ್ಯ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ವೋಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ನ ತಾನಿ ಉಗ್ಗಯ್ಹ ವದೇಯ್ಯ ನಾಗೋ।

ಏಲಮ್ಬುಜಂ ಕಣ್ಡಕವಾರಿಜಂ ಯಥಾ, ಜಲೇನ ಪಙ್ಕೇನ ಚನೂಪಲಿತ್ತನ್ತಿ। ಏಲಂ ವುಚ್ಚತಿ ಉದಕಂ, ಅಮ್ಬುಜಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪದುಮಂ, ಕಣ್ಡಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಖರದಣ್ಡೋ, ವಾರಿ ವುಚ್ಚತಿ ಉದಕಂ, ವಾರಿಜಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪದುಮಂ ವಾರಿಸಮ್ಭವಂ, ಜಲಂ ವುಚ್ಚತಿ ಉದಕಂ, ಪಙ್ಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಕದ್ದಮೋ। ಯಥಾ ಪದುಮಂ ವಾರಿಜಂ ವಾರಿಸಮ್ಭವಂ ಜಲೇನ ಚ ಪಙ್ಕೇನ ಚ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಅಲಿತ್ತಂ ಅಸಂಲಿತ್ತಂ ಅನುಪಲಿತ್ತನ್ತಿ - ಏಲಮ್ಬುಜಂ ಕಣ್ಡಕವಾರಿಜಂ ಯಥಾ ಜಲೇನ ಪಙ್ಕೇನ ಚನೂಪಲಿತ್ತಂ।

ಏವಂ ಮುನೀ ಸನ್ತಿವಾದೋ ಅಗಿದ್ಧೋ, ಕಾಮೇ ಚ ಲೋಕೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋತಿ। ಏವನ್ತಿ ಓಪಮ್ಮಸಂಪಟಿಪಾದನಂ। **ಮುನೀ**ತಿ। ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಸನ್ತಿವಾದೋ**ತಿ ಸನ್ತಿವಾದೋ ಮುನಿ ತಾಣವಾದೋ ಲೇಣವಾದೋ ಸರಣವಾದೋ ಅಭಯವಾದೋ ಅಚ್ಚುತವಾದೋ ಅಮತವಾದೋ ನಿಬ್ಬಾನವಾದೋತಿ - ಏವಂ ಮುನಿ ಸನ್ತಿವಾದೋ। **ಅಗಿದ್ಧೋ**ತಿ। ಗೇಧೋ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸೋ ಗೇಧೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗಿದ್ಧೋ। ಸೋ ರೂಪೇ ಅಗಿದ್ಧೋ, ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಕುಲೇ... ಗಣೇ... ಆವಾಸೇ... ಲಾಭೇ... ಯಸೇ... ಪಸಂಸಾಯ... ಸುಖೇ... ಚೀವರೇ... ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ... ಸೇನಾಸನೇ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇ... ಕಾಮಧಾತುಯಾ ... ರೂಪಧಾತುಯಾ... ಅರೂಪಧಾತುಯಾ... ಕಾಮಭವೇ... ರೂಪಭವೇ... ಅರೂಪಭವೇ... ಸಞ್ಞಾಭವೇ... ಅಸಞ್ಞಾಭವೇ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವೇ... ಏಕವೋಕಾರಭವೇ... ಚತುವೋಕಾರಭವೇ... ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇ... ಅತೀತೇ... ಅನಾಗತೇ... ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ... ದಿಟ್ಠ-ಸುತ-ಮುತ-ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಗಿದ್ಧೋ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನೋ [ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ (ಸೀ॰), ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನೋ (ಸ್ಯಾ॰)], ವೀತಗೇಧೋ ವಿಗತಗೇಧೋ ಚತ್ತಗೇಧೋ ವನ್ತಗೇಧೋ ಮುತ್ತಗೇಧೋ ಪಹೀನಗೇಧೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಗೇಧೋ, ವೀತರಾಗೋ ವಿಗತರಾಗೋ ಚತ್ತರಾಗೋ ವನ್ತರಾಗೋ ಮುತ್ತರಾಗೋ ಪಹೀನರಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠರಾಗೋ, ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಏವಂ ಮುನಿ ಸನ್ತಿವಾದೋ ಅಗಿದ್ಧೋ।

ಕಾಮೇ ಚ ಲೋಕೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋತಿ। **ಕಾಮಾ**ತಿ ಉದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ... ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇ। **ಲೇಪಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಲೇಪಾ - ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ। ಮುನಿ ತಣ್ಹಾಲೇಪಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕಾಮೇ ಚ ಲೋಕೇ ಚ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಅಲಿತ್ತೋ ಅಪಲಿತ್ತೋ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಏವಂ ಮುನೀ ಸನ್ತಿವಾದೋ ಅಗಿದ್ಧೋ, ಕಾಮೇ ಚ ಲೋಕೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಯೇಹಿ ವಿವಿತ್ತೋ ವಿಚರೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ, ನ ತಾನಿ ಉಗ್ಗಯ್ಹ ವದೇಯ್ಯ ನಾಗೋ।
> ಏಲಮ್ಬುಜಂ ಕಣ್ಡಕವಾರಿಜಂ ಯಥಾ, ಜಲೇನ ಪಙ್ಕೇನ ಚನೂಪಲಿತ್ತಂ।
> ಏವಂ ಮುನೀ ಸನ್ತಿವಾದೋ ಅಗಿದ್ಧೋ, ಕಾಮೇ ಚ ಲೋಕೇ ಚ ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ"ತಿ॥

೮೧. **ನ ವೇದಗೂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ** [ದಿಟ್ಠಿಯಾಯಕೋ (ಕ॰ ಅಟ್ಠ॰) ಸು॰ ನಿ॰ ೮೫೨] **ನ ಮುತಿಯಾ, ಸ ಮಾನಮೇತಿ ನ ಹಿ ತಮ್ಮಯೋ ಸೋ।**
ನ ಕಮ್ಮುನಾ ನೋಪಿ ಸುತೇನ ನೇಯ್ಯೋ, ಅನೂಪನೀತೋ ಸ ನಿವೇಸನೇಸು॥

ನ ವೇದಗೂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಮುತಿಯಾ, ಸ ಮಾನಮೇತೀತಿ। **ನಾ**ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ವೇದಗೂ**ತಿ। ವೇದೋ ವುಚ್ಚತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣಂ , ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ವೀಮಂಸಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತೇಹಿ ವೇದೇಹಿ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅನ್ತಗತೋ ಅನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ, ಕೋಟಿಗತೋ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಪರಿಯನ್ತಗತೋ ಪರಿಯನ್ತಪ್ಪತ್ತೋ, ವೋಸಾನಗತೋ ವೋಸಾನಪ್ಪತ್ತೋ, ತಾಣಗತೋ ತಾಣಪ್ಪತ್ತೋ, ಲೇಣಗತೋ ಲೇಣಪ್ಪತ್ತೋ, ಸರಣಗತೋ ಸರಣಪ್ಪತ್ತೋ,

ಅಭಯಗತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ, ಅಚ್ಚುತಗತೋ ಅಚ್ಚುತಪ್ಪತ್ತೋ , ಅಮತಗತೋ ಅಮತಪ್ಪತ್ತೋ, ನಿಬ್ಬಾನಗತೋ ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ, ವೇದಾನಂ ವಾ ಅನ್ತಂ ಗತೋತಿ ವೇದಗೂ, ವೇದೇಹಿ ವಾ ಅನ್ತಂ ಗತೋತಿ ವೇದಗೂ, ಸತ್ತನ್ನಂ ವಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿದಿತತ್ತಾ ವೇದಗೂ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ರಾಗೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ದೋಸೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ಮಾನೋ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ, ವಿದಿತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ।

ವೇದಾನಿ ವಿಚೇಯ್ಯ ಕೇವಲಾನಿ, [ಸಭಿಯಾತಿ ಭಗವಾ]
ಸಮಣಾನಂ ಯಾನೀಧತ್ಥಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ।
ಸಬ್ಬವೇದನಾಸು ವೀತರಾಗೋ, ಸಬ್ಬಂ ವೇದಮತಿಚ್ಚ ವೇದಗೂ ಸೋತಿ॥

ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾತಿ ತಸ್ಸ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಯಾಯತಿ ನ ನೀಯತಿ ನ ವುಯ್ಹತಿ ನ ಸಂಹರೀಯತಿ, ನಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ನ ವೇದಗೂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ। **ನ ಮುತಿಯಾ**ತಿ ಮುತರೂಪೇನ ವಾ ಪರತೋ ಘೋಸೇನ ವಾ ಮಹಾಜನಸಮ್ಮುತಿಯಾ ವಾ ಮಾನಂ ನೇತಿ ನ ಉಪೇತಿ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ನ ವೇದಗೂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಮುತಿಯಾ ಸ ಮಾನಮೇತಿ।

ನ ಹಿ ತಮ್ಮಯೋ ಸೋತಿ ನ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ತಮ್ಮಯೋ ಹೋತಿ ತಪ್ಪರಮೋ ತಪ್ಪರಾಯನೋ। ಯತೋ ತಣ್ಹಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಮಾನೋ ಚಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ ಏತ್ತಾವತಾ ನ ತಮ್ಮಯೋ ಹೋತಿ ನ ತಪ್ಪರಮೋ ನ ತಪ್ಪರಾಯನೋತಿ - ಸ ಮಾನಮೇತಿ ನ ಹಿ ತಮ್ಮಯೋ ಸೋ।

ನ ಕಮ್ಮುನಾ ನೋಪಿ ಸುತೇನ ನೇಯ್ಯೋತಿ। **ನ ಕಮ್ಮುನಾ**ತಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇನ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇನ ವಾ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇನ ವಾ ನ ಯಾಯತಿ ನ ನೀಯತಿ ನ ವುಯ್ಹತಿ ನ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ನ ಕಮ್ಮುನಾ। **ನೋಪಿ ಸುತೇನ ನೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಸುತಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಪರತೋ ಘೋಸೇನ ವಾ ಮಹಾಜನಸಮ್ಮುತಿಯಾ ವಾ ನ ಯಾಯತಿ ನ ನೀಯತಿ ನ ವುಯ್ಹತಿ ನ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ನ ಕಮ್ಮುನಾ ನೋಪಿ ಸುತೇನ ನೇಯ್ಯೋ।

ಅನೂಪನೀತೋ ಸ ನಿವೇಸನೇಸೂತಿ। **ಉಪಯಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಉಪಯಾ - ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹೂಪಯೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹೂಪಯಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠೂಪಯಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಸೋ ನಿವೇಸನೇಸು ಅನೂಪನೀತೋ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ಅನುಪಗತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅನಧಿಮುತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಅನೂಪನೀತೋ ಸ ನಿವೇಸನೇಸು।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನ ವೇದಗೂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಮುತಿಯಾ, ಸ ಮಾನಮೇತಿ ನ ಹಿ ತಮ್ಮಯೋ ಸೋ।
ನ ಕಮ್ಮುನಾ ನೋಪಿ ಸುತೇನ ನೇಯ್ಯೋ, ಅನೂಪನೀತೋ ಸ ನಿವೇಸನೇಸೂ"ತಿ॥

೮೨. **ಸಞ್ಞಾವಿರತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಗನ್ಥಾ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಮೋಹಾ।**
ಸಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ಯೇ ಅಗ್ಗಹೇಸುಂ, ತೇ ಘಟ್ಟಮಾನಾ [ಘಟ್ಟಯನ್ತಾ (ಸ್ಯಾ॰) ಸು॰ ನಿ॰ ೮೫೩] **ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ॥**

ಸಞ್ಞಾವಿರತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಗನ್ಥಾತಿ। ಯೋ ಸಮಥಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ತಸ್ಸ ಆದಿತೋ ಉಪಾದಾಯ ಗನ್ಥಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅರಹತ್ತೇ ಪತ್ತೇ ಅರಹತೋ ಗನ್ಥಾ ಚ ಮೋಹಾ ಚ ನೀವರಣಾ ಚ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞಾ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾತಿ - ಸಞ್ಞಾವಿರತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಗನ್ಥಾ।

ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಮೋಹಾತಿ। ಯೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ತಸ್ಸ ಆದಿತೋ ಉಪಾದಾಯ ಮೋಹಾ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅರಹತ್ತೇ ಪತ್ತೇ ಅರಹತೋ ಮೋಹಾ ಚ ಗನ್ಥಾ ಚ ನೀವರಣಾ ಚ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞಾ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾತಿ - ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಮೋಹಾ।

ಸಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ಯೇ ಅಗ್ಗಹೇಸುಂ, ತೇ ಘಟ್ಟಮಾನಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇತಿ। ಯೇ ಸಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಂ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಂ ತೇ ಸಞ್ಞಾವಸೇನ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ। ರಾಜಾನೋಪಿ ರಾಜೂಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತೀಪಿ ಗಹಪತೀಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಪಿತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಪಿತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಗಿನೀಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ, ಭಗಿನೀಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಸಹಾಯೋಪಿ ಸಹಾಯೇನ ವಿವದತಿ । ತೇ ತತ್ಥ ಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಾಣೀಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಲೇಡ್ಡೂಹಿಪಿ [ಲೇಟ್ಟೂಹಿಪಿ (ಕ॰)] ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ದಣ್ಡೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಸತ್ಥೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಯೇ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ"ತಿ ವಾ...ಪೇ॰... "ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ ವಾ ತೇ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಸತ್ಥಾರತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನತೋ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಗಣತೋ ಗಣಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಪಟಿಪದಾಯ ಪಟಿಪದಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಮಗ್ಗತೋ ಮಗ್ಗಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ।

ಅಥ ವಾ ತೇ ವಿವದನ್ತಿ, ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮೇಧಗಂ ಕರೋನ್ತಿ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ। ತೇಸಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ; ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯಾ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ನಿರಯೇ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ದೇವಲೋಕೇ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಗತಿಯಾ ಗತಿಂ... ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ... ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ... ಭವೇನ ಭವಂ... ಸಂಸಾರೇನ ಸಂಸಾರಂ... ವಟ್ಟೇನ ವಟ್ಟಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತೇನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಸಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ಯೇ ಅಗ್ಗಹೇಸುಂ ತೇ ಘಟ್ಟಮಾನಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸಞ್ಞಾವಿರತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಗನ್ಥಾ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ನ ಸನ್ತಿ ಮೋಹಾ।
ಸಞ್ಞಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ಯೇ ಅಗ್ಗಹೇಸುಂ, ತೇ ಘಟ್ಟಮಾನಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ"ತಿ॥

ಮಾಗಣ್ಡಿಯಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ನವಮೋ।

೧೦. ಪುರಾಭೇದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಪುರಾಭೇದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೮೩. ಕಥಂದಸ್ಸೀ ಕಥಂಸೀಲೋ, ಉಪಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ತಂ ಮೇ ಗೋತಮ ಪಬ್ರೂಹಿ, ಪುಚ್ಛಿತೋ ಉತ್ತಮಂ ನರಂ॥

ಕಥಂದಸ್ಸೀ ಕಥಂಸೀಲೋ, ಉಪಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ। **ಕಥಂದಸ್ಸೀ**ತಿ ಕೀದಿಸೇನ ದಸ್ಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಕಿಂಸಣ್ಠಿತೇನ, ಕಿಂಪಕಾರೇನ, ಕಿಂಪಟಿಭಾಗೇನಾತಿ - ಕಥಂದಸ್ಸೀ। **ಕಥಂಸೀಲೋ**ತಿ ಕೀದಿಸೇನ ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಕಿಂಸಣ್ಠಿತೇನ, ಕಿಂಪಕಾರೇನ, ಕಿಂಪಟಿಭಾಗೇನಾತಿ - ಕಥಂದಸ್ಸೀ ಕಥಂಸೀಲೋ। **ಉಪಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಪವುಚ್ಚತಿ ಕಥೀಯತಿ ಭಣೀಯತಿ ದೀಪೀಯತಿ ವೋಹರೀಯತಿ। ಕಥಂದಸ್ಸೀತಿ ಅಧಿಪಞ್ಞಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಕಥಂಸೀಲೋತಿ ಅಧಿಸೀಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಉಪಸನ್ತೋತಿ ಅಧಿಚಿತ್ತಂ ಪುಚ್ಛತೀತಿ - ಕಥಂದಸ್ಸೀ ಕಥಂಸೀಲೋ ಉಪಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತಂ ಮೇ ಗೋತಮ ಪಬ್ರೂಹೀತಿ। ತನ್ತಿ ಯಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ, ಯಂ ಯಾಚಾಮಿ, ಯಂ ಅಜ್ಝೇಸಾಮಿ, ಯಂ ಪಸಾದೇಮಿ। **ಗೋತಮಾ**ತಿ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ ಬುದ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ। **ಪಬ್ರೂಹೀ**ತಿ ಬ್ರೂಹಿ ಆಚಿಕ್ಖ ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ ವಿವರ ವಿಭಜ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಹಿ ಪಕಾಸೇಹೀತಿ - ತಂ ಮೇ ಗೋತಮ ಪಬ್ರೂಹಿ।

ಪುಚ್ಛಿತೋ ಉತ್ತಮಂ ನರನ್ತಿ। **ಪುಚ್ಛಿತೋ**ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಯಾಚಿತೋ ಅಜ್ಝೇಸಿತೋ ಪಸಾದಿತೋ। **ಉತ್ತಮಂ ನರ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ನರನ್ತಿ - ಪುಚ್ಛಿತೋ ಉತ್ತಮಂ ನರಂ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

> "ಕಥಂದಸ್ಸೀ ಕಥಂಸೀಲೋ, ಉಪಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
> ತಂ ಮೇ ಗೋತಮ ಪಬ್ರೂಹಿ, ಪುಚ್ಛಿತೋ ಉತ್ತಮಂ ನರ"ನ್ತಿ॥

೮೪. ವೀತತಣ್ಹೋ ಪುರಾಭೇದಾ, [ಇತಿ ಭಗವಾ]
ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋ।
ವೇಮಜ್ಝೇ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ,
ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತಂ॥

ವೀತತಣ್ಹೋ ಪುರಾಭೇದಾತಿ। ಪುರಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ, ಪುರಾ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಭೇದಾ, ಪುರಾ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪಾ, ಪುರಾ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛೇದಾ ವೀತತಣ್ಹೋ ವಿಗತತಣ್ಹೋ ಚತ್ತತಣ್ಹೋ ವನ್ತತಣ್ಹೋ ಮುತ್ತತಣ್ಹೋ ಪಹೀನತಣ್ಹೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತಣ್ಹೋ, ವೀತರಾಗೋ ವಿಗತರಾಗೋ ಚತ್ತರಾಗೋ ವನ್ತರಾಗೋ ಮುತ್ತರಾಗೋ ಪಹೀನರಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠರಾಗೋ, ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ।

ಭಗವಾತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ। ಅಪಿ ಚ ಭಗ್ಗರಾಗೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದೋಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮೋಹೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮಾನೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದಿಟ್ಠೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗತಣ್ಹೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಿಲೇಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಿಭಜಿ ಪವಿಭಜಿ

ಧಮ್ಮರತನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭವಾನಂ ಅನ್ತಕರೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಭಾವಿತಸೀಲೋ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಭಾವಿತಪಞ್ಞೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಾ ಭಗವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿರಸಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಂ ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ಪಞ್ಞಾಭಾವನಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಕಸಿಣಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ತಥಾಗತಬಲಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಛನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಛನ್ನಂ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ। ಭಗವಾತಿ ನೇತಂ ನಾಮಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ, ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ, ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ, ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ , ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ, ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ; ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ವೀತತಣ್ಹೋ ಪುರಾಭೇದಾತಿ ಭಗವಾ।

ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋತಿ ಪುಬ್ಬನ್ತೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅತೀತೋ ಅದ್ಧಾ। ಅತೀತಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಆರಬ್ಭ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ, ದಿಟ್ಠಿ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಾ ತಣ್ಹಾಯ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ। ಏವಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋ। ಅಥ ವಾ "ಏವಂರೂಪೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ, "ಏವಂವೇದನೋ ಅಹೋಸಿಂ... ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿಂ... ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ... ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋ। ಅಥ ವಾ "ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು [ಚಕ್ಖುಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ರೂಪಾ"ತಿ ತತ್ಥ ನ ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋ। "ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಸದ್ದಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಗನ್ಧಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ರಸಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹೋಸಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ತತ್ಥ ನ ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ಛನ್ದರಾಗಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋ। ಅಥ ವಾ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಹಸಿತಲಪಿತಕೀಳಿತಾನಿ ನ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ನ ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ನ ಚ ತೇನ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋ।

ವೇಮಜ್ಝೇ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋತಿ। ವೇಮಜ್ಝಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ ಅದ್ಧಾ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಆರಬ್ಭ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ, ದಿಟ್ಠಿ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಾ । ತಣ್ಹಾಯ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ರತ್ತೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ದುಟ್ಠೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ಮೂಳ್ಹೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ಥಾಮಗತೋತಿ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ; ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ; ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯಾ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ, ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋತಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೋತಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ದೇವೋತಿ ವಾ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ। ಸೋ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ ಯೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ - ವೇಮಜ್ಝೇ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ।

ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತನ್ತಿ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಪುರೇಕ್ಖಾರಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಪುರೇಕ್ಖಾರಾ - ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ। ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ನ ತಣ್ಹಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರತಿ, ನ ತಣ್ಹಾಧಜೋ ನ ತಣ್ಹಾಕೇತು ನ ತಣ್ಹಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ದಿಟ್ಠಿಧಜೋ ನ ದಿಟ್ಠಿಕೇತು ನ ದಿಟ್ಠಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ತಣ್ಹಾಯ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಪರಿವಾರಿತೋ ಚರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತಂ। ಅಥ ವಾ "ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ, "ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತಂ। ಅಥ ವಾ "ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ರೂಪಾ"ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತಂ। "ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಸದ್ದಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಘಾನಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಗನ್ಧಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಜಿವ್ಹಾ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ರಸಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಕಾಯೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ"ತಿ, "ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತಂ। ಅಥ ವಾ "ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ"ತಿ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ವೀತತಣ್ಹೋ ಪುರಾಭೇದಾ, [ಇತಿ ಭಗವಾ]
ಪುಬ್ಬಮನ್ತಮನಿಸ್ಸಿತೋ।
ವೇಮಜ್ಝೇ ನುಪಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ,
ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪುರಕ್ಖತ"ನ್ತಿ॥

೮೫. ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಅಸನ್ತಾಸೀ, ಅವಿಕತ್ಥೀ ಅಕುಕ್ಕುಚೋ।
ಮನ್ತಭಾಣೀ ಅನುದ್ಧತೋ, ಸ ವೇ ವಾಚಾಯತೋ ಮುನಿ॥

ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಅಸನ್ತಾಸೀತಿ। ಅಕ್ಕೋಧನೋತಿ ಯಞ್ಹಿ ಖೋ ವುತ್ತಂ। ಅಪಿ ಚ ಕೋಧೋ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ದಸಹಾಕಾರೇಹಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ - "ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಅಚರೀ"ತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, "ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಚರತೀ"ತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, "ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಚರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, "ಪಿಯಸ್ಸ ಮೇ ಮನಾಪಸ್ಸ ಅನತ್ಥಂ ಅಚರಿ... ಅನತ್ಥಂ ಚರತಿ... ಅನತ್ಥಂ ಚರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, "ಅಪ್ಪಿಯಸ್ಸ ಮೇ ಅಮನಾಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅಚರಿ... ಅತ್ಥಂ ಚರತಿ... ಅತ್ಥಂ ಚರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, ಅಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಪನ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ। ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಘಾತೋ ಪಟಿಘಾತೋ, ಪಟಿಘಂ ಪಟಿವಿರೋಧೋ, ಕೋಪೋ ಪಕೋಪೋ ಸಮ್ಪಕೋಪೋ, ದೋಸೋ ಪದೋಸೋ ಸಮ್ಪದೋಸೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಮನೋಪದೋಸೋ , ಕೋಧೋ ಕುಜ್ಝನಾ ಕುಜ್ಝಿತತ್ತಂ, ದೋಸೋ ದುಸ್ಸನಾ ದುಸ್ಸಿತತ್ತಂ, ಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜನಾ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜಿತತ್ತಂ, ವಿರೋಧೋ ಪಟಿವಿರೋಧೋ ಚಣ್ಡಿಕ್ಕಂ, ಅಸುರೋಪೋ [ಅಸ್ಸುರೋಪೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಅನತ್ತಮನತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕೋಧೋ।

ಅಪಿ ಚ ಕೋಧಸ್ಸ ಅಧಿಮತ್ತಪರಿತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ [ಕಿಞ್ಚಿ (ಕ॰)] ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಚಿತ್ತಾವಿಲಕರಣಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಮುಖಕುಲಾನವಿಕುಲಾನೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಮುಖಕುಲಾನವಿಕುಲಾನಮತ್ತೋ

ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಹನುಸಙ್ಖೋಪನೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಹನುಸಙ್ಖೋಪನಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಫರುಸವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರಣೋ [ಫರುಸವಾಚನಿಚ್ಛಾರಣೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಫರುಸವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರಣಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ದಿಸಾವಿದಿಸಾನುವಿಲೋಕನೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ದಿಸಾವಿದಿಸಾನುವಿಲೋಕನಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ದಣ್ಡಸತ್ಥಪರಾಮಸನೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ದಣ್ಡಸತ್ಥಪರಾಮಸನಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ದಣ್ಡಸತ್ಥಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಣೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ದಣ್ಡಸತ್ಥಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಣಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ದಣ್ಡಸತ್ಥಅಭಿನಿಪಾತನೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ದಣ್ಡಸತ್ಥಅಭಿನಿಪಾತಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಛಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನಕರಣೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಛಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನಕರಣಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಸಮ್ಭಞ್ಜನಪಲಿಭಞ್ಜನೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಸಮ್ಭಞ್ಜನಪಲಿಭಞ್ಜನಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಅಪಕಡ್ಢನೋ ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಅಪಕಡ್ಢನಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಜೀವಿತಾವೋರೋಪನೋ [ಜೀವಿತಪನಾಸನೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ; ಅತ್ಥಿ ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಕೋಧೋ ಜೀವಿತಾವೋರೋಪನಮತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಸಬ್ಬಚಾಗಪರಿಚ್ಚಾಗಾಯ ಸಣ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಕೋಧೋ ಪರಪುಗ್ಗಲಂ ಘಾಟೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಘಾಟೇತಿ, ಏತ್ತಾವತಾ ಕೋಧೋ ಪರಮುಸ್ಸದಗತೋ ಪರಮವೇಪುಲ್ಲಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ಸೋ ಕೋಧೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಕ್ಕೋಧನೋ। ಕೋಧಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ, ಕೋಧವತ್ಥುಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ, ಕೋಧಹೇತುಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋತಿ - ಅಕ್ಕೋಧನೋ।

ಅಸನ್ತಾಸೀತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ತಾಸೀ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೀ ಪರಿತ್ತಾಸೀ, ಸೋ ತಸತಿ ನ ಉತ್ತಸತಿ ಪರಿತ್ತಸತಿ ಭಾಯತಿ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಕುಲಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಣಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಆವಾಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಲಾಭಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಯಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಸಂಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸುಖಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಚೀವರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋಮ್ಹೀತಿ ತಸತಿ ಉತ್ತಸತಿ ಪರಿತ್ತಸತಿ ಭಾಯತಿ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ತಾಸೀ ಹೋತಿ ಅನುತ್ತಾಸೀ ಅಪರಿತ್ತಾಸೀ; ಸೋ ನ ತಸತಿ ನ ಉತ್ತಸತಿ ನ ಪರಿತ್ತಸತಿ ನ ಭಾಯತಿ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಕುಲಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಣಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಆವಾಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಲಾಭಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಯಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಸಂಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸುಖಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಚೀವರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋಮ್ಹೀತಿ ನ ತಸತಿ ನ ಉತ್ತಸತಿ ನ ಪರಿತ್ತಸತಿ ನ ಭಾಯತಿ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ - ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಅಸನ್ತಾಸೀ।

ಅವಿಕತ್ಥೀ ಅಕುಕ್ಕುಚೋತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕತ್ಥೀ ಹೋತಿ ವಿಕತ್ಥೀ, ಸೋ ಕತ್ಥತಿ ವಿಕತ್ಥತಿ - ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ ವತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ ಮಹಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ, ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನನ್ತಿ ವಾ, ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ವಾ, ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋತಿ ವಾ ವಿನಯಧರೋತಿ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತಿ ವಾ, ಆರಞ್ಞಿಕೋತಿ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋತಿ ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋತಿ ವಾ ತೇಚೀವರಿಕೋತಿ ವಾ, ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋತಿ ವಾ ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋತಿ ವಾ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋತಿ ವಾ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋತಿ ವಾ, ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ...

ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ… ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ… ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಕತ್ಥತಿ ವಿಕತ್ಥತಿ। ಏವಂ ನ ಕತ್ಥತಿ ನ ವಿಕತ್ಥತಿ, ಕತ್ಥನಾ ವಿಕತ್ಥನಾ ಆರತೋ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಅವಿಕತ್ಥೀ।

ಅಕುಕ್ಕುಚೋತಿ। ಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಹತ್ಥಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ, ವಿಕಾಲೇ ಕಾಲಸಞ್ಞಿತಾ ಕಾಲೇ ವಿಕಾಲಸಞ್ಞಿತಾ, ಅವಜ್ಜೇ ವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾ ವಜ್ಜೇ ಅವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾ; ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತತ್ತಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ।

ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ। ಕಥಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ? "ಕತಂ ಮೇ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಕಾಯಸುಚರಿತ"ನ್ತಿಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ; "ಕತಂ ಮೇ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ವಚೀಸುಚರಿತಂ… ಕತಂ ಮೇ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಮನೋಸುಚರಿತ"ನ್ತಿ - ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ; "ಕತೋ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ"ತಿ - ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ; "ಕತಂ ಮೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ , ಅಕತಾ ಮೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ"ತಿ - ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ; "ಕತೋ ಮೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ"ತಿ - ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ; "ಕತೋ ಮೇ ಮುಸಾವಾದೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ"ತಿ… "ಕತಾ ಮೇ ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ, ಅಕತಾ ಮೇ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ"ತಿ… "ಕತಾ ಮೇ ಫರುಸಾ ವಾಚಾ, ಅಕತಾ ಮೇ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ"ತಿ… "ಕತೋ ಮೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ"ತಿ… "ಕತಾ ಮೇ ಅಭಿಜ್ಝಾ, ಅಕತಾ ಮೇ ಅನಭಿಜ್ಝಾ"ತಿ… "ಕತೋ ಮೇ ಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಅಕತೋ ಮೇ ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ"ತಿ… "ಕತಾ ಮೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಅಕತಾ ಮೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ"ತಿ - ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ। ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ।

ಅಥ ವಾ "ಸೀಲೇಸುಮ್ಹಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ"ತಿ - ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ; "ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹಿ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ"ತಿ… "ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುಮ್ಹೀ"ತಿ… "ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋಮ್ಹೀ"ತಿ… "ನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ… "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ"ತಿ… "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ"ತಿ… "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ"ತಿ… "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ… "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ"ತಿ… "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ… "ಅಭಾವಿತೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ… "ದುಕ್ಖಂ ಮೇ ಅಪರಿಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ… "ಸಮುದಯೋ ಮೇ ಅಪ್ಪಹೀನೋ"ತಿ… "ಮಗ್ಗೋ ಮೇ ಅಭಾವಿತೋ"ತಿ… "ನಿರೋಧೋ ಮೇ ಅಸಚ್ಛಿಕತೋ"ತಿ - ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ। ಯಸ್ಸೇತಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಕುಕ್ಕುಚ್ಚೋತಿ - ಅವಿಕತ್ಥೀ ಅಕುಕ್ಕುಚೋ।

ಮನ್ತಭಾಣೀ ಅನುದ್ಧತೋತಿ। ಮನ್ತಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ…ಪೇ॰… ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಮನ್ತಾಯ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ ಬಹುಮ್ಪಿ ಕಥೇನ್ತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ಭಣನ್ತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ದೀಪಯನ್ತೋ ಬಹುಮ್ಪಿ ವೋಹರನ್ತೋ। ದುಕ್ಕಥಿತಂ ದುಬ್ಭಣಿತಂ ದುಲ್ಲಪಿತಂ ದುರುತ್ತಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸತೀತಿ - ಮನ್ತಭಾಣೀ। **ಅನುದ್ಧತೋತಿ**। ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ? ಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಅವೂಪಸಮೋ ಚೇತಸೋ ವಿಕ್ಖೇಪೋ ಭನ್ತತ್ತಂ

ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ। ಯಸ್ಸೇತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅನುದ್ಧತೋತಿ - ಮನ್ತಭಾಣೀ ಅನುದ್ಧತೋ।

ಸ ವೇ ವಾಚಾಯತೋ ಮುನೀತಿ। ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ, ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಚತೂಹಿ ವಚೀಸುಚರಿತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚತುದ್ದೋಸಾಪಗತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ಬಾತ್ತಿಂಸಾಯ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ।

ದಸ ಕಥಾವತ್ಥೂನಿ ಕಥೇಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಸನ್ತುಟ್ಠಿಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಪವಿವೇಕಕಥಂ... ಅಸಂಸಗ್ಗಕಥಂ... ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಥಂ... ಸೀಲಕಥಂ... ಸಮಾಧಿಕಥಂ... ಪಞ್ಞಾಕಥಂ... ವಿಮುತ್ತಿಕಥಂ ... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಂ... ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕಥಂ... ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕಥಂ... ಇದ್ಧಿಪಾದಕಥಂ... ಇನ್ದ್ರಿಯಕಥಂ... ಬಲಕಥಂ... ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕಥಂ... ಮಗ್ಗಕಥಂ... ಫಲಕಥಂ... ನಿಬ್ಬಾನಕಥಂ ಕಥೇತಿ। **ವಾಚಾಯತೋತಿ** ಯತ್ತೋ ಪರಿಯತ್ತೋ ಗುತ್ತೋ ಗೋಪಿತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ। **ಮುನೀತಿ**। **ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ...ಪೇ॰... ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನೀತಿ - ಸ ವೇ ವಾಚಾಯತೋ ಮುನಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಅಸನ್ತಾಸೀ, ಅವಿಕತ್ಥೀ ಅಕುಕ್ಕುಚೋ।
> ಮನ್ತಭಾಣೀ ಅನುದ್ಧತೋ, ಸ ವೇ ವಾಚಾಯತೋ ಮುನೀ"ತಿ॥

೮೬. ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇ, ಅತೀತಂ ನಾನುಸೋಚತಿ।
ವಿವೇಕದಸ್ಸೀ ಫಸ್ಸೇಸು, ದಿಟ್ಠೀಸು ಚ ನ ನೀಯತಿ॥

ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇತಿ। **ಆಸತ್ತಿ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಆಸತ್ತಿ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇ। ಅಥ ವಾ "ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ, "ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ... ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ನನ್ದಿಂ ನ ಸಮನ್ನಾನೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇ। ಅಥ ವಾ "ಇತಿ ಮೇ ಚಕ್ಖು ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ರೂಪಾ"ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಣಿದಹತಿ , ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇ। "ಇತಿ ಮೇ ಸೋತಂ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಸದ್ದಾ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಸಿಯಾ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ - ಇತಿ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನ

ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇ। ಅಥ ವಾ "ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ"ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಣಿದಹತಿ, ಚೇತಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಧಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ನ ತದಭಿನನ್ದತಿ; ನ ತದಭಿನನ್ದನ್ತೋ। ಏವಮ್ಪಿ ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇ।

ಅತೀತಂ ನಾನುಸೋಚತೀತಿ। ವಿಪರಿಣತಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ನ ಸೋಚತಿ, ವಿಪರಿಣತಸ್ಮಿಂ ವಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನ ಸೋಚತಿ, "ಚಕ್ಖು ಮೇ ವಿಪರಿಣತ"ನ್ತಿ ನ ಸೋಚತಿ, "ಸೋತಂ ಮೇ… ಘಾನಂ ಮೇ… ಜಿವ್ಹಾ ಮೇ… ಕಾಯೋ ಮೇ… ರೂಪಾ ಮೇ… ಸದ್ದಾ ಮೇ… ಗನ್ಧಾ ಮೇ… ರಸಾ ಮೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಮೇ… ಕುಲಂ ಮೇ… ಗಣೋ ಮೇ… ಆವಾಸೋ ಮೇ… ಲಾಭೋ ಮೇ… ಯಸೋ ಮೇ… ಪಸಂಸಾ ಮೇ… ಸುಖಂ ಮೇ… ಚೀವರಂ ಮೇ… ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಮೇ… ಸೇನಾಸನಂ ಮೇ… ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಮೇ… ಮಾತಾ ಮೇ… ಪಿತಾ ಮೇ… ಭಾತಾ ಮೇ… ಭಗಿನೀ ಮೇ… ಪುತ್ತೋ ಮೇ… ಧೀತಾ ಮೇ… ಮಿತ್ತಾ ಮೇ… ಅಮಚ್ಚಾ ಮೇ… ಞಾತಕಾ ಮೇ… ಸಾಲೋಹಿತಾ ಮೇ ವಿಪರಿಣತಾ"ತಿ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ - ಅತೀತಂ ನಾನುಸೋಚತಿ।

ವಿವೇಕದಸ್ಸೀ ಫಸ್ಸೇಸೂತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಅಧಿವಚನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಟಿಘಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಸುಖವೇದನೀಯೋ ಫಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯೋ ಫಸ್ಸೋ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯೋ ಫಸ್ಸೋ, ಕುಸಲೋ ಫಸ್ಸೋ ಅಕುಸಲೋ ಫಸ್ಸೋ ಅಬ್ಯಾಕತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಕಾಮಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ ರೂಪಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ ಅರೂಪಾವಚರೋ ಫಸ್ಸೋ, ಸುಞ್ಞತೋ ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಫಸ್ಸೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಲೋಕಿಯೋ ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅತೀತೋ ಫಸ್ಸೋ ಅನಾಗತೋ ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ ಫಸ್ಸೋ; ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಫಸ್ಸೋ ಫುಸನಾ ಸಮ್ಫುಸನಾ ಸಮ್ಫುಸಿತತ್ತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಫಸ್ಸೋ।

ವಿವೇಕದಸ್ಸೀ ಫಸ್ಸೇಸೂತಿ। ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ ನಿಚ್ಚೇನ ವಾ ಧುವೇನ ವಾ ಸಸ್ಸತೇನ ವಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ವಾ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಅಧಿವಚನಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಪಟಿಘಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಸುಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ… ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ… ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ… ಕುಸಲಂ ಫಸ್ಸಂ… ಅಕುಸಲಂ ಫಸ್ಸಂ… ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಫಸ್ಸಂ… ಕಾಮಾವಚರಂ ಫಸ್ಸಂ… ರೂಪಾವಚರಂ ಫಸ್ಸಂ… ಅರೂಪಾವಚರಂ ಫಸ್ಸಂ… ಲೋಕಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ ನಿಚ್ಚೇನ ವಾ ಧುವೇನ ವಾ ಸಸ್ಸತೇನ ವಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ವಾ।

ಅಥ ವಾ ಅತೀತಂ ಫಸ್ಸಂ ಅನಾಗತೇಹಿ ಚ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಚ ಫಸ್ಸೇಹಿ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅನಾಗತಂ ಫಸ್ಸಂ ಅತೀತೇಹಿ ಚ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಚ ಫಸ್ಸೇಹಿ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಫಸ್ಸಂ ಅತೀತೇಹಿ ಚ ಅನಾಗತೇಹಿ ಚ ಫಸ್ಸೇಹಿ ವಿವಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಥ ವಾ ಯೇ ತೇ ಫಸ್ಸಾ ಅರಿಯಾ ಅನಾಸವಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತಾ, ತೇ ಫಸ್ಸೇ ವಿವಿತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ರಾಗೇನ ದೋಸೇನ ಮೋಹೇನ ಕೋಧೇನ ಉಪನಾಹೇನ ಮಕ್ಖೇನ ಪಳಾಸೇನ ಇಸ್ಸಾಯ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ ಮಾಯಾಯ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಥಮ್ಭೇನ ಸಾರಮ್ಭೇನ ಮಾನೇನ ಅತಿಮಾನೇನ ಮದೇನ ಪಮಾದೇನ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ ಸಬ್ಬದರಥೇಹಿ ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹೇಹಿ ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪೇಹಿ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ವಿವಿತ್ತೇ ಪಸ್ಸತೀತಿ - ವಿವೇಕದಸ್ಸೀ ಫಸ್ಸೇಸು।

ದಿಟ್ಠೀಸು ಚ ನ ನೀಯತೀತಿ। ತಸ್ಸ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಯಾಯತಿ ನ ನೀಯತಿ ನ ವುಯ್ಹತಿ ನ ಸಂಹರೀಯತಿ; ನಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ದಿಟ್ಠೀಸು ಚ ನ ನೀಯತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ನಿರಾಸತ್ತಿ ಅನಾಗತೇ, ಅತೀತಂ ನಾನುಸೋಚತಿ।
> ವಿವೇಕದಸ್ಸೀ ಫಸ್ಸೇಸು, ದಿಟ್ಠೀಸು ಚ ನ ನೀಯತೀ”ತಿ॥

೮೭. ಪತಿಲೀನೋ ಅಕುಹಕೋ, ಅಪಿಹಾಲು ಅಮಚ್ಛರೀ।
ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ, ಪೇಸುಣೇಯ್ಯೇ ಚ ನೋ ಯುತೋ॥

ಪತಿಲೀನೋ ಅಕುಹಕೋತಿ। ಪತಿಲೀನೋತಿ ರಾಗಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಪತಿಲೀನೋ, ದೋಸಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಪತಿಲೀನೋ, ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಪತಿಲೀನೋ, ಕೋಧಸ್ಸ... ಉಪನಾಹಸ್ಸ ... ಮಕ್ಖಸ್ಸ... ಪಳಾಸಸ್ಸ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ...ಪೇ°... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಪತಿಲೀನೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪತಿಲೀನೋ ಹೋತಿ? ಇಮಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪತಿಲೀನೋ ಹೋತೀ”ತಿ - ಪತಿಲೀನೋ।

ಅಕುಹಕೋತಿ ತೀಣಿ ಕುಹನವತ್ಥೂನಿ - ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು, ಇರಿಯಾಪಥಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು, ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು।

ಕತಮಂ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು? ಇಧ ಗಹಪತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ। ಸೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಅತ್ಥಿಕೋ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಕಮ್ಯತಂ ಉಪಾದಾಯ ಚೀವರಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಸೇನಾಸನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - “ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಚೀವರೇನ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಯಂ ಸಮಣೋ ಸುಸಾನಾ ವಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾ ವಾ ಪಾಪಣಿಕಾ ವಾ ನನ್ತಕಾನಿ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಕತ್ವಾ ಧಾರೇಯ್ಯ। ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಯಂ ಸಮಣೋ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ। ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಸೇನಾಸನೇನ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಯಂ ಸಮಣೋ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಸೋಸಾನಿಕೋ ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ ವಾ। ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಯಂ ಸಮಣೋ ಪೂತಿಮುತ್ತೇನ ವಾ ಹರಿತಕೀಖಣ್ಡೇನ ವಾ ಓಸಧಂ ಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ತದುಪಾದಾಯ ಲೂಖಂ ಚೀವರಂ ಧಾರೇತಿ, ಲೂಖಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಲೂಖಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸೇವತಿ , ಲೂಖಂ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ। ತಮೇನಂ ಗಹಪತಿಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - “ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಧುತವಾದೋ”ತಿ ಭಿಯ್ಯೋ ಭಿಯ್ಯೋ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - “ತಿಣ್ಣಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಸದ್ಧಾಯ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ‘ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚೇವಾಯಂ ಸದ್ಧಾ ಅತ್ಥಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಚ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಅಹಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ। ಸಚೇಹಂ ನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ತುಮ್ಹೇ ಪುಞ್ಞೇನ ಪರಿಬಾಹಿರಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ನ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೋ। ಅಪಿ ಚ ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮೀ’”ತಿ। ತದುಪಾದಾಯ ಬಹುಮ್ಪಿ ಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಬಹುಮ್ಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಬಹುಮ್ಪಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಭಾಕುಟಿಕಾ ಭಾಕುಟಿಯಂ ಕುಹನಾ ಕುಹಾಯನಾ ಕುಹಿತತ್ತಂ - ಇದಂ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು।

ಕತಮಂ ಇರಿಯಾಪಥಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಸಮ್ಭಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, "ಏವಂ ಮಂ ಜನೋ ಸಮ್ಭಾವೇಸ್ಸತೀ"ತಿ, ಗಮನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ ಠಾನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ ನಿಸಜ್ಜಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ ಸಯನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಪಣಿಧಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ಪಣಿಧಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಪಣಿಧಾಯ ನಿಸೀದತಿ ಪಣಿಧಾಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ಗಚ್ಛತಿ ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ನಿಸೀದತಿ ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಆಪಾಥಕಜ್ಝಾಯೀವ ಹೋತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಇರಿಯಾಪಥಸ್ಸ ಠಪನಾ ಆಠಪನಾ [ಅಟ್ಠಪನಾ (ಸೀ॰)] ಸಣ್ಠಪನಾ ಭಾಕುಟಿಕಾ ಭಾಕುಟಿಯಂ ಕುಹನಾ ಕುಹಾಯನಾ ಕುಹಿತತ್ತಂ - ಇದಂ ಇರಿಯಾಪಥಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು।

ಕತಮಂ ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಸಮ್ಭಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, "ಏವಂ ಮಂ ಜನೋ ಸಮ್ಭಾವೇಸ್ಸತೀ"ತಿ, ಅರಿಯಧಮ್ಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ। "ಯೋ ಏವರೂಪಂ ಚೀವರಂ ಧಾರೇತಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯೋ ಏವರೂಪಂ ಪತ್ತಂ ಧಾರೇತಿ... ಲೋಹಥಾಲಕಂ ಧಾರೇತಿ... ಧಮ್ಮಕರಣಂ ಧಾರೇತಿ... ಪರಿಸಾವನಂ ಧಾರೇತಿ... ಕುಞ್ಚಿಕಂ ಧಾರೇತಿ... ಉಪಾಹನಂ ಧಾರೇತಿ... ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಧಾರೇತಿ... ಆಯೋಗಂ ಧಾರೇತಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಆಚರಿಯೋ... ಏವರೂಪಾ ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಾ... ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ... ಮಿತ್ತಾ... ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ... ಸಮ್ಭತ್ತಾ... ಸಹಾಯಾ ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯೋ ಏವರೂಪೇ ವಿಹಾರೇ ವಸತಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯೋ ಏವರೂಪೇ ಅಡ್ಢಯೋಗೇ ವಸತಿ... ಪಾಸಾದೇ ವಸತಿ... ಹಮ್ಮಿಯೇ ವಸತಿ... ಗುಹಾಯಂ ವಸತಿ... ಲೇಣೇ ವಸತಿ... ಕುಟಿಯಾ ವಸತಿ... ಕೂಟಾಗಾರೇ ವಸತಿ... ಅಟ್ಟೇ ವಸತಿ ... ಮಾಳೇ ವಸತಿ... ಉದ್ದಣ್ಡೇ ವಸತಿ... ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ವಸತಿ... ಮಣ್ಡಪೇ ವಸತಿ... ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಸತಿ, ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ।

ಅಥ ವಾ ಕೋರಜಿಕಕೋರಜಿಕೋ [ಕೋರಞ್ಜಿಕಕೋರಞ್ಜಿಕೋ (ಸೀ॰)] ಭಾಕುಟಿಕಭಾಕುಟಿಕೋ ಕುಹಕಕುಹಕೋ ಲಪಕಲಪಕೋ ಮುಖಸಮ್ಭಾವಿಕೋ, "ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಇಮಾಸಂ ಏವರೂಪಾನಂ ಸನ್ತಾನಂ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭೀ"ತಿ ತಾದಿಸಂ ಗಮ್ಭೀರಂ ಗೂಳ್ಹಂ ನಿಪುಣಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಾಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಭಾಕುಟಿಕಾ ಭಾಕುಟಿಯಂ ಕುಹನಾ ಕುಹಾಯನಾ ಕುಹಿತತ್ತಂ - ಇದಂ ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು। ಯಸ್ಸಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಕುಹನವತ್ಥೂನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಕುಹಕೋತಿ - ಪತಿಲೀನೋ ಅಕುಹಕೋ।

ಅಪಿಹಾಲು ಅಮಚ್ಛರೀತಿ। ಪಿಹಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಪಿಹಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಪಿಹಾಲು। ಸೋ ರೂಪೇ ನ ಪಿಹೇತಿ, ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಕುಲಂ... ಗಣಂ... ಆವಾಸಂ... ಲಾಭಂ... ಯಸಂ... ಪಸಂಸಂ... ಸುಖಂ... ಚೀವರಂ... ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ... ಸೇನಾಸನಂ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ... ಕಾಮಧಾತುಂ... ರೂಪಧಾತುಂ... ಅರೂಪಧಾತುಂ... ಕಾಮಭವಂ... ರೂಪಭವಂ... ಅರೂಪಭವಂ... ಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಅಸಞ್ಞಾಭವಂ ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಏಕವೋಕಾರಭವಂ... ಚತುವೋಕಾರಭವಂ... ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವಂ... ಅತೀತಂ... ಅನಾಗತಂ... ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಪಿಹೇತಿ ನ ಇಚ್ಛತಿ ನ ಸಾದಿಯತಿ ನ ಪತ್ಥೇತಿ ನಾಭಿಜಪ್ಪತೀತಿ - ಅಪಿಹಾಲು। **ಅಮಚ್ಛರೀ**ತಿ ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಮಚ್ಛರಂ ಮಚ್ಛರಾಯನಾ ಮಚ್ಛರಾಯಿತತ್ತಂ ವೇವಿಚ್ಛಂ ಕದರಿಯಂ ಕಟುಕಞ್ಚುಕತಾ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಅಪಿ ಚ ಖನ್ಧಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಾತುಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಆಯತನಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಗಾಹೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಸ್ಸೇತಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮಚ್ಛರೀತಿ - ಅಪಿಹಾಲು ಅಮಚ್ಛರೀ।

ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋತಿ। ಪಾಗಬ್ಭಿಯನ್ತಿ ತೀಣಿ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಾನಿ - ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ, ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ। ಕತಮಂ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಗಣಗತೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಭೋಜನಸಾಲಾಯಮ್ಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಜನ್ತಾಘರೇಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಉದಕತಿತ್ಥೇಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ [ಅಚಿತ್ತಿಕಾರಕತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಗಣಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಗಣಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾಹನಾನಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಸಉಪಾಹನೋ ಚಙ್ಕಮತಿ, ನೀಚೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಉಚ್ಚೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮತಿ, ಛಮಾಯ ಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಗಣಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಭೋಜನಸಾಲಾಯಂ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭೋಜನಸಾಲಾಯಂ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಪಖಜ್ಜ ನಿಸೀದತಿ, ನವೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸನೇನ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಭೋಜನಸಾಲಾಯಂ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಜನ್ತಾಘರೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಜನ್ತಾಘರೇ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ , ಅನಾಪುಚ್ಛಮ್ಪಿ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೋಪಿ ಕಟ್ಠಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ದ್ವಾರಮ್ಪಿ ಪಿದಹತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಜನ್ತಾಘರೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಉದಕತಿತ್ಥೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಉದಕತಿತ್ಥೇ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ಓತರತಿ, ಪುರತೋಪಿ ಓತರತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನ್ಹಾಯತಿ [ನಹಾಯತಿ (ಸೀ॰)], ಪುರತೋಪಿ ನ್ಹಾಯತಿ , ಉಪರಿತೋಪಿ ನ್ಹಾಯತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ಉತ್ತರತಿ, ಪುರತೋಪಿ ಉತ್ತರತಿ, ಉಪರಿತೋಪಿ ಉತ್ತರತಿ। ಏವಂ ಉದಕತಿತ್ಥೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುರತೋಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ವೋಕ್ಕಮ್ಮಾಪಿ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುರತೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ, ''ನ ಪವಿಸ [ಪವಿಸಥ (ಸೀ॰) ಏವಮಞ್ಞೇಸು ಪದದ್ವಯೇಸುಪಿ], ಭನ್ತೇ''ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಪವಿಸತಿ, ''ನ ತಿಟ್ಠ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ''ನ

ನಿಸೀದ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನಿಸೀದತಿ, ಅನೋಕಾಸಮ್ಪಿ ಪವಿಸತಿ, ಅನೋಕಾಸೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನೋಕಾಸೇಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಯಾನಿಪಿ ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಕುಲಾನಂ ಓವರಕಾನಿ ಗೂಳ್ಹಾನಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಚ। ಯತ್ಥ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಧೀತರೋ ಕುಲಸುಣ್ಹಾಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ತತ್ಥಪಿ ಸಹಸಾ ಪವಿಸತಿ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಿ ಸಿರಂ ಪರಾಮಸತಿ। ಏವಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಇದಂ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕತಮಂ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋಪಿ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಗಣಗತೋಪಿ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋಪಿ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಪುಚ್ಛಂ ವಾ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ವಾ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತಿ, ಪಞ್ಹಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಗಣಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಗಣಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಪುಚ್ಛಂ ವಾ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ವಾ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತಿ, ಪಞ್ಹಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತಿ, ಪಞ್ಹಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಗಣಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಕುಮಾರಿಂ ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಇತ್ಥಂನಾಮೇ ಇತ್ಥಂಗೋತ್ತೇ ಕಿಂ ಅತ್ಥಿ? ಯಾಗು ಅತ್ಥಿ, ಭತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ಖಾದನೀಯಂ ಅತ್ಥಿ। ಕಿಂ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮ, ಕಿಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಕಿಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮ? ಕಿಂ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ಕಿಂ ವಾ ಮೇ ದಸ್ಸಥಾ"ತಿ ವಿಪ್ಪಲಪತಿ, ಯಾ ಏವರೂಪಾ ವಾಚಾ ಪಲಾಪೋ ವಿಪ್ಪಲಾಪೋ ಲಾಲಪ್ಪೋ ಲಾಲಪ್ಪನಾ ಲಾಲಪ್ಪಿತತ್ತಂ। ಏವಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಇದಂ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ।

ಕತಮಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ನ ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಹತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ಮಹಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಮಹಾಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಹತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಹತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಹತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ವಿನಯಧರೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ತೇಚೀವರಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ಸಮಾನೋ… ನ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಹತಿ ಚಿತ್ತೇನ…ಪೇ॰… ನ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ದಹತಿ ಚಿತ್ತೇನ - ಇದಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ। ಯಸ್ಸಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋತಿ - ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ।

ಅಜೇಗುಚ್ಛೋತಿ । ಅತ್ಥಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ। ಕತಮೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ

ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ ಅನ್ತೋಪೂತಿ ಅವಸ್ಸುತೋ ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ। ಅಥ ವಾ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪಾಯಾಸಬಹುಲೋ, ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ। ಅಥ ವಾ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪನಾಹೀ, ಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಪಳಾಸೀ, ಇಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಮಚ್ಛರೀ, ಸಠೋ ಹೋತಿ ಮಾಯಾವೀ , ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅತಿಮಾನೀ, ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ [ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ (ಸೀ॰)], ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಆದಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ।

ಕತಮೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ। ಅಥ ವಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಅನುಪಾಯಾಸಬಹುಲೋ, ಬಹುಮ್ಪಿ ವುತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ನ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ। ಅಥ ವಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಅನುಪನಾಹೀ, ಅಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಅಪಳಾಸೀ, ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಅಮಚ್ಛರೀ, ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ, ಅಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅನತಿಮಾನೀ , ನ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ನ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಅನಾದಾನಗ್ಗಾಹೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ। ಸಬ್ಬೇ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ ಜೇಗುಚ್ಛಾ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಟ್ಠ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾ ಅಜೇಗುಚ್ಛಾತಿ - ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ।

ಪೇಸುಣೇಯ್ಯೇ ಚ ನೋ ಯುತೋತಿ। ಪೇಸುಞ್ಞನ್ತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ವಾ ಭೇತ್ತಾ [ಭೇದೋ (ಕ॰)], ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ವಗ್ಗಾರಾಮೋ, ವಗ್ಗರತೋ, ವಗ್ಗನನ್ದೀ, ವಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ।

ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ವಾ, ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ [ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ (ಬಹೂಸು)] ವಾ। ಕಥಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ? ಇಮಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮನಾಪೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಬ್ಭನ್ತರಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಹದಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಏವಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಕಥಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ? “ಕಥಂ ಇಮೇ ನಾನಾ ಅಸ್ಸು ವಿನಾ ಅಸ್ಸು ವಗ್ಗಾ ಅಸ್ಸು ದ್ವೇಧಾ ಅಸ್ಸು ದ್ವೇಜ್ಝಾ ಅಸ್ಸು ದ್ವೇ ಪಕ್ಖಾ ಅಸ್ಸು ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು [ಅಫಾಸುಂ (ಸೀ॰)] ವಿಹರೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ। ಏವಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಯಸ್ಸೇತಂ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ಪೇಸುಞ್ಞೇ ನೋ ಯುತೋ ನ ಯುತ್ತೋ ನ ಪಯುತ್ತೋ ನ ಸಮ್ಮಾಯುತ್ತೋತಿ - ಪೇಸುಣೇಯ್ಯೇ ಚ ನೋ ಯುತೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪತಿಲೀನೋ ಅಕುಹಕೋ, ಅಪಿಹಾಲು ಅಮಚ್ಛರೀ।
ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ ಅಜೇಗುಚ್ಛೋ, ಪೇಸುಣೇಯ್ಯೇ ಚ ನೋ ಯುತೋ”ತಿ॥

೮೮. **ಸಾತಿಯೇಸು ಅನಸ್ಸಾವೀ, ಅತಿಮಾನೇ ಚ ನೋ ಯುತೋ।**
ಸಣ್ಹೋ ಚ ಪಟಿಭಾನವಾ, ನ ಸದ್ಧೋ ನ ವಿರಜ್ಜತಿ॥

ಸಾತಿಯೇಸು ಅನಸ್ಸಾವೀತಿ। **ಸಾತಿಯಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಸಾತಿಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ? ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಸಾತಿಯನ್ತಿ ಪತ್ಥಯನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತಿ, ತಂಕಾರಣಾ ಸಾತಿಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯೇಸಂ ಏಸಾ ಸಾತಿಯಾ ತಣ್ಹಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ತೇಸಂ ಚಕ್ಖುತೋ ರೂಪತಣ್ಹಾ ಸವತಿ ಆಸವತಿ [ಪಸವತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸನ್ದತಿ ಪವತ್ತತಿ, ಸೋತತೋ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ... ಘಾನತೋ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ... ಜಿವ್ಹಾತೋ ರಸತಣ್ಹಾ... ಕಾಯತೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ... ಮನತೋ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ಸವತಿ ಆಸವತಿ ಸನ್ದತಿ ಪವತ್ತತಿ। ಯೇಸಂ ಏಸಾ ಸಾತಿಯಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ ತೇಸಂ ಚಕ್ಖುತೋ ರೂಪತಣ್ಹಾ ನ ಸವತಿ ನಾಸವತಿ [ನ ಪಸವತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ನ ಸನ್ದತಿ ನ ಪವತ್ತತಿ , ಸೋತತೋ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ...ಪೇ॰... ಮನತೋ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ನ ಸವತಿ ನಾಸವತಿ ನ ಸನ್ದತಿ ನ ಪವತ್ತತೀತಿ - ಸಾತಿಯೇಸು ಅನಸ್ಸಾವೀ।

ಅತಿಮಾನೇ ಚ ನೋ ಯುತೋತಿ। ಕತಮೋ ಅತಿಮಾನೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪರಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಮಾನೋ ಮಞ್ಞನಾ ಮಞ್ಞಿತತ್ತಂ ಉನ್ನತಿ ಉನ್ನಮೋ ಧಜೋ ಸಮ್ಪಗ್ಗಾಹೋ ಕೇತುಕಮ್ಯತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅತಿಮಾನೋ। ಯಸ್ಸೇಸೋ ಅತಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ, ಸೋ ಅತಿಮಾನೇ ಚ ನೋ ಯುತೋ ನ ಯುತ್ತೋ ನಪ್ಪಯುತ್ತೋ ನ ಸಮ್ಮಾಯುತ್ತೋತಿ - ಅತಿಮಾನೇ ಚ ನೋ ಯುತೋ।

ಸಣ್ಹೋ ಚ ಪಟಿಭಾನವಾತಿ। **ಸಣ್ಹೋತಿ** ಸಣ್ಹೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಸಣ್ಹೋ, ಸಣ್ಹೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ... ಸಣ್ಹೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಸಣ್ಹೋ, ಸಣ್ಹೇಹಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಸಣ್ಹೋ, ಸಣ್ಹೇಹಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ... ಸಣ್ಹೇಹಿ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ... ಸಣ್ಹೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ... ಸಣ್ಹೇಹಿ ಬಲೇಹಿ... ಸಣ್ಹೇಹಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ ಸಣ್ಹೋ, ಸಣ್ಹೇನ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ - ಸಣ್ಹೋ।

ಪಟಿಭಾನವಾತಿ ತಯೋ ಪಟಿಭಾನವನ್ತೋ - ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಭಾನವಾ, ಪರಿಪುಚ್ಛಾಪಟಿಭಾನವಾ, ಅಧಿಗಮಪಟಿಭಾನವಾ। ಕತಮೋ ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಭಾನವಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪಕತಿಯಾ ಪರಿಯಾಪುಟಂ ಹೋತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಾ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ, ತಸ್ಸ ಪರಿಯತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಟಿಭಾಯತಿ - ಅಯಂ ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಭಾನವಾ। ಕತಮೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಪಟಿಭಾನವಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಾ [ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಂ (ಸೀ॰), ಪರಿಪುಚ್ಛಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ ಅತ್ತತ್ಥೇ ಚ ಞಾಯತ್ಥೇ ಚ ಲಕ್ಖಣೇ ಚ ಕಾರಣೇ ಚ ಠಾನಾಠಾನೇ ಚ, ತಸ್ಸ ತಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಟಿಭಾಯತಿ - ಅಯಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಪಟಿಭಾನವಾ। ಕತಮೋ ಅಧಿಗಮಪಟಿಭಾನವಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಅಧಿಗತಾ ಹೋನ್ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯೋ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ, ತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಞಾತೋ ಧಮ್ಮೋ ಞಾತೋ ನಿರುತ್ತಿ ಞಾತಾ, ಅತ್ಥೇ ಞಾತೇ ಅತ್ಥೋ ಪಟಿಭಾಯತಿ , ಧಮ್ಮೇ ಞಾತೇ ಧಮ್ಮೋ ಪಟಿಭಾಯತಿ, ನಿರುತ್ತಿಯಾ ಞಾತಾಯ ನಿರುತ್ತಿ ಪಟಿಭಾಯತಿ; ಇಮೇಸು ತೀಸು ಞಾಣೇಸು ಞಾಣಂ ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ। ಇಮಾಯ ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪಟಿಭಾನವಾ। ಯಸ್ಸ ಪರಿಯತ್ತಿ ನತ್ಥಿ, ಪರಿಪುಚ್ಛಾ ನತ್ಥಿ, ಅಧಿಗಮೋ ನತ್ಥಿ, ಕಿಂ ತಸ್ಸ ಪಟಿಭಾಯಿಸ್ಸತೀತಿ - ಸಣ್ಹೋ ಚ ಪಟಿಭಾನವಾ।

ನ ಸದ್ಧೋ ನ ವಿರಜ್ಜತೀತಿ। **ನ ಸದ್ಧೋತಿ** ಸಾಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ದಹತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ದೇವಸ್ಸ ವಾ ಮಾರಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಾ। “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಸಾಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ...ಪೇ॰... “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ”ತಿ... “ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ”ತಿ... “ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ”ತಿ...ಪೇ॰...

“ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ”ನ್ತಿ… “ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ”ತಿ…ಪೇ॰… “ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ”ತಿ… “ಇದಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ…ಪೇ॰… “ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ… “ಇಮೇ ಆಸವಾ”ತಿ…ಪೇ॰… “ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ… “ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ”ತಿ…ಪೇ॰… “ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ”ತಿ ಸಾಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ…ಪೇ॰… ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ…ಪೇ॰… ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಸಾಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ…ಪೇ॰… “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಸಾಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ದಹತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ದೇವಸ್ಸ ವಾ ಮಾರಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಾ [ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಾ…ಪೇ॰… (ಸೀ॰ ಕ॰)]।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – “ಸದ್ದಹಸಿ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ; ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನ”ನ್ತಿ?

“ನ ಖ್ವಾಹಂ ಏತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಯೇಸಂ ನೂನೇತಂ, ಭನ್ತೇ , ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ, ತೇ ತತ್ಥ ಪರೇಸಂ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ … ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಯೇಸಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ, ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ ತೇ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ। ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಖೋ, ಏತಂ ಭನ್ತೇ, ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ, ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋಹಂ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ। ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯೇಸಞ್ಹೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ, ತೇ ತತ್ಥ ಪರೇಸಂ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನನ್ತಿ।

“ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಕತಞ್ಞೂ ಚ, ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದೋ ಚ ಯೋ ನರೋ।
ಹತಾವಕಾಸೋ ವನ್ತಾಸೋ, ಸ ವೇ ಉತ್ತಮಪೋರಿಸೋ”ತಿ॥

ನ ಸದ್ಧೋ ನ ವಿರಜ್ಜತೀತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸತ್ತ ಸೇಕ್ಖಾ ವಿರಜ್ಜನ್ತಿ। ಅರಹಾ ನೇವ ರಜ್ಜತಿ ನೋ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿರತ್ತೋ ಸೋ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ…ಪೇ॰… ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ – ನ ಸದ್ಧೋ ನ ವಿರಜ್ಜತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

“ಸಾತಿಯೇಸು ಅನಸ್ಸಾವೀ, ಅತಿಮಾನೇ ಚ ನೋ ಯುತೋ।
ಸಣ್ಹೋ ಚ ಪಟಿಭಾನವಾ, ನ ಸದ್ಧೋ ನ ವಿರಜ್ಜತೀ”ತಿ॥

೮೯. **ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಲಾಭೇ ಚ ನ ಕುಪ್ಪತಿ।**
ಅವಿರುದ್ಧೋ ಚ ತಣ್ಹಾಯ, ರಸೇಸು [ರಸೇ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ನಾನುಗಿಜ್ಝತಿ॥**

ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಲಾಭೇ ಚ ನ ಕುಪ್ಪತೀತಿ। ಕಥಂ ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಸಿಕ್ಖತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸತಿ ಲಾಭಿಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - “ಕೇನ ನು ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - “ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ, ತೇನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ। ಸೋ ಲಾಭಹೇತು ಲಾಭಪಚ್ಚಯಾ ಲಾಭಕಾರಣಾ ಲಾಭಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಲಾಭಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತೋ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸತಿ ಲಾಭಿಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - “ಕೇನ ನು ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - “ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಿನಯಧರೋ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ… ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕೋ, ತೇನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ। ಸೋ ಲಾಭಹೇತು ಲಾಭಪಚ್ಚಯಾ ಲಾಭಕಾರಣಾ ಲಾಭಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಲಾಭಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತೋ ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸತಿ ಲಾಭಿಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - “ಕೇನ ನು ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - “ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಿಕೋ… ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ… ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ… ತೇಚೀವರಿಕೋ… ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ… ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋ… ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ… ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ, ತೇನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ”ನ್ತಿ। ಸೋ ಲಾಭಹೇತು ಲಾಭಪಚ್ಚಯಾ ಲಾಭಕಾರಣಾ ಲಾಭಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಲಾಭಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತೋ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಕಥಂ ನ ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಸಿಕ್ಖತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ನ ಲಾಭಹೇತು, ನ ಲಾಭಪಚ್ಚಯಾ, ನ ಲಾಭಕಾರಣಾ, ನ ಲಾಭಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ, ನ ಲಾಭಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತೋ, ಯಾವದೇವ ಅತ್ತದಮತ್ಥಾಯ ಅತ್ತಸಮತ್ಥಾಯ ಅತ್ತಪರಿನಿಬ್ಬಾಪನತ್ಥಾಯ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ, ವಿನಯಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ, ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ನ ಲಾಭಹೇತು, ನ ಲಾಭಪಚ್ಚಯಾ, ನ ಲಾಭಕಾರಣಾ, ನ ಲಾಭಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ, ನ ಲಾಭಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತೋ, ಯಾವದೇವ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಞ್ಞೇವ [ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಂಯೇವ (ಸೀ॰)] ನಿಸ್ಸಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಲ್ಲೇಖಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವಿವೇಕಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇದಮತ್ಥಿತಞ್ಞೇವ [ಇದಮತ್ಥಿಕತಞ್ಞೇವ (ಸೀ॰)] ನಿಸ್ಸಾಯ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ, ತೇಚೀವರಿಕೋ ಹೋತಿ , ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಹೋತಿ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ - ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ।

ಅಲಾಭೇ ಚ ನ ಕುಪ್ಪತೀತಿ। ಕಥಂ ಅಲಾಭೇ ಕುಪ್ಪತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ "ಕುಲಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಣಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಆವಾಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಲಾಭಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಯಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಸಂಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸುಖಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಚೀವರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಏವಂ ಅಲಾಭೇ ಕುಪ್ಪತಿ।

ಕಥಂ ಅಲಾಭೇ ನ ಕುಪ್ಪತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು "ಕುಲಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ ಗಣಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿಟ್ಠೀಯತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಏವಂ ಅಲಾಭೇ ನ ಕುಪ್ಪತೀತಿ - ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ ಅಲಾಭೇ ಚ ನ ಕುಪ್ಪತಿ।

ಅವಿರುದ್ಧೋ ಚ ತಣ್ಹಾಯ, ರಸೇಸು ನಾನುಗಿಜ್ಝತೀತಿ। **ವಿರುದ್ಧೋತಿ** ಯೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಘಾತೋ ಪಟಿಘಾತೋ, ಪಟಿಘಂ ಪಟಿವಿರೋಧೋ, ಕೋಪೋ ಪಕೋಪೋ ಸಮ್ಪಕೋಪೋ, ದೋಸೋ ಪದೋಸೋ ಸಮ್ಪದೋಸೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಮನೋಪದೋಸೋ, ಕೋಧೋ ಕುಜ್ಝನಾ ಕುಜ್ಝಿತತ್ತಂ, ದೋಸೋ ದುಸ್ಸನಾ ದುಸ್ಸಿತತ್ತಂ, ಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜನಾ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜಿತತ್ತಂ ವಿರೋಧೋ ಪಟಿವಿರೋಧೋ, ಚಣ್ಡಿಕ್ಕಂ, ಅಸುರೋಪೋ, ಅನತ್ತಮನತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ವಿರೋಧೋ। ಯಸ್ಸೇಸೋ ವಿರೋಧೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅವಿರುದ್ಧೋ। **ತಣ್ಹಾತಿ** ರೂಪತಣ್ಹಾ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। **ರಸೋತಿ** ಮೂಲರಸೋ ಖನ್ಧರಸೋ ತಚರಸೋ ಪತ್ತರಸೋ ಪುಪ್ಫರಸೋ ಫಲರಸೋ, ಅಮ್ಬಿಲಂ ಮಧುರಂ ತಿತ್ತಕಂ ಕಟುಕಂ ಲೋಣಿಕಂ ಖಾರಿಕಂ ಲಮ್ಬಿಕಂ [ಲಪಿಲಂ (ಸೀ॰), ಲಮ್ಬಿಲಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಲಬಿಲಂ (ಕ॰), ಆಯತನವಿಭಙ್ಗೇ] ಕಸಾವೋ ಸಾದು ಅಸಾದು ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಸಗಿದ್ಧಾ। ತೇ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇನ ರಸಗ್ಗಾನಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಿ, ತೇ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅನಮ್ಬಿಲಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅನಮ್ಬಿಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಮಧುರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಮಧುರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅಮಧುರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಮಧುರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ತಿತ್ತಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅತಿತ್ತಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅತಿತ್ತಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಿತ್ತಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಕಟುಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಕಟುಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅಕಟುಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕಟುಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಲೋಣಿಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಲೋಣಿಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅಲೋಣಿಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಲೋಣಿಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಖಾರಿಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಖಾರಿಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅಖಾರಿಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಖಾರಿಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಲಮ್ಬಿಕಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಕಸಾವಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ , ಕಸಾವಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಲಮ್ಬಿಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಸಾದುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಸಾದುಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅಸಾದುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಾದುಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ; ಸೀತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಣ್ಹಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಉಣ್ಹಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸೀತಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ತೇ ಯಂ ಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತೇನ ತೇನ ನ ಸನ್ತುಸ್ಸನ್ತಿ ಅಪರಾಪರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಮನಾಪಿಕೇಸು ರಸೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - "ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ"ತಿ।

ಯಥಾ ವನಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ರೋಪನತ್ಥಾಯ, ಯಥಾ ವಾ ಪನ ಅಕ್ಖಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ಭಾರಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ, ಯಥಾ ವಾ ಪನ ಪುತ್ತಮಂಸಂ ಆಹಾರಂ ಆಹರೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ಕನ್ತಾರಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ; ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - "ನೇವ ದವಾಯ…ಪೇ॰… ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ"ತಿ। ರಸತಣ್ಹಂ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ರಸತಣ್ಹಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಅವಿರುದ್ಧೋ ಚ ತಣ್ಹಾಯ ರಸೇಸು ನಾನುಗಿಜ್ಝತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ನ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಲಾಭೇ ಚ ನ ಕುಪ್ಪತಿ।
ಅವಿರುದ್ಧೋ ಚ ತಣ್ಹಾಯ, ರಸೇಸು ನಾನುಗಿಜ್ಝತೀ”ತಿ॥

೯೦. ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸದಾ ಸತೋ, ನ ಲೋಕೇ ಮಞ್ಞತೇ ಸಮಂ।
ನ ವಿಸೇಸೀ ನ ನೀಚೇಯ್ಯೋ, ತಸ್ಸ ನೋ ಸನ್ತಿ ಉಸ್ಸದಾ॥

ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸದಾ ಸತೋತಿ। ಉಪೇಕ್ಖಕೋತಿ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನಾಪಂ ನಾಭಿಗಿಜ್ಝತಿ ನಾಭಿಹಂಸತಿ [ನಾಭಿಹಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ನ ರಾಗಂ ಜನೇತಿ, ತಸ್ಸ ಠಿತೋವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಚಕ್ಖುನಾ ಖೋ ಪನೇವ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಮನಾಪಂ ನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ [ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠೀನ ಚಿತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠನಚಿತ್ತೋ (ಕ॰)] ಅಲೀನಮನಸೋ [ಆದಿನಮನಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚೇತಸೋ, ತಸ್ಸ ಠಿತೋವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಮನಾಪಂ ನಾಭಿಗಿಜ್ಝತಿ ನಾಭಿಹಂಸತಿ ನ ರಾಗಂ ಜನೇತಿ, ತಸ್ಸ ಠಿತೋವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಮನಸಾ ಖೋ ಪನೇವ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಅಮನಾಪಂ ನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಅಲೀನಮನಸೋ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚೇತಸೋ, ತಸ್ಸ ಠಿತೋವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ।

ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಸು ರೂಪೇಸು ತಸ್ಸ ಠಿತೋವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಸ್ಸ ಠಿತೋವ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ।

ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ರಜನೀಯೇ ನ ರಜ್ಜತಿ, ದುಸ್ಸನೀಯೇ [ದೋಸನೀಯೇ (ಬಹೂಸು)] ನ ದುಸ್ಸತಿ, ಮೋಹನೀಯೇ ನ ಮುಯ್ಹತಿ, ಕೋಪನೀಯೇ ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ಮದನೀಯೇ ನ ಮಜ್ಜತಿ, ಕಿಲೇಸನೀಯೇ ನ ಕಿಲಿಸ್ಸತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ರಜನೀಯೇ ನ ರಜ್ಜತಿ ದುಸ್ಸನೀಯೇ ನ ದುಸ್ಸತಿ, ಮೋಹನೀಯೇ ನ ಮುಯ್ಹತಿ, ಕೋಪನೀಯೇ ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ಮದನೀಯೇ ನ ಮಜ್ಜತಿ, ಕಿಲೇಸನೀಯೇ ನ ಕಿಲಿಸ್ಸತಿ। ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತೋ, ಸುತೇ ಸುತಮತ್ತೋ, ಮುತೇ ಮುತಮತ್ತೋ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತಮತ್ತೋ। ದಿಟ್ಠೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಸುತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಮುತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ। ದಿಟ್ಠೇ ಅನೂಪಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸುತೇ... ಮುತೇ... ವಿಞ್ಞಾತೇ ಅನೂಪಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ।

ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಅರಹತೋ ಚಕ್ಖು, ಪಸ್ಸತಿ ಅರಹಾ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಅರಹತೋ ನತ್ಥಿ, ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅರಹಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಅರಹತೋ ಸೋತಂ, ಸುಣಾತಿ ಅರಹಾ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಅರಹತೋ ನತ್ಥಿ, ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅರಹಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಅರಹತೋ ಘಾನಂ, ಘಾಯತಿ ಅರಹಾ ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಅರಹತೋ ನತ್ಥಿ, ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅರಹಾ। ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಅರಹತೋ ಜಿವ್ಹಾ, ಸಾಯತಿ ಅರಹಾ ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ...ಪೇ॰... ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಅರಹತೋ ಕಾಯೋ, ಫುಸತಿ ಅರಹಾ

ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಅರಹತೋ ಮನೋ, ವಿಜಾನಾತಿ ಅರಹಾ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ। ಛನ್ದರಾಗೋ ಅರಹತೋ ನತ್ಥಿ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅರಹಾ।

ಚಕ್ಖು ರೂಪಾರಾಮಂ ರೂಪರತಂ ರೂಪಸಮ್ಮುದಿತಂ, ತಂ ಅರಹತೋ ದನ್ತಂ ಗುತ್ತಂ ರಕ್ಖಿತಂ ಸಂವುತಂ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಂವರಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಸೋತಂ ಸದ್ದಾರಾಮಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ಗನ್ಧಾರಾಮಂ… ಜಿವ್ಹಾ ರಸಾರಾಮಾ ರಸರತಾ ರಸಸಮ್ಮುದಿತಾ, ಸಾ ಅರಹತೋ ದನ್ತಾ ಗುತ್ತಾ ರಕ್ಖಿತಾ ಸಂವುತಾ, ತಸ್ಸಾ ಚ ಸಂವರಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಕಾಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾರಾಮೋ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಧಮ್ಮಾರಾಮೋ ಧಮ್ಮರತೋ ಧಮ್ಮಸಮ್ಮುದಿತೋ, ಸೋ ಅರಹತೋ ದನ್ತೋ ಗುತ್ತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಸಂವುತೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಂವರಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ।

“ದನ್ತಂ ನಯನ್ತಿ ಸಮಿತಿಂ, ದನ್ತಂ ರಾಜಾಭಿರೂಹತಿ।
ದನ್ತೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯೋತಿವಾಕ್ಯಂ ತಿತಿಕ್ಖತಿ॥

“ವರಮಸ್ಸತರಾ ದನ್ತಾ, ಆಜಾನೀಯಾ ಚ [ಆಜಾನಿಯಾವ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಿನ್ಧವಾ।
ಕುಞ್ಜರಾ ಚ ಮಹಾನಾಗಾ, ಅತ್ತದನ್ತೋ ತತೋ ವರಂ॥

“ನ ಹಿ ಏತೇಹಿ ಯಾನೇಹಿ, ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಅಗತಂ ದಿಸಂ।
ಯಥಾತ್ತನಾ ಸುದನ್ತೇನ, ದನ್ತೋ ದನ್ತೇನ ಗಚ್ಛತಿ॥

“ವಿಧಾಸು ನ ವಿಕಮ್ಪನ್ತಿ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ಪುನಬ್ಭವಾ।
ದನ್ತಭೂಮಿಮನುಪ್ಪತ್ತಾ, ತೇ ಲೋಕೇ ವಿಜಿತಾವಿನೋ॥

“ಯಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ [ವಿಭಾವಿತಾನಿ (ಸೀ॰)], ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ [ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಚ (ಸೀ॰), ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰) ಸು॰ ನಿ॰ ೫೨೧] ಸಬ್ಬಲೋಕೇ।
ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝ ಇಮಂ [ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝಿಮಂ (ಸ್ಯಾ॰), ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಇಮಂ (ಕ॰)] ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ, ಕಾಲಂ ಕಙ್ಖತಿ ಭಾವಿತೋ ಸ ದನ್ತೋ”ತಿ॥

ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸದಾತಿ। ಸದಾ ಸಬ್ಬದಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಧುವಕಾಲಂ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಛಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ। **ಸತೋತಿ** ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ, ವೇದನಾಸು… ಚಿತ್ತೇ… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ…ಪೇ॰… ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತೋತಿ - ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸದಾ ಸತೋ।

ನ ಲೋಕೇ ಮಞ್ಞತೇ ಸಮನ್ತಿ। “ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ ಮಾನಂ ನ ಜನೇತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾತಿ - ನ ಲೋಕೇ ಮಞ್ಞತೇ ಸಮಂ।

ನ ವಿಸೇಸೀ ನ ನೀಚೇಯ್ಯೋತಿ। “ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ ಅತಿಮಾನಂ ನ ಜನೇತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ । “ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ”ತಿ ಓಮಾನಂ ನ ಜನೇತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾತಿ - ನ ವಿಸೇಸೀ ನ ನೀಚೇಯ್ಯೋ।

ತಸ್ಸ ನೋ ಸನ್ತಿ ಉಸ್ಸದಾತಿ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಉಸ್ಸದಾತಿ** ಸತ್ತುಸ್ಸದಾ - ರಾಗುಸ್ಸದೋ ದೋಸುಸ್ಸದೋ ಮೋಹುಸ್ಸದೋ ಮಾನುಸ್ಸದೋ ದಿಟ್ಠುಸ್ಸದೋ ಕಿಲೇಸುಸ್ಸದೋ ಕಮ್ಮುಸ್ಸದೋ। ತಸ್ಸಿಮೇ ಉಸ್ಸದಾ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ತಸ್ಸ ನೋ ಸನ್ತಿ ಉಸ್ಸದಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸದಾ ಸತೋ, ನ ಲೋಕೇ ಮಞ್ಞತೇ ಸಮಂ।
> ನ ವಿಸೇಸೀ ನ ನೀಚೇಯ್ಯೋ, ತಸ್ಸ ನೋ ಸನ್ತಿ ಉಸ್ಸದಾ”ತಿ॥

೯೧. ಯಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯತಾ [ನಿಸ್ಸಯನಾ (ಕ॰)] **ನತ್ಥಿ, ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ।**
ಭವಾಯ ವಿಭವಾಯ ವಾ, ತಣ್ಹಾ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

ಯಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯತಾ ನತ್ಥೀತಿ। ಯಸ್ಸಾತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ನಿಸ್ಸಯಾತಿ** ದ್ವೇ ನಿಸ್ಸಯಾ - ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ । ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ನಿಸ್ಸಯತಾ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಯಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯತಾ ನತ್ಥಿ।

ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ। ಞತ್ವಾತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ, “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ, “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ”ತಿ... “ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ”ತಿ...ಪೇ॰... “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। **ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ** ದ್ವೇ ನಿಸ್ಸಯಾ - ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ। ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ಸೋತಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ಘಾನಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ಜಿವ್ಹಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ಕಾಯಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ಮನಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ, ರೂಪೇ... ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಕುಲಂ... ಗಣಂ... ಆವಾಸಂ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅನಲ್ಲೀನೋ ಅನುಪಗತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅನಧಿಮುತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ।

ಭವಾಯ ವಿಭವಾಯ ವಾ, ತಣ್ಹಾ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತೀತಿ। ತಣ್ಹಾತಿ ರೂಪತಣ್ಹಾ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। **ಯಸ್ಸಾತಿ** ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಭವಾಯಾತಿ** ಭವದಿಟ್ಠಿಯಾ, **ವಿಭವಾಯಾತಿ** ವಿಭವದಿಟ್ಠಿಯಾ; **ಭವಾಯಾತಿ** ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಯಾ, **ವಿಭವಾಯಾತಿ** ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಯಾ; **ಭವಾಯಾತಿ** ಪುನಪ್ಪುನಭವಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಗತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಅತ್ತಭಾವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ । ತಣ್ಹಾ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಭವಾಯ ವಿಭವಾಯ ವಾ ತಣ್ಹಾ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಯಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯತಾ ನತ್ಥಿ, ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ।
> ಭವಾಯ ವಿಭವಾಯ ವಾ, ತಣ್ಹಾ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ॥

೯೨. ತಂ ಬ್ರೂಮಿ ಉಪಸನ್ತೋತಿ, ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನಂ।
ಗನ್ಥಾ ತಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಅತರೀ ಸೋ ವಿಸತ್ತಿಕಂ॥

ತಂ ಬ್ರೂಮಿ ಉಪಸನ್ತೋತಿ। ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ। ತಂ ಬ್ರೂಮಿ ತಂ ಕಥೇಮಿ ತಂ ಭಣಾಮಿ ತಂ ದೀಪಯಾಮಿ ತಂ ವೋಹರಾಮೀತಿ - ತಂ ಬ್ರೂಮಿ ಉಪಸನ್ತೋತಿ।

ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನನ್ತಿ। **ಕಾಮಾ**ತಿ ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ, ಕಿಲೇಸಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನೋ ವೀತಕಾಮೋ ಚತ್ತಕಾಮೋ ವನ್ತಕಾಮೋ ಮುತ್ತಕಾಮೋ ಪಹೀನಕಾಮೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಕಾಮೋ, ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ ವಿಗತರಾಗೋ ಚತ್ತರಾಗೋ ವನ್ತರಾಗೋ ಮುತ್ತರಾಗೋ ಪಹೀನರಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠರಾಗೋ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನಂ।

ಗನ್ಥಾ ತಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತೀತಿ। **ಗನ್ಥಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಗನ್ಥಾ - ಅಭಿಜ್ಝಾ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಇದಂಸಚ್ಚಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ। ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ರಾಗೋ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಪರವಾದೇಸು ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ವಾ ವತಂ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾ ಪರಾಮಾಸೋ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿ ಇದಂಸಚ್ಚಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಗನ್ಥಾ ತಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ। ಗನ್ಥಾ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಗನ್ಥಾ ತಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ।

ಅತರೀ ಸೋ ವಿಸತ್ತಿಕನ್ತಿ। **ವಿಸತ್ತಿಕಾ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ವಿಸತ್ತಿಕಾ**ತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ವಿಸತ್ತಿಕಾ ? ವಿಸತಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಾಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಟಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಮಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಕ್ಕತೀತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಂಹರತೀತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಂವಾದಿಕಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಮೂಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಫಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಪರಿಭೋಗಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಾಲಾ ವಾ ಪನ ಸಾ ತಣ್ಹಾ ರೂಪೇ... ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಕುಲೇ... ಗಣೇ... ಆವಾಸೇ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸತಂ ವಿತ್ಥತಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ। **ಅತರೀ ಸೋ ವಿಸತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ತಣ್ಹಂ ಅತರಿ ಉತ್ತರಿ ಪತರಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿ ವೀತಿವತ್ತೀತಿ - ಅತರೀ ಸೋ ವಿಸತ್ತಿಕಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ತಂ ಬ್ರೂಮಿ ಉಪಸನ್ತೋತಿ, ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖಿನಂ।
> ಗನ್ಥಾ ತಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ಅತರೀ ಸೋ ವಿಸತ್ತಿಕ”ನ್ತಿ॥

೯೩. **ನ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಪಸವೋ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಞ್ಚ ವಿಜ್ಜತಿ।**
ಅತ್ತಾ ವಾಪಿ ನಿರತ್ತಾ ವಾ, ನ ತಸ್ಮಿಂ ಉಪಲಬ್ಭತಿ॥

ನ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಪಸವೋ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಞ್ಚ ವಿಜ್ಜತೀತಿ। **ನಾ**ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಪುತ್ತಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪುತ್ತಾ - ಅತ್ತಜೋ ಪುತ್ತೋ, ಖೇತ್ತಜೋ ಪುತ್ತೋ, ದಿನ್ನಕೋ ಪುತ್ತೋ , ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಪುತ್ತೋ। **ಪಸವೋ**ತಿ। ಅಜೇಳಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹತ್ಥಿಗಾವಾಸ್ಸವಳವಾ। **ಖೇತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಾಲಿಖೇತ್ತಂ ವೀಹಿಖೇತ್ತಂ ಮುಗ್ಗಖೇತ್ತಂ ಮಾಸಖೇತ್ತಂ ಯವಖೇತ್ತಂ ಗೋಧುಮಖೇತ್ತಂ ತಿಲಖೇತ್ತಂ। **ವತ್ಥು**ನ್ತಿ ಘರವತ್ಥುಂ ಕೋಟ್ಠವತ್ಥುಂ ಪುರೇವತ್ಥುಂ ಪಚ್ಛಾವತ್ಥುಂ ಆರಾಮವತ್ಥುಂ ವಿಹಾರವತ್ಥುಂ। **ನ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಪಸವೋ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಞ್ಚ ವಿಜ್ಜತೀ**ತಿ। ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಪರಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ಪಸುಪರಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ಖೇತ್ತಪರಿಗ್ಗಹೋ ವಾ

ವತ್ಥುಪರಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ನ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಪಸವೋ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಞ್ಚ ವಿಜ್ಜತಿ।

ಅತ್ತಾ ವಾಪಿ ನಿರತ್ತಾ ವಾ, ನ ತಸ್ಮಿಂ ಉಪಲಬ್ಭತೀತಿ। **ಅತ್ತಾತಿ** ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿ, **ನಿರತ್ತಾತಿ** ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿ; **ಅತ್ತಾತಿ** ಗಹಿತಂ ನತ್ಥಿ, **ನಿರತ್ತಾತಿ** ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಗಹಿತಂ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಗಹಿತಂ। ಗಾಹಮುಞ್ಚನಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅರಹಾ ವುದ್ಧಿಪರಿಹಾನಿವೀತಿವತ್ತೋ। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ…ಪೇ॰… ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ - ಅತ್ತಾ ವಾಪಿ ನಿರತ್ತಾ ವಾ, ನ ತಸ್ಮಿಂ ಉಪಲಬ್ಭತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ನ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತಾ ಪಸವೋ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಞ್ಚ ವಿಜ್ಜತಿ।
> ಅತ್ತಾ ವಾಪಿ ನಿರತ್ತಾ ವಾ, ನ ತಸ್ಮಿಂ ಉಪಲಬ್ಭತೀ"ತಿ॥

೯೪. ಯೇನ ನಂ ವಜ್ಜುಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಅಥೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ತಂ ತಸ್ಸ ಅಪುರಕ್ಖತಂ, ತಸ್ಮಾ ವಾದೇಸು ನೇಜತಿ॥

ಯೇನ ನಂ ವಜ್ಜುಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಅಥೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ। **ಪುಥುಜ್ಜನಾತಿ** ಪುಥು ಕಿಲೇಸೇ ಜನೇನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ , ಪುಥು ಅವಿಹತಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಕಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಸತ್ಥಾರಾನಂ ಮುಖುಲ್ಲೋಕಿಕಾತಿ [ಮುಖುಲ್ಲೋಕಕಾತಿ (ಸೀ॰)] ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಸಬ್ಬಗತೀಹಿ ಅವುಟ್ಠಿತಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಓಘೇಹಿ ವುಯ್ಹನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಸನ್ತಾಪೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ನಾನಾಪರಿಳಾಹೇಹಿ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತೀತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಪುಥು ಪಞ್ಚಹಿ ನೀವರಣೇಹಿ ಆವುತಾ ನಿವುತಾ ಓವುತಾ ಪಿಹಿತಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತಾತಿ - ಪುಥುಜ್ಜನಾ। **ಸಮಣಾತಿ** ಯೇ ಕೇಚಿ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಬ್ಬಜೂಪಗತಾ ಪರಿಬ್ಬಜಸಮಾಪನ್ನಾ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ** ಯೇ ಕೇಚಿ ಭೋವಾದಿಕಾ। **ಯೇನ ನಂ ವಜ್ಜುಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಅಥೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ** । ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಯೇನ ತಂ ರಾಗೇನ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಯೇನ ದೋಸೇನ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಯೇನ ಮೋಹೇನ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಯೇನ ಮಾನೇನ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಯಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಯೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಯಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ವದೇಯ್ಯುಂ, ಯೇಹಿ ಅನುಸಯೇಹಿ ವದೇಯ್ಯುಂ, ರತ್ತೋತಿ ವಾ ದುಟ್ಠೋತಿ ವಾ ಮೂಳ್ಹೋತಿ ವಾ ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ವಾ ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ವಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ವಾ ಥಾಮಗತೋತಿ ವಾ ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ; ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯಾ [ಗತಿಯೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯೇನ ತಂ ವದೇಯ್ಯುಂ - ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋತಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೋತಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ದೇವೋತಿ ವಾ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ। ಸೋ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ ಯೇನ ನಂ ವದೇಯ್ಯುಂ ಕಥೇಯ್ಯುಂ ಭಣೇಯ್ಯುಂ ದೀಪಯೇಯ್ಯುಂ ವೋಹರೇಯ್ಯುನ್ತಿ - ಯೇನ ನಂ ವಜ್ಜುಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಅಥೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।

ತಂ ತಸ್ಸ ಅಪುರಕ್ಖತನ್ತಿ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಪುರೇಕ್ಖಾರಾತಿ** ದ್ವೇ ಪುರೇಕ್ಖಾರಾ - ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಣ್ಹಾಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ನ ತಣ್ಹಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಾ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರತಿ, ನ ತಣ್ಹಾಧಜೋ ನ ತಣ್ಹಾಕೇತು ನ ತಣ್ಹಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ದಿಟ್ಠಿಧಜೋ ನ ದಿಟ್ಠಿಕೇತು ನ ದಿಟ್ಠಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ತಣ್ಹಾಯ ವಾ ನ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಪರಿವಾರಿತೋ ಚರತೀತಿ - ತಂ ತಸ್ಸ ಅಪುರಕ್ಖತಂ।

ತಸ್ಮಾ ವಾದೇಸು ನೇಜತೀತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ವಾದೇಸು ಉಪವಾದೇಸು ನಿನ್ದಾಯ ಗರಹಾಯ ಅಕಿತ್ತಿಯಾ ಅವಣ್ಣಹಾರಿಕಾಯ ನೇಜತಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ ನ ಚಲತಿ ನ ವೇಧತಿ ನಪ್ಪವೇಧತಿ ನ ಸಮ್ಪವೇಧತೀತಿ - ತಸ್ಮಾ ವಾದೇಸು ನೇಜತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯೇನ ನಂ ವಜ್ಜುಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾ, ಅಥೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ತಂ ತಸ್ಸ ಅಪುರಕ್ಖತಂ, ತಸ್ಮಾ ವಾದೇಸು ನೇಜತೀ"ತಿ॥

೯೫. ವೀತಗೇಧೋ ಅಮಚ್ಛರೀ, ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನಿ।
ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸು, ಕಪ್ಪಂ ನೇತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ॥

ವೀತಗೇಧೋ ಅಮಚ್ಛರೀತಿ। **ಗೇಧೋ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸೋ ಗೇಧೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ವೀತಗೇಧೋ। ಸೋ ರೂಪೇ ಅಗಿದ್ಧೋ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಗಿದ್ಧೋ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಿತೋ, ವೀತಗೇಧೋ ವಿಗತಗೇಧೋ ಚತ್ತಗೇಧೋ ವನ್ತಗೇಧೋ ಮುತ್ತಗೇಧೋ ಪಹೀನಗೇಧೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಗೇಧೋ ನಿಚ್ಛಾತೋ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀತಿ - ವೀತಗೇಧೋ। **ಅಮಚ್ಛರೀತಿ** **ಮಚ್ಛರಿಯನ್ತಿ** ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ…ಪೇ॰… ಗಾಹೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಸ್ಸೇತಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮಚ್ಛರೀತಿ - ವೀತಗೇಧೋ ಅಮಚ್ಛರೀ।

ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನಿ, ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸೂತಿ। **ಮುನೀತಿ।** **ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। "ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ವಾ, "ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ವಾ, "ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ವಾ ನ ವದತಿ ನ ಕಥೇತಿ ನ ಭಣತಿ ನ ದೀಪಯತಿ ನ ವೋಹರತೀತಿ - ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನಿ, ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸು।

ಕಪ್ಪಂ ನೇತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯೋತಿ। **ಕಪ್ಪಾತಿ** ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ - ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ವಾ ನೇತಿ ನ ಉಪೇತಿ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ಕಪ್ಪಂ ನೇತಿ। **ಅಕಪ್ಪಿಯೋತಿ।** ಕಪ್ಪಾತಿ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ - ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ವಾ ನ ಕಪ್ಪೇತಿ ನ ಜನೇತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ - ಕಪ್ಪಂ ನೇತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ವೀತಗೇಧೋ ಅಮಚ್ಛರೀ, ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನಿ।
ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸು, ಕಪ್ಪಂ ನೇತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯೋ"ತಿ॥

೯೬. ಯಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಸಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ।

ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ॥

ಯಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಸಕಂ ನತ್ಥೀತಿ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಲೋಕೇ ಸಕಂ ನತ್ಥೀತಿ।** ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಇದಂ ಪರೇಸಂ ವಾ ಇದನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ, ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ, ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ - ಯಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಸಕಂ ನತ್ಥಿ। **ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತೀತಿ।** ವಿಪರಿಣತಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ನ ಸೋಚತಿ, ವಿಪರಿಣತಸ್ಮಿಂ ವಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನ ಸೋಚತಿ। ಚಕ್ಖು ಮೇ ವಿಪರಿಣತನ್ತಿ ನ ಸೋಚತಿ। ಸೋತಂ ಮೇ… ಘಾನಂ ಮೇ… ಜಿವ್ಹಾ ಮೇ… ಕಾಯೋ ಮೇ… ಮನೋ ಮೇ… ರೂಪಾ ಮೇ… ಸದ್ದಾ ಮೇ… ಗನ್ಧಾ ಮೇ… ರಸಾ ಮೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಮೇ… ಕುಲಂ ಮೇ… ಗಣೋ ಮೇ… ಆವಾಸೋ ಮೇ… ಲಾಭೋ ಮೇ… ಯಸೋ ಮೇ… ಪಸಂಸಾ ಮೇ… ಸುಖಂ ಮೇ… ಚೀವರಂ ಮೇ… ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಮೇ… ಸೇನಾಸನಂ ಮೇ… ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಮೇ… ಮಾತಾ ಮೇ… ಪಿತಾ ಮೇ… ಭಾತಾ ಮೇ… ಭಗಿನೀ ಮೇ… ಪುತ್ತೋ ಮೇ… ಧೀತಾ ಮೇ… ಮಿತ್ತಾ ಮೇ… ಅಮಚ್ಚಾ ಮೇ… ಞಾತಕಾ ಮೇ… ಸಾಲೋಹಿತಾ ಮೇ ವಿಪರಿಣತಾತಿ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ।

ಅಥ ವಾ ಅಸನ್ತಾಯ [ಅಸತಾಯ (ಸೀ॰), ಅಸಾತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಚಕ್ಖುರೋಗೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಸೋತರೋಗೇನ… ಘಾನರೋಗೇನ… ಜಿವ್ಹಾರೋಗೇನ… ಕಾಯರೋಗೇನ… ಸೀಸರೋಗೇನ… ಕಣ್ಣರೋಗೇನ… ಮುಖರೋಗೇನ… ದನ್ತರೋಗೇನ… ಕಾಸೇನ… ಸಾಸೇನ… ಪಿನಾಸೇನ… ಡಾಹೇನ… ಜರೇನ… ಕುಚ್ಛಿರೋಗೇನ… ಮುಚ್ಛಾಯ… ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾಯ… ಸೂಲೇನ… ವಿಸೂಚಿಕಾಯ… ಕುಟ್ಠೇನ… ಗಣ್ಡೇನ… ಕಿಲಾಸೇನ… ಸೋಸೇನ… ಅಪಮಾರೇನ… ದದ್ದುಯಾ… ಕಣ್ಡುಯಾ… ಕಚ್ಛುಯಾ… ರಖಸಾಯ … ವಿತಚ್ಛಿಕಾಯ… ಲೋಹಿತೇನ… ಪಿತ್ತೇನ… ಮಧುಮೇಹೇನ… ಅಂಸಾಯ… ಪಿಳಕಾಯ… ಭಗನ್ದಲೇನ [ಭಗನ್ದಲಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] … ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ… ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ… ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ… ಸನ್ನಿಪಾತಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ… ಉತುಪರಿಣಾಮಜೇನ ಆಬಾಧೇನ… ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜೇನ ಆಬಾಧೇನ… ಓಪಕ್ಕಮಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ… ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜೇನ ಆಬಾಧೇನ… ಸೀತೇನ… ಉಣ್ಹೇನ… ಜಿಘಚ್ಛಾಯ… ಪಿಪಾಸಾಯ… ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ, ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ।

ಅಥ ವಾ ಅಸನ್ತೇ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ [ಅನುಪಲಬ್ಭಿಯಮಾನೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] - ''ಅಹೋ ವತ ಮೇ ತಂ ನತ್ಥಿ, ಸಿಯಾ ವತ ಮೇ ತಂ, ತಂ ವತಾಹಂ ನ ಚ ಲಭಾಮೀ''ತಿ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ। **ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ರಾಗವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮಾನವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅನುಸಯವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಚ ವಗ್ಗೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಯಾಯತಿ ನೀಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ನ ಗಚ್ಛತಿ।

ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ। ಸೋ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಪವುಚ್ಚತಿ ಕಥೀಯತಿ ಭಣೀಯತಿ ದೀಪೀಯತಿ ವೋಹರೀಯತೀತಿ - ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಯಸ್ಸ ಲೋಕೇ ಸಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ।
ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥

ಪುರಾಭೇದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ದಸಮೋ।

೧೧. ಕಲಹವಿವಾದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಕಲಹವಿವಾದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೯೭. **ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ, ಪರಿದೇವಸೋಕಾ ಸಹಮಚ್ಛರಾ ಚ।**

ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚ, ಕುತೋಪಹೂತಾ ತೇ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹಿ॥

ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾತಿ। **ಕಲಹೋ**ತಿ ಏಕೇನ ಆಕಾರೇನ ಕಲಹೋ; ವಿವಾದೋತಿಪಿ ತಞ್ಞೇವ। ಯೋ ಕಲಹೋ ಸೋ ವಿವಾದೋ, ಯೋ ವಿವಾದೋ ಸೋ ಕಲಹೋ। ಅಥ ವಾ ಅಪರೇನ ಆಕಾರೇನ ವಿವಾದೋ ವುಚ್ಚತಿ ಕಲಹಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ವಿವಾದೋ। ರಾಜಾನೋಪಿ ರಾಜೂಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತೀಪಿ ಗಹಪತೀಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಪಿತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಪಿತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ, ಭಗಿನೀಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಸಹಾಯೋಪಿ ಸಹಾಯೇನ ವಿವದತಿ - ಅಯಂ ವಿವಾದೋ। ಕತಮೋ ಕಲಹೋ? ಆಗಾರಿಕಾ ದಣ್ಡಪಸುತಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ - ಅಯಂ ಕಲಹೋ।

ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾತಿ। ಕಲಹಾ ಚ ವಿವಾದಾ ಚ ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕುತೋಜಾತಾ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತಾ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಪಾತುಭೂತಾ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾತಿ ಕಲಹಸ್ಸ ಚ ವಿವಾದಸ್ಸ ಚ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಹೇತುಂ ಪುಚ್ಛತಿ , ನಿದಾನಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಮ್ಭವಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಭವಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಆಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ [ಅಜ್ಝೋಸತಿ (ಸೀ॰)] ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ।

ಪರಿದೇವಸೋಕಾ ಸಹಮಚ್ಛರಾ ಚಾತಿ। **ಪರಿದೇವೋ**ತಿ ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಸೀಲಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಆದೇವೋ ಪರಿದೇವೋ, ಆದೇವನಾ ಪರಿದೇವನಾ, ಆದೇವಿತತ್ತಂ ಪರಿದೇವಿತತ್ತಂ, ವಾಚಾ ಪಲಾಪೋ ವಿಪ್ಪಲಾಪೋ ಲಾಲಪ್ಪೋ ಲಾಲಪ್ಪಾಯನಾ ಲಾಲಪ್ಪಾಯಿತತ್ತಂ। **ಸೋಕೋ**ತಿ ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಭೋಗರೋಗಸೀಲದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಸೋಕೋ ಸೋಚನಾ ಸೋಚಿತತ್ತಂ, ಅನ್ತೋಸೋಕೋ ಅನ್ತೋಪರಿಸೋಕೋ, ಅನ್ತೋಡಾಹೋ ಅನ್ತೋಪರಿಡಾಹೋ, ಚೇತಸೋ ಪರಿಜ್ಝಾಯನಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ। **ಮಚ್ಛರ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಕುಲಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಲಾಭಮಚ್ಛರಿಯಂ, ವಣ್ಣಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಧಮ್ಮಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಮಚ್ಛರಾಯನಂ ಮಚ್ಛರಾಯಿತತ್ತಂ ವೇವಿಚ್ಛಂ ಕದರಿಯಂ ಕಟುಕಞ್ಚುಕತಾ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಅಪಿ ಚ, ಖನ್ಧಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ , ಧಾತುಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಆಯತನಮಚ್ಛರಿಯಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಗಾಹೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯನ್ತಿ - ಪರಿದೇವಸೋಕಾ ಸಹಮಚ್ಛರಾ ಚ।

ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚಾತಿ। **ಮಾನೋ**ತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। **ಅತಿಮಾನೋ**ತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪರಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। **ಪೇಸುಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಿಸುಣವಾಚೋ

ಹೋತಿ - ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ವಾ ಭೇತ್ತಾ, ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ವಗ್ಗಾರಾಮೋ ವಗ್ಗರತೋ ವಗ್ಗನನ್ದೀ ವಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ। ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ವಾ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವಾ। ಕಥಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ? ಇಮಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮನಾಪೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಬ್ಭನ್ತರಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಹದಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ - ಏವಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಕಥಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ? ಕಥಂ ಇಮೇ ನಾನಾ ಅಸ್ಸು, ವಿನಾ ಅಸ್ಸು, ವಗ್ಗಾ ಅಸ್ಸು, ದ್ವಿಧಾ ಅಸ್ಸು, ದ್ವೇಜ್ಝಾ ಅಸ್ಸು, ದ್ವೇ ಪಕ್ಖಾ ಅಸ್ಸು, ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರೇಯ್ಯುನ್ತಿ - ಏವಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ - ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚ।

ಕುತೋಪಹೂತಾ ತೇ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹೀತಿ। ಕಲಹೋ ಚ ವಿವಾದೋ ಚ ಪರಿದೇವೋ ಚ ಸೋಕೋ ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ ಮಾನೋ ಚ ಅತಿಮಾನೋ ಚ ಪೇಸುಞ್ಞಞ್ಚಾತಿ - ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ಕಿಲೇಸಾ ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕುತೋಜಾತಾ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತಾ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಪಾತುಭೂತಾ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾತಿ। ಇಮೇಸಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಹೇತುಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ನಿದಾನಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಮ್ಭವಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಭವಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಆಹಾರಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಕುತೋಪಹೂತಾ ತೇ ತದಿಙ್ಘಂ ಬ್ರೂಹೀತಿ। ಇಙ್ಘ ಬ್ರೂಹಿ ಆಚಿಕ್ಖ ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ ವಿವರ ವಿಭಜ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಹಿ ಪಕಾಸೇಹೀತಿ - ಕುತೋಪಹೂತಾ ತೇ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹಿ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ, ಪರಿದೇವಸೋಕಾ ಸಹಮಚ್ಛರಾ ಚ।
ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚ, ಕುತೋಪಹೂತಾ ತೇ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹೀ"ತಿ॥

೯೮. **ಪಿಯಪ್ಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ, ಪರಿದೇವಸೋಕಾ ಸಹಮಚ್ಛರಾ ಚ।**
ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚ, ಮಚ್ಛೇರಯುತ್ತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ।
ವಿವಾದಜಾತೇಸು ಚ ಪೇಸುಣಾನಿ॥

ಪಿಯಪ್ಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ, ಪರಿದೇವಸೋಕಾ ಸಹಮಚ್ಛರಾ ಚಾತಿ। **ಪಿಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಪಿಯಾ - ಸತ್ತಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಿಯಾ? ಇಧ ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಹಿತಕಾಮಾ ಫಾಸುಕಾಮಾ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಭಾತಾ ವಾ ಭಗಿನೀ ವಾ ಪುತ್ತೋ ವಾ ಧೀತಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಿಯಾ। ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಿಯಾ? ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಗನ್ಧಾ ಮನಾಪಿಕಾ ರಸಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ - ಇಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಿಯಾ।

ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ವಿವದನ್ತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ವಿವದನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ವಿವದನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ವಿವದನ್ತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಪರಿದೇವನ್ತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ। ಪಿಯಂ

ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ , ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಸೋಚನ್ತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ ಗೋಪೇನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಮಮಾಯನ್ತಿ ಮಚ್ಛರಾಯನ್ತಿ।

ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚಾತಿ। ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನಂ ಜನೇನ್ತಿ, ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಮಾನಂ ಜನೇನ್ತಿ। ಕಥಂ ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನಂ ಜನೇನ್ತಿ? ಮಯಂ ಲಾಭಿನೋ ಮನಾಪಿಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಗನ್ಧಾನಂ ರಸಾನಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನನ್ತಿ। ಏವಂ ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನಂ ಜನೇನ್ತಿ। ಕಥಂ ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಮಾನಂ ಜನೇನ್ತಿ? ಮಯಂ ಲಾಭಿನೋ ಮನಾಪಿಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಗನ್ಧಾನಂ ರಸಾನಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ನ ಲಾಭಿನೋ ಮನಾಪಿಕಾನಂ ರೂಪಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಗನ್ಧಾನಂ ರಸಾನಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನನ್ತಿ। ಏವಂ ಪಿಯಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತಿಮಾನಂ ಜನೇನ್ತಿ। **ಪೇಸುಞ್ಞನ್ತಿ** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ…ಪೇ॰… ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚ।

ಮಚ್ಛೇರಯುತ್ತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾತಿ। ಕಲಹೋ ಚ ವಿವಾದೋ ಚ ಪರಿದೇವೋ ಚ ಸೋಕೋ ಚ ಮಾನೋ ಚ ಅತಿಮಾನೋ ಚ ಪೇಸುಞ್ಞಞ್ಚಾತಿ - ಇಮೇ ಸತ್ತ ಕಿಲೇಸಾ ಮಚ್ಛರಿಯೇ ಯುತ್ತಾ ಪಯುತ್ತಾ ಆಯುತ್ತಾ ಸಮಾಯುತ್ತಾತಿ - ಮಚ್ಛೇರಯುತ್ತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ।

ವಿವಾದಜಾತೇಸು ಚ ಪೇಸುಣಾನೀತಿ। ವಿವಾದೇ ಜಾತೇ ಸಞ್ಜಾತೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇ ಪಾತುಭೂತೇ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ; ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾಯನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾಯನ್ತಿ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ವಾ ಭೇತ್ತಾರೋ, ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾರೋ, ವಗ್ಗಾರಾಮಾ ವಗ್ಗರತಾ ವಗ್ಗನನ್ದೀ ವಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾರೋ ಹೋನ್ತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ। ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ - ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ವಾ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವಾ। ಕಥಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ? ಇಮಸ್ಸ ಪಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಮನಾಪಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಅಬ್ಭನ್ತರಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಸುಹದಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾತಿ। ಏವಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ। ಕಥಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಿ? "ಕಥಂ ಇಮೇ ನಾನಾ ಅಸ್ಸು, ವಿನಾ ಅಸ್ಸು, ವಗ್ಗಾ ಅಸ್ಸು, ದ್ವೇಧಾ ಅಸ್ಸು, ದ್ವೇಜ್ಝಾ ಅಸ್ಸು, ದ್ವೇ ಪಕ್ಖಾ ಅಸ್ಸು, ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ - ಏವಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತೀತಿ - ವಿವಾದಜಾತೇಸು ಚ ಪೇಸುಣಾನಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಪಿಯಪ್ಪಹೂತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ, ಪರಿದೇವಸೋಕಾ ಸಹಮಚ್ಛರಾ ಚ।
ಮಾನಾತಿಮಾನಾ ಸಹಪೇಸುಣಾ ಚ, ಮಚ್ಛೇರಯುತ್ತಾ ಕಲಹಾ ವಿವಾದಾ।
ವಿವಾದಜಾತೇಸು ಚ ಪೇಸುಣಾನೀ"ತಿ॥

೯೯. ಪಿಯಾ ಸು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನಾ, ಯೇ ಚಾಪಿ ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।
ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾ, ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ॥

ಪಿಯಾ ಸು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನಾತಿ। ಪಿಯಾ ಕುತೋನಿದಾನಾ ಕುತೋಜಾತಾ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತಾ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಪಾತುಭೂತಾ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾತಿ ಪಿಯಾನಂ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಪಿಯಾ ಸು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನಾ।

ಯೇ ಚಾಪಿ ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇತಿ। **ಯೇ ಚಾಪೀತಿ** ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಗಹಟ್ಠಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ದೇವಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ। **ಲೋಭಾತಿ** ಯೋ ಲೋಭೋ ಲುಬ್ಭನಾ ಲುಬ್ಭಿತತ್ತಂ ಸಾರಾಗೋ ಸಾರಜ್ಜನಾ ಸಾರಜ್ಜಿತತ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ವಿಚರನ್ತೀತಿ** ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ। **ಲೋಕೇತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಯೇ ಚಾಪಿ ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।

ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾತಿ। ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾ ಕುತೋಜಾತಾ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತಾ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಪಾತುಭೂತಾ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾತಿ ಆಸಾಯ ಚ ನಿಟ್ಠಾಯ ಚ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ...ಪೇ॰... ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾ। **ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತೀತಿ।** ಯೇ ನರಸ್ಸ ಪರಾಯನಾ ಹೋನ್ತಿ ದೀಪಾ ಹೋನ್ತಿ ತಾಣಾ ಹೋನ್ತಿ ಲೇಣಾ ಹೋನ್ತಿ ಸರಣಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಟ್ಠಾ ಪರಾಯನಾ ಹೋನ್ತೀತಿ - ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

> “ಪಿಯಾ ಸು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನಾ, ಯೇ ಚಾಪಿ ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।
> ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾ, ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ॥

೧೦೦ಛನ್ದಾನಿದಾನಾನಿ ಪಿಯಾನಿ ಲೋಕೇ, ಯೇ ಚಾಪಿ [ಯೇ ವಾಪಿ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।**
ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಇತೋನಿದಾನಾ, ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ॥

ಛನ್ದಾನಿದಾನಾನಿ ಪಿಯಾನಿ ಲೋಕೇತಿ। **ಛನ್ದೋತಿ** ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮೋಘೋ ಕಾಮಯೋಗೋ ಕಾಮುಪಾದಾನಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ। ಅಪಿ ಚ ಪಞ್ಚ ಛನ್ದಾ - ಪರಿಯೇಸನಚ್ಛನ್ದೋ, ಪಟಿಲಾಭಚ್ಛನ್ದೋ, ಪರಿಭೋಗಚ್ಛನ್ದೋ, ಸನ್ನಿಧಿಚ್ಛನ್ದೋ, ವಿಸಜ್ಜನಚ್ಛನ್ದೋ। ಕತಮೋ ಪರಿಯೇಸನಚ್ಛನ್ದೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋಯೇವ ಅತ್ಥಿಕೋ ಛನ್ದಜಾತೋ ರೂಪೇ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಪರಿಯೇಸತಿ - ಅಯಂ ಪರಿಯೇಸನಚ್ಛನ್ದೋ। ಕತಮೋ ಪಟಿಲಾಭಚ್ಛನ್ದೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋಯೇವ ಅತ್ಥಿಕೋ ಛನ್ದಜಾತೋ ರೂಪೇ ಪಟಿಲಭತಿ, ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಪಟಿಲಭತಿ - ಅಯಂ ಪಟಿಲಾಭಚ್ಛನ್ದೋ। ಕತಮೋ ಪರಿಭೋಗಚ್ಛನ್ದೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋಯೇವ ಅತ್ಥಿಕೋ ಛನ್ದಜಾತೋ ರೂಪೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ - ಅಯಂ ಪರಿಭೋಗಚ್ಛನ್ದೋ। ಕತಮೋ ಸನ್ನಿಧಿಚ್ಛನ್ದೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋಯೇವ ಅತ್ಥಿಕೋ ಛನ್ದಜಾತೋ ಧನಸನ್ನಿಚಯಂ ಕರೋತಿ “ಆಪದಾಸು ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ - ಅಯಂ ಸನ್ನಿಧಿಚ್ಛನ್ದೋ। ಕತಮೋ ವಿಸಜ್ಜನಚ್ಛನ್ದೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋಯೇವ ಅತ್ಥಿಕೋ ಛನ್ದಜಾತೋ ಧನಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ ಹತ್ಥಾರೋಹಾನಂ ಅಸ್ಸಾರೋಹಾನಂ ರಥಿಕಾನಂ ಧನುಗ್ಗಹಾನಂ ಪತ್ತಿಕಾನಂ “ಇಮೇ ಮಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗೋಪಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮ್ಪರಿವಾರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ - ಅಯಂ ವಿಸಜ್ಜನಚ್ಛನ್ದೋ। **ಪಿಯಾನೀತಿ** ದ್ವೇ ಪಿಯಾ - ಸತ್ತಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಾ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಿಯಾ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಿಯಾ। **ಛನ್ದಾನಿದಾನಾನಿ ಪಿಯಾನಿ ಲೋಕೇತಿ।** ಪಿಯಾ ಛನ್ದನಿದಾನಾ ಛನ್ದಸಮುದಯಾ ಛನ್ದಜಾತಿಕಾ ಛನ್ದಪಭವಾತಿ - ಛನ್ದಾನಿದಾನಾನಿ ಪಿಯಾನಿ ಲೋಕೇ।

ಯೇ ಚಾಪಿ ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇತಿ। **ಯೇ ಚಾಪೀತಿ** ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಗಹಟ್ಠಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ದೇವಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ। **ಲೋಭಾತಿ** ಯೋ ಲೋಭೋ ಲುಬ್ಭನಾ ಲುಬ್ಭಿತತ್ತಂ ಸಾರಾಗೋ ಸಾರಜ್ಜನಾ ಸಾರಜ್ಜಿತತ್ತಂ

ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ವಿಚರನ್ತೀ**ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ ಇರಿಯನ್ತಿ ವತ್ತನ್ತಿ ಪಾಲೇನ್ತಿ ಯಪೇನ್ತಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ…ಪೇ॰… ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಯೇ ಚಾಪಿ ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।

ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಇತೋನಿದಾನಾತಿ। ಆಸಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ನಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ರೂಪೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ರೂಪಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ರೂಪನಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಕುಲಂ… ಗಣಂ… ಆವಾಸಂ… ಲಾಭಂ… ಯಸಂ… ಪಸಂಸಂ… ಸುಖಂ… ಚೀವರಂ… ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ… ಸೇನಾಸನಂ… ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ … ಸುತ್ತನ್ತಂ… ವಿನಯಂ… ಅಭಿಧಮ್ಮಂ… ಆರಞ್ಞಿಕಙ್ಗಂ… ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಂ… ಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಂ… ತೇಚೀವರಿಕಙ್ಗಂ… ಸಪದಾನಚಾರಿಕಙ್ಗಂ… ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕಙ್ಗಂ… ನೇಸಜ್ಜಿಕಙ್ಗಂ… ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕಙ್ಗಂ… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ… ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ… ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ … ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿನಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ।

> “ಆಸಾಯ ಕಸತೇ ಖೇತ್ತಂ, ಬೀಜಂ ಆಸಾಯ ವಪ್ಪತಿ।
> ಆಸಾಯ ವಾಣಿಜಾ ಯನ್ತಿ, ಸಮುದ್ದಂ ಧನಹಾರಕಾ।
> ಯಾಯ ಆಸಾಯ ತಿಟ್ಠಾಮಿ, ಸಾ ಮೇ ಆಸಾ ಸಮಿಜ್ಝತೀ”ತಿ॥

ಆಸಾಯ ಸಮಿದ್ಧಿ ವುಚ್ಚತೇ ನಿಟ್ಠಾ। **ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಇತೋನಿದಾನಾ**ತಿ। ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಇತೋ ಛನ್ದನಿದಾನಾ ಛನ್ದಸಮುದಯಾ ಛನ್ದಜಾತಿಕಾ ಛನ್ದಪಭವಾತಿ - ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಇತೋನಿದಾನಾ।

ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತೀತಿ। ಯೇ ನರಸ್ಸ ಪರಾಯನಾ ಹೋನ್ತಿ ದೀಪಾ ಹೋನ್ತಿ ತಾಣಾ ಹೋನ್ತಿ ಲೇಣಾ ಹೋನ್ತಿ ಸರಣಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಟ್ಠಾ ಪರಾಯನಾ ಹೋನ್ತೀತಿ - ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಛನ್ದಾನಿದಾನಾನಿ ಪಿಯಾನಿ ಲೋಕೇ, ಯೇ ಚಾಪಿ ಲೋಭಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।
> ಆಸಾ ಚ ನಿಟ್ಠಾ ಚ ಇತೋನಿದಾನಾ, ಯೇ ಸಮ್ಪರಾಯಾಯ ನರಸ್ಸ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ॥

೧೦೧ಛನ್ದೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋ, ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಚಾಪಿ [ವಾಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಕುತೋಪಹೂತಾ।**
ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚ, ಯೇ ಚಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಾ॥

ಛನ್ದೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋತಿ। ಛನ್ದೋ ಕುತೋನಿದಾನೋ ಕುತೋಜಾತೋ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತೋ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಕುತೋಪಾತುಭೂತೋ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋತಿ ಛನ್ದಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಛನ್ದೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋ।

ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಚಾಪಿ ಕುತೋಪಹೂತಾತಿ। ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕುತೋಜಾತಾ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತಾ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಪಾತುಭೂತಾ , ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾತಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಾನಂ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಚಾಪಿ ಕುತೋಪಹೂತಾ।

ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚಾತಿ। **ಕೋಧೋತಿ** ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಘಾತೋ ಪಟಿಘಾತೋ, ಪಟಿಘಂ ಪಟಿವಿರೋಧೋ, ಕೋಪೋ ಪಕೋಪೋ ಸಮ್ಪಕೋಪೋ, ದೋಸೋ ಪದೋಸೋ ಸಮ್ಪದೋಸೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಮನೋಪದೋಸೋ, ಕೋಧೋ ಕುಜ್ಝನಾ ಕುಜ್ಝಿತತ್ತಂ, ದೋಸೋ ದುಸ್ಸನಾ ದುಸ್ಸಿತತ್ತಂ, ಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜನಾ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜಿತತ್ತಂ, ವಿರೋಧೋ ಪಟಿವಿರೋಧೋ, ಚಣ್ಡಿಕ್ಕಂ ಅಸುರೋಪೋ ಅನತ್ತಮನತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। ಮೋಸವಜ್ಜಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮುಸಾವಾದೋ। ಕಥಂಕಥಾ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾತಿ – ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚ।

ಯೇ ಚಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಾತಿ। **ಯೇ ಚಾಪೀತಿ** ಯೇ ಕೋಧೇನ ಚ ಮೋಸವಜ್ಜೇನ ಚ ಕಥಂಕಥಾಯ ಚ ಸಹಗತಾ ಸಹಜಾತಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ, ಏಕುಪ್ಪಾದಾ ಏಕನಿರೋಧಾ ಏಕವತ್ಥುಕಾ ಏಕಾರಮ್ಮಣಾ – ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಯೇ ಚಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ। ಅಥ ವಾ ಯೇ ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಅಞ್ಞಜಾತಿಕಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತಕಾ – ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಯೇ ಚಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ। **ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಾತಿ** ಸಮಣೇನ ಸಮಿತಪಾಪೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಬಾಹಿತಪಾಪಧಮ್ಮೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸಮೂಲೇನ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಮೂಲಬನ್ಧನಾ ಪಮುತ್ತೇನ ವುತ್ತಾ ಪವುತ್ತಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಾ ದೇಸಿತಾ ಪಞ್ಞಪಿತಾ ಪಟ್ಠಪಿತಾ ವಿವಟಾ ವಿಭತ್ತಾ ಉತ್ತಾನೀಕತಾ ಪಕಾಸಿತಾತಿ – ಯೇ ಚಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಾ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ –

> “ಭನ್ದೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋ, ವಿನಿಚ್ಛತಾ ಚಾಪಿ ಕುತೋಪಹೂತಾ।
> ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚ, ಯೇ ಚಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಣೇನ ವುತ್ತಾ”ತಿ॥

> ೧೦೨**ಸಾತಂ ಅಸಾತನ್ತಿ ಯಮಾಹು ಲೋಕೇ, ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪಹೋತಿ ಛನ್ದೋ।**
> **ರೂಪೇಸು ದಿಸ್ವಾ ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚ, ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ** [ಕೂರುತೇ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಜನ್ತು ಲೋಕೇ॥**

ಸಾತಂ ಅಸಾತನ್ತಿ ಯಮಾಹು ಲೋಕೇತಿ। **ಸಾತನ್ತಿ** ಸುಖಾ ಚ ವೇದನಾ, ಇಟ್ಠಞ್ಚ ವತ್ಥು [ವತ್ಥುಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)]। **ಅಸಾತನ್ತಿ** ದುಕ್ಖಾ ಚ ವೇದನಾ, ಅನಿಟ್ಠಞ್ಚ ವತ್ಥು। **ಯಮಾಹು ಲೋಕೇತಿ** ಯಂ ಆಹಂಸು ಯಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಯಂ ಭಣನ್ತಿ ಯಂ ದೀಪೇನ್ತಿ ಯಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ – ಸಾತಂ ಅಸಾತನ್ತಿ ಯಮಾಹು ಲೋಕೇ।

ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪಹೋತಿ ಛನ್ದೋತಿ। ಸಾತಾಸಾತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ನಿಸ್ಸಾಯ, ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಂ ನಿಸ್ಸಾಯ, ಅನುನಯಪಟಿಘಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಛನ್ದೋ ಪಹೋತಿ ಪಭವತಿ ಜಾಯತಿ ಸಞ್ಜಾಯತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತತೀತಿ – ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪಹೋತಿ ಛನ್ದೋ।

ರೂಪೇಸು ದಿಸ್ವಾ ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾತಿ। **ರೂಪೇಸೂತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾಭೂತಾ ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ರೂಪಂ। ಕತಮೋ ರೂಪಾನಂ ಭವೋ? ಯೋ ರೂಪಾನಂ ಭವೋ ಜಾತಿ ಸಞ್ಜಾತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ – ಅಯಂ ರೂಪಾನಂ ಭವೋ। ಕತಮೋ ರೂಪಾನಂ ವಿಭವೋ? ಯೋ ರೂಪಾನಂ ಖಯೋ ವಯೋ ಭೇದೋ ಪರಿಭೇದೋ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಅನ್ತರಧಾನಂ – ಅಯಂ ರೂಪಾನಂ ವಿಭವೋ। **ರೂಪೇಸು ದಿಸ್ವಾ ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾತಿ** ರೂಪೇಸು ಭವಞ್ಚ ವಿಭವಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ – ರೂಪೇಸು ದಿಸ್ವಾ ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚ।

ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ಜನ್ತು ಲೋಕೇತಿ। **ವಿನಿಚ್ಛಯಾತಿ** ದ್ವೇ ವಿನಿಚ್ಛಯಾ – ತಣ್ಹಾವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಚ, ದಿಟ್ಠಿವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಚ। ಕಥಂ ತಣ್ಹಾವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಭೋಗಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – “ಕೇನ ನು ಖೋ ಮೇ ಉಪಾಯೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಭೋಗಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭೋಗಾ

ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಪನ ಏವಂ ಹೋತಿ "ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಭೋಗಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿಕಾಲವಿಸಿಖಾಚರಿಯಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಭೋಗಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಸಮಜ್ಜಾಭಿಚರಣಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ... ಜುತಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ... ಪಾಪಮಿತ್ತಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಭೋಗಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಆಲಸ್ಯಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಭೋಗಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಕತ್ವಾ ಛ ಭೋಗಾನಂ ಅಪಾಯಮುಖಾನಿ ನ ಸೇವತಿ, ಛ ಭೋಗಾನಂ ಆಯಮುಖಾನಿ ಸೇವತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಣ್ಹಾವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಕಸಿಯಾ ವಾ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ವಾ ಗೋರಕ್ಖೇನ ವಾ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನ [ಇಸ್ಸತ್ತೇನ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಕ॰) ಇಸು + ಸತ್ಥ] ವಾ ರಾಜಪೋರಿಸೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನ ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಣ್ಹಾವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋತಿ। ಕಥಂ ದಿಟ್ಠಿವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋತಿ? ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಜಾನಾತಿ - "ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರಹಿತೇ ಜಾನಾತಿ - "ಅತ್ತಾ ಮೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ವಿಗತೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಿವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋತಿ। ಸೋತಸ್ಮಿಂ... ಘಾನಸ್ಮಿಂ... ಜಿವ್ಹಾಯ... ಕಾಯಸ್ಮಿಂ... ರೂಪಸ್ಮಿಂ... ಸದ್ದಸ್ಮಿಂ... ಗನ್ಧಸ್ಮಿಂ... ರಸಸ್ಮಿಂ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಜಾನಾತಿ - "ಅತ್ತಾ ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ"ತಿ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರಹಿತೇ ಜಾನಾತಿ - "ಅತ್ತಾ ಮೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ವಿಗತೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಿವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕರೋತಿ ಜನೇತಿ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। **ಜನ್ತೂ**ತಿ ಸತ್ತೋ ನರೋ ಮಾನವೋ...ಪೇ॰... ಮನುಜೋ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ಜನ್ತು ಲೋಕೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸಾತಂ ಅಸಾತನ್ತಿ ಯಮಾಹು ಲೋಕೇ, ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಪಹೋತಿ ಛನ್ದೋ।
ರೂಪೇಸು ದಿಸ್ವಾ ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚ, ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕುಬ್ಬತಿ ಜನ್ತು ಲೋಕೇ"ತಿ॥

೧೧೩. ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚ, ಏತೇಪಿ ಧಮ್ಮಾ ದ್ವಯಮೇವ ಸನ್ತೇ।
ಕಥಂಕಥೀ ಞಾಣಪಥಾಯ ಸಿಕ್ಖೇ, ಞತ್ವಾ ಪವುತ್ತಾ ಸಮಣೇನ ಧಮ್ಮಾ॥

ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚಾತಿ। **ಕೋಧೋ**ತಿ ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಘಾತೋ ಪಟಿಘಾತೋ...ಪೇ॰... ಮೋಸವಜ್ಜಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮುಸಾವಾದೋ। ಕಥಂಕಥಾ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ। ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ। ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯಪಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯಪಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯಪಿ ಕಥಂಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯಪಿ ಕಥಂಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ? ಪಕತಿಯಾ ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ। ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಅಚರೀತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಚರತೀತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಚರಿಸ್ಸತೀತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ; ಪಿಯಸ್ಸ ಮೇ ಮನಾಪಸ್ಸ ಅನತ್ಥಂ ಅಚರಿ ... ಅನತ್ಥಂ ಚರತಿ... ಅನತ್ಥಂ ಚರಿಸ್ಸತೀತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ; ಅಪ್ಪಿಯಸ್ಸ ಮೇ ಅಮನಾಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅಚರಿ... ಅತ್ಥಂ ಚರತಿ... ಅತ್ಥಂ ಚರಿಸ್ಸತೀತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ। ಏವಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ।

ಕಥಂ ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ? ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ। ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ,

ವಿಪರಿಣಾಮನ್ತೇಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ। ಏವಂ ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ।

ಕಥಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮುಸಾವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ದುಬನ್ಧನೇನ [ಅದ್ದುಬನ್ಧನೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ವಾ ಬದ್ಧೋ [ಬನ್ಧೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]; ತಸ್ಸ ಬನ್ಧನಸ್ಸ ಮೋಕ್ಖತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸತಿ... ರಜ್ಜುಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ... ಸಙ್ಖಲಿಕಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ... ವೇತ್ತಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ... ಲತಾಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ... ಪಕ್ಖೇಪಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ... ಪರಿಕ್ಖೇಪಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ... ಗಾಮನಿಗಮನಗರರಟ್ಠಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ... ಜನಪದಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ; ತಸ್ಸ ಬನ್ಧನಸ್ಸ ಮೋಕ್ಖತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸತಿ । ಏವಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮುಸಾವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ।

ಕಥಂ ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮುಸಾವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮನಾಪಿಕಾನಂ [ಮನಾಪಾನಂ (ಸೀ॰)] ರೂಪಾನಂ ಹೇತು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸತಿ... ಮನಾಪಿಕಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ... ಗನ್ಧಾನಂ... ರಸಾನಂ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ ಹೇತು... ಚೀವರಹೇತು... ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು... ಸೇನಾಸನಹೇತು... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸತಿ। ಏವಂ ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮುಸಾವಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಥಂಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ? "ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ [ಮುಞ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ (ಸೀ॰)] ನು ಖೋ ಚಕ್ಖುರೋಗತೋ, ನ ನು ಖೋ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ಚಕ್ಖುರೋಗತೋ। ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಸೋತರೋಗತೋ... ಘಾನರೋಗತೋ... ಜಿವ್ಹಾರೋಗತೋ... ಕಾಯರೋಗತೋ... ಸೀಸರೋಗತೋ... ಕಣ್ಣರೋಗತೋ... ಮುಖರೋಗತೋ... ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ದನ್ತರೋಗತೋ, ನ ನು ಖೋ ಮುಚ್ಚಿಸ್ಸಾಮಿ ದನ್ತರೋಗತೋ"ತಿ। ಏವಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಥಂಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಥಂಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ? "ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಮನಾಪಿಕೇ [ಮನಾಪಿಯೇ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ರೂಪೇ, ನ ನು ಖೋ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ ಮನಾಪಿಕೇ ರೂಪೇ। ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಮನಾಪಿಕೇ ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಕುಲಂ... ಗಣಂ... ಆವಾಸಂ... ಲಾಭಂ... ಯಸಂ... ಪಸಂಸಂ... ಸುಖಂ... ಚೀವರಂ... ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ... ಸೇನಾಸನಂ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ಇಟ್ಠಂ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಥಂಕಥಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ - ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚ।

ಏತೇಪಿ ಧಮ್ಮಾ ದ್ವಯಮೇವ ಸನ್ತೇತಿ। ಸಾತಾಸಾತೇ ಸನ್ತೇ, ಸುಖದುಕ್ಖೇ ಸನ್ತೇ, ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸೇ ಸನ್ತೇ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ಸನ್ತೇ, ಅನುನಯಪಟಿಘೇ ಸನ್ತೇ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಅತ್ಥಿ ಉಪಲಬ್ಭಮಾನೇತಿ - ಏತೇಪಿ ಧಮ್ಮಾ ದ್ವಯಮೇವ ಸನ್ತೇ।

ಕಥಂಕಥೀ ಞಾಣಪಥಾಯ ಸಿಕ್ಖೇತಿ। ಞಾಣಮ್ಪಿ ಞಾಣಪಥೋ, ಞಾಣಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಮ್ಪಿ ಞಾಣಪಥೋ, ಞಾಣಸಹಭುನೋಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಞಾಣಪಥೋ। ಯಥಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಅರಿಯಪಥೋ, ದೇವಮಗ್ಗೋ ದೇವಪಥೋ, ಬ್ರಹ್ಮಮಗ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಪಥೋ; ಏವಮೇವ ಞಾಣಮ್ಪಿ ಞಾಣಪಥೋ, ಞಾಣಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಮ್ಪಿ ಞಾಣಪಥೋ, ಞಾಣಸಹಭುನೋಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಞಾಣಪಥೋ।

ಸಿಕ್ಖೇತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। ಕತಮಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು, ಖುದ್ದಕೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ... ಮಹನ್ತೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ... ಸೀಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆದಿ ಚರಣಂ ಸಂಯಮೋ ಸಂವರೋ ಮುಖಂ ಪಮುಖಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ - ಅಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ। ಕತಮಾ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ। ಕತಮಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ, ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಸೋ "ಇದಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... "ಅಯಂ

ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, "ಇಮೇ ಆಸವಾ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... "ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ।

ಕಥಂಕಥೀ ಞಾಣಪಥಾಯ ಸಿಕ್ಖೇತಿ। ಕಥಂಕಥೀ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಕಙ್ಖೋ ಸವಿಲೇಖೋ ಸದ್ವೇಳ್ಹಕೋ ಸವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ, ಞಾಣಾಧಿಗಮಾಯ ಞಾಣಫುಸನಾಯ ಞಾಣಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ; ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಜಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ಕಥಂಕಥೀ ಞಾಣಪಥಾಯ ಸಿಕ್ಖೇ।

ಞತ್ವಾ ಪವುತ್ತಾ ಸಮಣೇನ ಧಮ್ಮಾತಿ। **ಞತ್ವಾ**ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಾ ಪವುತ್ತಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಾ ದೇಸಿತಾ ಪಞ್ಞಪಿತಾ ಪಟ್ಠಪಿತಾ ವಿವಟಾ ವಿಭತ್ತಾ ಉತ್ತಾನೀಕತಾ [ಉತ್ತಾನಿಂ ಕತಾ (ಕ॰)] ಪಕಾಸಿತಾ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಾ ಪವುತ್ತಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಾ ದೇಸಿತಾ ಪಞ್ಞಪಿತಾ ಪಟ್ಠಪಿತಾ ವಿವಟಾ ವಿಭತ್ತಾ ಉತ್ತಾನೀಕತಾ ಪಕಾಸಿತಾ, "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ"ತಿ... "ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ"ತಿ... "ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ"ನ್ತಿ... "ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ"ತಿ... "ಇದಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ...ಪೇ॰... "ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ... "ಇಮೇ ಆಸವಾ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ... "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ... "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ... "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ"ತಿ... "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ... "ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ... ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ... ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ... ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ... "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಾ ಪವುತ್ತಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಾ ದೇಸಿತಾ ಪಞ್ಞಪಿತಾ ಪಟ್ಠಪಿತಾ ವಿವಟಾ ವಿಭತ್ತಾ ಉತ್ತಾನೀಕತಾ ಪಕಾಸಿತಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಅಭಿಞ್ಞಾಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ, ನೋ ಅನಭಿಞ್ಞಾಯ। ಸನಿದಾನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ। ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ, ನೋ ಅಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯತೋ, ನೋ ಅನಭಿಞ್ಞಾಯ, ಸನಿದಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯತೋ, ನೋ ಅನಿದಾನಂ, ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯತೋ, ನೋ ಅಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ, ಕರಣೀಯೋ ಓವಾದೋ, ಕರಣೀಯಾ ಅನುಸಾಸನೀ। ಅಲಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೋ ತುಟ್ಠಿಯಾ ಅಲಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಾಯ ಅಲಂ ಸೋಮನಸ್ಸಾಯ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ದಸಸಹಸ್ಸೀ ಲೋಕಧಾತು ಅಕಮ್ಪಿತ್ಥಾ"ತಿ - ಞತ್ವಾ ಪವುತ್ತಾ ಸಮಣೇನ ಧಮ್ಮಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಕೋಧೋ ಮೋಸವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಥಂಕಥಾ ಚ, ಏತೇಪಿ ಧಮ್ಮಾ ದ್ವಯಮೇವ ಸನ್ತೇ।
> ಕಥಂಕಥೀ ಞಾಣಪಥಾಯ ಸಿಕ್ಖೇ, ಞತ್ವಾ ಪವುತ್ತಾ ಸಮಣೇನ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ॥

೧೦೪ಸಾತಂ ಅಸಾತಞ್ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇ।
ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ, ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯತೋನಿದಾನಂ॥

ಸಾತಂ ಅಸಾತಞ್ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾತಿ। ಸಾತಾ ಅಸಾತಾ ಕುತೋನಿದಾನಾ ಕುತೋಜಾತಾ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತಾ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಪಾತುಭೂತಾ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾತಿ ಸಾತಾಸಾತಾನಂ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಸಾತಂ ಅಸಾತಞ್ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾ।

ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇತಿ। ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ನತ್ಥಿ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ ಸಾತಾಸಾತಾ ನ ಭವನ್ತಿ ನಪ್ಪಭವನ್ತಿ ನ ಜಾಯನ್ತಿ ನ ಸಞ್ಜಾಯನ್ತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ ನ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತೀತಿ - ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇ।

ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥನ್ತಿ। ಕತಮೋ ಸಾತಾಸಾತಾನಂ ಭವೋ? ಯೋ ಸಾತಾಸಾತಾನಂ ಭವೋ ಪಭವೋ ಜಾತಿ ಸಞ್ಜಾತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ - ಅಯಂ ಸಾತಾಸಾತಾನಂ ಭವೋ। ಕತಮೋ ಸಾತಾಸಾತಾನಂ ವಿಭವೋ? ಯೋ ಸಾತಾಸಾತಾನಂ ಖಯೋ ವಯೋ ಭೇದೋ ಪರಿಭೇದೋ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಅನ್ತರಧಾನಂ - ಅಯಂ ಸಾತಾಸಾತಾನಂ ವಿಭವೋ। **ಯಮೇತಮತ್ಥನ್ತಿ** ಯಂ ಪರಮತ್ಥನ್ತಿ - ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ।

ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯತೋನಿದಾನನ್ತಿ। ಏತನ್ತಿ ಯಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ ಯಂ ಯಾಚಾಮಿ ಯಂ ಅಜ್ಝೇಸಾಮಿ ಯಂ ಪಸಾದೇಮಿ। **ಪಬ್ರೂಹೀತಿ** ಬ್ರೂಹಿ ವದೇಹಿ ಆಚಿಕ್ಖ ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ ವಿವರ ವಿಭಜ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಹಿ ಪಕಾಸೇಹೀತಿ - ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ। **ಯತೋನಿದಾನನ್ತಿ** ಯಂನಿದಾನಂ ಯಂಸಮುದಯಂ ಯಂಜಾತಿಕಂ ಯಂಪಭವನ್ತಿ - ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯತೋನಿದಾನಂ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಸಾತಂ ಅಸಾತಞ್ಚ ಕುತೋನಿದಾನಾ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇ।
ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ, ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯತೋನಿದಾನ"ನ್ತಿ॥

೧೦೫ಫಸ್ಸನಿದಾನಂ ಸಾತಂ ಅಸಾತಂ, ಫಸ್ಸೇ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇ।
ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ, ಏತಂ ತೇ ಪಬ್ರೂಮಿ ಇತೋನಿದಾನಂ॥

ಫಸ್ಸನಿದಾನಂ ಸಾತಂ ಅಸಾತನ್ತಿ। ಸುಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾ ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನೀಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ, ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾ ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ, ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ದುಕ್ಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಯಾ ತಸ್ಸೇವ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ, ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನೀಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। **ಫಸ್ಸನಿದಾನಂ ಸಾತಂ ಅಸಾತನ್ತಿ** । ಸಾತಾಸಾತಾ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ಫಸ್ಸಜಾತಿಕಾ ಫಸ್ಸಪ್ಪಭವಾತಿ - ಫಸ್ಸನಿದಾನಂ ಸಾತಂ ಅಸಾತಂ।

ಫಸ್ಸೇ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇತಿ। ಫಸ್ಸೇ ಅಸನ್ತೇ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ನತ್ಥಿ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ ಸಾತಾಸಾತಾ ನ ಭವನ್ತಿ ನಪ್ಪಭವನ್ತಿ ನ ಜಾಯನ್ತಿ ನ ಸಞ್ಜಾಯನ್ತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ ನ ಪಾತುಭವನ್ತೀತಿ - ಫಸ್ಸೇ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇ।

ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥನ್ತಿ। ಭವದಿಟ್ಠಿಪಿ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ, ವಿಭವದಿಟ್ಠಿಪಿ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ। **ಯಮೇತಮತ್ಥನ್ತಿ** ಯಂ ಪರಮತ್ಥನ್ತಿ - ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ।

ಏತಂ ತೇ ಪಬ್ರೂಮಿ ಇತೋನಿದಾನನ್ತಿ। ಏತನ್ತಿ ಯಂ ಪುಚ್ಛಸಿ ಯಂ ಯಾಚಸಿ ಯಂ ಅಜ್ಝೇಸಸಿ ಯಂ ಪಸಾದೇಸಿ। **ಪಬ್ರೂಮೀತಿ** ಬ್ರೂಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ ಪಕಾಸೇಮೀತಿ - ಏತಂ ತೇ ಪಬ್ರೂಮಿ। **ಇತೋನಿದಾನನ್ತಿ** ಇತೋ ಫಸ್ಸನಿದಾನಂ ಫಸ್ಸಸಮುದಯಂ ಫಸ್ಸಜಾತಿಕಂ ಫಸ್ಸಪ್ಪಭವನ್ತಿ - ಏತಂ ತೇ ಪಬ್ರೂಮಿ ಇತೋನಿದಾನಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಫಸ್ಸನಿದಾನಂ ಸಾತಂ ಅಸಾತಂ, ಫಸ್ಸೇ ಅಸನ್ತೇ ನ ಭವನ್ತಿ ಹೇತೇ।
> ವಿಭವಂ ಭವಞ್ಚಾಪಿ ಯಮೇತಮತ್ಥಂ, ಏತಂ ತೇ ಪಬ್ರೂಮಿ ಇತೋನಿದಾನ”ನ್ತಿ॥

೧೦೬ಫಸ್ಸೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋ, ಪರಿಗ್ಗಹಾ ಚಾಪಿ [ವಾಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಕುತೋಪಹೂತಾ।**
ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾ॥

ಫಸ್ಸೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋತಿ। ಫಸ್ಸೋ ಕುತೋನಿದಾನೋ ಕುತೋಜಾತೋ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತೋ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಕುತೋಪಾತುಭೂತೋ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋತಿ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಹೇತುಂ ಪುಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಫಸ್ಸೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋ।

ಪರಿಗ್ಗಹಾ ಚಾಪಿ ಕುತೋಪಹೂತಾತಿ ಪರಿಗ್ಗಹಾ ಕುತೋಪಹೂತಾ ಕುತೋಜಾತಾ ಕುತೋಸಞ್ಜಾತಾ ಕುತೋನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಕುತೋಪಾತುಭೂತಾ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾತಿ ಪರಿಗ್ಗಹಾನಂ ಮೂಲಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಹೇತುಂ ಪುಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಪುಚ್ಛತಿ ಯಾಚತಿ ಅಜ್ಝೇಸತಿ ಪಸಾದೇತೀತಿ - ಪರಿಗ್ಗಹಾ ಚಾಪಿ ಕುತೋಪಹೂತಾ।

ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥೀತಿ। ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ನತ್ಥಿ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ ಮಮತ್ತಾ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥಿ।

ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾತಿ। ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಭೂತೇ ವಿಭವಿತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೇ ವೀತಿವತ್ತೇ ಫಸ್ಸಾ ನ ಫುಸನ್ತೀತಿ - ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

> “ಫಸ್ಸೋ ನು ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕುತೋನಿದಾನೋ, ಪರಿಗ್ಗಹಾ ಚಾಪಿ ಕುತೋಪಹೂತಾ।

ಕಿಸ್ಮಿಂ ಅಸನ್ತೇ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥಿ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾ”ತಿ॥

೧೦೭ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ, ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹಾನಿ।

ಇಚ್ಛಾಯಸನ್ತ್ಯಾ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥಿ, ರೂಪೇ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾ॥

ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋತಿ। ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಚಕ್ಖು ಚ [ಚಕ್ಖುಞ್ಚ (ಬಹೂಸು)] ರೂಪಾ ಚ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾಮಸ್ಮಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ। ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಸೋತಞ್ಚ ಸದ್ದಾ ಚ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾಮಸ್ಮಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ। ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಘಾನಞ್ಚ ಗನ್ಧಾ ಚ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾಮಸ್ಮಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ। ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಜಿವ್ಹಾ ಚ ರಸಾ ಚ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾಮಸ್ಮಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ। ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ಕಾಯೋ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾಮಸ್ಮಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ। ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ। ವತ್ಥು ರೂಪಂ ರೂಪಸ್ಮಿಂ, ಧಮ್ಮಾ ರೂಪಿನೋ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾಮಸ್ಮಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ।

ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹಾನೀತಿ। ಇಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಪರಿಗ್ಗಹಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಪರಿಗ್ಗಹಾ - ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪರಿಗ್ಗಹೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಗ್ಗಹೋ। **ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹಾನೀ**ತಿ। ಪರಿಗ್ಗಹಾ ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾ ಇಚ್ಛಾಹೇತುಕಾ ಇಚ್ಛಾಪಚ್ಚಯಾ ಇಚ್ಛಾಕಾರಣಾ ಇಚ್ಛಾಪಭವಾತಿ - ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹಾನಿ।

ಇಚ್ಛಾಯಸನ್ತ್ಯಾ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥೀತಿ। ಇಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಮಮತ್ತಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ - ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ …ಪೇ॰… ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ …ಪೇ॰… ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। **ಇಚ್ಛಾಯಸನ್ತ್ಯಾ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥೀ**ತಿ। ಇಚ್ಛಾಯ ಅಸನ್ತ್ಯಾ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾಯ ನತ್ಥಿ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನಾಯ ಮಮತ್ತಾ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಇಚ್ಛಾಯಸನ್ತ್ಯಾ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥಿ।

ರೂಪೇ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾತಿ। **ರೂಪೇ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾಭೂತಾ ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ರೂಪಂ। **ರೂಪೇ ವಿಭೂತೇ**ತಿ ಚತೂಹಾಕಾರೇಹಿ [ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ - ಞಾತವಿಭೂತೇನ [ಞಾಣವಿಭೂತೇನ (ಸೀ॰), ತದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಞಾತವೀತಿವತ್ತೇನಾತಿ ದಿಸ್ಸತಿ], ತೀರಣವಿಭೂತೇನ, ಪಹಾನವಿಭೂತೇನ, ಸಮತಿಕ್ಕಮವಿಭೂತೇನ। ಕಥಂ ಞಾತವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ? ರೂಪಂ ಜಾನಾತಿ - “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಿ ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ರೂಪ”ನ್ತಿ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಞಾತವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ।

ಕಥಂ ತೀರಣವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ? ಏವಂ ಞಾತಂ ಕತ್ವಾ ರೂಪಂ ತೀರೇತಿ, ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಈತಿತೋ ಉಪದ್ದವತೋ ಭಯತೋ

ಉಪಸಗ್ಗತೋ ಚಲತೋ ಪಭಙ್ಗುತೋ ಅಧುವತೋ ಅತಾಣತೋ ಅಲೇಣತೋ ಅಸರಣತೋ ರಿತ್ತತೋ ತುಚ್ಛತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಆದೀನವತೋ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮತೋ ಅಸಾರಕತೋ ಅಘಮೂಲತೋ ವಧಕತೋ ವಿಭವತೋ ಸಾಸವತೋ ಸಙ್ಖತತೋ ಮಾರಾಮಿಸತೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮತೋ ಜರಾಧಮ್ಮತೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮತೋ ಮರಣಧಮ್ಮತೋ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮತೋ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಧಮ್ಮತೋ ಸಮುದಯತೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮತೋ, ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ತೀರೇತಿ। ಏವಂ ತೀರಣವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ।

ಕಥಂ ಪಹಾನವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ? ಏವಂ ತೀರಯಿತ್ವಾ ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗಂ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ರೂಪಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ಏವಂ ಪಹಾನವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ।

ಕಥಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ। ಚತಸ್ಸೋ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ರೂಪಾ ವಿಭೂತಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿಭಾವಿತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಾ ವೀತಿವತ್ತಾ। ಏವಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮವಿಭೂತೇನ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ರೂಪಂ ವಿಭೂತಂ ಹೋತಿ।

ರೂಪೇ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾತಿ। ರೂಪೇ ವಿಭೂತೇ ವಿಭಾವಿತೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೇ ವೀತಿವತ್ತೇ ಪಞ್ಚ ಫಸ್ಸಾ ನ ಫುಸನ್ತಿ – ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋತಿ – ರೂಪೇ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

"ನಾಮಞ್ಚ ರೂಪಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫಸ್ಸೋ, ಇಚ್ಛಾನಿದಾನಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹಾನಿ।
ಇಚ್ಛಾಯಸನ್ತ್ಯಾ ನ ಮಮತ್ತಮತ್ಥಿ, ರೂಪೇ ವಿಭೂತೇ ನ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಾ"ತಿ॥

೧೦೮ಕಥಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪಂ, ಸುಖಂ ದುಖಞ್ಚಾಪಿ [ದುಕ್ಖಂ ವಾಪಿ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಕಥಂ ವಿಭೋತಿ।**
ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯಥಾ ವಿಭೋತಿ, ತಂ ಜಾನಿಯಾಮಾತಿ [ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾತಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)] **ಮೇ ಮನೋ ಅಹು॥**

ಕಥಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪನ್ತಿ। **ಕಥಂ ಸಮೇತಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಥಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ಕಥಂ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಕಥಂ ಇರಿಯನ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಪಾಲೇನ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಯಪೇನ್ತಸ್ಸ ಕಥಂ ಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ರೂಪಂ ವಿಭೋತಿ ವಿಭಾವೀಯತಿ ಅತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ [ವಿಭಾವಿಯ್ಯತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿಯ್ಯತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿಯ್ಯತಿ (ಬಹೂಸು)] ವೀತಿವತ್ತೀಯತೀತಿ – ಕಥಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪಂ।

ಸುಖಂ ದುಖಞ್ಚಾಪಿ ಕಥಂ ವಿಭೋತೀತಿ ಸುಖಞ್ಚ ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಕಥಂ ವಿಭೋತಿ ವಿಭಾವೀಯತಿ ಅತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ ವೀತಿವತ್ತೀಯತೀತಿ – ಸುಖಂ ದುಖಞ್ಚಾಪಿ ಕಥಂ ವಿಭೋತಿ।

ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯಥಾ ವಿಭೋತೀತಿ। **ಏತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ ಯಂ ಯಾಚಾಮಿ ಯಂ ಅಜ್ಝೇಸಾಮಿ ಯಂ ಪಸಾದೇಮೀತಿ – ಏತಂ। **ಮೇ ಪಬ್ರೂಹೀ**ತಿ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಆಚಿಕ್ಖ ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ ವಿವರ ವಿಭಜ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಹಿ ಪಕಾಸೇಹೀತಿ – ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ। **ಯಥಾ ವಿಭೋತೀ**ತಿ ಯಥಾ ವಿಭೋತಿ ವಿಭಾವೀಯತಿ ಅತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ ವೀತಿವತ್ತೀಯತೀತಿ – ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯಥಾ ವಿಭೋತಿ।

ತಂ ಜಾನಿಯಾಮಾತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹೂತಿ। ತಂ ಜಾನಿಯಾಮಾತಿ ತಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಮ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಮ ವಿಜಾನೇಯ್ಯಾಮ ಪಟಿವಿಜಾನೇಯ್ಯಾಮ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾಮಾತಿ - ತಂ ಜಾನಿಯಾಮ। **ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹೂತಿ** ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹು, ಇತಿ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಹು , ಇತಿ ಮೇ ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಹು, ಇತಿ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಹೂತಿ - ತಂ ಜಾನಿಯಾಮ ಇತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹು।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

“ಕಥಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪಂ, ಸುಖಂ ದುಖಞ್ಚಾಪಿ ಕಥಂ ವಿಭೋತಿ।
ಏತಂ ಮೇ ಪಬ್ರೂಹಿ ಯಥಾ ವಿಭೋತಿ, ತಂ ಜಾನಿಯಾಮಾತಿ ಮೇ ಮನೋ ಅಹೂ”ತಿ॥

೧೦೯ನ ಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀ, ನೋಪಿ ಅಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಭೂತಸಞ್ಞೀ।
ಏವಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪಂ, ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಾ ಹಿ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ॥

ನ ಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀತಿ। ಸಞ್ಞಸಞ್ಞಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಯೇ ಪಕತಿಸಞ್ಞಾಯ ಠಿತಾ, ನಪಿ ಸೋ ಪಕತಿಸಞ್ಞಾಯ ಠಿತೋ। ವಿಸಞ್ಞಸಞ್ಞಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾ ಯೇ ಚ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ [ಉಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ (ಸ್ಯಾ॰)], ನಪಿ ಸೋ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ, ನೋಪಿ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋತಿ - ನ ಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀ।

ನೋಪಿ ಅಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಭೂತಸಞ್ಞೀತಿ। ಅಸಞ್ಞಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನಾ ಯೇ ಚ ಅಸಞ್ಞಸತ್ತಾ, ನಪಿ ಸೋ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನೋ, ನಪಿ ಅಸಞ್ಞಸತ್ತೋ। ವಿಭೂತಸಞ್ಞಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಯೇ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭಿನೋ, ನಪಿ ಸೋ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭೀತಿ - ನೋಪಿ ಅಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಭೂತಸಞ್ಞೀ।

ಏವಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪನ್ತಿ। ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನೀಹರತಿ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ ಆರುಪ್ಪಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗೀತಿ। ಏವಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಏವಂ ಇರಿಯನ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಪಾಲೇನ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಯಪೇನ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ರೂಪಂ ವಿಭೋತಿ ವಿಭಾವೀಯತಿ ಅತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮೀಯತಿ ವೀತಿವತ್ತೀಯತೀತಿ - ಏವಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪಂ।

ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಾ ಹಿ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾತಿ। ಪಪಞ್ಚಾಯೇವ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ ತಣ್ಹಾಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ, ದಿಟ್ಠಿಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ, ಮಾನಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಾ ಸಞ್ಞಾಸಮುದಯಾ ಸಞ್ಞಾಜಾತಿಕಾ ಸಞ್ಞಾಪಭವಾತಿ - ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಾ ಹಿ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ನ ಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಸಞ್ಞಸಞ್ಞೀ, ನೋಪಿ ಅಸಞ್ಞೀ ನ ವಿಭೂತಸಞ್ಞೀ।
ಏವಂ ಸಮೇತಸ್ಸ ವಿಭೋತಿ ರೂಪಂ, ಸಞ್ಞಾನಿದಾನಾ ಹಿ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ”ತಿ॥

೧೧೦ಯಂ ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ ಅಕಿತ್ತಯೀ ನೋ, ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹಿ।
ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಂ ನು ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ, ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇ।
ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಏತ್ತೋ॥

ಯಂ ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ ಅಕಿತ್ತಯೀ ನೋತಿ। ಯಂ ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ ಅಯಾಚಿಮ್ಹ ಅಜ್ಝೇಸಿಮ್ಹ ಪಸಾದಯಿಮ್ಹ। **ಅಕಿತ್ತಯೀ ನೋತಿ** ಕಿತ್ತಿತಂ ಪಕಿತ್ತಿತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಂ ದೇಸಿತಂ ಪಞ್ಞಪಿತಂ ಪಟ್ಠಪಿತಂ ವಿವಟಂ ವಿಭತ್ತಂ ಉತ್ತಾನೀಕತಂ ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ - ಯಂ ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ ಅಕಿತ್ತಯೀ ನೋ।

ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹೀತಿ। ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ, ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಯಾಚಾಮ, ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಅಜ್ಝೇಸಾಮ, ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಪಸಾದೇಮ, ಉತ್ತರಿಂ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ। **ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹೀತಿ** ಇಙ್ಘ ಬ್ರೂಹಿ ಆಚಿಕ್ಖ ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ ವಿವರ ವಿಭಜ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಹಿ ಪಕಾಸೇಹೀತಿ - ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹಿ।

ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಂ ನು ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇತಿ। ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏತಾ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। **ಯಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ** ಸತ್ತಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ಮಾನವಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಜೀವಸ್ಸ ಜಾಗುಸ್ಸ ಜನ್ತುಸ್ಸ ಇನ್ದಗುಸ್ಸ ಮನುಜಸ್ಸ। **ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ** ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ। **ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇತಿ** ಇಧ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಂ ನು ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇ।

ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಏತ್ತೋತಿ। ಉದಾಹು ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏತಾ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೀತಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಏತ್ತೋ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ಅಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿಂ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಏತ್ತೋ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಯಂ ತಂ ಅಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ ಅಕಿತ್ತಯೀ ನೋ, ಅಞ್ಞಂ ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ ತದಿಙ್ಘ ಬ್ರೂಹಿ।
ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಂ ನು ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ, ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇ।
ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಏತ್ತೋ"ತಿ॥

೧೧೧ **ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ, ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇ।**
ತೇಸಂ ಪನೇಕೇ ಸಮಯಂ ವದನ್ತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ॥

ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ, ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇತಿ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಸ್ಸತವಾದಾ, ಏತಾ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। **ಯಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ** ಸತ್ತಸ್ಸ ನರಸ್ಸ ಮಾನವಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಜೀವಸ್ಸ ಜಾಗುಸ್ಸ ಜನ್ತುಸ್ಸ ಇನ್ದಗುಸ್ಸ ಮನುಜಸ್ಸ। **ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ** ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ। **ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇತಿ** ಇಧ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇ।

ತೇಸಂ ಪನೇಕೇ ಸಮಯಂ ವದನ್ತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉಚ್ಛೇದವಾದಾ ಭವತಜ್ಜಿತಾ ವಿಭವಂ ಅಭಿನನ್ದನ್ತಿ, ತೇ ಸತ್ತಸ್ಸ ಸಮಂ ಉಪಸಮಂ ವೂಪಸಮಂ ನಿರೋಧಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಯತೋ ಕಿಂ, ಭೋ, ಅಯಂ ಅತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಏತ್ತಾವತಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೋತಿ। **ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ** ಕುಸಲವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ

ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ತೇಸಂ ಪನೇಕೇ ಸಮಯಂ ವದನ್ತಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಏತ್ತಾವತಗ್ಗಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ ಹೇಕೇ, ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ ಇಧ ಪಣ್ಡಿತಾಸೇ।
ತೇಸಂ ಪನೇಕೇ ಸಮಯಂ ವದನ್ತಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ"ತಿ॥

**೧೧೨ಏತೇ ಚ ಞತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಿತಾತಿ, ಞತ್ವಾ ಮುನೀ ನಿಸ್ಸಯೇ ಸೋ ವೀಮಂಸೀ।
ಞತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತೋ ನ ವಿವಾದಮೇತಿ, ಭವಾಭವಾಯ ನ ಸಮೇತಿ ಧೀರೋ॥**

ಏತೇ ಚ ಞತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಿತಾತಿ। **ಏತೇ**ತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕೇ। **ಉಪನಿಸ್ಸಿತಾ**ತಿ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತಾತಿ ಞತ್ವಾ, ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತಾತಿ ಞತ್ವಾ, ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತಾತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ - ಏತೇ ಚ ಞತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಿತಾತಿ।

ಞತ್ವಾ ಮುನೀ ನಿಸ್ಸಯೇ ಸೋ ವೀಮಂಸೀತಿ। **ಮುನೀ**ತಿ। ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। ಮುನಿ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತಾತಿ ಞತ್ವಾ, ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತಾತಿ ಞತ್ವಾ, ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತಾತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। **ಸೋ ವೀಮಂಸೀ**ತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀತಿ ಞತ್ವಾ ಮುನಿ ನಿಸ್ಸಯೇ ಸೋ ವೀಮಂಸೀ। **ಞತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತೋ ನ ವಿವಾದಮೇತೀ**ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ । **ವಿಮುತ್ತೋ**ತಿ ಮುತ್ತೋ ವಿಮುತ್ತೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸುವಿಮುತ್ತೋ ಅಚ್ಚನ್ತಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೇನ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಮುತ್ತೋ ವಿಮುತ್ತೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸುವಿಮುತ್ತೋ ಅಚ್ಚನ್ತಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೇನ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ"ತಿ... "ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಮುತ್ತೋ ವಿಮುತ್ತೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸುವಿಮುತ್ತೋ ಅಚ್ಚನ್ತಅನುಪಾದಾವಿಮೋಕ್ಖೇನಾತಿ - ಞತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತೋ। **ನ ವಿವಾದಮೇತೀ**ತಿ ನ ಕಲಹಂ ಕರೋತಿ, ನ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋತಿ, ನ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋತಿ, ನ ವಿವಾದಂ ಕರೋತಿ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕರೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೇನಚಿ ಸಂವದತಿ, ನ ಕೇನಚಿ ವಿವದತಿ, ಯಞ್ಚ ಲೋಕೇ ವುತ್ತಂ ತೇನ ಚ ವೋಹರತಿ ಅಪರಾಮಸ"ನ್ತಿ - ಞತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತೋ ನ ವಿವಾದಮೇತಿ।

ಭವಾಭವಾಯ ನ ಸಮೇತಿ ಧೀರೋತಿ। **ಭವಾಭವಾಯಾ**ತಿ ಭವಾಯ ಕಮ್ಮಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಕಾಮಭವಾಯ , ಕಮ್ಮಭವಾಯ ಕಾಮಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ರೂಪಭವಾಯ, ಕಮ್ಮಭವಾಯ ರೂಪಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಅರೂಪಭವಾಯ, ಕಮ್ಮಭವಾಯ ಅರೂಪಭವಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಗತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಅತ್ತಭಾವಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ನ ಸಮೇತಿ ನ ಸಮಾಗಚ್ಛತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತಿ। **ಧೀರೋ**ತಿ ಧೀರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀತಿ - ಭವಾಭವಾಯ ನ ಸಮೇತಿ ಧೀರೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಏತೇ ಚ ಞತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಿತಾತಿ, ಞತ್ವಾ ಮುನೀ ನಿಸ್ಸಯೇ ಸೋ ವೀಮಂಸೀ।
ಞತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತೋ ನ ವಿವಾದಮೇತಿ, ಭವಾಭವಾಯ ನ ಸಮೇತಿ ಧೀರೋ”ತಿ॥

ಕಲಹವಿವಾದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಏಕಾದಸಮೋ।

೧೨. ಚೂಳವಿಯೂಹಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಚೂಳವಿಯೂಹಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೧೧೩ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ, ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಾನಾ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ।

ಯೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ [ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ (ಸೀ॰)] **ಸ ವೇದಿ ಧಮ್ಮಂ, ಇದಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಮಕೇವಲೀ ಸೋ॥**

ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾತಿ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ; ತೇ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಾಯ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಸನ್ತಿ ಸಂವಸನ್ತಿ ಆವಸನ್ತಿ ಪರಿವಸನ್ತಿ। ಯಥಾ ಅಗಾರಿಕಾ ಘರೇಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಾಪತ್ತಿಕಾ ವಾ ಆಪತ್ತೀಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಕಿಲೇಸಾ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಸು ವಸನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ, ತೇ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಾಯ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಸನ್ತಿ ಸಂವಸನ್ತಿ ಆವಸನ್ತಿ ಪರಿವಸನ್ತೀತಿ - ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ।

ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಾನಾ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತೀತಿ। ವಿಗ್ಗಯ್ಹಾತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ನಾನಾ ವದನ್ತಿ ವಿವಿಧಂ ವದನ್ತಿ ಅಞ್ಞೋಞ್ಞಂ ವದನ್ತಿ ಪುಥು [ಪುಥುಂ (ಸೀ॰)] ವದನ್ತಿ, ನ ಏಕಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। **ಕುಸಲಾತಿ** ಕುಸಲವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಾನಾ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ।

ಯೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ ಸ ವೇದಿ ಧಮ್ಮನ್ತಿ। ಯೋ ಇಮಂ [ಇದಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಜಾನಾತಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ವೇದಿ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಅಪಸ್ಸಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝೀತಿ - ಯೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ ಸ ವೇದಿ ಧಮ್ಮಂ।

ಇದಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಮಕೇವಲೀ ಸೋತಿ। ಯೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ಅಕೇವಲೀ ಸೋ ಅಸಮತ್ತೋ ಸೋ ಅಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಸೋ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋತಿ - ಇದಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಮಕೇವಲೀ ಸೋ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ, ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಾನಾ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ।

ಯೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ ಸ ವೇದಿ ಧಮ್ಮಂ, ಇದಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಮಕೇವಲೀ ಸೋ"ತಿ॥

೧೧೪ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹು।

ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸಂ, ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ॥

ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತೀತಿ। ಏವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮೇಧಗಂ ಕರೋನ್ತಿ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ।

ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹೂತಿ। ಪರೋ ಬಾಲೋ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಅಞ್ಞಾಣೀ ಅವಿಭಾವೀ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹು।

ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸನ್ತಿ। ಇಮೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಾದೋ ಕತಮೋ ಸಚ್ಚೋ ತಚ್ಛೋ ತಥೋ ಭೂತೋ ಯಾಥಾವೋ ಅವಿಪರೀತೋತಿ - ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸಂ।

ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ। ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕುಸಲವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹು।
ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸಂ, ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ"ತಿ॥

೧೧೫ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಧಮ್ಮಮನಾನುಜಾನಂ, ಬಾಲೋಮಕೋ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ।
ಸಬ್ಬೇವ ಬಾಲಾ ಸುನಿಹೀನಪಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ॥

ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಧಮ್ಮಮನಾನುಜಾನನ್ತಿ। ಪರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಅನಾನುಜಾನನ್ತೋ ಅನಾನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನಾನುಮನನ್ತೋ ಅನಾನುಮಞ್ಞನ್ತೋ ಅನಾನುಮೋದನ್ತೋತಿ - ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಧಮ್ಮಮನಾನುಜಾನಂ।

ಬಾಲೋಮಕೋ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋತಿ। ಪರೋ ಬಾಲೋ ಹೋತಿ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋ, ಹೀನಪಞ್ಞೋ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ ಓಮಕಪಞ್ಞೋ ಲಾಮಕಪಞ್ಞೋ ಛತುಕ್ಕಪಞ್ಞೋ ಪರಿತ್ತಪಞ್ಞೋತಿ - ಬಾಲೋಮಕೋ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ।

ಸಬ್ಬೇವ ಬಾಲಾ ಸುನಿಹೀನಪಞ್ಞಾತಿ। ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬಾಲಾ ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾ, ಸಬ್ಬೇವ ಹೀನಪಞ್ಞಾ ನಿಹೀನಪಞ್ಞಾ ಓಮಕಪಞ್ಞಾ ಲಾಮಕಪಞ್ಞಾ ಛತುಕ್ಕಪಞ್ಞಾ ಪರಿತ್ತಪಞ್ಞಾತಿ - ಸಬ್ಬೇವ ಬಾಲಾ ಸುನಿಹೀನಪಞ್ಞಾ।

ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾತಿ। ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ; ತೇ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಾಯ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಸನ್ತಿ ಸಂವಸನ್ತಿ ಆವಸನ್ತಿ ಪರಿವಸನ್ತಿ। ಯಥಾ ಅಗಾರಿಕಾ ವಾ ಘರೇಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಾಪತ್ತಿಕಾ ವಾ ಆಪತ್ತೀಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಕಿಲೇಸಾ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಸು ವಸನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ…ಪೇ॰… ಪರಿವಸನ್ತೀತಿ - ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಧಮ್ಮಮನಾನುಜಾನಂ, ಬಾಲೋಮಕೋ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ।
ಸಬ್ಬೇವ ಬಾಲಾ ಸುನಿಹೀನಪಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ"ತಿ॥

೧೧೬ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚೇವ ನವೀವದಾತಾ, [ಚೇವನವೇವದಾತಾ (ಸೀ॰), ಚೇ ಪನ ವಿವದಾತಾ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಸಂಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲಾ ಮುತೀಮಾ।**

ನ ತೇಸಂ ಕೋಚಿ ಪರಿಹೀನಪಞ್ಞೋ, ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ॥

ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚೇವ ನವೀವದಾತಾತಿ। ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ಅನವೀವದಾತಾ ಅವೋದಾತಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾತಿ - ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚೇವ ನವೀವದಾತಾ।

ಸಂಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲಾ ಮುತೀಮಾತಿ। ಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ವಿಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ಪರಿಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ವೋದಾತಪಞ್ಞಾ ಪರಿಯೋದಾತಪಞ್ಞಾ। ಅಥ ವಾ ಸುದ್ಧದಸ್ಸನಾ ವಿಸುದ್ಧದಸ್ಸನಾ ಪರಿಸುದ್ಧದಸ್ಸನಾ ವೋದಾತದಸ್ಸನಾ ಪರಿಯೋದಾತದಸ್ಸನಾತಿ - ಸಂಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ। **ಕುಸಲಾತಿ** ಕುಸಲಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಞಾಣಿನೋ ವಿಭಾವಿನೋ ಮೇಧಾವಿನೋತಿ - ಸಂಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲಾ। **ಮುತೀಮಾತಿ** ಮುತಿಮಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಞಾಣಿನೋ ವಿಭಾವಿನೋ ಮೇಧಾವಿನೋತಿ - ಸಂಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲಾ ಮುತೀಮಾ।

ತೇಸಂ ನ ಕೋಚಿ ಪರಿಹೀನಪಞ್ಞೋತಿ। ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ನ ಕೋಚಿ ಹೀನಪಞ್ಞೋ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ ಓಮಕಪಞ್ಞೋ ಲಾಮಕಪಞ್ಞೋ ಛತುಕ್ಕಪಞ್ಞೋ ಪರಿತ್ತಪಞ್ಞೋ ಅತ್ಥಿ। ಸಬ್ಬೇವ ಸೇಟ್ಠಪಞ್ಞಾ ವಿಸಿಟ್ಠಪಞ್ಞಾ ಪಾಮೋಕ್ಖಪಞ್ಞಾ ಉತ್ತಮಪಞ್ಞಾ ಪವರಪಞ್ಞಾತಿ - ತೇಸಂ ನ ಕೋಚಿ ಪರಿಹೀನಪಞ್ಞೋ।

ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾತಿ। ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ದಿಟ್ಠಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಗಹಿತಾ ಪರಾಮಟ್ಠಾ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚೇವ ನವೀವದಾತಾ, ಸಂಸುದ್ಧಪಞ್ಞಾ ಕುಸಲಾ ಮುತೀಮಾ।

ತೇಸಂ ನ ಕೋಚಿ ಪರಿಹೀನಪಞ್ಞೋ, ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ"ತಿ॥

೧೧೭ನ ವಾಹಮೇತಂ ತಥಿಯನ್ತಿ [ತಥಿವನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಬ್ರೂಮಿ, ಯಮಾಹು ಬಾಲಾ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ।**

ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಮಕಂಸು ಸಚ್ಚಂ, ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹನ್ತಿ॥

ನ ವಾಹಮೇತಂ ತಥಿಯನ್ತಿ ಬ್ರೂಮೀತಿ। ನಾತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಏತನ್ತಿ** "ದ್ವಾಸಟ್ಠಿದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ನಾಹಂ ಏತಂ ತಚ್ಛಂ ತಥಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತ"ನ್ತಿ ಬ್ರೂಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ ಪಕಾಸೇಮೀತಿ - ನ ವಾಹಮೇತಂ ತಥಿಯನ್ತಿ ಬ್ರೂಮಿ।

ಯಮಾಹು ಬಾಲಾ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಮಿಥೂತಿ ದ್ವೇ ಜನಾ, ದ್ವೇ ಕಲಹಕಾರಕಾ, ದ್ವೇ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ, ದ್ವೇ ಭಸ್ಸಕಾರಕಾ, ದ್ವೇ ವಿವಾದಕಾರಕಾ, ದ್ವೇ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕಾ, ದ್ವೇ ವಾದಿನೋ, ದ್ವೇ ಸಲ್ಲಪಕಾ; ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬಾಲೋ [ಬಾಲತೋ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಏವಮಞ್ಞೇಸು ಛಪ್ಪದೇಸುಪಿ ತೋಪಚ್ಚಯನ್ತವಸೇನ] ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಯಮಾಹು ಬಾಲಾ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ।

ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಮಕಂಸು ಸಚ್ಚನ್ತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ - ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಮಕಂಸು ಸಚ್ಚಂ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ...ಪೇ॰... "ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ

ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ - ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಮಕಂಸು ಸಚ್ಚಂ।

ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹನ್ತೀತಿ। ತಸ್ಮಾತಿ ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ಪರಂ ಬಾಲೋ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋತಿ ದಹನ್ತಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ದಕ್ಖನ್ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತೀತಿ - ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನ ವಾಹಮೇತಂ ತಥಿಯನ್ತಿ ಬ್ರೂಮಿ, ಯಮಾಹು ಬಾಲಾ ಮಿಥು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ।
ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಮಕಂಸು ಸಚ್ಚಂ, ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹನ್ತೀ"ತಿ॥

೧೧೮ಯಮಾಹು ಸಚ್ಚಂ ತಥಿಯನ್ತಿ ಏಕೇ, ತಮಾಹು ಅಞ್ಞೇಪಿ [ಅಞ್ಞೇ (ಸೀ॰ ಕ॰)] **ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾತಿ।**
ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಕಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತಿ॥

ಯಮಾಹು ಸಚ್ಚಂ ತಥಿಯನ್ತಿ ಏಕೇತಿ। ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಇದಂ ಸಚ್ಚಂ ತಚ್ಛಂ ತಥಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತ"ನ್ತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಯಮಾಹು ಸಚ್ಚಂ ತಥಿಯನ್ತಿ ಏಕೇ।

ತಮಾಹು ಅಞ್ಞೇಪಿ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾತೀತಿ। ತಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ತುಚ್ಛಂ ಏತಂ, ಮುಸಾ ಏತಂ, ಅಭೂತಂ ಏತಂ, ಅಲಿಕಂ ಏತಂ, ಅಯಾಥಾವಂ ಏತ"ನ್ತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ತಮಾಹು ಅಞ್ಞೇಪಿ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾತಿ।

ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತೀತಿ। ಏವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಿ , ಮೇಧಗಂ ಕರೋನ್ತಿ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ।

ಕಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತೀತಿ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ಕಿಂಕಾರಣಾ ಕಿಂಹೇತು ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ ನ ಏಕಂ ವದನ್ತಿ ನಾನಾ ವದನ್ತಿ ವಿವಿಧಂ ವದನ್ತಿ ಅಞ್ಞೋಞ್ಞಂ [ಅಞ್ಞೋಞ್ಞೇ (ಕ॰)] ವದನ್ತಿ ಪುಥು ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಕಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಯಮಾಹು ಸಚ್ಚಂ ತಥಿಯನ್ತಿ ಏಕೇ, ತಮಾಹು ಅಞ್ಞೇಪಿ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾತಿ।
ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಕಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತೀ"ತಿ॥

೧೧೯ಏಕಞ್ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ನ ದುತೀಯಮತ್ಥಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಪಜಾ ನೋ ವಿವದೇ ಪಜಾನಂ।
ನಾನಾ ತೇ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸಯಂ ಥುನನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತಿ॥

ಏಕಞ್ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ನ ದುತೀಯಮತ್ಥೀತಿ। ಏಕಂ ಸಚ್ಚಂ ವುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಥ ವಾ ಏಕಂ ಸಚ್ಚಂ ವುಚ್ಚತಿ - ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ,

ನಿಯ್ಯಾನಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀತಿ - ಏಕಞ್ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ನ ದುತೀಯಮತ್ಥಿ।

ಯಸ್ಮಿಂ ಪಜಾ ನೋ ವಿವದೇ ಪಜಾನನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಿನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಚ್ಚೇ। **ಪಜಾತಿ** ಸತ್ತಾಧಿವಚನಂ। **ಪಜಾನನ್ತಿ** [ಪಜಾನಂ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಪಜಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯಂ ಸಚ್ಚಂ ಪಜಾನನ್ತಾ ಆಜಾನನ್ತಾ ವಿಜಾನನ್ತಾ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಾ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಾ ನ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ನ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ನ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಕಲಹಂ ಭಣ್ಡನಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ವಿವಾದಂ ಮೇಧಗಂ ಪಜಹೇಯ್ಯುಂ, ವಿನೋದೇಯ್ಯುಂ, ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ [ಬ್ಯನ್ತೀಕರೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯುನ್ತಿ - ಯಸ್ಮಿಂ ಪಜಾ ನೋ ವಿವದೇ ಪಜಾನಂ।

ನಾನಾ ತೇ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸಯಂ ಥುನನ್ತೀತಿ। ನಾನಾ ತೇ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸಯಂ ಥುನನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಸಯಂ ಥುನನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಸಯಂ ಥುನನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ನಾನಾ ತೇ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸಯಂ ಥುನನ್ತಿ।

ತಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತೀತಿ। ತಸ್ಮಾತಿ ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ನ ಏಕಂ ವದನ್ತಿ ನಾನಾ ವದನ್ತಿ ವಿವಿಧಂ ವದನ್ತಿ ಅಞ್ಞೋಞ್ಞಂ ವದನ್ತಿ ಪುಥು ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ತಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಏಕಞ್ಹಿ ಸಚ್ಚಂ ನ ದುತೀಯಮತ್ಥಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಪಜಾ ನೋ ವಿವದೇ ಪಜಾನಂ।
> ನಾನಾ ತೇ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸಯಂ ಥುನನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಏಕಂ ಸಮಣಾ ವದನ್ತೀ"ತಿ॥

೧೨೦ಕಸ್ಮಾ ನು ಸಚ್ಚಾನಿ ವದನ್ತಿ ನಾನಾ, ಪವಾದಿಯಾಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।
ಸಚ್ಚಾನಿ ಸುತಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾ, ಉದಾಹು ತೇ ತಕ್ಕಮನುಸ್ಸರನ್ತಿ॥

ಕಸ್ಮಾ ನು ಸಚ್ಚಾನಿ ವದನ್ತಿ ನಾನಾತಿ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ಕಿಂಕಾರಣಾ ಕಿಂಹೇತು ಕಿಂಪಚ್ಚಯಾ ಕಿಂನಿದಾನಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ನಾನಾ [ನಾನಾನಿ (ಕ॰)] ವದನ್ತಿ, ವಿವಿಧಾನಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೋಞ್ಞಾನಿ ವದನ್ತಿ, ಪುಥೂನಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಕಸ್ಮಾ ನು ಸಚ್ಚಾನಿ ವದನ್ತಿ ನಾನಾ।

ಪವಾದಿಯಾಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ। ಪವಾದಿಯಾಸೇತಿ ವಿಪ್ಪವದನ್ತೀತಿಪಿ ಪವಾದಿಯಾಸೇ। ಅಥ ವಾ ಸಕಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಪವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಪವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। **ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ** ಕುಸಲವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಪವಾದಿಯಾಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।

ಸಚ್ಚಾನಿ ಸುತಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾತಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸುತಾನಿ ಬಹುಕಾನಿ ನಾನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಅಞ್ಞೋಞ್ಞಾನಿ ಪುಥೂನೀತಿ - ಸಚ್ಚಾನಿ ಸುತಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾ।

ಉದಾಹು ತೇ ತಕ್ಕಮನುಸ್ಸರನ್ತೀತಿ ಉದಾಹು ತಕ್ಕೇನ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಯಾಯನ್ತಿ ನೀಯನ್ತಿ ವುಯ್ಹನ್ತಿ ಸಂಹರೀಯನ್ತೀತಿ । ಏವಮ್ಪಿ ಉದಾಹು ತೇ ತಕ್ಕಮನುಸ್ಸರನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂ ಪಟಿಭಾನಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಉದಾಹು ತೇ ತಕ್ಕಮನುಸ್ಸರನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಕಸ್ಮಾ ನು ಸಚ್ಚಾನಿ ವದನ್ತಿ ನಾನಾ, ಪವಾದಿಯಾಸೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।
ಸಚ್ಚಾನಿ ಸುತಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾ, ಉದಾಹು ತೇ ತಕ್ಕಮನುಸ್ಸರನ್ತೀ"ತಿ॥

೧೨೧ನ ಹೇವ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ ನಿಚ್ಚಾನಿ ಲೋಕೇ।
ತಕ್ಕಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪಕಪ್ಪಯಿತ್ವಾ, ಸಚ್ಚಂ ಮುಸಾತಿ ದ್ವಯಧಮ್ಮಮಾಹು॥

ನ ಹೇವ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾತಿ ನ ಹೇವ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬಹುಕಾನಿ ನಾನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಅಞ್ಞೋಞ್ಞಾನಿ ಪುಥೂನೀತಿ - ನ ಹೇವ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾ।

ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ ನಿಚ್ಚಾನಿ ಲೋಕೇತಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ ನಿಚ್ಚಗ್ಗಾಹಾ ಏಕಞ್ಞೇವ ಸಚ್ಚಂ ಲೋಕೇ ಕಥೀಯತಿ ಭಣೀಯತಿ ದೀಪೀಯತಿ ವೋಹರೀಯತಿ - ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಥ ವಾ ಏಕಂ ಸಚ್ಚಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ, ನಿಯ್ಯಾನಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀತಿ - ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ ನಿಚ್ಚಾನಿ ಲೋಕೇ।

ತಕ್ಕಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪಕಪ್ಪಯಿತ್ವಾ, ಸಚ್ಚಂ ಮುಸಾತಿ ದ್ವಯಧಮ್ಮಮಾಹೂತಿ। ತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ತಕ್ಕಯಿತ್ವಾ ವಿತಕ್ಕಯಿತ್ವಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಯಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಜನೇನ್ತಿ ಸಞ್ಜನೇನ್ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಜನೇತ್ವಾ ಸಞ್ಜನೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಸಚ್ಚಂ ತುಯ್ಹಂ ಮುಸಾ"ತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ತಕ್ಕಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪಕಪ್ಪಯಿತ್ವಾ ಸಚ್ಚಂ ಮುಸಾತಿ ದ್ವಯಧಮ್ಮಮಾಹು।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನ ಹೇವ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬಹೂನಿ ನಾನಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ ನಿಚ್ಚಾನಿ ಲೋಕೇ।
ತಕ್ಕಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೀಸು ಪಕಪ್ಪಯಿತ್ವಾ, ಸಚ್ಚಂ ಮುಸಾತಿ ದ್ವಯಧಮ್ಮಮಾಹೂ"ತಿ॥

೧೨೨ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ, ಏತೇ ಚ [ಏತೇಸು (ಸೀ॰)] **ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಮಾನದಸ್ಸೀ।**
ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಪಹಸ್ಸಮಾನೋ, ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹ॥

ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ, ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಮಾನದಸ್ಸೀತಿ। ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಸುದ್ಧಿಂ ವಾ, ಸುತಂ ವಾ ಸುತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ, ಸೀಲಂ ವಾ ಸೀಲಸುದ್ಧಿಂ ವಾ, ವತಂ ವಾ ವತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ, ಮುತಂ ವಾ ಮುತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ

ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾತಿ - ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ। **ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಮಾನದಸ್ಸೀ**ತಿ। ನ ಸಮ್ಮಾನೇತೀತಿಪಿ ವಿಮಾನದಸ್ಸೀ। ಅಥ ವಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಜನೇತೀತಿಪಿ ವಿಮಾನದಸ್ಸೀತಿ - ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಮಾನದಸ್ಸೀ।

ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಪಹಸ್ಸಮಾನೋತಿ। ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ದಿಟ್ಠಿವಿನಿಚ್ಛಯೇ ವಿನಿಚ್ಛಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ಠತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾತಿ - ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ। **ಪಹಸ್ಸಮಾನೋ**ತಿ ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಹಟ್ಠೋ ಪಹಟ್ಠೋ ಅತ್ತಮನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಅಥ ವಾ ದನ್ತವಿದಂಸಕಂ ಪಹಸ್ಸಮಾನೋತಿ - ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಪಹಸ್ಸಮಾನೋ।

ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹಾತಿ। ಪರೋ ಬಾಲೋ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಅಞ್ಞಾಣೀ ಅವಿಭಾವೀ ಅಮೇಧಾವೀ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ, ಏವಮಾಹ ಏವಂ ಕಥೇತಿ ಏವಂ ಭಣತಿ ಏವಂ ದೀಪಯತಿ ಏವಂ ವೋಹರತೀತಿ - ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಸೀಲವತೇ ಮುತೇ ವಾ, ಏತೇ ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಮಾನದಸ್ಸೀ।
> ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಪಹಸ್ಸಮಾನೋ, ಬಾಲೋ ಪರೋ ಅಕ್ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹಾ”ತಿ॥

೧೨೩ಯೇನೇವ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹಾತಿ, ತೇನಾತುಮಾನಂ ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹ।
ಸಯಮತ್ತನಾ ಸೋ ಕುಸಲಾವದಾನೋ, ಅಞ್ಞಂ ವಿಮಾನೇತಿ ತದೇವ ಪಾವ॥

ಯೇನೇವ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹಾತೀತಿ। ಯೇನೇವ ಹೇತುನಾ ಯೇನ ಪಚ್ಚಯೇನ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಯೇನ ಪಭವೇನ ಪರಂ ಬಾಲತೋ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ ದಹತಿ ಪಸ್ಸತಿ ದಕ್ಖತಿ ಓಲೋಕೇತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೀತಿ - ಯೇನೇವ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹಾತಿ।

ತೇನಾತುಮಾನಂ ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹಾತಿ। **ಆತುಮಾನೋ** ವುಚ್ಚತಿ ಅತ್ತಾ। ಸೋಪಿ ತೇನೇವ ಹೇತುನಾ ತೇನ ಪಚ್ಚಯೇನ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ತೇನ ಪಭವೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಅಹಮಸ್ಮಿ ಕುಸಲೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀತಿ - ತೇನಾತುಮಾನಂ ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹ।

ಸಯಮತ್ತನಾ ಸೋ ಕುಸಲಾವದಾನೋತಿ। ಸಯಮೇವ ಅತ್ತಾನಂ ಕುಸಲವಾದೋ ಪಣ್ಡಿತವಾದೋ ಥಿರವಾದೋ ಞಾಯವಾದೋ ಹೇತುವಾದೋ ಲಕ್ಖಣವಾದೋ ಕಾರಣವಾದೋ ಠಾನವಾದೋ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಸಯಮತ್ತನಾ ಸೋ ಕುಸಲಾವದಾನೋ।

ಅಞ್ಞಂ ವಿಮಾನೇತಿ ತದೇವ ಪಾವಾತಿ। ನ ಸಮ್ಮಾನೇತೀತಿಪಿ ಅಞ್ಞಂ ವಿಮಾನೇತಿ। ಅಥ ವಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಜನೇತೀತಿಪಿ ಅಞ್ಞಂ ವಿಮಾನೇತಿ। **ತದೇವ ಪಾವಾ**ತಿ ತದೇವ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಾವದತಿ “ಇತಿಪಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ”ತಿ - ಅಞ್ಞಂ ವಿಮಾನೇತಿ ತದೇವ ಪಾವದ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಯೇನೇವ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹಾತಿ, ತೇನಾತುಮಾನಂ ಕುಸಲೋತಿ ಚಾಹ।

ಸಯಮತ್ತನಾ ಸೋ ಕುಸಲಾವದಾನೋ, ಅಞ್ಞಂ ವಿಮಾನೇತಿ ತದೇವ ಪಾವಾ”ತಿ॥

೧೨೪ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸೋ ಸಮತ್ತೋ, ಮಾನೇನ ಮತ್ತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾನೀ।
ಸಯಮೇವ ಸಾಮಂ ಮನಸಾಭಿಸಿತ್ತೋ, ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ಸಾ ತಸ್ಸ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ॥

ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸೋ ಸಮತ್ತೋತಿ। ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ? ಸಬ್ಬಾ ತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಕಾರಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಲಕ್ಖಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಠಾನಾತಿಕ್ಕನ್ತಾ, ತಂಕಾರಣಾ ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ಸಬ್ಬಾಪಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯೋ [ಸಬ್ಬೇಪಿ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯೋ? ತೇ [ತಾ (ಕ॰)] ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೀತಿವತ್ತಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಜನೇನ್ತಿ ಸಞ್ಜನೇನ್ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ತಂಕಾರಣಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯೋ। **ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸೋ ಸಮತ್ತೋ**ತಿ। ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮತ್ತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಅನೋಮೋತಿ - ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸೋ ಸಮತ್ತೋ।

ಮಾನೇನ ಮತ್ತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾನೀತಿ। ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಮಾನೇನ ಮತ್ತೋ ಪಮತ್ತೋ ಉಮ್ಮತ್ತೋ ಅತಿಮತ್ತೋತಿ - ಮಾನೇನ ಮತ್ತೋ। **ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾನೀ**ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾನೀ ಸಮತ್ತಮಾನೀ ಅನೋಮಮಾನೀತಿ - ಮಾನೇನ ಮತ್ತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾನೀ।

ಸಯಮೇವ ಸಾಮಂ ಮನಸಾಭಿಸಿತ್ತೋತಿ। ಸಯಮೇವ ಅತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತೇನ ಅಭಿಸಿಞ್ಚತಿ “ಅಹಮಸ್ಮಿ ಕುಸಲೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀ”ತಿ - ಸಯಮೇವ ಸಾಮಂ ಮನಸಾಭಿಸಿತ್ತೋ।

ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ಸಾ ತಸ್ಸ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಗಹಿತಾ ಪರಾಮಟ್ಠಾ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ಸಾ ತಸ್ಸ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಅತಿಸಾರದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸೋ ಸಮತ್ತೋ, ಮಾನೇನ ಮತ್ತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾನೀ।
ಸಯಮೇವ ಸಾಮಂ ಮನಸಾಭಿಸಿತ್ತೋ, ದಿಟ್ಠೀ ಹಿ ಸಾ ತಸ್ಸ ತಥಾ ಸಮತ್ತಾ”ತಿ॥

೧೨೫ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಹಿ ವಚಸಾ ನಿಹೀನೋ, ತುಮೋ ಸಹಾ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ।
ಅಥ ಚೇ ಸಯಂ ವೇದಗೂ ಹೋತಿ ಧೀರೋ, ನ ಕೋಚಿ ಬಾಲೋ ಸಮಣೇಸು ಅತ್ಥಿ॥

ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಹಿ ವಚಸಾ ನಿಹೀನೋತಿ ಪರಸ್ಸ ಚೇ ವಾಚಾಯ ವಚನೇನ ನಿನ್ದಿತಕಾರಣಾ ಗರಹಿತಕಾರಣಾ ಉಪವದಿತಕಾರಣಾ ಪರೋ ಬಾಲೋ ಹೋತಿ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋತಿ - ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಹಿ ವಚಸಾ ನಿಹೀನೋ। **ತುಮೋ ಸಹಾ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ**ತಿ। ಸೋಪಿ ತೇನೇವ ಸಹಾ ಹೋತಿ ಹೀನಪಞ್ಞೋ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ ಓಮಕಪಞ್ಞೋ ಲಾಮಕಪಞ್ಞೋ ಛತುಕ್ಕಪಞ್ಞೋ ಪರಿತ್ತಪಞ್ಞೋತಿ - ತುಮೋ ಸಹಾ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ।

ಅಥ ಚೇ ಸಯಂ ವೇದಗೂ ಹೋತಿ ಧೀರೋತಿ ಅಥ ಚೇ ಸಯಂ ವೇದಗೂ ಹೋತಿ ಧೀರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀತಿ - ಅಥ ಚೇ ಸಯಂ ವೇದಗೂ ಹೋತಿ ಧೀರೋ।

ನ ಕೋಚಿ ಬಾಲೋ ಸಮಣೇಸು ಅತ್ಥೀತಿ। ಸಮಣೇಸು ನ ಕೋಚಿ ಬಾಲೋ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇವ ಸೇಟ್ಠಪಞ್ಞಾ [ಅಗ್ಗಪಞ್ಞಾ ಸೇಟ್ಠಪಞ್ಞಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಸಿಟ್ಠಪಞ್ಞಾ ಪಾಮೋಕ್ಖಪಞ್ಞಾ ಉತ್ತಮಪಞ್ಞಾ ಪವರಪಞ್ಞಾತಿ - ನ ಕೋಚಿ ಬಾಲೋ ಸಮಣೇಸು ಅತ್ಥಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಪರಸ್ಸ ಚೇ ಹಿ ವಚಸಾ ನಿಹೀನೋ, ತುಮೋ ಸಹಾ ಹೋತಿ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೋ।
ಅಥ ಚೇ ಸಯಂ ವೇದಗೂ ಹೋತಿ ಧೀರೋ, ನ ಕೋಚಿ ಬಾಲೋ ಸಮಣೇಸು ಅತ್ಥೀ"ತಿ॥

೧೨೬ಅಞ್ಞಂ ಇತೋ ಯಾಭಿವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ, ಅಪರದ್ಧಾ ಸುದ್ಧಿಮಕೇವಲೀ ತೇ।
ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ವದನ್ತಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿರಾಗೇನ ಹಿ ತೇಭಿರತ್ತಾ॥

ಅಞ್ಞಂ ಇತೋ ಯಾಭಿವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ, ಅಪರದ್ಧಾ ಸುದ್ಧಿಮಕೇವಲೀ ತೇತಿ। ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಯೇ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತೇ ಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ವೋದಾತಮಗ್ಗಂ ಪರಿಯೋದಾತಮಗ್ಗಂ ವಿರದ್ಧಾ ಅಪರದ್ಧಾ ಖಲಿತಾ ಗಲಿತಾ ಅಞ್ಞಾಯ ಅಪರದ್ಧಾ ಅಕೇವಲೀ ತೇ, ಅಸಮತ್ತಾ ತೇ, ಅಪರಿಪುಣ್ಣಾ ತೇ, ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾತಿ - ಅಞ್ಞಂ ಇತೋ ಯಾಭಿವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ, ಅಪರದ್ಧಾ ಸುದ್ಧಿಮಕೇವಲೀ ತೇ।

ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ವದನ್ತೀತಿ। ತಿತ್ಥಂ ವುಚ್ಚತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ। ಪುಥುದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪುಥುದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ವದನ್ತಿ।

ಸನ್ದಿಟ್ಠಿರಾಗೇನ ಹಿ ತೇಭಿರತ್ತಾತಿ। ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿರಾಗೇನ ರತ್ತಾ ಅಭಿರತ್ತಾತಿ - ಸನ್ದಿಟ್ಠಿರಾಗೇನ ಹಿ ತೇಭಿರತ್ತಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅಞ್ಞಂ ಇತೋ ಯಾಭಿವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ, ಅಪರದ್ಧಾ ಸುದ್ಧಿಮಕೇವಲೀ ತೇ।
ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ವದನ್ತಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿರಾಗೇನ ಹಿ ತೇಭಿರತ್ತಾ"ತಿ॥

೧೨೭ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹು।
ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ಸಕಾಯನೇ ತತ್ಥ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾ॥

ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತೀತಿ। ಇಧ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಇಧ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಇಧ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತಿ।

ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹೂತಿ। ಅತ್ತನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಪರವಾದೇ ಖಿಪನ್ತಿ ಉಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। "ಸೋ ಸತ್ಥಾ ನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮೋ ನ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಗಣೋ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ದಿಟ್ಠಿ ನ ಭದ್ದಿಕಾ, ಪಟಿಪದಾ ನ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಮಗ್ಗೋ ನ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುದ್ಧಿ ವಾ ವಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಿ ವಾ, ಮುತ್ತಿ ವಾ ವಿಮುತ್ತಿ

ವಾ ಪರಿಮುತ್ತಿ ವಾ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ, ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾ"ತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹು।

ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ। ತಿತ್ಥಂ ವುಚ್ಚತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ। ತಿತ್ಥಿಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ। ಪುಥುದಿಟ್ಠಿಯಾ [ಪುಥುತಿತ್ಥಿಯಾ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಪುರಿಮಗಾಥಾಯ ಪಾಠಭೇದೋ ನತ್ಥಿ] ಪುಥುದಿಟ್ಠಿಗತೇಸು ನಿವಿಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ನಿವಿಟ್ಠಾ।

ಸಕಾಯನೇ ತತ್ಥ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾತಿ। ಧಮ್ಮೋ ಸಕಾಯನಂ, ದಿಟ್ಠಿ ಸಕಾಯನಂ, ಪಟಿಪದಾ ಸಕಾಯನಂ, ಮಗ್ಗೋ ಸಕಾಯನಂ, ಸಕಾಯನೇ ದಳ್ಹವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಬಲಿಕವಾದಾ ಅವಟ್ಠಿತವಾದಾತಿ - ಸಕಾಯನೇ ತತ್ಥ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಇಧೇವ ಸುದ್ಧಿಂ ಇತಿ ವಾದಯನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸುದ್ಧಿಮಾಹು।
ಏವಮ್ಪಿ ತಿತ್ಥ್ಯಾ ಪುಥುಸೋ ನಿವಿಟ್ಠಾ, ಸಕಾಯನೇ ತತ್ಥ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾ"ತಿ॥

೧೨೮ಸಕಾಯನೇ ವಾಪಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನೋ, ಕಮೇತ್ಥ [ಕಂ ತತ್ಥ (ಸೀ॰ ಕ॰)] **ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹೇಯ್ಯ।**
ಸಯಂವ [ಸಯಮೇವ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಸೋ ಮೇಧಗಮಾವಹೇಯ್ಯ, ಪರಂ ವದಂ ಬಾಲಮಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಂ॥**

ಸಕಾಯನೇ ವಾಪಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನೋತಿ। ಧಮ್ಮೋ ಸಕಾಯನಂ, ದಿಟ್ಠಿ ಸಕಾಯನಂ, ಪಟಿಪದಾ ಸಕಾಯನಂ, ಮಗ್ಗೋ ಸಕಾಯನಂ, ಸಕಾಯನೇ ದಳ್ಹವಾದೋ ಥಿರವಾದೋ ಬಲಿಕವಾದೋ ಅವಟ್ಠಿತವಾದೋತಿ - ಸಕಾಯನೇ ವಾಪಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನೋ।

ಕಮೇತ್ಥ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹೇಯ್ಯಾತಿ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ಪರಂ ಬಾಲತೋ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ ಕಂ ದಹೇಯ್ಯ ಕಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಕಂ ದಕ್ಖೇಯ್ಯ ಕಂ ಓಲೋಕೇಯ್ಯ ಕಂ ನಿಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯ ಕಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾತಿ - ಕಮೇತ್ಥ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹೇಯ್ಯ।

ಸಯಂವ ಸೋ ಮೇಧಗಮಾವಹೇಯ್ಯ, ಪರಂ ವದಂ ಬಾಲಮಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮನ್ತಿ। ಪರೋ ಬಾಲೋ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋ ಅಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮೋ ಅವಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮೋ ಅವೋದಾತಧಮ್ಮೋತಿ - ಏವಂ ವದನ್ತೋ ಏವಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಏವಂ ಭಣನ್ತೋ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತೋ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೋ ಸಯಮೇವ ಕಲಹಂ ಭಣ್ಡನಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ವಿವಾದಂ ಮೇಧಗಂ ಆವಹೇಯ್ಯ ಸಮಾವಹೇಯ್ಯ ಆಹರೇಯ್ಯ ಸಮಾಹರೇಯ್ಯ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಸಮಾಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿವಿಸೇಯ್ಯಾತಿ - ಸಯಂವ ಸೋ ಮೇಧಗಮಾವಹೇಯ್ಯ ಪರಂ ವದಂ ಬಾಲಮಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸಕಾಯನೇ ವಾಪಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನೋ, ಕಮೇತ್ಥ ಬಾಲೋತಿ ಪರಂ ದಹೇಯ್ಯ।
ಸಯಂವ ಸೋ ಮೇಧಗಮಾವಹೇಯ್ಯ, ಪರಂ ವದಂ ಬಾಲಮಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ॥

೧೨೯ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಮಾಯ, ಉದ್ಧಂಸ [ಉದ್ಧಂ ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿವಾದಮೇತಿ।**
ಹಿತ್ವಾನ ಸಬ್ಬಾನಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಾನಿ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕುಬ್ಬತಿ ಜನ್ತು ಲೋಕೇ॥

ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಮಾಯಾತಿ। ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ವಿನಿಚ್ಛಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ಠತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ। **ಸಯಂ ಪಮಾಯಾ**ತಿ ಸಯಂ ಪಮಾಯ ಪಮಿನಿತ್ವಾ। "ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ"ತಿ ಸಯಂ ಪಮಾಯ ಪಮಿನಿತ್ವಾ, "ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ... ಅಯಂ ಗಣೋ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಭದ್ದಿಕಾ... ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ... ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ"ತಿ ಸಯಂ ಪಮಾಯ ಪಮಿನಿತ್ವಾತಿ - ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಮಾಯ।

ಉದ್ಧಂಸ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿವಾದಮೇತೀತಿ। ಉದ್ಧಂಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅನಾಗತಂ। ಅತ್ತನೋ ವಾದಂ ಉದ್ಧಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಕಲಹಂ ಭಣ್ಡನಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ವಿವಾದಂ ಮೇಧಗಂ ಏತಿ ಉಪೇತಿ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪರಾಮಸತಿ ಅಭಿನಿವಿಸತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂಸ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿವಾದಮೇತಿ। ಅಥ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಉದ್ಧಂ ವಾದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಲಹಂ ಕರೋತಿ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋತಿ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋತಿ ವಿವಾದಂ ಕರೋತಿ ಮೇಧಗಂ ಕರೋತಿ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂಸ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿವಾದಮೇತಿ।

ಹಿತ್ವಾನ ಸಬ್ಬಾನಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಾನೀತಿ। ವಿನಿಚ್ಛಯಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ದಿಟ್ಠಿವಿನಿಚ್ಛಯಾ ಸಬ್ಬೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ [ಸಬ್ಬಾ ವಿನಿಚ್ಛಿತದಿಟ್ಠಿಯೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಸಬ್ಬಾ ವಿನಿಚ್ಛಯದಿಟ್ಠಿಯೋ (ಕ॰)] ಹಿತ್ವಾ ಚಜಿತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಜಹಿತ್ವಾ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾತಿ - ಹಿತ್ವಾನ ಸಬ್ಬಾನಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಾನಿ।

ನ ಮೇಧಗಂ ಕುಬ್ಬತಿ ಜನ್ತು ಲೋಕೇತಿ। ನ ಕಲಹಂ ಕರೋತಿ, ನ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋತಿ, ನ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋತಿ, ನ ವಿವಾದಂ ಕರೋತಿ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕರೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೇನಚಿ ಸಂವದತಿ, ನ ಕೇನಚಿ ವಿವದತಿ, ಯಞ್ಚ ಲೋಕೇ ವುತ್ತಂ ತೇನ ಚ ವೋಹರತಿ ಅಪರಾಮಸ"ನ್ತಿ। **ಜನ್ತೂ**ತಿ ಸತ್ತೋ ನರೋ ಮಾನವೋ ಪೋಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೀವೋ ಜಾಗು ಜನ್ತು ಇನ್ದಗು ಮನುಜೋ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ನ ಮೇಧಗಂ ಕುಬ್ಬತಿ ಜನ್ತು ಲೋಕೇತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಠತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಮಾಯ, ಉದ್ಧಂಸ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿವಾದಮೇತಿ।
> ಹಿತ್ವಾನ ಸಬ್ಬಾನಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಾನಿ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕುಬ್ಬತಿ ಜನ್ತು ಲೋಕೇ"ತಿ॥

ಚೂಳವಿಯೂಹಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ದ್ವಾದಸಮೋ।

೧೩. ಮಹಾವಿಯೂಹಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಮಹಾವಿಯೂಹಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೧೩೦ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತಿ [ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಪವಾದಯನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ।

ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ನಿನ್ದಮನ್ವಾನಯನ್ತಿ, ಅಥೋ ಪಸಂಸಮ್ಪಿ ಲಭನ್ತಿ ತತ್ಥ॥

ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾತಿ। ಯೇ ಕೇಚೀತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇಸಂ ನಿಸ್ಸೇಸಂ ಪರಿಯಾದಿಯನವಚನಮೇತಂ - ಯೇ ಕೇಚೀತಿ। **ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾತಿ।** ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ; ತೇ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಂ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಾಯ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಸನ್ತಿ ಸಂವಸನ್ತಿ ಆವಸನ್ತಿ ಪರಿವಸನ್ತಿ। ಯಥಾ ಅಗಾರಿಕಾ ವಾ ಘರೇಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಾಪತ್ತಿಕಾ ವಾ ಆಪತ್ತೀಸು ವಸನ್ತಿ, ಸಕಿಲೇಸಾ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಸು ವಸನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇಕೇ...ಪೇ॰... ಪರಿವಸನ್ತೀತಿ - ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ।

ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತೀತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತಿ।

ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ನಿನ್ದಮನ್ವಾನಯನ್ತೀತಿ। ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಿನ್ದಮೇವ ಅನ್ವೇನ್ತಿ, ಗರಹಮೇವ ಅನ್ವೇನ್ತಿ, ಅಕಿತ್ತಿಮೇವ ಅನ್ವೇನ್ತಿ; ಸಬ್ಬೇ ನಿನ್ದಿತಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಗರಹಿತಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಅಕಿತ್ತಿತಾಯೇವ ಹೋನ್ತೀತಿ - ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ನಿನ್ದಮನ್ವಾನಯನ್ತಿ।

ಅಥೋ ಪಸಂಸಮ್ಪಿ ಲಭನ್ತಿ ತತ್ಥಾತಿ। ತತ್ಥ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ಪಸಂಸಂ ಥೋಮನಂ ಕಿತ್ತಿಂ ವಣ್ಣಹಾರಿಕಂ ಲಭನ್ತಿ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ ವಿನ್ದನ್ತೀತಿ - ಅಥೋ ಪಸಂಸಮ್ಪಿ ಲಭನ್ತಿ ತತ್ಥ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಬ್ಬಸಾನಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ವಾದಯನ್ತಿ।

ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ನಿನ್ದಮನ್ವಾನಯನ್ತಿ, ಅಥೋ ಪಸಂಸಮ್ಪಿ ಲಭನ್ತಿ ತತ್ಥಾ"ತಿ॥

೧೩೧ಅಪ್ಪಞ್ಹಿ ಏತಂ ನ ಅಲಂ ಸಮಾಯ, ದುವೇ ವಿವಾದಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಬ್ರೂಮಿ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥ, ಖೇಮಾಭಿಪಸ್ಸಂ ಅವಿವಾದಭೂಮಿಂ॥

ಅಪ್ಪಞ್ಹಿ ಏತಂ ನ ಅಲಂ ಸಮಾಯಾತಿ। ಅಪ್ಪಞ್ಹಿ ಏತನ್ತಿ ಅಪ್ಪಕಂ ಏತಂ, ಓಮಕಂ ಏತಂ, ಥೋಕಕಂ ಏತಂ, ಲಾಮಕಂ ಏತಂ, ಛತುಕ್ಕಂ ಏತಂ, ಪರಿತ್ತಕಂ ಏತನ್ತಿ - ಅಪ್ಪಞ್ಹಿ ಏತಂ। **ನ ಅಲಂ ಸಮಾಯಾತಿ** ನಾಲಂ ರಾಗಸ್ಸ ಸಮಾಯ, ದೋಸಸ್ಸ ಸಮಾಯ, ಮೋಹಸ್ಸ ಸಮಾಯ , ಕೋಧಸ್ಸ... ಉಪನಾಹಸ್ಸ... ಮಕ್ಖಸ್ಸ... ಪಳಾಸಸ್ಸ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ... ಮಾಯಾಯ... ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ... ಥಮ್ಭಸ್ಸ... ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ... ಮಾನಸ್ಸ... ಅತಿಮಾನಸ್ಸ... ಮದಸ್ಸ... ಪಮಾದಸ್ಸ... ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ... ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತಾನಂ... ಸಬ್ಬದರಥಾನಂ ... ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹಾನಂ... ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪಾನಂ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾತಿ - ಅಪ್ಪಞ್ಹಿ ಏತಂ ನ ಅಲಂ ಸಮಾಯ।

ದುವೇ ವಿವಾದಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಬ್ರೂಮೀತಿ। ದಿಟ್ಠಿಕಲಹಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗಸ್ಸ ದ್ವೇ ಫಲಾನಿ ಹೋನ್ತಿ - ಜಯಪರಾಜಯೋ ಹೋತಿ, ಲಾಭಾಲಾಭೋ ಹೋತಿ, ಯಸಾಯಸೋ ಹೋತಿ, ನಿನ್ದಾಪಸಂಸೋ ಹೋತಿ, ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಹೋತಿ, ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಂ ಹೋತಿ, ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಅನುನಯಪಟಿಘಂ ಹೋತಿ, ಉಗ್ಘಾತಿನಿಗ್ಘಾತಿ ಹೋತಿ, ಅನುರೋಧವಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕಂ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಸಂವತ್ತನಿಕಂ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಸಂವತ್ತನಿಕನ್ತಿ ಬ್ರೂಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ ಪಕಾಸೇಮೀತಿ - ದುವೇ ವಿವಾದಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಬ್ರೂಮಿ।

ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥಾತಿ। **ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾತಿ** ಏತಂ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಲಹೇಸು ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನೇಸು ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹೇಸು ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದೇಸು ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗೇಸೂತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ। **ನ ವಿವಾದಯೇಥಾತಿ** ನ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಕಲಹಂ ಭಣ್ಡನಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ವಿವಾದಂ ಮೇಧಗಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಕಲಹಾ ಭಣ್ಡನಾ ವಿಗ್ಗಹಾ ವಿವಾದಾ ಮೇಧಗಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥ।

ಖೇಮಾಭಿಪಸ್ಸಂ ಅವಿವಾದಭೂಮಿನ್ತಿ। ಅವಿವಾದಭೂಮಿಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಏತಂ ಅವಿವಾದಭೂಮಿಂ ಖೇಮತೋ ತಾಣತೋ ಲೇಣತೋ ಸರಣತೋ ಅಭಯತೋ ಅಚ್ಚುತತೋ ಅಮತತೋ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ದಕ್ಖನ್ತೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತೋತಿ - ಖೇಮಾಭಿಪಸ್ಸಂ ಅವಿವಾದಭೂಮಿಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅಪ್ಪಞ್ಹಿ ಏತಂ ನ ಅಲಂ ಸಮಾಯ, ದುವೇ ವಿವಾದಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಬ್ರೂಮಿ।
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ನ ವಿವಾದಯೇಥ, ಖೇಮಾಭಿಪಸ್ಸಂ ಅವಿವಾದಭೂಮಿ"ನ್ತಿ॥

**೧೩೨ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾ, ಸಬ್ಬಾವ ಏತಾ ನ ಉಪೇತಿ ವಿದ್ವಾ।
ಅನೂಪಯೋ ಸೋ ಉಪಯಂ ಕಿಮೇಯ್ಯ, ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಖನ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋ॥**

ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾತಿ। **ಯಾ ಕಾಚೀತಿ** ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇಸಂ ನಿಸ್ಸೇಸಂ ಪರಿಯಾದಿಯನವಚನಮೇತಂ - ಯಾ ಕಾಚೀತಿ। **ಸಮ್ಮುತಿಯೋತಿ**। ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಮುತಿಯೋ। **ಪುಥುಜ್ಜಾತಿ** ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ ಜನಿತಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋತಿ ಪುಥುಜ್ಜಾ, ಪುಥು ನಾನಾಜನೇಹಿ ಜನಿತಾ ವಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋತಿ ಪುಥುಜ್ಜಾತಿ - ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾ।

ಸಬ್ಬಾವ ಏತಾ ನ ಉಪೇತಿ ವಿದ್ವಾತಿ। ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀ। ಸಬ್ಬಾವ ಏತಾ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಮುತಿಯೋ ನೇತಿ ನ ಉಪೇತಿ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ಸಬ್ಬಾವ ಏತಾ ನ ಉಪೇತಿ ವಿದ್ವಾ।

ಅನೂಪಯೋ ಸೋ ಉಪಯಂ ಕಿಮೇಯ್ಯಾತಿ। **ಉಪಯೋತಿ** ದ್ವೇ ಉಪಯಾ - ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹೂಪಯೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹೂಪಯೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠೂಪಯೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಣ್ಹೂಪಯಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠೂಪಯಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಅನೂಪಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಿಂ ರೂಪಂ ಉಪೇಯ್ಯ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ

ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿವಿಸೇಯ್ಯ ಅತ್ತಾ ಮೇತಿ। ಕಿಂ ವೇದನಂ… ಕಿಂ ಸಞ್ಞಂ… ಕಿಂ ಸಙ್ಖಾರೇ… ಕಿಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಕಿಂ ಗತಿಂ… ಕಿಂ ಉಪಪತ್ತಿಂ… ಕಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ… ಕಿಂ ಭವಂ … ಕಿಂ ಸಂಸಾರಂ… ಕಿಂ ವಟ್ಟಂ ಉಪೇಯ್ಯ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿವೇಸೇಯ್ಯಾತಿ - ಅನೂಪಯೋ ಸೋ ಉಪಯಂ ಕಿಮೇಯ್ಯ।

ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಖನ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋತಿ। ದಿಟ್ಠೇ ವಾ ದಿಟ್ಠಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಸುತೇ ವಾ ಸುತಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಮುತೇ ವಾ ಮುತಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಖನ್ತಿಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಛನ್ದಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಪೇಮಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ರಾಗಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಅಜನಯಮಾನೋ ಅಸಞ್ಜನಯಮಾನೋ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋತಿ - ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಖನ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾ, ಸಬ್ಬಾವ ಏತಾ ನ ಉಪೇತಿ ವಿದ್ವಾ।
ಅನೂಪಯೋ ಸೋ ಉಪಯಂ ಕಿಮೇಯ್ಯ, ದಿಟ್ಠೇ ಸುತೇ ಖನ್ತಿಮಕುಬ್ಬಮಾನೋ”ತಿ॥

೧೩೩.ಸೀಲುತ್ತಮಾ ಸಞ್ಞಮೇನಾಹು ಸುದ್ಧಿಂ, ವತಂ ಸಮಾದಾಯ ಉಪಟ್ಠಿತಾಸೇ।
ಇಧೇವ ಸಿಕ್ಖೇಮ ಅಥಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ, ಭವೂಪನೀತಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾ॥

ಸೀಲುತ್ತಮಾ ಸಞ್ಞಮೇನಾಹು ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲುತ್ತಮವಾದಾ; ತೇ ಸೀಲಮತ್ತೇನ ಸಞ್ಞಮಮತ್ತೇನ ಸಂವರಮತ್ತೇನ ಅವೀತಿಕ್ಕಮಮತ್ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿವಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿವಿಮುತ್ತಿಂ ಆಹು [ಆಹಂಸು (ಸೀ॰ ಕ॰)] ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ।

ಸಮಣಮುಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಏವಮಾಹ - “ಚತೂಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ನ ಕಾಯೇನ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ನ ಪಾಪಿಕಂ [ಪಾಪಕಂ (ಸೀ॰)] ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, ನ ಪಾಪಕಂ ಆಜೀವಂ ಆಜೀವತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಗಹಪತಿ , ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಸಮ್ಪನ್ನಕುಸಲಂ ಪರಮಕುಸಲಂ ಉತ್ತಮಪತ್ತಿಪತ್ತಂ ಸಮಣಂ ಅಯೋಜ್ಝಂ; ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸೀಲುತ್ತಮವಾದಾ; ತೇ ಸೀಲಮತ್ತೇನ ಸಞ್ಞಮಮತ್ತೇನ ಸಂವರಮತ್ತೇನ ಅವೀತಿಕ್ಕಮಮತ್ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಆಹು ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀ”ತಿ - ಸೀಲುತ್ತಮಾ ಸಞ್ಞಮೇನಾಹು ಸುದ್ಧಿಂ।

ವತಂ ಸಮಾದಾಯ ಉಪಟ್ಠಿತಾಸೇತಿ। ವತನ್ತಿ ಹತ್ಥಿವತಂ ವಾ ಅಸ್ಸವತಂ ವಾ ಗೋವತಂ ವಾ ಕುಕ್ಕುರವತಂ ವಾ ಕಾಕವತಂ ವಾ ವಾಸುದೇವವತಂ ವಾ ಬಲದೇವವತಂ ವಾ ಪುಣ್ಣಭದ್ದವತಂ ವಾ ಮಣಿಭದ್ದವತಂ ವಾ ಅಗ್ಗಿವತಂ ವಾ ನಾಗವತಂ ವಾ ಸುಪಣ್ಣವತಂ ವಾ ಯಕ್ಖವತಂ ವಾ ಅಸುರವತಂ ವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬವತಂ ವಾ ಮಹಾರಾಜವತಂ ವಾ ಚನ್ದವತಂ ವಾ ಸೂರಿಯವತಂ ವಾ ಇನ್ದವತಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವತಂ ವಾ ದೇವವತಂ ವಾ ದಿಸಾವತಂ ವಾ ಆದಾಯ ಸಮಾದಾಯ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ವತಂ ಸಮಾದಾಯ ಉಪಟ್ಠಿತಾಸೇ।

ಇಧೇವ ಸಿಕ್ಖೇಮ ಅಥಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ। ಇಧಾತಿ ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ। **ಸಿಕ್ಖೇಮಾತಿ** ಸಿಕ್ಖೇಮ ಆಚರೇಮ ಸಮಾಚರೇಮ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಮಾತಿ - ಇಧೇವ ಸಿಕ್ಖೇಮ। **ಅಥಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ** ಅಥಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ

ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿನ್ತಿ - ಇಧೇವ ಸಿಕ್ಖೇಮ ಅಥಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ।

ಭವೂಪನೀತಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ। ಭವೂಪನೀತಾತಿ ಭವೂಪನೀತಾ ಭವೂಪಗತಾ ಭವಜ್ಝೋಸಿತಾ ಭವಾಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ಭವೂಪನೀತಾ । **ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ** ಕುಸಲವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಭವೂಪನೀತಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಸೀಲುತ್ತಮಾ ಸಞ್ಞಮೇನಾಹು ಸುದ್ಧಿಂ, ವತಂ ಸಮಾದಾಯ ಉಪಟ್ಠಿತಾಸೇ।
> ಇಧೇವ ಸಿಕ್ಖೇಮ ಅಥಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಂ, ಭವೂಪನೀತಾ ಕುಸಲಾವದಾನಾ”ತಿ॥

> **೧೩೪ಸಚೇ ಚುತೋ ಸೀಲವತತೋ ಹೋತಿ, ಪವೇಧತೀ** [ಸ ವೇಧತೀ (ಸೀ ಸ್ಯಾ॰)] **ಕಮ್ಮ ವಿರಾಧಯಿತ್ವಾ।**
> **ಪಜಪ್ಪತೀ** [ಸ ಜಪ್ಪತೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಪತ್ಥಯತೀ ಚ ಸುದ್ಧಿಂ, ಸತ್ಥಾವ ಹೀನೋ ಪವಸಂ ಘರಮ್ಹಾ॥**

ಸಚೇ ಚುತೋ ಸೀಲವತತೋ ಹೋತೀತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸೀಲವತತೋ ಚವತಿ - ಪರವಿಚ್ಛಿನ್ದನಾಯ ವಾ ಚವತಿ, ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ವಾ ಚವತಿ। ಕಥಂ ಪರವಿಚ್ಛಿನ್ದನಾಯ ಚವತಿ? ಪರೋ ವಿಚ್ಛಿನ್ದತಿ ಸೋ ಸತ್ಥಾ ನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮೋ ನ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಗಣೋ ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ, ದಿಟ್ಠಿ ನ ಭದ್ದಿಕಾ, ಪಟಿಪದಾ ನ ಸುಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಮಗ್ಗೋ ನ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುದ್ಧಿ ವಾ ವಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಿ ವಾ, ಮುತ್ತಿ ವಾ ವಿಮುತ್ತಿ ವಾ ಪರಿಮುತ್ತಿ ವಾ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ಪರಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ, ಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ, ಹೀನಾ ನಿಹೀನಾ ಓಮಕಾ ಲಾಮಕಾ ಛತುಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಾತಿ। ಏವಂ ಪರೋ ವಿಚ್ಛಿನ್ದತಿ। ಏವಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿಯಮಾನೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಚವತಿ, ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಾ ಚವತಿ, ಗಣಾ ಚವತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚವತಿ, ಪಟಿಪದಾಯ ಚವತಿ, ಮಗ್ಗತೋ ಚವತಿ। ಏವಂ ಪರಿವಿಚ್ಛಿನ್ದನಾಯ ಚವತಿ। ಕಥಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ಚವತಿ? ಸೀಲಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ಸೀಲತೋ ಚವತಿ, ವತಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ವತತೋ ಚವತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ಸೀಲಬ್ಬತತೋ ಚವತಿ। ಏವಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುಣನ್ತೋ ಚವತೀತಿ - ಸಚೇ ಚುತೋ ಸೀಲವತತೋ ಹೋತಿ।

ಪವೇಧತಿ ಕಮ್ಮ ವಿರಾಧಯಿತ್ವಾತಿ। ಪವೇಧತೀತಿ ಸೀಲಂ ವಾ ವತಂ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾ “ವಿರದ್ಧಂ ಮಯಾ, ಅಪರದ್ಧಂ ಮಯಾ, ಖಲಿತಂ ಮಯಾ, ಗಲಿತಂ ಮಯಾ, ಅಞ್ಞಾಯ ಅಪರದ್ಧೋ ಅಹ”ನ್ತಿ ವೇಧತಿ ಪವೇಧತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತೀತಿ - ಪವೇಧತಿ। **ಕಮ್ಮ ವಿರಾಧಯಿತ್ವಾತಿ** ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ವಾ “ವಿರದ್ಧಂ ಮಯಾ, ಅಪರದ್ಧಂ ಮಯಾ, ಖಲಿತಂ ಮಯಾ, ಗಲಿತಂ ಮಯಾ, ಅಞ್ಞಾಯ ಅಪರದ್ಧೋ ಅಹ”ನ್ತಿ ವೇಧತಿ ಪವೇಧತಿ ಸಮ್ಪವೇಧತೀತಿ - ಪವೇಧತಿ ಕಮ್ಮ ವಿರಾಧಯಿತ್ವಾ।

ಪಜಪ್ಪತೀ ಪತ್ಥಯತೀ ಚ ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ। ಪಜಪ್ಪತೀತಿ ಸೀಲಂ ವಾ ಜಪ್ಪತಿ, ವತಂ ವಾ ಜಪ್ಪತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾ ಜಪ್ಪತಿ ಪಜಪ್ಪತಿ ಅಭಿಜಪ್ಪತೀತಿ - ಪಜಪ್ಪತಿ। **ಪತ್ಥಯತೀ ಚ ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ** ಸೀಲಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಪತ್ಥೇತಿ, ವತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಪತ್ಥೇತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಪತ್ಥೇತಿ ಪಿಹೇತಿ ಅಭಿಜಪ್ಪತೀತಿ - ಪಜಪ್ಪತೀ ಪತ್ಥಯತೀ ಚ ಸುದ್ಧಿಂ।

ಸತ್ಥಾವ ಹೀನೋ ಪವಸಂ ಘರಮ್ಹಾತಿ। ಯಥಾ ಪುರಿಸೋ ಘರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ಸತ್ಥೇನ ಪವಸಂ ವಸನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಓಹೀನೋ, ತಂ ವಾ ಸತ್ಥಂ ಅನುಬನ್ಧತಿ ಸಕಂ ವಾ ಘರಂ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವ ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕೋ ತಂ ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ವಾ ಗಣಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಗಣಂ

ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ವಾ ಪಟಿಪದಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಪಟಿಪದಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪರಾಮಸತಿ ಅಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ಸತ್ಥಾವ ಹೀನೋ ಪವಸಂ ಘರಮ್ಹಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸಚೇ ಚುತೋ ಸೀಲವತತೋ ಹೋತಿ, ಪವೇಧತೀ ಕಮ್ಮ ವಿರಾಧಯಿತ್ವಾ।
ಪಜಪ್ಪತೀ ಪತ್ಥಯತೀ ಚ ಸುದ್ಧಿಂ, ಸತ್ಥಾವ ಹೀನೋ ಪವಸಂ ಘರಮ್ಹಾ"ತಿ॥

೧೩೫.ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾಪಿ ಪಹಾಯ ಸಬ್ಬಂ, ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಸಾವಜ್ಜನವಜ್ಜಮೇತಂ।
ಸುದ್ಧಿಂ ಅಸುದ್ಧಿನ್ತಿ ಅಪತ್ಥಯಾನೋ, ವಿರತೋ ಚರೇ ಸನ್ತಿಮನುಗ್ಗಹಾಯ॥

ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾಪಿ ಪಹಾಯ ಸಬ್ಬನ್ತಿ। ಸಬ್ಬಾ ಸೀಲಸುದ್ಧಿಯೋ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾ, ಸಬ್ಬಾ ವತಸುದ್ಧಿಯೋ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾ, ಸಬ್ಬಾ ಸೀಲಬ್ಬತಸುದ್ಧಿಯೋ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾತಿ - ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾಪಿ ಪಹಾಯ ಸಬ್ಬಂ।

ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಸಾವಜ್ಜನವಜ್ಜಮೇತನ್ತಿ। ಸಾವಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ವುಚ್ಚತಿ - ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ। ಅನವಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ವುಚ್ಚತಿ - ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ। ಸಾವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಅನವಜ್ಜಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಪಹಾಯ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾತಿ - ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಸಾವಜ್ಜನವಜ್ಜಮೇತಂ।

ಸುದ್ಧಿಂ ಅಸುದ್ಧಿನ್ತಿ ಅಪತ್ಥಯಾನೋತಿ। **ಅಸುದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಅಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ। **ಸುದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ; ಅಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ; ಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಅಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ; ಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ತೇಧಾತುಕೇ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಅಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ತೇಧಾತುಕೇ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ; ಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಾ [ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಾ (ಸ್ಯಾ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು] ನಿಯಾಮಾವಕ್ಕನ್ತಿಂ [ನಿಯಾಮಾವತ್ತನ್ತಿಂ (ಕ॰)] ಪತ್ಥೇನ್ತಿ। ಸೇಕ್ಖಾ ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿ। ಅರಹತ್ತೇ ಪತ್ತೇ ಅರಹಾ ನೇವ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇತಿ, ನಪಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪತ್ಥೇತಿ, ನಪಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪತ್ಥೇತಿ, ನಪಿ ತೇಧಾತುಕೇ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪತ್ಥೇತಿ, ನಪಿ ನಿಯಾಮಾವಕ್ಕನ್ತಿಂ ಪತ್ಥೇತಿ, ನಪಿ ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ಥೇತಿ। ಪತ್ಥನಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅರಹಾ ವುದ್ಧಿಪಾರಿಹಾನಿವೀತಿವತ್ತೋ [ವುದ್ಧಿಪಾರಿಹಾನಿಂ ವೀತಿವತ್ತೋ (ಸೀ॰)]। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ…ಪೇ॰… ಜಾತಿಜರಾಮರಣಸಂಸಾರೋ ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ - ಸುದ್ಧಿಂ ಅಸುದ್ಧಿನ್ತಿ ಅಪತ್ಥಯಾನೋ।

ವಿರತೋ ಚರೇ ಸನ್ತಿಮನುಗ್ಗಹಾಯಾತಿ। **ವಿರತೋ**ತಿ ಸುದ್ಧಿಅಸುದ್ಧಿಯಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ, ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ವಿರತೋ। **ಚರೇ**ತಿ ಚರೇಯ್ಯ ವಿಚರೇಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯಾತಿ - ವಿರತೋ ಚರೇ। **ಸನ್ತಿಮನುಗ್ಗಹಾಯಾ**ತಿ ಸನ್ತಿಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಸನ್ತಿಯೋ ಅಗಣ್ಹನ್ತೋ ಅಪರಾಮಸನ್ತೋ ಅನಭಿನಿವಿಸನ್ತೋತಿ - ವಿರತೋ ಚರೇ ಸನ್ತಿಮನುಗ್ಗಹಾಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾಪಿ ಪಹಾಯ ಸಬ್ಬಂ, ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಸಾವಜ್ಜನವಜ್ಜಮೇತಂ।
ಸುದ್ಧಿಂ ಅಸುದ್ಧಿನ್ತಿ ಅಪತ್ಥಯಾನೋ, ವಿರತೋ ಚರೇ ಸನ್ತಿಮನುಗ್ಗಹಾಯಾ”ತಿ॥

೧೩೬ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜಿಗುಚ್ಛಿತಂ ವಾ, ಅಥ ವಾಪಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।
ಉದ್ಧಂಸರಾ ಸುದ್ಧಿಮನುತ್ಥುನನ್ತಿ, ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸು॥

ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜಿಗುಚ್ಛಿತಂ ವಾತಿ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛವಾದಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಸಾರಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛನಿಸ್ಸಿತಾ ಆನಿಸ್ಸಿತಾ ಅಲ್ಲೀನಾ ಉಪಗತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಧಿಮುತ್ತಾತಿ - ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜಿಗುಚ್ಛಿತಂ ವಾ।

ಅಥ ವಾಪಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾತಿ। ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ ಸುತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ಮುತಂ ವಾ ಮುತಸುದ್ಧಿಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾತಿ - ಅಥ ವಾಪಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।

ಉದ್ಧಂಸರಾ ಸುದ್ಧಿಮನುತ್ಥುನನ್ತೀತಿ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉದ್ಧಂಸರಾವಾದಾ। ಕತಮೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉದ್ಧಂಸರಾವಾದಾ? ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಚ್ಚನ್ತಸುದ್ಧಿಕಾ, ಸಂಸಾರಸುದ್ಧಿಕಾ, ಅಕಿರಿಯದಿಟ್ಠಿಕಾ, ಸಸ್ಸತವಾದಾ - ಇಮೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಉದ್ಧಂಸರಾವಾದಾ। ತೇ ಸಂಸಾರೇ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಥುನನ್ತಿ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಉದ್ಧಂಸರಾ ಸುದ್ಧಿಮನುತ್ಥುನನ್ತಿ।

ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸೂತಿ। **ತಣ್ಹಾ**ತಿ ರೂಪತಣ್ಹಾ ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। **ಭವಾಭವೇಸೂ**ತಿ ಭವಾಭವೇ ಕಮ್ಮಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಕಾಮಭವೇ, ಕಮ್ಮಭವೇ ಕಾಮಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ರೂಪಭವೇ , ಕಮ್ಮಭವೇ ರೂಪಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ, ಕಮ್ಮಭವೇ ಅರೂಪಭವೇ ಪುನಬ್ಭವೇ ಪುನಪ್ಪುನಬ್ಭವೇ ಪುನಪ್ಪುನಗತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪುನಪ್ಪುನಅತ್ತಭಾವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಅವೀತತಣ್ಹಾ ಅವಿಗತತಣ್ಹಾ ಅಚತ್ತತಣ್ಹಾ ಅವನ್ತತಣ್ಹಾ ಅಮುತ್ತತಣ್ಹಾ ಅಪ್ಪಹೀನತಣ್ಹಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತಣ್ಹಾತಿ - ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸು।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ತಮೂಪನಿಸ್ಸಾಯ ಜಿಗುಚ್ಛಿತಂ ವಾ, ಅಥ ವಾಪಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।
ಉದ್ಧಂಸರಾ ಸುದ್ಧಿಮನುತ್ಥುನನ್ತಿ, ಅವೀತತಣ್ಹಾಸೇ ಭವಾಭವೇಸೂ”ತಿ॥

೧೩೭ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಹಿ ಜಪ್ಪಿತಾನಿ, ಪವೇಧಿತಂ ವಾಪಿ ಪಕಪ್ಪಿತೇಸು।
ಚುತೂಪಪಾತೋ ಇಧ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಸ ಕೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ ಕುಹಿಂ ವ ಜಪ್ಪೇ॥

ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಹಿ ಜಪ್ಪಿತಾನೀತಿ। ಪತ್ಥನಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಇಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಸಾದಿಯಮಾನಸ್ಸ ಪಿಹಯಮಾನಸ್ಸ ಅಭಿಜಪ್ಪಯಮಾನಸ್ಸಾತಿ - ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಹಿ। **ಜಪ್ಪಿತಾನೀ**ತಿ। **ಜಪ್ಪನಾ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲನ್ತಿ - ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಹಿ ಜಪ್ಪಿತಾನಿ।

ಪವೇಧಿತಂ ವಾಪಿ ಪಕಪ್ಪಿತೇಸೂತಿ। **ಪಕಪ್ಪನಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಪಕಪ್ಪನಾ - ತಣ್ಹಾಪಕಪ್ಪನಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪಕಪ್ಪನಾ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಪಕಪ್ಪನಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಪಕಪ್ಪನಾ। **ಪವೇಧಿತಂ ವಾಪಿ ಪಕಪ್ಪಿತೇಸೂ**ತಿ। ಪಕಪ್ಪಿತಂ ವತ್ಥುಂ ಅಚ್ಛೇದಸಙ್ಕಿನೋಪಿ

ವೇಧೇನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತೇಪಿ ವೇಧೇನ್ತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಪಿ ವೇಧೇನ್ತಿ; ಪಕಪ್ಪಿತಂ ವತ್ಥುಂ ವಿಪರಿಣಾಮಸಙ್ಕಿನೋಪಿ ವೇಧೇನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣಮನ್ತೇಪಿ ವೇಧೇನ್ತಿ, ವಿಪರಿಣತೇಪಿ ವೇಧೇನ್ತಿ ಪವೇಧೇನ್ತಿ ಸಮ್ಪವೇಧೇನ್ತೀತಿ - ಪವೇಧಿತಂ ವಾಪಿ ಪಕಪ್ಪಿತೇಸು।

ಚುತೂಪಪಾತೋ ಇಧ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥೀತಿ। **ಯಸ್ಸಾತಿ** ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। ಯಸ್ಸ ಗಮನಂ ಆಗಮನಂ ಗಮನಾಗಮನಂ ಕಾಲಂಗತಿ ಭವಾಭವೋ ಚುತಿ ಚ ಉಪಪತ್ತಿ ಚ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಚ ಭೇದೋ ಚ ಜಾತಿ ಚ ಜರಾಮರಣಞ್ಚ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಚುತೂಪಪಾತೋ ಇಧ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ।

ಸ ಕೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ ಕುಹಿಂ ವ ಜಪ್ಪೇತಿ। ಸೋ ಕೇನ ರಾಗೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ, ಕೇನ ದೋಸೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮೋಹೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಮಾನೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ, ಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವೇಧೇಯ್ಯ, ಕೇನ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ, ಕಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ವೇಧೇಯ್ಯ, ಕೇಹಿ ಅನುಸಯೇಹಿ ವೇಧೇಯ್ಯ - ರತ್ತೋತಿ ವಾ ದುಟ್ಠೋತಿ ವಾ ಮೂಳ್ಹೋತಿ ವಾ ವಿನಿಬದ್ಧೋತಿ ವಾ ಪರಾಮಟ್ಠೋತಿ ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೋತಿ ವಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋತಿ ವಾ ಥಾಮಗತೋತಿ ವಾ। ತೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ; ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯಾ ಕೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ - ನೇರಯಿಕೋತಿ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋತಿ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೋತಿ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ವಾ ದೇವೋತಿ ವಾ ರೂಪೀತಿ ವಾ ಅರೂಪೀತಿ ವಾ ಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ಅಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀತಿ ವಾ, ಸೋ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ನತ್ಥಿ ಕಾರಣಂ ನತ್ಥಿ ಯೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ ಪವೇಧೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯಾತಿ - ಸ ಕೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ। **ಕುಹಿಂವ ಜಪ್ಪೇತಿ** ಕುಹಿಂ ವಾ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ ಕಿಮ್ಹಿ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಕತ್ಥ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ ಪಜಪ್ಪೇಯ್ಯ ಅಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯಾತಿ - ಸ ಕೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ ಕುಹಿಂ ವ ಜಪ್ಪೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ಹಿ ಜಪ್ಪಿತಾನಿ, ಪವೇಧಿತಂ ವಾಪಿ ಪಕಪ್ಪಿತೇಸು।
> ಚುತೂಪಪಾತೋ ಇಧ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಸ ಕೇನ ವೇಧೇಯ್ಯ ಕುಹಿಂ ವ ಜಪ್ಪೇ"ತಿ॥

೧೩೮.ಯಮಾಹು ಧಮ್ಮಂ ಪರಮನ್ತಿ ಏಕೇ, ತಮೇವ ಹೀನನ್ತಿ ಪನಾಹು ಅಞ್ಞೇ।
ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸಂ, ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ॥

ಯಮಾಹು ಧಮ್ಮಂ ಪರಮನ್ತಿ ಏಕೇತಿ। ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಇದಂ ಪರಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರ"ನ್ತಿ , ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಯಮಾಹು ಧಮ್ಮಂ ಪರಮನ್ತಿ ಏಕೇ।

ತಮೇವ ಹೀನನ್ತಿ ಪನಾಹು ಅಞ್ಞೇತಿ ತಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಹೀನಂ ಏತಂ, ನಿಹೀನಂ ಏತಂ, ಓಮಕಂ ಏತಂ, ಲಾಮಕಂ ಏತಂ, ಛತುಕ್ಕಂ ಏತಂ, ಪರಿತ್ತಕಂ ಏತ"ನ್ತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ತಮೇವ ಹೀನನ್ತಿ ಪನಾಹು ಅಞ್ಞೇ।

ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸನ್ತಿ। ಇಮೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಾದೋ ಕತಮೋ ಸಚ್ಚೋ ತಚ್ಛೋ ತಥೋ ಭೂತೋ ಯಾಥಾವೋ ಅವಿಪರೀತೋತಿ - ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸಂ।

ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾತಿ। ಸಬ್ಬೇವಿಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕುಸಲವಾದಾ ಪಣ್ಡಿತವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಞಾಯವಾದಾ ಹೇತುವಾದಾ ಲಕ್ಖಣವಾದಾ ಕಾರಣವಾದಾ ಠಾನವಾದಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಯಮಾಹು ಧಮ್ಮಂ ಪರಮನ್ತಿ ಏಕೇ, ತಮೇವ ಹೀನನ್ತಿ ಪನಾಹು ಅಞ್ಞೇ।
ಸಚ್ಚೋ ನು ವಾದೋ ಕತಮೋ ಇಮೇಸಂ, ಸಬ್ಬೇವ ಹೀಮೇ ಕುಸಲಾವದಾನಾ"ತಿ॥

೧೩೯ಸಕಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾಹು, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪನ ಹೀನಮಾಹು।
ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಸಕಂ ಸಕಂ ಸಮ್ಮುತಿಮಾಹು ಸಚ್ಚಂ॥

ಸಕಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾಹೂತಿ ಸಕಂ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಇದಂ ಸಮತ್ತಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಅನೋಮ"ನ್ತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು…ಪೇ॰… ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಸಕಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾಹು।

ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪನ ಹೀನಮಾಹೂತಿ। ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಹೀನಂ ಏತಂ, ನಿಹೀನಂ ಏತಂ, ಓಮಕಂ ಏತಂ, ಲಾಮಕಂ ಏತಂ, ಛತುಕ್ಕಂ ಏತಂ, ಪರಿತ್ತಕಂ ಏತ"ನ್ತಿ, ಏವಮಾಹಂಸು ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಿ ಏವಂ ಭಣನ್ತಿ ಏವಂ ದೀಪಯನ್ತಿ ಏವಂ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪನ ಹೀನಮಾಹು।

ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಣ್ಡನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಮೇಧಗಂ ಕರೋನ್ತಿ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ…ಪೇ॰… ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ।

ಸಕಂ ಸಕಂ ಸಮ್ಮುತಿಮಾಹು ಸಚ್ಚನ್ತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ - ಸಕಂ ಸಕಂ ಸಮ್ಮುತಿಮಾಹು ಸಚ್ಚಂ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ …ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ - ಸಕಂ ಸಕಂ ಸಮ್ಮುತಿಮಾಹು ಸಚ್ಚಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸಕಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಾಹು, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪನ ಹೀನಮಾಹು।
ಏವಮ್ಪಿ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ವಿವಾದಯನ್ತಿ, ಸಕಂ ಸಕಂ ಸಮ್ಮುತಿಮಾಹು ಸಚ್ಚ"ನ್ತಿ॥

೧೪೦ಪರಸ್ಸ ಚೇ ವಮ್ಭಯಿತೇನ ಹೀನೋ, ನ ಕೋಚಿ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ।
ಪುಥೂ ಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ, ನಿಹೀನತೋ ಸಮ್ಹಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾ॥

ಪರಸ್ಸ ಚೇ ವಮ್ಭಯಿತೇನ ಹೀನೋತಿ ಪರಸ್ಸ ಚೇ ವಮ್ಭಯಿತಕಾರಣಾ ನಿನ್ದಿತಕಾರಣಾ ಗರಹಿತಕಾರಣಾ ಉಪವದಿತಕಾರಣಾ ಪರೋ ಬಾಲೋ ಹೋತಿ ಹೀನೋ ನಿಹೀನೋ ಓಮಕೋ ಲಾಮಕೋ ಛತುಕ್ಕೋ ಪರಿತ್ತೋತಿ - ಪರಸ್ಸ ಚೇ ವಮ್ಭಯಿತೇನ ಹೀನೋ।

ನ ಕೋಚಿ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸಾತಿ। ಧಮ್ಮೇಸು ನ ಕೋಚಿ ಅಗ್ಗೋ ಸೇಟ್ಠೋ ವಿಸಿಟ್ಠೋ ಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಉತ್ತಮೋ ಪವರೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ನ ಕೋಚಿ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ।

ಪುಥೂ ಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ, ನಿಹೀನತೋತಿ। ಬಹುಕಾಪಿ ಬಹೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ವದನ್ತಿ ಉಪವದನ್ತಿ ನಿನ್ದನ್ತಿ ಗರಹನ್ತಿ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ, ಬಹುಕಾಪಿ ಏಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ವದನ್ತಿ ಉಪವದನ್ತಿ

ನಿನ್ದನ್ತಿ ಗರಹನ್ತಿ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ, ಏಕೋಪಿ ಬಹೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ವದತಿ ಉಪವದತಿ ನಿನ್ದತಿ ಗರಹತಿ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋ, ಏಕೋಪಿ ಏಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ವದತಿ ಉಪವದತಿ ನಿನ್ದತಿ ಗರಹತಿ ಹೀನತೋ ನಿಹೀನತೋ ಓಮಕತೋ ಲಾಮಕತೋ ಛತುಕ್ಕತೋ ಪರಿತ್ತತೋತಿ - ಪುಥೂ ಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ।

ನಿಹೀನತೋ ಸಮ್ಹಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾತಿ। ಧಮ್ಮೋ ಸಕಾಯನಂ, ದಿಟ್ಠಿ ಸಕಾಯನಂ, ಪಟಿಪದಾ ಸಕಾಯನಂ, ಮಗ್ಗೋ ಸಕಾಯನಂ, ಸಕಾಯನೇ ದಳ್ಹವಾದಾ ಥಿರವಾದಾ ಬಲಿಕವಾದಾ ಅಟ್ಠಿತವಾದಾತಿ - ನಿಹೀನತೋ ಸಮ್ಹಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಪರಸ್ಸ ಚೇ ವಮ್ಭಯಿತೇನ ಹೀನೋ, ನ ಕೋಚಿ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ।
ಪುಥೂ ಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವದನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ, ನಿಹೀನತೋ ಸಮ್ಹಿ ದಳ್ಹಂ ವದಾನಾ"ತಿ॥

೧೪೧**ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾಪಿ** [ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ಪನಾ ತಥೇವ, ಯಥಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಸಕಾಯನಾನಿ।**
ಸಬ್ಬೇವ ವಾದಾ [ಸಬ್ಬೇ ಪವಾದಾ (ಸ್ಯಾ॰)] **ತಥಿಯಾ** [ತಥಿ ವಾ (ಬಹೂಸು)] **ಭವೇಯ್ಯುಂ, ಸುದ್ಧೀ ಹಿ ನೇಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ॥**

ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾಪಿ ಪನಾ ತಥೇವಾತಿ। ಕತಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾ? ಸಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ "ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ"ತಿ - ಅಯಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾ। ಸಕಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಸಕಂ ಗಣಂ ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಸಕಂ ಪಟಿಪದಂ ಸಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ "ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ"ತಿ - ಅಯಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾ । **ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾಪಿ ಪನಾ ತಥೇವಾತಿ** ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾ ತಥಾ ತಚ್ಛಾ ಭೂತಾ ಯಾಥಾವಾ ಅವಿಪರೀತಾತಿ - ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾಪಿ ಪನಾ ತಥೇವ।

ಯಥಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಸಕಾಯನಾನೀತಿ। ಧಮ್ಮೋ ಸಕಾಯನಂ ದಿಟ್ಠಿ ಸಕಾಯನಂ ಪಟಿಪದಾ ಸಕಾಯನಂ ಮಗ್ಗೋ ಸಕಾಯನಂ, ಸಕಾಯನಾನಿ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಥೋಮೇನ್ತಿ ಕಿತ್ತೇನ್ತಿ ವಣ್ಣೇನ್ತೀತಿ - ಯಥಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಸಕಾಯನಾನಿ।

ಸಬ್ಬೇವ ವಾದಾ ತಥಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇವ ವಾದಾ ತಥಾ ತಚ್ಛಾ ಭೂತಾ ಯಾಥಾವಾ ಅವಿಪರೀತಾ ಭವೇಯ್ಯುನ್ತಿ - ಸಬ್ಬೇವ ವಾದಾ ತಥಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ।

ಸುದ್ಧೀ ಹಿ ನೇಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವಾತಿ। ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸುದ್ಧಿ ವಿಸುದ್ಧಿ ಪರಿಸುದ್ಧಿ, ಮುತ್ತಿ ವಿಮುತ್ತಿ ಪರಿಮುತ್ತೀತಿ - ಸುದ್ಧೀ ಹಿ ನೇಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸದ್ಧಮ್ಮಪೂಜಾಪಿ ಪನಾ ತಥೇವ, ಯಥಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಸಕಾಯನಾನಿ।
ಸಬ್ಬೇವ ವಾದಾ ತಥಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ಸುದ್ಧೀ ಹಿ ನೇಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಮೇವಾ"ತಿ॥

೧೪೨**ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯಮತ್ಥಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।**
ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಉಪಾತಿವತ್ತೋ, ನ ಹಿ ಸೇಟ್ಠತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಂ॥

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯಮತ್ಥೀತಿ। **ನಾತಿ** ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ** ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ...ಪೇ॰... ಅಸಿತೋ ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ। **ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯಮತ್ಥೀತಿ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯತಾ ನತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪರನೇಯ್ಯೋ, ನ ಪರಪತ್ತಿಯೋ, ನ ಪರಪಚ್ಚಯೋ, ನ ಪರಪಟಿಬದ್ಧಗೂ [ಪರಪಟಿಬನ್ಧಗೂ (ಕ॰)] ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯತಾ ನತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪರನೇಯ್ಯೋ, ನ ಪರಪತ್ತಿಯೋ, ನ ಪರಪಚ್ಚಯೋ, ನ ಪರಪಟಿಬದ್ಧಗೂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯತಾ ನತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪರನೇಯ್ಯೋ , ನ ಪರಪತ್ತಿಯೋ, ನ ಪರಪಚ್ಚಯೋ, ನ ಪರಪಟಿಬದ್ಧಗೂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋತಿ - ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯಮತ್ಥಿ।

ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** ದ್ವಾಸಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಸು। **ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** ನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಪವಿಚಿನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। ಓಧಿಗ್ಗಾಹೋ ಬಿಲಗ್ಗಾಹೋ ವರಗ್ಗಾಹೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಉಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ ಸಮುಚ್ಚಯಗ್ಗಾಹೋ "ಇದಂ ಸಚ್ಚಂ ತಥಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತ"ನ್ತಿ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ - ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।

ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಉಪಾತಿವತ್ತೋತಿ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ ದಿಟ್ಠಿಕಲಹಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಭಣ್ಡನಾನಿ ದಿಟ್ಠಿವಿಗ್ಗಹಾನಿ ದಿಟ್ಠಿವಿವಾದಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಮೇಧಗಾನಿ ಉಪಾತಿವತ್ತೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ವೀತಿವತ್ತೋತಿ - ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಉಪಾತಿವತ್ತೋ।

ನ ಹಿ ಸೇಟ್ಠತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞನ್ತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ , ಅಞ್ಞತ್ರ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಬಲೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅರಿಯಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಾ ಮಗ್ಗಾ, ಅಗ್ಗಂ ಸೇಟ್ಠಂ ವಿಸಿಟ್ಠಂ ಪಾಮೋಕ್ಖಂ ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ ನ ದಕ್ಖತಿ ನ ಓಲೋಕೇತಿ ನ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ನ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೀತಿ - ನ ಹಿ ಸೇಟ್ಠತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರನೇಯ್ಯಮತ್ಥಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
> ತಸ್ಮಾ ವಿವಾದಾನಿ ಉಪಾತಿವತ್ತೋ, ನ ಹಿ ಸೇಟ್ಠತೋ ಪಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ॥

೧೪೩.ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ ತಥೇವ ಏತಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ।
ಅದಕ್ಖಿ ಚೇ ಕಿಞ್ಹಿ ತುಮಸ್ಸ ತೇನ, ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವದನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ॥

ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ ತಥೇವ ಏತನ್ತಿ। **ಜಾನಾಮೀತಿ** ಪರಚಿತ್ತಞಾಣೇನ [ಪರಚಿತ್ತವಿಜಾನನಞಾಣೇನ (ಸೀ॰) ಅಟ್ಠಕಥಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ವಾ ಜಾನಾಮಿ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಜಾನಾಮಿ। **ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ। **ತಥೇವ ಏತನ್ತಿ** ಏತಂ ತಥಂ ತಚ್ಛಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತನ್ತಿ - ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ ತಥೇವ ಏತಂ।

ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ। "ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚೇನ್ತೀತಿ - ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ।

ಅದಕ್ಖಿ ಚೇ ಕಿಞ್ಹಿ ತುಮಸ್ಸ ತೇನಾತಿ। **ಅದಕ್ಖೀತಿ** ಪರಚಿತ್ತಞಾಣೇನ ವಾ ಅದಕ್ಖಿ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಅದಕ್ಖಿ, ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ಅದಕ್ಖಿ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ಅದಕ್ಖೀತಿ - ಅದಕ್ಖಿ ಚೇ। **ಕಿಞ್ಹಿ ತುಮಸ್ಸ ತೇನಾತಿ**। ತಸ್ಸ ತೇನ ದಸ್ಸನೇನ ಕಿಂ ಕತಂ? ನ ದುಕ್ಖಪರಿಞ್ಞಾ ಅತ್ಥಿ, ನ ಸಮುದಯಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ನ ಮಗ್ಗಭಾವನಾ ಅತ್ಥಿ, ನ ಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಅತ್ಥಿ, ನ ರಾಗಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದಪಹಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ನ ದೋಸಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದಪಹಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ನ ಮೋಹಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಛೇದಪಹಾನಂ ಅತ್ಥಿ , ನ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಮುಚ್ಛೇದಪಹಾನಂ ಅತ್ಥಿ, ನ ಸಂಸಾರವಟ್ಟಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛೇದೋ ಅತ್ಥೀತಿ - ಅದಕ್ಖಿ ಚೇ ಕಿಞ್ಹಿ ತುಮಸ್ಸ ತೇನ।

ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವದನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿನ್ತಿ ತೇ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ವೋದಾತಮಗ್ಗಂ ಪರಿವೋದಾತಮಗ್ಗಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೀತಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಬಲೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅರಿಯಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಾ ಮಗ್ಗಾ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವದನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ।

ಅಥ ವಾ ಬುದ್ಧಾ ಚ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ ತೇಸಂ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಅಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ಅವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ಅಪರಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ ಅವೋದಾತಮಗ್ಗಂ ಅಪರಿವೋದಾತಮಗ್ಗಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೀತಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಚತೂಹಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ, ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ವದನ್ತಿ ಕಥೇನ್ತಿ ಭಣನ್ತಿ ದೀಪಯನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ಏವಮ್ಪಿ ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವದನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ ತಥೇವ ಏತಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಏಕೇ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿಂ।
> ಅದಕ್ಖಿ ಚೇ ಕಿಞ್ಹಿ ತುಮಸ್ಸ ತೇನ, ಅತಿಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವದನ್ತಿ ಸುದ್ಧಿ"ನ್ತಿ॥

೧೪೪ಪಸ್ಸಂ ನರೋ ದಕ್ಖತಿ ನಾಮರೂಪಂ, ದಿಸ್ವಾನ ವಾ ಞಾಯತಿ [ಞಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ತಾನಿಮೇವ।**
ಕಾಮಂ ಬಹುಂ ಪಸ್ಸತು ಅಪ್ಪಕಂ ವಾ, ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ॥

ಪಸ್ಸಂ ನರೋ ದಕ್ಖತಿ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ ಪಸ್ಸಂ ನರೋ ದಕ್ಖತಿ ಪರಚಿತ್ತಞಾಣೇನ ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತೋ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತೋ, ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತೋ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ನಾಮರೂಪಂಯೇವ ದಕ್ಖತಿ ನಿಚ್ಚತೋ ಸುಖತೋ ಅತ್ತತೋ, ನ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ವಾ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಂ ವಾ ಅಸ್ಸಾದಂ ವಾ ಆದೀನವಂ ವಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ವಾ ದಕ್ಖತೀತಿ - ಪಸ್ಸಂ ನರೋ ದಕ್ಖತಿ ನಾಮರೂಪಂ।

ದಿಸ್ವಾನ ವಾ ಞಾಯತಿ ತಾನಿಮೇವಾತಿ। **ದಿಸ್ವಾತಿ** ಪರಚಿತ್ತಞಾಣೇನ ವಾ ದಿಸ್ವಾ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣೇನ ವಾ ದಿಸ್ವಾ, ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಸ್ವಾ, ನಾಮರೂಪಂಯೇವ ದಿಸ್ವಾ ಞಾಯತಿ ನಿಚ್ಚತೋ ಸುಖತೋ ಅತ್ತತೋ, ನ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಂ ವಾ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಂ ವಾ ಅಸ್ಸಾದಂ ವಾ ಆದೀನವಂ ವಾ ನಿಸ್ಸರಣಂ ವಾ ಞಾಯತೀತಿ - ದಿಸ್ವಾನ ವಾ ಞಾಯತಿ ತಾನಿಮೇವ।

ಕಾಮಂ ಬಹುಂ ಪಸ್ಸತು ಅಪ್ಪಕಂ ವಾತಿ। ಕಾಮಂ ಬಹುಕಂ ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ನಾಮರೂಪಂ ಅಪ್ಪಕಂ ವಾ ನಿಚ್ಚತೋ ಸುಖತೋ ಅತ್ತತೋತಿ - ಕಾಮಂ ಬಹುಂ ಪಸ್ಸತು ಅಪ್ಪಕಂ ವಾ।

ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತೀತಿ। **ಕುಸಲಾತಿ** ಯೇ ತೇ ಖನ್ಧಕುಸಲಾ ಧಾತುಕುಸಲಾ ಆಯತನಕುಸಲಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕುಸಲಾ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕುಸಲಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಕುಸಲಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಕುಸಲಾ ಬಲಕುಸಲಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕುಸಲಾ ಮಗ್ಗಕುಸಲಾ ಫಲಕುಸಲಾ ನಿಬ್ಬಾನಕುಸಲಾ, ತೇ ಕುಸಲಾ ಪರಚಿತ್ತಞಾಣೇನ ವಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಾ ನಾಮರೂಪದಸ್ಸನೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿಂ ಮುತ್ತಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಮುತ್ತಿಂ ನ ವದನ್ತಿ ನ ಕಥೇನ್ತಿ ನ ಭಣನ್ತಿ ನ ದೀಪಯನ್ತಿ ನ ವೋಹರನ್ತೀತಿ - ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಪಸ್ಸಂ ನರೋ ದಕ್ಖತಿ ನಾಮರೂಪಂ, ದಿಸ್ವಾನ ವಾ ಞಾಯತಿ ತಾನಿಮೇವ।
> ಕಾಮಂ ಬಹುಂ ಪಸ್ಸತು ಅಪ್ಪಕಂ ವಾ, ನ ಹಿ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಕುಸಲಾ ವದನ್ತೀ”ತಿ॥

೧೪೫.ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ ನ ಹಿ ಸುಬ್ಬಿನಾಯೋ, ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ।
ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನೋ, ಸುದ್ಧಿಂ ವದೋ ತತ್ಥ ತಥದ್ದಸಾ ಸೋ॥

ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ ನ ಹಿ ಸುಬ್ಬಿನಾಯೋತಿ। “ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ”ನ್ತಿ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ, “ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ”ನ್ತಿ - ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ। **ನ ಹಿ ಸುಬ್ಬಿನಾಯೋತಿ।** ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ ದುಬ್ಬಿನಯೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾಪಯೋ [ದುಪ್ಪಞ್ಞಾಪಿಯೋ (ಸೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು] ದುನ್ನಿಜ್ಝಾಪಯೋ ದುಪ್ಪೇಕ್ಖಾಪಯೋ ದುಪ್ಪಸಾದಯೋತಿ - ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ ನ ಹಿ ಸುಬ್ಬಿನಾಯೋ।

ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖರಾನೋತಿ। ಕಪ್ಪಿತಾ ಪಕಪ್ಪಿತಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತಾ ಸಣ್ಠಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪುರೇಕ್ಖತೋ ಕತ್ವಾ ಚರತಿ। ದಿಟ್ಠಿಧಜೋ ದಿಟ್ಠಿಕೇತು ದಿಟ್ಠಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪರಿವಾರಿತೋ ಚರತೀತಿ - ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ।

ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನೋತಿ। **ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋತಿ** ಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖಾನಂ ಗಣಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಮಗ್ಗಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಆನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಲ್ಲೀನೋ ಉಪಗತೋ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅಧಿಮುತ್ತೋತಿ - ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ। **ಸುಭಂ ವದಾನೋತಿ** ಸುಭವಾದೋ ಸೋಭನವಾದೋ ಪಣ್ಡಿತವಾದೋ ಥಿರವಾದೋ ಞಾಯವಾದೋ ಹೇತುವಾದೋ ಲಕ್ಖಣವಾದೋ ಕಾರಣವಾದೋ ಠಾನವಾದೋ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾತಿ - ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನೋ।

ಸುದ್ಧಿಂ ವದೋ ತತ್ಥ ತಥದ್ದಸಾ ಸೋತಿ। ಸುದ್ಧಿವಾದೋ ವಿಸುದ್ಧಿವಾದೋ ಪರಿಸುದ್ಧಿವಾದೋ ವೋದಾತವಾದೋ ಪರಿವೋದಾತವಾದೋ। ಅಥ ವಾ ಸುದ್ಧಿದಸ್ಸನೋ ವಿಸುದ್ಧಿದಸ್ಸನೋ ಪರಿಸುದ್ಧಿದಸ್ಸನೋ ವೋದಾತದಸ್ಸನೋ

ಪರಿವೋದಾತದಸ್ಸನೋತಿ - ಸುದ್ಧಿಂ ವಾದೋ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಸಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಕಾಯ ರುಚಿಯಾ ಸಕಾಯ ಲದ್ಧಿಯಾ ತಥಂ ತಚ್ಛಂ ಭೂತಂ ಯಾಥಾವಂ ಅವಿಪರೀತನ್ತಿ ಅದ್ದಸ್ಸ ಅದಕ್ಖಿ ಅಪಸ್ಸಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝೀತಿ - ಸುದ್ಧಿಂ ವಾದೋ ತತ್ಥ ತಥದ್ದಸಾ ಸೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ ನ ಹಿ ಸುಬ್ಬಿನಾಯೋ, ಪಕಪ್ಪಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ।
ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತೋ ತತ್ಥ ಸುಭಂ ವದಾನೋ, ಸುದ್ಧಿಂ ವದೋ ತತ್ಥ ತಥದ್ದಸಾ ಸೋ"ತಿ॥

೧೪೬.ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಪ್ಪಮುಪೇತಿ ಸಙ್ಖಾ, ನ ದಿಟ್ಠಿಸಾರೀ ನಪಿ ಞಾಣಬನ್ಧು।
ಞತ್ವಾ ಚ ಸೋ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾ, ಉಪೇಕ್ಖತೀ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ॥

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಪ್ಪಮುಪೇತಿ ಸಙ್ಖಾತಿ। ನಾತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ** ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ...ಪೇ॰... ಅಸಿತೋ ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ। **ಕಪ್ಪಾತಿ** ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ - ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ಸಙ್ಖಾ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ...ಪೇ॰... ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। **ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಪ್ಪಮುಪೇತಿ ಸಙ್ಖಾತಿ।** ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಙ್ಖಾಯ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ... ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ...ಪೇ॰... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಾಯ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ವಾ ನೇತಿ ನ ಉಪೇತಿ ನ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಪ್ಪಮುಪೇತಿ ಸಙ್ಖಾ।

ನ ದಿಟ್ಠಿಸಾರೀ ನಪಿ ಞಾಣಬನ್ಧೂತಿ। ತಸ್ಸ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ನ ಯಾಯತಿ ನ ನೀಯತಿ ನ ವುಯ್ಹತಿ ನ ಸಂಹರೀಯತಿ ನಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಿ ನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತೀತಿ - ನ ದಿಟ್ಠಿಸಾರೀ। **ನಪಿ ಞಾಣಬನ್ಧೂತಿ** ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಞಾಣೇನ ವಾ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾಞಾಣೇನ ವಾ ತಣ್ಹಾಬನ್ಧುಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಬನ್ಧುಂ ವಾ ನ ಕರೋತಿ ನ ಜನೇತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ - ನ ದಿಟ್ಠಿಸಾರೀ ನಪಿ ಞಾಣಬನ್ಧು।

ಞತ್ವಾ ಚ ಸೋ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾತಿ। ಞತ್ವಾತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ, "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ - ಞತ್ವಾ ಚ ಸೋ। **ಸಮ್ಮುತಿಯೋ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಮುತಿಯೋ। **ಪುಥುಜ್ಜಾತಿ** ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ ಜನಿತಾ ವಾ ತಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋತಿ - ಪುಥುಜ್ಜಾ। ಪುಥು ನಾನಾಜನೇಹಿ ಜನಿತಾ ವಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೋತಿ ಪುಥುಜ್ಜಾತಿ - ಞತ್ವಾ ಚ ಸೋ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾ।

ಉಪೇಕ್ಖತೀ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇತಿ। ಅಞ್ಞೇ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಪರಾಮಸನ್ತಿ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತಿ। ಅರಹಾ ಉಪೇಕ್ಖತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ಉಪೇಕ್ಖತೀ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಪ್ಪಮುಪೇತಿ ಸಙ್ಖಾ, ನ ದಿಟ್ಠಿಸಾರೀ ನಪಿ ಞಾಣಬನ್ಧು।

ಇತ್ವಾ ಚ ಸೋ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ಪುಥುಜ್ಜಾ, ಉಪೇಕ್ಖತೀ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ॥

೧೪೭ವಿಸ್ಸಜ್ಜ ಗನ್ಥಾನಿ ಮುನೀಧ ಲೋಕೇ, ವಿವಾದಜಾತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀ।

ಸನ್ತೋ ಅಸನ್ತೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸೋ, ಅನುಗ್ಗಹೋ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ॥

ವಿಸ್ಸಜ್ಜ ಗನ್ಥಾನಿ ಮುನೀಧ ಲೋಕೇತಿ। **ಗನ್ಥಾತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ಗನ್ಥಾ - ಅಭಿಜ್ಝಾ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಇದಂಸಚ್ಚಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ। ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ರಾಗೋ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಪರವಾದೇಸು ಆಘಾತೋ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ವಾ ವತಂ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತಂ ವಾ ಪರಾಮಸತಿ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ ಇದಂಸಚ್ಚಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ। **ವಿಸ್ಸಜ್ಜಾತಿ** ಗನ್ಥೇ ವೋಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜ। ಅಥ ವಾ ಗನ್ಥೇ ಗಧಿತೇ ಗನ್ಥಿತೇ [ಗಥಿತೇ ಗಣ್ಠಿತೇ (ಬಹೂಸು) ಸುದ್ಧಟ್ಠಕಸುತ್ತೇ ಸತ್ತಮಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಬನ್ಧೇ ವಿಬನ್ಧೇ ಆಬನ್ಧೇ [ಬದ್ಧೇ ವಿಬದ್ಧೇ ಆಬದ್ಧೇ (ಸೀ॰)] ಲಗ್ಗೇ ಲಗ್ಗಿತೇ ಪಲಿಬುದ್ಧೇ ಬನ್ಧನೇ ಫೋಟಯಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜ। ಯಥಾ ವಯ್ಹಂ ವಾ ರಥಂ ವಾ ಸಕಟಂ ವಾ ಸನ್ದಮಾನಿಕಂ ವಾ ಸಜ್ಜಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಿ ವಿಕೋಪೇನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಗನ್ಥೇ ವೋಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜ। ಅಥ ವಾ ಗನ್ಥೇ ಗಧಿತೇ ಗಣ್ಠಿತೇ ಬನ್ಧೇ ವಿಬನ್ಧೇ ಆಬನ್ಧೇ ಲಗ್ಗೇ ಲಗ್ಗಿತೇ ಪಲಿಬುದ್ಧೇ ಬನ್ಧನೇ ಫೋಟಯಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜ। **ಮುನೀತಿ।** **ಮೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಇಧಾತಿ** ಇಮಿಸ್ಸಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ...ಪೇ॰... ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇತಿ - ವಿಸ್ಸಜ್ಜ ಗನ್ಥಾನಿ ಮುನೀಧ ಲೋಕೇ।

ವಿವಾದಜಾತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀತಿ। ವಿವಾದಜಾತೇಸು ಸಞ್ಜಾತೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸು ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸು ಪಾತುಭೂತೇಸು [ವಿವಾದೇ ಜಾತೇ ಸಞ್ಜಾತೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೇ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇ ಪಾತುಭೂತೇ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಸು ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ರಾಗವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮಾನವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅನುಸಯವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಗ್ಗೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಯಾಯತಿ ನೀಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ವಿವಾದಜಾತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀ।

ಸನ್ತೋ ಅಸನ್ತೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸೋತಿ। **ಸನ್ತೋತಿ** ರಾಗಸ್ಸ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ದೋಸಸ್ಸ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ಮೋಹಸ್ಸ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ವೂಪಸಮಿತತ್ತಾ ವಿಜ್ಝಾತತ್ತಾ ನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ವಿಗತತ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ - ಸನ್ತೋ। **ಅಸನ್ತೇಸೂತಿ** ಅಸನ್ತೇಸು ಅನುಪಸನ್ತೇಸು ಅವೂಪಸನ್ತೇಸು ಅನಿಬ್ಬುತೇಸು ಅಪ್ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೇಸೂತಿ - ಸನ್ತೋ ಅಸನ್ತೇಸು। **ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸೋತಿ** ಅರಹಾ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಕಾಲಂ ಕಙ್ಖತಿ ಭಾವಿತೋ ಸನ್ತೋತಿ - ಸನ್ತೋ ಅಸನ್ತೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸೋ।

ಅನುಗ್ಗಹೋ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇತಿ। ಅಞ್ಞೇ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಪರಾಮಸನ್ತೇ ಅಭಿನಿವಿಸನ್ತೇ। ಅರಹಾ ಉಪೇಕ್ಖತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ಅನುಗ್ಗಹೋ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ವಿಸ್ಸಜ್ಜ ಗನ್ಥಾನಿ ಮುನೀಧ ಲೋಕೇ, ವಿವಾದಜಾತೇಸು ನ ವಗ್ಗಸಾರೀ।

ಸನ್ತೋ ಅಸನ್ತೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸೋ, ಅನುಗ್ಗಹೋ ಉಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ॥

೧೪೮ಪುಬ್ಬಾಸವೇ ಹಿತ್ವಾ ನವೇ ಅಕುಬ್ಬಂ, ನ ಛನ್ದಗೂ ನೋಪಿ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ।

ಸ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಹಿ ಧೀರೋ, ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಲೋಕೇ ಅನತ್ತಗರಹೀ॥

ಪುಬ್ಬಾಸವೇ ಹಿತ್ವಾ ನವೇ ಅಕುಬ್ಬನ್ತಿ। **ಪುಬ್ಬಾಸವಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅತೀತಾ ರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಾ। ಅತೀತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ಆರಬ್ಭ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಹಿತ್ವಾ ಚಜಿತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾತಿ - ಪುಬ್ಬಾಸವೇ ಹಿತ್ವಾ। **ನವೇ ಅಕುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ನವಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಾ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ಆರಬ್ಭ ಛನ್ದಂ [ಖನ್ತಿಂ (ಕ॰)] ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಪೇಮಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ರಾಗಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಅಜನಯಮಾನೋ ಅಸಞ್ಜನಯಮಾನೋ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋತಿ - ಪುಬ್ಬಾಸವೇ ಹಿತ್ವಾ ನವೇ ಅಕುಬ್ಬಂ।

ನ ಛನ್ದಗೂ ನೋಪಿ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀತಿ। ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ , ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ರಾಗವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ , ನ ದೋಸವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮಾನವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಉದ್ಧಚ್ಚವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅನುಸಯವಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಗ್ಗೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಯಾಯತಿ ನೀಯತಿ ವುಯ್ಹತಿ ನ ಸಂಹರೀಯತೀತಿ - ನ ಛನ್ದಗೂ। **ನೋಪಿ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ**ತಿ "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ನ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ...ಪೇ॰... "ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚಂ ಮೋಘಮಞ್ಞ"ನ್ತಿ ನ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀತಿ - ನ ಛನ್ದಗೂ ನೋಪಿ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ।

ಸ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಹಿ ಧೀರೋತಿ ತಸ್ಸ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। ಸೋ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। **ಧೀರೋ**ತಿ ಧೀರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀತಿ - ಸ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಹಿ ಧೀರೋ।

ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಲೋಕೇ ಅನತ್ತಗರಹೀತಿ। **ಲೇಪಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಲೇಪಾ - ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಲೇಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಲೇಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಲೇಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಿಲೇಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ದೇವಲೋಕೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಖನ್ಧಲೋಕೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಧಾತುಲೋಕೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಆಯತನಲೋಕೇ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಪಲಿಮ್ಪತಿ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಅಲಿತ್ತೋ ಅಪಲಿತ್ತೋ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಲೋಕೇ।

ಅನತ್ತಗರಹೀತಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ - ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ। ಕಥಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ? "ಕತಂ ಮೇ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಕಾಯಸುಚರಿತ"ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। "ಕತಂ ಮೇ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ... ಪೇ॰... ಕತಂ ಮೇ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ... ಕತೋ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ...ಪೇ॰... ಕತಾ ಮೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಅಕತಾ ಮೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ।

ಅಥ ವಾ "ಸೀಲೇಸುಮ್ಹಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। "ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹಿ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ"ತಿ... "ಭೋಜನೇಮ್ಹಿ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂ"ತಿ... "ಜಾಗರಿಯಮ್ಹಿ ಅನನುಯುತ್ತೋ"ತಿ... "ನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನಾಮ್ಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ... "ದುಕ್ಖಂ ಮೇ ಅಪರಿಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ... "ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ ಮೇ

ಅಪ್ಪಹೀನೋ”ತಿ… “ಮಗ್ಗೋ ಮೇ ಅಭಾವಿತೋ”ತಿ… “ನಿರೋಧೋ ಮೇ ಅಸಚ್ಛಿಕತೋ”ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಅತ್ತಾನಂ ಗರಹತಿ। ಏವಂ ಅತ್ತಗರಹೀ। ತಯಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಕುಬ್ಬಮಾನೋ ಅಜನಯಮಾನೋ ಅಸಞ್ಜನಯಮಾನೋ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋ ಅನಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಯಮಾನೋ ಅನತ್ತಗರಹೀತಿ - ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಲೋಕೇ ಅನತ್ತಗರಹೀ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪುಬ್ಬಾಸವೇ ಹಿತ್ವಾ ನವೇ ಅಕುಬ್ಬಂ, ನ ಛನ್ದಗೂ ನೋಪಿ ನಿವಿಸ್ಸವಾದೀ।
ಸ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಗತೇಹಿ ಧೀರೋ, ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಲೋಕೇ ಅನತ್ತಗರಹೀ”ತಿ॥

೧೪೯ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।
ಸ ಪನ್ನಭಾರೋ ಮುನಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ, ನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ನೂಪರತೋ ನ ಪತ್ಥಿಯೋ॥[ಇತಿ ಭಗವಾ]

ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾತಿ। **ಸೇನಾ** ವುಚ್ಚತಿ ಮಾರಸೇನಾ। ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಮಾರಸೇನಾ, ರಾಗೋ… ದೋಸೋ… ಮೋಹೋ… ಕೋಧೋ… ಉಪನಾಹೋ… ಮಕ್ಖೋ… ಪಳಾಸೋ… ಇಸ್ಸಾ… ಮಚ್ಛರಿಯಂ… ಮಾಯಾ… ಸಾಠೇಯ್ಯಂ… ಥಮ್ಭೋ… ಸಾರಮ್ಭೋ… ಮಾನೋ… ಅತಿಮಾನೋ… ಮದೋ… ಪಮಾದೋ… ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ… ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ… ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ… ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ… ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ… ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾರಸೇನಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

“ಕಾಮಾ ತೇ ಪಠಮಾ ಸೇನಾ, ದುತಿಯಾ ಅರತಿ ವುಚ್ಚತಿ…ಪೇ॰… ।
ನ ನಂ ಅಸುರೋ ಜಿನಾತಿ, ಜೇತ್ವಾವ ಲಭತೇ ಸುಖ”ನ್ತಿ॥

ಯತೋ ಚತೂಹಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇಹಿ ಸಬ್ಬಾ ಚ ಮಾರಸೇನಾ ಸಬ್ಬೇ ಚ ಪಟಿಸೇನಿಕರಾ ಕಿಲೇಸಾ ಜಿತಾ ಚ ಪರಾಜಿತಾ ಚ ಭಗ್ಗಾ ವಿಪ್ಪಲುಗ್ಗಾ ಪರಮ್ಮುಖಾ - ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಸೇನಿಭೂತೋ। ಸೋ ದಿಟ್ಠೇ ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಸುತೇ… ಮುತೇ … ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಸೇನಿಭೂತೋತಿ - ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।

ಸ ಪನ್ನಭಾರೋ ಮುನಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋತಿ। **ಭಾರಾ**ತಿ ತಯೋ ಭಾರಾ - ಖನ್ಧಭಾರೋ, ಕಿಲೇಸಭಾರೋ, ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಭಾರೋ। ಕತಮೋ ಖನ್ಧಭಾರೋ? ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ರೂಪಂ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - ಅಯಂ ಖನ್ಧಭಾರೋ। ಕತಮೋ ಕಿಲೇಸಭಾರೋ? ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಮೋಹೋ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ - ಅಯಂ ಕಿಲೇಸಭಾರೋ। ಕತಮೋ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಭಾರೋ? ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ - ಅಯಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಭಾರೋ। ಯತೋ ಖನ್ಧಭಾರೋ ಚ ಕಿಲೇಸಭಾರೋ ಚ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಭಾರೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪನ್ನಭಾರೋ ಪತಿತಭಾರೋ ಓರೋಪಿತಭಾರೋ ಸಮೋರೋಪಿತಭಾರೋ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾರೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಭಾರೋ।

ಮುನೀತಿ ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ ವಿಚಯೋ ಪವಿಚಯೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ ಉಪಲಕ್ಖಣಾ ಪಚ್ಚುಪಲಕ್ಖಣಾ, ಪಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಕೋಸಲ್ಲಂ ನೇಪುಞ್ಞಂ ವೇಭಬ್ಯಾ ಚಿನ್ತಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖಾ ಭೂರಿ ಮೇಧಾ ಪರಿಣಾಯಿಕಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಪತೋದೋ ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಪಞ್ಞಾಸತ್ಥಂ ಪಞ್ಞಾಪಾಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಆಲೋಕೋ

ಪಞ್ಞಾಓಭಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತೋ ಪಞ್ಞಾರತನಂ ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮುನಿ ಮೋನಪ್ಪತ್ತೋ।

ತೀಣಿ ಮೋನೇಯ್ಯಾನಿ - ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ। ಕತಮಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ? ತಿವಿಧಾನಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾನಂ [ತಿವಿಧಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾನಂ (ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೪] ಪಹಾನಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯಾರಮ್ಮಣೇ ಞಾಣಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯಪರಿಞ್ಞಾ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಞ್ಞಾಸಹಗತೋ ಮಗ್ಗೋ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯೇ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ - ಇದಂ ಕಾಯಮೋನೇಯ್ಯಂ।

ಕತಮಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ? ಚತುಬ್ಬಿಧಾನಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನಂ ಪಹಾನಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾರಮ್ಮಣೇ ಞಾಣಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಪರಿಞ್ಞಾ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಞ್ಞಾಸಹಗತೋ ಮಗ್ಗೋ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಯ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ - ಇದಂ ವಚೀಮೋನೇಯ್ಯಂ।

ಕತಮಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ? ತಿವಿಧಾನಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಾನಂ ಪಹಾನಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ತಿವಿಧಂ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಞಾಣಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತಪರಿಞ್ಞಾ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಞ್ಞಾಸಹಗತೋ ಮಗ್ಗೋ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತೇ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ - ಇದಂ ಮನೋಮೋನೇಯ್ಯಂ।

> "ಕಾಯಮುನಿಂ ವಾಚಾಮುನಿಂ, ಮನೋಮುನಿಮನಾಸವಂ।
> ಮುನಿಂ ಮೋನೇಯ್ಯಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಆಹು ಸಬ್ಬಪ್ಪಹಾಯಿನಂ॥
>
> "ಕಾಯಮುನಿಂ ವಾಚಾಮುನಿಂ, ಮನೋಮುನಿಮನಾಸವಂ।
> ಮುನಿಂ ಮೋನೇಯ್ಯಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಆಹು ನಿನ್ಹಾತಪಾಪಕ"ನ್ತಿ [ನಿನಹಾತಪಾಪಕನ್ತಿ (ಸೀ॰)]॥

ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಮೋನೇಯ್ಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಛ ಮುನಿನೋ [ಮುನಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] - ಅಗಾರಮುನಿನೋ, ಅನಗಾರಮುನಿನೋ, ಸೇಖಮುನಿನೋ, ಅಸೇಖಮುನಿನೋ, ಪಚ್ಚೇಕಮುನಿನೋ, ಮುನಿಮುನಿನೋತಿ [ಮುನಿಮುನಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೪]। ಕತಮೇ ಅಗಾರಮುನಿನೋ? ಯೇ ತೇ ಅಗಾರಿಕಾ ದಿಟ್ಠಪದಾ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನಾ - ಇಮೇ ಅಗಾರಮುನಿನೋ। ಕತಮೇ ಅನಗಾರಮುನಿನೋ? ಯೇ ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ದಿಟ್ಠಪದಾ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನಾ - ಇಮೇ ಅನಗಾರಮುನಿನೋ। ಸತ್ತ ಸೇಖಾ ಸೇಖಮುನಿನೋ, ಅರಹನ್ತೋ ಅಸೇಖಮುನಿನೋ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಪಚ್ಚೇಕಮುನಿನೋ। ಮುನಿಮುನಿನೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತಥಾಗತಾ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ।

> "ನ ಮೋನೇನ ಮುನಿ ಹೋತಿ, ಮೂಳ್ಹರೂಪೋ ಅವಿದ್ದಸು।
> ಯೋ ಚ ತುಲಂವ ಪಗ್ಗಯ್ಹ, ವರಮಾದಾಯ ಪಣ್ಡಿತೋ॥
>
> "ಪಾಪಾನಿ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸ ಮುನಿ ತೇನ ಸೋ ಮುನಿ।
> ಯೋ ಮುನಾತಿ ಉಭೋ ಲೋಕೇ, ಮುನಿ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತಿ॥
>
> "ಅಸತಞ್ಚ ಸತಞ್ಚ ಞತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ।

ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪೂಜಿತೋ ಯೋ, ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ"॥

ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋತಿ ಮುನಿನೋ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ; ದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ... ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ - ಸ ಪನ್ನಭಾರೋ ಮುನಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ।

ನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ನೂಪರತೋ ನ ಪತ್ಥಿಯೋತಿ ಭಗವಾತಿ। ಕಪ್ಪಾತಿ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ - ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಚ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕಪ್ಪಂ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಕಪ್ಪಂ ವಾ ನ ಕಪ್ಪೇತಿ ನ ಜನೇತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತೀತಿ - ನ ಕಪ್ಪಿಯೋ। **ನೂಪರತೋ**ತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸತ್ತ ಸೇಖಾ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಆರಮನ್ತಿ ವಿರಮನ್ತಿ ಪಟಿವಿರಮನ್ತಿ, ಅರಹಾ ಆರತೋ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ನೂಪರತೋ। **ನ ಪತ್ಥಿಯೋ**ತಿ। **ಪತ್ಥನಾ** ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಪತ್ಥನಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ನ ಪತ್ಥಿಯೋ।

ಭಗವಾತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ। ಅಪಿ ಚ ಭಗ್ಗರಾಗೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದೋಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮೋಹೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮಾನೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದಿಟ್ಠೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಣ್ಡಕೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಿಲೇಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಿಭಜಿ ಪವಿಭಜಿ ಧಮ್ಮರತನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭವಾನಂ ಅನ್ತಕರೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಭಾವಿತಸೀಲೋ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಭಾವಿತಪಞ್ಞೋತಿ ಭಗವಾ; ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿರಸಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಂ ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ಸಞ್ಞಾಭಾವನಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಕಸಿಣಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ತಥಾಗತಬಲಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಛನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಛನ್ನಂ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಗವಾತಿ ನೇತಂ ನಾಮಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ; ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ನೂಪರತೋ ನ ಪತ್ಥಿಯೋ ಇತಿ ಭಗವಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇನಿಭೂತೋ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ।
ಸ ಪನ್ನಭಾರೋ ಮುನಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ, ನ ಕಪ್ಪಿಯೋ ನೂಪರತೋ ನ ಪತ್ಥಿಯೋ"॥[ಇತಿ ಭಗವಾತಿ]

ಮಹಾವಿಯೂಹಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ತೇರಸಮೋ।

೧೪. ತುವಟ್ಟಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ತುವಟ್ಟಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೧೫೦ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧು, [ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧೂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] **ವಿವೇಕಂ ಸನ್ತಿಪದಞ್ಚ ಮಹೇಸಿ** [ಮಹೇಸಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ।

ಕಥಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾತಿ ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಪಾದಿಯಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ॥

ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧೂತಿ। ಪುಚ್ಛಾತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಅದಿಟ್ಠಜೋತನಾ ಪುಚ್ಛಾ, ದಿಟ್ಠಸಂಸನ್ದನಾ ಪುಚ್ಛಾ, ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾ ಪುಚ್ಛಾ। ಕತಮಾ ಅದಿಟ್ಠಜೋತನಾ ಪುಚ್ಛಾ? ಪಕತಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಅಞ್ಞಾತಂ ಹೋತಿ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅತುಲಿತಂ ಅತೀರಿತಂ ಅವಿಭೂತಂ ಅವಿಭಾವಿತಂ, ತಸ್ಸ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ತುಲನಾಯ ತೀರಣಾಯ ವಿಭಾವನಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ - ಅಯಂ ಅದಿಟ್ಠಜೋತನಾ ಪುಚ್ಛಾ। ಕತಮಾ ದಿಟ್ಠಸಂಸನ್ದನಾ ಪುಚ್ಛಾ? ಪಕತಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಞಾತಂ ಹೋತಿ ದಿಟ್ಠಂ ತುಲಿತಂ ತೀರಿತಂ ವಿಭೂತಂ ವಿಭಾವಿತಂ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದನತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ - ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಸಂಸನ್ದನಾ ಪುಚ್ಛಾ। ಕತಮಾ ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾ ಪುಚ್ಛಾ? ಪಕತಿಯಾ ಸಂಸಯಪಕ್ಖನ್ದೋ [ಸಂಸಯಪಕ್ಖನ್ನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಹೋತಿ ವಿಮತಿಪಕ್ಖನ್ದೋ ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತೋ, “ಏವಂ ನು ಖೋ, ನ ನು ಖೋ, ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಕಥಂ ನು ಖೋ”ತಿ ಸೋ ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ - ಅಯಂ ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾ ಪುಚ್ಛಾ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ।

ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಮನುಸ್ಸಪುಚ್ಛಾ, ಅಮನುಸ್ಸಪುಚ್ಛಾ, ನಿಮ್ಮಿತಪುಚ್ಛಾ। ಕತಮಾ ಮನುಸ್ಸಪುಚ್ಛಾ? ಮನುಸ್ಸಾ ಬುದ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಉಪಾಸಕಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ರಾಜಾನೋ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ವೇಸ್ಸಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಸುದ್ದಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಗಹಟ್ಠಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ - ಅಯಂ ಮನುಸ್ಸಪುಚ್ಛಾ। ಕತಮಾ ಅಮನುಸ್ಸಪುಚ್ಛಾ? ಅಮನುಸ್ಸಾ ಬುದ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ನಾಗಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಸುಪಣ್ಣಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಕ್ಖಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಸುರಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಮಹಾರಾಜಾನೋ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಇನ್ದಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ದೇವತಾಯೋ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ - ಅಯಂ ಅಮನುಸ್ಸಪುಚ್ಛಾ। ಕತಮಾ ನಿಮ್ಮಿತಪುಚ್ಛಾ? ಯಂ ಭಗವಾ ರೂಪಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಾತಿ ಮನೋಮಯಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಅಹೀನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ ಬುದ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಭಗವಾ ತಸ್ಸ [ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು] ವಿಸಜ್ಜೇತಿ - ಅಯಂ ನಿಮ್ಮಿತಪುಚ್ಛಾ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ।

ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಅತ್ತತ್ಥಪುಚ್ಛಾ, ಪರತ್ಥಪುಚ್ಛಾ, ಉಭಯತ್ಥಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕತ್ಥಪುಚ್ಛಾ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕತ್ಥಪುಚ್ಛಾ, ಪರಮತ್ಥಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಅನವಜ್ಜತ್ಥಪುಚ್ಛಾ, ನಿಕ್ಕಿಲೇಸತ್ಥಪುಚ್ಛಾ [ನಿಕ್ಖೇಪತ್ಥಪುಚ್ಛಾ (ಸೀ॰ ಕ॰)], ವೋದಾನತ್ಥಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಅತೀತಪುಚ್ಛಾ, ಅನಾಗತಪುಚ್ಛಾ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಅಜ್ಝತ್ತಪುಚ್ಛಾ, ಬಹಿದ್ಧಾಪುಚ್ಛಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಕುಸಲಪುಚ್ಛಾ, ಅಕುಸಲಪುಚ್ಛಾ, ಅಬ್ಯಾಕತಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಖನ್ಧಪುಚ್ಛಾ, ಧಾತುಪುಚ್ಛಾ, ಆಯತನಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪುಚ್ಛಾ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಪುಚ್ಛಾ, ಇದ್ಧಿಪಾದಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಇನ್ದ್ರಿಯಪುಚ್ಛಾ, ಬಲಪುಚ್ಛಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಪುಚ್ಛಾ। ಅಪರಾಪಿ ತಿಸ್ಸೋ ಪುಚ್ಛಾ - ಮಗ್ಗಪುಚ್ಛಾ, ಫಲಪುಚ್ಛಾ, ನಿಬ್ಬಾನಪುಚ್ಛಾ।

ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಯಾಚಾಮಿ ತಂ ಅಜ್ಝೇಸಾಮಿ ತಂ ಪಸಾದೇಮಿ ತಂ, “ಕಥಯಸ್ಸು ಮೇ”ತಿ - ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ। **ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧೂತಿ**। ಆದಿಚ್ಚೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸೂರಿಯೋ [ಸುರಿಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ಸೂರಿಯೋ ಗೋತಮೋ ಗೋತ್ತೇನ, ಭಗವಾಪಿ ಗೋತಮೋ ಗೋತ್ತೇನ, ಭಗವಾ ಸೂರಿಯಸ್ಸ ಗೋತ್ತಞಾತಕೋ ಗೋತ್ತಬನ್ಧು; ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧೂತಿ - ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧು।

ವಿವೇಕಂ ಸನ್ತಿಪದಞ್ಞ ಮಹೇಸೀತಿ। **ವಿವೇಕಾತಿ** ತಯೋ ವಿವೇಕಾ - ಕಾಯವಿವೇಕೋ , ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ, ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕತಮೋ ಕಾಯವಿವೇಕೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ ಕಾಯೇನ ವಿವಿತ್ತೇನ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಏಕೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಕೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏಕೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ, ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ಏಕೋ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ - ಅಯಂ ಕಾಯವಿವೇಕೋ।

ಕತಮೋ ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ? ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ನೀವರಣೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸುಖದುಕ್ಖೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾಯ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ , ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಾ ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯಾ, ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಾ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ, ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಾ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ, ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಅರಹತೋ ರೂಪರಾಗಾ ಅರೂಪರಾಗಾ ಮಾನಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಮಾನಾನುಸಯಾ ಭವರಾಗಾನುಸಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಾ, ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ।

ಕತಮೋ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ? **ಉಪಧಿ** ವುಚ್ಚತಿ ಕಿಲೇಸಾ ಚ ಖನ್ಧಾ ಚ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಚ। ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ - ಅಯಂ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। ಕಾಯವಿವೇಕೋ ಚ ವಿವೇಕಟ್ಠಕಾಯಾನಂ [ವೂಪಕಟ್ಠಕಾಯಾನಂ (ಸೀ॰)] ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಭಿರತಾನಂ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ ಚ ಪರಿಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನಂ ಪರಮವೋದಾನಪತ್ತಾನಂ, ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ ಚ ನಿರುಪಧೀನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿಸಙ್ಖಾರಗತಾನಂ। **ಸನ್ತೀತಿ** ಏಕೇನ ಆಕಾರೇನ ಸನ್ತಿಪಿ ಸನ್ತಿಪದಮ್ಪಿ ತಂಯೇವ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಸನ್ತಮೇತಂ ಪದಂ, ಪಣೀತಮೇತಂ ಪದಂ, ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಅಪರೇನ ಆಕಾರೇನ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಸನ್ತಾಧಿಗಮಾಯ ಸನ್ತಿಫುಸನಾಯ ಸನ್ತಿಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸನ್ತಿಪದಂ ತಾಣಪದಂ ಲೇಣಪದಂ ಸರಣಪದಂ ಅಭಯಪದಂ ಅಚ್ಚುತಪದಂ ಅಮತಪದಂ ನಿಬ್ಬಾನಪದಂ।

ಮಹೇಸೀತಿ ಮಹೇಸಿ ಭಗವಾ। ಮಹನ್ತಂ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಏಸೀ ಗವೇಸೀ ಪರಿಯೇಸೀತಿ ಮಹೇಸಿ, ಮಹನ್ತಂ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ... ಪೇ॰... ಮಹನ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ... ಮಹನ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ... ಮಹನ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ಏಸೀ ಗವೇಸೀ ಪರಿಯೇಸೀತಿ ಮಹೇಸಿ; ಮಹತೋ ತಮೋಕಾಯಸ್ಸ ಪದಾಲನಂ, ಮಹತೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸಸ್ಸ ಭೇದನಂ, ಮಹತೋ ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಸ್ಸ ಅಬ್ಬಹನಂ [ಅಬ್ಬೂಹನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಅಬ್ಬುಹನಂ (ಕ॰)], ಮಹತೋ ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಘಾತಸ್ಸ ವಿನಿವೇಠನಂ, ಮಹತೋ ಮಾನಧಜಸ್ಸ ಪಪಾತನಂ [ಪವಾಹನಂ (ಸ್ಯಾ॰)], ಮಹತೋ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ವೂಪಸಮಂ, ಮಹತೋ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಂ, ಮಹತೋ ಭಾರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪನಂ, ಮಹತೋ ಸಂಸಾರವಟ್ಟಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛೇದಂ, ಮಹತೋ ಸನ್ತಾಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪನಂ , ಮಹತೋ ಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ, ಮಹತೋ

ಧಮ್ಮಧಜಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಪನಂ ಏಸೀ ಗವೇಸೀ ಪರಿಯೇಸೀತಿ ಮಹೇಸಿ, ಮಹನ್ತೇ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಮಹನ್ತೇ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಮಹನ್ತೇ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಮಹನ್ತಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮಹನ್ತಾನಿ ಬಲಾನಿ ಮಹನ್ತೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಮಹನ್ತಂ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಮಹನ್ತಂ ಪರಮತ್ಥಂ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಏಸೀ ಗವೇಸೀ ಪರಿಯೇಸೀತಿ ಮಹೇಸಿ; ಮಹೇಸಕ್ಖೇಹಿ ವಾ ಸತ್ತೇಹಿ ಏಸಿತೋ ಗವೇಸಿತೋ ಪರಿಯೇಸಿತೋ ಕಹಂ ಬುದ್ಧೋ ಕಹಂ ಭಗವಾ ಕಹಂ ದೇವದೇವೋ ಕಹಂ ನರಾಸಭೋತಿ ಮಹೇಸೀತಿ - ವಿವೇಕಂ ಸನ್ತಿಪದಞ್ಚ ಮಹೇಸಿ।

ಕಥಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾತಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ। ಕಥಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರಾಗಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತಿ, ದೋಸಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತಿ, ಮೋಹಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತಿ, ಕೋಧಂ...ಪೇ॰... ಉಪನಾಹಂ... ಮಕ್ಖಂ... ಪಳಾಸಂ... ಇಸ್ಸಂ... ಮಚ್ಛರಿಯಂ... ಮಾಯಂ... ಸಾಠೇಯ್ಯಂ... ಥಮ್ಭಂ... ಸಾರಮ್ಭಂ... ಮಾನಂ... ಅತಿಮಾನಂ... ಮದಂ... ಪಮಾದಂ... ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸೇ... ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತೇ... ಸಬ್ಬೇ ದರಥೇ... ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹೇ... ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪೇ ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ನಿಬ್ಬಾಪೇತಿ ಸಮೇತಿ ಉಪಸಮೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ ಪಟಿಪಸ್ಸಮ್ಭೇತಿ। **ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂತಿ - ಕಥಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾತಿ ಭಿಕ್ಖು।

ಅನುಪಾದಿಯಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ। ಚತೂಹಿ ಉಪಾದಾನೇಹಿ ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಅಗಣ್ಹಯಮಾನೋ ಅಪರಾಮಸಮಾನೋ ಅನಭಿನಿವಿಸಮಾನೋ। **ಲೋಕಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ, ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇ। **ಕಿಞ್ಚೀತಿ** ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತನ್ತಿ - ಅನುಪಾದಿಯಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧು, ವಿವೇಕಂ ಸನ್ತಿಪದಞ್ಚ ಮಹೇಸಿ।
ಕಥಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾತಿ ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಪಾದಿಯಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ॥

೧೫೧ಮೂಲಂ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾಯ, [ಇತಿ ಭಗವಾ]
ಮನ್ತಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ಸಬ್ಬಮುಪರುನ್ಧೇ [ಸಬ್ಬಮುಪರುದ್ಧೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ।
ಯಾ ಕಾಚಿ ತಣ್ಹಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ, ತಾಸಂ ವಿನಯಾ ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇ॥

ಮೂಲಂ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾಯ, [ಇತಿ ಭಗವಾ] ಮನ್ತಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ಸಬ್ಬಮುಪರುನ್ಧೇತಿ। ಪಪಞ್ಚಾಯೇವ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ। ತಣ್ಹಾಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ ದಿಟ್ಠಿಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾ। ಕತಮಂ ತಣ್ಹಾಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಮೂಲಂ? ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಂ, ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಮೂಲಂ, ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಮೂಲಂ, ಅಹಿರಿಕಂ ಮೂಲಂ , ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ ಮೂಲಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಮೂಲಂ - ಇದಂ ತಣ್ಹಾಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಮೂಲಂ। ಕತಮಂ ದಿಟ್ಠಿಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಮೂಲಂ? ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಂ, ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಮೂಲಂ, ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಮೂಲಂ, ಅಹಿರಿಕಂ ಮೂಲಂ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ ಮೂಲಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಮೂಲಂ - ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಮೂಲಂ।

ಭಗವಾತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ। ಅಪಿ ಚ ಭಗ್ಗರಾಗೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದೋಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮೋಹೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮಾನೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದಿಟ್ಠೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಣ್ಡಕೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಿಲೇಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಿಭಜಿ ಪವಿಭಜಿ ಧಮ್ಮರತನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭವಾನಂ ಅನ್ತಕರೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಭಾವಿತಸೀಲೋ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಭಾವಿತಪಞ್ಞೋತಿ ಭಗವಾ; ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ

ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿರಸಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಂ ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ಸಞ್ಞಾಭಾವನಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಕಸಿಣಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ತಥಾಗತಬಲಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಛನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಛನ್ನಂ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಗವಾತಿ ನೇತಂ ನಾಮಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ; ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಮೂಲಂ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾಯ ಇತಿ ಭಗವಾ।

ಮನ್ತಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ಸಬ್ಬಮುಪರುನ್ಧೇತಿ। **ಮನ್ತಾ** ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ...ಪೇ॰... ಅಮೋಹೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। **ಅಸ್ಮೀತಿ** ರೂಪೇ ಅಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ ಅಸ್ಮೀತಿ ಛನ್ದೋ ಅಸ್ಮೀತಿ ಅನುಸಯೋ; ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ ಅಸ್ಮೀತಿ ಛನ್ದೋ ಅಸ್ಮೀತಿ ಅನುಸಯೋತಿ। ಮೂಲಂ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾಯ ಇತಿ ಭಗವಾ। **ಮನ್ತಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ಸಬ್ಬಮುಪರುನ್ಧೇತಿ।** ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾಯ ಮೂಲಞ್ಚ ಅಸ್ಮಿಮಾನಞ್ಚ ಮನ್ತಾಯ ಸಬ್ಬಂ ರುನ್ಧೇಯ್ಯ ಉಪರುನ್ಧೇಯ್ಯ ನಿರೋಧೇಯ್ಯ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೇಯ್ಯ ಪಟಿಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯಾತಿ - ಮೂಲಂ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾಯ ಇತಿ ಭಗವಾ, ಮನ್ತಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ಸಬ್ಬಮುಪರುನ್ಧೇ।

ಯಾ ಕಾಚಿ ತಣ್ಹಾ ಅಜ್ಝತ್ತನ್ತಿ। **ಯಾ ಕಾಚೀತಿ** ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇಸಂ ನಿಸ್ಸೇಸಂ ಪರಿಯಾದಿಯನವಚನಮೇತಂ - ಯಾ ಕಾಚೀತಿ। **ತಣ್ಹಾತಿ** ರೂಪತಣ್ಹಾ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। **ಅಜ್ಝತ್ತನ್ತಿ** ಅಜ್ಝತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ವಾ [ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಾ ತಣ್ಹಾತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಂ । ಅಥ ವಾ **ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಚಿತ್ತಂ। ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಮನೋ ಮಾನಸಂ ಹದಯಂ ಪಣ್ಡರಂ ಮನೋ ಮನಾಯತನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ ತಜ್ಜಾ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು। ಚಿತ್ತೇನ ಸಾ ತಣ್ಹಾ ಸಹಗತಾ ಸಹಜಾತಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಏಕುಪ್ಪಾದಾ ಏಕನಿರೋಧಾ ಏಕವತ್ಥುಕಾ ಏಕಾರಮ್ಮಣಾತಿಪಿ ಅಜ್ಝತ್ತನ್ತಿ - ಯಾ ಕಾಚಿ ತಣ್ಹಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ।

ತಾಸಂ ವಿನಯಾ ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇತಿ। **ಸದಾತಿ** ಸದಾ ಸಬ್ಬದಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಧುವಕಾಲಂ, ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಅಬ್ಬೋಕಿಣ್ಣಂ ಪೋಙ್ಖಾನುಪೋಙ್ಖಂ ಉದಕೂಮಿಗಜಾತಂ ಅವೀಚಿಸನ್ತತಿಸಹಿತಂ ಫುಸಿತಂ, ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ , ಪುರಿಮಂ ಯಾಮಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ, ಕಾಳೇ ಜುಣ್ಹೇ, ವಸ್ಸೇ ಹೇಮನ್ತೇ ಗಿಮ್ಹೇ, ಪುರಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ ಮಜ್ಝಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ ಪಚ್ಛಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ। **ಸತೋತಿ** ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ, ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ। ಅಪರೇಹಿಪಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಅಸತಿ ಪರಿವಜ್ಜನಾಯ ಸತೋ, ಸತಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಕತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿಪಟಿಪಕ್ಖಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಹತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠತ್ತಾ ಸತೋ। ಅಪರೇಹಿಪಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿಯಾ ವಸಿತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸತಿಯಾ ಪಾಗುಞ್ಞತಾಯ ಸತೋ, ಸತಿಯಾ ಅಪಚ್ಚೋರೋಹನತಾಯ ಸತೋ। ಅಪರೇಹಿಪಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಸತ್ತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸನ್ತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸಮಿತತ್ತಾ ಸತೋ, ಸನ್ತಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಸತೋ। ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ,

ಮರಣಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಕಾಯಗತಾಸತಿಯಾ ಸತೋ, ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಸತೋ। ಯಾ ಸತಿ ಅನುಸ್ಸತಿ ಪಟಿಸ್ಸತಿ, ಸತಿ ಸರಣತಾ ಧಾರಣತಾ ಅಪಿಲಾಪನತಾ ಅಸಮ್ಮುಸ್ಸನತಾ, ಸತಿ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸತಿಬಲಂ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಏಕಾಯನಮಗ್ಗೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸತಿ। ಇಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ, ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ, ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ, ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತೋ।

ಸಿಕ್ಖೇತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। ಕತಮಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು, ಖುದ್ದಕೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ... ಮಹನ್ತೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸೀಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆದಿ ಚರಣಂ ಸಂಯಮೋ ಸಂವರೋ ಮುಖಂ ಪಮುಖಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ - ಅಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ।

ಕತಮಾ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ "ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ"ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ **ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ** ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ।

ಕತಮಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ, ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಸೋ ಇದಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ , ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇಮೇ ಆಸವಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ।

ತಾಸಂ ವಿನಯಾ ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇತಿ। ತಾಸಂ ತಣ್ಹಾನಂ ವಿನಯಾಯ ಪಟಿವಿನಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ; ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಜಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ತಾಸಂ ವಿನಯಾ ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಮೂಲಂ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾಯ, [ಇತಿ ಭಗವಾ]
> ಮನ್ತಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ಸಬ್ಬಮುಪರುನ್ಧೇ।
> ಯಾ ಕಾಚಿ ತಣ್ಹಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ, ತಾಸಂ ವಿನಯಾ ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇ"ತಿ॥

೧೫೨ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಮಭಿಜಞ್ಞಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಥ ವಾಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ।
ನ ತೇನ ಥಾಮಂ ಕುಬ್ಬೇಥ, ನ ಹಿ ಸಾ ನಿಬ್ಬುತಿ ಸತಂ ವುತ್ತಾ॥

ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಮಭಿಜಞ್ಞಾ ಅಜ್ಝತ್ತನ್ತಿ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಕುಸಲೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ಅಬ್ಯಾಕತೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ। ಕತಮೇ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಾ? ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ [ಅಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰)], ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಸಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನನ್ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ವಿನಯಧರೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಆರಞ್ಞಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ತೇಚೀವರಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಅಸ್ಸಂ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಾ । ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನೋ ಗುಣಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಆಜಾನೇಯ್ಯ ವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾತಿ - ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಮಭಿಜಞ್ಞಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ। **ಅಥ ವಾಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾತಿ**। ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಾ ತೇ ಗುಣಾ ಅಸ್ಸೂತಿ [ಅಸ್ಸೂತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ (ಬಹೂಸು)] - ಅಥ ವಾಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ।

ನ ತೇನ ಥಾಮಂ ಕುಬ್ಬೇಥಾತಿ। ಅತ್ತನೋ ವಾ ಗುಣೇನ ಪರೇಸಂ ವಾ ಗುಣೇನ ಥಾಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಥಮ್ಭಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಮಾನಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಉನ್ನತಿಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಉನ್ನಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ತೇನ ಮಾನಂ ಜನೇಯ್ಯ, ನ ತೇನ ಥದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಪತ್ಥದ್ಧೋ ಪಗ್ಗಹಿತಸಿರೋತಿ - ನ ತೇನ ಥಾಮಂ ಕುಬ್ಬೇಥ।

ನ ಹಿ ಸಾ ನಿಬ್ಬುತಿ ಸತಂ ವುತ್ತಾತಿ। ಸತಾನಂ ಸನ್ತಾನಂ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾ ನಿಬ್ಬುತೀತಿ ನ ವುತ್ತಾ ನ ಪವುತ್ತಾ ನ ಆಚಿಕ್ಖಿತಾ ನ ದೇಸಿತಾ ನ ಪಞ್ಞಪಿತಾ ನ ಪಟ್ಠಪಿತಾ ನ ವಿವಟಾ ನ ವಿಭತ್ತಾ ನ ಉತ್ತಾನೀಕತಾ ನಪ್ಪಕಾಸಿತಾತಿ - ನ ಹಿ ಸಾ ನಿಬ್ಬುತಿ ಸತಂ ವುತ್ತಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಮಭಿಜಞ್ಞಾ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಥ ವಾಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ।
ನ ತೇನ ಥಾಮಂ ಕುಬ್ಬೇಥ, ನ ಹಿ ಸಾ ನಿಬ್ಬುತಿ ಸತಂ ವುತ್ತಾ"ತಿ॥

೧೫೩ಸೇಯ್ಯೋ ನ ತೇನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ನೀಚೇಯ್ಯೋ ಅಥ ವಾಪಿ ಸರಿಕ್ಖೋ।
ಫುಟ್ಠೋ ಅನೇಕರೂಪೇಹಿ, ನಾತುಮಾನಂ ವಿಕಪ್ಪಯಂ ತಿಟ್ಠೇ॥

ಸೇಯ್ಯೋ ನ ತೇನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ। "ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಅತಿಮಾನಂ ನ ಜನೇಯ್ಯ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾತಿ - ಸೇಯ್ಯೋ ನ ತೇನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ।

ನೀಚೇಯ್ಯೋ ಅಥ ವಾಪಿ ಸರಿಕ್ಖೋತಿ। "ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಓಮಾನಂ ನ ಜನೇಯ್ಯ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। "ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಾನಂ ನ ಜನೇಯ್ಯ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ

ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾತಿ - ನೀಚೇಯ್ಯೋ ಅಥ ವಾಪಿ ಸರಿಕ್ಖೋ।

ಫುಟ್ಠೋ ಅನೇಕರೂಪೇಹೀತಿ। ಅನೇಕವಿಧೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ - ಫುಟ್ಠೋ ಅನೇಕರೂಪೇಹಿ।

ನಾತುಮಾನಂ ವಿಕಪ್ಪಯಂ ತಿಟ್ಠೇತಿ। **ಆತುಮಾ** ವುಚ್ಚತಿ ಅತ್ತಾ। ಅತ್ತಾನಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ವಿಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ವಿಕಪ್ಪಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ - ನಾತುಮಾನಂ ವಿಕಪ್ಪಯಂ ತಿಟ್ಠೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸೇಯ್ಯೋ ನ ತೇನ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ನೀಚೇಯ್ಯೋ ಅಥ ವಾಪಿ ಸರಿಕ್ಖೋ।
ಫುಟ್ಠೋ ಅನೇಕರೂಪೇಹಿ, ನಾತುಮಾನಂ ವಿಕಪ್ಪಯಂ ತಿಟ್ಠೇ"ತಿ॥

೧೫೪ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವುಪಸಮೇ , ನ ಅಞ್ಞತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಿಮೇಸೇಯ್ಯ।
ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ, ನತ್ಥಿ ಅತ್ತಾ [ಅತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಕುತೋ ನಿರತ್ತಾ** [ನಿರತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] **ವಾ॥**

ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವುಪಸಮೇತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗಂ ಸಮೇಯ್ಯ, ದೋಸಂ ಸಮೇಯ್ಯ, ಮೋಹಂ ಸಮೇಯ್ಯ, ಕೋಧಂ...ಪೇ॰... ಉಪನಾಹಂ... ಮಕ್ಖಂ... ಪಳಾಸಂ... ಇಸ್ಸಂ... ಮಚ್ಛರಿಯಂ... ಮಾಯಂ... ಸಾಠೇಯ್ಯಂ... ಥಮ್ಭಂ... ಸಾರಮ್ಭಂ ... ಮಾನಂ... ಅತಿಮಾನಂ... ಮದಂ... ಪಮಾದಂ... ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸೇ... ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತೇ... ಸಬ್ಬೇ ದರಥೇ... ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹೇ... ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪೇ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮೇಯ್ಯ ಉಪಸಮೇಯ್ಯ ವೂಪಸಮೇಯ್ಯ ನಿಬ್ಬಾಪೇಯ್ಯ ಪಟಿಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯಾತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವುಪಸಮೇ।

ನ ಅಞ್ಞತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಿಮೇಸೇಯ್ಯಾತಿ। ಅಞ್ಞತೋ ಅಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇನ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾಯ, ಅನಿಯ್ಯಾನಪಥೇನ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇದ್ಧಿಪಾದೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಬಲೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅರಿಯಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಾ ಮಗ್ಗಾ ಸನ್ತಿಂ ಉಪಸನ್ತಿಂ ವೂಪಸನ್ತಿಂ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ನ ಏಸೇಯ್ಯ ನ ಗವೇಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಾತಿ - ನ ಅಞ್ಞತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಿಮೇಸೇಯ್ಯ।

ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಸನ್ತಸ್ಸಾತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗಂ ಸನ್ತಸ್ಸ, ದೋಸಂ ಸನ್ತಸ್ಸ, ಮೋಹಂ ಸನ್ತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಸನ್ತಸ್ಸ ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ ವೂಪಸನ್ತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬುತಸ್ಸ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ।

ನತ್ಥಿ ಅತ್ತಾ ಕುತೋ ನಿರತ್ತಾ ವಾತಿ। **ನತ್ಥೀ**ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಅತ್ತಾ**ತಿ ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿ; **ನಿರತ್ತಾ**ತಿ ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿ। **ಅತ್ತಾ**ತಿ ಗಹಿತಂ ನತ್ಥಿ; **ನಿರತ್ತಾ**ತಿ ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ। ಯಸ್ಸತ್ಥಿ ಗಹಿತಂ, ತಸ್ಸತ್ಥಿ ಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಗಹಿತಂ ಗಾಹಂ ಮುಞ್ಚನಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅರಹಾ ವುದ್ಧಿಪಾರಿಹಾನಿವೀತಿವತ್ತೋ। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ...ಪೇ॰... ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋತಿ - ನತ್ಥಿ ಅತ್ತಾ ಕುತೋ ನಿರತ್ತಾ ವಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವುಪಸಮೇ, ನ ಅಞ್ಞತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಿಮೇಸೇಯ್ಯ।

අජ්ඣත්තං උපසන්තස්ස, නත්ථි අත්තා කුතෝ නිරත්තා වා”ති॥

໑໙໘මජ්ඣේ යථා සමුද්දස්ස, ඌමි නෝ ජායතී ඨිතෝ හෝති।

ඒවං ඨිතෝ අනේජස්ස, උස්සදං භික්ඛු න කරේය්‍ය [කරේ (සී॰)] **කුහිඤ්චි॥**

මජ්ඣේ යථා සමුද්දස්ස, ඌමි නෝ ජායතී ඨිතෝ හෝතීති। සමුද්දෝ චතුරාසීතියෝජනසහස්සානි උබ්බේධේන ගම්භීරෝ। හේට්ඨා චත්තාරීසයෝජනසහස්සානි උදකං මච්ඡකච්ඡපේහි කම්පති। උපරි චත්තාරීසයෝජනසහස්සානි උදකං වාතේහි කම්පති। මජ්ඣේ චත්තාරීසයෝජනසහස්සානි උදකං න කම්පති න විකම්පති න චලති න වේධති නප්පවේධති න සම්පවේධති। අනේරිතෝ අඝට්ටිතෝ අචලිතෝ අලුළිතෝ අභන්තෝ වූපසන්තෝ තත්‍ර ඌමි නෝ ජායති, ඨිතෝ හෝති සමුද්දෝති। ඒවම්පි මජ්ඣේ යථා සමුද්දස්ස ඌමි නෝ ජායතී ඨිතෝ හෝති।

අථ වා සත්තන්නං පබ්බතානං අන්තරිකාසු සත්තසීදන්තරා මහාසමුද්දා। [සීදන්තරසමුද්දෝ (ස්‍යා॰)] තත්‍ර උදකං න කම්පති න විකම්පති න චලති න වේධති නප්පවේධති න සම්පවේධති। අනේරිතෝ අඝට්ටිතෝ අචලිතෝ අලුළිතෝ අභන්තෝ වූපසන්තෝ තත්‍ර ඌමි නෝ ජායති, ඨිතෝ හෝති සමුද්දෝති। ඒවම්පි මජ්ඣේ යථා සමුද්දස්ස ඌමි නෝ ජායතී ඨිතෝ හෝති।

ඒවං ඨිතෝ අනේජස්සාති। **ඒවන්ති** ඕපම්මසම්පටිපාදනං। **ඨිතෝති** ලාභේපි න කම්පති, අලාභේපි න කම්පති, යසේපි න කම්පති, අයසේපි න කම්පති, පසංසායපි න කම්පති, නින්දායපි න කම්පති, සුඛේපි න කම්පති, දුක්ඛේපි න කම්පති න විකම්පති න චලති න වේධති නප්පවේධති න සම්පවේධතීති - ඒවං ඨිතෝ। **අනේජස්සාති** ඒජා වුච්චති තණ්හා। යෝ රාගෝ සාරාගෝ...පේ॰... අභිජ්ඣා ලෝභෝ අකුසලමූලං। යස්සේසා ඒජා තණ්හා පහීනා උච්ඡින්නා සමුච්ඡින්නා වූපසන්තා පටිපස්සද්ධා අභබ්බුප්පත්තිකා ඤාණග්ගිනා දඩ්ඪා, සෝ වුච්චති අනේජෝ। ඒජාය පහීනත්තා අනේජෝ ; සෝ ලාභේපි න ඉඤ්ජති, අලාභේපි න ඉඤ්ජති, යසේපි න ඉඤ්ජති, අයසේපි න ඉඤ්ජති, පසංසායපි න ඉඤ්ජති, නින්දායපි න ඉඤ්ජති, සුඛේපි න ඉඤ්ජති, දුක්ඛේපි න ඉඤ්ජති, න චලති න වේධති නප්පවේධති න සම්පවේධතීති - ඒවං ඨිතෝ අනේජස්ස।

උස්සදං භික්ඛු න කරේය්‍ය කුහිඤ්චීති। **උස්සදාති** සත්තුස්සදා - රාගුස්සදං [රාගුස්සදෝ (ස්‍යා॰)], දෝසුස්සදං, මෝහුස්සදං, මානුස්සදං, දිට්ඨුස්සදං, කිලේසුස්සදං, කම්මුස්සදං න කරේය්‍ය න ජනේය්‍ය න සඤ්ජනේය්‍ය න නිබ්බත්තේය්‍ය නාභිනිබ්බත්තේය්‍ය। **කුහිඤ්චීති** කුහිඤ්චි කිස්මිඤ්චි කත්ථචි අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා අජ්ඣත්තබහිද්ධා වාති - උස්සදං භික්ඛු න කරේය්‍ය කුහිඤ්චි।

තේනාහ භගවා -

“මජ්ඣේ යථා සමුද්දස්ස, ඌමි නෝ ජායතී ඨිතෝ හෝති।

ඒවං ඨිතෝ අනේජස්ස, උස්සදං භික්ඛු න කරේය්‍ය කුහිඤ්චී”ති॥

໑໙໐අකිත්තයී විවටචක්ඛු, සක්ඛිධම්මං පරිස්සයවිනයං।

පටිපදං වදේහි භද්දන්තේ, පාතිමොක්ඛං අථ වාපි සමාධිං॥

ಅಕಿತ್ತಯೀ ವಿವಟಚಕ್ಖೂತಿ। **ಅಕಿತ್ತಯೀ**ತಿ ಕಿತ್ತಿತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಂ ದೇಸಿತಂ ಪಞ್ಞಪಿತಂ ಪಟ್ಠಪಿತಂ ವಿವಟಂ ವಿಭತ್ತಂ ಉತ್ತಾನೀಕತಂ ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ - ಅಕಿತ್ತಯಿ [ಅಕಿತ್ತಯೀತಿ ಅಕಿತ್ತಯಿ ಪರಿಕಿತ್ತಯಿ ಆಚಿಕ್ಖಿ ದೇಸೇಸಿ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ ವಿವರಿ ವಿಭಜಿ ಉತ್ತಾನಿಮಕಾಸಿ ಪಕಾಸೇಸೀತಿ ಅಕಿತ್ತಯಿ (ಸ್ಯಾ॰)]। **ವಿವಟಚಕ್ಖೂ**ತಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು - ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು, ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು, ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು? ಮಂಸಚಕ್ಖುಮ್ಹಿಪಿ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಚ ವಣ್ಣಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ - ನೀಲೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಪೀತಕೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಲೋಹಿತಕೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಓದಾತೋ ಚ ವಣ್ಣೋ। ಅಕ್ಖಿಲೋಮಾನಿ ಚ ಭಗವತೋ ಯತ್ಥ ಚ ಅಕ್ಖಿಲೋಮಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಾನಿ ತಂ ನೀಲಂ ಹೋತಿ ಸುನೀಲಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಉಮಾಪುಪ್ಫಸಮಾನಂ [ಉಮ್ಮಾಪುಪ್ಫಸಮಾನಂ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಉಮ್ಮಾರಪುಪ್ಫಸಮಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰)]। ತಸ್ಸ ಪರತೋ ಪೀತಕಂ ಹೋತಿ ಸುಪೀತಕಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಸಮಾನಂ। ಉಭಯತೋ ಚ ಅಕ್ಖಿಕೂಟಾನಿ ಭಗವತೋ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಸುಲೋಹಿತಕಾನಿ ಪಾಸಾದಿಕಾನಿ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಾನಿ ಇನ್ದಗೋಪಕಸಮಾನಾನಿ। ಮಜ್ಝೇ ಕಣ್ಹಂ ಹೋತಿ ಸುಕಣ್ಹಂ ಅಲೂಖಂ ಸಿನಿದ್ಧಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಅದ್ದಾರಿಟ್ಠಕಸಮಾನಂ [ಅಳಾರಿಟ್ಠಕಸಮಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰)]। ತಸ್ಸ ಪರತೋ ಓದಾತಂ ಹೋತಿ ಸುಓದಾತಂ ಸೇತಂ ಪಣ್ಡರಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಓಸಧಿತಾರಕಸಮಾನಂ। ತೇನ ಭಗವಾ ಪಾಕತಿಕೇನ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತಭಾವಪರಿಯಾಪನ್ನೇನ ಪುರಿಮಸುಚರಿತಕಮ್ಮಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ಪಸ್ಸತಿ ದಿವಾ ಚೇವ ರತ್ತಿಞ್ಚ। ಯದಾ ಹಿಪಿ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಹೋತಿ। ಸೂರಿಯೋ ವಾ ಅತ್ಥಙ್ಗತೋ ಹೋತಿ। ಕಾಳಪಕ್ಖೋ ಚ ಉಪೋಸಥೋ ಹೋತಿ। ತಿಬ್ಬೋ ಚ ವನಸಣ್ಡೋ ಹೋತಿ। ಮಹಾ ಚ ಕಾಳಮೇಘೋ [ಅಕಾಲಮೇಘೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಬ್ಭುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪೇಪಿ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೇ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ಪಸ್ಸತಿ। ನತ್ಥಿ ಸೋ ಕುಟ್ಟೋ [ಕುಡ್ಡೋ (ಸೀ॰)] ವಾ ಕವಾಟಂ ವಾ ಪಾಕಾರೋ ವಾ ಪಬ್ಬತೋ ವಾ ಗಚ್ಛೋ ವಾ ಲತಾ ವಾ ಆವರಣಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಏಕಞ್ಚೇ ತಿಲಫಲಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತಿಲವಾಹೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಞ್ಞೇವ ತಿಲಫಲಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಭಗವತೋ ಪಾಕತಿಕಂ ಮಂಸಚಕ್ಖು। ಏವಂ ಭಗವಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು? ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ। ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ - "ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ , ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ"ತಿ । ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ; ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಚ ಭಗವಾ ಏಕಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ದ್ವೇಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಚಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ದಸಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ವೀಸಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಸತಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಚೂಳನಿಕಂ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ದ್ವಿಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಮಜ್ಝಿಮಿಕಂ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಿಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಮಹಾಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ [ತಿಸಹಸ್ಸಿಂ ಮಹಾಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಲೋಕಧಾತುಂ

ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಯಾವತಕಂ ವಾ ಪನ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ತಾವತಕಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಭಗವತೋ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು। ಏವಂ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು? ಭಗವಾ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಪುಥುಪಞ್ಞೋ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಪಞ್ಞಾಪಭೇದಕುಸಲೋ ಪಭಿನ್ನಞಾಣೋ ಅಧಿಗತಪಟಿಸಮ್ಭಿದೋ ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ದಸಬಲಧಾರೀ ಪುರಿಸಾಸಭೋ ಪುರಿಸಸೀಹೋ ಪುರಿಸನಾಗೋ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞೋ ಪುರಿಸಧೋರಯ್ಹೋ ಅನನ್ತಞಾಣೋ ಅನನ್ತತೇಜೋ ಅನನ್ತಯಸೋ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಧನವಾ ನೇತಾ ವಿನೇತಾ ಅನುನೇತಾ ಪಞ್ಞಾಪೇತಾ ಅನಿಜ್ಝಾಪೇತಾ ಪೇಕ್ಖೇತಾ ಪಸಾದೇತಾ। ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ, ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ ಮಗ್ಗವಿದೂ ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ ಪನ ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ।

ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಞ್ಞಾತಂ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಅತೀತಂ ಅನಾಗತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ [ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ (ಸ್ಯಾ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೬೯] ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಮುಖೇ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನೇಯ್ಯಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ [ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಅತ್ತತ್ಥೋ ವಾ ಪರತ್ಥೋ ವಾ ಉಭಯತ್ಥೋ ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಗೂಳ್ಹೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ನೇಯ್ಯೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ನೀತೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಅನವಜ್ಜೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ವೋದಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಪರಮತ್ಥೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ [ಪರಮತ್ಥೋ ವಾ, ಸಬ್ಬನ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ।

ಸಬ್ಬಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ... ಸಬ್ಬಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ... ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ, ಅನಾಗತೇ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ। ಯಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ ತಾವತಕಂ ಞಾಣಂ, ಯಾವತಕಂ ಞಾಣಂ ತಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ; ನೇಯ್ಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞಾಣಂ ಞಾಣಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ನೇಯ್ಯಂ, ನೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಞಾಣಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ, ಞಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನೇಯ್ಯಪಥೋ ನತ್ಥಿ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ। ಯಥಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಾನಂ ಸಮ್ಮಾಫುಸಿತಾನಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಂ ಉಪರಿಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ, ಉಪರಿಮಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ; ಏವಮೇವ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ನೇಯ್ಯಞ್ಚ ಞಾಣಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ। ಯಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ ತಾವತಕಂ ಞಾಣಂ, ಯಾವತಕಂ ಞಾಣಂ ತಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ; ನೇಯ್ಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞಾಣಂ ಞಾಣಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ನೇಯ್ಯಂ। ನೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಞಾಣಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ, ಞಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನೇಯ್ಯಪಥೋ ನತ್ಥಿ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ।

ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಆವಜ್ಜನಪಟಿಬದ್ಧಾ ಆಕಙ್ಖಪಟಿಬದ್ಧಾ ಮನಸಿಕಾರಪಟಿಬದ್ಧಾ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಪಟಿಬದ್ಧಾ। ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತಿ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಭಗವಾ ಆಸಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನುಸಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಚರಿತಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಧಿಮುತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಭಬ್ಬಾಭಬ್ಬೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ [ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ (ಕ॰) ಪಸೂರಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಅವಸಾನೇಪಿ]।

ಯಥಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಾ ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಮಿತಿಮಿಙ್ಗಲಂ ಉಪಾದಾಯ ಅನ್ತೋಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ [ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ (ಕ॰) ಪಸೂರಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಅವಸಾನೇಪಿ]। ಯಥಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಪಕ್ಖೀ ಅನ್ತಮಸೋ ಗರುಳಂ ವೇನತೇಯ್ಯಂ ಉಪಾದಾಯ ಆಕಾಸಸ್ಸ ಪದೇಸೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಯೇಪಿ ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತಸಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ತೇಪಿ ಬುದ್ಧಞಾಣಸ್ಸ ಪದೇಸೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಬುದ್ಧಞಾಣಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಞ್ಞಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾ ನಿಪುಣಾ ಕತಪರಪ್ಪವಾದಾ ವಾಲವೇಧಿರೂಪಾ ವೋಭಿನ್ದನ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಗತೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ, ತೇ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಗೂಳ್ಹಾನಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಚ। ಕಥಿತಾ ವಿಸಜ್ಜಿತಾ ಚ ತೇ ಪಞ್ಹಾ ಭಗವತಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಾರಣಾ। ಉಪಕ್ಖಿತ್ತಕಾ ಚ ತೇ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಅತಿರೋಚತಿ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು? ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾ ಅನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಸಮೋದಕಂ ಠಿತಾನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಅನುಪಲಿತ್ತಾನಿ ಉದಕೇನ; ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ। ಜಾನಾತಿ ಭಗವಾ - "ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ರಾಗಚರಿತೋ, ಅಯಂ ದೋಸಚರಿತೋ, ಅಯಂ ಮೋಹಚರಿತೋ, ಅಯಂ ವಿತಕ್ಕಚರಿತೋ, ಅಯಂ ಸದ್ಧಾಚರಿತೋ, ಅಯಂ ಞಾಣಚರಿತೋ"ತಿ। ರಾಗಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇತಿ; ದೋಸಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ; ಮೋಹಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸೇ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸಾಕಚ್ಛಾಯ ಗರುಸಂವಾಸೇ ನಿವೇಸೇತಿ; ವಿತಕ್ಕಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ; ಸದ್ಧಾಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಸಾದನೀಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ಬುದ್ಧಸುಬೋಧಿಂ [ಬುದ್ಧಸುಬುದ್ಧತಂ (ಕ॰)] ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ ಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಸೀಲಾನಿ ಚ; ಅತ್ತನೋ ಞಾಣಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾನಿಮಿತ್ತಂ ಅನಿಚ್ಚಾಕಾರಂ ದುಕ್ಖಾಕಾರಂ ಅನತ್ತಾಕಾರಂ।

"ಸೇಲೇ ಯಥಾ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿಟ್ಠಿತೋ, ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇ ಜನತಂ ಸಮನ್ತತೋ।
ತಥೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಮಯಂ ಸುಮೇಧ, ಪಾಸಾದಮಾರುಯ್ಹ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು।
ಸೋಕಾವತಿಣ್ಣಂ ಜನತಮಪೇತಸೋಕೋ, ಅವೇಕ್ಖಸ್ಸು ಜಾತಿಜರಾಭಿಭೂತ"ನ್ತಿ॥

ಏವಂ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು? **ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು** ವುಚ್ಚತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಂ। ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣೇನ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ।

"ನ ತಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಮಿಧತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ, ಅಥೋ ಅವಿಞ್ಞಾತಮಜಾನಿತಬ್ಬಂ।

ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ ಯದತ್ಥಿ ನೇಯ್ಯಂ, ತಥಾಗತೋ ತೇನ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖೂ"ತಿ॥

ಏವಂ ಭಗವಾ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾಪಿ ವಿವಟಚಕ್ಖೂತಿ - ಅಕಿತ್ತಯಿ ವಿವಟಚಕ್ಖು।

ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಂ ಪರಿಸ್ಸಯವಿನಯನ್ತಿ। ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮನ್ತಿ ನ ಇತಿಹಿತಿಹಂ, ನ ಇತಿಕಿರಾಯ, ನ ಪರಮ್ಪರಾಯ, ನ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯ, ನ ತಕ್ಕಹೇತು, ನ ನಯಹೇತು, ನ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ, ನ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಸಾಮಂ ಸಯಮಭಿಞ್ಞಾತಂ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಧಮ್ಮನ್ತಿ - ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಂ। **ಪರಿಸ್ಸಯವಿನಯನ್ತಿ। ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ - ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ। ಕತಮೇ ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ? ಸೀಹಾ ಬ್ಯಗ್ಘಾ ದೀಪೀ ಅಚ್ಛಾ ತರಚ್ಛಾ ಕೋಕಾ ಮಹಿಂಸಾ [ಗೋಮಹಿಸಾ (ಸ್ಯಾ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೫] ಹತ್ಥೀ ಅಹಿ ವಿಚ್ಛಿಕಾ ಸತಪದೀ, ಚೋರಾ ವಾ ಅಸ್ಸು ಮಾನವಾ ವಾ ಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ ಅಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ, ಚಕ್ಖುರೋಗೋ ಸೋತರೋಗೋ ಘಾನರೋಗೋ ಜಿವ್ಹಾರೋಗೋ ಕಾಯರೋಗೋ ಸೀಸರೋಗೋ ಕಣ್ಣರೋಗೋ ಮುಖರೋಗೋ ದನ್ತರೋಗೋ ಕಾಸೋ ಸಾಸೋ ಪಿನಾಸೋ ಡಾಹೋ [ಡಹೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೫] ಜರೋ ಕುಚ್ಛಿರೋಗೋ ಮುಚ್ಛಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾ ಸೂಲಾ ವಿಸೂಚಿಕಾ ಕುಟ್ಠಂ ಗಣ್ಡೋ ಕಿಲಾಸೋ ಸೋಸೋ ಅಪಮಾರೋ ದದ್ದು ಕಣ್ಡು ಕಚ್ಛು ರಖಸಾ ವಿತಚ್ಛಿಕಾ ಲೋಹಿತಪಿತ್ತಂ [ಲೋಹಿತಂ ಪಿತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಮಧುಮೇಹೋ ಅಂಸಾ ಪಿಳಕಾ ಭಗನ್ದಲಾ, ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾ ಆಬಾಧಾ ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾ ಆಬಾಧಾ ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾ ಆಬಾಧಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಆಬಾಧಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾ ಆಬಾಧಾ, ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ಉಚ್ಚಾರೋ ಪಸ್ಸಾವೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾ ಇತಿ ವಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕತಮೇ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಮೋಹೋ ಕೋಧೋ ಉಪನಾಹೋ ಮಕ್ಖೋ ಪಳಾಸೋ ಇಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಮಾಯಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಥಮ್ಭೋ ಸಾರಮ್ಭೋ ಮಾನೋ ಅತಿಮಾನೋ ಮದೋ ಪಮಾದೋ, ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ, ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ, ತತ್ರಾಸಯಾತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ। ಕಥಂ ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಹನ್ತಿ ಪರಿಸಹನ್ತಿ ಅಭಿಭವನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ ಮದ್ದನ್ತಿ। ಏವಂ ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕಥಂ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾಯ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಾಯ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಾಯ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಾಯ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಾಯ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾಯ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾಯ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಯ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕಥಂ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾ। ಯಥಾ ಬಿಲೇ ಬಿಲಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ದಕೇ ದಕಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ವನೇ ವನಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ರುಕ್ಖೇ ರುಕ್ಖಾಸಯಾ

ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ತತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಞ್ಞೋಜನಿಯಾ, ತ್ಯಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಅನ್ವಾಸ್ಸವನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ [ಸಮುದಾಚಾರೇನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಞ್ಞೋಜನಿಯಾ, ತ್ಯಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಅನ್ವಾಸ್ಸವನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲಾ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತಾ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತಾ ಅನ್ತರಾವಧಕಾ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಲೋಭೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲೋ [ಅನ್ತರಾಮಲಂ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೮೮] ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತೋ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತೋ ಅನ್ತರಾವಧಕೋ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ; ದೋಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಮೋಹೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲೋ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತೋ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತೋ ಅನ್ತರಾವಧಕೋ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಅನ್ತರಾಮಲಾ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತಾ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತಾ ಅನ್ತರಾವಧಕಾ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ"ತಿ।

"ಅನತ್ಥಜನನೋ ಲೋಭೋ, ಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

"ಲುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಲುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧನ್ತಮಂ [ಅನ್ಧತಮಂ (ಸ್ಯಾ॰) ಇತಿವು॰ ೮೮] ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಲೋಭೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥

"ಅನತ್ಥಜನನೋ ದೋಸೋ, ದೋಸೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

"ಕುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಕುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧನ್ತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ದೋಸೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥

"ಅನತ್ಥಜನನೋ ಮೋಹೋ, ಮೋಹೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

"ಮೂಳ್ಹೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಮೂಳ್ಹೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧನ್ತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಮೋಹೋ ಸಹತೇ ನರ"ನ್ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ತಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಲೋಭೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ; ದೋಸೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ...ಪೇ॰... ಮೋಹೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಯೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ।

"ಲೋಭೋ ದೋಸೋ ಚ ಮೋಹೋ ಚ, ಪುರಿಸಂ ಪಾಪಚೇತಸಂ।
ಹಿಂಸನ್ತಿ ಅತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ, ತಚಸಾರಂವ ಸಮ್ಫಲ"ನ್ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ರಾಗೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ ಇತೋ ನಿದಾನಾ, ಅರತೀ ರತೀ ಲೋಮಹಂಸೋ ಇತೋಜಾ।
ಇತೋ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಮನೋವಿತಕ್ಕಾ, ಕುಮಾರಕಾ ಧಙ್ಕಮಿವೋಸ್ಸಜನ್ತೀ"ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಪರಿಸ್ಸಯವಿನಯನ್ತಿ ಪರಿಸ್ಸಯವಿನಯಂ ಪರಿಸ್ಸಯಪ್ಪಹಾನಂ ಪರಿಸ್ಸಯವೂಪಸಮಂ ಪರಿಸ್ಸಯಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಂ ಪರಿಸ್ಸಯಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ - ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಂ ಪರಿಸ್ಸಯವಿನಯಂ।

ಪಟಿಪದಂ ವದೇಹಿ ಭದ್ದನ್ತೇತಿ। ಪಟಿಪದಂ ವದೇಹಿ - ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಂ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಂ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಂ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಂ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಂ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಂ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ವದೇಹಿ ಆಚಿಕ್ಖ ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇಹಿ ಪಟ್ಠಪೇಹಿ ವಿವರ ವಿಭಜ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಹಿ ಪಕಾಸೇಹೀತಿ - ಪಟಿಪದಂ ವದೇಹಿ। **ಭದ್ದನ್ತೇ**ತಿ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ ಬುದ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಆಲಪತಿ। ಅಥ ವಾ ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಆಚಿಕ್ಖಸಿ ದೇಸೇಸಿ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ ವಿವರಿ ವಿಭಜಿ ಉತ್ತಾನೀಅಕಾಸಿ ಪಕಾಸೇಸಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಸುನ್ದರಂ ಭದ್ದಕಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಅನವಜ್ಜಂ ಸೇವಿತಬ್ಬನ್ತಿ - ಪಟಿಪದಂ ವದೇಹಿ ಭದ್ದನ್ತೇ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಅಥ ವಾಪಿ ಸಮಾಧಿನ್ತಿ। **ಪಾತಿಮೋಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಸೀಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆದಿ ಚರಣಂ ಸಂಯಮೋ ಸಂವರೋ ಮುಖಂ ಪಮುಖಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। **ಅಥ ವಾಪಿ ಸಮಾಧಿ**ನ್ತಿ ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಠಿತಿ ಸಣ್ಠಿತಿ ಅವಟ್ಠಿತಿ ಅವಿಸಾಹಾರೋ ಅವಿಕ್ಖೇಪೋ ಅವಿಸಾಹತಮಾನಸತಾ ಸಮಥೋ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀತಿ - ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಅಥ ವಾಪಿ ಸಮಾಧಿಂ।

ತೇನಾಹ ಸೋ ನಿಮ್ಮಿತೋ -

"ಅಕಿತ್ತಯೀ ವಿವಟಚಕ್ಖು, ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಂ ಪರಿಸ್ಸಯವಿನಯಂ।

ಪಟಿಪದಂ ವದೇಹಿ ಭದ್ದನ್ತೇ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಅಥ ವಾಪಿ ಸಮಾಧಿ"ನ್ತಿ॥

೧೫೭ಚಕ್ಖೂಹಿ ನೇವ ಲೋಲಸ್ಸ, ಗಾಮಕಥಾಯ ಆವರಯೇ ಸೋತಂ।

ರಸೇ ಚ ನಾನುಗಿಜ್ಝೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಮಮಾಯೇಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ॥

ಚಕ್ಖೂಹಿ ನೇವ ಲೋಲಸ್ಸಾತಿ। ಕಥಂ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಚಕ್ಖುಲೋಲಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - "ಅದಿಟ್ಠಂ ದಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ , ದಿಟ್ಠಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆರಾಮೇನ ಆರಾಮಂ ಉಯ್ಯಾನೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಾಮೇನ ಗಾಮಂ ನಿಗಮೇನ ನಿಗಮಂ ನಗರೇನ ನಗರಂ ರಟ್ಠೇನ ರಟ್ಠಂ ಜನಪದೇನ ಜನಪದಂ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವಟ್ಠಿತಚಾರಿಕಂ [ಅನವತ್ಥಿತಚಾರಿಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಅನುಯುತ್ತೋ ಚ ಹೋತಿ ರೂಪಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಸಂವುತೋ ಗಚ್ಛತಿ ಹತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅಸ್ಸಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ರಥಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಇತ್ಥಿಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಪುರಿಸೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಕುಮಾರಕೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಕುಮಾರಿಕಾಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ , ಘರಮುಖಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅಧೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ದಿಸಾವಿದಿಸಂ ವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ನ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಯಥಾ ವಾ ಪನೇಕೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ ಏವರೂಪಂ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ನಚ್ಚಂ ಗೀತಂ ವಾದಿತಂ ಪೇಕ್ಖಂ ಅಕ್ಖಾನಂ ಪಾಣಿಸ್ಸರಂ ವೇತಾಳಂ ಕುಮ್ಭಥೂಣಂ [ಕುಮ್ಭಥೂನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸೋಭನಕಂ [ಸೋಭನಗರಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಚಣ್ಡಾಲಂ ವಂಸಂ ಧೋವನಂ ಹತ್ಥಿಯುದ್ಧಂ ಅಸ್ಸಯುದ್ಧಂ ಮಹಿಂಸಯುದ್ಧಂ [ಮಹಿಸಯುದ್ಧಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಉಸಭಯುದ್ಧಂ ಅಜಯುದ್ಧಂ ಮೇಣ್ಡಯುದ್ಧಂ ಕುಕ್ಕುಟಯುದ್ಧಂ ವಟ್ಟಕಯುದ್ಧಂ ದಣ್ಡಯುದ್ಧಂ ಮುಟ್ಠಿಯುದ್ಧಂ ನಿಬ್ಬುದ್ಧಂ ಉಯ್ಯೋಧಿಕಂ ಬಲಗ್ಗಂ ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ಅನೀಕದಸ್ಸನಂ ಇತಿ ವಾ । ಏವಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಕಥಂ ನ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಂವುತೋ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಹತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಅಸ್ಸಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ರಥಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಇತ್ಥಿಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಪುರಿಸೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಕುಮಾರಕೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಕುಮಾರಿಕಾಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಘರಮುಖಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಅಧೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ದಿಸಾವಿದಿಸಾವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಯಥಾ ವಾ ಪನೇಕೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ ಏವರೂಪಂ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ನಚ್ಚಂ ಗೀತಂ ವಾದಿತಂ ಪೇಕ್ಖಂ ಅಕ್ಖಾನಂ...ಪೇ॰... ಅನೀಕದಸ್ಸನಂ ಇತಿ

ವಾ। ಏವರೂಪಾ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಚಕ್ಖೂಹಿ ನೇವ ಲೋಲಸ್ಸಾತಿ। ಚಕ್ಖುಲೋಲಿಯಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಲೋಲಿಯಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಚಕ್ಖೂಹಿ ನೇವ ಲೋಲಸ್ಸ।

ಗಾಮಕಥಾಯ ಆವರಯೇ ಸೋತನ್ತಿ। ಗಾಮಕಥಾ ವುಚ್ಚತಿ ಬಾತ್ತಿಂಸ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರಾಜಕಥಾ ಚೋರಕಥಾ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಾ ಸೇನಾಕಥಾ ಭಯಕಥಾ ಯುದ್ಧಕಥಾ ಅನ್ನಕಥಾ ಪಾನಕಥಾ ವತ್ಥಕಥಾ ಯಾನಕಥಾ ಸಯನಕಥಾ ಮಾಲಾಕಥಾ ಗನ್ಧಕಥಾ ಞಾತಿಕಥಾ ಗಾಮಕಥಾ ನಿಗಮಕಥಾ ನಗರಕಥಾ ಜನಪದಕಥಾ ಇತ್ಥಿಕಥಾ [ಇತ್ಥಿಕಥಾ ಪುರಿಸಕಥಾ (ಬಹೂಸು)] ಸೂರಕಥಾ ವಿಸಿಖಾಕಥಾ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಾ ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಾ ನಾನತ್ತಕಥಾ ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಾ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಾ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಾ ಇತಿ ವಾ। **ಗಾಮಕಥಾಯ ಆವರಯೇ ಸೋತ**ನ್ತಿ । ಗಾಮಕಥಾಯ ಸೋತಂ ಆವರೇಯ್ಯ ನಿವಾರೇಯ್ಯ ಸಂವರೇಯ್ಯ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ಗೋಪೇಯ್ಯ ಪಿದಹೇಯ್ಯ ಪಚ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ಗಾಮಕಥಾಯ ಆವರಯೇ ಸೋತಂ।

ರಸೇ ಚ ನಾನುಗಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾತಿ। **ರಸೇ ಚಾ**ತಿ ಮೂಲರಸೋ ಖನ್ಧರಸೋ ತಚರಸೋ ಪತ್ತರಸೋ ಪುಪ್ಫರಸೋ ಫಲರಸೋ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಮಧುರಂ ತಿತ್ತಕಂ ಕಟುಕಂ ಲೋಣಿಕಂ ಖಾರಿಕಂ ಲಮ್ಬಿಕಂ ಕಸಾವೋ ಸಾದು ಅಸಾದು ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ। ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಸಗಿದ್ಧಾ; ತೇ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇನ ರಸಗ್ಗಾನಿ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಿ, ತೇ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅನಮ್ಬಿಲಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಅನಮ್ಬಿಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಮ್ಬಿಲಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸೀತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಣ್ಹಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಉಣ್ಹಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸೀತಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ತೇ ಯಂ ಯಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತೇನ ತೇನ ನ ತುಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪರಾಪರಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಮನಾಪಿಕೇಸು ರಸೇಸು ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸನ್ನಾ ಲಗ್ಗಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಪಲಿಬುದ್ಧಾ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ರಸತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ…ಪೇ॰… ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ ನೇವ ದವಾಯ…ಪೇ॰… ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾತಿ।

ಯಥಾ ವಣಂ ಆಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ಆರುಹಣತ್ಥಾಯ [ಆರುಹನತ್ಥಾಯ (ಕ॰) ಪುರಾಭೇದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಸತ್ತಮಗಾಥಾವಣ್ಣನಾಯಂ], ಯಥಾ ವಾ ಪನ ಅಕ್ಖಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ಭಾರಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ, ಯಥಾ ವಾ ಪುತ್ತಮಂಸಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯ ಯಾವದೇವ ಕನ್ತಾರಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ; ಏವಮೇವಂ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ ನೇವ ದವಾಯ…ಪೇ॰… ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾತಿ ರಸತಣ್ಹಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ರಸತಣ್ಹಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ರಸೇ ಚ ನಾನುಗಿಜ್ಝೇಯ್ಯ।

ನ ಚ ಮಮಾಯೇಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿನ್ತಿ। **ಮಮತ್ತಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ - ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ …ಪೇ॰… ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಂ ನ ಮಮಾಯೇಯ್ಯ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿವಿಸೇಯ್ಯ; ಸೋತಂ… ಘಾನಂ… ಜಿವ್ಹಂ… ಕಾಯಂ… ರೂಪೇ… ಸದ್ದೇ… ಗನ್ಧೇ… ರಸೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ… ಕುಲಂ… ಗಣಂ… ಆವಾಸಂ… ಲಾಭಂ… ಯಸಂ… ಪಸಂಸಂ… ಸುಖಂ… ಚೀವರಂ… ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ… ಸೇನಾಸನಂ… ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ… ಕಾಮಧಾತುಂ… ರೂಪಧಾತುಂ… ಅರೂಪಧಾತುಂ… ಕಾಮಭವಂ… ರೂಪಭವಂ… ಅರೂಪಭವಂ… ಸಞ್ಞಾಭವಂ… ಅಸಞ್ಞಾಭವಂ… ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವಂ … ಏಕವೋಕಾರಭವಂ… ಚತುವೋಕಾರಭವಂ… ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವಂ … ಅತೀತಂ… ಅನಾಗತಂ… ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ… ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಮಮಾಯೇಯ್ಯ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿವಿಸೇಯ್ಯ। **ಕಿಞ್ಚೀ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ। **ಲೋಕಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ…ಪೇ॰… ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ನ ಚ ಮಮಾಯೇಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಚಕ್ಖೂಹಿ ನೇವ ಲೋಲಸ್ಸ, ಗಾಮಕಥಾಯ ಆವರಯೇ ಸೋತಂ।
> ರಸೇ ಚ ನಾನುಗಿಜ್ಝೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಮಮಾಯೇಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ॥

೧೫೪.ಫಸ್ಸೇನ ಯದಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಪರಿದೇವಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚಿ।
ಭವಞ್ಚ ನಾಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಭೇರವೇಸು ಚ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ॥

ಫಸ್ಸೇನ ಯದಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸಾತಿ। **ಫಸ್ಸೋತಿ** ರೋಗಫಸ್ಸೋ। ರೋಗಫಸ್ಸೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ; ಚಕ್ಖುರೋಗೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ, ಸೋತರೋಗೇನ...ಪೇ॰... ಘಾನರೋಗೇನ... ಜಿವ್ಹಾರೋಗೇನ... ಕಾಯರೋಗೇನ... ಸೀಸರೋಗೇನ... ಕಣ್ಣರೋಗೇನ... ಮುಖರೋಗೇನ... ದನ್ತರೋಗೇನ... ಕಾಸೇನ... ಸಾಸೇನ... ಪಿನಾಸೇನ... ಡಾಹೇನ... ಜರೇನ... ಕುಚ್ಛಿರೋಗೇನ... ಮುಚ್ಛಾಯ... ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾಯ... ಸೂಲಾಯ... ವಿಸೂಚಿಕಾಯ... ಕುಟ್ಠೇನ... ಗಣ್ಡೇನ... ಕಿಲಾಸೇನ... ಸೋಸೇನ... ಅಪಮಾರೇನ... ದದ್ದುಯಾ... ಕಣ್ಡುಯಾ ... ಕಚ್ಛುಯಾ... ರಖಸಾಯ... ವಿತಚ್ಛಿಕಾಯ... ಲೋಹಿತೇನ... ಪಿತ್ತೇನ... ಮಧುಮೇಹೇನ... ಅಂಸಾಯ... ಪಿಳಕಾಯ... ಭಗನ್ದಲೇನ... ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸನ್ನಿಪಾತಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಉತುಪರಿಣಾಮಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಓಪಕ್ಕಮಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೀತೇನ... ಉಣ್ಹೇನ... ಜಿಘಚ್ಛಾಯ... ಪಿಪಾಸಾಯ... ಉಚ್ಚಾರೇನ... ಪಸ್ಸಾವೇನ... ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ಫಸ್ಸೇನ ಯದಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ।

ಪರಿದೇವಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ। ಆದೇವಂ ಪರಿದೇವಂ ಆದೇವನಂ ಪರಿದೇವನಂ ಆದೇವಿತತ್ತಂ ಪರಿದೇವಿತತ್ತಂ ವಾಚಾ ಪಲಾಪಂ ವಿಪ್ಪಲಾಪಂ ಲಾಲಪ್ಪಂ ಲಾಲಪ್ಪಾಯನಂ ಲಾಲಪ್ಪಾಯಿತತ್ತಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಜನೇಯ್ಯ ನ ಸಞ್ಜನೇಯ್ಯ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ। **ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾತಿ - ಪರಿದೇವಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚಿ।

ಭವಞ್ಚ ನಾಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯಾತಿ। ಕಾಮಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ, ರೂಪಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಅರೂಪಭವಂ ನ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಪಜಪ್ಪೇಯ್ಯ ನಾಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯಾತಿ - ಭವಞ್ಚ ನಾಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯ।

ಭೇರವೇಸು ಚ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯಾತಿ। **ಭೇರವಾತಿ** ಏಕೇನಾಕಾರೇನ ಭಯಮ್ಪಿ ಭೇರವಮ್ಪಿ ತಞ್ಞೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - “ಏತಂ ನೂನ ತಂ ಭಯಂ ಭೇರವಂ ನ ಜಹೇ ಆಗಚ್ಛತೀ”ತಿ। ಬಹಿದ್ಧಾರಮ್ಮಣಂ ವುತ್ತಂ ಸೀಹಾ ಬ್ಯಗ್ಘಾ ದೀಪೀ ಅಚ್ಛಾ ತರಚ್ಛಾ ಕೋಕಾ ಮಹಿಂಸಾ ಅಸ್ಸಾ ಹತ್ಥೀ ಅಹಿ ವಿಚ್ಛಿಕಾ ಸತಪದೀ, ಚೋರಾ ವಾ ಅಸ್ಸು ಮಾನವಾ ವಾ ಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ ಅಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ। ಅಥಾಪರೇನ ಆಕಾರೇನ ಭಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಭಯಂ ಭಯಾನಕಂ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಲೋಮಹಂಸೋ ಚೇತಸೋ ಉಬ್ಬೇಗೋ ಉತ್ರಾಸೋ, ಜಾತಿಭಯಂ ಜರಾಭಯಂ ಬ್ಯಾಧಿಭಯಂ ಮರಣಭಯಂ ರಾಜಭಯಂ ಚೋರಭಯಂ ಅಗ್ಗಿಭಯಂ ಉದಕಭಯಂ ಅತ್ತಾನುವಾದಭಯಂ ಪರಾನುವಾದಭಯಂ ದಣ್ಡಭಯಂ ದುಗ್ಗತಿಭಯಂ ಊಮಿಭಯಂ ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ ಆವಟ್ಟಭಯಂ ಸುಸುಕಾಭಯಂ [ಸುಂಸುಕಾಭಯಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಆಜೀವಿಕಭಯಂ ಅಸಿಲೋಕಭಯಂ ಪರಿಸಾಯ ಸಾರಜ್ಜಭಯಂ ಮದನಭಯಂ ದುಗ್ಗತಿಭಯಂ ಭಯಂ ಭಯಾನಕಂ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಲೋಮಹಂಸೋ ಚೇತಸೋ ಉಬ್ಬೇಗೋ ಉತ್ರಾಸೋ। **ಭೇರವೇಸು ಚ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯಾತಿ** ಭೇರವೇ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಾ ಸುಣಿತ್ವಾ ವಾ ನ ವೇಧೇಯ್ಯ ನ ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ

ತಸೇಯ್ಯ ನ ಉತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿತಸೇಯ್ಯ ನ ಭಾಯೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಭೀರೂ ಅಸ್ಸ ಅಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಅಪಲಾಯೀ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಭೇರವೇಸು ಚ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಫಸ್ಸೇನ ಯದಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ, ಪರಿದೇವಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚಿ।
ಭವಞ್ಚ ನಾಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಭೇರವೇಸು ಚ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

**೧೯೯ಅನ್ನಾನಮಥೋ ಪಾನಾನಂ, ಖಾದನೀಯಾನಮಥೋಪಿ ವತ್ಥಾನಂ।
ಲದ್ಧಾ ನ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕಯಿರಾ, ನ ಚ ಪರಿತ್ತಸೇ ತಾನಿ ಅಲಭಮಾನೋ॥**

ಅನ್ನಾನಮಥೋ ಪಾನಾನಂ, ಖಾದನೀಯಾನಮಥೋಪಿ ವತ್ಥಾನನ್ತಿ। **ಅನ್ನಾನ**ನ್ತಿ ಓದನೋ ಕುಮ್ಮಾಸೋ ಸತ್ತು ಮಚ್ಛೋ ಮಂಸಂ। **ಪಾನಾನ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠ ಪಾನಾನಿ - ಅಮ್ಬಪಾನಂ, ಜಮ್ಬುಪಾನಂ, ಚೋಚಪಾನಂ, ಮೋಚಪಾನಂ, ಮಧುಪಾನಂ , ಮುದ್ದಿಕಪಾನಂ, ಸಾಲುಕಪಾನಂ, ಫಾರುಸಕಪಾನಂ। ಅಪರಾನಿಪಿ ಅಟ್ಠ ಪಾನಾನಿ - ಕೋಸಮ್ಬಪಾನಂ, ಕೋಲಪಾನಂ, ಬದರಪಾನಂ, ಘತಪಾನಂ, ತೇಲಪಾನಂ, ಪಯೋಪಾನಂ, ಯಾಗುಪಾನಂ, ರಸಪಾನಂ। **ಖಾದನೀಯಾನ**ನ್ತಿ ಪಿಟ್ಠಖಜ್ಜಕಂ, ಪೂವಖಜ್ಜಕಂ, ಮೂಲಖಜ್ಜಕಂ, ತಚಖಜ್ಜಕಂ, ಪತ್ತಖಜ್ಜಕಂ, ಪುಪ್ಫಖಜ್ಜಕಂ, ಫಲಖಜ್ಜಕಂ। **ವತ್ಥಾನ**ನ್ತಿ ಛ ಚೀವರಾನಿ - ಖೋಮಂ, ಕಪ್ಪಾಸಿಕಂ, ಕೋಸೇಯ್ಯಂ, ಕಮ್ಬಲಂ, ಸಾಣಂ, ಭಙ್ಗನ್ತಿ - ಅನ್ನಾನಮಥೋ ಪಾನಾನಂ ಖಾದನೀಯಾನಮಥೋಪಿ ವತ್ಥಾನಂ।

ಲದ್ಧಾ ನ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕಯಿರಾತಿ। **ಲದ್ಧಾ**ತಿ ಲದ್ಧಾ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ವಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ನ ಕುಹನಾಯ, ನ ಲಪನಾಯ, ನ ನೇಮಿತ್ತಿಕತಾಯ, ನ ನಿಪ್ಪೇಸಿಕತಾಯ, ನ ಲಾಭೇನ ಲಾಭಂ ನಿಜಿಗೀಸನತಾಯ [ನಿಜಿಗಿಂಸನತಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ನ ಕಟ್ಠದಾನೇನ, ನ ವೇಳುದಾನೇನ, ನ ಪತ್ತದಾನೇನ, ನ ಪುಪ್ಫದಾನೇನ, ನ ಫಲದಾನೇನ, ನ ಸಿನಾನದಾನೇನ, ನ ಚುಣ್ಣದಾನೇನ, ನ ಮತ್ತಿಕಾದಾನೇನ, ನ ದನ್ತಕಟ್ಠದಾನೇನ, ನ ಮುಖೋದಕದಾನೇನ, ನ ಚಾಟುಕಮ್ಯತಾಯ, ನ ಮುಗ್ಗಸೂಪ್ಯತಾಯ [ನ ಮುಗ್ಗಸುಪ್ಪತಾಯ (ಸೀ॰), ನ ಮುಗ್ಗಸೂಪತಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)], ನ ಪಾರಿಭಟಯಯತಾಯ, ನ ಪೀಠಮದ್ದಿಕತಾಯ [ಪಿಟ್ಠಿಮಂಸಿಕತಾಯ (ಸೀ॰), ಪಿಟ್ಠಿಮದ್ದಿಕತಾಯ (ಕ॰)], ನ ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ನಕ್ಖತ್ತವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ದೂತಗಮನೇನ, ನ ಪಹಿಣಗಮನೇನ, ನ ಜಙ್ಘಪೇಸನಿಯೇನ, ನ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮೇನ, ನ ನವಕಮ್ಮೇನ, ನ ಪಿಣ್ಡಪಟಿಪಿಣ್ಡಕೇನ, ನ ದಾನಾನುಪ್ಪದಾನೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಲದ್ಧಾ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ವಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾತಿ - ಲದ್ಧಾ। **ನ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕಯಿರಾ**ತಿ ಅನ್ನಸನ್ನಿಧಿಂ ಪಾನಸನ್ನಿಧಿಂ ವತ್ಥಸನ್ನಿಧಿಂ ಯಾನಸನ್ನಿಧಿಂ ಸಯನಸನ್ನಿಧಿಂ ಗನ್ಧಸನ್ನಿಧಿಂ ಆಮಿಸಸನ್ನಿಧಿಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಜನೇಯ್ಯ ನ ಸಞ್ಜನೇಯ್ಯ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ಲದ್ಧಾ ನ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕಯಿರಾ।

ನ ಚ ಪರಿತ್ತಸೇ ತಾನಿ ಅಲಭಮಾನೋತಿ। ಅನ್ನಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ , ಪಾನಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ವತ್ಥಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಕುಲಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಣಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಆವಾಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಲಾಭಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಯಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಸಂಸಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸುಖಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಚೀವರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಂ ವಾ ನ ಲಭಾಮಿ, "ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ನ ತಸೇಯ್ಯ ನ ಉತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಭಾಯೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ , ಅಭೀರೂ ಅಸ್ಸ ಅಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಅಪಲಾಯೀ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ನ ಚ ಪರಿತ್ತಸೇ ತಾನಿ ಅಲಭಮಾನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಅನ್ನಾನಮಥೋ ಪಾನಾನಂ, ಖಾದನೀಯಾನಮಥೋಪಿ ವತ್ಥಾನಂ।
ಲದ್ಧಾ ನ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕಯಿರಾ, ನ ಚ ಪರಿತ್ತಸೇ ತಾನಿ ಅಲಭಮಾನೋ”ತಿ॥

೧೬೦ಝಾಯೀ ನ ಪಾದಲೋಲಸ್ಸ, ವಿರಮೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ।
ಅಥಾಸನೇಸು ಸಯನೇಸು, ಅಪ್ಪಸದ್ದೇಸು ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ॥

ಝಾಯೀ ನ ಪಾದಲೋಲಸ್ಸಾತಿ। **ಝಾಯೀ**ತಿ ಪಠಮೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ದುತಿಯೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ತತಿಯೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಚತುತ್ಥೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಅವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಮತ್ತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಸಪ್ಪೀತಿಕೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಪೀತಿಸಹಗತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಸಾತಸಹಗತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಸುಖಸಹಗತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಸುಞ್ಞತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಅನಿಮಿತ್ತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಲೋಕಿಯೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಲೋಕುತ್ತರೇನಪಿ ಝಾನೇನ ಝಾಯೀ, ಝಾನರತೋ ಏಕತ್ತಮನುಯುತ್ತೋ ಪರಮತ್ಥಗರುಕೋತಿ [ಸದತ್ಥಗರುಕೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] - ಝಾಯೀ।

ನ ಪಾದಲೋಲಸ್ಸಾತಿ। ಕಥಂ ಪಾದಲೋಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾದಲೋಲಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಆರಾಮೇನ ಆರಾಮಂ ಉಯ್ಯಾನೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಾಮೇನ ಗಾಮಂ ನಿಗಮೇನ ನಿಗಮಂ ನಗರೇನ ನಗರಂ ರಟ್ಠೇನ ರಟ್ಠಂ ಜನಪದೇನ ಜನಪದಂ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವಟ್ಠಿತಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಾದಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತೋಪಿಸಙ್ಘಾರಾಮೇ ಪಾದಲೋಲಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ನ ಅತ್ಥಹೇತು ನ ಕಾರಣಹೇತು ಉದ್ಧತೋ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ಪರಿವೇಣತೋ ಪರಿವೇಣಂ ಗಚ್ಛತಿ ವಿಹಾರತೋ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ ಅಡ್ಢಯೋಗತೋ ಅಡ್ಢಯೋಗಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪಾಸಾದತೋ ಪಾಸಾದಂ ಗಚ್ಛತಿ ಹಮ್ಮಿಯತೋ ಹಮ್ಮಿಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ಗುಹಾಯ ಗುಹಂ ಗಚ್ಛತಿ ಲೇಣತೋ ಲೇಣಂ ಗಚ್ಛತಿ ಕುಟಿತೋ ಕುಟಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ಕೂಟಾಗಾರತೋ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ ಅಟ್ಟತೋ ಅಟ್ಟಂ ಗಚ್ಛತಿ ಮಾಳತೋ ಮಾಳಂ ಗಚ್ಛತಿ ಉದ್ದಣ್ಡತೋ ಉದ್ದಣ್ಡಂ ಗಚ್ಛತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಂ ಗಚ್ಛತಿ ಮಣ್ಡಲಮಾಳತೋ ಮಣ್ಡಲಮಾಳಂ ಗಚ್ಛತಿ ರುಕ್ಖಮೂಲತೋ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯತ್ಥ ವಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಸೀದನ್ತಿ ತಹಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತತ್ಥ ಏಕಸ್ಸ ವಾ ದುತಿಯೋ ಹೋತಿ, ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ತತಿಯೋ ಹೋತಿ, ತಿಣ್ಣಂ ವಾ ಚತುತ್ಥೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಬಹುಂ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಲಪತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರಾಜಕಥಂ ಚೋರಕಥಂ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಂ ಸೇನಾಕಥಂ ಭಯಕಥಂ ಯುದ್ಧಕಥಂ ಅನ್ನಕಥಂ ಪಾನಕಥಂ ವತ್ಥಕಥಂ ಯಾನಕಥಂ ಸಯನಕಥಂ ಮಾಲಾಕಥಂ ಗನ್ಧಕಥಂ ಞಾತಿಕಥಂ ಗಾಮಕಥಂ ನಿಗಮಕಥಂ ನಗರಕಥಂ ಜನಪದಕಥಂ ಇತ್ಥಿಕಥಂ ಸೂರಕಥಂ ವಿಸಿಖಾಕಥಂ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಂ ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಂ ನಾನತ್ತಕಥಂ ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಇತಿ ಭವಾಭವಕಥಂ ಇತಿ ವಾ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಾದಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ನ ಪಾದಲೋಲಸ್ಸಾತಿ। ಪಾದಲೋಲಿಯಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಪಾದಲೋಲಿಯಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಚರೇಯ್ಯ ವಿಚರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮೋ ಅಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನರತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ ಝಾಯೀ ಝಾನರತೋ ಏಕತ್ತಮನುಯುತ್ತೋ ಪರಮತ್ಥಗರುಕೋತಿ - ಝಾಯೀ ನ ಪಾದಲೋಲಸ್ಸ।

ವಿರಮೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ। ಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಹತ್ಥಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ, ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ, ಅವಜ್ಜೇ ವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾ, ವಜ್ಜೇ ಅವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾ, ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತತ್ತಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ।

ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ - ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ। ಕಥಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ? "ಕತಂ ಮೇ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಕಾಯಸುಚರಿತ"ನ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ, "ಕತಂ ಮೇ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ವಚೀಸುಚರಿತ"ನ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ, "ಕತಂ ಮೇ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಮನೋಸುಚರಿತನ್ತಿ...ಪೇ॰... "ಕತೋ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ಮನೋವಿಲೇಖೋ, "ಕತಂ ಮೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ... ಕತೋ ಮೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ... ಕತೋ ಮೇ ಮುಸಾವಾದೋ... ಕತಾ ಮೇ ಪಿಸುಣವಾಚಾ... ಕತಾ ಮೇ ಫರುಸವಾಚಾ... ಕತೋ ಮೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ... ಕತಾ ಮೇ ಅಭಿಜ್ಝಾ... ಕತೋ ಮೇ ಬ್ಯಾಪಾದೋ... ಕತಾ ಮೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಅಕತಾ ಮೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ । ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ।

ಅಥ ವಾ "ಸೀಲೇಸುಮ್ಹಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ, "ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹಿ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುಮ್ಹೀ"ತಿ... "ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋಮ್ಹೀ"ತಿ... "ನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ... "ದುಕ್ಖಂ ಮೇ ಅಪರಿಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ... "ಸಮುದಯೋ ಮೇ ಅಪ್ಪಹೀನೋ"ತಿ... "ಮಗ್ಗೋ ಮೇ ಅಭಾವಿತೋ"ತಿ... "ನಿರೋಧೋ ಮೇ ಅಸಚ್ಛಿಕತೋ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ। **ವಿರಮೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ**ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಆರಮೇಯ್ಯ ವಿರಮೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ। ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ವಿರಮೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ।

ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಅಸ್ಸ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಅಟ್ಠಿತಕಾರೀ ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಚ್ಛನ್ದೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। "ಕದಾಹಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯಂ, ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ? ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಥಾಮೋ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಆತಪ್ಪಂ ಪಧಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯೋಗೋ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು । "ಕದಾಹಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ... ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ... ಕದಾಹಂ ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪಹೀನೇ ವಾ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹೇಯ್ಯಂ, ಅಭಾವಿತಂ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ, ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ವಾ ನಿರೋಧಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ? ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಥಾಮೋ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಆತಪ್ಪಂ ಪಧಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯೋಗೋ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ - ವಿರಮೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ।

ಅಥಾಸನೇಸು ಸಯನೇಸು, ಅಪ್ಪಸದ್ದೇಸು ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ। ಅಥಾತಿ ಪದಸನ್ಧಿ...ಪೇ॰... ಆಸನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಯತ್ಥ ನಿಸೀದತಿ - ಮಞ್ಚೋ ಪೀಠಂ ಭಿಸಿ ತಟ್ಟಿಕಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡೋ ತಿಣಸನ್ಥಾರೋ ಪಣ್ಣಸನ್ಥಾರೋ ಪಲಾಲಸನ್ಥಾರೋ। ಸಯನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೇನಾಸನಂ ವಿಹಾರೋ ಅಡ್ಢಯೋಗೋ ಪಾಸಾದೋ ಹಮ್ಮಿಯಂ ಗುಹಾತಿ - ಅಥಾಸನೇಸು ಸಯನೇಸು।

ಅಪ್ಪಸದ್ದೇಸು ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ। ಅಪ್ಪಸದ್ದೇಸು ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸೇಸು ವಿಜನವಾತೇಸು ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕೇಸು ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ಚರೇಯ್ಯ ವಿಚರೇಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯಾತಿ - ಅಥಾಸನೇಸು ಸಯನೇಸು ಅಪ್ಪಸದ್ದೇಸು ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಝಾಯೀ ನ ಪಾದಲೋಲಸ್ಸ, ವಿರಮೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ।
> ಅಥಾಸನೇಸು ಸಯನೇಸು, ಅಪ್ಪಸದ್ದೇಸು ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೧೬೧ನಿದ್ದಂ ನ ಬಹುಲೀಕರೇಯ್ಯ, ಜಾಗರಿಯಂ ಭಜೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ।
ತನ್ದಿಂ ಮಾಯಂ ಹಸ್ಸಂ ಖಿಡ್ಡಂ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಜಹೇ ಸವಿಭೂಸಂ॥

ನಿದ್ದಂ ನ ಬಹುಲೀಕರೇಯ್ಯಾತಿ। ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಛಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸಂ ನಿಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ - ನಿದ್ದಂ ನ ಬಹುಲೀಕರೇಯ್ಯ।

ಜಾಗರಿಯಂ ಭಜೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀತಿ। ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಯ್ಯ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಯ್ಯ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ಪಾದೇಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಯ್ಯ।

ಜಾಗರಿಯಂ ಭಜೇಯ್ಯಾತಿ ಜಾಗರಿಯಂ ಭಜೇಯ್ಯ ಸಮ್ಭಜೇಯ್ಯ ಸೇವೇಯ್ಯ ನಿಸೇವೇಯ್ಯ ಸಂಸೇವೇಯ್ಯ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾತಿ - ಜಾಗರಿಯಂ ಭಜೇಯ್ಯ।

ಆತಾಪೀತಿ। ಆತಪ್ಪಂ ವುಚ್ಚತಿ ವೀರಿಯಂ [ವಿರಿಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ಯೋ ಚೇತಸಿಕೋ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೋ ನಿಕ್ಕಮೋ ಪರಕ್ಕಮೋ ಉಯ್ಯಾಮೋ ವಾಯಾಮೋ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಥಾಮೋ ಠಿತಿ ಅಸಿಥಿಲಪರಕ್ಕಮತಾ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಛನ್ದತಾ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರತಾ ಧುರಸಮ್ಪಗ್ಗಹೋ ವೀರಿಯಂ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀರಿಯಬಲಂ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ಇಮಿನಾ ಆತಾಪೇನ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಆತಾಪೀತಿ - ಜಾಗರಿಯಂ ಭಜೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ।

ತನ್ದಿಂ ಮಾಯಂ ಹಸ್ಸಂ ಖಿಡ್ಡಂ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಜಹೇ ಸವಿಭೂಸನ್ತಿ। ತನ್ದೀತಿ [ತನ್ದಿನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ತನ್ದೀ ತನ್ದಿಯನಾ ತನ್ದಿಯಿತತ್ತಂ [ನತ್ಥಿ ಅತ್ತದಣ್ಡಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಖುದ್ದಕವತ್ಥುವಿಭಙ್ಗೇಪಿ] ತನ್ದಿಮನಕತಾ ಆಲಸ್ಯಂ ಆಲಸ್ಯಾಯನಾ ಆಲಸ್ಯಾಯಿತತ್ತಂ। ಮಾಯಾ ವುಚ್ಚತಿ ವಞ್ಚನಿಕಾ ಚರಿಯಾ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಹೇತು ಪಾಪಿಕಂ ಇಚ್ಛಂ ಪಣಿದಹತಿ। ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ [ಜಞ್ಞೂತಿ (ಕ॰)] ಇಚ್ಛತಿ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ಕಾಯೇನ ಪರಕ್ಕಮತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಮಾಯಾವಿತಾ ಅಚ್ಚಸರಾ ವಞ್ಚನಾ

ನಿಕತಿ ನಿಕಿರಣಾ ಪರಿಹರಣಾ ಗೂಹನಾ ಪರಿಗೂಹನಾ ಛಾದನಾ ಪರಿಚ್ಛಾದನಾ [ಪಟಿಚ್ಛಾದನಾ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಮಹಾನಿದ್ದೇಸೇ] ಅನುತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ ಅನಾವಿಕಮ್ಮಂ ವೋಚ್ಛಾದನಾ ಪಾಪಕಿರಿಯಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಾಯಾ। **ಹಸ್ಸನ್ತಿ** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅತಿವೇಲಂ ದನ್ತವಿದಂಸಕಂ ಹಸತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಕುಮಾರಕಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯದಿದಂ ಅತಿವೇಲಂ ದನ್ತವಿದಂಸಕಂ ಹಸಿತ"ನ್ತಿ।

ಖಿಡ್ಡಾತಿ ದ್ವೇ ಖಿಡ್ಡಾ - ಕಾಯಿಕಾ ಚ ಖಿಡ್ಡಾ ವಾಚಸಿಕಾ ಚ ಖಿಡ್ಡಾ। ಕತಮಾ ಕಾಯಿಕಾ ಖಿಡ್ಡಾ? ಹತ್ಥೀಹಿಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಅಸ್ಸೇಹಿಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ರಥೇಹಿಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಧನೂಹಿಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಅಟ್ಠಪದೇಹಿಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ದಸಪದೇಹಿಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಆಕಾಸೇಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಪರಿಹಾರಪಥೇಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಸನ್ತಿಕಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ , ಖಲಿಕಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಘಟಿಕಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಸಲಾಕಹತ್ಥೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಅಕ್ಖೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಪಙ್ಗಚೀರೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ , ವಙ್ಕಕೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಮೋಕ್ಖಚಿಕಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಚಿಙ್ಗುಲಕೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಪತ್ತಾಳ್ಹಕೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ರಥಕೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಧನುಕೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಅಕ್ಖರಿಕಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಮನೇಸಿಕಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಯಥಾವಜ್ಜೇನಪಿ ಕೀಳನ್ತಿ - ಅಯಂ ಕಾಯಿಕಾ ಖಿಡ್ಡಾ। ಕತಮಾ ವಾಚಸಿಕಾ ಖಿಡ್ಡಾ? ಮುಖಭೇರಿಕಂ [ಮುಖಭೇರಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮುಖಾಲಮ್ಬರಂ ಮುಖಡಿಣ್ಡಿಮಕಂ [ಮುಖದೇಣ್ಡಿಮಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಮುಖವಲಿಮಕಂ ಮುಖಭೇರುಳಕಂ [ಮುಖಭೇರುಲಕಂ (ಸೀ॰)] ಮುಖದದ್ದರಿಕಂ ನಾಟಕಂ ಲಾಪಂ ಗೀತಂ ದವಕಮ್ಮಂ - ಅಯಂ ವಾಚಸಿಕಾ ಖಿಡ್ಡಾ।

ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಯೋ ಸೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಗಾಮಧಮ್ಮೋ ವಸಲಧಮ್ಮೋ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋ ಓದಕನ್ತಿಕೋ ರಹಸ್ಸೋ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ? ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನಂ ಸಾರತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸುತಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸದಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೋತಿ, ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। ಯಥಾ ಉಭೋ ಕಲಹಕಾರಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಭೋ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ...ಪೇ॰... ಉಭೋ ಭಸ್ಸಕಾರಕಾ... ಉಭೋ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕಾ... ಉಭೋ ವಿವಾದಕಾರಕಾ... ಉಭೋ ವಾದಿನೋ... ಉಭೋ ಸಲ್ಲಾಪಕಾ ಮೇಥುನಕಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ; ಏವಮೇವ ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನಂ ಸಾರತ್ತಾನಂ ಅವಸ್ಸುತಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಸದಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮೋತಿ, ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ।

ವಿಭೂಸಾತಿ ದ್ವೇ ವಿಭೂಸಾ - ಅತ್ಥಿ ಅಗಾರಿಯಸ್ಸ ವಿಭೂಸಾ, ಅತ್ಥಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಿಭೂಸಾ। ಕತಮಾ ಅಗಾರಿಯಸ್ಸ ವಿಭೂಸಾ? ಕೇಸಾ ಚ ಮಸ್ಸು ಚ ಮಾಲಾ ಚ ಗನ್ಧಾ ಚ ವಿಲೇಪನಾ ಚ ಆಭರಣಾ ಚ ಪಿಲನ್ಧನಾ ಚ ವತ್ಥಞ್ಚ ಸಯನಾಸನಞ್ಚ ವೇಠನಞ್ಚ ಉಚ್ಛಾದನಂ ಪರಿಮದ್ದನಂ ನ್ಹಾಪನಂ ಸಮ್ಬಾಹನಂ ಆದಾಸಂ ಅಞ್ಜನಂ ಮಾಲಾವಿಲೇಪನಂ ಮುಖಚುಣ್ಣಕಂ ಮುಖಲೇಪಂ ಹತ್ಥಬನ್ಧಂ ಸಿಖಾಬನ್ಧಂ [ವಸಿಕ್ಖಾಬನ್ಧಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ದಣ್ಡನಾಳಿಯಂ ಖಗ್ಗಂ ಛತ್ತಂ ಚಿತ್ರಾ ಉಪಾಹನಾ ಉಣ್ಹೀಸಂ ಮಣಿಂ ವಾಳಬೀಜನಿಂ ಓದಾತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ದೀಘದಸಾನಿ ಇತಿ ವಾ - ಅಯಂ ಅಗಾರಿಯಸ್ಸ ವಿಭೂಸಾ। ಕತಮಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಿಭೂಸಾ? ಚೀವರಮಣ್ಡನಾ ಪತ್ತಮಣ್ಡನಾ ಸೇನಾಸನಮಣ್ಡನಾ ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಪೂತಿಕಾಯಸ್ಸ ಬಾಹಿರಾನಂ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಮಣ್ಡನಾ ವಿಭೂಸನಾ ಕೇಳನಾ ಪರಿಕೇಳನಾ ಗೇಧಿತತಾ ಗೇಧಿತತ್ತಂ ಚಪಲತಾ ಚಾಪಲ್ಯಂ - ಅಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಿಭೂಸಾ।

ತನ್ದಿಂ ಮಾಯಂ ಹಸ್ಸಂ ಖಿಡ್ಡಂ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಜಹೇ ಸವಿಭೂಸನ್ತಿ। ತನ್ದಿಞ್ಚ ಮಾಯಞ್ಚ ಹಸ್ಸಞ್ಚ ಖಿಡ್ಡಞ್ಚ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸವಿಭೂಸಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಸಪರಿಭಣ್ಡಂ ಸಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ - ತನ್ದಿಂ ಮಾಯಂ ಹಸ್ಸಂ ಖಿಡ್ಡಂ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಜಹೇ ಸವಿಭೂಸಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ನಿದ್ದಂ ನ ಬಹುಲೀಕರೇಯ್ಯ, ಜಾಗರಿಯಂ ಭಜೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ।
> ತನ್ದಿಂ ಮಾಯಂ ಹಸ್ಸಂ ಖಿಡ್ಡಂ, ಮೇಥುನಂ ವಿಪ್ಪಜಹೇ ಸವಿಭೂಸ"ನ್ತಿ॥

೧೬೨ಆಥಬ್ಬಣಂ ಸುಪಿನಂ ಲಕ್ಖಣಂ, ನೋ ವಿದಹೇ ಅಥೋಪಿ ನಕ್ಖತ್ತಂ।

ವಿರುತಞ್ಚ ಗಬ್ಭಕರಣಂ, ತಿಕಿಚ್ಛಂ ಮಾಮಕೋ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ॥

ಆಥಬ್ಬಣಂ ಸುಪಿನಂ ಲಕ್ಖಣಂ, ನೋ ವಿದಹೇ ಅಥೋಪಿ ನಕ್ಖತ್ತನ್ತಿ। ಆಥಬ್ಬಣಿಕಾ ಆಥಬ್ಬಣಂ ಪಯೋಜೇನ್ತಿ, ನಗರೇ ವಾ ರುದ್ಧೇ [ರುನ್ಧೇ (ಕ॰)] ಸಙ್ಗಾಮೇ ವಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇ ಪರಸೇನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇಸು ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತೇಸು ಈತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಉಪದ್ದವಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ರೋಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ಪಜ್ಜರಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೂಲಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವಿಸೂಚಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಆಥಬ್ಬಣಿಕಾ ಆಥಬ್ಬಣಂ ಪಯೋಜೇನ್ತಿ।

ಸುಪಿನಪಾಠಕಾ ಸುಪಿನಂ ಆದಿಸನ್ತಿ, ಯೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ [ಮಜ್ಝನ್ತಿಕಸಮಯಂ (ಬಹೂಸು)] ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪುರಿಮೇ ಯಾಮೇ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಯಾಮೇ… ಯೋ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ… ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪನ್ನೋ… ಯೋ ವಾಮೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪನ್ನೋ… ಯೋ ಉತ್ತಾನಂ ನಿಪನ್ನೋ… ಯೋ ಅವಕುಜ್ಜ ನಿಪನ್ನೋ… ಯೋ ಚನ್ದಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಸೂರಿಯಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಸಿನೇರುಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಹತ್ಥಿಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಅಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ರಥಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಆರಾಮರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ವನರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ಪಸ್ಸತಿ… ಯೋ ಪೋಕ್ಖರಣೀರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ [ಪೋಕ್ಖರಣಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತೀತಿ। ಏವಂ ಸುಪಿನಪಾಠಕಾ ಸುಪಿನಂ ಆದಿಸನ್ತಿ।

ಲಕ್ಖಣಪಾಠಕಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಆದಿಸನ್ತಿ - ಮಣಿಲಕ್ಖಣಂ ದಣ್ಡಲಕ್ಖಣಂ ವತ್ಥಲಕ್ಖಣಂ ಅಸಿಲಕ್ಖಣಂ ಉಸುಲಕ್ಖಣಂ ಧನುಲಕ್ಖಣಂ ಆವುಧಲಕ್ಖಣಂ ಇತ್ಥಿಲಕ್ಖಣಂ ಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಂ ಕುಮಾರಿಕಾಲಕ್ಖಣಂ ಕುಮಾರಲಕ್ಖಣಂ ದಾಸಿಲಕ್ಖಣಂ ದಾಸಲಕ್ಖಣಂ ಹತ್ಥಿಲಕ್ಖಣಂ ಅಸ್ಸಲಕ್ಖಣಂ ಮಹಿಂಸಲಕ್ಖಣಂ ಉಸಭಲಕ್ಖಣಂ ಗೋಣಲಕ್ಖಣಂ ಅಜಲಕ್ಖಣಂ ಮೇಣ್ಡಲಕ್ಖಣಂ ಕುಕ್ಕುಟಲಕ್ಖಣಂ ವಟ್ಟಲಕ್ಖಣಂ ಗೋಧಾಲಕ್ಖಣಂ ಕಣ್ಣಿಕಾಲಕ್ಖಣಂ ಕಚ್ಛಪಲಕ್ಖಣಂ ಮಿಗಲಕ್ಖಣಂ ಇತಿ ವಾತಿ। ಏವಂ ಲಕ್ಖಣಪಾಠಕಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಆದಿಸನ್ತಿ।

ನಕ್ಖತ್ತಪಾಠಕಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಆದಿಸನ್ತಿ। ಅಟ್ಠವೀಸತಿ ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ। ಇಮಿನಾ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಘರಪ್ಪವೇಸೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ, ಇಮಿನಾ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಮಕುಟಂ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ಇಮಿನಾ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ವಾರೇಯ್ಯಂ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ, ಇಮಿನಾ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಬೀಜನೀಹಾರೋ [ಬೀಜನಿಹಾರೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಕತ್ತಬ್ಬೋ, ಇಮಿನಾ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಸಂವಾಸೋ [ಘರವಾಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಗನ್ತಬ್ಬೋತಿ। ಏವಂ ನಕ್ಖತ್ತಪಾಠಕಾ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಆದಿಸನ್ತಿ।

ಆಥಬ್ಬಣಂ ಸುಪಿನಂ ಲಕ್ಖಣಂ, ನೋ ವಿದಹೇ ಅಥೋಪಿ ನಕ್ಖತ್ತನ್ತಿ। ಆಥಬ್ಬಣಞ್ಚ ಸುಪಿನಞ್ಚ ಲಕ್ಖಣಞ್ಚ ನಕ್ಖತ್ತಞ್ಚ ನೋ ವಿದಹೇಯ್ಯ ನ ಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಧಾರೇಯ್ಯ ನ ಉಪಧಾರೇಯ್ಯ ನ ಉಪಲಕ್ಖೇಯ್ಯ ನಪ್ಪಯೋಜೇಯ್ಯಾತಿ - ಆಥಬ್ಬಣಂ ಸುಪಿನಂ ಲಕ್ಖಣಂ, ನೋ ವಿದಹೇ ಅಥೋಪಿ ನಕ್ಖತ್ತಂ।

ವಿರುತಞ್ಚ ಗಬ್ಭಕರಣಂ, ತಿಕಿಚ್ಛಂ ಮಾಮಕೋ ನ ಸೇವೇಯ್ಯಾತಿ। ವಿರುತಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಿಗವಾಕ್ಕಂ। ಮಿಗವಾಕ್ಕಪಾಠಕಾ [ಮಿಗಚಕ್ಕಂ। ಮಿಗಚಕ್ಕಪಾಠಕಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮಿಗವಾಕ್ಕಂ ಆದಿಸನ್ತಿ - ಸಕುನ್ತಾನಂ ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾನಂ ವಾ ರುತಂ [ರುದಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಸ್ಸಿತಂ ಜಾನನ್ತೀತಿ। ಏವಂ ಮಿಗವಾಕ್ಕಪಾಠಕಾ ಮಿಗವಾಕ್ಕಂ ಆದಿಸನ್ತಿ। ಗಬ್ಭಕರಣೀಯಾ ಗಬ್ಭಂ ಸಣ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಗಬ್ಭೋ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ - ಪಾಣಕೇಹಿ ವಾ ವಾತಕುಪ್ಪೇಹಿ ವಾ। ಪಾಣಕಾನಂ ವಾ ವಾತಕುಪ್ಪಾನಂ ವಾ ಪಟಿಘಾತಾಯ ಓಸಧಂ ದೇನ್ತೀತಿ। ಏವಂ ಗಬ್ಭಕರಣೀಯಾ ಗಬ್ಭಂ ಸಣ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। **ತಿಕಿಚ್ಛಾತಿ** ಪಞ್ಚ ತಿಕಿಚ್ಛಾ - ಸಾಲಾಕಿಯಂ, ಸಲ್ಲಕತ್ತಿಯಂ, ಕಾಯತಿಕಿಚ್ಛಂ, ಭೂತಿಯಂ, ಕೋಮಾರಭಚ್ಚಂ। **ಮಾಮಕೋತಿ** ಬುದ್ಧಮಾಮಕೋ ಧಮ್ಮಮಾಮಕೋ ಸಙ್ಘಮಾಮಕೋ, ಸೋ ವಾ ಭಗವನ್ತಂ

ಮಮಾಯತಿ ಭಗವಾ ವಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - “ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಕುಹಾ ಥದ್ಧಾ ಲಪಾ ಸಿಙ್ಗೀ ಉನ್ನಳಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾಮಕಾ, ಅಪಗತಾ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ, ನ ಚ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಕ್ಕುಹಾ ನಿಲ್ಲಪಾ ಧೀರಾ ಅತ್ಥದ್ಧಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾಮಕಾ ನ ಚ ಅಪಗತಾ ತೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ, ತೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ”।

“ಕುಹಾ ಥದ್ಧಾ ಲಪಾ ಸಿಙ್ಗೀ, ಉನ್ನಳಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ।
ನ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ॥

“ನಿಕ್ಕುಹಾ ನಿಲ್ಲಪಾ ಧೀರಾ, ಅತ್ಥದ್ಧಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ।
ತೇ ವೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ”॥

ವಿರುತಞ್ಚ ಗಬ್ಭಕರಣಂ, ತಿಕಿಚ್ಛಂ ಮಾಮಕೋ ನ ಸೇವೇಯ್ಯಾತಿ। ವಿರುತಞ್ಚ ಗಬ್ಭಕರಣಞ್ಚ ತಿಕಿಚ್ಛಞ್ಚ ಮಾಮಕೋ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ ನ ನಿಸೇವೇಯ್ಯ ನ ಸಂಸೇವೇಯ್ಯ ನಪ್ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯ ನ ಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ। ಅಥ ವಾ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಧಾರೇಯ್ಯ ನ ಉಪಧಾರೇಯ್ಯ ನ ಉಪಲಕ್ಖೇಯ್ಯ ನಪ್ಪಯೋಜೇಯ್ಯಾತಿ - ವಿರುತಞ್ಚ ಗಬ್ಭಕರಣಂ ತಿಕಿಚ್ಛಂ ಮಾಮಕೋ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಆಥಬ್ಬಣಂ ಸುಪಿನಂ ಲಕ್ಖಣಂ, ನೋ ವಿದಹೇ ಅಥೋಪಿ ನಕ್ಖತ್ತಂ।
ವಿರುತಞ್ಚ ಗಬ್ಭಕರಣಂ, ತಿಕಿಚ್ಛಂ ಮಾಮಕೋ ನ ಸೇವೇಯ್ಯಾ”ತಿ॥

೧೯೩.ನಿನ್ದಾಯ ನಪ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ, ನ ಉನ್ನಮೇಯ್ಯ ಪಸಂಸಿತೋ ಭಿಕ್ಖು।
ಲೋಭಂ ಸಹ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ, ಕೋಧಂ ಪೇಸುಣಿಯಞ್ಚ ಪನುದೇಯ್ಯ॥

ನಿನ್ದಾಯ ನಪ್ಪವೇಧೇಯ್ಯಾತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿನ್ದನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ ನಿನ್ದನ್ತಿ ಗರಹನ್ತಿ ಉಪವದನ್ತಿ, ನಿನ್ದಿತೋ ಗರಹಿತೋ ಉಪವದಿತೋ ನಿನ್ದಾಯ ಗರಹಾಯ ಉಪವಾದೇನ ಅಕಿತ್ತಿಯಾ ಅವಣ್ಣಹಾರಿಕಾಯ ನ ವೇಧೇಯ್ಯ ನಪ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ ತಸೇಯ್ಯ ನ ಉತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿತಸೇಯ್ಯ ನ ಭಾಯೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಭೀರೂ ಅಸ್ಸ ಅಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಅಪಲಾಯೀ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ನಿನ್ದಾಯ ನಪ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ।

ನ ಉನ್ನಮೇಯ್ಯ ಪಸಂಸಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಥೋಮೇನ್ತಿ ಕಿತ್ತೇನ್ತಿ ವಣ್ಣೇನ್ತಿ, ಪಸಂಸಿತೋ ಥೋಮಿತೋ ಕಿತ್ತಿತೋ ವಣ್ಣಿತೋ ಪಸಂಸಾಯ ಥೋಮನೇನ ಕಿತ್ತಿಯಾ ವಣ್ಣಹಾರಿಕಾಯ ಉನ್ನತಿಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಉನ್ನಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಮಾನಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಥಮ್ಭಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ತೇನ ಮಾನಂ ಜನೇಯ್ಯ ನ ತೇನ ಥದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಪತ್ಥದ್ಧೋ ಪಗ್ಗಹಿತಸಿರೋತಿ - ನ ಉನ್ನಮೇಯ್ಯ ಪಸಂಸಿತೋ ಭಿಕ್ಖು।

ಲೋಭಂ ಸಹ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ, ಕೋಧಂ ಪೇಸುಣಿಯಞ್ಚ ಪನುದೇಯ್ಯಾತಿ। ಲೋಭೋತಿ ಯೋ ಲೋಭೋ ಲುಬ್ಭನಾ ಲುಬ್ಭಿತತ್ತಂ ಸಾರಾಗೋ ಸಾರಜ್ಜನಾ ಸಾರಜ್ಜಿತತ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಮಚ್ಛರಿಯನ್ತಿ** ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಗಾಹೋ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। **ಕೋಧೋತಿ** ಯೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಘಾತೋ ಪಟಿಘಾತೋ ಪಟಿಘಂ ಪಟಿವಿರೋಧೋ, ಕೋಪೋ ಪಕೋಪೋ ಸಮ್ಪಕೋಪೋ, ದೋಸೋ ಪದೋಸೋ ಸಮ್ಪದೋಸೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪತ್ತಿ ಮನೋಪದೋಸೋ, ಕೋಧೋ ಕುಜ್ಝನಾ ಕುಜ್ಝಿತತ್ತಂ, ದೋಸೋ ದುಸ್ಸನಾ ದುಸ್ಸಿತತ್ತಂ, ಬ್ಯಾಪತ್ತಿಂ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜನಾ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜಿತತ್ತಂ, ವಿರೋಧೋ ಪಟಿವಿರೋಧೋ ಚಣ್ಡಿಕ್ಕಂ ಅಸುರೋಪೋ ಅನತ್ತಮನತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ಪೇಸುಞ್ಞನ್ತಿ** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ವಾ ಭೇತ್ತಾ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ವಗ್ಗಾರಾಮೋ ವಗ್ಗರತೋ ವಗ್ಗನನ್ದೀ ವಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ।

ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ವಾ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವಾ। ಕಥಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ? ಇಮಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಮನಾಪೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಸುಹದಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಏವಂ ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಯ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಕಥಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ? ಕಥಂ ಇಮೇ ನಾನಾ ಅಸ್ಸು ವಿನಾ ಅಸ್ಸು ವಗ್ಗಾ ಅಸ್ಸು ದ್ವೇಧಾ ಅಸ್ಸು ದ್ವೇಜ್ಝಾ ಅಸ್ಸು ದ್ವೇ ಪಕ್ಖಾ ಅಸ್ಸು ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರೇಯ್ಯುನ್ತಿ। ಏವಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। **ಲೋಭಂ ಸಹ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ, ಕೋಧಂ ಪೇಸುಣಿಯಞ್ಚ ಪನುದೇಯ್ಯಾತಿ**। ಲೋಭಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಞ್ಚ ಕೋಧಞ್ಚ ಪೇಸುಞ್ಞಞ್ಚ ನುದೇಯ್ಯ ಪನುದೇಯ್ಯ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ - ಲೋಭಂ ಸಹ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ, ಕೋಧಂ ಪೇಸುಣಿಯಞ್ಚ ಪನುದೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ನಿನ್ದಾಯ ನಪ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ, ನ ಉನ್ನಮೇಯ್ಯ ಪಸಂಸಿತೋ ಭಿಕ್ಖು।
> ಲೋಭಂ ಸಹ ಮಚ್ಛರಿಯೇನ, ಕೋಧಂ ಪೇಸುಣಿಯಞ್ಚ ಪನುದೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೧೬೪.ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಉಪವಾದಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚಿ।
ಗಾಮೇ ಚ ನಾಭಿಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಜನಂ ನ ಲಪಯೇಯ್ಯ॥

ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ। ಯೇ ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ವಿನಯೇ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ನ ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಕಥಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ತಿಟ್ಠತಿ? ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸದ್ಧಿಂ ಪತ್ತಂ ವಾ ಚೀವರಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವಞ್ಚನಿಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೋ ಉದಯಂ ವಾ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಪರಿವತ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ತಿಟ್ಠತಿ। ಕಥಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ? ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸದ್ಧಿಂ ಪತ್ತಂ ವಾ ಚೀವರಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ನ ವಞ್ಚನಿಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೋ ನ ಉದಯಂ ವಾ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಪರಿವತ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। **ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ**। ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ।

ಉಪವಾದಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ। ಕತಮೇ ಉಪವಾದಕರಾ ಕಿಲೇಸಾ? ಸನ್ತೇಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾ ಪರಚಿತ್ತವಿದುನೋ, ತೇ ದೂರತೋಪಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಆಸನ್ನಾಪಿ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇತಸಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ದೇವತಾಪಿ ಖೋ ಸನ್ತಿ ಇದ್ಧಿಮನ್ತಿನಿಯೋ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾ ಪರಚಿತ್ತವಿದುನಿಯೋ, ತಾ ದೂರತೋಪಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಆಸನ್ನಾಪಿ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇತಸಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ

ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ಓಳಾರಿಕೇಹಿ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಮಜ್ಝಿಮೇಹಿ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸುಖುಮೇಹಿ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪವದೇಯ್ಯುಂ। ಕತಮೇ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಿಲೇಸಾ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಿಲೇಸಾ। ಕತಮೇ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಕಿಲೇಸಾ? ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಕಿಲೇಸಾ। ಕತಮೇ ಸುಖುಮಾ ಕಿಲೇಸಾ? ಞಾತಿವಿತಕ್ಕೋ, ಜನಪದವಿತಕ್ಕೋ, ಅಮರವಿತಕ್ಕೋ, ಪರಾನುದಯತಾ ಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೋ , ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೋ, ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸುಖುಮಾ ಕಿಲೇಸಾ। ತೇ ಓಳಾರಿಕೇಹಿ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಮಜ್ಝಿಮೇಹಿ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸುಖುಮೇಹಿ ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ನ ಉಪವದೇಯ್ಯ ಉಪವಾದಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಉಪವಾದಕರೇ ಕಿಲೇಸೇ ನ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಜನೇಯ್ಯ ನ ಸಞ್ಜನೇಯ್ಯ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ಉಪವಾದಕರೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಉಪವಾದಕರೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ। **ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಕಿಮ್ಹಿಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾತಿ - ಉಪವಾದಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚಿ।

ಗಾಮೇ ಚ ನಾಭಿಸಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ। ಕಥಂ ಗಾಮೇ ಸಜ್ಜತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಗಾಮೇ ಗಿಹೀಹಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಸಹನನ್ದೀ ಸಹಸೋಕೀ ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಅತ್ತನಾ ವೋಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಗಾಮೇ ಸಜ್ಜತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಜ್ಜತಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ಗಣ್ಹಾತಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ಬಜ್ಝತಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಗಾಮೇ ಸಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ ಗಾಮೇ ನ ಸಜ್ಜತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಗಾಮೇ ಗಿಹೀಹಿ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ನ ಸಹನನ್ದೀ ನ ಸಹಸೋಕೀ ನ ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ ನ ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ನ ಅತ್ತನಾ ವೋಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಗಾಮೇ ನ ಸಜ್ಜತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ರ ತತ್ರ ನ ಸಜ್ಜತಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ನ ಬಜ್ಝತಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ನ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಗಾಮೇ ನ ಸಜ್ಜತಿ। **ಗಾಮೇ ಚ ನಾಭಿಸಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಗಾಮೇ ನ ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಬಜ್ಝೇಯ್ಯ ನ ಪಲಿಬಜ್ಝೇಯ್ಯ, ಅಗಿದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನೋ ವೀತಗೇಧೋ ವಿಗತಗೇಧೋ ಚತ್ತಗೇಧೋ...ಪೇ०... ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಗಾಮೇ ಚ ನಾಭಿಸಜ್ಜೇಯ್ಯ।

ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಜನಂ ನ ಲಪಯೇಯ್ಯಾತಿ। ಕತಮಾ ಲಪನಾ? ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಇಚ್ಛಾಪಕತಸ್ಸ ಆಮಿಸಚಕ್ಖುಕಸ್ಸ ಲೋಕಧಮ್ಮಗರುಕಸ್ಸ ಯಾ ಪರೇಸಂ ಆಲಪನಾ ಲಪನಾ ಸಲ್ಲಪನಾ ಉಲ್ಲಪನಾ ಸಮುಲ್ಲಪನಾ ಉನ್ನಹನಾ ಸಮುನ್ನಹನಾ ಉಕ್ಕಾಚನಾ ಸಮುಕ್ಕಾಚನಾ [ಉಕ್ಕಾಪನಾ ಸಮುಕ್ಕಾಪನಾ (ಸ್ಯಾ०)] ಅನುಪಿಯಭಾಣಿತಾ ಚಾಟುಕಮ್ಯತಾ ಮುಗ್ಗಸೂಪ್ಯತಾ ಪಾರಿಭಟಯತಾ ಪರಪಿಟ್ಠಿಮಂಸಿಕತಾ [ಪಿಟ್ಠಿಮಂಸಿಕತಾ (ಕ०) ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ ಸೀಲನಿದ್ದೇಸವಣ್ಣನಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ], ಯಾ ತತ್ಥ ಸಣ್ಹವಾಚತಾ ಸಖಿಲವಾಚತಾ ಸಿಥಿಲವಾಚತಾ [ಮೇತ್ತವಾಚಕತಾ (ಸ್ಯಾ०)] ಅಫರುಸವಾಚತಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಲಪನಾ।

ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಜನಂ ಲಪತಿ - ಅತ್ತಾನಂ ವಾ ನೀಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಪರಂ ಉಚ್ಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಜನಂ ಲಪತಿ, ಅತ್ತಾನಂ ವಾ ಉಚ್ಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಪರಂ ನೀಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಜನಂ ಲಪತಿ। ಕಥಂ ಅತ್ತಾನಂ ನೀಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಪರಂ ಉಚ್ಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಜನಂ ಲಪತಿ? "ತುಮ್ಹೇ ಮೇ ಬಹೂಪಕಾರಾ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಲಭಾಮಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ, ಯೇಪಿ ಮೇ ಅಞ್ಞೇ ದಾತುಂ ವಾ ಕಾತುಂ ವಾ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ತುಮ್ಹೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಪುರಾಣಂ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ತಮ್ಪಿ ಮೇ ಅನ್ತರಹಿತಂ। ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಹಂ ಞಾಯಾಮಿ ಅಸುಕಸ್ಸ ಕುಲೂಪಕೋ ಅಸುಕಾಯ ಕುಲೂಪಕೋ"ತಿ। ಏವಂ ಅತ್ತಾನಂ ನೀಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಪರಂ ಉಚ್ಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಜನಂ ಲಪತಿ।

ಕಥಂ ಅತ್ತಾನಂ ಉಚ್ಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಪರಂ ನೀಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಜನಂ ಲಪತಿ? "ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ, ತುಮ್ಹೇ ಮಂ ಆಗಮ್ಮ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತಾ, ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತಾ, ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತಾ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ। ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಉದ್ದೇಸಂ ದೇಮಿ, ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ದೇಮಿ, ಉಪೋಸಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ, ನವಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಮಿ। ಅಥ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಮಂ ಉಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಸಕ್ಕರೋಥ ಗರುಂ ಕರೋಥ ಮಾನೇಥ ಪೂಜೇಥಾ"ತಿ। ಏವಂ ಅತ್ತಾನಂ ಉಚ್ಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಪರಂ ನೀಚಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಜನಂ ಲಪತಿ।

ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಜನಂ ನ ಲಪಯೇಯ್ಯಾತಿ। ಲಾಭಹೇತು ಲಾಭಪಚ್ಚಯಾ ಲಾಭಕಾರಣಾ ಲಾಭಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ ಲಾಭಂ ಪರಿಪಾಚೇನ್ತೋ ಜನಂ ನ ಲಪಯೇಯ್ಯ, ಲಪನಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಲಪನಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಜನಂ ನ ಲಪಯೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಕಯವಿಕ್ಕಯೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಉಪವಾದಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚಿ।
> ಗಾಮೇ ಚ ನಾಭಿಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಲಾಭಕಮ್ಯಾ ಜನಂ ನ ಲಪಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೧೬೫ನ ಚ ಕತ್ಥಿಕೋ [ಕತ್ಥಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] **ಸಿಯಾ ಭಿಕ್ಖು, ನ ಚ ವಾಚಂ ಪಯುತ್ತಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ।**
ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ನ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ನ ಕಥಯೇಯ್ಯ॥

ನ ಚ ಕತ್ಥಿಕೋ ಸಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕತ್ಥೀ ಹೋತಿ ವಿಕತ್ಥೀ। ಸೋ ಕತ್ಥತಿ ವಿಕತ್ಥತಿ ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ ವತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ ಸೀಲಬ್ಬತಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವಾ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ ಕೋಲಪುತ್ತಿಯೇನ ವಾ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ವಾ ಧನೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೇನೇನ ವಾ ಕಮ್ಮಾಯತನೇನ ವಾ ಸಿಪ್ಪಾಯತನೇನ ವಾ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪಟಿಭಾನೇನ ವಾ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ವಾ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋತಿ ವಾ ವಿನಯಧರೋತಿ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತಿ ವಾ ಆರಞ್ಞಿಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀತಿ ವಾ ಕತ್ಥತಿ ವಿಕತ್ಥತಿ। ಏವಂ ನ ಕತ್ಥೇಯ್ಯ ನ ವಿಕತ್ಥೇಯ್ಯ, ಕತ್ಥಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಕತ್ಥನಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ನ ಚ ಕತ್ಥಿಕೋ ಸಿಯಾ ಭಿಕ್ಖು।

ನ ಚ ವಾಚಂ ಪಯುತ್ತಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ। ಕತಮಾ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಚೀವರಪಯುತ್ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಯುತ್ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ಸೇನಾಸನಪಯುತ್ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಪಯುತ್ತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ।

ಅಥ ವಾ ಚೀವರಹೇತು ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ಸೇನಾಸನಹೇತು ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಸಚ್ಚಮ್ಪಿ ಭಣತಿ ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ, ಪಿಸುಣಮ್ಪಿ ಭಣತಿ ಅಪಿಸುಣಮ್ಪಿ ಭಣತಿ, ಫರುಸಮ್ಪಿ ಭಣತಿ ಅಫರುಸಮ್ಪಿ ಭಣತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಮ್ಪಿ ಭಣತಿ ಅಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಮ್ಪಿ ಭಣತಿ, ಮನ್ತಾಪಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ। ಅಥ ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - "ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯುಂ, ಸುತ್ವಾವ ಧಮ್ಮಂ ಪಸೀದೇಯ್ಯುಂ, ಪಸನ್ನಾ ಚ ಮೇ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ಕರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ। **ನ ಚ ವಾಚಂ ಪಯುತ್ತಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ। ಅನ್ತಮಸೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಾಚಂ ಉಪಾದಾಯ ಪಯುತ್ತವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ ನ ಕಥೇಯ್ಯ ನ ಭಣೇಯ್ಯ ನ ದೀಪೇಯ್ಯ ನ ವೋಹರೇಯ್ಯ, ಪಯುತ್ತಂ ವಾಚಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಪಯುತ್ತವಾಚಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ನ ಚ ವಾಚಂ ಪಯುತ್ತಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ।

ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ನ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾತಿ। **ಪಾಗಬ್ಭಿಯ**ನ್ತಿ ತೀಣಿ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಾನಿ - ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ, ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ। ಕತಮಂ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಗಣಗತೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಭೋಜನಸಾಲಾಯಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಜನ್ತಾಘರೇಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಉದಕತಿತ್ಥೇಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋಪಿ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ , ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಗಣಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಗಣಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾಹನಾನಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಸಉಪಾಹನೋ ಚಙ್ಕಮತಿ , ನೀಚೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಉಚ್ಚೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮತಿ, ಛಮಾಯ ಚಙ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಠಿತೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಗಣಗತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಭೋಜನಸಾಲಾಯ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭೋಜನಸಾಲಾಯ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಪಖಜ್ಜ ನಿಸೀದತಿ, ನವೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸನೇನ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ, ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಭೋಜನಸಾಲಾಯ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಜನ್ತಾಘರೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಜನ್ತಾಘರೇ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಪುರತೋಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಉಚ್ಚೇಪಿ ಆಸನೇ ನಿಸೀದತಿ,

ಅನಾಪುಚ್ಛಾಪಿ ಕಟ್ಠಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಅನಾಪುಚ್ಛಾಪಿ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹತಿ। ಏವಂ ಜನ್ತಾಘರೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಉದಕತಿತ್ಥೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಉದಕತಿತ್ಥೇ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ಓತರತಿ, ಪುರತೋಪಿ ಓತರತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ನ್ಹಾಯತಿ, ಪುರತೋಪಿ ನ್ಹಾಯತಿ, ಉಪರಿತೋಪಿ ನ್ಹಾಯತಿ, ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ಉತ್ತರತಿ, ಪುರತೋಪಿ ಉತ್ತರತಿ । ಏವಂ ಉದಕತಿತ್ಥೇ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಘಟ್ಟಯನ್ತೋಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುರತೋಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ವೋಕ್ಕಮ್ಮಪಿ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛತಿ । ಏವಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ "ನ ಪವಿಸ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಪವಿಸತಿ, "ನ ತಿಟ್ಠ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ತಿಟ್ಠತಿ, "ನ ನಿಸೀದ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ನಿಸೀದತಿ, ಅನೋಕಾಸಮ್ಪಿ ಪವಿಸತಿ, ಅನೋಕಾಸೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನೋಕಾಸೇಪಿ ನಿಸೀದತಿ, ಯಾನಿಪಿ ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಕುಲಾನಂ ಓವರಕಾನಿ ಗೂಳ್ಹಾನಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಚ, ಯತ್ಥ ಕುಲಿತ್ಥಿಯೋ ಕುಲಧೀತರೋ ಕುಲಸುಣ್ಹಾಯೋ ಕುಲಕುಮಾರಿಯೋ ನಿಸೀದನ್ತಿ ತತ್ಥಪಿ ಸಹಸಾ ಪವಿಸತಿ, ಕುಮಾರಕಸ್ಸ ಸೀಸಮ್ಪಿ ಪರಾಮಸತಿ। ಏವಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಇದಂ ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ।

ಕತಮಂ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋಪಿ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಗಣಗತೋಪಿ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋಪಿ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಥಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಙ್ಘಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಪುಚ್ಛಂ ವಾ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ವಾ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತಿ, ಪಞ್ಹಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸತಿ , ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಸಙ್ಘಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಗಣಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಗಣಗತೋ ಅಚಿತ್ತೀಕಾರಕತೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಪುಚ್ಛಂ ವಾ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ವಾ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತಿ, ಪಞ್ಹಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ; ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತಿ, ಪಞ್ಹಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ, ಠಿತಕೋಪಿ ಭಣತಿ, ಬಾಹಾವಿಕ್ಖೇಪಕೋಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಗಣಗತೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಥಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಕುಮಾರಿಂ ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೇ ಇತ್ಥಂಗೋತ್ತೇ ಕಿಂ ಅತ್ಥಿ? ಯಾಗು ಅತ್ಥಿ, ಭತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ಖಾದನೀಯಂ ಅತ್ಥಿ? ಕಿಂ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮ , ಕಿಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಕಿಂ ಖಾದಿಸ್ಸಾಮ, ಕಿಂ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ಕಿಂ ವಾ ಮೇ ದಸ್ಸಥಾ"ತಿ ವಿಪ್ಪಲಪತಿ। ಏವಂ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಇದಂ ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ।

ಕತಮಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ನ ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಉಚ್ಚಾ ಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಮಹಾಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಉಳಾರಭೋಗಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಸುತ್ತನ್ತಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ವಿನಯಧರೋ ಸಮಾನೋ ವಿನಯಧರೇನ... ನ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೇನ... ನ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಸಮಾನೋ

ಆರಞ್ಞಕೇನ... ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೇನ... ನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೇನ... ನ ತೇಚೀವರಿಕೋ ಸಮಾನೋ ತೇಚೀವರಕೇನ... ನ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೇನ... ನ ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೇನ... ನ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಸಮಾನೋ ನೇಸಜ್ಞಿಕೇನ... ನ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ಸಮಾನೋ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ ಚಿತ್ತೇನ, ನ ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ದುತಿಯಸ್ಸ... ನ ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ತತಿಯಸ್ಸ... ನ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ... ನ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ಆಕಾಸನಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ... ನ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ... ನ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭೀ ಸಮಾನೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಲಾಭಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸದಿಸಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ ಚಿತ್ತೇನ - ಇದಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ। **ನ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾತಿ** ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ನ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ನ ಚರೇಯ್ಯ ನ ಆಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ನ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ, ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಪಾಗಬ್ಭಿಯಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ನ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ।

ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ನ ಕಥಯೇಯ್ಯಾತಿ। ಕತಮಾ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ಕಥಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ - "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ"ತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಕಥಾಯ ಸತಿ ಕಥಾಬಾಹುಲ್ಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ, ಕಥಾಬಾಹುಲ್ಲೇ ಸತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಉದ್ಧತಸ್ಸ ಅಸಂವರೋ, ಅಸಂವುತಸ್ಸ ಆರಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ"ತಿ। **ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ನ ಕಥಯೇಯ್ಯಾತಿ**। ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ಕಥಂ ನ ಕಥೇಯ್ಯ ನ ಭಣೇಯ್ಯ ನ ದೀಪೇಯ್ಯ ನ ವೋಹರೇಯ್ಯ, ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ಕಥಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಕಥಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ನ ಕಥಯೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನ ಚ ಕತ್ಥಿಕೋ ಸಿಯಾ ಭಿಕ್ಖು, ನ ಚ ವಾಚಂ ಪಯುತ್ತಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ।
ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ ನ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಂ ನ ಕಥಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೧೬೬.ಮೋಸವಜ್ಜೇ ನ ನಿಯ್ಯೇಥ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಠಾನಿ ನ ಕಯಿರಾ।
ಅಥ ಜೀವಿತೇನ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ನಾಞ್ಞಮತಿಮಞ್ಞೇ॥

ಮೋಸವಜ್ಜೇ ನ ನಿಯ್ಯೇಥಾತಿ। ಮೋಸವಜ್ಜಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮುಸಾವಾದೋ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಭಗ್ಗತೋ [ಸಭಾಗಗ್ಗತೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ವಾ ಪರಿಸಗ್ಗತೋ [ಪರಿಸಗತೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ವಾ...ಪೇ॰... ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಹೇತು ವಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮೋಸವಜ್ಜಂ। ಅಪಿ ಚ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ - ಪುಬ್ಬೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ, ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ, ಭಣಿತಸ್ಸ ಹೋತಿ "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ, ಇಮೇಹಿ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। ಅಪಿ ಚ ಚತೂಹಾಕಾರೇಹಿ... ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ... ಛಹಾಕಾರೇಹಿ... ಸತ್ತಹಾಕಾರೇಹಿ... ಅಟ್ಠಹಾಕಾರೇಹಿ... ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ - ಪುಬ್ಬೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ, ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ, ಭಣಿತಸ್ಸ ಹೋತಿ "ಮುಸಾ ಮಯಾ ಭಣಿತ"ನ್ತಿ

ವಿನಿಧಾಯ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಿನಿಧಾಯ ಖನ್ತಿಂ ವಿನಿಧಾಯ ರುಚಿಂ ವಿನಿಧಾಯ ಸಞ್ಞಂ ವಿನಿಧಾಯ ಭಾವಂ - ಇಮೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಾಕಾರೇಹಿ ಮುಸಾವಾದೋ ಹೋತಿ। **ಮೋಸವಜ್ಜೇ ನ ನಿಯ್ಯೇಥಾ**ತಿ। ಮೋಸವಜ್ಜೇ ನ ಯಾಯೇಯ್ಯ ನ ನಿಯ್ಯಾಯೇಯ್ಯ ನ ವಹೇಯ್ಯ [ನ ವುಯ್ಹೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಕ॰), ನತ್ಥಿ ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇ] ನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ಮೋಸವಜ್ಜಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಮೋಸವಜ್ಜಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಮೋಸವಜ್ಜೇ ನ ನಿಯ್ಯೇಥ।

ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಠಾನಿ ನ ಕಯಿರಾತಿ। ಕತಮಂ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಠೋ ಹೋತಿ ಪರಿಸಠೋ, ಯಂ ತತ್ಥ ಸಠಂ ಸಠತಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಕಕ್ಕರತಾ ಕಕ್ಕರಿಯಂ ಪರಿಕ್ಖತ್ತತಾ ಪಾರಿಕ್ಖತ್ತಿಯಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ। **ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಠಾನಿ ನ ಕಯಿರಾ**ತಿ। ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಜನೇಯ್ಯ ನ ಸಞ್ಜನೇಯ್ಯ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಸಾಠೇಯ್ಯಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಠಾನಿ ನ ಕಯಿರಾ।

ಅಥ ಜೀವಿತೇನ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ನಾಞ್ಞಮತಿಮಞ್ಞೇತಿ। **ಅಥಾ**ತಿ ಪದಸನ್ಧಿ…ಪೇ॰… ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಅಥಾತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಲೂಖಜೀವಿತಂ ಜೀವನ್ತೋ ಪರಂ ಪಣೀತಜೀವಿತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ - "ಕಿಂ ಪನಾಯಂ ಬಹುಲಾಜೀವೋ ಸಬ್ಬಂ ಸಂಭಕ್ಖೇತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮೂಲಬೀಜಂ ಖನ್ಧಬೀಜಂ ಫಳುಬೀಜಂ ಅಗ್ಗಬೀಜಂ ಬೀಜಬೀಜಮೇವ ಪಞ್ಚಮಂ ಅಸನಿವಿಚಕ್ಕದನ್ತಕೂಟಸಮಣಪ್ಪಧಾನೇನಾ"ತಿ [ಅಸನೀವ ಚಕ್ಕಂ ದನ್ತಕೂಟಂ ಸಮಣಪ್ಪಧಾನೇನಾತಿ (ಸೀ॰)]। ಸೋ ತಾಯ ಲೂಖಜೀವಿತಾಯ ಪರಂ ಪಣೀತಜೀವಿತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ।

ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಣೀತಜೀವಿತಂ ಜೀವನ್ತೋ ಪರಂ ಲೂಖಜೀವಿತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ - "ಕಿಂ ಪನಾಯಂ ಅಪ್ಪಪುಞ್ಞೋ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖೋ ನ ಲಾಭೀ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಪಣೀತಜೀವಿತಾಯ ಪರಂ ಲೂಖಜೀವಿತಂ ಜೀವನ್ತಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪುಟ್ಠೋ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - "ಅಹಮಸ್ಮಿ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ನ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನಾ"ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಪರಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - "ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಪರಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ವತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ವಾ ತೇಚೀವರಿಕೋ ವಾ ಸಪದಾನಚಾರಿಕೋ ವಾ ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋ ವಾ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ವಾ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ವಾ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - "ಅಹಮಸ್ಮಿ ವತ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ನ ವತಸಮ್ಪನ್ನಾ"ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ವತಸಮ್ಪದಾಯ ಪರಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ। **ಅಥ ಜೀವಿತೇನ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ನಾಞ್ಞಮತಿಮಞ್ಞೇ**ತಿ। ಲೂಖಜೀವಿತಾಯ ವಾ ಪಣೀತಜೀವಿತಾಯ ವಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ವಾ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ವಾ ವತಸಮ್ಪದಾಯ ವಾ ಪರಂ ನಾತಿಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ನಾವಜಾನೇಯ್ಯ, ನ ತೇನ ಮಾನಂ ಜನೇಯ್ಯ, ನ ತೇನ ಥದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ, ಪತ್ಥದ್ಧೋ ಪಗ್ಗಹಿತಸಿರೋತಿ - ಅಥ ಜೀವಿತೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ನಾಞ್ಞಮತಿಮಞ್ಞೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಮೋಸವಜ್ಜೇ ನ ನಿಯ್ಯೇಥ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಠಾನಿ ನ ಕಯಿರಾ।
> ಅಥ ಜೀವಿತೇನ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ನಾಞ್ಞಮತಿಮಞ್ಞೇ"ತಿ॥

൧൯൭.സുത್ವಾ ರುಸಿತೋ [ದೂಸಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಬಹುಂ ವಾಚಂ, ಸಮಣಾನಂ ವಾ ಪುಥುಜನಾನಂ [ಪುಥುವಚನಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ।

ಫರುಸೇನ ನೇ ನ ಪಟಿವಜ್ಜಾ, ನ ಹಿ ಸನ್ತೋ ಪಟಿಸೇನಿಂ ಕರೋನ್ತಿ [ಪಟಿಸೇನಿ ಕರೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ॥

ಸುತ್ವಾ ರುಸಿತೋ ಬಹುಂ ವಾಚಂ, ಸಮಣಾನಂ ಪುಥುಜನಾನನ್ತಿ। **ರುಸಿತೋತಿ** ದೂಸಿತೋ ಖುಂಸಿತೋ ಘಟ್ಟಿತೋ ವಮ್ಭಿತೋ ಗರಹಿತೋ ಉಪವದಿತೋ। **ಸಮಣಾನನ್ತಿ** ಯೇ ಕೇಚಿ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಬ್ಬಜೂಪಗತಾ ಪರಿಬ್ಬಜಸಮಾಪನ್ನಾ। **ಪುಥುಜನಾನನ್ತಿ** ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಗಹಟ್ಠಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ದೇವಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ, ತೇ ಬಹುಕಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಅನಿಟ್ಠಾಹಿ ಅಕನ್ತಾಹಿ ಅಮನಾಪಾಹಿ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯುಂ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ರೋಸೇಯ್ಯುಂ ವಿರೋಸೇಯ್ಯುಂ ಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ವಿಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ತೇಸಂ ಬಹುಂ ವಾಚಂ ಅನಿಟ್ಠಂ ಅಕನ್ತಂ ಅಮನಾಪಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಣಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತ್ವಾ ಉಪಧಾರಯಿತ್ವಾ ಉಪಲಕ್ಖಯಿತ್ವಾತಿ - ಸುತ್ವಾ ರುಸಿತೋ ಬಹುಂ ವಾಚಂ, ಸಮಣಾನಂ ವಾ ಪುಥುಜನಾನಂ।

ಫರುಸೇನ ನೇ ನ ಪಟಿವಜ್ಜಾತಿ। **ಫರುಸೇನಾತಿ** ಫರುಸೇನ ಕಕ್ಖಳೇನ ನ ಪಟಿವಜ್ಜಾ ನಪ್ಪಟಿಭಣೇಯ್ಯ, ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯ, ರೋಸನ್ತಂ ನಪ್ಪಟಿರೋಸೇಯ್ಯ, ಭಣ್ಡನಂ ನಪ್ಪಟಿಭಣ್ಡೇಯ್ಯ ನ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯ ನ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ನ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಕಲಹಭಣ್ಡನವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮೇಧಗಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಕಲಹಭಣ್ಡನವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮೇಧಗಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಫರುಸೇನ ನೇ ನ ಪಟಿವಜ್ಜಾ।

ನ ಹಿ ಸನ್ತೋ ಪಟಿಸೇನಿಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ। **ಸನ್ತೋತಿ** ರಾಗಸ್ಸ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ದೋಸಸ್ಸ... ಮೋಹಸ್ಸ... ಕೋಧಸ್ಸ... ಉಪನಾಹಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ವೂಪಸಮಿತತ್ತಾ ವಿಜ್ಝಾತತ್ತಾ ನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ವಿಗತತ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ - ಸನ್ತೋ। **ನ ಹಿ ಸನ್ತೋ ಪಟಿಸೇನಿಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ।** ಸನ್ತೋ ಪಟಿಸೇನಿಂ ಪಟಿಮಲ್ಲಂ ಪಟಿಕಣ್ಟಕಂ [ಪಟಿಬನ್ಧನಂ (ಸೀ॰)] ಪಟಿಪಕ್ಖಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ ನ ಜನೇನ್ತಿ ನ ಸಞ್ಜನೇನ್ತಿ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೀತಿ - ನ ಹಿ ಸನ್ತೋ ಪಟಿಸೇನಿಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸುತ್ವಾ ರುಸಿತೋ ಬಹುಂ ವಾಚಂ, ಸಮಣಾನಂ ವಾ ಪುಥುಜನಾನಂ।
ಫರುಸೇನ ನೇ ನ ಪಟಿವಜ್ಜಾ, ನ ಹಿ ಸನ್ತೋ ಪಟಿಸೇನಿಂ ಕರೋನ್ತೀ"ತಿ॥

൧൯൮.ಏತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ವಿಚಿನಂ ಭಿಕ್ಖು ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇ।

ಸನ್ತೀತಿ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಞತ್ವಾ, ಸಾಸನೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ॥

ಏತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯಾತಿ। **ಏತನ್ತಿ** ಆಚಿಕ್ಖಿತಂ ದೇಸಿತಂ ಪಞ್ಞಪಿತಂ ಪಟ್ಠಪಿತಂ ವಿವಟಂ ವಿಭತ್ತಂ ಉತ್ತಾನೀಕತಂ ಪಕಾಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಾಯ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಏತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ। ಅಥ ವಾ ಸಮಞ್ಚ ವಿಸಮಞ್ಚ ಪಥಞ್ಚ ವಿಪಥಞ್ಚ ಸಾವಜ್ಜಞ್ಚ ಅನವಜ್ಜಞ್ಚ ಹೀನಞ್ಚ ಪಣೀತಞ್ಚ ಕಣ್ಹಞ್ಚ ಸುಕ್ಕಞ್ಚ ವಿಞ್ಞೂಗರಹಿತಞ್ಚ ವಿಞ್ಞೂಪಸತ್ಥಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಾಯ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಏತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ। ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಂ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಂ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಂ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಂ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಂ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಂ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಂ

ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ, ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞಾಯ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ।

ವಿಚಿನಂ ಭಿಕ್ಖು ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇತಿ। ವಿಚಿನನ್ತಿ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಪವಿಚಿನನ್ತೋ ತುಲಯನ್ತೋ ತೀರಯನ್ತೋ ವಿಭಾವಯನ್ತೋ ವಿಭೂತಂ ಕರೋನ್ತೋ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ...ಪೇ॰... "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಪವಿಚಿನನ್ತೋ ತುಲಯನ್ತೋ ತೀರಯನ್ತೋ ವಿಭಾವಯನ್ತೋ ವಿಭೂತಂ ಕರೋನ್ತೋತಿ - ವಿಚಿನಂ ಭಿಕ್ಖು। **ಸದಾತಿ** ಸದಾ ಸಬ್ಬದಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಛಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ। **ಸತೋತಿ** ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ...ಪೇ॰... ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತೋ। **ಸಿಕ್ಖೇತಿ** ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ವಿಚಿನಂ ಭಿಕ್ಖು ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇ।

ಸನ್ತೀತಿ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಞತ್ವಾತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಸನ್ತೀತಿ ಞತ್ವಾ, ದೋಸಸ್ಸ... ಮೋಹಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಸನ್ತೀತಿ ಞತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ - ಸನ್ತೀತಿ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಞತ್ವಾ।

ಸಾಸನೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ। ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಜಿನಸಾಸನೇ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ದೇವಸಾಸನೇ ಅರಹನ್ತಸಾಸನೇ। **ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ** ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಅಸ್ಸ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಅಟ್ಠಿತಕಾರೀ ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಚ್ಛನ್ದೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। "ಕದಾಹಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ... ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ... ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ? ಕದಾಹಂ ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪಹೀನೇ ವಾ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹೇಯ್ಯಂ, ಅಭಾವಿತಂ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಯ್ಯಂ, ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ವಾ ನಿರೋಧಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ? ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಥಾಮೋ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಆತಪ್ಪಂ ಪಧಾನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯೋಗೋ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ - ಸಾಸನೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಏತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ವಿಚಿನಂ ಭಿಕ್ಖು ಸದಾ ಸತೋ ಸಿಕ್ಖೇ।
ಸನ್ತೀತಿ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಞತ್ವಾ, ಸಾಸನೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೧೭೯**ಅಭಿಭೂ ಹಿ ಸೋ ಅನಭಿಭೂತೋ, ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಮನೀತಿಹಮದ್ದಸಿ।**
ತಸ್ಮಾ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸದಾ ನಮಸ್ಸಮನುಸಿಕ್ಖೇ॥[ಇತಿ ಭಗವಾ]

ಅಭಿಭೂ ಹಿ ಸೋ ಅನಭಿಭೂತೋತಿ। ಅಭಿಭೂತಿ ರೂಪಾಭಿಭೂ [ಅಭಿಭೂತರೂಪಾ (ಸ್ಯಾ॰) ಏವಮಞ್ಞೇಸು ಪಞ್ಚಪದೇಸುಪಿ] ಸದ್ದಾಭಿಭೂ ಗನ್ಧಾಭಿಭೂ ರಸಾಭಿಭೂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾಭಿಭೂ ಧಮ್ಮಾಭಿಭೂ, ಅನಭಿಭೂತೋ ಕೇಹಿಚಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ, ಅಭಿಭೋಸಿ ನೇ ಪಾಪಕೇ [ಅಭಿಭೂ ಹಿ ನೇ ಹೀನೇ ಪಾಪಕೇ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಅಭಿಭೂ ಹಿ ಪಾಪಕೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕೇ ಪೋನೋಭವಿಕೇ ಸದರೇ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೇ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯೇತಿ - ಅಭಿಭೂ ಹಿ ಸೋ ಅನಭಿಭೂತೋ।

ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಮನೀತಿಹಮದ್ದಸೀತಿ। **ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ನ ಇತಿಹಿತಿಹಂ ನ ಇತಿಕಿರಿಯಾಯ ನ ಪರಮ್ಪರಾಯ ನ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯ ನ ತಕ್ಕಹೇತು ನ ನಯಹೇತು ನ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ ನ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಸಾಮಂ ಸಯಮಭಿಞ್ಞಾತಂ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಅದ್ದಸಿ ಅದ್ದಕ್ಖಿ ಅಪಸ್ಸಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝೀತಿ - ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಮನೀತಿಹಮದ್ದಸಿ।

ತಸ್ಮಾ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ತಸ್ಮಾ ತಂಕಾರಣಾ ತಂಹೇತು ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತಂನಿದಾನಾ। **ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ**ತಿ। ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಗೋತಮಸಾಸನೇ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಜಿನಸಾಸನೇ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ದೇವಸಾಸನೇ ಅರಹನ್ತಸಾಸನೇತಿ - ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ।

ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸದಾ ನಮಸ್ಸಮನುಸಿಕ್ಖೇ (ಇತಿ ಭಗವಾ)ತಿ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ**ತಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। **ಸದಾ**ತಿ ಸದಾ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಛಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ। **ನಮಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಕಾಯೇನ ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ವಾಚಾಯ ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಚಿತ್ತೇನ ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಸಕ್ಕುರುಮಾನೋ ಗರುಕುರುಮಾನೋ [ಸಕ್ಕಾರಮಾನೋ ಗರುಕಾರಮಾನೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮಾನಯಮಾನೋ ಪೂಜಯಮಾನೋ ಅಪಚಯಮಾನೋ। **ಅನುಸಿಕ್ಖೇ**ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಚರೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ। **ಭಗವಾ**ತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸದಾ ನಮಸ್ಸಮನುಸಿಕ್ಖೇ। (ಇತಿ ಭಗವಾ)।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅಭಿಭೂ ಹಿ ಸೋ ಅನಭಿಭೂತೋ, ಸಕ್ಖಿಧಮ್ಮಮನೀತಿಹಮದ್ದಸಿ।
ತಸ್ಮಾ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸದಾ ನಮಸ್ಸಮನುಸಿಕ್ಖೇ"॥ [ಇತಿ ಭಗವಾತಿ]

ತುವಟ್ಟಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ [ತುವಟಕಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಸುತ್ತನಿಪಾತೇಪಿ] ಚುದ್ದಸಮೋ।

೧೫. ಅತ್ತದಣ್ಡಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಅತ್ತದಣ್ಡಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೧೭೦ಅತ್ತದಣ್ಡಾ ಭಯಂ ಜಾತಂ, ಜನಂ ಪಸ್ಸಥ ಮೇಧಗಂ।

ಸಂವೇಗಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ಸಂವಿಜಿತಂ ಮಯಾ॥

ಅತ್ತದಣ್ಡಾ ಭಯಂ ಜಾತನ್ತಿ। **ದಣ್ಡಾತಿ** ತಯೋ ದಣ್ಡಾ - ಕಾಯದಣ್ಡೋ, ವಚೀದಣ್ಡೋ, ಮನೋದಣ್ಡೋ। ತಿವಿಧಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಕಾಯದಣ್ಡೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದಣ್ಡೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದಣ್ಡೋ। **ಭಯನ್ತಿ** ದ್ವೇ ಭಯಾನಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ಭಯಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ಭಯಂ। ಕತಮಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಭಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಯತಿ, ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ। ತಮೇನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇನ್ತಿ - "ಅಯಂ, ದೇವ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ। ಇಮಸ್ಸ ಯಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಂ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇಹೀ"ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಪರಿಭಾಸತಿ। ಸೋ ಪರಿಭಾಸಪಚ್ಚಯಾ ಭಯಮ್ಪಿ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ [ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಏತಂ ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಕುತೋ ತಸ್ಸ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಂ ಸಞ್ಜಾತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾತುಭೂತಂ।

ಏತ್ತಕೇನಪಿ ರಾಜಾ ನ ತುಸ್ಸತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಬನ್ಧಾಪೇತಿ ಅನ್ದುಬನ್ಧನೇನ ವಾ ರಜ್ಜುಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಬನ್ಧನೇನ ವಾ ವೇತ್ತಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಲತಾಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಪಕ್ಖೇಪಬನ್ಧನೇನ ವಾ [ಪೇಕ್ಖಬನ್ಧನೇನ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪರಿಕ್ಖೇಪಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಗಾಮಬನ್ಧನೇನ ವಾ ನಿಗಮಬನ್ಧನೇನ ವಾ ನಗರಬನ್ಧನೇನ ವಾ ರಟ್ಠಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಜನಪದಬನ್ಧನೇನ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಸವಚನೀಯಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ - "ನ ತೇ ಲಬ್ಭಾ ಇತೋ ಪಕ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ। ಸೋ ಬನ್ಧನಪಚ್ಚಯಾಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಏತಂ ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಕುತೋ ತಸ್ಸ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಂ ಸಞ್ಜಾತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾತುಭೂತಂ।

ಏತ್ತಕೇನಪಿ ರಾಜಾ ನ ತುಸ್ಸತಿ। ರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಧನಂ ಆಹರಾಪೇತಿ - ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾ। ಸೋ ಧನಜಾನಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಏತಂ ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಕುತೋ ತಸ್ಸ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಂ ಸಞ್ಜಾತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾತುಭೂತಂ।

ಏತ್ತಕೇನಪಿ ರಾಜಾ ನ ತುಸ್ಸತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರಾಪೇತಿ - ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇತಿ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇತಿ, ಅಡ್ಢದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇತಿ, ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಏರಕಪತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚತಿ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇತಿ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತಿ। ಸೋ ಕಮ್ಮಕಾರಣಪಚ್ಚಯಾಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಏತಂ ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಕುತೋ ತಸ್ಸ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಂ ಸಞ್ಜಾತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾತುಭೂತಂ। ರಾಜಾ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ದಣ್ಡಾನಂ ಇಸ್ಸರೋ।

ಸೋ ಸಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಂ ನಾಮ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕಾರೇನ್ತಿ - ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಹತ್ಥೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ದುತಿಯೇ ಹತ್ಥೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಪಾದೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ದುತಿಯೇ ಪಾದೇ ಗಮೇನ್ತಿ, ತತ್ತಂ ಅಯೋಖಿಲಂ ಮಜ್ಝೇ ಉರಸ್ಮಿಂ ಗಮೇನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ [ತಿಪ್ಪಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ; ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ಏತಂ ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಕುತೋ ತಸ್ಸ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಂ ಸಞ್ಜಾತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾತುಭೂತಂ।

ತಮೇನಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಸಂವೇಸೇತ್ವಾ [ಸಂವೇಸಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೮೭] ಕುಠಾರೀಹಿ [ಕುಧಾರೀಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ತಚ್ಛೇನ್ತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ; ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ತಮೇನಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ [ಉದ್ಧಪಾದಂ (ಸೀ॰)] ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾಸೀಹಿ ತಚ್ಛೇನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ರಥೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಆದಿತ್ತಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ ಸಾರೇನ್ತಿಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾರೇನ್ತಿಪಿ [ಹಾರೇನ್ತಿಪಿ ಪಚ್ಚಾಹಾರೇನ್ತಿಪಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ...ಪೇ॰... ತಮೇನಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಮಹನ್ತಂ ಅಙ್ಗಾರಪಬ್ಬತಂ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಆರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ಓರೋಪೇನ್ತಿಪಿ...ಪೇ॰... ತಮೇನಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಉದ್ಧಂಪಾದಂ ಅಧೋಸಿರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ತಾಯ ಲೋಹಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಆದಿತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾಯ ಸಜೋತಿಭೂತಾಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಫೇಣುದ್ದೇಹಕಂ ಪಚ್ಚಮಾನೋ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಧೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದೇತಿ; ನ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂಕರೋತಿ ಯಾವ ನ ತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋತಿ। ಏತಂ ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಕುತೋ ತಸ್ಸ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಂ ಸಞ್ಜಾತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾತುಭೂತಂ। ತಮೇನಂ ನಿರಯಪಾಲಾ ಮಹಾನಿರಯೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಪನ ಮಹಾನಿರಯೋ -

"ಚತುಕ್ಕಣ್ಣೋ ಚತುದ್ವಾರೋ, ವಿಭತ್ತೋ ಭಾಗಸೋ ಮಿತೋ।
ಅಯೋಪಾಕಾರಪರಿಯನ್ತೋ [... ಪರಿಯತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಅಯಸಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತೋ॥

"ತಸ್ಸ ಅಯೋಮಯಾ ಭೂಮಿ, ಜಲಿತಾ ತೇಜಸಾ ಯುತಾ।
ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಸತಂ, ಫರಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ ಸಬ್ಬದಾ॥

"ಕದರಿಯಾತಪನಾ ಘೋರಾ, ಅಚ್ಚಿಮನ್ತೋ ದುರಾಸದಾ।
ಲೋಮಹಂಸನರೂಪಾ ಚ, ಭಿಸ್ಮಾ ಪಟಿಭಯಾ ದುಖಾ॥

"ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಭಿತ್ತಿಯಾ, ಅಚ್ಚಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಮುಟ್ಠಿತೋ।
ದಹನ್ತೋ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತೇ, ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ॥

"ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚ ಭಿತ್ತಿಯಾ, ಅಚ್ಚಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಮುಟ್ಠಿತೋ।
ದಹನ್ತೋ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತೇ, ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ॥

"ಉತ್ತರಾಯ ಚ ಭಿತ್ತಿಯಾ, ಅಚ್ಚಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಮುಟ್ಠಿತೋ।
ದಹನ್ತೋ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತೇ, ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ॥

"ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚ ಭಿತ್ತಿಯಾ, ಅಚ್ಚಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಸಮುಟ್ಠಿತೋ।

ದಹನ್ತೋ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತೇ, ಉತ್ತರಾಯ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ॥

“ಹೇಟ್ಠತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾಯ, ಅಚ್ಚಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಭಯಾನಕೋ।
ದಹನ್ತೋ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತೇ, ಛದನಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ॥

“ಛದನಮ್ಹಾ ಸಮುಟ್ಠಾಯ, ಅಚ್ಚಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಭಯಾನಕೋ।
ದಹನ್ತೋ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತೇ, ಭೂಮಿಯಂ ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ॥

“ಅಯೋಕಪಾಲಮಾದಿತ್ತಂ, ಸನ್ತತ್ತಂ ಜಲಿತಂ ಯಥಾ।
ಏವಂ ಅವೀಚಿನಿರಯೋ, ಹೇಟ್ಠಾ ಉಪರಿ ಪಸ್ಸತೋ॥

“ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಮಹಾಲುದ್ದಾ, ಮಹಾಕಿಬ್ಬಿಸಕಾರಿನೋ।
ಅಚ್ಚನ್ತಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತಾ, ಪಚ್ಚನ್ತಿ ನ ಚ ಮಿಯ್ಯರೇ [ಮೀಯರೇ (ಸೀ॰)]॥

“ಜಾತವೇದಸಮೋ ಕಾಯೋ, ತೇಸಂ ನಿರಯವಾಸಿನಂ।
ಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಾನಂ ದಳ್ಹತ್ತಂ, ನ ಭಸ್ಮಾ ಹೋತಿ ನಪೀ ಮಸಿ॥

“ಪುರತ್ಥಿಮೇನಪಿ ಧಾವನ್ತಿ, ತತೋ ಧಾವನ್ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಂ।
ಉತ್ತರೇನಪಿ ಧಾವನ್ತಿ, ತತೋ ಧಾವನ್ತಿ ದಕ್ಖಿಣಂ॥

“ಯಂ ಯಂ ದಿಸಂ ಪಧಾವನ್ತಿ [ದಿಸಮ್ಪಿ ಧಾವನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ತಂ ತಂ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧೀಯತಿ [ಪಿಥೀಯತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]।
ಅಭಿನಿಕ್ಖಮಿತಾಸಾ ತೇ, ಸತ್ತಾ ಮೋಕ್ಖಗವೇಸಿನೋ॥

“ನ ತೇ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ, ಲಭನ್ತಿ ಕಮ್ಮಪಚ್ಚಯಾ।
ತೇಸಞ್ಚ ಪಾಪಕಮ್ಮನ್ತಂ, ಅವಿಪಕ್ಕಂ ಕತಂ ಬಹು”ನ್ತಿ॥

ಏತಂ ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಕುತೋ ತಸ್ಸ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಂ ಸಞ್ಜಾತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪಾತುಭೂತಂ। ಯಾನಿ ಚ ನೇರಯಿಕಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ ಯಾನಿ ಚ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ ಯಾನಿ ಚ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ ಯಾನಿ ಚ ಮಾನುಸಿಕಾನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ; ತಾನಿ ಕುತೋ ಜಾತಾನಿ ಕುತೋ ಸಞ್ಜಾತಾನಿ ಕುತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ ಕುತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ ಕುತೋ ಪಾತುಭೂತಾನಿ? ಅತ್ತದಣ್ಡತೋ ಜಾತಾನಿ ಸಞ್ಜಾತಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ ಪಾತುಭೂತಾನೀತಿ - ಅತ್ತದಣ್ಡಾ ಭಯಂ ಜಾತಂ।

ಜನಂ ಪಸ್ಸಥ ಮೇಧಗನ್ತಿ। ಜನನ್ತಿ ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಗಹಟ್ಠಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ದೇವಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಮೇಧಗಂ ಜನಂ ಕಲಹಂ ಜನಂ ವಿರುದ್ಧಂ ಜನಂ ಪಟಿವಿರುದ್ಧಂ ಜನಂ ಆಹತಂ ಜನಂ ಪಚ್ಚಾಹತಂ ಜನಂ ಆಘಾತಿತಂ ಜನಂ ಪಚ್ಚಾಘಾತಿತಂ ಜನಂ ಪಸ್ಸಥ ದಕ್ಖಥ ಓಲೋಕೇಥ ನಿಜ್ಝಾಯೇಥ ಉಪಪರಿಕ್ಖಥಾತಿ - ಜನಂ ಪಸ್ಸಥ ಮೇಧಗಂ।

ಸಂವೇಗಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸಂವೇಗಂ ಉಬ್ಬೇಗಂ ಉತ್ರಾಸಂ ಭಯಂ ಪೀಳನಂ ಘಟ್ಟನಂ ಉಪದ್ದವಂ ಉಪಸಗ್ಗಂ। **ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಪಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸಾಮಿ ವಿವರಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಕಾಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ - ಸಂವೇಗಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ।

ಯಥಾ ಸಂವಿಜಿತಂ ಮಯಾತಿ। ಯಥಾ ಮಯಾ ಅತ್ತನಾಯೇವ ಅತ್ತಾನಂ ಸಂವೇಜಿತೋ ಉಬ್ಬೇಜಿತೋ ಸಂವೇಗಮಾಪಾದಿತೋತಿ - ಯಥಾ ಸಂವಿಜಿತಂ ಮಯಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅತ್ತದಣ್ಡಾ ಭಯಂ ಜಾತಂ, ಜನಂ ಪಸ್ಸಥ ಮೇಧಗಂ।
ಸಂವೇಗಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ಸಂವಿಜಿತಂ ಮಯಾ"ತಿ॥

**೧೭೧ಫನ್ದಮಾನಂ ಪಜಂ ದಿಸ್ವಾ, ಮಚ್ಛೇ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಯಥಾ।
ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಬ್ಯಾರುದ್ಧೇ, ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಭಯಮಾವಿಸಿ॥**

ಫನ್ದಮಾನಂ ಪಜಂ ದಿಸ್ವಾತಿ। **ಪಜಾತಿ** ಸತ್ತಾಧಿವಚನಂ। ಪಜಂ ತಣ್ಹಾಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ದಿಟ್ಠಿಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ಕಿಲೇಸಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ದುಚ್ಚರಿತಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ಪಯೋಗಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ವಿಪಾಕಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ರತ್ತಂ ರಾಗೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ದುಟ್ಠಂ ದೋಸೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಮೂಳ್ಹಂ ಮೋಹೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ವಿನಿಬದ್ಧಂ ಮಾನೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಫನ್ದಮಾನಂ ವಿಕ್ಖೇಪಗತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ಥಾಮಗತಂ ಅನುಸಯೇಹಿ ಫನ್ದಮಾನಂ ಲಾಭೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಅಲಾಭೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಯಸೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಅಯಸೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಪಸಂಸಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ನಿನ್ದಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ಸುಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಜಾತಿಯಾ ಫನ್ದಮಾನಂ ಜರಾಯ ಫನ್ದಮಾನಂ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಫನ್ದಮಾನಂ ಮರಣೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸೇಹಿ ಫನ್ದಮಾನಂ ನೇರಯಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಮಾನುಸಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿಮೂಲಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಗಬ್ಭಟ್ಠಿತಿಮೂಲಕೇನ [ಗಬ್ಭೇಠಿತೀಮೂಲಕೇನ (ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೧] ದುಕ್ಖೇನ... ಗಬ್ಭಾವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಜಾತಸ್ಸೂಪನಿಬನ್ಧಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಜಾತಸ್ಸ ಪರಾಧೇಯ್ಯಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಅತ್ತೂಪಕ್ಕಮೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ದುಕ್ಖದುಕ್ಖೇನ... ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖೇನ... ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖೇನ... ಚಕ್ಖುರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಸೋತರೋಗೇನ ... ಘಾನರೋಗೇನ... ಜಿವ್ಹಾರೋಗೇನ ... ಕಾಯರೋಗೇನ... ಸೀಸರೋಗೇನ ... ಕಣ್ಣರೋಗೇನ... ಮುಖರೋಗೇನ... ದನ್ತರೋಗೇನ... ಕಾಸೇನ... ಸಾಸೇನ... ಪಿನಾಸೇನ... ಡಾಹೇನ... ಜರೇನ... ಕುಚ್ಛಿರೋಗೇನ... ಮುಚ್ಛಾಯ... ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾಯ... ಸೂಲಾಯ... ವಿಸೂಚಿಕಾಯ... ಕುಟ್ಠೇನ... ಗಣ್ಡೇನ... ಕಿಲಾಸೇನ... ಸೋಸೇನ... ಅಪಮಾರೇನ... ದದ್ದುಯಾ... ಕಣ್ಡುಯಾ... ಕಚ್ಛುಯಾ... ರಖಸಾಯ... ವಿತಚ್ಛಿಕಾಯ... ಲೋಹಿತೇನ... ಪಿತ್ತೇನ... ಮಧುಮೇಹೇನ... ಅಂಸಾಯ... ಪೀಳಕಾಯ... ಭಗನ್ದಲೇನ... ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸನ್ನಿಪಾತಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಉತುಪರಿಣಾಮಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜೇನ ಆಬಾಧೇನ ... ಓಪಕ್ಕಮಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೀತೇನ... ಉಣ್ಹೇನ... ಜಿಘಚ್ಛಾಯ... ಪಿಪಾಸಾಯ... ಉಚ್ಚಾರೇನ... ಪಸ್ಸಾವೇನ... ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಮಾತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪಿತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಭಾತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಭಗಿನಿಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪುತ್ತಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಧೀತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಞಾತಿಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಸೀಲಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದಮಾನಂ ಸಮ್ಫನ್ದಮಾನಂ ವಿಪ್ಫನ್ದಮಾನಂ ವೇಧಮಾನಂ ಪವೇಧಮಾನಂ ಸಮ್ಪವೇಧಮಾನಂ। **ದಿಸ್ವಾತಿ** ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾತಿ - ಫನ್ದಮಾನಂ ಪಜಂ ದಿಸ್ವಾ।

ಮಚ್ಛೇ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಯಥಾತಿ ಯಥಾ ಮಚ್ಛಾ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಉದಕಪರಿಯಾದಾನೇ ಕಾಕೇಹಿ ವಾ ಕುಲಲೇಹಿ ವಾ ಬಲಾಕಾಹಿ ವಾ ಪರಿಪಾತಿಯಮಾನಾ ಉಕ್ಖಿಪಿಯಮಾನಾ ಖಜ್ಜಮಾನಾ ಫನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವೇಧನ್ತಿ ಪವೇಧನ್ತಿ ಸಮ್ಪವೇಧನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಪಜಾ ತಣ್ಹಾಫನ್ದನಾಯ ಫನ್ದನ್ತಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಫನ್ದನ್ತಿ ಸಮ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವಿಪ್ಫನ್ದನ್ತಿ ವೇಧನ್ತಿ ಪವೇಧನ್ತಿ ಸಮ್ಪವೇಧನ್ತೀತಿ - ಮಚ್ಛೇ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಯಥಾ।

ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಬ್ಯಾರುದ್ಧೇತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸತ್ತಾ ವಿರುದ್ಧಾ ಪಟಿವಿರುದ್ಧಾ ಆಹತಾ ಪಚ್ಚಾಹತಾ ಆಘಾತಿತಾ ಪಚ್ಚಾಘಾತಿತಾ। ರಾಜಾನೋಪಿ ರಾಜೂಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತೀಪಿ ಗಹಪತೀಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಪಿತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಪಿತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಗಿನೀಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ, ಭಗಿನಿಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಸಹಾಯೋಪಿ ಸಹಾಯೇನ ವಿವದತಿ; ತೇ ತತ್ಥ ಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಾಣೀಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಲೇಡ್ಡೂಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ದಣ್ಡೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಸತ್ಥೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖನ್ತಿ - ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಬ್ಯಾರುದ್ಧೇ।

ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಭಯಮಾವಿಸೀತಿ। ದಿಸ್ವಾತಿ ದಿಸ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಭಯಂ ಪೀಳನಂ ಘಟ್ಟನಂ ಉಪದ್ದವೋ ಉಪಸಗ್ಗೋ ಆವಿಸೀತಿ [ಆವೀಸೀತಿ (ಸೀ॰), ಆವಿಸತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] - ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಭಯಮಾವಿಸಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಫನ್ದಮಾನಂ ಪಜಂ ದಿಸ್ವಾ, ಮಚ್ಛೇ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಯಥಾ।
> ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಬ್ಯಾರುದ್ಧೇ, ದಿಸ್ವಾ ಮಂ ಭಯಮಾವಿಸೀ”ತಿ॥

೧೭೨ಸಮನ್ತಮಸಾರೋ ಲೋಕೋ, ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಸಮೇರಿತಾ।
ಇಚ್ಛಂ ಭವನಮತ್ತನೋ, ನಾದ್ದಸಾಸಿಂ ಅನೋಸಿತಂ॥

ಸಮನ್ತಮಸಾರೋ ಲೋಕೋತಿ। ಲೋಕೋತಿ ನಿರಯಲೋಕೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಲೋಕೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಲೋಕೋ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ ದೇವಲೋಕೋ, ಖನ್ಧಲೋಕೋ ಧಾತುಲೋಕೋ ಆಯತನಲೋಕೋ, ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ದೇವಲೋಕೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಲೋಕೋ। ನಿರಯಲೋಕೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ ನಿಚ್ಚಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಸುಖಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಅತ್ತಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ನಿಚ್ಚೇನ ವಾ ಧುವೇನ ವಾ ಸಸ್ಸತೇನ ವಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ವಾ। ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಲೋಕೋ...ಪೇ॰... ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಲೋಕೋ... ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ... ದೇವಲೋಕೋ... ಖನ್ಧಲೋಕೋ... ಧಾತುಲೋಕೋ... ಆಯತನಲೋಕೋ... ಅಯಂ ಲೋಕೋ... ಪರೋ ಲೋಕೋ... ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ... ದೇವಲೋಕೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ ನಿಚ್ಚಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಸುಖಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಅತ್ತಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ನಿಚ್ಚೇನ ವಾ ಧುವೇನ ವಾ ಸಸ್ಸತೇನ ವಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ವಾ।

ಯಥಾ ಪನ ನಳೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ, ಯಥಾ ಏರಣ್ಡೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ, ಯಥಾ ಉದುಮ್ಬರೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ, ಯಥಾ ಸೇತಕಚ್ಛೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ, ಯಥಾ ಪಾರಿಭದ್ದಕೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ, ಯಥಾ ಫೇಣಪಿಣ್ಡೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ, ಯಥಾ ಉದಕಪುಬ್ಬುಳಂ [ಬುಬ್ಬುಲಕಂ (ಸೀ॰), ಪುಬ್ಬುಳಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಸಾರಂ ನಿಸ್ಸಾರಂ ಸಾರಾಪಗತಂ , ಯಥಾ ಮರೀಚಿ ಅಸಾರಾ ನಿಸ್ಸಾರಾ ಸಾರಾಪಗತಾ, ಯಥಾ ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ, ಯಥಾ ಮಾಯಾ ಅಸಾರಾ

ನಿಸ್ಸಾರಾ ಸಾರಾಪಗತಾ; ಏವಮೇವ ನಿರಯಲೋಕೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ ನಿಚ್ಚಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಸುಖಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಅತ್ತಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ನಿಚ್ಚೇನ ವಾ ಧುವೇನ ವಾ ಸಸ್ಸತೇನ ವಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ವಾ।

ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಲೋಕೋ... ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಲೋಕೋ... ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ... ದೇವಲೋಕೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ ನಿಚ್ಚಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಸುಖಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಅತ್ತಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ನಿಚ್ಚೇನ ವಾ ಧುವೇನ ವಾ ಸಸ್ಸತೇನ ವಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ವಾ। ಖನ್ಧಲೋಕೋ... ಧಾತುಲೋಕೋ... ಆಯತನಲೋಕೋ... ಅಯಂ ಲೋಕೋ... ಪರೋ ಲೋಕೋ... ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ... ದೇವಲೋಕೋ ಅಸಾರೋ ನಿಸ್ಸಾರೋ ಸಾರಾಪಗತೋ ನಿಚ್ಚಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಸುಖಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ಅತ್ತಸಾರಸಾರೇನ ವಾ ನಿಚ್ಚೇನ ವಾ ಧುವೇನ ವಾ ಸಸ್ಸತೇನ ವಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ವಾತಿ - ಸಮನ್ತಮಸಾರೋ ಲೋಕೋ।

ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಸಮೇರಿತಾತಿ। ಯೇ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ, ತೇಪಿ ಏರಿತಾ ಸಮೇರಿತಾ ಚಲಿತಾ ಘಟ್ಟಿತಾ ಅನಿಚ್ಚತಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಅನುಗತಾ ಜರಾಯ ಅನುಸಟಾ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಅಭಿಭೂತಾ ಮರಣೇನ ಅಬ್ಭಾಹತಾ ದುಕ್ಖೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅತಾಣಾ ಅಲೇಣಾ ಅಸರಣಾ ಅಸರಣೀಭೂತಾ। ಯೇ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ...ಪೇ॰... ಯೇ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಅನುದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಅನುದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ಉತ್ತರಾಯ ಅನುದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಅನುದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ಹೇಟ್ಠಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ಉಪರಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯೇ ದಸಸು ದಿಸಾಸು ಸಙ್ಖಾರಾ, ತೇಪಿ ಏರಿತಾ ಸಮೇರಿತಾ ಚಲಿತಾ ಘಟ್ಟಿತಾ ಅನಿಚ್ಚತಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಅನುಗತಾ ಜರಾಯ ಅನುಸಟಾ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಅಭಿಭೂತಾ ಮರಣೇನ ಅಬ್ಭಾಹತಾ ದುಕ್ಖೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅತಾಣಾ ಅಲೇಣಾ ಅಸರಣಾ ಅಸರಣೀಭೂತಾ। ಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> “ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಚೇತಂ ಜಲತೀ ವಿಮಾನಂ, ಓಭಾಸಯಂ ಉತ್ತರಿಯಂ ದಿಸಾಯ।
> ರೂಪೇ ರಣಂ ದಿಸ್ವಾ ಸದಾ ಪವೇಧಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ರೂಪೇ ರಮತೀ ಸುಮೇಧೋ॥
>
> “ಮಚ್ಚುನಾಬ್ಭಾಹತೋ ಲೋಕೋ, ಜರಾಯ ಪರಿವಾರಿತೋ।
> ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ, ಇಚ್ಛಾಧೂಮಾಯಿತೋ [ಇಚ್ಛಾಧುಮಾಯಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸದಾ॥
>
> “ಸಬ್ಬೋ ಆದೀಪಿತೋ ಲೋಕೋ, ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕೋ ಪಧೂಪಿತೋ।
> ಸಬ್ಬೋ ಪಜ್ಜಲಿತೋ ಲೋಕೋ, ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕೋ ಪಕಮ್ಪಿತೋ”ತಿ॥

ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಸಮೇರಿತಾ।

ಇಚ್ಛಂ ಭವನಮತ್ತನೋತಿ। ಅತ್ತನೋ ಭವನಂ ತಾಣಂ ಲೇಣಂ ಸರಣಂ ಗತಿಂ ಪರಾಯನಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಪಿಹಯನ್ತೋ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತೋತಿ - ಇಚ್ಛಂ ಭವನಮತ್ತನೋ। **ನಾದ್ದಸಾಸಿಂ ಅನೋಸಿತ**ನ್ತಿ। ಅಜ್ಝೋಸಿತಂಯೇವ ಅದ್ದಸಂ, ಅನಜ್ಝೋಸಿತಂ ನಾದ್ದಸಂ, ಸಬ್ಬಂ ಯೋಬ್ಬಞ್ಞಂ ಜರಾಯ ಓಸಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಬ್ಯಾಧಿನಾ ಓಸಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಜೀವಿತಂ ಮರಣೇನ ಓಸಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಲಾಭಂ ಅಲಾಭೇನ ಓಸಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಯಸಂ ಅಯಸೇನ ಓಸಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಪಸಂಸಂ ನಿನ್ದಾಯ ಓಸಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖೇನ ಓಸಿತಂ।

> “ಲಾಭೋ ಅಲಾಭೋ ಯಸೋ ಅಯಸೋ ಚ, ನಿನ್ದಾ ಪಸಂಸಾ ಚ ಸುಖಂ ದುಖಞ್ಚ।
> ಏತೇ ಅನಿಚ್ಚಾ ಮನುಜೇಸು ಧಮ್ಮಾ, ಅಸಸ್ಸತಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ”ತಿ॥

ನಾದ್ದಸಾಸಿಂ ಅನೋಸಿತಂ।

තේනාහ භගවා -

> “සමන්තමසාරෝ ලෝකෝ, දිසා සබ්බා සමේරිතා।
> ඉච්ඡං භවනමත්තනෝ, නාද්දසාසිං අනෝසිත”න්ති॥

෧෭෨. ඕසානේ ත්වේව බ්‍යාරුද්ධේ, දිස්වා මේ අරතී අහු।
අථේත්ථ සල්ලමද්දක්ඛිං, දුද්දසං හදයස්සිතං॥

ඕසානේ ත්වේව බ්‍යාරුද්ධේති। ඕසානේ ත්වේවාති සබ්බං යොබ්බඤ්ඤං ජරා ඕසාපේති, සබ්බං ආරෝග්‍යං බ්‍යාධි ඕසාපේති, සබ්බං ජීවිතං මරණං ඕසාපේති, සබ්බං ලාභං අලාභෝ ඕසාපේති, සබ්බං යසං අයසෝ ඕසාපේති, සබ්බං පසංසං නින්දා ඕසාපේති, සබ්බං සුඛං දුක්ඛං ඕසාපේතීති - ඕසානේ ත්වේව। **බ්‍යාරුද්ධේති** යොබ්බඤ්ඤකාමා සත්තා ජරාය පටිවිරුද්ධා, ආරෝග්‍යකාමා සත්තා බ්‍යාධිනා පටිවිරුද්ධා, ජීවිතුකාමා සත්තා මරණේන පටිවිරුද්ධා, ලාභකාමා සත්තා අලාභේන පටිවිරුද්ධා, යසකාමා සත්තා අයසේන පටිවිරුද්ධා, පසංසකාමා සත්තා නින්දාය පටිවිරුද්ධා, සුඛකාමා සත්තා දුක්ඛේන පටිවිරුද්ධා ආහතා පච්චාහතා ආඝාතිතා පච්චාඝාතිතාති - ඕසානේ ත්වේව බ්‍යාරුද්ධේ।

දිස්වා මේ අරතී අහූති। දිස්වාති දිස්වා පස්සිත්වා තුලයිත්වා තීරයිත්වා විභාවයිත්වා විභූතං කත්වාති - දිස්වා। **මේ අරතීති** යා අරති යා අනභිරති යා අනභිරමනා යා උක්කණ්ඨිතා යා පරිතසිතා අහූති - දිස්වා මේ අරතී අහු।

අථේත්ථ සල්ලමද්දක්ඛින්ති। අථාති පදසන්ධි…පේ॰… පදානුපුබ්බතාපේතං - අථාති। **ඒත්ථාති** සත්තේසු। **සල්ලන්ති** සත්ත සල්ලානි - රාගසල්ලං, දෝසසල්ලං, මෝහසල්ලං, මානසල්ලං, දිට්ඨිසල්ලං, සෝකසල්ලං, කථංකථාසල්ලං। **අද්දක්ඛින්ති** අද්දසං අදක්ඛිං අපස්සිං පටිවිජ්ඣින්ති - අථේත්ථ සල්ලමද්දක්ඛිං।

දුද්දසං හදයස්සිතන්ති। දුද්දසන්ති දුද්දසං දුද්දක්ඛං දුප්පස්සං දුබ්බුජ්ඣං දුරනුබුජ්ඣං දුප්පටිවිජ්ඣන්ති - දුද්දසං। **හදයස්සිතන්ති** හදයං වුච්චති චිත්තං। යං චිත්තං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධෝ තජ්ජා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු। **හදයස්සිතන්ති** හදයනිස්සිතං චිත්තසිතං චිත්තනිස්සිතං චිත්තේන සහගතං සහජාතං සංසට්ඨං සම්පයුත්තං ඒකුප්පාදං ඒකනිරෝධං ඒකවත්ථුකං ඒකාරම්මණන්ති - දුද්දසං හදයස්සිතං।

තේනාහ භගවා -

> “ඕසානේ ත්වේව බ්‍යාරුද්ධේ, දිස්වා මේ අරතී අහු।
> අථේත්ථ සල්ලමද්දක්ඛිං, දුද්දසං හදයස්සිත”න්ති॥

෧෭෩. යේන සල්ලේන ඕතිණ්ණෝ, දිසා සබ්බා විධාවති।
තමේව සල්ලමබ්බුය්හ, න ධාවති න සීදති॥

ಯೇನ ಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ, ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ವಿಧಾವತೀತಿ। **ಸಲ್ಲನ್ತಿ**। ಸತ್ತ ಸಲ್ಲಾನಿ - ರಾಗಸಲ್ಲಂ, ದೋಸಸಲ್ಲಂ, ಮೋಹಸಲ್ಲಂ, ಮಾನಸಲ್ಲಂ, ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲಂ, ಸೋಕಸಲ್ಲಂ, ಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ। ಕತಮಂ ರಾಗಸಲ್ಲಂ? ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ ಅನುನಯೋ ಅನುರೋಧೋ ನನ್ದಿರಾಗೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ - ಇದಂ ರಾಗಸಲ್ಲಂ।

ಕತಮಂ ದೋಸಸಲ್ಲಂ? "ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಅಚರೀ"ತಿ ಆಘಾತೋ ಜಾಯತಿ "ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಚರತೀ"ತಿ ಆಘಾತೋ ಜಾಯತಿ, "ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಚರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಘಾತೋ ಜಾಯತಿ...ಪೇ॰... ಚಣ್ಡಿಕ್ಕಂ ಅಸುರೋಪೋ ಅನತ್ತಮನತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಇದಂ ದೋಸಸಲ್ಲಂ।

ಕತಮಂ ಮೋಹಸಲ್ಲಂ? ದುಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ಪುಬ್ಬನ್ತೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ಅಪರನ್ತೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ಪುಬ್ಬನ್ತಾಪರನ್ತೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ , ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಞ್ಞಾಣಂ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಅನಭಿಸಮಯೋ ಅನನುಬೋಧೋ ಅಸಮ್ಬೋಧೋ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧೋ ಅಸಙ್ಗಾಹಣಾ ಅಪರಿಯೋಗಾಹಣಾ [ಅಸಙ್ಗಾಹತಾ ಅಪರಿಯೋಗಾಹತಾ (ಸ್ಯಾ॰), ಅಸಙ್ಗಾಹನಾ ಅಪರಿಯೋಗಾಹನಾ (ಕ॰)] ಅಸಮಪೇಕ್ಖನಾ ಅಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನಾ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಂ ದುಮ್ಮೇಜ್ಝಂ ಬಾಲ್ಯಂ ಮೋಹೋ ಪಮೋಹೋ ಸಮ್ಮೋಹೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅವಿಜ್ಜೋಘೋ ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗೋ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಾಲಙ್ಗೀ ಮೋಹೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ - ಇದಂ ಮೋಹಸಲ್ಲಂ।

ಕತಮಂ ಮಾನಸಲ್ಲಂ? "ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಾನೋ, "ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಾನೋ, "ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಮಾನೋ। ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಮಾನೋ ಮಞ್ಞನಾ ಮಞ್ಞಿತತ್ತಂ ಉನ್ನತಿ ಉನ್ನಮೋ ಧಜೋ ಸಮ್ಪಗ್ಗಾಹೋ ಕೇತುಕಮ್ಯತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಇದಂ ಮಾನಸಲ್ಲಂ।

ಕತಮಂ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲಂ? ವೀಸತಿವತ್ಥುಕಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದಿಟ್ಠಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ದಿಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಾಯಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞೋಜನಂ ಗಾಹೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹೋ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಪರಾಮಾಸೋ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ [ಕುಮಗ್ಗೋ (ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೩೮] ಮಿಚ್ಛಾಪಥೋ ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ ವಿಪರಿಯಾಸಗ್ಗಾಹೋ ವಿಪರೀತಗ್ಗಾಹೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹೋ ಅಯಾಥಾವಕಸ್ಮಿಂ "ಯಾಥಾವಕ"ನ್ತಿ ಗಾಹೋ ಯಾವತಾ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ - ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲಂ।

ಕತಮಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ? ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೀಲಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೋಕೋ ಸೋಚನಾ ಸೋಚಿತತ್ತಂ ಅನ್ತೋಸೋಕೋ ಅನ್ತೋಪರಿಸೋಕೋ ಅನ್ತೋಡಾಹೋ ಅನ್ತೋಪರಿಡಾಹೋ ಚೇತಸೋ ಪರಿಜ್ಝಾಯನಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ - ಇದಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ।

ಕತಮಂ ಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ? ದುಕ್ಖೇ ಕಙ್ಖಾ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಕಙ್ಖಾ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಕಙ್ಖಾ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಕಙ್ಖಾ, ಪುಬ್ಬನ್ತೇ ಕಙ್ಖಾ, ಅಪರನ್ತೇ ಕಙ್ಖಾ, ಪುಬ್ಬನ್ತಾಪರನ್ತೇ ಕಙ್ಖಾ, ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಾ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಕಙ್ಖಾ ಕಙ್ಖಾಯನಾ ಕಙ್ಖಾಯಿತತ್ತಂ ವಿಮತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ದ್ವೇಳ್ಹಕಂ ದ್ವೇಧಾಪಥೋ ಸಂಸಯೋ ಅನೇಕಂಸಗ್ಗಾಹೋ ಆಸಪ್ಪನಾ ಪರಿಸಪ್ಪನಾ ಅಪರಿಯೋಗಾಹಣಾ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಮನೋವಿಲೇಖೋ - ಇದಂ ಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ।

ಯೇನ ಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ, ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ವಿಧಾವತೀತಿ। ರಾಗಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಯತಿ, ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ,

ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ; ಏವಮ್ಪಿ ರಾಗಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ। ಅಥ ವಾ ರಾಗಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭೋಗೇ ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ನಾವಾಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ। ಸೀತಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇಹಿ ಪೀಳಿಯಮಾನೋ [ರಿಸ್ಸಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾಯ ಮಿಯ್ಯಮಾನೋ ತಿಗುಮ್ಬಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಕ್ಕೋಲಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಕ್ಕಸೀಲಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಕಾಳಮುಖಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುರಪೂರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವೇಸುಙ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವೇರಾಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಜವಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಾಮಲಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವಙ್ಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಳಬನ್ಧನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುವಣ್ಣಕೂಟಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುಪ್ಪಾದಕಂ [ಸುಪ್ಪಾರಕಂ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಸುಪ್ಪಾರಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಗಚ್ಛತಿ, ಭಾರುಕಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸುರಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಙ್ಗಲೋಕಂ [ಅಙ್ಗಲೋಕಂ (ಸೀ॰), ಅಙ್ಗಣೇಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಗಚ್ಛತಿ, ಭಙ್ಗಣಂ [ಗಙ್ಗಣಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಗಚ್ಛತಿ, ಪರಮಭಙ್ಗಣಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯೋನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪರಮಯೋನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವಿನಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೂಲಪದಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮರುಕನ್ತಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಜಣ್ಣುಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಜಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ , ಮೇಣ್ಡಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಙ್ಕುಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಛತ್ತಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವಂಸಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಕುಣಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೂಸಿಕಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ದರಿಪಥಂ ಗಚ್ಛತಿ, ವೇತ್ತಾಚಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ನ ಲಭತಿ, ಅಲಾಭಮೂಲಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ ಲಭತಿ, ಲದ್ಧಾ ಆರಕ್ಖಮೂಲಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ “ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಭೋಗೇ ನೇವ ರಾಜಾನೋ ಹರೇಯ್ಯುಂ ನ ಚೋರಾ ಹರೇಯ್ಯುಂ ನ ಅಗ್ಗಿ ದಹೇಯ್ಯ ನ ಉದಕಂ ವಹೇಯ್ಯ ನ ಅಪ್ಪಿಯಾ ದಾಯಾದಾ ಹರೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಆರಕ್ಖತೋ ಗೋಪಯತೋ ತೇ ಭೋಗಾ ವಿಪ್ಪಲುಜ್ಜನ್ತಿ , ಸೋ ವಿಪ್ಪಯೋಗಮೂಲಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ರಾಗಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ।

ದೋಸಸಲ್ಲೇನ…ಪೇ॰… ಮೋಹಸಲ್ಲೇನ… ಮಾನಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಯತಿ, ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ। ಏವಂ ಮಾನಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ।

ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಚೇಲಕೋ ಹೋತಿ ಮುತ್ತಾಚಾರೋ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನೋ [ಹತ್ಥಾವಲೇಖನೋ (ಸ್ಯಾ॰)], ನ ಏಹಿಭದನ್ತಿಕೋ , ನ ತಿಟ್ಠಭದನ್ತಿಕೋ; ನಾಭಿಹಟಂ, ನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ, ನ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯತಿ, ಸೋ ನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಕಳೋಪಿಮುಖಾ [ಖಳೋಪಿಮುಖಾ (ಸೀ॰)] ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಏಳಕಮನ್ತರಂ, ನ ದಣ್ಡಮನ್ತರಂ, ನ ಮುಸಲಮನ್ತರಂ, ನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾನಂ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯಾ, ನ ಪಾಯಮಾನಾಯ, ನ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾಯ, ನ ಸಂಕಿತ್ತೀಸು, ನ ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ಯತ್ಥ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಸಣ್ಡಸಣ್ಡಚಾರಿನೀ। ನ ಮಚ್ಛಂ ನ ಮಂಸಂ ನ ಸುರಂ ನ ಮೇರಯಂ ನ ಥುಸೋದಕಂ ಪಿವತಿ। ಸೋ ಏಕಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಏಕಾಲೋಪಿಕೋ, ದ್ವಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ದ್ವಾಲೋಪಿಕೋ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಸತ್ತಾಲೋಪಿಕೋ। ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ಭತ್ತಿಯಾ ಯಾಪೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ಭತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಹಿಪಿ ಭತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ। ಏಕಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ… ಪೇ॰… ಸತ್ತಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅದ್ಧಮಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ।

ಅಥ ವಾ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋ ಸಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ನೀವಾರಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ದದ್ದುಲಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಹಟಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ,

ಕಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಆಚಾಮಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಪಿಞ್ಞಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತಿಲಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತಿಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಗೋಮಯಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಯಾಪೇತಿ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜನೋ। ಸೋ ಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಮಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಛವದುಸ್ಸಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಪಂಸುಕೂಲಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ತಿರೀಟಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಕ್ಖಿಪಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕುಸಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ವಾಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಫಲಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕೇಸಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಉಲೂಕಪಕ್ಖಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚಕೋಪಿ ಹೋತಿ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಉಬ್ಭಟ್ಠಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಆಸನಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಉಕ್ಕುಟಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ, ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯಿಕೋ ಹೋತಿ, ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಫಲಕಸೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಥಣ್ಡಿಲಸೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಏಕಾಪಸ್ಸಯಿಕೋ ಹೋತಿ ರಜೋಜಲ್ಲಧರೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ, ವೇಕಟಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ವಿಕಟಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಅಪಾನಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಅಪಾನಕತ್ತಮನುಯುತ್ತೋ, ಸಾಯತತಿಯಕಮ್ಪಿ ಉದಕೋರೋಹನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ।

ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ –

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ಕಾಲಂ ಕಿರಿಯಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಿಕಾ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ, ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಪಿತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಗಿನೀ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಪುತ್ತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಧೀತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಸಾಮಿಕೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸಾ ತಸ್ಸ ಕಾಲಂ ಕಿರಿಯಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಿಕಾ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ, ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ಅಪಿ ಮೇ ಸಾಮಿಕಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ಮೇ ಸಾಮಿಕಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಕಾಲಂ ಕಿರಿಯಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ, ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ಮೇ ಮಾತರಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಿತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಾತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಭಗಿನೀ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಪುತ್ತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಧೀತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ... ಪಜಾಪತಿ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಕಾಲಂ ಕಿರಿಯಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ, ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ಅಪಿ ಮೇ ಪಜಾಪತಿಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥ, ಅಪಿ ಮೇ ಪಜಾಪತಿಂ ಅದ್ದಸ್ಸಥಾ'ತಿ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಾ ಇತ್ಥೀ ಞಾತಿಕುಲಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಸ್ಸಾ ತೇ ಞಾತಕಾ ಸಾಮಿಕಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮಾ, ಸಾ ಚ ನಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಸಾಮಿಕಂ ಏತದವೋಚ – 'ಇಮೇ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಞಾತಕಾ ತವ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮಾ, ಉಭೋ ಮಯಂ ಮರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ

ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ದ್ವಿಧಾ ಛೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಓಪಾತೇತಿ - 'ಉಭೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ। ಏವಂ ಸೋಕಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ।

ಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಂಸಯಪಕ್ಖನ್ದೋ ಹೋತಿ ವಿಮತಿಪಕ್ಖನ್ದೋ ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತೋ - "ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ , ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏತರಹಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಥಂಕಥೀ ಹೋತಿ, ಅಹಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ನೋ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ ಕಥಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಅಯಂ ನು ಖೋ ಸತ್ತೋ ಕುತೋ ಆಗತೋ, ಸೋ ಕುಹಿಂ ಗಾಮೀ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿದ್ಧೋ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ।

ತೇ ಸಲ್ಲೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ; ತೇ ಸಲ್ಲೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೋ ಸಲ್ಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರವಸೇನ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ, ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ, ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ। ತೇ ಸಲ್ಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ; ಸಲ್ಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯಾ ಧಾವತಿ, ನಿರಯೇ ಧಾವತಿ , ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಧಾವತಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಧಾವತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಧಾವತಿ, ದೇವಲೋಕೇ ಧಾವತಿ, ಗತಿಯಾ ಗತಿಂ, ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ, ಭವೇನ ಭವಂ, ಸಂಸಾರೇನ ಸಂಸಾರಂ, ವಟ್ಟೇನ ವಟ್ಟಂ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತೀತಿ - ಯೇನ ಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ವಿಧಾವತಿ।

ತಮೇವ ಸಲ್ಲಮಬ್ಬುಯ್ಹ, ನ ಧಾವತಿ ನ ಸೀದತೀತಿ। ತಮೇವ ರಾಗಸಲ್ಲಂ ದೋಸಸಲ್ಲಂ ಮೋಹಸಲ್ಲಂ ಮಾನಸಲ್ಲಂ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲಂ ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ ಅಬ್ಬುಯ್ಹ ಅಬ್ಬುಹಿತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಾಟಯಿತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪಾಟಯಿತ್ವಾ [ಉಪ್ಪಾದಯಿತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪಾದಯಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾ ನೇವ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ ನ ಪಚ್ಛಿಮಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ ನ ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ ನ ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ ಧಾವತಿ। ತೇ ಸಲ್ಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ; ಸಲ್ಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಗತಿಯಾ ನ ಧಾವತಿ, ನಿರಯೇ ನ ಧಾವತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ನ ಧಾವತಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ನ ಧಾವತಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ನ ಧಾವತಿ, ದೇವಲೋಕೇ ನ ಧಾವತಿ, ನ ಗತಿಯಾ ಗತಿಂ, ನ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ, ನ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ, ನ ಭವೇನ ಭವಂ, ನ ಸಂಸಾರೇನ ಸಂಸಾರಂ, ನ ವಟ್ಟೇನ ವಟ್ಟಂ ಧಾವತಿ ವಿಧಾವತಿ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತೀತಿ - ತಮೇವ ಸಲ್ಲಮಬ್ಬುಯ್ಹ ನ ಧಾವತಿ। **ನ ಸೀದತೀತಿ** ಕಾಮೋಘೇ ನ ಸೀದತಿ, ಭವೋಘೇ ನ ಸೀದತಿ, ದಿಟ್ಠೋಘೇ ನ ಸೀದತಿ, ಅವಿಜ್ಜೋಘೇ ನ ಸೀದತಿ, ನ ಸಂಸೀದತಿ ನ ಓಸೀದತಿ ನ ಅವಸೀದತಿ ನ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಅವಗಚ್ಛತೀತಿ - ತಮೇವ ಸಲ್ಲಮಬ್ಬುಯ್ಹ, ನ ಧಾವತಿ ನ ಸೀದತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯೇನ ಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ, ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ವಿಧಾವತಿ।
ತಮೇವ ಸಲ್ಲಮಬ್ಬುಯ್ಹ, ನ ಧಾವತಿ ನ ಸೀದತೀ"ತಿ॥

೧೭೫.ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾನುಗೀಯನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಲೋಕೇ ಗಧಿತಾನಿ।
ನ ತೇಸು ಪಸುತೋ ಸಿಯಾ, ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮೇ।
ಸಿಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬಾನಮತ್ತನೋ॥

ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾನುಗೀಯನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಲೋಕೇ ಗಧಿತಾನೀತಿ। ಸಿಕ್ಖಾತಿ ಹತ್ಥಿಸಿಕ್ಖಾ ಅಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾ ರಥಸಿಕ್ಖಾ ಧನುಸಿಕ್ಖಾ ಸಾಲಾಕಿಯಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಿಯಂ ಕಾಯತಿಕಿಚ್ಛಂ ಭೂತಿಯಂ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚಂ [ಕೋಮಾರತಿಕಿಚ್ಛಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಕೋಮಾರಸಚ್ಚಂ (ಕ॰)]। **ಅನುಗೀಯನ್ತೀತಿ** ಗೀಯನ್ತಿ ನಿಗ್ಗೀಯನ್ತಿ ಕಥೀಯನ್ತಿ ಭಣೀಯನ್ತಿ ದೀಪೀಯನ್ತಿ ವೋಹರೀಯನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ ಗೀಯನ್ತಿ ಗಣ್ಹೀಯನ್ತಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹೀಯನ್ತಿ ಧಾರೀಯನ್ತಿ ಉಪಧಾರೀಯನ್ತಿ ಉಪಲಕ್ಖೀಯನ್ತಿ ಗಧಿತಪಟಿಲಾಭಾಯ। ಗಧಿತಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಞ್ಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಗಧಿತಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ? ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಪತ್ಥಯನ್ತಿ ಪಿಹಯನ್ತಿ ಅಭಿಜಪ್ಪನ್ತಿ ತಂಕಾರಣಾ ಗಧಿತಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। **ಲೋಕೇತಿ** ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇತಿ - ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾನುಗೀಯನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಲೋಕೇ ಗಧಿತಾನಿ।

ನ ತೇಸು ಪಸುತೋ ಸಿಯಾತಿ। ತಾಸು ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಸು ತೇಸು ವಾ ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ನ ಪಸುತೋ ಸಿಯಾ, ನ ತನ್ನಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ, ನ ತಪ್ಪೋಣೋ, ನ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರೋ, ನ ತದಧಿಮುತ್ತೋ, ನ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯೋತಿ - ನ ತೇಸು ಪಸುತೋ ಸಿಯಾ।

ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮೇತಿ। ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝಾತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ, "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ"ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಸೋತಿ** ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇಸಂ ನಿಸ್ಸೇಸಂ ಪರಿಯಾದಿಯನವಚನಮೇತಂ - ಸಬ್ಬಸೋತಿ। **ಕಾಮಾತಿ** ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾತಿ - ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮೇ।

ಸಿಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬಾನಮತ್ತನೋತಿ। ಸಿಕ್ಖಾತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। **ನಿಬ್ಬಾನಮತ್ತನೋತಿ** ಅತ್ತನೋ ರಾಗಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ ದೋಸಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ ಮೋಹಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ಸಿಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬಾನಮತ್ತನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾನುಗೀಯನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಲೋಕೇ ಗಧಿತಾನಿ।
ನ ತೇಸು ಪಸುತೋ ಸಿಯಾ, ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮೇ।
ಸಿಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬಾನಮತ್ತನೋ"ತಿ॥

೧೭೬. **ಸಚ್ಚೋ ಸಿಯಾ ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ, ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।
ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಲೋಭಪಾಪಂ, ವೇವಿಚ್ಛಂ ವಿತರೇ ಮುನಿ॥**

ಸಚ್ಚೋ ಸಿಯಾ ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋತಿ। ಸಚ್ಚೋ ಸಿಯಾತಿ ಸಚ್ಚವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಿಯಾ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಿಯಾ, ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಿಯಾತಿ - ಸಚ್ಚೋ ಸಿಯಾ। **ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋತಿ** ತೀಣಿ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಾನಿ - ಕಾಯಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ, ವಾಚಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ...ಪೇ॰... ಇದಂ ಚೇತಸಿಕಂ

ಪಾಗಬ್ಭಿಯಂ। ಯಸ್ಸಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋತಿ - ಸಚ್ಚೋ ಸಿಯಾ ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ।

ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋತಿ। ಮಾಯಾ ವುಚ್ಚತಿ ವಞ್ಚನಿಕಾ ಚರಿಯಾ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಹೇತು ಪಾಪಿಕಂ ಇಚ್ಛಂ ಪಣಿದಹತಿ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ಕಾಯೇನ ಪರಕ್ಕಮತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಮಾಯಾ ಮಾಯಾವಿತಾ ಅಚ್ಚಸರಾ ವಞ್ಚನಾ ನಿಕತಿ ನಿಕಿರಣಾ ಪರಿಹರಣಾ ಗೂಹನಾ ಪರಿಗೂಹನಾ ಛಾದನಾ ಪರಿಚ್ಛಾದನಾ ಅನುತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ ಅನಾವಿಕಮ್ಮಂ ವೋಚ್ಛಾದನಾ ಪಾಪಕಿರಿಯಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಾಯಾ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಮಾಯಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮಾಯೋ। **ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋತಿ** ಪೇಸುಞ್ಞನ್ತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರತಿ। ಯಸ್ಸೇತಂ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ ವಿವಿತ್ತಪೇಸುಣೋ ಪವಿವಿತ್ತಪೇಸುಣೋತಿ - ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।

ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಲೋಭಪಾಪಂ, ವೇವಿಚ್ಛಂ ವಿತರೇ ಮುನೀತಿ। **ಅಕ್ಕೋಧನೋತಿ** ಹಿ ಖೋ ವುತ್ತಂ, ಅಪಿ ಚ ಕೋಧೋ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ದಸಹಾಕಾರೇಹಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ। ‘‘ಅನತ್ಥಂ ಮೇ ಅಚರೀ’’ತಿ ಕೋಧೋ ಜಾಯತಿ…ಪೇ॰… ಯಸ್ಸೇಸೋ ಕೋಧೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕೋ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಕ್ಕೋಧನೋ। ಕೋಧಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ, ಕೋಧವತ್ಥುಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ, ಕೋಧಹೇತುಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಅಕ್ಕೋಧನೋ। **ಲೋಭೋತಿ** ಯೋ ಲೋಭೋ ಲುಬ್ಭನಾ ಲುಬ್ಭಿತತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ವೇವಿಚ್ಛಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ - ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಗಾಹೋ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। **ಮುನೀತಿ**। ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। **ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಲೋಭಪಾಪಂ, ವೇವಿಚ್ಛಂ ವಿತರೇ ಮುನೀತಿ**। ಮುನಿ ಲೋಭಪಾಪಞ್ಚ ವೇವಿಚ್ಛಞ್ಚ ಅತರಿ ಉತ್ತರಿ ಪತರಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿ ವೀತಿವತ್ತಯೀತಿ [ವೀತಿವತ್ತೀತಿ (ಕ॰)] - ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಲೋಭಪಾಪಂ, ವೇವಿಚ್ಛಂ ವಿತರೇ ಮುನಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> ‘‘ಸಚ್ಚೋ ಸಿಯಾ ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ, ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।
> ಅಕ್ಕೋಧನೋ ಲೋಭಪಾಪಂ, ವೇವಿಚ್ಛಂ ವಿತರೇ ಮುನೀ’’ತಿ॥

೧೭೭. ನಿದ್ದಂ ತನ್ದಿಂ ಸಹೇ ಥೀನಂ, ಪಮಾದೇನ ನ ಸಂವಸೇ।
ಅತಿಮಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ನಿಬ್ಬಾನಮನಸೋ ನರೋ॥

ನಿದ್ದಂ ತನ್ದಿಂ ಸಹೇ ಥೀನನ್ತಿ। **ನಿದ್ದಾತಿ** ಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಕಲ್ಯತಾ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ ಓನಾಹೋ ಪರಿಯೋನಾಹೋ ಅನ್ತೋಸಮೋರೋಧೋ ಮಿದ್ಧಂ ಸುಪ್ಪಂ ಪಚಲಾಯಿಕಾ ಸುಪ್ಪಂ ಸುಪ್ಪನಾ ಸುಪ್ಪಿತತ್ತಂ। **ತನ್ದೀತಿ** ಯಾ ತನ್ದೀ [ತನ್ದಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ತನ್ದಿಯನಾ ತನ್ದಿಯಿತತ್ತಂ ತನ್ದಿಮನಕತಾ ಆಲಸ್ಯಂ ಆಲಸ್ಯಾಯನಾ ಆಲಸ್ಯಾಯಿತತ್ತಂ। **ಥೀನನ್ತಿ** ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಕಲ್ಯತಾ ಅಕಮ್ಮಞ್ಞತಾ ಓಲೀಯನಾ ಸಲ್ಲೀಯನಾ ಲೀನಂ ಲೀಯನಾ ಲೀಯಿತತ್ತಂ, ಥಿನಂ ಥಿಯನಾ ಥಿಯಿತತ್ತಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ನಿದ್ದಂ ತನ್ದಿಂ ಸಹೇ ಥೀನನ್ತಿ**। ನಿದ್ದಞ್ಚ ತನ್ದಿಞ್ಚ ಥಿನಞ್ಚ ಸಹೇ ಸಹೇಯ್ಯ ಪರಿಸಹೇಯ್ಯ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೇಯ್ಯ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ ಮದ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ನಿದ್ದಂ ತನ್ದಿಂ ಸಹೇ ಥೀನಂ।

ಪಮಾದೇನ ನ ಸಂವಸೇತಿ। ಪಮಾದೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಪಞ್ಚಸು ವಾ ಕಾಮಗುಣೇಸು। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವೋಸಗ್ಗೋ ವೋಸಗ್ಗಾನುಪ್ಪಾದನಂ [ವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪ್ಪಾದನಂ (ಬಹೂಸು)] ವಾ ಕುಸಲಾನಂ ವಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಕಿರಿಯತಾ ಅಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯತಾ ಅನಟ್ಠಿತಕಿರಿಯತಾ ಓಲೀನವುತ್ತಿತಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಛನ್ದತಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರತಾ ಅನಾಸೇವನಾ ಅಭಾವನಾ ಅಬಹುಲೀಕಮ್ಮಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅನನುಯೋಗೋ ಪಮಾದೋ। ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಪಮಾದೋ ಪಮಜ್ಜನಾ ಪಮಜ್ಜಿತತ್ತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಮಾದೋ। **ಪಮಾದೇನ ನ ಸಂವಸೇತಿ** ಪಮಾದೇನ ನ ವಸೇಯ್ಯ ನ ಸಂವಸೇಯ್ಯ ನ ಆವಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿವಸೇಯ್ಯ, ಪಮಾದಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಪಮಾದಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಪಮಾದೇನ ನ ಸಂವಸೇ।

ಅತಿಮಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ। **ಅತಿಮಾನೋತಿ** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪರಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। ಯೋ ಏವರೂಪೋ ಮಾನೋ ಮಞ್ಞನಾ ಮಞ್ಞಿತತ್ತಂ ಉನ್ನತಿ ಉನ್ನಮೋ ಧಜೋ ಸಮ್ಪಗ್ಗಾಹೋ ಕೇತುಕಮ್ಯತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅತಿಮಾನೋ। **ಅತಿಮಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ**। ಅತಿಮಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ನ ಸಂತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಅತಿಮಾನಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಅತಿಮಾನಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಅತಿಮಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ।

ನಿಬ್ಬಾನಮನಸೋ ನರೋತಿ। ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ದಾನಂ ದೇನ್ತೋ ಸೀಲಂ ಸಮಾದಿಯನ್ತೋ ಉಪೋಸಥಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತೋ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದನ್ತೋ ಚೇತಿಯೇ ಗನ್ಧಮಾಲಂ ಆರೋಪೇನ್ತೋ ಚೇತಿಯಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕರೋನ್ತೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ತೇಧಾತುಕಂ ಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೋ ನ ಗತಿಹೇತು ನ ಉಪಪತ್ತಿಹೇತು ನ ಪಟಿಸನ್ಧಿಹೇತು ನ ಭವಹೇತು ನ ಸಂಸಾರಹೇತು ನ ವಟ್ಟಹೇತು, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ವಿಸಂಯೋಗಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಮನಸೋ ನರೋ। ಅಥ ವಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಟಿವಾಪೇತ್ವಾ [ಪಟಿವಾಸೇತ್ವಾ (ಕ॰)] ಅಮತಾಯ ಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - "ಏತಂ ಸನ್ತಂ ಏತಂ ಪಣೀತಂ ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಮನಸೋ ನರೋ।

"ನ ಪಣ್ಡಿತಾ ಉಪಧಿಸುಖಸ್ಸ ಹೇತು, ದದನ್ತಿ ದಾನಾನಿ ಪುನಬ್ಭವಾಯ।
ಕಾಮಞ್ಚ ತೇ ಉಪಧಿಪರಿಕ್ಖಯಾಯ, ದದನ್ತಿ ದಾನಂ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯ॥

"ನ ಪಣ್ಡಿತಾ ಉಪಧಿಸುಖಸ್ಸ ಹೇತು, ಭಾವೇನ್ತಿ ಝಾನಾನಿ ಪುನಬ್ಭವಾಯ।
ಕಾಮಞ್ಚ ತೇ ಉಪಧಿಪರಿಕ್ಖಯಾಯ, ಭಾವೇನ್ತಿ ಝಾನಂ ಅಪುನಬ್ಭವಾಯ॥

"ತೇ ನಿಬ್ಬುತಿಂ ಆಸಿಸಮಾನಸಾ [ಆಸಿಂಸಮಾನಾ (ಸೀ॰), ಅಭಿಮಾನಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ದದನ್ತಿ, ತನ್ನಿನ್ನಚಿತ್ತಾ [ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಞ್ಚಿತ್ತಾ (ಕ॰)] ತದಧಿಮುತ್ತಾ।
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ಸಾಗರಮಜ್ಝುಪೇತಾ [ಸಾಗರಮಜ್ಝಗತಾ (ಸ್ಯಾ॰)], ಭವನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯನಾ ತೇ"ತಿ॥

ನಿಬ್ಬಾನಮನಸೋ ನರೋ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ನಿದ್ದಂ ತನ್ದಿಂ ಸಹೇ ಥೀನಂ, ಪಮಾದೇನ ನ ಸಂವಸೇ।

अतिमाने न तिट्ठेय्य, निब्बानमनसो नरो"ति॥

१८८**मोसवज्जे न निय्येथ,** [नीयेथ (क॰)] **रूपे स्नेहं न कुब्बये।**

मानञ्च परिजानेय्य, साहसा विरतो चरे॥

मोसवज्जे न निय्येथाति। मोसवज्जं वुच्चति मुसावादो। इधेकच्चो सभग्गतो वा परिसग्गतो वा ञातिमज्झगतो वा पूगमज्झगतो वा राजकुलमज्झगतो वा अभिनीतो सक्खिपुट्ठो – "एहम्भो पुरिस, यं जानासि तं वदेही"ति, सो अजानं वा आह – "जानामी"ति, जानं वा आह – "न जानामी"ति, अपस्सं वा आह – "पस्सामी"ति, पस्सं वा आह – "न पस्सामी"ति। इति अत्तहेतु वा परहेतु वा आमिसकिञ्चिक्खहेतु वा सम्पजानमुसा भासिता होति – इदं वुच्चति मोसवज्जं। अपि च तीहाकारेहि…पे॰… चतूहाकारेहि… पञ्चहाकारेहि… छहाकारेहि… सत्तहाकारेहि… अट्ठहाकारेहि…पे॰… इमेहि अट्ठहाकारेहि मुसावादो होति। **मोसवज्जे न निय्येथाति।** मोसवज्जे न यायेय्य न निय्यायेय्य न वहेय्य न संहरेय्य, मोसवज्जं पजहेय्य विनोदेय्य ब्यन्तिं करेय्य अनभावं गमेय्य, मोसवज्जा आरतो अस्स विरतो पटिविरतो निक्खन्तो निस्सटो विप्पमुत्तो विसञ्ञुत्तो विमरियादिकतेन चेतसा विहरेय्याति – मोसवज्जे न निय्येथ।

रूपे स्नेहं न कुब्बयेति। रूपन्ति चत्तारो च महाभूता , चतुन्नञ्च महाभूतानं उपादाय रूपं। **रूपे स्नेहं न कुब्बयेति।** रूपे स्नेहं न करेय्य छन्दं न करेय्य पेमं न करेय्य रागं न करेय्य न जनेय्य न सञ्जनेय्य न निब्बत्तेय्य नाभिनिब्बत्तेय्याति – रूपे स्नेहं न कुब्बये।

मानञ्च परिजानेय्याति। मानोति एकविधेन मानो – या चित्तस्स उन्नति। दुविधेन मानो – अत्तुक्कंसनमानो, परवम्भनमानो। तिविधेन मानो – "सेय्योहमस्मी"ति मानो, "सदिसोहमस्मी"ति मानो, "हीनोहमस्मी"ति मानो। चतुविधेन मानो – लाभेन मानं जनेति, यसेन मानं जनेति, पसंसाय मानं जनेति, सुखेन मानं जनेति। पञ्चविधेन मानो – "लाभिम्हि मनापिकानं रूपान"न्ति मानं जनेति, "लाभिम्हि मनापिकानं सद्दानं…पे॰… गन्धानं… रसानं… फोट्ठब्बान"न्ति मानं जनेति। छब्बिधेन मानो – चक्खुसम्पदाय मानं जनेति, सोतसम्पदाय…पे॰… घानसम्पदाय… जिव्हासम्पदाय… कायसम्पदाय… मनोसम्पदाय मानं जनेति। सत्तविधेन मानो – अतिमानो, मानातिमानो, ओमानो, सदिसमानो, अधिमानो, अस्मिमानो, मिच्छामानो। अट्ठविधेन मानो – लाभेन मानं जनेति, अलाभेन ओमानं जनेति, यसेन मानं जनेति, अयसेन ओमानं जनेति, पसंसाय मानं जनेति, निन्दाय ओमानं जनेति, सुखेन मानं जनेति, दुक्खेन ओमानं जनेति। नवविधेन मानो – सेय्यस्स "सेय्योहमस्मी"ति मानो, सेय्यस्स "सदिसोहमस्मी"ति मानो, सेय्यस्स "हीनोहमस्मी"ति मानो, सदिसस्स "सेय्योहमस्मी"ति मानो, सदिसस्स "सदिसोहमस्मी"ति मानो, सदिसस्स "हीनोहमस्मी"ति मानो, हीनस्स "सेय्योहमस्मी"ति मानो, हीनस्स "सदिसोहमस्मी"ति मानो, हीनस्स "हीनोहमस्मी"ति मानो। दसविधेन मानो – इधेकच्चो मानं जनेति जातिया वा गोत्तेन वा…पे॰… अञ्ञतरञ्ञतरेन वा वत्थुना। यो एवरूपो मानो मञ्ञना मञ्ञितत्तं उन्नति उन्नमो धजो सम्पग्गाहो केतुकम्यता चित्तस्स – अयं वुच्चति मानो।

ಮಾನಞ್ಚ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯಾತಿ। ಮಾನಂ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯ - ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾಯ, ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ। ಕತಮಾ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ? ಮಾನಂ ಜಾನಾತಿ ಅಯಂ ಏಕವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉನ್ನತಿ। ಅಯಂ ದುವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಮಾನೋ ಪರವಮ್ಭನಮಾನೋ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ದಸವಿಧೇನ ಮಾನೋ - ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾನಂ ಜನೇತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾತಿ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಂ ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ? ಏತಂ ಞಾತಂ ಕತ್ವಾ ಮಾನಂ ತೀರೇತಿ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ...ಪೇ॰... ನಿಸ್ಸರಣತೋ ತೀರೇತಿ - ಅಯಂ ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ।

ಕತಮಾ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ? ಏವಂ ತೀರಯಿತ್ವಾ ಮಾನಂ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ - ಅಯಂ ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ। **ಮಾನಞ್ಚ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯಾತಿ** ಮಾನಂ ಇಮಾಹಿ ತೀಹಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯಾತಿ - ಮಾನಞ್ಚ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯ।

ಸಾಹಸಾ ವಿರತೋ ಚರೇತಿ। ಕತಮಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ? ರತ್ತಸ್ಸ ರಾಗಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ, ದುಟ್ಠಸ್ಸ ದೋಸಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ಮೋಹಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ, ವಿನಿಬದ್ಧಸ್ಸ ಮಾನಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ, ಪರಾಮಟ್ಠಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ, ವಿಕ್ಖೇಪಗತಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ, ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತಸ್ಸ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ, ಥಾಮಗತಸ್ಸ ಅನುಸಯಚರಿಯಾ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ - ಅಯಂ ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾ। **ಸಾಹಸಾ ವಿರತೋ ಚರೇತಿ** ಸಾಹಸಾ ಚರಿಯಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಚರೇಯ್ಯ ವಿಚರೇಯ್ಯ ಇರಿಯೇಯ್ಯ ವತ್ತೇಯ್ಯ ಪಾಲೇಯ್ಯ ಯಪೇಯ್ಯ ಯಾಪೇಯ್ಯಾತಿ - ಸಾಹಸಾ ವಿರತೋ ಚರೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಮೋಸವಜ್ಜೇ ನ ನಿಯ್ಯೇಥ, ರೂಪೇ ಸ್ನೇಹಂ ನ ಕುಬ್ಬಯೇ।
ಮಾನಞ್ಚ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯ, ಸಾಹಸಾ ವಿರತೋ ಚರೇ"ತಿ॥

೧೭೯**ಪುರಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದೇಯ್ಯ, ನವೇ ಖನ್ತಿಂ ನ ಕುಬ್ಬಯೇ** [ಖನ್ತಿಮಕುಬ್ಬಯೇ (ಬಹೂಸು)] ।
ಹೀಯಮಾನೇ ನ ಸೋಚೇಯ್ಯ, ಆಕಾಸಂ [ಆಕಸ್ಸಂ (ಸ್ಯಾ॰)] **ನ ಸಿತೋ ಸಿಯಾ॥**

ಪುರಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದೇಯ್ಯಾತಿ। ಪುರಾಣಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅತೀತಾ ರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಾ। ಅತೀತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ನಾಭಿನನ್ದೇಯ್ಯ ನಾಭಿವದೇಯ್ಯ ನ ಅಜ್ಝೋಸೇಯ್ಯ, ಅಭಿನನ್ದನಂ ಅಭಿವದನಂ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಗಾಹಂ ಪರಾಮಾಸಂ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ - ಪುರಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದೇಯ್ಯ।

ನವೇ ಖನ್ತಿಂ ನ ಕುಬ್ಬಯೇತಿ। ನವಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಾ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಖನ್ತಿಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಪೇಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ರಾಗಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ನ ಜನೇಯ್ಯ ನ ಸಞ್ಜನೇಯ್ಯ ನ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ನಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ನವೇ ಖನ್ತಿಂ ನ ಕುಬ್ಬಯೇ।

ಹೀಯಮಾನೇ ನ ಸೋಚೇಯ್ಯಾತಿ। ಹೀಯಮಾನೇ ಹಾಯಮಾನೇ ಪರಿಹಾಯಮಾನೇ ವೇಮಾನೇ ವಿಗಚ್ಛಮಾನೇ ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನೇ ನ ಸೋಚೇಯ್ಯ ನ ಕಿಲಮೇಯ್ಯ ನ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯ ನ

ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಹೀಯಮಾನೇ ಹಾಯಮಾನೇ ಪರಿಹಾಯಮಾನೇ ವೇಮಾನೇ ವಿಗಚ್ಛಮಾನೇ ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನೇ, ಸೋತಸ್ಮಿಂ...ಪೇ॰... ಘಾನಸ್ಮಿಂ... ಜಿವ್ಹಾಯ... ಕಾಯಸ್ಮಿಂ... ರೂಪಸ್ಮಿಂ... ಸದ್ದಸ್ಮಿಂ... ಗನ್ಧಸ್ಮಿಂ... ರಸಸ್ಮಿಂ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸ್ಮಿಂ... ಕುಲಸ್ಮಿಂ... ಗಣಸ್ಮಿಂ... ಆವಾಸಸ್ಮಿಂ... ಲಾಭಸ್ಮಿಂ... ಯಸಸ್ಮಿಂ... ಪಸಂಸಾಯ... ಸುಖಸ್ಮಿಂ... ಚೀವರಸ್ಮಿಂ... ಪಿಣ್ಡಪಾತಸ್ಮಿಂ... ಸೇನಾಸನಸ್ಮಿಂ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಸ್ಮಿಂ ಹೀಯಮಾನೇ ಹಾಯಮಾನೇ ಪರಿಹಾಯಮಾನೇ ವೇಮಾನೇ ವಿಗಚ್ಛಮಾನೇ ಅನ್ತರಧಾಯಮಾನೇ ನ ಸೋಚೇಯ್ಯ ನ ಕಿಲಮೇಯ್ಯ ನ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿದೇವೇಯ್ಯ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ - ಹೀಯಮಾನೇ ನ ಸೋಚೇಯ್ಯ।

ಆಕಾಸಂ ನ ಸಿತೋ ಸಿಯಾತಿ। ಆಕಾಸಂ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಆಕಾಸಂ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ? ಯಾಯ ತಣ್ಹಾಯ ರೂಪಂ ಆಕಸ್ಸತಿ ಸಮಾಕಸ್ಸತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪರಾಮಸತಿ ಅಭಿನಿವಿಸತಿ, ವೇದನಂ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಗತಿಂ... ಉಪಪತ್ತಿಂ... ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ... ಭವಂ... ಸಂಸಾರಂ... ವಟ್ಟಂ ಆಕಸ್ಸತಿ ಸಮಾಕಸ್ಸತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪರಾಮಸತಿ ಅಭಿನಿವಿಸತಿ; ತಂಕಾರಣಾ ಆಕಾಸಂ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। **ಆಕಾಸಂ ನ ಸಿತೋ ಸಿಯಾತಿ**। ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಿತೋ ನ ಸಿಯಾ। ತಣ್ಹಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ತಣ್ಹಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಆಕಾಸಂ ನ ಸಿತೋ ಸಿಯಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಪುರಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದೇಯ್ಯ, ನವೇ ಖನ್ತಿಂ ನ ಕುಬ್ಬಯೇ।
> ಹೀಯಮಾನೇ ನ ಸೋಚೇಯ್ಯ, ಆಕಾಸಂ ನ ಸಿತೋ ಸಿಯಾ”ತಿ॥

೧೮೦.ಗೇಧಂ ಬ್ರೂಮಿ ಮಹೋಘೋತಿ, ಆಜವಂ [ಆಚಮಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] **ಬ್ರೂಮಿ ಜಪ್ಪನಂ।**
ಆರಮ್ಮಣಂ ಪಕಮ್ಪನಂ, [ಪಕಪ್ಪನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] **ಕಾಮಪಙ್ಕೋ ದುರಚ್ಚಯೋ॥**

ಗೇಧಂ ಬ್ರೂಮಿ ಮಹೋಘೋತೀತಿ। ಗೇಧೋ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಮಹೋಘೋ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಗೇಧಂ ಬ್ರೂಮಿ ಮಹೋಘೋತೀತಿ**। ಗೇಧಂ “ಮಹೋಘೋ”ತಿ ಬ್ರೂಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ ಪಕಾಸೇಮೀತಿ - ಗೇಧಂ ಬ್ರೂಮಿ ಮಹೋಘೋತಿ।

ಆಜವಂ ಬ್ರೂಮಿ ಜಪ್ಪನನ್ತಿ। ಆಜವಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಜಪ್ಪನಾಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। **ಆಜವಂ ಬ್ರೂಮಿ ಜಪ್ಪನನ್ತಿ** ಆಜವಂ “ಜಪ್ಪನಾ”ತಿ ಬ್ರೂಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ...ಪೇ॰... ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ ಪಕಾಸೇಮೀತಿ - ಆಜವಂ ಬ್ರೂಮಿ ಜಪ್ಪನಂ।

ಆರಮ್ಮಣಂ ಪಕಮ್ಪನನ್ತಿ। ಆರಮ್ಮಣಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಪಕಮ್ಪನಾಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲನ್ತಿ - ಆರಮ್ಮಣಂ ಪಕಮ್ಪನಂ।

ಕಾಮಪಙ್ಕೋ ದುರಚ್ಚಯೋತಿ। ಕಾಮಪಙ್ಕೋ ಕಾಮಕದ್ದಮೋ ಕಾಮಕಿಲೇಸೋ ಕಾಮಪಲಿಪೋ ಕಾಮಪಲಿಬೋಧೋ [ಕಾಮಪಲಿರೋಧೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ದುರಚ್ಚಯೋ ದುರತಿವತ್ತೋ ದುತ್ತರೋ ದುಪ್ಪತರೋ ದುಸ್ಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ದುಬ್ಬೀತಿವತ್ತೋತಿ - ಕಾಮಪಙ್ಕೋ ದುರಚ್ಚಯೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಗೇಧಂ ಬ್ರೂಮಿ ಮಹೋಘೋತಿ, ಆಜವಂ ಬ್ರೂಮಿ ಜಪ್ಪನಂ।
> ಆರಮ್ಮಣಂ ಪಕಮ್ಪನಂ, ಕಾಮಪಙ್ಕೋ ದುರಚ್ಚಯೋ"ತಿ॥

೧೮೧ಸಚ್ಚಾ ಅವೋಕ್ಕಮಂ ಮುನಿ, ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
ಸಬ್ಬಂ ಸೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜ, ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ॥

ಸಚ್ಚಾ ಅವೋಕ್ಕಮಂ ಮುನೀತಿ। ಸಚ್ಚವಾಚಾಯ ಅವೋಕ್ಕಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅವೋಕ್ಕಮನ್ತೋ, ಅರಿಯಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಾ ಮಗ್ಗಾ ಅವೋಕ್ಕಮನ್ತೋ। **ಮುನೀತಿ**। ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನೀತಿ - ಸಚ್ಚಾ ಅವೋಕ್ಕಮಂ ಮುನಿ।

ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ। ಥಲಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ** ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಬಾಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ…ಪೇ॰… ಅಸಿತೋ ತಾದಿ ಪವುಚ್ಚತೇ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ। **ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ**। ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ದೀಪೇ ತಿಟ್ಠತಿ ತಾಣೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಲೇಣೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಸರಣೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಅಭಯೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಅಚ್ಚುತೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಅಮತೇ ತಿಟ್ಠತಿ ನಿಬ್ಬಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ - ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।

ಸಬ್ಬಂ ಸೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾತಿ। ಸಬ್ಬಂ ವುಚ್ಚತಿ ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ - ಚಕ್ಖು ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ …ಪೇ॰… ಮನೋ ಚೇವ ಧಮ್ಮಾ ಚ। ಯತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಚತ್ತಂ ಹೋತಿ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಯತೋ ತಣ್ಹಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಮಾನೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಚತ್ತಂ ಹೋತಿ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ। ಯತೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ , ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಚತ್ತಂ ಹೋತಿ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠನ್ತಿ - ಸಬ್ಬಂ ಸೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜ।

ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ। ಸೋ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಕಥೀಯತಿ ಭಣೀಯತಿ ದೀಪೀಯತಿ ವೋಹರೀಯತೀತಿ - ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಸಚ್ಚಾ ಅವೋಕ್ಕಮಂ ಮುನಿ, ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
> ಸಬ್ಬಂ ಸೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜ, ಸ ವೇ ಸನ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

೧೮೨ಸ ವೇ ವಿದ್ವಾ [ವಿದ್ಧಾ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಸ ವೇದಗೂ, ಇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ।**

ಸಮ್ಮಾ ಸೋ ಲೋಕೇ ಇರಿಯಾನೋ, ನ ಪಿಹೇತೀಧ ಕಸ್ಸಚಿ॥

ಸ ವೇ ವಿದ್ವಾ ಸ ವೇದಗೂತಿ। ವಿದ್ವಾತಿ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀ। **ವೇದಗೂತಿ।** ವೇದಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬವೇದನಾಸು ವೀತರಾಗೋ ಸಬ್ಬವೇದಮತಿಚ್ಚ ವೇದಗೂ ಸೋತಿ - ಸ ವೇ ವಿದ್ವಾ ಸ ವೇದಗೂ।

ಇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ। ಇತ್ವಾತಿ ಇತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಇತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ, "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ"ತಿ…ಪೇ॰… "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಇತ್ವಾ ಜಾನಿತ್ವಾ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ। **ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ** ದ್ವೇ ನಿಸ್ಸಯಾ - ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಚ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ। ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚಕ್ಖುಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ… ಸೋತಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ… ಘಾನಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ…ಪೇ॰… ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅನಲ್ಲೀನೋ ಅನುಪಗತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅನಧಿಮುತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ।

ಸಮ್ಮಾ ಸೋ ಲೋಕೇ ಇರಿಯಾನೋತಿ। ಯತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಸಮ್ಮಾ ಸೋ ಲೋಕೇ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಯತೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಸಮ್ಮಾ ಸೋ ಲೋಕೇ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತೀತಿ - ಸಮ್ಮಾ ಸೋ ಲೋಕೇ ಇರಿಯಾನೋ।

ನ ಪಿಹೇತೀಧ ಕಸ್ಸಚೀತಿ। ಪಿಹಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಪಿಹಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ಕಸ್ಸಚಿ ನ ಪಿಹೇತಿ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ಸುದ್ದಸ್ಸ ವಾ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ದೇವಸ್ಸ ವಾ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ವಾತಿ - ನ ಪಿಹೇತೀಧ ಕಸ್ಸಚಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಸ ವೇ ವಿದ್ವಾ ಸ ವೇದಗೂ, ಇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ।

ಸಮ್ಮಾ ಸೋ ಲೋಕೇ ಇರಿಯಾನೋ, ನ ಪಿಹೇತೀಧ ಕಸ್ಸಚೀ"ತಿ॥

೧೮೩ಯೋಧ ಕಾಮೇ ಅಚ್ಚತರಿ, ಸಙ್ಗಂ ಲೋಕೇ ದುರಚ್ಚಯಂ।

ನ ಸೋ ಸೋಚತಿ ನಾಜ್ಝೇತಿ, ಛಿನ್ನಸೋತೋ ಅಬನ್ಧನೋ॥

ಯೋಧ ಕಾಮೇ ಅಚ್ಚತರಿ, ಸಙ್ಗಂ ಲೋಕೇ ದುರಚ್ಚಯನ್ತಿ। ಯೋತಿ ಯೋ ಯಾದಿಸೋ ಯಥಾಯುತ್ತೋ ಯಥಾವಿಹಿತೋ ಯಥಾಪಕಾರೋ ಯಂ ಠಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಯಂ ಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖತ್ತಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವೇಸ್ಸೋ ವಾ ಸುದ್ದೋ ವಾ

ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ। **ಕಾಮಾ**ತಿ ಉದ್ದಾನತೋ ದ್ವೇ ಕಾಮಾ - ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಚ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಚ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ। **ಸಙ್ಗಾ**ತಿ ಸತ್ತ ಸಙ್ಗಾ - ರಾಗಸಙ್ಗೋ, ದೋಸಸಙ್ಗೋ, ಮೋಹಸಙ್ಗೋ, ಮಾನಸಙ್ಗೋ, ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಗೋ, ಕಿಲೇಸಸಙ್ಗೋ, ದುಚ್ಚರಿತಸಙ್ಗೋ। **ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇ। **ಸಙ್ಗಂ ಲೋಕೇ ದುರಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ। ಯೋ ಕಾಮೇ ಚ ಸಙ್ಗೇ ಚ ಲೋಕೇ ದುರಚ್ಚಯೇ ದುರತಿವತ್ತೇ ದುತ್ತರೇ ದುಪ್ಪತರೇ ದುಸ್ಸಮತಿಕ್ಕಮೇ ದುಬ್ಬೀತಿವತ್ತೇ ಅತರಿ ಉತ್ತರಿ ಪತರಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿ ವೀತಿವತ್ತಯೀತಿ - ಯೋಧ ಕಾಮೇ ಅಚ್ಚತರಿ, ಸಙ್ಗಂ ಲೋಕೇ ದುರಚ್ಚಯಂ।

ನ ಸೋ ಸೋಚತಿ ನಾಜ್ಝೇತೀತಿ। ವಿಪರಿಣತಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ನ ಸೋಚತಿ, ವಿಪರಿಣತಸ್ಮಿಂ ವಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನ ಸೋಚತಿ। "ಚಕ್ಖು ಮೇ ವಿಪರಿಣತ"ನ್ತಿ ನ ಸೋಚತಿ…ಪೇ॰… ಸೋತಂ ಮೇ… ಘಾನಂ ಮೇ… ಜಿವ್ಹಾ ಮೇ… ಕಾಯೋ ಮೇ… ರೂಪಾ ಮೇ… ಸದ್ದಾ ಮೇ… ಗನ್ಧಾ ಮೇ… ರಸಾ ಮೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಮೇ… ಕುಲಂ ಮೇ… ಗಣೋ ಮೇ… ಆವಾಸೋ ಮೇ… ಲಾಭೋ ಮೇ… ಯಸೋ ಮೇ… ಪಸಂಸಾ ಮೇ… ಸುಖಂ ಮೇ… ಚೀವರಂ ಮೇ… ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಮೇ… ಸೇನಾಸನಂ ಮೇ… ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಮೇ… ಮಾತಾ ಮೇ… ಪಿತಾ ಮೇ… ಭಾತಾ ಮೇ… ಭಗಿನೀ ಮೇ… ಪುತ್ತೋ ಮೇ… ಧೀತಾ ಮೇ… ಮಿತ್ತಾ ಮೇ… ಅಮಚ್ಚಾ ಮೇ… ಞಾತೀ ಮೇ… "ಸಾಲೋಹಿತಾ ಮೇ ವಿಪರಿಣತಾ"ತಿ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ - ನ ಸೋಚತಿ। **ನಾಜ್ಝೇತೀ**ತಿ ನಜ್ಝೇತಿ ನ ಅಜ್ಝೇತಿ ನ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯತಿ ನ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ನ ಪಜ್ಝಾಯತಿ। ಅಥ ವಾ ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜಿಯ್ಯತಿ ನ ಮಿಯ್ಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ - ನಾಜ್ಝೇತೀತಿ - ನ ಸೋ ಸೋಚತಿ ನಾಜ್ಝೇತಿ।

ಛಿನ್ನಸೋತೋ ಅಬನ್ಧನೋತಿ। ಸೋತಂ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಸೋತಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ…ಪೇ॰… ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಛಿನ್ನಸೋತೋ। **ಅಬನ್ಧನೋ**ತಿ ರಾಗಬನ್ಧನಂ ದೋಸಬನ್ಧನಂ ಮೋಹಬನ್ಧನಂ ಮಾನಬನ್ಧನಂ ದಿಟ್ಠಿಬನ್ಧನಂ ಕಿಲೇಸಬನ್ಧನಂ ದುಚ್ಚರಿತಬನ್ಧನಂ, ಯಸ್ಸೇತೇ ಬನ್ಧನಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ…ಪೇ॰… ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಬನ್ಧನೋತಿ - ಛಿನ್ನಸೋತೋ ಅಬನ್ಧನೋ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯೋಧ ಕಾಮೇ ಅಚ್ಚತರಿ, ಸಙ್ಗಂ ಲೋಕೇ ದುರಚ್ಚಯಂ।
ನ ಸೋ ಸೋಚತಿ ನಾಜ್ಝೇತಿ, ಛಿನ್ನಸೋತೋ ಅಬನ್ಧನೋ"ತಿ॥

೧೮೪ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ತಂ ವಿಸೋಸೇಹಿ, ಪಚ್ಛಾ ತೇ ಮಾಹು ಕಿಞ್ಚನಂ।
ಮಜ್ಝೇ ಚೇ ನೋ ಗಹೇಸ್ಸಸಿ, ಉಪಸನ್ತೋ ಚರಿಸ್ಸಸಿ॥

ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ತಂ ವಿಸೋಸೇಹೀತಿ। ಅತೀತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ಆರಬ್ಭ ಯೇ ಕಿಲೇಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಸೋಸೇಹಿ ವಿಸೋಸೇಹಿ ಸುಕ್ಖಾಪೇಹಿ ವಿಸುಕ್ಖಾಪೇಹಿ ಅಬೀಜಂ ಕರೋಹಿ ಪಜಹ ವಿನೋದೇಹಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋಹಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಹೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ತಂ ವಿಸೋಸೇಹಿ। ಅಥ ವಾ ಯೇ ಅತೀತಾ ಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಅವಿಪಕ್ಕವಿಪಾಕಾ ತೇ ಕಮ್ಮಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಸೋಸೇಹಿ ವಿಸೋಸೇಹಿ ಸುಕ್ಖಾಪೇಹಿ ವಿಸುಕ್ಖಾಪೇಹಿ ಅಬೀಜಂ ಕರೋಹಿ ಪಜಹ ವಿನೋದೇಹಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋಹಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಹೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ತಂ ವಿಸೋಸೇಹಿ।

ಪಚ್ಛಾ ತೇ ಮಾಹು ಕಿಞ್ಚನನ್ತಿ। ಪಚ್ಛಾ ವುಚ್ಚತಿ ಅನಾಗತಂ। ಅನಾಗತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ಆರಬ್ಭ ಯಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ರಾಗಕಿಞ್ಚನಂ ದೋಸಕಿಞ್ಚನಂ ಮೋಹಕಿಞ್ಚನಂ ಮಾನಕಿಞ್ಚನಂ ದಿಟ್ಠಿಕಿಞ್ಚನಂ ಕಿಲೇಸಕಿಞ್ಚನಂ ದುಚ್ಚರಿತಕಿಞ್ಚನಂ, ಇಮಾನಿ ಕಿಞ್ಚನಾನಿ [ಇಮೇ

ಕಿಞ್ಚನಾ (ಕ॰) ಪಸ್ಸ ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೦೫] ತುಯ್ಹಂ ಮಾ ಅಹು ಮಾ ಅಕಾಸಿ ಮಾ ಜನೇಸಿ ಮಾ ಸಞ್ಜನೇಸಿ ಮಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ ಮಾ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ ಪಜಹ ವಿನೋದೇಹಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋಹಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಹೀತಿ - ಪಚ್ಛಾ ತೇ ಮಾಹು ಕಿಞ್ಚನಂ।

ಮಜ್ಝೇ ಚೇ ನೋ ಗಹೇಸ್ಸಸೀತಿ। ಮಜ್ಝಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ರೂಪವೇದನಾಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾರವಿಞ್ಞಾಣಾ। ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ನ ಗಹೇಸ್ಸಸಿ ನ ಉಗ್ಗಹೇಸ್ಸಸಿ ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಸಿ ನ ಪರಾಮಸಿಸ್ಸಸಿ ನಾಭಿನನ್ದಿಸ್ಸಸಿ ನಾಭಿಚರಿಸ್ಸಸಿ ನ ಅಜ್ಝೋಸಿಸ್ಸಸಿ, ಅಭಿನನ್ದನಂ ಅಭಿವದನಂ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಗಾಹಂ ಪರಾಮಾಸಂ ಅಭಿನಿವೇಸಂ ಪಜಹಿಸ್ಸಸಿ ವಿನೋದೇಸ್ಸಸಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಸ್ಸಸೀತಿ - ಮಜ್ಝೇ ಚೇ ನೋ ಗಹೇಸ್ಸಸಿ।

ಉಪಸನ್ತೋ ಚರಿಸ್ಸಸೀತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ಉಪಸಮಿತತ್ತಾ, ದೋಸಸ್ಸ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ಉಪಸಮಿತತ್ತಾ... ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ಉಪಸಮಿತತ್ತಾ ವೂಪಸಮಿತತ್ತಾ ವಿಜ್ಝಾತತ್ತಾ ನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ವಿಗತತ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಚರಿಸ್ಸಸಿ ವಿಹರಿಸ್ಸಸಿ ಇರಿಯಿಸ್ಸಸಿ ವತ್ತಿಸ್ಸಸಿ ಪಾಲಿಸ್ಸಸಿ ಯಪಿಸ್ಸಸಿ ಯಾಪಿಸ್ಸಸೀತಿ - ಉಪಸನ್ತೋ ಚರಿಸ್ಸಸಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ತಂ ವಿಸೋಸೇಹಿ, ಪಚ್ಛಾ ತೇ ಮಾಹು ಕಿಞ್ಚನಂ।
> ಮಜ್ಝೇ ಚೇ ನೋ ಗಹೇಸ್ಸಸಿ, ಉಪಸನ್ತೋ ಚರಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ॥

೧೮೫ಸಬ್ಬಸೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಮಿಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಮಮಾಯಿತಂ।
ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ, ಸ ವೇ ಲೋಕೇ ನ ಜೀಯತಿ॥

ಸಬ್ಬಸೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಮಿಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಮಮಾಯಿತನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬಸೋತಿ** ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಸೇಸಂ ನಿಸ್ಸೇಸಂ ಪರಿಯಾದಿಯನವಚನಮೇತಂ - ಸಬ್ಬಸೋತಿ। **ನಾಮನ್ತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ಅರೂಪಿನೋ ಖನ್ಧಾ। **ರೂಪನ್ತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾಭೂತಾ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ರೂಪಂ। **ಯಸ್ಸಾತಿ** ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। **ಮಮಾಯಿತನ್ತಿ** ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ - ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ...ಪೇ॰... ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। **ಸಬ್ಬಸೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಮಿಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಮಮಾಯಿತನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಸೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಮಿಂ ಮಮತ್ತಾ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ಸಬ್ಬಸೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಮಿಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಮಮಾಯಿತಂ।

ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತೀತಿ। ವಿಪರಿಣತಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ನ ಸೋಚತಿ, ವಿಪರಿಣತಸ್ಮಿಂ ವಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನ ಸೋಚತಿ। “ಚಕ್ಖು ಮೇ ವಿಪರಿಣತ”ನ್ತಿ ನ ಸೋಚತಿ, ಸೋತಂ ಮೇ... ಘಾನಂ ಮೇ... ಜಿವ್ಹಾ ಮೇ... ಕಾಯೋ ಮೇ... ರೂಪಾ ಮೇ... ಸದ್ದಾ ಮೇ... ಗನ್ಧಾ ಮೇ... ರಸಾ ಮೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಮೇ... ಕುಲಂ ಮೇ... ಗಣೋ ಮೇ... ಆವಾಸೋ ಮೇ... ಲಾಭೋ ಮೇ...ಪೇ॰... “ಸಾಲೋಹಿತಾ ಮೇ ವಿಪರಿಣತಾ”ತಿ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ।

ಅಥ ವಾ ಅಸತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ। ಅಥ ವಾ ಚಕ್ಖುರೋಗೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ...ಪೇ॰... ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ। ಅಥ

ವಾ ಅಸನ್ತೇ ಅಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ “ಅಹು ವತ ಮೇ, ತಂ ವತ ಮೇ ನತ್ಥಿ , ಸಿಯಾ ವತ ಮೇ, ತಂ ವತಾಹಂ ನ ಲಭಾಮೀ”ತಿ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ।

ನ ವೇ ಲೋಕೇ ನ ಜೀಯತೀತಿ। ಯಸ್ಸ “ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಇದಂ ಪರೇಸಂ ವಾ ಇದ”ನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಜಾನಿ ಅತ್ಥಿ।

ಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ -

“ಜೀನೋ [ಜಿಣ್ಣೇ (ಸೀ॰), ಜಿನ್ನೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ರಥಸ್ಸಂ [ರಥಸ್ಸೇ (ಸೀ॰) ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತೇ (ಆದಿಮ್ಹಿ) ಮಣಿಕುಣ್ಡಲಜಾತಕಟ್ಠಕಥಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಮಣಿಕುಣ್ಡಲೇ ಚ, ಪುತ್ತೇ ಚ ದಾರೇ ಚ ತಥೇವ ಜೀನೋ।
ಸಬ್ಬೇಸು ಭೋಗೇಸು ಅಸೇವಿತೇಸು, ಕಸ್ಮಾ ನ ಸನ್ತಪ್ಪಸಿ ಸೋಕಕಾಲೇ॥

“ಪುಬ್ಬೇವ ಮಚ್ಚಂ ವಿಜಹನ್ತಿ ಭೋಗಾ, ಮಚ್ಚೋ ಧನೇ ಪುಬ್ಬತರಂ ಜಹಾಸಿ।
ಅಸಸ್ಸತಾ [ಅಸಸ್ಸಕಾ (ಸೀ॰), ಅಸ್ಸಕಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಭಾವಿನೋ ಕಾಮಕಾಮೀ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋಚಾಮಹಂ ಸೋಕಕಾಲೇ॥

“ಉದೇತಿ ಆಪೂರತಿ ವೇತಿ ಚನ್ದೋ, ಅನ್ಧಂ ತಪೇತ್ವಾನ [ಅತ್ಥಂ ಗಮಿತ್ವಾನ (ಬಹೂಸು)] ಪಲೇತಿ ಸೂರಿಯೋ।
ವಿದಿತಾ ಮಯಾ ಸತ್ತುಕ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋಚಾಮಹಂ ಸೋಕಕಾಲೇ”ತಿ॥

ಯಸ್ಸ “ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಇದಂ ಪರೇಸಂ ವಾ ಇದ”ನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಜಾನಿ ನತ್ಥಿ। ಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ - “‘ನನ್ದಸಿ, ಸಮಣಾ’ತಿ। ‘ಕಿಂ ಲದ್ಧಾ, ಆವುಸೋ’ತಿ? ‘ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ಸೋಚಸೀ’ತಿ। ‘ಕಿಂ ಜೀಯಿತ್ಥ, ಆವುಸೋ’ತಿ? ‘ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ನೇವ ನನ್ದಸಿ ನ ಸೋಚಸೀ’ತಿ। ‘ಏವಮಾವುಸೋ’”ತಿ।

“ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಪಸ್ಸಾಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ।
ಅನನ್ದಿಂ ಅನೀಘಂ ಭಿಕ್ಖುಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಲೋಕೇ ವಿಸತ್ತಿಕ”ನ್ತಿ॥

ಸ ವೇ ಲೋಕೇ ನ ಜೀಯತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಸಬ್ಬಸೋ ನಾಮರೂಪಸ್ಮಿಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಮಮಾಯಿತಂ।
ಅಸತಾ ಚ ನ ಸೋಚತಿ, ಸ ವೇ ಲೋಕೇ ನ ಜೀಯತೀ”ತಿ॥

**೧೮೬ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।
ಮಮತ್ತಂ ಸೋ ಅಸಂವಿನ್ದಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇತಿ ನ ಸೋಚತಿ॥**

ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನನ್ತಿ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಹತೋ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ। ಯಸ್ಸ “ಮಯ್ಹಂ ವಾ ಇದಂ ಪರೇಸಂ ವಾ ಇದ”ನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ಗಹಿತಂ ಪರಾಮಟ್ಠಂ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಅಧಿಮುತ್ತಂ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ನುಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಂ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – “ನಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ನಪಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ। ಪುರಾಣಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ಅಭಿಸಞ್ಚೇತಯಿತಂ ವೇದನೀಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂಯೇವ ಸಾಧುಕಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತಿ – ‘ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ’”ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ –

“ಸುಞ್ಞತೋ ಲೋಕಂ ಅವೇಕ್ಖಸ್ಸು, ಮೋಘರಾಜ ಸದಾ ಸತೋ।
ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಂ ಊಹಚ್ಚ [ಉಹಚ್ಚ (ಕ॰) ಸು॰ ನಿ॰ ೧೧೨೫], ಏವಂ ಮಚ್ಚುತರೋ ಸಿಯಾ।
ಏವಂ ಲೋಕಂ ಅವೇಕ್ಖನ್ತಂ, ಮಚ್ಚುರಾಜಾ ನ ಪಸ್ಸತೀ”ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।

ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ಭಗವತಾ – “ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ, ತಂ ಜನೋ ಹರೇಯ್ಯ ವಾ ಡಹೇಯ್ಯ [ದಹೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩] ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಮ್ಹೇ ಜನೋ ಹರತಿ ವಾ ಡಹತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋತೀ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ನ ಹಿ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ। ಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ –

“ಸುದ್ಧಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಂ, ಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾರಸನ್ತತಿಂ।
ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ, ನ ಭಯಂ ಹೋತಿ ಗಾಮಣಿ॥

“ತಿಣಕಟ್ಠಸಮಂ ಲೋಕಂ, ಯದಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ।
ನಾಞ್ಞಂ ಪತ್ಥಯತೇ ಕಿಞ್ಚಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ”ತಿ [ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾತಿ (ಸೀ॰)]॥

ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ। ವಜಿರಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕಂ ನು ಸತ್ತೋತಿ ಪಚ್ಚೇಸಿ, ಮಾರ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ನು ತೇ।
ಸುದ್ಧಸಙ್ಖಾರಪುಞ್ಜೋಯಂ, ನಯಿಧ ಸತ್ತುಪಲಬ್ಭತಿ॥

“ಯಥಾ ಹಿ [ಯಥಾಪಿ (ಬಹೂಸು) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೧] ಅಙ್ಗಸಮ್ಭಾರಾ, ಹೋತಿ ಸದ್ದೋ ರಥೋ ಇತಿ।
ಏವಂ ಖನ್ಧೇಸು ಸನ್ತೇಸು, ಹೋತಿ ಸತ್ತೋತಿ ಸಮ್ಮುತಿ [ಸಮ್ಮತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

“ದುಕ್ಖಮೇವ ಹಿ ಸಮ್ಭೋತಿ, ದುಕ್ಖಂ ತಿಟ್ಠತಿ ವೇತಿ ಚ।
ನಾಞ್ಞತ್ರ ದುಕ್ಖಾ ಸಮ್ಭೋತಿ, ನಾಞ್ಞಂ ದುಕ್ಖಾ ನಿರುಜ್ಝತೀ”ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ। ವುತ್ತಂಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ಯಾವತಾ ರೂಪಸ್ಸ ಗತಿ, ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ ಯಾವತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಗತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪಂ ಸಮನ್ನೇಸತೋ ಯಾವತಾ ರೂಪಸ್ಸ ಗತಿ, ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮನ್ನೇಸತೋ ಯಾವತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಗತಿ , ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಂ ಹೋತಿ ‘ಅಹ’ನ್ತಿ ವಾ ‘ಮಮ’ನ್ತಿ ವಾ, ‘ಅಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ, ತಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನ ಹೋತೀ”ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।

ಆಯಸ್ಮಾ, ಆನನ್ದೋ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “‘ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ, ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ? “ಯಸ್ಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ, ತಸ್ಮಾ ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಞ್ಚಾನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ? ಚಕ್ಖು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ। ರೂಪಾ ಸುಞ್ಞಾ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸುಞ್ಞಂ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಸುಞ್ಞೋ, ಯದಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಸುಞ್ಞಂ... ಸೋತಂ ಸುಞ್ಞಂ... ಸದ್ದಾ ಸುಞ್ಞಾ... ಘಾನಂ ಸುಞ್ಞಂ... ಗನ್ಧಾ ಸುಞ್ಞಾ... ಜಿವ್ಹಾ ಸುಞ್ಞಾ... ರಸಾ ಸುಞ್ಞಾ... ಕಾಯೋ ಸುಞ್ಞೋ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಸುಞ್ಞಾ... ಮನೋ ಸುಞ್ಞೋ... ಧಮ್ಮಾ ಸುಞ್ಞಾ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸುಞ್ಞಂ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಸುಞ್ಞೋ, ಯದಿದಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ತಮ್ಪಿ ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ। ಯಸ್ಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಞ್ಞಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ, ತಸ್ಮಾ ಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।

ಮಮತ್ತಂ ಸೋ ಅಸಂವಿನ್ದನ್ತಿ। ಮಮತ್ತಾತಿ ದ್ವೇ ಮಮತ್ತಾ – ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಞ್ಚ...ಪೇ॰... ಇದಂ ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಇದಂ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ। ತಣ್ಹಾಮಮತ್ತಂ ಪಹಾಯ ದಿಟ್ಠಿಮಮತ್ತಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮಮತ್ತಂ ಅವಿನ್ದನ್ತೋ ಅಸಂವಿನ್ದನ್ತೋ ಅನಧಿಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಲಭನ್ತೋತಿ – ಮಮತ್ತಂ ಸೋ ಅಸಂವಿನ್ದಂ।

ನತ್ಥಿ ಮೇತಿ ನ ಸೋಚತೀತಿ। ವಿಪರಿಣತಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ನ ಸೋಚತಿ, ವಿಪರಿಣತಸ್ಮಿಂ ವಾ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನ ಸೋಚತಿ। “ಚಕ್ಖು ಮೇ ವಿಪರಿಣತ”ನ್ತಿ ನ ಸೋಚತಿ, “ಸೋತಂ ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಾಲೋಹಿತಾ ಮೇ ವಿಪರಿಣತಾ”ತಿ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ – ನತ್ಥಿ ಮೇತಿ ನ ಸೋಚತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ –

“ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಇದಂ ಮೇತಿ, ಪರೇಸಂ ವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚನಂ।
ಮಮತ್ತಂ ಸೋ ಅಸಂವಿನ್ದಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇತಿ ನ ಸೋಚತೀ”ತಿ॥

೧೮೭.ಅನಿಟ್ಠುರೀ ಅನನುಗಿದ್ಧೋ, ಅನೇಜೋ ಸಬ್ಬಧೀ ಸಮೋ।
ತಮಾನಿಸಂಸಂ ಪಬ್ರೂಮಿ, ಪುಚ್ಛಿತೋ ಅವಿಕಮ್ಪಿನಂ॥

ಅನಿಟ್ಠುರೀ ಅನನುಗಿದ್ಧೋ ಅನೇಜೋ ಸಬ್ಬಧೀ ಸಮೋತಿ। ಕತಮಂ ನಿಟ್ಠುರಿಯಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ನಿಟ್ಠುರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ಇಸ್ಸತಿ ಉಸೂಯತಿ [ಉಸ್ಸುಯ್ಯತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ಉಸ್ಸೂಯತಿ (ಕ॰)] ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ನಿಟ್ಠುರಿಯಂ ನಿಟ್ಠುರಿಯಕಮ್ಮಂ ಇಸ್ಸಾ ಇಸ್ಸಾಯನಾ ಇಸ್ಸಾಯಿತತ್ತಂ ಉಸೂಯಾ ಉಸೂಯನಾ ಉಸೂಯಿತತ್ತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ನಿಟ್ಠುರಿಯಂ। ಯಸ್ಸೇತಂ ನಿಟ್ಠುರಿಯಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅನಿಟ್ಠುರೀತಿ। **ಅನನುಗಿದ್ಧೋತಿ।** ಗೇಧೋ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸೋ ಗೇಧೋ ಪಹೀನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ...ಪೇ॰... ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅನನುಗಿದ್ಧೋ। ಸೋ ರೂಪೇ ಅಗಿದ್ಧೋ ಸದ್ದೇ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಗಿದ್ಧೋ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನೋ, ವೀತಗೇಧೋ ವಿಗತಗೇಧೋ ಚತ್ತಗೇಧೋ ವನ್ತಗೇಧೋ ಮುತ್ತಗೇಧೋ ಪಹೀನಗೇಧೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಗೇಧೋ, ವೀತರಾಗೋ ವಿಗತರಾಗೋ ಚತ್ತರಾಗೋ ವನ್ತರಾಗೋ ಮುತ್ತರಾಗೋ ಪಹೀನರಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠರಾಗೋ, ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತೀತಿ - ಅನಿಟ್ಠುರೀ ಅನನುಗಿದ್ಧೋ।

ಅನೇಜೋ ಸಬ್ಬಧೀ ಸಮೋತಿ। ಏಜಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಏಜಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ...ಪೇ॰... ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅನೇಜೋ। ಏಜಾಯ ಪಹೀನತ್ತಾ ಅನೇಜೋ। ಸೋ ಲಾಭೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಅಲಾಭೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಯಸೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಅಯಸೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಪಸಂಸಾಯಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ನಿನ್ದಾಯಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಸುಖೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ನ ಚಲತಿ ನ ವೇಧತಿ ನಪ್ಪವೇಧತಿ ನ ಸಮ್ಪವೇಧತೀತಿ - ಅನೇಜೋ। **ಸಬ್ಬಧೀ ಸಮೋತಿ** ಸಬ್ಬಂ ವುಚ್ಚತಿ ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ। ಚಕ್ಖು ಚೇವ ರೂಪಾ ಚ...ಪೇ॰... ಮನೋ ಚೇವ ಧಮ್ಮಾ ಚ। ಯತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಮೋ। ಸೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ತಾದಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮಜ್ಝತ್ತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉಪೇಕ್ಖಕೋತಿ - ಅನೇಜೋ ಸಬ್ಬಧೀ ಸಮೋ।

ತಮಾನಿಸಂಸಂ ಪಬ್ರೂಮಿ, ಪುಚ್ಛಿತೋ ಅವಿಕಮ್ಪಿನನ್ತಿ। ಅವಿಕಮ್ಪಿನಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪುಟ್ಠೋ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಯಾಚಿತೋ ಅಜ್ಝೇಸಿತೋ ಪಸಾದಿತೋ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಆನಿಸಂಸೇ ಪಬ್ರೂಮಿ। ಯೋ ಸೋ ಅನಿಟ್ಠುರೀ ಅನನುಗಿದ್ಧೋ ಅನೇಜೋ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಮೋತಿ ಬ್ರೂಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ...ಪೇ॰... ಪಕಾಸೇಮೀತಿ - ತಮಾನಿಸಂಸಂ ಪಬ್ರೂಮಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಅವಿಕಮ್ಪಿನಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಅನಿಟ್ಠುರೀ ಅನನುಗಿದ್ಧೋ, ಅನೇಜೋ ಸಬ್ಬಧೀ ಸಮೋ।
> ತಮಾನಿಸಂಸಂ ಪಬ್ರೂಮಿ, ಪುಚ್ಛಿತೋ ಅವಿಕಮ್ಪಿನ”ನ್ತಿ॥

೧೮೮ಅನೇಜಸ್ಸ ವಿಜಾನತೋ, ನತ್ಥಿ ಕಾಚಿ ನಿಸಙ್ಖತಿ [ನಿಸಙ್ಖಿತಿ (ಬಹೂಸು)] ।
ವಿರತೋ ಸೋ ವಿಯಾರಬ್ಭಾ, [ವಿಯಾರಮ್ಭಾ (ಬಹೂಸು)] **ಖೇಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಧಿ॥**

ಅನೇಜಸ್ಸ ವಿಜಾನತೋತಿ। ಏಜಾ ವುಚ್ಚತಿ ತಣ್ಹಾ। ಯೋ ರಾಗೋ ಸಾರಾಗೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಜ್ಝಾ ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ। ಯಸ್ಸೇಸಾ ಏಜಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ...ಪೇ॰... ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅನೇಜೋ। ಏಜಾಯ ಪಹೀನತ್ತಾ ಅನೇಜೋ। ಸೋ ಲಾಭೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಅಲಾಭೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಯಸೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಅಯಸೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಪಸಂಸಾಯಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ನಿನ್ದಾಯಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ಸುಖೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿ ನ ಇಞ್ಜತಿ ನ ಚಲತಿ ನ ವೇಧತಿ ನಪ್ಪವೇಧತಿ ನ ಸಮ್ಪವೇಧತೀತಿ - ಅನೇಜಸ್ಸ। **ವಿಜಾನತೋತಿ** ಜಾನತೋ ಆಜಾನತೋ ವಿಜಾನತೋ ಪಟಿವಿಜಾನತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೋ। “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಜಾನತೋ ಆಜಾನತೋ ವಿಜಾನತೋ ಪಟಿವಿಜಾನತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೋ, “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ”ತಿ...ಪೇ॰... “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ

ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’’ನ್ತಿ ಜಾನತೋ ಆಜಾನತೋ ವಿಜಾನತೋ ಪಟಿವಿಜಾನತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೋತಿ - ಅನೇಜಸ್ಸ ವಿಜಾನತೋ।

ನತ್ಥಿ ಕಾಚಿ ನಿಸಙ್ಖತೀತಿ। ನಿಸಙ್ಖತಿಯೋತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ। ಯತೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಸಙ್ಖತಿಯೋ ನತ್ಥಿ ನ ಸನ್ತಿ ನ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ನುಪಲಬ್ಭನ್ತಿ, ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ವೂಪಸನ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾತಿ - ನತ್ಥಿ ಕಾಚಿ ನಿಸಙ್ಖತಿ।

ವಿರತೋ ಸೋ ವಿಯಾರಬ್ಭಾತಿ। ವಿಯಾರಬ್ಭೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ। ಯತೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ ಚ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ಏತ್ತಾವತಾ ಆರಬ್ಭಾ ವಿಯಾರಬ್ಭಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ವಿರತೋ ಸೋ ವಿಯಾರಬ್ಭಾ।

ಖೇಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಧೀತಿ। ಭಯಕರೋ ರಾಗೋ ಭಯಕರೋ ದೋಸೋ ಭಯಕರೋ ಮೋಹೋ...ಪೇ॰... ಭಯಕರಾ ಕಿಲೇಸಾ। ಭಯಕರಸ್ಸ ರಾಗಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ...ಪೇ॰... ಭಯಕರಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಖೇಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಭಯಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನೀತಿಕಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಪದ್ದವಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಪಸಗ್ಗಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಪಸಟ್ಠತ್ತಂ [ಪಸ್ಸದ್ಧಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಸ್ಸತೀತಿ - ಖೇಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಧಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> ‘‘ಅನೇಜಸ್ಸ ವಿಜಾನತೋ, ನತ್ಥಿ ಕಾಚಿ ನಿಸಙ್ಖತಿ।
> ವಿರತೋ ಸೋ ವಿಯಾರಬ್ಭಾ, ಖೇಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬಧೀ’’ತಿ॥

೧೮೯ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸು, ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನಿ।
ಸನ್ತೋ ಸೋ ವೀತಮಚ್ಛರೋ, [ವೀತಮಚ್ಛೇರೋ (ಸೀ॰)] **ನಾದೇತಿ ನ ನಿರಸ್ಸತಿ॥** [ಇತಿ ಭಗವಾ]

ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸು, ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನೀತಿ। **ಮುನೀ**ತಿ। ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಗಜಾಲಮತಿಚ್ಚ ಸೋ ಮುನಿ। ‘‘ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ’’ತಿ ವಾ ‘‘ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ’’ತಿ ವಾ ‘‘ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ’’ತಿ ವಾ ನ ವದತಿ ನ ಕಥೇತಿ ನ ಭಣತಿ ನ ದೀಪಯತಿ ನ ವೋಹರತೀತಿ - ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸು, ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನಿ।

ಸನ್ತೋ ಸೋ ವೀತಮಚ್ಛರೋತಿ। **ಸನ್ತೋ**ತಿ ರಾಗಸ್ಸ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ಸನ್ತೋ, ದೋಸಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಮೋಹಸ್ಸ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸನ್ತತ್ತಾ ಸಮಿತತ್ತಾ ವೂಪಸಮಿತತ್ತಾ ವಿಜ್ಝಾತತ್ತಾ ನಿಬ್ಬುತತ್ತಾ ವಿಗತತ್ತಾ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾ ಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತೋ ವೂಪಸನ್ತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧೋತಿ - ಸನ್ತೋ। ಸೋ **ವೀತಮಚ್ಛರೋ**ತಿ। ಪಞ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಾನಿ ಆವಾಸಮಚ್ಛರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಗಾಹೋ ವುಚ್ಚತಿ ಮಚ್ಛರಿಯಂ। ಯಸ್ಸೇತಂ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಹೀನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಂ, ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ವೀತಮಚ್ಛರೋ ವಿಗತಮಚ್ಛರೋ ಚತ್ತಮಚ್ಛರೋ ವನ್ತಮಚ್ಛರೋ ಮುತ್ತಮಚ್ಛರೋ ಪಹೀನಮಚ್ಛರೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಮಚ್ಛರೋತಿ - ಸನ್ತೋ ಸೋ ವೀತಮಚ್ಛರೋ।

ನಾದೇತಿ ನ ನಿರಸ್ಸತಿ, ಇತಿ ಭಗವಾತಿ। **ನಾದೇತೀ**ತಿ ರೂಪಂ ನಾದಿಯತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತಿ, ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಗತಿಂ… ಉಪಪತ್ತಿಂ… ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ… ಭವಂ… ಸಂಸಾರಂ… ವಟ್ಟಂ ನಾದಿಯತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ನ ಪರಾಮಸತಿ ನಾಭಿನಿವಿಸತೀತಿ - ನಾದೇತಿ। **ನ ನಿರಸ್ಸತೀ**ತಿ ರೂಪಂ ನ ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಗತಿಂ… ಉಪಪತ್ತಿಂ … ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ… ಭವಂ… ಸಂಸಾರಂ… ವಟ್ಟಂ ನ ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। **ಭಗವಾ**ತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ನ ಸಮೇಸು ನ ಓಮೇಸು, ನ ಉಸ್ಸೇಸು ವದತೇ ಮುನಿ।
ಸನ್ತೋ ಸೋ ವೀತಮಚ್ಛರೋ, ನಾದೇತಿ ನ ನಿರಸ್ಸತಿ”॥ [ಇತಿ ಭಗವಾ]

ಅತ್ತದಣ್ಡಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಪನ್ನರಸಮೋ।

೧೬. ಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ

ಅಥ ಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಂ ವಕ್ಖತಿ -

೧೯೦ನ ಮೇ ದಿಟ್ಠೋ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ, [ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ]

ನ ಸುತೋ ಉದ ಕಸ್ಸಚಿ।

ಏವಂ ವಗ್ಗುವದೋ ಸತ್ಥಾ, ತುಸಿತಾ ಗಣಿಮಾಗತೋ॥

ನ ಮೇ ದಿಟ್ಠೋ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇತಿ। ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಮೇ ಮಯಾ ನ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಇಮಿನಾ ಚಕ್ಖುನಾ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತಭಾವೇನ। ಯದಾ ಭಗವಾ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಮೂಲೇ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋ [ವಸ್ಸಂವುಟ್ಠೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ದೇವಗಣಪರಿವುತೋ ಮಜ್ಝೇ ಮಣಿಮಯೇನ ಸೋಪಾಣೇನ ಸಙ್ಕಸ್ಸನಗರಂ ಓತಿಣ್ಣೋ ಇಮಂ ದಸ್ಸನಂ ಪುಬ್ಬೇ ನ ದಿಟ್ಠೋತಿ - ನ ಮೇ ದಿಟ್ಠೋ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ।

ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋತಿ। **ಇಚ್ಚಾ**ತಿ ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಇಚ್ಚಾತಿ। **ಆಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಪಿಯವಚನಂ ಗರುವಚನಂ ಸಗಾರವಸಪ್ಪತಿಸ್ಸವಚನಮೇತಂ - ಆಯಸ್ಮಾತಿ। **ಸಾರಿಪುತ್ತೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ ಸಙ್ಖಾ ಸಮಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ವೋಹಾರೋ ನಾಮಂ ನಾಮಕಮ್ಮಂ ನಾಮಧೇಯ್ಯಂ ನಿರುತ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅಭಿಲಾಪೋತಿ - ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ।

ನ ಸುತೋ ಉದ ಕಸ್ಸಚೀತಿ। **ನಾ**ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಉದಾ**ತಿ ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಉದಾತಿ। **ಕಸ್ಸಚೀ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ವೇಸ್ಸಸ್ಸ ವಾ ಸುದ್ದಸ್ಸ ವಾ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ದೇವಸ್ಸ ವಾ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ವಾತಿ - ನ ಸುತೋ ಉದ ಕಸ್ಸಚಿ।

ಏವಂ ವಗ್ಗುವದೋ ಸತ್ಥಾತಿ। ಏವಂ ವಗ್ಗುವದೋ ಮಧುರವದೋ ಪೇಮನೀಯವದೋ ಹದಯಙ್ಗಮವದೋ ಕರವೀಕರುತಮಞ್ಜುಘೋಸೋ [ಕರವಿಕರುದಮಞ್ಜುಸ್ಸರೋ (ಸ್ಯಾ॰)]। ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖೋ ಪನ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಮುಖತೋ ಘೋಸೋ ನಿಚ್ಛರತಿ - ವಿಸಟ್ಠೋ ಚ ವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಚ ಮಞ್ಜು ಚ ಸವನೀಯೋ ಚ ಬಿನ್ದು ಚ ಅವಿಸಾರೀ ಚ ಗಮ್ಭೀರೋ ಚ ನಿನ್ನಾದಿ ಚ। ಯಥಾ ಪರಿಸಂ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ಸರೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ, ನ ಅಸ್ಸ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಸಾಯ ಘೋಸೋ ನಿಚ್ಛರತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೋ ಖೋ ಪನ ಸೋ ಭಗವಾ ಕರವೀಕಭಾಣೀತಿ - ಏವಂ ವಗ್ಗುವದೋ।

ಸತ್ಥಾತಿ ಸತ್ಥಾ ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ। ಯಥಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಸತ್ತೇ ಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ಚೋರಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ವಾಳಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ನಿರುದಕಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ ಉತ್ತಾರೇತಿ ನಿತ್ತಾರೇತಿ ಪತಾರೇತಿ ಖೇಮನ್ತಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಪಾಪೇತಿ; ಏವಮೇವ ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ ಸತ್ತೇ ಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ಜಾತಿಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ಜರಾಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ಬ್ಯಾಧಿಕನ್ತಾರಂ...ಪೇ॰... ಮರಣಕನ್ತಾರಂ... ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ ರಾಗಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ ದೋಸಕನ್ತಾರಂ... ಮೋಹಕನ್ತಾರಂ... ಮಾನಕನ್ತಾರಂ... ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರಂ... ಕಿಲೇಸಕನ್ತಾರಂ... ದುಚ್ಚರಿತಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತಿ, ರಾಗಗಹನಂ ತಾರೇತಿ, ದೋಸಗಹನಂ... ಮೋಹಗಹನಂ... ಮಾನಗಹನಂ... ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ... ಕಿಲೇಸಗಹನಂ... ದುಚ್ಚರಿತಗಹನಂ ತಾರೇತಿ ಉತ್ತಾರೇತಿ ನಿತ್ತಾರೇತಿ ಪತಾರೇತಿ ಖೇಮನ್ತಂ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಮ್ಪಾಪೇತೀತಿ । ಏವಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ।

ಅಥ ವಾ ಭಗವಾ ನೇತಾ ವಿನೇತಾ ಅನುನೇತಾ ಪಞ್ಞಪೇತಾ ನಿಜ್ಝಾಪೇತಾ ಪೇಕ್ಖೇತಾ ಪಸಾದೇತಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ।

ಅಥ ವಾ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ, ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ ಮಗ್ಗವಿದೂ ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ ಪನ ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋತಿ - ಏವಂ ವಗ್ಗುವದೋ ಸತ್ಥಾ।

ತುಸಿತಾ ಗಣಿಮಾಗತೋತಿ। ಭಗವಾ ತುಸಿತಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತುಸಿತಾ ಗಣಿಮಾಗತೋ।

ಅಥ ವಾ ದೇವಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತುಸಿತಾ। ತೇ ತುಟ್ಠಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಅತ್ತಮನಾ ಪಮುದಿತಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತಾ ದೇವಲೋಕತೋ ಗಣಿಂ ಆಗತೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತುಸಿತಾ ಗಣಿಮಾಗತೋ। ಅಥ ವಾ ಅರಹನ್ತೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತುಸಿತಾ। ತೇ ತುಟ್ಠಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಅತ್ತಮನಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅರಹನ್ತಾನಂ ಗಣಿಂ ಆಗತೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತುಸಿತಾ ಗಣಿಮಾಗತೋ। **ಗಣೀತಿ** ಗಣೀ ಭಗವಾ। ಗಣಾಚರಿಯೋತಿ ಗಣೀ, ಗಣಸ್ಸ ಸತ್ಥಾತಿ ಗಣೀ, ಗಣಂ ಪರಿಹರತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಂ ಓವದತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಮನುಸಾಸತೀತಿ ಗಣೀ, ವಿಸಾರದೋ ಗಣಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಸ್ಸ [ಗಣೋಸ್ಸ (ಸೀ॰)] ಸುಸ್ಸೂಸತಿ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ ಗಣೀ, ಭಿಕ್ಖುಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಭಿಕ್ಖುನಿಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಉಪಾಸಕಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಉಪಾಸಿಕಾಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ , ರಾಜಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಖತ್ತಿಯಗಣಸ್ಸ... ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಣಸ್ಸ... ವೇಸ್ಸಗಣಸ್ಸ... ಸುದ್ದಗಣಸ್ಸ... ದೇವಗಣಸ್ಸ... ಬ್ರಹ್ಮಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಸಙ್ಘೀ ಗಣೀ ಗಣಾಚರಿಯೋ। **ಆಗತೋತಿ** ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ [ಸಮ್ಪತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸಙ್ಕಸ್ಸನಗರನ್ತಿ - ತುಸಿತಾ ಗಣಿಮಾಗತೋ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

"ನ ಮೇ ದಿಟ್ಠೋ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ, [ಇಚ್ಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ]
ನ ಸುತೋ ಉದ ಕಸ್ಸಚಿ।
ಏವಂ ವಗ್ಗುವದೋ ಸತ್ಥಾ, ತುಸಿತಾ ಗಣಿಮಾಗತೋ"ತಿ॥

೧೯೧ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।
ಸಬ್ಬಂ ತಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ, ಏಕೋವ ರತಿಮಜ್ಝಗಾ॥

ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯಾತಿ - ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ।

ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾತಿ ಯಥಾ ಭಗವನ್ತಂ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಪಾರಿಚ್ಛತ್ತಕಮೂಲೇ ಪಣ್ಡುಕಮ್ಬಲಸಿಲಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ದೇವತಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ತಥಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ । ಯಥಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ತಥಾ ದೇವತಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ಯಥಾ ದೇವಾನಂ ದಿಸ್ಸತಿ ತಥಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ಯಥಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ದಿಸ್ಸತಿ ತಥಾ ದೇವಾನಂ ದಿಸ್ಸತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ। ಯಥಾ ವಾ ಪನೇಕೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅದನ್ತಾ ದನ್ತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಸನ್ತಾ ಸನ್ತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅನುಪಸನ್ತಾ ಉಪಸನ್ತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅನಿಬ್ಬುತಾ ನಿಬ್ಬುತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ।

"ಪತಿರೂಪಕೋ ಮತ್ತಿಕಾಕುಣ್ಡಲೋವ, ಲೋಹಡ್ಢಮಾಸೋವ [ಲೋಹಮಾಸೋವ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸುವಣ್ಣಛನ್ನೋ।

ಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ ಪರಿವಾರಛನ್ನಾ, ಅನ್ತೋ ಅಸುದ್ಧಾ ಬಹಿ ಸೋಭಮಾನಾ"ತಿ [ಅಯಂ ಗಾಥಾ ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೨ ದಿಸ್ಸತಿ]॥

ನ ಭಗವಾ ಏವಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ಭಗವಾ ಭೂತೇನ ತಚ್ಛೇನ ತಥೇನ ಯಾಥಾವೇನ ಅವಿಪರೀತೇನ ಸಭಾವೇನ ದನ್ತೋ ದನ್ತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಸನ್ತೋ ಸನ್ತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಉಪಸನ್ತೋ ಉಪಸನ್ತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸತಿ, ನಿಬ್ಬುತೋ ನಿಬ್ಬುತವಣ್ಣೇನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅಕಪ್ಪಿತಇರಿಯಾಪಥಾ ಚ ಬುದ್ಧಾ ಭಗವನ್ತೋ ಪಣಿಧಿಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಅಥ ವಾ ಭಗವಾ ವಿಸುದ್ಧಸದ್ದೋ ಗತಕಿತ್ತಿಸದ್ದಸಿಲೋಕೋ [ಭಟಕಿತ್ತಿಸದ್ದಸಿಲೋಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನಾಗಭವನೇ ಚ ಸುಪಣ್ಣಭವನೇ ಚ ಯಕ್ಖಭವನೇ ಚ ಅಸುರಭವನೇ ಚ ಗನ್ಧಬ್ಬಭವನೇ ಚ ಮಹಾರಾಜಭವನೇ ಚ ಇನ್ದಭವನೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಭವನೇ ಚ ದೇವಭವನೇ ಚ ಏದಿಸೋ ಚ ತಾದಿಸೋ ಚ ತತೋ ಚ ಭಿಯ್ಯೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಅಥ ವಾ ಭಗವಾ ದಸಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಚತೂಹಿ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ, ಚತೂಹಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ, ಛಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಹಿ, ಛಹಿ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮೇಹಿ, ತೇಜೇನ ಚ ಬಲೇನ ಚ ಗುಣೇನ ಚ ವೀರಿಯೇನ ಚ ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ದಿಸ್ಸತಿ ಞಾಯತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ।

"ದೂರೇ ಸನ್ತೋ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ಹಿಮವನ್ತೋವ ಪಬ್ಬತೋ।
ಅಸನ್ತೇತ್ಥ ನ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ರತ್ತಿಂ ಖಿತ್ತಾ [ರತ್ತಿಖಿತ್ತಾ (ಸೀ॰) ಧ॰ ಪ॰ ೩೦೪] ಯಥಾ ಸರಾ"ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಚಕ್ಖುಮಾತಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮಾ - ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ, ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ, ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ? ಮಂಸಚಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಭಗವತೋ ಪಞ್ಚ ವಣ್ಣಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ - ನೀಲೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಪೀತಕೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಲೋಹಿತಕೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಕಣ್ಹೋ ಚ ವಣ್ಣೋ, ಓದಾತೋ ಚ ವಣ್ಣೋ। ಅಕ್ಖಿಲೋಮಾನಿ ಚ ಭಗವತೋ। ಯತ್ಥ ಚ ಅಕ್ಖಿಲೋಮಾನಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಾನಿ ತಂ ನೀಲಂ ಹೋತಿ ಸುನೀಲಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಉಮಾಪುಪ್ಫಸಮಾನಂ। ತಸ್ಸ ಪರತೋ ಪೀತಕಂ ಹೋತಿ ಸುಪೀತಕಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಸಮಾನಂ। ಉಭತೋ ಅಕ್ಖಿಕೂಟಾನಿ ಭಗವತೋ ಲೋಹಿತಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಸುಲೋಹಿತಕಾನಿ ಪಾಸಾದಿಕಾನಿ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಾನಿ ಇನ್ದಗೋಪಕಸಮಾನಾನಿ। ಮಜ್ಝೇ ಕಣ್ಹಂ ಹೋತಿ ಸುಕಣ್ಹಂ ಅಲೂಖಂ ಸುದ್ಧಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಅದ್ದಾರಿಟ್ಠಕಸಮಾನಂ। ತಸ್ಸ ಪರತೋ ಓದಾತಂ ಹೋತಿ ಸುಓದಾತಂ ಸೇತಂ ಪಣ್ಡರಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ದಸ್ಸನೇಯ್ಯಂ ಓಸಧಿತಾರಕಸಮಾನಂ । ತೇನ ಭಗವಾ ಪಾಕತಿಕೇನ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತಭಾವಪರಿಯಾಪನ್ನೇನ ಪುರಿಮಸುಚರಿತಕಮ್ಮಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ಪಸ್ಸತಿ ದಿವಾ ಚೇವ ರತ್ತಿಞ್ಚ। ಯದಾಪಿ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಹೋತಿ ಸೂರಿಯೋ ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗತೋ ಹೋತಿ ; ಕಾಳಪಕ್ಖೋ ಚ ಉಪೋಸಥೋ ಹೋತಿ, ತಿಬ್ಬೋ ಚ ವನಸಣ್ಡೋ ಹೋತಿ, ಮಹಾ ಚ ಕಾಳಮೇಘೋ ಅಬ್ಭುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪೇಪಿ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೇ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ಪಸ್ಸತಿ। ನತ್ಥಿ ಸೋ ಕುಟ್ಟೋ ವಾ ಕವಾಟಂ ವಾ ಪಾಕಾರೋ ವಾ ಪಬ್ಬತೋ ವಾ ಗಚ್ಛೋ ವಾ ಲತಾ ವಾ ಆವರಣಂ ರೂಪಾನಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಏಕಞ್ಚೇ ತಿಲಫಲಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತಿಲವಾಹೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ತಞ್ಞೇವ ತಿಲಫಲಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಭಗವತೋ ಪಾಕತಿಕಮಂಸಚಕ್ಖು। ಏವಂ ಭಗವಾ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ? ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ; ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ -

“ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ; ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ”ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ; ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಚ ಭಗವಾ ಏಕಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ದ್ವೇಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಚಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ದಸಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ವೀಸಮ್ಪಿ [ವೀಸತಿಮ್ಪಿ (ಸೀ॰)] ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಯೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಸತಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಚೂಳನಿಕಂ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ದ್ವಿಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಮಜ್ಝಿಮಿಕಂ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತಿಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಮಹಾಸಹಸ್ಸಿಮ್ಪಿ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಯಾವತಕಂ ಪನ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ತಾವತಕಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಭಗವತೋ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು। ಏವಂ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ? ಭಗವಾ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಪುಥುಪಞ್ಞೋ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಪಞ್ಞಾಪಭೇದಕುಸಲೋ ಪಭಿನ್ನಞಾಣೋ ಅಧಿಗತಪಟಿಸಮ್ಭಿದೋ ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ದಸಬಲಧಾರೀ ಪುರಿಸಾಸಭೋ ಪುರಿಸಸೀಹೋ ಪುರಿಸನಾಗೋ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞೋ ಪುರಿಸಧೋರಯ್ಹೋ ಅನನ್ತಞಾಣೋ ಅನನ್ತತೇಜೋ ಅನನ್ತಯಸೋ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಧನವಾ ನೇತಾ ವಿನೇತಾ ಅನುನೇತಾ ಪಞ್ಞಪೇತಾ ನಿಜ್ಝಾಪೇತಾ ಪೇಕ್ಖೇತಾ ಪಸಾದೇತಾ। ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ, ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ ಮಗ್ಗವಿದೂ ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ ಪನ ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ।

ಸೋ ಹಿ ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಞ್ಞಾತಂ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ಅತೀತಂ ಅನಾಗತಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಮುಖೇ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ನೇಯ್ಯಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ [ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ (ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೫೬] ಅತ್ತತ್ಥೋ ವಾ, ಪರತ್ಥೋ ವಾ, ಉಭಯತ್ಥೋ ವಾ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಉತ್ತಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಗಮ್ಭೀರೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಗೂಳ್ಹೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನೇಯ್ಯೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನೀತೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಅನವಜ್ಜೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ವೋದಾನೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಪರಮತ್ಥೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ।

ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ, ಅನಾಗತೇ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಅಪ್ಪಟಿಹತಂ ಞಾಣಂ। ಸಬ್ಬಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತಿ। ಸಬ್ಬಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ... ಸಬ್ಬಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತಿ। ಯಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ ತಾವತಕಂ ಞಾಣಂ, ಯಾವತಕಂ ಞಾಣಂ ತಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ; ನೇಯ್ಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞಾಣಂ, ಞಾಣಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ನೇಯ್ಯಂ; ನೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಞಾಣಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ, ಞಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನೇಯ್ಯಪಥೋ ನತ್ಥಿ; ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ। ಯಥಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಾನಂ ಸಮ್ಮಾಫುಸಿತಾನಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಂ ಉಪರಿಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ, ಉಪರಿಮಂ ಸಮುಗ್ಗಪಟಲಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ; ಏವಮೇವಂ

ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ನೇಯ್ಯಞ್ಚ ಞಾಣಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ । ಯಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ ತಾವತಕಂ ಞಾಣಂ, ಯಾವತಕಂ ಞಾಣಂ ತಾವತಕಂ ನೇಯ್ಯಂ, ನೇಯ್ಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಞಾಣಂ, ಞಾಣಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ನೇಯ್ಯಂ; ನೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಞಾಣಂ ನ ಪವತ್ತತಿ, ಞಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ನೇಯ್ಯಪಥೋ ನತ್ಥಿ; ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪರಿಯನ್ತಟ್ಠಾಯಿನೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ।

ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತಿ। ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಆವಜ್ಜನಪಟಿಬದ್ಧಾ ಆಕಙ್ಖಪಟಿಬದ್ಧಾ ಮನಸಿಕಾರಪಟಿಬದ್ಧಾ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಪಟಿಬದ್ಧಾ। ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತಿ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಭಗವಾ ಆಸಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನುಸಯಂ ಜಾನಾತಿ, ಚರಿತಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಧಿಮುತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಭಬ್ಬಾಭಬ್ಬೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ।

ಯಥಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಮಚ್ಛಕಚ್ಛಪಾ ಅನ್ತಮಸೋ ತಿಮಿತಿಮಿಙ್ಗಲಂ ಉಪಾದಾಯ ಅನ್ತೋಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಸದೇವಕೋ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಅನ್ತೋಬುದ್ಧಞಾಣೇ ಪರಿವತ್ತತಿ। ಯಥಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಪಕ್ಖೀ ಅನ್ತಮಸೋ ಗರುಳಂ ವೇನತೇಯ್ಯಂ ಉಪಾದಾಯ ಆಕಾಸಸ್ಸ ಪದೇಸೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಯೇಪಿ ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತಸಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ತೇಪಿ ಬುದ್ಧಞಾಣಸ್ಸ ಪದೇಸೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ; ಬುದ್ಧಞಾಣಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಞ್ಞಂ ಫರಿತ್ವಾ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾ ನಿಪುಣಾ ಕತಪರಪ್ಪವಾದಾ ವಾಲವೇಧಿರೂಪಾ ವೋಭಿನ್ದನ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಗತೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ, ತೇ ಪಞ್ಹೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ ಗೂಳ್ಹಾನಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಚ। ಕಥಿತಾ ವಿಸಜ್ಜಿತಾವ ತೇ ಪಞ್ಹಾ ಭಗವತಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಾರಣಾ ಉಪಕ್ಖಿತ್ತಕಾ ಚ। ತೇ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾವ ತತ್ಥ ಅತಿರೋಚತಿ , ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ? ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ [ಓಲೋಕೇನ್ತೋ (ಸೀ॰)] ಅದ್ದಸ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಸಮೋದಕಂ ಠಿತಾನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಂ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಅನುಪಲಿತ್ತಾನಿ ಉದಕೇನ; ಏವಮೇವಂ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ ವಿಹರನ್ತೇ। ಜಾನಾತಿ ಭಗವಾ – “ಅಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ರಾಗಚರಿತೋ, ಅಯಂ ದೋಸಚರಿತೋ, ಅಯಂ ಮೋಹಚರಿತೋ, ಅಯಂ ವಿತಕ್ಕಚರಿತೋ, ಅಯಂ ಸದ್ಧಾಚರಿತೋ, ಅಯಂ ಞಾಣಚರಿತೋ”ತಿ। ರಾಗಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇತಿ; ದೋಸಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ; ಮೋಹಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸೇ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸಾಕಚ್ಛಾಯ ಗರುಸಂವಾಸೇ ನಿವೇಸೇತಿ; ವಿತಕ್ಕಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ; ಸದ್ಧಾಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಸಾದನೀಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ಬುದ್ಧಸುಬೋಧಿಂ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ ಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಸೀಲಾನಿ ಚ ಅತ್ತನೋ; ಞಾಣಚರಿತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾನಿಮಿತ್ತಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ಅನಿಚ್ಚಾಕಾರಂ ದುಕ್ಖಾಕಾರಂ ಅನತ್ತಾಕಾರಂ।

“ಸೇಲೇ ಯಥಾ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿಟ್ಠಿತೋ, ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇ ಜನತಂ ಸಮನ್ತತೋ।
ತಥೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಮಯಂ ಸುಮೇಧ, ಪಾಸಾದಮಾರುಯ್ಹ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು।
ಸೋಕಾವತಿಣ್ಣಂ ಜನತಮಪೇತಸೋಕೋ, ಅವೇಕ್ಖಸ್ಸು ಜಾತಿಜರಾಭಿಭೂತ”ನ್ತಿ॥

ಏವಂ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾ? ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು ವುಚ್ಚತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಂ। ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣೇನ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ।

“ನ ತಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಮಿಧತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚಿ, ಅಥೋ ಅವಿಞ್ಞಾತಮಜಾನಿತಬ್ಬಂ।
ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ ಯದತ್ಥಿ ನೇಯ್ಯಂ, ತಥಾಗತೋ ತೇನ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖೂ”ತಿ॥

ಏವಂ ಭಗವಾ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾಪಿ ಚಕ್ಖುಮಾತಿ - ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ಸಬ್ಬಂ ತಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾತಿ ಸಬ್ಬಂ ರಾಗತಮಂ ದೋಸತಮಂ ಮೋಹತಮಂ ಮಾನತಮಂ ದಿಟ್ಠಿತಮಂ ಕಿಲೇಸತಮಂ ದುಚ್ಚರಿತತಮಂ ಅನ್ಧಕರಣಂ ಅಚಕ್ಖುಕರಣಂ ಅಞ್ಞಾಣಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕಂ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕಂ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಂ ನುದಿತ್ವಾ ಪನುದಿತ್ವಾ ಜಹಿತ್ವಾ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾತಿ - ಸಬ್ಬಂ ತಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ।

ಏಕೋವ ರತಿಮಜ್ಝಗಾತಿ। **ಏಕೋ**ತಿ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕೋ, ಅದುತಿಯಟ್ಠೇನ ಏಕೋ, ತಣ್ಹಾಯ ಪಹಾನಟ್ಠೇನ ಏಕೋ, ಏಕನ್ತವೀತರಾಗೋತಿ ಏಕೋ, ಏಕನ್ತವೀತದೋಸೋತಿ ಏಕೋ, ಏಕನ್ತವೀತಮೋಹೋತಿ ಏಕೋ, ಏಕನ್ತನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ ಏಕೋ, ಏಕಾಯನಮಗ್ಗಂ ಗತೋತಿ ಏಕೋ, ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಏಕೋ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕೋ? ಭಗವಾ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ ಸುಸು ಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ [ಭದ್ದೇನ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅಕಾಮಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರುದನ್ತಾನಂ ವಿಲಪನ್ತಾನಂ ಞಾತಿಸಙ್ಘಂ ಪಹಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಘರಾವಾಸಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುತ್ತದಾರಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಞಾತಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸನ್ನಿಧಿಪಲಿಬೋಧಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಕಿಞ್ಚನಭಾವಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಏಕೋ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ - ಏವಂ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಏಕೋ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಅದುತಿಯಟ್ಠೇನ ಏಕೋ? ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಏಕೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನಿ। ಸೋ ಏಕೋ ಚರತಿ, ಏಕೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಏಕೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏಕೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಏಕೋ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ, ಏಕೋ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಏಕೋ ರಹೋ ನಿಸೀದತಿ, ಏಕೋ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ಏಕೋ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ - ಏವಂ ಭಗವಾ ಅದುತಿಯಟ್ಠೇನ ಏಕೋ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ತಣ್ಹಾಯ ಪಹಾನಟ್ಠೇನ ಏಕೋ? ಸೋ ಏವಂ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಮಹಾಪಧಾನಂ ಪದಹನ್ತೋ ಮಾರಂ ಸಸೇನಂ ಕಣ್ಹಂ ನಮುಚಿಂ ಪಮತ್ತಬನ್ಧುಂ ವಿಧಮಿತ್ವಾ ತಣ್ಹಾಜಾಲಿನಿಂ ವಿಸರಿತಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಪಜಹಸಿ ವಿನೋದೇಸಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಅಕಾಸಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಸಿ।

“ತಣ್ಹಾದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ, ದೀಘಮದ್ಧಾನಸಂಸರಂ।
ಇತ್ಥಭಾವಞ್ಞಥಾಭಾವಂ [ಇತ್ಥಂ ಭಾವಞ್ಞಥಾಭಾವಂ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೧೫, ೧೦೫], ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ॥

“ಏತಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾ, ತಣ್ಹಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಂ।
ವೀತತಣ್ಹೋ ಅನಾದಾನೋ, ಸತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಬ್ಬಜೇ”ತಿ॥

ಏವಂ ಭಗವಾ ತಣ್ಹಾಯ ಪಹಾನಟ್ಠೇನ ಏಕೋ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಏಕನ್ತವೀತರಾಗೋತಿ ಏಕೋ? ರಾಗಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಏಕನ್ತವೀತರಾಗೋತಿ ಏಕೋ, ದೋಸಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಏಕನ್ತವೀತದೋಸೋತಿ ಏಕೋ, ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ಏಕನ್ತವೀತಮೋಹೋತಿ ಏಕೋ, ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಏಕನ್ತನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ ಏಕೋ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಏಕಾಯನಮಗ್ಗಂ ಗತೋತಿ ಏಕೋ? ಏಕಾಯನಮಗ್ಗೋ ವುಚ್ಚತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ।

“ಏಕಾಯನಂ ಜಾತಿಖಯನ್ತದಸ್ಸೀ, ಮಗ್ಗಂ ಪಜಾನಾತಿ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ।
ಏತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತರಿಂಸು [ಅತರಿಂಸು (ಸ್ಯಾ॰)] ಪುಬ್ಬೇ, ತರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯೇ ಚ ತರನ್ತಿ ಓಘ”ನ್ತಿ॥

ಏವಂ ಭಗವಾ ಏಕಾಯನಮಗ್ಗಂ ಗತೋತಿ ಏಕೋ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಏಕೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಏಕೋ? ಬೋಧಿ ವುಚ್ಚತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ವೀಮಂಸಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಭಗವಾ ತೇನ ಬೋಧಿಞಾಣೇನ “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ, “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ, “ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ, “ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ…ಪೇ॰… “ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ”ನ್ತಿ ಬುಜ್ಝಿ; “ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ…ಪೇ॰… “ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ; “ಇದಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಬುಜ್ಝಿ, “ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ, “ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ, “ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ; “ಇಮೇ ಆಸವಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ…ಪೇ॰… “ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ; “ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಬುಜ್ಝಿ… ಪಹಾತಬ್ಬಾತಿ… ಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ… ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಬುಜ್ಝಿ, ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಬುಜ್ಝಿ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಬುಜ್ಝಿ, ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಬುಜ್ಝಿ, “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಬುಜ್ಝಿ।

ಅಥ ವಾ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ ಅನುಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ ಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ ಫಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತೇನ ಬೋಧಿಞಾಣೇನ ಬುಜ್ಝಿ ಅನುಬುಜ್ಝಿ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿ ಸಮ್ಬುಜ್ಝಿ ಸಮ್ಮಾಬುಜ್ಝಿ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ ಫಸ್ಸೇಸಿ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಏಕೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಏಕೋ।

ರತಿಮಜ್ಝಗಾತಿ। **ರತಿ**ನ್ತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮರತಿಂ ವಿವೇಕರತಿಂ ಉಪಸಮರತಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಿರತಿಂ ಅಜ್ಝಗಾ ಸಮಜ್ಝಗಾ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ ಫಸ್ಸೇಸಿ ಸಚ್ಛಾಕಾಸೀತಿ - ಏಕೋವ ರತಿಮಜ್ಝಗಾ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

> “ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಯಥಾ ದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।
> ಸಬ್ಬಂ ತಮಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ, ಏಕೋವ ರತಿಮಜ್ಝಗಾ”ತಿ॥

೧೯೨. ತಂ ಬುದ್ಧಂ ಅಸಿತಂ ತಾದಿಂ, ಅಕುಹಂ ಗಣಿಮಾಗತಂ।
ಬಹೂನಮಿಧ ಬದ್ಧಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಹೇನ ಆಗಮಂ॥

ತಂ ಬುದ್ಧಂ ಅಸಿತಂ ತಾದಿನ್ತಿ। ಬುದ್ಧೋತಿ ಯೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಸಯಮ್ಭೂ ಅನಾಚರಿಯಕೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಾಮಂ ಸಚ್ಚಾನಿ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿ, ತತ್ಥ ಚ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪಾಪುಣಿ [ಪತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰)], ಬಲೇಸು ಚ ವಸೀಭಾವಂ ಪಾಪುಣಿ। **ಬುದ್ಧೋತಿ** ಕೇನಟ್ಠೇನ ಬುದ್ಧೋ? ಬುಜ್ಝಿತಾ ಸಚ್ಚಾನೀತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಬೋಧೇತಾ ಪಜಾಯಾತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾಯ ಬುದ್ಧೋ, ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವಿತಾಯ ಬುದ್ಧೋ, ಅನಞ್ಞನೇಯ್ಯತಾಯ ಬುದ್ಧೋ, ವಿಸವಿತಾಯ ಬುದ್ಧೋ, ಖೀಣಾಸವಸಙ್ಖಾತೇನ ಬುದ್ಧೋ, ನಿರುಪಕ್ಕಿಲೇಸಸಙ್ಖಾತೇನ ಬುದ್ಧೋ, ಏಕನ್ತವೀತರಾಗೋತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಏಕನ್ತವೀತದೋಸೋತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಏಕನ್ತವೀತಮೋಹೋತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಏಕನ್ತನಿಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಏಕಾಯನಮಗ್ಗಂ ಗತೋತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಏಕೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಬುದ್ಧೋ, ಅಬುದ್ಧಿವಿಹತತ್ತಾ ಬುದ್ಧಿಪಟಿಲಾಭತ್ತಾ ಬುದ್ಧೋ। ಬುದ್ಧೋತಿ ನೇತಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ, ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ, ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ, ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ, ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ। ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ, ಯದಿದಂ ಬುದ್ಧೋತಿ - ತಂ ಬುದ್ಧಂ। **ಅಸಿತನ್ತಿ** ದ್ವೇ ನಿಸ್ಸಯಾ - ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಚ। ಕತಮೋ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ? ಯಾವ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಸೀಮಕತಂ ಓಧಿಕತಂ [ಪರಿಯಾದಿಕತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪರಿಯನ್ತಕತಂ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಮಮಾಯಿತಂ - ಇದಂ ಮಮ, ಏತಂ ಮಮ, ಏತ್ತಕಂ ಮಮ, ಏತ್ತಾವತಾ ಮಮ, ಮಮ ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ಗನ್ಧಾ ರಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥರಣಾ ಪಾವುರಣಾ ದಾಸಿದಾಸಾ ಅಜೇಳಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಾ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಂ ಹಿರಞ್ಞಂ ಸುವಣ್ಣಂ, ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ರಟ್ಠಞ್ಚ ಜನಪದೋ ಚ ಕೋಸೋ ಚ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಞ್ಚ, ಕೇವಲಮ್ಪಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ಮಮಾಯತಿ, ಯಾವತಾ ಅಟ್ಠಸತಂ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಂ - ಅಯಂ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ।

ಕತಮೋ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ? ವೀಸತಿವತ್ಥುಕಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದಿಟ್ಠಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ದಿಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಾಯಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಞ್ಞೋಜನಂ ಗಾಹೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹೋ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಪರಾಮಾಸೋ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ ಮಿಚ್ಛಾಪಥೋ ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ ವಿಪರಿಯಾಸಗ್ಗಾಹೋ ವಿಪರೀತಗ್ಗಾಹೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸಗ್ಗಾಹೋ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹೋ “ಅಯಾಥಾವಕಸ್ಮಿಂ ಯಾಥಾವಕ”ನ್ತಿ ಗಾಹೋ ಯಾವತಾ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ - ಅಯಂ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ।

ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯೋ ಪಹೀನೋ, ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ; ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಭಗವಾ ಚಕ್ಖುಂ ಅಸಿತೋ, ಸೋತಂ... ಘಾನಂ... ಜಿವ್ಹಂ... ಕಾಯಂ... ಮನಂ ಅಸಿತೋ, ರೂಪೇ... ಸದ್ದೇ... ಗನ್ಧೇ... ರಸೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ... ಕುಲಂ... ಗಣಂ... ಆವಾಸಂ... ಲಾಭಂ... ಯಸಂ... ಪಸಂಸಂ... ಸುಖಂ... ಚೀವರಂ... ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ... ಸೇನಾಸನಂ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ... ಕಾಮಧಾತುಂ... ರೂಪಧಾತುಂ... ಅರೂಪಧಾತುಂ ... ಕಾಮಭವಂ... ರೂಪಭವಂ... ಅರೂಪಭವಂ... ಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಅಸಞ್ಞಾಭವಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಭವಂ... ಏಕವೋಕಾರಭವಂ... ಚತುವೋಕಾರಭವಂ... ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವಂ... ಅತೀತಂ... ಅನಾಗತಂ... ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ... ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ

ಅಸಿತೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅನಲ್ಲೀನೋ ಅನುಪಗತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಿತೋ ಅನಧಿಮುತ್ತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತೀತಿ - ತಂ ಬುದ್ಧಂ ಅಸಿತಂ।

ತಾದಿನ್ತಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹಿ ತಾದೀ - ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ತಾದೀ, ಚತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ, ತಿಣ್ಣಾವೀತಿ ತಾದೀ, ಮುತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ, ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ತಾದೀ? ಭಗವಾ ಲಾಭೇಪಿ ತಾದೀ, ಅಲಾಭೇಪಿ ತಾದೀ, ಯಸೇಪಿ ತಾದೀ, ಅಯಸೇಪಿ ತಾದೀ, ಪಸಂಸಾಯಪಿ ತಾದೀ ನಿನ್ದಾಯಪಿ ತಾದೀ, ಸುಖೇಪಿ ತಾದೀ, ದುಕ್ಖೇಪಿ ತಾದೀ; ಏಕಚ್ಚೇ ಬಾಹಂ ಗನ್ಧೇನ ಲಿಮ್ಪೇಯ್ಯುಂ, ಏಕಚ್ಚೇ ಬಾಹಂ ವಾಸಿಯಾ ತಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನತ್ಥಿ ರಾಗೋ , ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನತ್ಥಿ ಪಟಿಘಂ, ಅನುನಯಪಟಿಘವಿಪ್ಪಹೀನೋ ಉಗ್ಘಾತಿನಿಗ್ಘಾತಿವೀತಿವತ್ತೋ ಅನುರೋಧವಿರೋಧಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಚತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ? ಭಗವತಾ [ಭಗವತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ರಾಗೋ ಚತ್ತೋ ವನ್ತೋ ಮುತ್ತೋ ಪಹೀನೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋ, ದೋಸೋ...ಪೇ॰... ಮೋಹೋ... ಕೋಧೋ... ಉಪನಾಹೋ... ಮಕ್ಖೋ... ಪಳಾಸೋ... ಇಸ್ಸಾ... ಮಚ್ಛರಿಯಂ... ಮಾಯಾ... ಸಾಠೇಯ್ಯಂ... ಥಮ್ಭೋ... ಸಾರಮ್ಭೋ... ಮಾನೋ... ಅತಿಮಾನೋ... ಮದೋ... ಪಮಾದೋ... ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ... ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ... ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ... ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ... ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ ಚತ್ತಾ ವನ್ತಾ ಮುತ್ತಾ ಪಹೀನಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಾ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಚತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ತಿಣ್ಣಾವೀತಿ ತಾದೀ? ಭಗವಾ ಕಾಮೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ, ಭವೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ, ದಿಟ್ಠೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ, ಅವಿಜ್ಜೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ, ಸಬ್ಬಂ ಸಂಸಾರಪಥಂ ತಿಣ್ಣೋ ಉತ್ತಿಣ್ಣೋ ನಿತ್ತಿಣ್ಣೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ವೀತಿವತ್ತೋ। ಸೋ ವುಟ್ಠವಾಸೋ ಚಿಣ್ಣಚರಣೋ ಗತದ್ಧೋ ಗತದಿಸೋ ಗತಕೋಟಿಯೋ ಪಾಲಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ ಉತ್ತಮದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತೋ ಭಾವಿತಮಗ್ಗೋ ಪಹೀನಕಿಲೇಸೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಾಕುಪ್ಪೋ ಸಚ್ಛಿಕತನಿರೋಧೋ। ದುಕ್ಖಂ ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ, ಸಮುದಯೋ ಪಹೀನೋ, ಮಗ್ಗೋ ಭಾವಿತೋ, ನಿರೋಧೋ ಸಚ್ಛಿಕತೋ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ , ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಹೀನಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವಿತಂ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ। ಸೋ ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಳಿಘೋ [ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೬] ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಕ್ಖೋ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ನಿರಗ್ಗಳೋ ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನೋ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಏಕಾರಕ್ಖೋ ಚತುರಾಪಸ್ಸೇನೋ ಪನುಣ್ಣಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಸುವಿಮುತ್ತಪಞ್ಞೋ ಕೇವಲೀ ವುಸಿತವಾ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪ್ಪತ್ತೋ। ಸೋ ನೇವಾಚಿನತಿ, ನಾಪಚಿನತಿ; ಅಪಚಿನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ನೇವ ಪಜಹತಿ, ನ ಉಪಾದಿಯತಿ; ಪಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ನೇವ ಸಂಸಿಬ್ಬತಿ, ನ ಉಸಿನೇತಿ; ವಿಸಿನೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ನೇವ ವಿಧೂಪೇತಿ, ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ; ವಿಧೂಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ, ಅಸೇಖೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಅಸೇಖೇನ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಅಸೇಖೇನ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಅಸೇಖೇನ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಸಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಟಿಪಾದಿಯಿತ್ವಾ ಠಿತೋ, ಏಜಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ, ಕಿಲೇಸಗ್ಗಿಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಠಿತೋ, ಅಪರಿಗಮನತಾಯ ಠಿತೋ, ಕಟಂ ಸಮಾದಾಯ ಠಿತೋ, ಮುತ್ತಪಟಿಸೇವನತಾಯ ಠಿತೋ, ಮೇತ್ತಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಕರುಣಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಮುದಿತಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಅಚ್ಚನ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ಅತಮ್ಮಯತಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಠಿತೋ, ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಸನ್ತುಸಿತತ್ತಾ ಠಿತೋ, ಖನ್ಧಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಧಾತುಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಆಯತನಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಗತಿಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಉಪಪತ್ತಿಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಭವಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಸಂಸಾರಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ವಟ್ಟಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ, ಅನ್ತಿಮೇ ಭವೇ ಠಿತೋ, ಅನ್ತಿಮೇ ಸಮುಸ್ಸಯೇ ಠಿತೋ, ಅನ್ತಿಮದೇಹಧರೋ ಭಗವಾ।

“ತಸ್ಸಾಯಂ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಭವೋ, ಚರಿಮೋಯಂ ಸಮುಸ್ಸಯೋ।
ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ತಸ್ಸ ಪುನಬ್ಭವೋ”ತಿ॥

ಏವಂ ಭಗವಾ ತಿಣ್ಣಾವೀತಿ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ಮುತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ? ಭಗವತೋ ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ... ಮೋಹಾ ಚಿತ್ತಂ... ಕೋಧಾ... ಉಪನಾಹಾ... ಮಕ್ಖಾ... ಪಳಾಸಾ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯಾ... ಮಾಯಾಯ... ಸಾಠೇಯ್ಯಾ... ಥಮ್ಭಾ... ಸಾರಮ್ಭಾ... ಮಾನಾ... ಅತಿಮಾನಾ... ಮದಾ... ಪಮಾದಾ... ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ... ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ... ಸಬ್ಬದರಥೇಹಿ... ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹೇಹಿ... ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪೇಹಿ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಏವಂ ಭಗವಾ ಮುತ್ತಾವೀತಿ ತಾದೀ।

ಕಥಂ ಭಗವಾ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ? ಭಗವಾ ಸೀಲೇ ಸತಿ ಸೀಲವಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ಸದ್ಧಾಯ ಸತಿ ಸದ್ಧೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ವೀರಿಯೇ ಸತಿ ವೀರಿಯವಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ಸತಿಯಾ ಸತಿ ಸತಿಮಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸಮಾಹಿತೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸತಿ ಪಞ್ಞವಾತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ವಿಜ್ಜಾಯ ಸತಿ ತೇವಿಜ್ಜೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸತಿ ಛಳಭಿಞ್ಞೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ, ದಸಬಲೇ ಸತಿ ದಸಬಲೋತಿ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀ। ಏವಂ ಭಗವಾ ತಂನಿದ್ದೇಸಾ ತಾದೀತಿ - ತಂ ಬುದ್ಧಂ ಅಸಿತಂ ತಾದಿಂ।

ಅಕುಹಂ ಗಣಿಮಾಗತನ್ತಿ। ಅಕುಹೋತಿ ತೀಣಿ ಕುಹನವತ್ಥೂನಿ - ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು, ಇರಿಯಾಪಥಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು, ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು।

ಕತಮಂ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು? ಇಧ ಗಹಪತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ। ಸೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಅತ್ಥಿಕೋ [ಅತಿತ್ತಿಕೋ (ಸೀ॰), ಇತ್ಥಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಪುರಾಭೇದಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಪಾಠನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥಿ] ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಕಮ್ಯತಂ ಉಪಾದಾಯ ಚೀವರಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಸೇನಾಸನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - “ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಚೀವರೇನ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ, ಯಂ ಸಮಣೋ ಸುಸಾನಾ ವಾ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾ ವಾ ಪಾಪಣಿಕಾ ವಾ ನನ್ತಕಾನಿ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಧಾರೇಯ್ಯ। ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ, ಯಂ ಸಮಣೋ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪೇನ ಜೀವಿತಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ । ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಸೇನಾಸನೇನ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ, ಯಂ ಸಮಣೋ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಸೋಸಾನಿಕೋ ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ ವಾ। ಕಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘೇನ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ! ಏತಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ, ಯಂ ಸಮಣೋ ಪೂತಿಮುತ್ತೇನ ಹರಿತಕೀಖಣ್ಡೇನ ಓಸಧಂ ಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ ತದುಪಾದಾಯ ಲೂಖಂ ಚೀವರಂ ಧಾರೇತಿ, ಲೂಖಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಲೂಖಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಲೂಖಂ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ। ತಮೇನಂ ಗಹಪತಿಕಾ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - “ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಧುತವಾದೋ”ತಿ ಭಿಯ್ಯೋ ಭಿಯ್ಯೋ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ । ಸೋ ಏವಮಾಹ - “ತಿಣ್ಣಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ, ಸದ್ಧಾಯ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಾ ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಬಹುಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚೇವಾಯಂ ಸದ್ಧಾ ಅತ್ಥಿ, ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ಚ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಅಹಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ। ಸಚೇ ಅಹಂ ನ

ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮಿ , ಏವಂ ತುಮ್ಹೇ ಪುಞ್ಞೇನ ಪರಿಬಾಹಿರಾ [ಪಟಿಬಾಹಿರಾ (ಕ॰)] ಭವಿಸ್ಸಥ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೋ, ಅಪಿ ಚ ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ। ತದುಪಾದಾಯ ಬಹುಮ್ಪಿ ಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ [ಪಟಿಗಣ್ಹತಿ (ಸೀ॰)], ಬಹುಮ್ಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಬಹುಮ್ಪಿ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಬಹುಮ್ಪಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಭಾಕುಟಿಕಾ ಭಾಕುಟಿಯಂ ಕುಹನಾ ಕುಹಾಯನಾ ಕುಹಿತತ್ತಂ - ಇದಂ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು।

ಕತಮಂ ಇರಿಯಾಪಥಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಸಮ್ಭಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, "ಏವಂ ಮಂ ಜನೋ ಸಮ್ಭಾವೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಗಮನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಠಾನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ನಿಸಜ್ಜಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಸಯನಂ ಸಣ್ಠಪೇತಿ, ಪಣಿಧಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಣಿಧಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪಣಿಧಾಯ ನಿಸೀದತಿ, ಪಣಿಧಾಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ನಿಸೀದತಿ, ಸಮಾಹಿತೋ ವಿಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಆಪಾಥಕಜ್ಝಾಯೀವ ಹೋತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಇರಿಯಾಪಥಸ್ಸ ಆಠಪನಾ ಠಪನಾ ಸಣ್ಠಪನಾ ಭಾಕುಟಿಕಾ ಭಾಕುಟಿಯಂ ಕುಹನಾ ಕುಹಾಯನಾ ಕುಹಿತತ್ತಂ - ಇದಂ ಇರಿಯಾಪಥಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು।

ಕತಮಂ ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಇಚ್ಛಾಪಕತೋ ಸಮ್ಭಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ "ಏವಂ ಮಂ ಜನೋ ಸಮ್ಭಾವೇಸ್ಸತೀ"ತಿ, ಅರಿಯಧಮ್ಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ। "ಯೋ ಏವರೂಪಂ ಚೀವರಂ ಧಾರೇತಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯೋ ಏವರೂಪಂ ಪತ್ತಂ ಧಾರೇತಿ… ಲೋಹಥಾಲಕಂ ಧಾರೇತಿ… ಧಮ್ಮಕರಣಂ [ಧಮ್ಮಕರಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಅಭಿಧಾನಪ್ಪದೀಪಿಕಾಭಿನವನಿಸ್ಸಯಂ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ] ಧಾರೇತಿ… ಪರಿಸ್ಸಾವನಂ ಧಾರೇತಿ… ಕುಞ್ಚಿಕಂ ಧಾರೇತಿ… ಉಪಾಹನಂ ಧಾರೇತಿ… ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಧಾರೇತಿ… ಆಯೋಗಂ ಧಾರೇತಿ, ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯಸ್ಸ ಏವರೂಪೋ ಆಚರಿಯೋ… ಏವರೂಪಾ ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಾ… ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ… ಮಿತ್ತಾ… ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ… ಸಮ್ಭತ್ತಾ… ಸಹಾಯಾ, ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯೋ ಏವರೂಪೇ ವಿಹಾರೇ ವಸತಿ, ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ; "ಯೋ ಏವರೂಪೇ ಅಡ್ಢಯೋಗೇ ವಸತಿ… ಪಾಸಾದೇ ವಸತಿ… ಹಮ್ಮಿಯೇ ವಸತಿ… ಗುಹಾಯಂ ವಸತಿ… ಲೇಣೇ ವಸತಿ… ಕುಟಿಯಾ ವಸತಿ… ಕೂಟಾಗಾರೇ ವಸತಿ… ಅಟ್ಟೇ ವಸತಿ … ಮಾಳೇ ವಸತಿ… ಉದ್ದಣ್ಡೇ ವಸತಿ… ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ವಸತಿ… ಮಣ್ಡಪೇ ವಸತಿ… ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಸತಿ, ಸೋ ಸಮಣೋ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ"ತಿ ಭಣತಿ।

ಅಥ ವಾ ಕೋರಜಿಕಕೋರಜಿಕೋ, ಭಾಕುಟಿಕಭಾಕುಟಿಕೋ, ಕುಹಕಕುಹಕೋ, ಲಪಕಲಪಕೋ, ಮುಖಸಮ್ಭಾವಿತೋ "ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಇಮಾಸಂ ಏವರೂಪಾನಂ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭೀ"ತಿ। ತಾದಿಸಂ ಗಮ್ಭೀರಂ ಗೂಳ್ಹಂ ನಿಪುಣಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಸುಞ್ಞತಾಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತಂ ಕಥಂ ಕಥೇತಿ। ಯಾ ಏವರೂಪಾ ಭಾಕುಟಿಕಾ ಭಾಕುಟಿಯಂ ಕುಹನಾ ಕುಹಾಯನಾ ಕುಹಿತತ್ತಂ - ಇದಂ ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಕುಹನವತ್ಥು। ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಕುಹನವತ್ಥೂನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಭಬ್ಬುಪ್ಪತ್ತಿಕಾನಿ ಞಾಣಗ್ಗಿನಾ ದಡ್ಢಾನಿ। ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋ ಅಕುಹೋತಿ - ಅಕುಹಂ।

ಗಣಿಮಾಗತನ್ತಿ। **ಗಣೀ**ತಿ ಗಣೀ ಭಗವಾ। ಗಣಾಚರಿಯೋತಿ ಗಣೀ, ಗಣಸ್ಸ ಸತ್ಥಾತಿ ಗಣೀ, ಗಣಂ ಪರಿಹರತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಂ ಓವದತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಂ ಅನುಸಾಸತೀತಿ ಗಣೀ, ವಿಸಾರದೋ ಗಣಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಸ್ಸ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತೀತಿ ಗಣೀ, ಗಣಂ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ ಗಣೀ, ಭಿಕ್ಖುಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಭಿಕ್ಖುನೀಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಉಪಾಸಕಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಉಪಾಸಿಕಾಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ರಾಜಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಖತ್ತಿಯಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ವೇಸ್ಸಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಸುದ್ದಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಬ್ರಹ್ಮಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ದೇವಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ, ಸಙ್ಘೀ [ಸಂಘಗಣಸ್ಸ ಗಣೀ (ಸೀ॰)] ಗಣೀ ಗಣಾಚರಿಯಂ। **ಆಗತನ್ತಿ** ಉಪಗತಂ ಸಮುಪಗತಂ ಸಮುಪಪನ್ನಂ [ಸಮ್ಪತ್ತಂ (ಬಹೂಸು)] ಸಙ್ಕಸ್ಸನಗರನ್ತಿ - ಅಕುಹಂ ಗಣಿಮಾಗತಂ।

ಬಹೂನಮಿಧ ಬದ್ಧಾನನ್ತಿ। ಬಹೂನಂ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವೇಸ್ಸಾನಂ ಸುದ್ದಾನಂ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ। **ಬದ್ಧಾನನ್ತಿ** ಬದ್ಧಾನಂ ಬದ್ಧಚರಾನಂ ಪರಿಚಾರಕಾನಂ ಸಿಸ್ಸಾನನ್ತಿ - ಬಹೂನಮಿಧ ಬದ್ಧಾನಂ।

ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಹೇನ ಆಗಮನ್ತಿ। ಪಞ್ಹೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ಆಗತೋಮ್ಹಿ [ಅತ್ಥಿಕಾಮ್ಹ ಆಗತಾ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ದ್ವೀಸು ಪದೇಸುಪಿ ಬಹುವಚನೇನ], ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತುಕಾಮೋ ಆಗತೋಮ್ಹಿ, ಪಞ್ಹಂ ಸೋತುಕಾಮೋ ಆಗತೋಮ್ಹೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಹೇನ ಆಗಮಂ। ಅಥ ವಾ ಪಞ್ಹತ್ಥಿಕಾನಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತುಕಾಮಾನಂ ಪಞ್ಹಂ ಸೋತುಕಾಮಾನಂ ಆಗಮನಂ ಅಭಿಕ್ಕಮನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ ಪಯಿರುಪಾಸನಂ [ಪಯಿರುಪಾಸನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸಿಯಾ ಅತ್ಥೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಹೇನ ಆಗಮಂ। ಅಥ ವಾ ಪಞ್ಹಾಗಮೋ ತುಯ್ಹಂ ಅತ್ಥಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಪಹು [ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಪದಾನಿ ನತ್ಥಿ ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇ], ತ್ವಮಸಿ ಅಲಮತ್ಥೋ ಮಯಾ ಪುಚ್ಛಿತಂ ಕಥೇತುಂ ವಿಸಜ್ಜೇತುಂ "ವಹಸ್ಸೇತಂ ಭಾರ"ನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಹೇನ ಆಗಮಂ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

"ತಂ ಬುದ್ಧಂ ಅಸಿತಂ ತಾದಿಂ, ಅಕುಹಂ ಗಣಿಮಾಗತಂ।
ಬಹೂನಮಿಧ ಬದ್ಧಾನಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಹೇನ ಆಗಮ"ನ್ತಿ॥

೧೯ ೩ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋ, ಭಜತೋ ರಿತ್ತಮಾಸನಂ।
ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಸುಸಾನಂ ವಾ, ಪಬ್ಬತಾನಂ ಗುಹಾಸು ವಾ॥

ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋತಿ। **ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ** ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೇಕ್ಖಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ। **ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋತಿ** ಜಾತಿಯಾ ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋ, ಜರಾಯ... ಬ್ಯಾಧಿನಾ... ಮರಣೇನ... ಸೋಕೇಹಿ... ಪರಿದೇವೇಹಿ... ದುಕ್ಖೇಹಿ... ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ... ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋ, ನೇರಯಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಿಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಮಾನುಸಿಕೇನ [ಮಾನುಸಕೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೭೧] ದುಕ್ಖೇನ... ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿಮೂಲಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಗಬ್ಭಟ್ಠಿತಿಮೂಲಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಗಬ್ಭವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಜಾತಸ್ಸೂಪನಿಬನ್ಧಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಜಾತಸ್ಸ ಪರಾಧೇಯ್ಯಕೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಅತ್ತೂಪಕ್ಕಮೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ದುಕ್ಖದುಕ್ಖೇನ... ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖೇನ ... ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖೇನ... ಚಕ್ಖುರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಸೋತರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಘಾನರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಜಿವ್ಹಾರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಕಾಯರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಸೀಸರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಕಣ್ಣರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಮುಖರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ದನ್ತರೋಗೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಕಾಸೇನ... ಸಾಸೇನ... ಪಿನಾಸೇನ... ಡಾಹೇನ... ಜರೇನ... ಕುಚ್ಛಿರೋಗೇನ... ಮುಚ್ಛಾಯ... ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾಯ... ಸೂಲಾಯ... ವಿಸೂಚಿಕಾಯ... ಕುಟ್ಠೇನ... ಗಣ್ಡೇನ... ಕಿಲಾಸೇನ... ಸೋಸೇನ... ಅಪಮಾರೇನ... ದದ್ದುಯಾ... ಕಣ್ಡುಯಾ... ಕಚ್ಛುಯಾ... ರಖಸಾಯ... ವಿತಚ್ಛಿಕಾಯ... ಲೋಹಿತೇನ... ಪಿತ್ತೇನ... ಮಧುಮೇಹೇನ... ಅಂಸಾಯ... ಪಿಳಕಾಯ... ಭಗನ್ದಲೇನ... ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸನ್ನಿಪಾತಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಉತುಪರಿಣಾಮಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಓಪಕ್ಕಮಿಕೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜೇನ ಆಬಾಧೇನ... ಸೀತೇನ... ಉಣ್ಹೇನ... ಜಿಘಚ್ಛಾಯ... ಪಿಪಾಸಾಯ... ಉಚ್ಚಾರೇನ ... ಪಸ್ಸಾವೇನ... ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಮಾತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಪಿತುಮರಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ... ಭಾತುಮರಣೇನ... ಭಗಿನಿಮರಣೇನ... ಪುತ್ತಮರಣೇನ ... ಧೀತುಮರಣೇನ... ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ... ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ... ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ... ಸೀಲಬ್ಯಸನೇನ... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋ ಅಟ್ಟೀಯತೋ ಹರಾಯತೋ ಜಿಗುಚ್ಛತೋತಿ - ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋ।

ಭಜತೋ ರಿತ್ತಮಾಸನನ್ತಿ। ಆಸನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಯತ್ಥ ನಿಸೀದತಿ - ಮಞ್ಚೋ ಪೀಠಂ ಭಿಸಿ ತಟ್ಟಿಕಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡೋ ತಿಣಸನ್ಥಾರೋ ಪಣ್ಣಸನ್ಥಾರೋ ಪಲಾಲಸನ್ಥಾರೋ [ಪಲಾಸಸನ್ಥಾರೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)]। ತಂ ಆಸನಂ ಅಸಪ್ಪಾಯರೂಪದಸ್ಸನೇನ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ , ಅಸಪ್ಪಾಯಸದ್ದಸ್ಸವನೇನ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ, ಅಸಪ್ಪಾಯೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ। ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ ಆಸನಂ ಭಜತೋ ಸಮ್ಭಜತೋ ಸೇವತೋ ನಿಸೇವತೋ ಸಂಸೇವತೋ ಪಟಿಸೇವತೋತಿ - ಭಜತೋ ರಿತ್ತಮಾಸನಂ।

ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಸುಸಾನಂ ವಾತಿ। ರುಕ್ಖಮೂಲಂಯೇವ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ, ಸುಸಾನಂಯೇವ ಸುಸಾನನ್ತಿ - ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಸುಸಾನಂ ವಾ। **ಪಬ್ಬತಾನಂ ಗುಹಾಸು ವಾತಿ।** ಪಬ್ಬತಾಯೇವ ಪಬ್ಬತಾ, ಕನ್ದರಾಯೇವ ಕನ್ದರಾ, ಗಿರಿಗುಹಾಯೇವ ಗಿರಿಗುಹಾ। ಪಬ್ಬತನ್ತರಿಕಾಯೋ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಪಬ್ಭಾರಾತಿ - ಪಬ್ಬತಾನಂ ಗುಹಾಸು ವಾ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

"ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಜಿಗುಚ್ಛತೋ, ಭಜತೋ ರಿತ್ತಮಾಸನಂ।
ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಸುಸಾನಂ ವಾ, ಪಬ್ಬತಾನಂ ಗುಹಾಸು ವಾ"ತಿ॥

೧೯೪.ಉಚ್ಚಾವಚೇಸು ಸಯನೇಸು, ಕಿವನ್ತೋ [ಗೀವನ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰) ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಬ್ಯಾಕರಣಂ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ] **ತತ್ಥ ಭೇರವಾ।**
ಯೇ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ನ ವೇಧೇಯ್ಯ, ನಿಗ್ಘೋಸೇ ಸಯನಾಸನೇ॥

ಉಚ್ಚಾವಚೇಸು ಸಯನೇಸೂತಿ। ಉಚ್ಚಾವಚೇಸೂತಿ ಉಚ್ಚಾವಚೇಸು ಹೀನಪ್ಪಣೀತೇಸು ಛೇಕಪಾಪಕೇಸು। ಸಯನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೇನಾಸನಂ ವಿಹಾರೋ ಅಡ್ಢಯೋಗೋ ಪಾಸಾದೋ ಹಮ್ಮಿಯಂ ಗುಹಾತಿ - ಉಚ್ಚಾವಚೇಸು ಸಯನೇಸು। **ಕಿವನ್ತೋ ತತ್ಥ ಭೇರವಾತಿ। ಕಿವನ್ತೋತಿ** ಕಿವನ್ತೋ [ಕುವನ್ತೋ (ಸೀ॰), ಗೀವನ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕೂಜನ್ತೋ ನದನ್ತೋ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತೋ। ಅಥ ವಾ **ಕಿವನ್ತೋತಿ** ಕತಿ ಕಿತ್ತಕಾ ಕೀವತಕಾ ಕೀವಬಹುಕಾ ತೇ। **ಭೇರವಾತಿ** ಸೀಹಾ ಬ್ಯಗ್ಘಾ ದೀಪೀ ಅಚ್ಛಾ ತರಚ್ಛಾ ಕೋಕಾ ಮಹಿಂಸಾ ಹತ್ಥೀ ಅಹಿ ವಿಚ್ಛಿಕಾ ಸತಪದೀ, ಚೋರಾ ವಾ ಅಸ್ಸು ಮಾನವಾ ವಾ ಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ ಅಕತಕಮ್ಮಾ ವಾತಿ - ಕಿವನ್ತೋ ತತ್ಥ ಭೇರವಾ।

ಯೇ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ನ ವೇಧೇಯ್ಯಾತಿ। ಯೇ ಹೀತಿ ಯೇ ಹಿ ಭೇರವೇ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಾ ಸುಣಿತ್ವಾ ವಾ ನ ವೇಧೇಯ್ಯ ನಪ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ ತಸೇಯ್ಯ ನ ಉತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಭಾಯೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಭೀರೂ ಅಸ್ಸ ಅಚ್ಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಅಪಲಾಯೀ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಯೇ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ನ ವೇಧೇಯ್ಯ।

ನಿಗ್ಘೋಸೇ ಸಯನಾಸನೇತಿ। ಅಪ್ಪಸದ್ದೇ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸೇ ವಿಜನವಾತೇ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕೇ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪೇ ಸೇನಾಸನೇತಿ - ನಿಗ್ಘೋಸೇ ಸಯನಾಸನೇ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

"ಉಚ್ಚಾವಚೇಸು ಸಯನೇಸು, ಕಿವನ್ತೋ ತತ್ಥ ಭೇರವಾ।
ಯೇ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ನ ವೇಧೇಯ್ಯ, ನಿಗ್ಘೋಸೇ ಸಯನಾಸನೇ"ತಿ॥

೧೯೫.ಕತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಲೋಕೇ, ಗಚ್ಛತೋ ಅಗತಂ ದಿಸಂ।
ಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಸಮ್ಭವೇ, ಪನ್ತಮ್ಹಿ ಸಯನಾಸನೇ॥

ಕತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಲೋಕೇತಿ। **ಕತೀತಿ** ಕತಿ ಕಿತ್ತಕಾ ಕೀವತಕಾ ಕೀವಬಹುಕಾ। **ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ - ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ। ಕತಮೇ ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ? ಸೀಹಾ ಬ್ಯಗ್ಘಾ ದೀಪೀ ಅಚ್ಛಾ ತರಚ್ಛಾ ಕೋಕಾ ಮಹಿಂಸಾ ಹತ್ಥೀ ಅಹಿ ವಿಚ್ಛಿಕಾ ಸತಪದೀ, ಚೋರಾ ವಾ ಅಸ್ಸು ಮಾನವಾ ವಾ ಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ ಅಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ, ಚಕ್ಖುರೋಗೋ ಸೋತರೋಗೋ ಘಾನರೋಗೋ ಜಿವ್ಹಾರೋಗೋ ಕಾಯರೋಗೋ ಸೀಸರೋಗೋ ಕಣ್ಣರೋಗೋ ಮುಖರೋಗೋ ದನ್ತರೋಗೋ ಕಾಸೋ ಸಾಸೋ ಪಿನಾಸೋ ಡಾಹೋ ಜರೋ ಕುಚ್ಛಿರೋಗೋ ಮುಚ್ಛಾ ಪಕ್ಖನ್ದಿಕಾ ಸೂಲಾ ವಿಸೂಚಿಕಾ ಕುಟ್ಠಂ ಗಣ್ಡೋ ಕಿಲಾಸೋ ಸೋಸೋ ಅಪಮಾರೋ ದದ್ದು ಕಣ್ಡು ಕಚ್ಛು ರಖಸಾ ವಿತಚ್ಛಿಕಾ ಲೋಹಿತಂ ಪಿತ್ತಂ ಮಧುಮೇಹೋ ಅಂಸಾ ಪಿಳಕಾ ಭಗನ್ದಲಾ, ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಬಾಧಾ...ಪೇ॰... ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ ಜಿಘಚ್ಛಾ ಪಿಪಾಸಾ ಉಚ್ಚಾರೋ ಪಸ್ಸಾವೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕತಮೇ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಮೋಹೋ ಕೋಧೋ ಉಪನಾಹೋ ಮಕ್ಖೋ ಪಳಾಸೋ ಇಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಮಾಯಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಥಮ್ಭೋ ಸಾರಮ್ಭೋ ಮಾನೋ ಅತಿಮಾನೋ ಮದೋ ಪಮಾದೋ, ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಾ ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತಾ ಸಬ್ಬೇ ದರಥಾ ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹಾ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪಾ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ ಕೇನಟ್ಠೇನ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ, ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ, ತತ್ರಾಸಯಾತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕಥಂ ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಹನ್ತಿ ಪರಿಸಹನ್ತಿ ಅಭಿಭವನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಿ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ ಮದ್ದನ್ತಿ। ಏವಂ ಪರಿಸಹನ್ತೀತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕಥಂ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾಯ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಾಯ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಾಯ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಾಯ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಾಯ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾಯ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾಯ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಯ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಏವಂ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ಕಥಂ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ? ತತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾ। ಯಥಾ ಬಿಲೇ ಬಿಲಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ದಕೇ ದಕಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ವನೇ ವನಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ, ರುಕ್ಖೇ ರುಕ್ಖಾಸಯಾ ಪಾಣಾ ಸಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ತತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ತಭಾವಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

‘‘ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ

ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಞ್ಞೋಜನಿಯಾ, ತ್ಯಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಅನ್ವಾಸ್ಸವನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಞ್ಞೋಜನಿಯಾ, ತ್ಯಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ವಸನ್ತಿ ಅನ್ವಾಸ್ಸವನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇ ನಂ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ನಂ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಚರಿಯಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ಸಾಚರಿಯಕೋ ದುಕ್ಖಂ ನ ಫಾಸು ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲಾ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತಾ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತಾ ಅನ್ತರಾವಧಕಾ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಲೋಭೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲೋ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತೋ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತೋ ಅನ್ತರಾವಧಕೋ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ, ದೋಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಮೋಹೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಮಲೋ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತೋ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತೋ ಅನ್ತರಾವಧಕೋ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಅನ್ತರಾಮಲಾ ಅನ್ತರಾಅಮಿತ್ತಾ ಅನ್ತರಾಸಪತ್ತಾ ಅನ್ತರಾವಧಕಾ ಅನ್ತರಾಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ"।

> "ಅನತ್ಥಜನನೋ ಲೋಭೋ, ಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
> ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥
>
> "ಲುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಲುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
> ಅನ್ಧನ್ತಮಂ [ಅನ್ಧತಮಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೫೬; ಇತಿವು॰ ೮೮] ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಲೋಭೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥
>
> "ಅನತ್ಥಜನನೋ ದೋಸೋ, ದೋಸೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
> ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥
>
> "ಕುದ್ಧೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಕುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
> ಅನ್ಧನ್ತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ದೋಸೋ ಸಹತೇ ನರಂ॥
>
> "ಅನತ್ಥಜನನೋ ಮೋಹೋ, ಮೋಹೋ ಚಿತ್ತಪ್ಪಕೋಪನೋ।
> ಭಯಮನ್ತರತೋ ಜಾತಂ, ತಂ ಜನೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥
>
> "ಮೂಳ್ಹೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಮೂಳ್ಹೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
> ಅನ್ಧನ್ತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ಮೋಹೋ ಸಹತೇ ನರ"ನ್ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ತಯೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ। ಕತಮೇ ತಯೋ ? ಲೋಭೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ

ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ; ದೋಸೋ ಖೋ , ಮಹಾರಾಜ…ಪೇ॰… ಮೋಹೋ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ತಯೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯಾ"ತಿ।

"ಲೋಭೋ ದೋಸೋ ಚ ಮೋಹೋ ಚ, ಪುರಿಸಂ ಪಾಪಚೇತಸಂ।
ಹಿಂಸನ್ತಿ ಅತ್ತಸಮ್ಭೂತಾ, ತಚಸಾರಂವ ಸಮ್ಫಲ"ನ್ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ರಾಗೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ ಇತೋನಿದಾನಾ, ಅರತೀ ರತೀ ಲೋಮಹಂಸೋ ಇತೋಜಾ।
ಇತೋ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಮನೋವಿತಕ್ಕಾ, ಕುಮಾರಕಾ ಧಙ್ಕಮಿವೋಸ್ಸಜನ್ತೀ"ತಿ॥

ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ। **ಲೋಕೇತಿ** ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇತಿ - ಕತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಲೋಕೇ।

ಗಚ್ಛತೋ ಅಗತಂ ದಿಸನ್ತಿ। ಅಗತಾ ದಿಸಾ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೋ ಸೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಗತಪುಬ್ಬಾ ಸಾ ದಿಸಾ ನ ಸಾ ದಿಸಾ ಗತಪುಬ್ಬಾ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ।

"ಸಮತಿತ್ತಿಕಂ ಅನವಸೇಸಂ, ತೇಲಪತ್ತಂ ಯಥಾ ಪರಿಹರೇಯ್ಯ।
ಏವಂ ಸಚಿತ್ತಮನುರಕ್ಖೇ, ಪತ್ಥಯಾನೋ [ಪತ್ಥಯಮಾನೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ದಿಸಂ ಅಗತಪುಬ್ಬಂ"॥

ಅಗತಪುಬ್ಬಂ ದಿಸಂ ವಜತೋ ಗಚ್ಛತೋ ಅಭಿಕ್ಕಮತೋತಿ - ಗಚ್ಛತೋ ಅಗತಂ ದಿಸಂ।

ಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಸಮ್ಭವೇತಿ। **ಯೇತಿ** ಯೇ ಪರಿಸ್ಸಯೇ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೇಯ್ಯ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ ಮದ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಸಮ್ಭವೇ।

ಪನ್ತಮ್ಹಿ ಸಯನಾಸನೇತಿ। ಅನ್ತೇ ಪನ್ತೇ ಪರಿಯನ್ತೇ ಸೇಲನ್ತೇ ವಾ ವನನ್ತೇ ವಾ ನದನ್ತೇ ವಾ ಉದಕನ್ತೇ ವಾ ಯತ್ಥ ನ ಕಸೀಯತಿ ನ ವಪೀಯತಿ, ಜನನ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅನುಪಚಾರೇ ಸೇನಾಸನೇತಿ - ಪನ್ತಮ್ಹಿ ಸಯನಾಸನೇ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

"ಕತಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಲೋಕೇ, ಗಚ್ಛತೋ ಅಗತಂ ದಿಸಂ।
ಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಸಮ್ಭವೇ, ಪನ್ತಮ್ಹಿ ಸಯನಾಸನೇ"ತಿ॥

೧೬೬.ಕ್ಯಾಸ್ಸ ಬ್ಯಪ್ಪಥಯೋ ಅಸ್ಸು, ಕ್ಯಾಸ್ಸಸ್ಸು ಇಧ ಗೋಚರಾ।
ಕಾನಿ ಸೀಲಬ್ಬತಾನಾಸ್ಸು, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

ಕ್ಯಾಸ್ಸ ಬ್ಯಪ್ಪಥಯೋ ಅಸ್ಸೂತಿ। ಕೀದಿಸೇನ ಬ್ಯಪ್ಪಥೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ ಕಿಂಸಣ್ಠಿತೇನ ಕಿಂಪಕಾರೇನ ಕಿಂಪಟಿಭಾಗೇನಾತಿ ವಚೀಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ಕತಮಾ ವಚೀಪಾರಿಸುದ್ಧಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ, ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ, ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ, ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಚತೂಹಿ ವಚೀಸುಚರಿತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚತುದೋಸಾಪಗತಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ಬಾತ್ತಿಂಸಾಯ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾಯ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ದಸ ಕಥಾವತ್ಥೂನಿ ಕಥೇತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಂ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಕಥಂ ಪವಿವೇಕಕಥಂ ಅಸಂಸಗ್ಗಕಥಂ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಥಂ ಸೀಲಕಥಂ ಸಮಾಧಿಕಥಂ ಪಞ್ಞಾಕಥಂ ವಿಮುತ್ತಿಕಥಂ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕಥಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಕಥಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಕಥಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಕಥಂ ಬಲಕಥಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕಥಂ ಮಗ್ಗಕಥಂ ಫಲಕಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಕಥಂ ಕಥೇತಿ । ವಾಚಾಯ ಯತೋ ಯತ್ತೋ ಪಟಿಯತ್ತೋ ಗುತ್ತೋ ಗೋಪಿತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಸಂವುತೋ - ಅಯಂ ವಚೀಪಾರಿಸುದ್ಧಿ। ಏದಿಸಾಯ ವಚೀಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ಕ್ಯಾಸ್ಸ ಬ್ಯಪ್ಪಥಯೋ ಅಸ್ಸು।

ಕ್ಯಾಸ್ಸಸ್ಸು ಇಧ ಗೋಚರಾತಿ। ಕೀದಿಸೇನ ಗೋಚರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ ಕಿಂಸಣ್ಠಿತೇನ ಕಿಂಪಕಾರೇನ ಕಿಂಪಟಿಭಾಗೇನಾತಿ ಗೋಚರಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ಅತ್ಥಿ ಗೋಚರೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಗೋಚರೋ।

ಕತಮೋ ಅಗೋಚರೋ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ವೇಸಿಯಾಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ವಿಧವಾಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಥುಲ್ಲಕುಮಾರೀಗೋಚರೋ [ಥೂಲಕುಮಾರೀಗೋಚರೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ವಾ ಹೋತಿ, ಪಣ್ಡಕಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಪಾನಾಗಾರಗೋಚರೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ರಾಜೂಹಿ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಸಂಸಗ್ಗೇನ। ಯಾನಿ ವಾ ಪನ ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಅಸ್ಸದ್ಧಾನಿ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಅನೋಪಾನಭೂತಾನಿ ಅಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕಾನಿ ಅನತ್ಥಕಾಮಾನಿ ಅಹಿತಕಾಮಾನಿ ಅಫಾಸುಕಾಮಾನಿ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ತಥಾರೂಪಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಸೇವತಿ ಭಜತಿ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗೋಚರೋ।

ಅಥ ವಾ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಸಂವುತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಹತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅಸ್ಸಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ರಥಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಇತ್ಥಿಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಪುರಿಸೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಕುಮಾರಿಕಾಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಕುಮಾರಕೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಘರಮುಖಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ [ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತೋ (ಸೀ॰ ಕ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೫೭ ನತ್ಥಿ ಪಾಠನಾನತ್ತಂ], ಅಧೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ದಿಸಾವಿದಿಸಂ ವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗೋಚರೋ।

ಅಥ ವಾ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ...ಪೇ॰... ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾ ದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ನ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ನ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗೋಚರೋ।

ಯಥಾ ವಾ ಪನೇಕೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ ಏವರೂಪಂ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ನಚ್ಚಂ ಗೀತಂ ವಾದಿತಂ ಪೇಕ್ಖಂ ಅಕ್ಖಾನಂ ಪಾಣಿಸ್ಸರಂ ವೇತಾಳಂ ಕುಮ್ಭಥೂಣಂ ಸೋಭನಕಂ ಚಣ್ಡಾಲಂ ವಂಸಂ ಧೋವನಂ ಹತ್ಥಿಯುದ್ಧಂ ಅಸ್ಸಯುದ್ಧಂ ಮಹಿಂಸಯುದ್ಧಂ ಉಸಭಯುದ್ಧಂ ಅಜಯುದ್ಧಂ ಮೇಣ್ಡಯುದ್ಧಂ ಕುಕ್ಕುಟಯುದ್ಧಂ ವಟ್ಟಕಯುದ್ಧಂ ದಣ್ಡಯುದ್ಧಂ ಮುಟ್ಠಿಯುದ್ಧಂ ನಿಬ್ಬುದ್ಧಂ ಉಯ್ಯೋಧಿಕಂ ಬಲಗ್ಗಂ ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ಅನೀಕದಸ್ಸನಂ ಇತಿ ವಾ ಇತಿ, ಏವರೂಪಂ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗೋಚರೋ।

ಪಞ್ಚಪಿ ಕಾಮಗುಣಾ ಅಗೋಚರಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗೋಚರೇ ಚರಥ ಪರವಿಸಯೇ। ಅಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರತಂ ಪರವಿಸಯೇ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಗೋಚರೋ ಪರವಿಸಯೋ? ಯದಿದಂ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಗೋಚರೋ ಪರವಿಸಯೋ" - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗೋಚರೋ।

ಕತಮೋ ಗೋಚರೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ನ ವೇಸಿಯಾಗೋಚರೋ ಹೋತಿ, ನ ವಿಧವಾಗೋಚರೋ ಹೋತಿ, ನ ಥುಲ್ಲಕುಮಾರೀಗೋಚರೋ ಹೋತಿ, ನ ಪಣ್ಡಕಗೋಚರೋ ಹೋತಿ, ನ ಭಿಕ್ಖುನೀಗೋಚರೋ ಹೋತಿ, ನ ಪಾನಾಗಾರಗೋಚರೋ ಹೋತಿ, ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ರಾಜೂಹಿ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಸಂಸಗ್ಗೇನ। ಯಾನಿ ವಾ ಪನ ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಸದ್ಧಾನಿ ಪಸನ್ನಾನಿ ಓಪಾನಭೂತಾನಿ ಕಾಸಾವಪಜ್ಜೋತಾನಿ ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತಾನಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾನಿ ಹಿತಕಾಮಾನಿ ಫಾಸುಕಾಮಾನಿ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ತಥಾರೂಪಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಸೇವತಿ ಭಜತಿ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಗೋಚರೋ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಂವುತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಹತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಅಸ್ಸಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ರಥಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ನ ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ...ಪೇ॰... ನ ದಿಸಾವಿದಿಸಂ ವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಗೋಚರೋ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಗೋಚರೋ।

ಯಥಾ ವಾ ಪನೇಕೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ ಏವರೂಪಂ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ನಚ್ಚಂ ಗೀತಂ ವಾದಿತಂ...ಪೇ॰... ಅನೀಕದಸ್ಸನಂ ಇತಿ ವಾ ಇತಿ, ಏವರೂಪಾ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಗೋಚರೋ।

ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಗೋಚರೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರಥ ಸಕೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಿಸಯೇ। ಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರತಂ ಸಕೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಿಸಯೇ ನ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ ಪೇತ್ತಿಕೋ ವಿಸಯೋ? ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰ ... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ ಪೇತ್ತಿಕೋ ವಿಸಯೋ - ಅಯಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ಗೋಚರೋ। ಏದಿಸೇನ ಗೋಚರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ - ಕ್ಯಾಸ್ಸಸ್ಸು ಇಧ ಗೋಚರಾ।

ಕಾನಿ ಸೀಲಬ್ಬತಾನಾಸ್ಸೂತಿ। ಕೀದಿಸೇನ ಸೀಲಬ್ಬತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ ಕಿಂಸಣ್ಠಿತೇನ ಕಿಂಪಕಾರೇನ ಕಿಂಪಟಿಭಾಗೇನಾತಿ ಸೀಲಬ್ಬತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಪುಚ್ಛತಿ। ಕತಮಾ ಸೀಲಬ್ಬತಪಾರಿಸುದ್ಧಿ? ಅತ್ಥಿ ಸೀಲಞ್ಚೇವ ವತಞ್ಚ, ಅತ್ಥಿ ವತಂ ನ ಸೀಲಂ। ಕತಮಂ ಸೀಲಞ್ಚೇವ ವತಞ್ಚ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಯೋ ತತ್ಥ ಸಞ್ಞಮೋ ಸಂವರೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ - ಇದಂ ಸೀಲಂ। ಯಂ ಸಮಾದಾನಂ - ತಂ ವತಂ । ಸಂವರಟ್ಠೇನ ಸೀಲಂ, ಸಮಾದಾನಟ್ಠೇನ ವತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೀಲಞ್ಚೇವ ವತಞ್ಚ।

ಕತಮಂ ವತಂ ನ ಸೀಲಂ? ಅಟ್ಠ ಧುತಙ್ಗಾನಿ - ಆರಞ್ಞಿಕಙ್ಗಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಂ, ಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಂ, ತೇಚೀವರಿಕಙ್ಗಂ, ಸಪದಾನಚಾರಿಕಙ್ಗಂ, ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕಙ್ಗಂ, ನೇಸಜ್ಜಿಕಙ್ಗಂ, ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕಙ್ಗಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ ನ ಸೀಲಂ। ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ ನ ಸೀಲಂ। ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು, ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು ಮಂಸಲೋಹಿತಂ, ಯಂ ತಂ ಪುರಿಸಥಾಮೇನ ಪುರಿಸಬಲೇನ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇನ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ನ ತಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ ನ ಸೀಲಂ।

> “ನಾಸಿಸ್ಸಂ ನ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಹಾರತೋ ನ ನಿಕ್ಖಮೇ [ನ ನಿಕ್ಖಮಿಂ (ಸ್ಯಾ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೧೭]।
> ನಪಿ ಪಸ್ಸಂ ನಿಪಾತೇಸ್ಸಂ, ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇ ಅನೂಹತೇ”ತಿ॥

ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ ನ ಸೀಲಂ। ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ನ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ... ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಚಙ್ಕಮಾ ಓರೋಹಿಸ್ಸಾಮಿ... ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ... ಅಡ್ಢಯೋಗಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ... ಪಾಸಾದಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ... ಹಮ್ಮಿಯಾ... ಗುಹಾಯ... ಲೇಣಾ... ಕುಟಿಯಾ... ಕೂಟಾಗಾರಾ... ಅಟ್ಟಾ... ಮಾಳಾ... ಉದ್ದಣ್ಡಾ... ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯ... ಮಣ್ಡಪಾ... ರುಕ್ಖಮೂಲಾ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ನ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಾಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಧಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ಫಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ... ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ... ಪುರೇಭತ್ತಂ... ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ... ಪುರಿಮಯಾಮಂ... ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮಂ... ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಂ... ಕಾಳೇ... ಜುಣ್ಹೇ... ವಸ್ಸೇ... ಹೇಮನ್ತೇ... ಗಿಮ್ಹೇ... ಪುರಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ... ಮಜ್ಝಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ... ಪಚ್ಛಿಮೇ ವಯೋಖನ್ಧೇ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಾಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಧಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ಫಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ - ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವರೂಪಮ್ಪಿ ವೀರಿಯಸಮಾದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ವತಂ, ನ ಸೀಲಂ - ಅಯಂ ಸೀಲಬ್ಬತಪಾರಿಸುದ್ಧಿ। ಏದಿಸಾಯ [ಕೀದಿಸಾಯ (ಸೀ॰), ಈದಿಸಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸೀಲಬ್ಬತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ಕಾನಿ ಸೀಲಬ್ಬತಾನಾಸ್ಸು।

ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ। **ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಥಾಮಗತಸ್ಸ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮಸ್ಸ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಸ್ಸ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಅಥ ವಾ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪೇಸಿತೋ ಅತ್ತತ್ಥೇ ಚ ಞಾಯೇ ಚ ಲಕ್ಖಣೇ ಚ ಕಾರಣೇ ಚ ಠಾನಾಠಾನೇ ಚ। “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, “ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, “ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ ...ಪೇ॰... “ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ”ನ್ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, “ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ...ಪೇ॰... “ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ,

“ಇದಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… “ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, “ಇಮೇ ಆಸವಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… “ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, “ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… “ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ”ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ… ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ, “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಪೇಸಿತತ್ತಸ್ಸ। **ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ** ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸೇಕ್ಖಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ - ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

“ಕ್ಯಾಸ್ಸ ಬ್ಯಪ್ಪಥಯೋ ಅಸ್ಸು, ಕ್ಯಾಸ್ಸಸ್ಸು ಇಧ ಗೋಚರಾ।
ಕಾನಿ ಸೀಲಬ್ಬತಾನಾಸ್ಸು, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ”ತಿ॥

೧೯೭.ಕಂ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಾಯ, ಏಕೋದಿ ನಿಪಕೋ ಸತೋ।
ಕಮ್ಮಾರೋ ರಜತಸ್ಸೇವ, ನಿದ್ಧಮೇ ಮಲಮತ್ತನೋ॥

ಕಂ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಾಯಾತಿ ಕಂ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಆದಾಯ ಸಮಾದಾಯ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾತಿ - ಕಂ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಾಯ।

ಏಕೋದಿ ನಿಪಕೋ ಸತೋತಿ। ಏಕೋದೀತಿ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅವಿಸಾಹಟಮಾನಸೋ ಸಮಥೋ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। **ನಿಪಕೋತಿ** ನಿಪಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀ। **ಸತೋತಿ** ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ, ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ। ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತೋತಿ - ಸತೋ। ಕಂ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಾಯಾತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಂ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಏಕೋದೀತಿ** ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಂ ಪುಚ್ಛತಿ। **ನಿಪಕೋತಿ** ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಂ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಸತೋತಿ** ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಪುಚ್ಛತೀತಿ - ಕಂ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಾಯ, ಏಕೋದಿ ನಿಪಕೋ ಸತೋ।

ಕಮ್ಮಾರೋ ರಜತಸ್ಸೇವ, ನಿದ್ಧಮೇ ಮಲಮತ್ತನೋತಿ। ಕಮ್ಮಾರೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸುವಣ್ಣಕಾರೋ, ರಜತಂ ವುಚ್ಚತಿ ಜಾತರೂಪಂ। ಯಥಾ ಸುವಣ್ಣಕಾರೋ ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಮ್ಪಿ ಮಲಂ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಕಮ್ಪಿ ಮಲಂ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ, ಸುಖುಮಕಮ್ಪಿ ಮಲಂ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ; ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನೋ ಓಳಾರಿಕೇಪಿ ಕಿಲೇಸೇ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಕೇಪಿ ಕಿಲೇಸೇ… ಸುಖುಮಕೇಪಿ ಕಿಲೇಸೇ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನೋ ರಾಗಮಲಂ ದೋಸಮಲಂ ಮೋಹಮಲಂ ಮಾನಮಲಂ ದಿಟ್ಠಿಮಲಂ ಕಿಲೇಸಮಲಂ ದುಚ್ಚರಿತಮಲಂ ಅನ್ಧಕರಣಂ ಅಚಕ್ಖುಕರಣಂ ಅಞ್ಞಾಣಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕಂ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕಂ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ।

ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಂ… ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೇನ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಂ…

ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ... ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೇನ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಂ... ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿಂ... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನಾ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಂ... ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇನ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಂ... ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ।

ಅಥ ವಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸೇ ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತೇ ಸಬ್ಬೇ ದರಥೇ ಸಬ್ಬೇ ಪರಿಳಾಹೇ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ತಾಪೇ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಧಮತಿ ಸನ್ಧಮತಿ ನಿದ್ಧಮತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ - ಕಮ್ಮಾರೋ ರಜತಸ್ಸೇವ ನಿದ್ಧಮೇ ಮಲಮತ್ತನೋ।

ತೇನಾಹ ಥೇರೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ -

“ಕಂ ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಾಯ, ಏಕೋದಿ ನಿಪಕೋ ಸತೋ।
ಕಮ್ಮಾರೋ ರಜತಸ್ಸೇವ, ನಿದ್ಧಮೇ ಮಲಮತ್ತನೋ”ತಿ॥

೧೯೮ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಫಾಸು, [ಸಾರಿಪುತ್ತಾತಿ ಭಗವಾ]
ರಿತ್ತಾಸನಂ ಸಯನಂ ಸೇವತೋ ವೇ।
ಸಮ್ಬೋಧಿಕಾಮಸ್ಸ ಯಥಾನುಧಮ್ಮಂ, ತಂ ತೇ ಪವಕ್ಖಾಮಿ ಯಥಾ ಪಜಾನಂ॥

ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಫಾಸೂತಿ। **ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸಾತಿ** ಜಾತಿಯಾ ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ, ಜರಾಯ... ಬ್ಯಾಧಿನಾ... ಮರಣೇನ... ಸೋಕೇಹಿ ... ಪರಿದೇವೇಹಿ... ದುಕ್ಖೇಹಿ... ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ... ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠಿಬ್ಯಸನೇನ ದುಕ್ಖೇನ ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನಸ್ಸ [ಅಟ್ಟಿಯಮಾನಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಹರಾಯಮಾನಸ್ಸಾತಿ - ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ। **ಯದಿದಂ ಫಾಸೂತಿ** ಯಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ತಂ ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮಿ। ಕತಮೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ? ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಾ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಾ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಾ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೋ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನೀ ಚ ಪಟಿಪದಾ - ಅಯಂ ಫಾಸುವಿಹಾರೋತಿ - ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಫಾಸು।

ಸಾರಿಪುತ್ತಾತಿ ಭಗವಾತಿ। ತಂ ಥೇರಂ ನಾಮೇನಾಲಪತಿ। **ಭಗವಾತಿ** ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ। ಅಪಿ ಚ ಭಗ್ಗರಾಗೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದೋಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮೋಹೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮಾನೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದಿಟ್ಠೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಣ್ಡಕೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಿಲೇಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಿಭಜಿ ಪವಿಭಜಿ [ಪಟಿಭಜಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಮಹಾನಿ॰ ೫೦ ನತ್ಥಿ ಪಾಠನಾನತ್ತಂ] ಧಮ್ಮರತನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭವಾನಂ ಅನ್ತಕರೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಭಾವಿತಸೀಲೋ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಭಾವಿತಪಞ್ಞೋತಿ ಭಗವಾ; ಭಜಿ ವಾ ಭಗವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿರಸಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಆರುಪ್ಪಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಂ ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ಸಞ್ಞಾಭಾವನಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಕಸಿಣಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ತಥಾಗತಬಲಾನಂ

ಚತುನ್ನಂ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಛನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಛನ್ನಂ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ ; ಭಗವಾತಿ ನೇತಂ ನಾಮಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ, ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ, ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ, ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ, ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ, ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ, ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ; ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಸಾರಿಪುತ್ತಾತಿ ಭಗವಾ।

ರಿತ್ತಾಸನಂ ಸಯನಂ ಸೇವತೋ ವೇತಿ। ಆಸನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಯತ್ಥ ನಿಸೀದತಿ - ಮಞ್ಚೋ ಪೀಠಂ ಭಿಸಿ ತಟ್ಟಿಕಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡೋ ತಿಣಸನ್ಥಾರೋ ಪಣ್ಣಸನ್ಥಾರೋ ಪಲಾಲಸನ್ಥಾರೋ। ಸಯನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೇನಾಸನಂ ವಿಹಾರೋ ಅಡ್ಢಯೋಗೋ ಪಾಸಾದೋ ಹಮ್ಮಿಯಂ ಗುಹಾ। ತಂ ಸಯನಾಸನಂ ಅಸಪ್ಪಾಯರೂಪದಸ್ಸನೇನ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ, ಅಸಪ್ಪಾಯಸದ್ದಸ್ಸವನೇನ...ಪೇ॰... ಅಸಪ್ಪಾಯೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ರಿತ್ತಂ ವಿವಿತ್ತಂ ಪವಿವಿತ್ತಂ। ತಂ ಸಯನಾಸನಂ ಸೇವತೋ ನಿಸೇವತೋ ಸಂಸೇವತೋ ಪಟಿಸೇವತೋತಿ - ರಿತ್ತಾಸನಂ ಸಯನಂ ಸೇವತೋ ವೇ।

ಸಮ್ಬೋಧಿಕಾಮಸ್ಸ ಯಥಾನುಧಮ್ಮನ್ತಿ। ಸಮ್ಬೋಧಿ ವುಚ್ಚತಿ ಚತೂಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣಂ ಪಞ್ಞಾ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ... ಪೇ॰... ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ವೀಮಂಸಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಬುಜ್ಝಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಅನುಬುಜ್ಝಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಅಧಿಗನ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಫಸ್ಸಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಕಾಮಸ್ಸಾತಿ - ಸಮ್ಬೋಧಿಕಾಮಸ್ಸ।

ಯಥಾನುಧಮ್ಮನ್ತಿ ಕತಮೇ ಬೋಧಿಯಾ ಅನುಧಮ್ಮಾ? ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಾ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಾ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಾ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪದಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗೋ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಬೋಧಿಯಾ ಅನುಧಮ್ಮಾ। ಅಥ ವಾ ಚತುನ್ನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ವಿಪಸ್ಸನಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಬೋಧಿಯಾ ಅನುಧಮ್ಮಾತಿ - ಸಮ್ಬೋಧಿಕಾಮಸ್ಸ ಯಥಾನುಧಮ್ಮಂ।

ತಂ ತೇ ಪವಕ್ಖಾಮಿ ಯಥಾ ಪಜಾನನ್ತಿ। **ತ**ನ್ತಿ ಬೋಧಿಯಾ ಅನುಧಮ್ಮಂ। **ಪವಕ್ಖಾಮೀ**ತಿ ಪವಕ್ಖಾಮಿ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸಾಮಿ ವಿವರಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಕಾಸಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಯಥಾ ಪಜಾನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಜಾನಂ ಯಥಾ ಪಜಾನನ್ತೋ ಆಜಾನನ್ತೋ ವಿಜಾನನ್ತೋ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋ ನ ಇತಿಹಿತಿಹಂ ನ ಇತಿಕಿರಾಯ ನ ಪರಮ್ಪರಾಯ ನ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾಯ ನ ತಕ್ಕಹೇತು ನ ನಯಹೇತು ನ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ ನ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಸಾಮಂ ಸಯಮಭಿಞ್ಞಾತಂ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಧಮ್ಮಂ, ತಂ ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ - ತಂ ತೇ ಪವಕ್ಖಾಮಿ ಯಥಾ ಪಜಾನಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ವಿಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಫಾಸು, [ಸಾರಿಪುತ್ತಾತಿ ಭಗವಾ]
ರಿತ್ತಾಸನಂ ಸಯನಂ ಸೇವತೋ ವೇ।
ಸಮ್ಬೋಧಿಕಾಮಸ್ಸ ಯಥಾನುಧಮ್ಮಂ, ತಂ ತೇ ಪವಕ್ಖಾಮಿ ಯಥಾ ಪಜಾನ"ನ್ತಿ॥

೧೯೬ **ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧೀರೋ ಭಯಾನಂ ನ ಭಾಯೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಸಪರಿಯನ್ತಚಾರೀ।**
ಡಂಸಾಧಿಪಾತಾನಂ ಸರೀಸಪಾನಂ [ಸಿರಿಂಸಪಾನಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)], **ಮನುಸ್ಸಫಸ್ಸಾನಂ ಚತುಪ್ಪದಾನಂ॥**

ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧೀರೋ ಭಯಾನಂ ನ ಭಾಯೇತಿ। **ಧೀರೋ**ತಿ ಧೀರೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪಞ್ಞವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಞಾಣೀ ವಿಭಾವೀ ಮೇಧಾವೀ। ಧೀರೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಯಾನಂ ನ ಭಾಯೇಯ್ಯ ನ ತಸೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಉತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ , ಅಭೀರೂ ಅಸ್ಸ ಅಚ್ಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಅಪಲಾಯೀ ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧೀರೋ ಭಯಾನಂ ನ ಭಾಯೇ।

ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಸಪರಿಯನ್ತಚಾರೀತಿ। **ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಕ್ಖೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖು। **ಸತೋ**ತಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸತೋ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ, ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತೋ - ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತೋ। **ಸಪರಿಯನ್ತಚಾರೀ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪರಿಯನ್ತಾ - ಸೀಲಸಂವರಪರಿಯನ್ತೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಪರಿಯನ್ತೋ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಪರಿಯನ್ತೋ, ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಪರಿಯನ್ತೋ।

ಕತಮೋ ಸೀಲಸಂವರಪರಿಯನ್ತೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು । ಅನ್ತೋಪೂತಿಭಾವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಅನ್ತೋ ಸೀಲಸಂವರಪರಿಯನ್ತೇ ಚರತಿ, ಮರಿಯಾದಂ ನ ಭಿನ್ದತಿ - ಅಯಂ ಸೀಲಸಂವರಪರಿಯನ್ತೋ।

ಕತಮೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಪರಿಯನ್ತೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ...ಪೇ॰... ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸುಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ನಾನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಅನ್ತೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಪರಿಯನ್ತೇ ಚರತಿ, ಮರಿಯಾದಂ ನ ಭಿನ್ದತಿ - ಅಯಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಪರಿಯನ್ತೋ।

ಕತಮೋ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಪರಿಯನ್ತೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾತಿ। ಅಕ್ಖಬ್ಭಞ್ಜನವಣಪಟಿಚ್ಛಾದನಪುತ್ತಮಂಸೂಪಮಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಅನ್ತೋ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಪರಿಯನ್ತೇ ಚರತಿ, ಮರಿಯಾದಂ ನ ಭಿನ್ದತಿ - ಅಯಂ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಪರಿಯನ್ತೋ।

ಕತಮೋ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಪರಿಯನ್ತೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಭದ್ದೇಕರತ್ತವಿಹಾರಂ [ಭದ್ದೇಕರತ್ತಿವಿಹಾರಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಅನ್ತೋ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಪರಿಯನ್ತೇ ಚರತಿ, ಮರಿಯಾದಂ ನ ಭಿನ್ದತಿ - ಅಯಂ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಪರಿಯನ್ತೋತಿ - ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಸಪರಿಯನ್ತಚಾರೀ।

ಡಂಸಾಧಿಪಾತಾನಂ ಸರೀಸಪಾನನ್ತಿ। ಡಂಸಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಿಙ್ಗಲಮಕ್ಖಿಕಾಯೋ। ಅಧಿಪಾತಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಮಕ್ಖಿಕಾಯೋ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ಅಧಿಪಾತಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಮಕ್ಖಿಕಾಯೋ? ತಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿ; ತಂಕಾರಣಾ ಅಧಿಪಾತಕಾ

ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಮಕ್ಖಿಕಾಯೋ। ಸರೀಸಪಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಅಹೀತಿ - ಡಂಸಾಧಿಪಾತಾನಂ ಸರೀಸಪಾನಂ।

ಮನುಸ್ಸಫಸ್ಸಾನಂ ಚತುಪ್ಪದಾನನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸಫಸ್ಸಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಚೋರಾ ವಾ ಅಸ್ಸು ಮಾನವಾ ವಾ ಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ ಅಕತಕಮ್ಮಾ ವಾ। ತೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಞ್ಹಂ ವಾ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ವಾದಂ ವಾ ಆರೋಪೇಯ್ಯುಂ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯುಂ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ರೋಸೇಯ್ಯುಂ ವಿರೋಸೇಯ್ಯುಂ ಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ವಿಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ಯೋ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸತೋ ಉಪಘಾತೋ - ಮನುಸ್ಸಫಸ್ಸೋ। **ಚತುಪ್ಪದಾನನ್ತಿ** ಸೀಹಾ ಬ್ಯಗ್ಘಾ ದೀಪಿ ಅಚ್ಛಾ ತರಚ್ಛಾ ಕೋಕಾ ಮಹಿಂಸಾ ಹತ್ಥೀ। ತೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮದ್ದೇಯ್ಯುಂ ಖಾದೇಯ್ಯುಂ ಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ವಿಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ಚತುಪ್ಪದತೋ ಉಪಘಾತೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಚತುಪ್ಪದಭಯನ್ತಿ - ಮನುಸ್ಸಫಸ್ಸಾನಂ ಚತುಪ್ಪದಾನಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಧೀರೋ ಭಯಾನಂ ನ ಭಾಯೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಸಪರಿಯನ್ತಚಾರೀ।
ಡಂಸಾಧಿಪಾತಾನಂ ಸರೀಸಪಾನಂ, ಮನುಸ್ಸಫಸ್ಸಾನಂ ಚತುಪ್ಪದಾನ”ನ್ತಿ॥

೧೦೦ಪರಧಮ್ಮಿಕಾನಮ್ಪಿ ನ ಸನ್ತಸೇಯ್ಯ, ದಿಸ್ವಾಪಿ ತೇಸಂ ಬಹುಭೇರವಾನಿ।
ಅಥಾಪರಾನಿ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ, ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ ಕುಸಲಾನುಏಸೀ॥

ಪರಧಮ್ಮಿಕಾನಮ್ಪಿ ನ ಸನ್ತಸೇಯ್ಯ, ದಿಸ್ವಾಪಿ ತೇಸಂ ಬಹುಭೇರವಾನೀತಿ। ಪರಧಮ್ಮಿಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸತ್ತ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಬುದ್ಧೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಘೇ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾ । ತೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಞ್ಹಂ ವಾ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ವಾದಂ ವಾ ಆರೋಪೇಯ್ಯುಂ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯುಂ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ರೋಸೇಯ್ಯುಂ ವಿರೋಸೇಯ್ಯುಂ ಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ವಿಹಿಂಸೇಯ್ಯುಂ ಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯುಂ ಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತೇಯ್ಯುಂ ಉಪಘಾತಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ತೇಸಂ ಬಹುಭೇರವೇ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ವಾ ಸುಣಿತ್ವಾ ವಾ ನ ವೇಧೇಯ್ಯ ನ ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ ನ ತಸೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಉತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಪರಿತ್ತಸೇಯ್ಯ ನ ಭಾಯೇಯ್ಯ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಭೀರೂ ಅಸ್ಸ ಅಚ್ಛಮ್ಭೀ ಅನುತ್ರಾಸೀ ಅಪಲಾಯೀ ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಪರಧಮ್ಮಿಕಾನಮ್ಪಿ ನ ಸನ್ತಸೇಯ್ಯ ದಿಸ್ವಾಪಿ ತೇಸಂ ಬಹುಭೇರವಾನಿ।

ಅಥಾಪರಾನಿ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ, ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ ಕುಸಲಾನುಏಸೀತಿ। ಅಥಾಪರಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಅಭಿಸಮ್ಭೋತಬ್ಬಾನಿ ಅಭಿಭವಿತಬ್ಬಾನಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತಬ್ಬಾನಿ ಪರಿಯಾದಿಯಿತಬ್ಬಾನಿ ಮದ್ದಿತಬ್ಬಾನಿ। **ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ - ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ। **ಕುಸಲಾನುಏಸೀತಿ** ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಂ ಅನುಲೋಮಪಟಿಪದಂ ಅಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪದಂ ಅವಿರುದ್ಧಪಟಿಪದಂ ಅನ್ವತ್ಥಪಟಿಪದಂ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ ಏಸನ್ತೇನ ಗವೇಸನ್ತೇನ ಪರಿಯೇಸನ್ತೇನ ಪರಿಸ್ಸಯಾ ಅಭಿಸಮ್ಭೋತಬ್ಬಾ ಅಭಿಭವಿತಬ್ಬಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತಬ್ಬಾ ಪರಿಯಾದಿಯಿತಬ್ಬಾ ಮದ್ದಿತಬ್ಬಾತಿ - ಅಥಾಪರಾನಿ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ ಕುಸಲಾನುಏಸೀ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಪರಧಮ್ಮಿಕಾನಮ್ಪಿ ನ ಸನ್ತಸೇಯ್ಯ, ದಿಸ್ವಾಪಿ ತೇಸಂ ಬಹುಭೇರವಾನಿ।
ಅಥಾಪರಾನಿ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ, ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ ಕುಸಲಾನುಏಸೀ”ತಿ॥

೧೦೧ಆತಙ್ಕಫಸ್ಸೇನ ಖುದಾಯ ಫುಟ್ಠೋ, ಸೀತಂ ಅಥುಣ್ಹಂ [ಅತುಣ್ಹಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)] **ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯ।**

ಸೋ ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಬಹುಧಾ ಅನೋಕೋ, ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯ॥

ಆತಙ್ಕಫಸ್ಸೇನ ಖುದಾಯ ಫುಟ್ಠೋತಿ। ಆತಙ್ಕಫಸ್ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ರೋಗಫಸ್ಸೋ। ರೋಗಫಸ್ಸೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ; ಚಕ್ಖುರೋಗೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ, ಸೋತರೋಗೇನ... ಘಾನರೋಗೇನ... ಜಿವ್ಹಾರೋಗೇನ... ಕಾಯರೋಗೇನ...ಪೇ॰... ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸ। ಖುದಾ ವುಚ್ಚತಿ ಛಾತಕೋ। ಛಾತಕೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ಆತಙ್ಕಫಸ್ಸೇನ ಖುದಾಯ ಫುಟ್ಠೋ।

ಸೀತಂ ಅಥುಣ್ಹಂ ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯಾತಿ। **ಸೀತನ್ತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಸೀತಂ ಹೋತಿ - ಅಬ್ಭನ್ತರಧಾತುಪ್ಪಕೋಪವಸೇನ [ಅಬ್ಭನ್ತರಧಾತುಸಙ್ಖೋಭವಸೇನ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಾ ಸೀತಂ ಹೋತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಉತುವಸೇನ ವಾ ಸೀತಂ ಹೋತಿ। **ಉಣ್ಹನ್ತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಉಣ್ಹಂ ಹೋತಿ - ಅಬ್ಭನ್ತರಧಾತುಪ್ಪಕೋಪವಸೇನ ವಾ ಉಣ್ಹಂ ಹೋತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಉತುವಸೇನ ವಾ ಉಣ್ಹಂ ಹೋತೀತಿ - ಸೀತಂ ಅಥುಣ್ಹಂ । **ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯಾತಿ** ಖಮೋ ಅಸ್ಸ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ [ತಿಪ್ಪಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ಸೀತಂ ಅಥುಣ್ಹಂ ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯ।

ಸೋ ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಬಹುಧಾ ಅನೋಕೋತಿ। **ಸೋ ತೇಹೀತಿ** ಆತಙ್ಕಫಸ್ಸೇನ ಚ ಖುದಾಯ ಚ ಸೀತೇನ ಚ ಉಣ್ಹೇನ ಚ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ಸೋ ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ। **ಬಹುಧಾತಿ** ಅನೇಕವಿಧೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಪರೇತೋ ಸಮೋಹಿತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ - ಸೋ ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಬಹುಧಾ । **ಅನೋಕೋತಿ** ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಸಹಗತವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ನ ಕರೋತೀತಿಪಿ - ಅನೋಕೋ। ಅಥ ವಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ನ ಕರೋತೀತಿಪಿ - ಅನೋಕೋತಿ - ಸೋ ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಬಹುಧಾ ಅನೋಕೋ।

ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ। ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮೋ ವುಚ್ಚತಿ ಯೋ ಚೇತಸಿಕೋ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೋ ನಿಕ್ಕಮೋ ಪರಕ್ಕಮೋ ಉಯ್ಯಾಮೋ ವಾಯಾಮೋ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಥಾಮೋ ಧಿತಿ ಅಸಿಥಿಲಪರಕ್ಕಮತಾ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಚ್ಛನ್ದತಾ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರತಾ ಧುರಸಮ್ಪಗ್ಗಾಹೋ ವೀರಿಯಂ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀರಿಯಬಲಂ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। **ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ**। ವೀರಿಯಂ ಪರಕ್ಕಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯ ಥಿರಂ ಕರೇಯ್ಯ, ದಳ್ಹಸಮಾದಾನೋ ಅಸ್ಸ ಅವತ್ಥಿತಸಮಾದಾನೋತಿ - ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಆತಙ್ಕಫಸ್ಸೇನ ಖುದಾಯ ಫುಟ್ಠೋ, ಸೀತಂ ಅಥುಣ್ಹಂ ಅಧಿವಾಸಯೇಯ್ಯ।
ಸೋ ತೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಬಹುಧಾ ಅನೋಕೋ, ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೨೦೨ಥೇಯ್ಯಂ ನ ಕಾರೇ ನ ಮುಸಾ ಭಣೇಯ್ಯ, ಮೇತ್ತಾಯ ಫಸ್ಸೇ ತಸಥಾವರಾನಿ।
ಯದಾವಿಲತ್ತಂ ಮನಸೋ ವಿಜಞ್ಞಾ, ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋತಿ ವಿನೋದಯೇಯ್ಯ॥

ಥೇಯ್ಯಂ ನ ಕಾರೇ ನ ಮುಸಾ ಭಣೇಯ್ಯಾತಿ। **ಥೇಯ್ಯಂ ನ ಕಾರೇತಿ** ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಸ್ಸ ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ, ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಥೇಯ್ಯಂ ನ ಕಾರೇ। ನ

ಮುಸಾ ಭಣೇಯ್ಯಾತಿ ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅಸ್ಸ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ - ಥೇಯ್ಯಂ ನ ಕಾರೇ ನ ಮುಸಾ ಭಣೇಯ್ಯ।

ಮೇತ್ತಾಯ ಫಸ್ಸೇ ತಸಥಾವರಾನೀತಿ। **ಮೇತ್ತಾ**ತಿ ಯಾ ಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಿ ಮೇತ್ತಾಯನಾ ಮೇತ್ತಾಯಿತತ್ತಂ ಅನುದಯಾ ಅನುದಯನಾ ಅನುದಯಿತತ್ತಂ [ಅನುದ್ದಯಾ (ಸೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ದ್ವೀಸು ಪದೇಸುಪಿ ದ್ವಿಭಾವವಸೇನ। ಅನುದಾ ಅನುದಾಯನಾ ಅನುದಾಯಿತತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಹಿತೇಸಿತಾ ಅನುಕಮ್ಪಾ ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅದೋಸೋ ಕುಸಲಮೂಲಂ। **ತಸಾ**ತಿ ಯೇಸಂ ತಸಿತಾ ತಣ್ಹಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಯೇಸಞ್ಚ ಭಯಭೇರವಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತಸಾ? ತೇ ತಸನ್ತಿ ಉತ್ತಸನ್ತಿ ಪರಿತಸನ್ತಿ ಭಾಯನ್ತಿ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತಸಾ। **ಥಾವರಾ**ತಿ ಯೇಸಂ ತಸಿತಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ, ಯೇಸಞ್ಚ ಭಯಭೇರವಾ ಪಹೀನಾ। ಕಿಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಥಾವರಾ? ತೇ ನ ತಸನ್ತಿ ನ ಉತ್ತಸನ್ತಿ ನ ಪರಿತಸನ್ತಿ ನ ಭಾಯನ್ತಿ ಸನ್ತಾಸಂ ನ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಥಾವರಾ। **ಮೇತ್ತಾಯ ಫಸ್ಸೇ ತಸಥಾವರಾನೀ**ತಿ। ತಸೇ ಚ ಥಾವರೇ ಚ ಮೇತ್ತಾಯ ಫಸ್ಸೇಯ್ಯ ಫರೇಯ್ಯ, ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ಮೇತ್ತಾಯ ಫಸ್ಸೇ ತಸಥಾವರಾನಿ।

ಯದಾವಿಲತ್ತಂ ಮನಸೋ ವಿಜಞ್ಞಾತಿ। **ಯದಾ**ತಿ ಯದಾ। **ಮನಸೋ**ತಿ ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಮನೋ ಮಾನಸಂ ಹದಯಂ ಪಣ್ಡರಂ ಮನೋ ಮನಾಯತನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ ತಜ್ಜಾ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು। ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆವಿಲಂ ಹೋತಿ ಲುಳಿತಂ ಏರಿತಂ ಘಟ್ಟಿತಂ ಚಲಿತಂ ಭನ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಂ। ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ...ಪೇ॰... ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ... ರಾಗೇನ... ದೋಸೇನ... ಮೋಹೇನ... ಕೋಧೇನ... ಉಪನಾಹೇನ... ಮಕ್ಖೇನ... ಪಳಾಸೇನ... ಇಸ್ಸಾಯ... ಮಚ್ಛರಿಯೇನ... ಮಾಯಾಯ... ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ... ಥಮ್ಭೇನ... ಸಾರಮ್ಭೇನ... ಮಾನೇನ... ಅತಿಮಾನೇನ... ಮದೇನ... ಪಮಾದೇನ... ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ... ಸಬ್ಬದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ... ಸಬ್ಬದರಥೇಹಿ... ಸಬ್ಬಪರಿಳಾಹೇಹಿ... ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪೇಹಿ... ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಆವಿಲಂ ಹೋತಿ ಲುಳಿತಂ ಏರಿತಂ ಘಟ್ಟಿತಂ ಚಲಿತಂ ಭನ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಂ। **ಯದಾವಿಲತ್ತಂ ಮನಸೋ ವಿಜಞ್ಞಾ**ತಿ। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆವಿಲಭಾವಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಆಜಾನೇಯ್ಯ ವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾತಿ - ಯದಾವಿಲತ್ತಂ ಮನಸೋ ವಿಜಞ್ಞಾ।

ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋತಿ ವಿನೋದಯೇಯ್ಯಾತಿ। **ಕಣ್ಹೋ**ತಿ ಯೋ ಸೋ ಮಾರೋ ಕಣ್ಹೋ ಅಧಿಪತಿ ಅನ್ತಗು ನಮುಚಿ ಪಮತ್ತಬನ್ಧು। ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋ ಮಾರಪಕ್ಖೋ ಮಾರಪಾಸೋ ಮಾರಬಳಿಸಂ ಮಾರಾಮಿಸಂ ಮಾರವಿಸಯೋ ಮಾರನಿವಾಸೋ ಮಾರಗೋಚರೋ ಮಾರಬನ್ಧನನ್ತಿ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋತಿ ವಿನೋದಯೇಯ್ಯ। ಅಥ ವಾ ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋ ಮಾರಪಕ್ಖೋ ಅಕುಸಲಪಕ್ಖೋ ದುಕ್ಖುದ್ದಯೋ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೋ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಸಂವತ್ತನಿಕೋತಿ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋತಿ ವಿನೋದಯೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> “ಥೇಯ್ಯಂ ನ ಕಾರೇ ನ ಮುಸಾ ಭಣೇಯ್ಯ, ಮೇತ್ತಾಯ ಫಸ್ಸೇ ತಸಥಾವರಾನಿ।
> ಯದಾವಿಲತ್ತಂ ಮನಸೋ ವಿಜಞ್ಞಾ, ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋತಿ ವಿನೋದಯೇಯ್ಯಾ”ತಿ॥

೨೦೩. ಕೋಧಾತಿಮಾನಸ್ಸ ವಸಂ ನ ಗಚ್ಛೇ, ಮೂಲಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಪಲಿಖಞ್ಞ ತಿಟ್ಠೇ।
ಅಥಪ್ಪಿಯಂ ವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಿಯಂ ವಾ, ಅದ್ಧಾ ಭವನ್ತೋ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ॥

ಕೋಧಾತಿಮಾನಸ್ಸ ವಸಂ ನ ಗಚ್ಛೇತಿ। **ಕೋಧೋತಿ** ಯೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಘಾತೋ ಪಟಿಘಾತೋ...ಪೇ॰... ಚಣ್ಡಿಕ್ಕಂ ಅಸುರೋಪೋ ಅನತ್ತಮನತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ಅತಿಮಾನೋತಿ** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪರಂ ಅತಿಮಞ್ಞತಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ವಾ ವತ್ಥುನಾ। **ಕೋಧಾತಿಮಾನಸ್ಸ ವಸಂ ನ ಗಚ್ಛೇತಿ।** ಕೋಧಸ್ಸ ಚ ಅತಿಮಾನಸ್ಸ ಚ ವಸಂ ನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕೋಧಞ್ಚ ಅತಿಮಾನಞ್ಚ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ - ಕೋಧಾತಿಮಾನಸ್ಸ ವಸಂ ನ ಗಚ್ಛೇ।

ಮೂಲಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಪಲಿಖಞ್ಞ ತಿಟ್ಠೇತಿ। ಕತಮಂ ಕೋಧಸ್ಸ ಮೂಲಂ? ಅವಿಜ್ಜಾ ಮೂಲಂ, ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ಮೂಲಂ, ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಮೂಲಂ, ಅಹಿರಿಕಂ ಮೂಲಂ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ ಮೂಲಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಮೂಲಂ - ಇದಂ ಕೋಧಸ್ಸ ಮೂಲಂ। ಕತಮಂ ಅತಿಮಾನಸ್ಸ ಮೂಲಂ? ಅವಿಜ್ಜಾ ಮೂಲಂ, ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ಮೂಲಂ, ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಮೂಲಂ, ಅಹಿರಿಕಂ ಮೂಲಂ , ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ ಮೂಲಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಮೂಲಂ - ಇದಂ ಅತಿಮಾನಸ್ಸ ಮೂಲಂ। **ಮೂಲಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಪಲಿಖಞ್ಞ ತಿಟ್ಠೇತಿ।** ಕೋಧಸ್ಸ ಚ ಅತಿಮಾನಸ್ಸ ಚ ಮೂಲಂ ಪಲಿಖಣಿತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಮುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಾಟಯಿತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪಾಟಯಿತ್ವಾ ಪಜಹಿತ್ವಾ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಸನ್ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾತಿ - ಮೂಲಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಪಲಿಖಞ್ಞ ತಿಟ್ಠೇ।

ಅಥಪ್ಪಿಯಂ ವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಿಯಂ ವಾ, ಅದ್ಧಾ ಭವನ್ತೋ ಅಭಿಸಮ್ಭವೈಯ್ಯಾತಿ। **ಅಥಾತಿ** ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಅಥಾತಿ। **ಪಿಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಪಿಯಾ - ಸತ್ತಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಿಯಾ? ಇಧ ಯಾಸ್ಸ [ಯಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰) ಸುತ್ತಮಾಲಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಹಿತಕಾಮಾ ಫಾಸುಕಾಮಾ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಭಾತಾ ವಾ ಭಗಿನೀ ವಾ ಪುತ್ತಾ ವಾ ಧೀತಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಿಯಾ। ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಿಯಾ? ಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ... ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ - ಇಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಿಯಾ। **ಅಪ್ಪಿಯಾತಿ** ದ್ವೇ ಅಪ್ಪಿಯಾ - ಸತ್ತಾ ವಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ? ಇಧ ಯಾಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅನತ್ಥಕಾಮಾ ಅಹಿತಕಾಮಾ ಅಫಾಸುಕಾಮಾ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಕಾಮಾ - ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ। ಕತಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ? ಅಮನಾಪಿಕಾ ರೂಪಾ ಅಮನಾಪಿಕಾ ಸದ್ದಾ, ಗನ್ಧಾ... ರಸಾ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ - ಇಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಪ್ಪಿಯಾ। **ಅದ್ಧಾತಿ** ಏಕಂಸವಚನಂ ನಿಸ್ಸಂಸಯವಚನಂ ನಿಕ್ಕಙ್ಖವಚನಂ ಅದ್ವೇಜ್ಝವಚನಂ ಅದ್ವೇಳ್ಹಕವಚನಂ ನಿಯ್ಯಾನಿಕವಚನಂ ಅಪಣ್ಣಕವಚನಂ ಅವತ್ಥಾಪನವಚನಮೇತಂ - ಅದ್ಧಾತಿ। **ಅಥಪ್ಪಿಯಂ ವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಿಯಂ ವಾ, ಅದ್ಧಾ ಭವನ್ತೋ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯಾತಿ।** ಪಿಯಾಪ್ಪಿಯಂ ಸಾತಾಸಾತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಂ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಂ ಅಭಿಸಮ್ಭವನ್ತೋ ವಾ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಧಿಭವನ್ತೋ ವಾ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯಾತಿ - ಅಥಪ್ಪಿಯಂ ವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಿಯಂ ವಾ ಅದ್ಧಾ ಭವನ್ತೋ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಕೋಧಾತಿಮಾನಸ್ಸ ವಸಂ ನ ಗಚ್ಛೇ, ಮೂಲಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಪಲಿಖಞ್ಞ ತಿಟ್ಠೇ।
> ಅಥಪ್ಪಿಯಂ ವಾ ಪನ ಅಪ್ಪಿಯಂ ವಾ, ಅದ್ಧಾ ಭವನ್ತೋ ಅಭಿಸಮ್ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೨೦೪ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಪೀತಿ, ವಿಕ್ಖಮ್ಭಯೇ ತಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ।
ಅರತಿಂ ಸಹೇಥ ಸಯನಮ್ಹಿ ಪನ್ತೇ, ಚತುರೋ ಸಹೇಥ ಪರಿದೇವಧಮ್ಮೇ॥

ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಪೀತೀತಿ। **ಪಞ್ಞಾತಿ** ಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಪಜಾನನಾ ವಿಚಯೋ ಪವಿಚಯೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯೋ...ಪೇ॰... ಅಮೋಹೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। **ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾತಿ** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಞ್ಞಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ಚರತಿ ಪಞ್ಞಾಧಜೋ ಪಞ್ಞಾಕೇತು ಪಞ್ಞಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ ವಿಚಯಬಹುಲೋ ಪವಿಚಯಬಹುಲೋ ಪೇಕ್ಖಾಯನಬಹುಲೋ [ಓಕ್ಖಾಯನಬಹುಲೋ (ಬಹೂಸು)]

ಸಮ್ಪೇಕ್ಖಾಯನಬಹುಲೋ [ಸಮೋಕ್ಖಾಯನಬಹುಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಭೂತವಿಹಾರೀ ತಚ್ಚರಿತೋ ತಬ್ಬಹುಲೋ ತಗ್ಗರುಕೋ ತನ್ನಿನ್ನೋ ತಪ್ಪೋಣೋ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತದಧಿಪತೇಯ್ಯೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ।

ಅಥ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ "ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಠಿತೋ ವಾ "ಠಿತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ "ನಿಸಿನ್ನೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಯಾನೋ ವಾ "ಸಯಾನೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಯಥಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಣಿಹಿತೋ ಹೋತಿ ತಥಾ ತಥಾ ನಂ ಪಜಾನಾತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ।

ಅಥ ವಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹಿಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ।

ಕಲ್ಯಾಣಪೀತೀತಿ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿವಸೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ [ಪಾಮುಜ್ಜಂ (ಸ್ಯಾ॰)] - ಕಲ್ಯಾಣಪೀತೀತಿ। ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿ ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿ ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿ ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿ ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿವಸೇನ ಉಪಸಮಾನುಸ್ಸತಿವಸೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ - ಕಲ್ಯಾಣಪೀತೀತಿ - ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಪೀತಿ।

ವಿಕ್ಖಮ್ಭಯೇ ತಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನೀತಿ। ಪರಿಸ್ಸಯಾತಿ ದ್ವೇ ಪರಿಸ್ಸಯಾ - ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ... ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ತತ್ರಾಸಯಾತಿ - ಪರಿಸ್ಸಯಾ। **ವಿಕ್ಖಮ್ಭಯೇ ತಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನೀತಿ**। ತಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇಯ್ಯ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೇಯ್ಯ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ ಮದ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ವಿಕ್ಖಮ್ಭಯೇ ತಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ।

ಅರತಿಂ ಸಹೇಥ ಸಯನಮ್ಹಿ ಪನ್ತೇತಿ। ಅರತೀತಿ ಯಾ ಅರತಿ ಅರತಿತಾ ಅನಭಿರತಿ ಅನಭಿರಮಣಾ [ಅನಭಿರಮನಾ (ಬಹೂಸು) ವಿಭ॰ ೮೫೬] ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತಾ ಪರಿತಸ್ಸಿತಾ। **ಸಯನಮ್ಹಿ ಪನ್ತೇತಿ** ಪನ್ತೇಸು ವಾ ಸೇನಾಸನೇಸು ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇಸು ವಾ ಅಧಿಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅರತಿಂ ಸಹೇಯ್ಯ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೇಯ್ಯ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ ಮದ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ಅರತಿಂ ಸಹೇಥ ಸಯನಮ್ಹಿ ಪನ್ತೇ।

ಚತುರೋ ಸಹೇಥ ಪರಿದೇವಧಮ್ಮೇತಿ। ಚತ್ತಾರೋ ಪರಿದೇವನೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಹೇಯ್ಯ ಪರಿಸಹೇಯ್ಯ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೇಯ್ಯ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ ಮದ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ಚತುರೋ ಸಹೇಥ ಪರಿದೇವಧಮ್ಮೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಪಞ್ಞಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಪೀತಿ, ವಿಕ್ಖಮ್ಭಯೇ ತಾನಿ ಪರಿಸ್ಸಯಾನಿ।
> ಅರತಿಂ ಸಹೇಥ ಸಯನಮ್ಹಿ ಪನ್ತೇ, ಚತುರೋ ಸಹೇಥ ಪರಿದೇವಧಮ್ಮೇ"ತಿ॥

೨೦೫ಕಿಂಸೂ ಅಸಿಸ್ಸಂ ಕುವ ವಾ [ಕುಹಿಂ ವಾ (ಸೀ॰), ಕುವಂ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰), ಕುಥ ವಾ (ಕ॰)] **ಅಸಿಸ್ಸಂ, ದುಕ್ಖಂ ವತ ಸೇತ್ಥ ಕುವಜ್ಜ ಸೇಸ್ಸಂ।**
ಏತೇ ವಿತಕ್ಕೇ ಪರಿದೇವನೇಯ್ಯೇ, ವಿನಯೇಥ ಸೇಖೋ ಅನಿಕೇತಚಾರೀ [ಅನಿಕೇತಸಾರೀ (ಸ್ಯಾ॰)] ॥

ಕಿಂಸೂ ಅಸಿಸ್ಸಂ ಕುವ ವಾ ಅಸಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಕಿಂಸೂ ಅಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಕಿಂ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ ಓದನಂ ವಾ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ವಾ ಸತ್ತುಂ ವಾ ಮಚ್ಛಂ ವಾ ಮಂಸಂ ವಾತಿ - ಕಿಂಸೂ ಅಸಿಸ್ಸಂ। **ಕುವ ವಾ ಅಸಿಸ್ಸನ್ತಿ** ಕತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ವಾ ವೇಸ್ಸಕುಲೇ ವಾ ಸುದ್ದಕುಲೇ ವಾತಿ - ಕಿಂಸೂ ಅಸಿಸ್ಸಂ ಕುವ ವಾ ಅಸಿಸ್ಸಂ।

ದುಕ್ಖಂ ವತ ಸೇತ್ಥ ಕುವಜ್ಜ ಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಇಮಂ ರತ್ತಿಂ ದುಕ್ಖಂ ಸಯಿತ್ಥ ಫಲಕೇ ವಾ ತಟ್ಟಿಕಾಯ ವಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡೇ ವಾ ತಿಣಸನ್ಥರೇ ವಾ ಪಣ್ಣಸನ್ಥರೇ ವಾ ಪಲಾಲಸನ್ಥರೇ ವಾ। ಆಗಾಮಿರತ್ತಿಂ [ಆಗಮನರತ್ತಿಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕತ್ಥ ಸುಖಂ ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಮಞ್ಚೇ ವಾ ಪೀಠೇ ವಾ ಭಿಸಿಯಾ ವಾ ಬಿಮ್ಬೋಹನೇ ವಾ ವಿಹಾರೇ ವಾ ಅಡ್ಢಯೋಗೇ ವಾ ಪಾಸಾದೇ ವಾ ಹಮ್ಮಿಯೇ ವಾ ಗುಹಾಯ ವಾತಿ - ದುಕ್ಖಂ ವತ ಸೇತ್ಥ ಕುವಜ್ಜ ಸೇಸ್ಸಂ।

ಏತೇ ವಿತಕ್ಕೇ ಪರಿದೇವನೇಯ್ಯೇತಿ। **ಏತೇ ವಿತಕ್ಕೇತಿ** ದ್ವೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೇ ವಿತಕ್ಕೇ, ದ್ವೇ ಸೇನಾಸನಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೇ ವಿತಕ್ಕೇ। **ಪರಿದೇವನೇಯ್ಯೇತಿ** ಆದೇವನೇಯ್ಯೇ ಪರಿದೇವನೇಯ್ಯೇತಿ - ಏತೇ ವಿತಕ್ಕೇ ಪರಿದೇವನೇಯ್ಯೇ।

ವಿನಯೇಥ ಸೇಖೋ ಅನಿಕೇತಚಾರೀತಿ। **ಸೇಖೋತಿ** ಕಿಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ ಸೇಖೋ? ಸಿಕ್ಖತೀತಿ - ಸೇಖೋ। ಕಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖತಿ? ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಕತಮಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಜಾನನ್ತೋ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಸದ್ಧಾಯ ಅಧಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ, ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ, ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ, ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹನ್ತೋ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಜಹನ್ತೋ, ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವೇನ್ತೋ, ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತಿ ಆಚರತಿ ಸಮಾಚರತಿ ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ। ತಂಕಾರಣಾ ವುಚ್ಚತಿ - ಸೇಖೋ। ವಿನಯಾಯ ಪಟಿವಿನಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಜಾನನ್ತೋ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ವಿನಯೇಥ ಸೇಖೋ।

ಅನಿಕೇತಚಾರೀತಿ । ಕಥಂ ನಿಕೇತಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪಲಿಬೋಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಗಣಪಲಿಬೋಧೇನ... ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೇನ... ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೇನ... ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಲಿಬೋಧೇನ... ಸೇನಾಸನಪಲಿಬೋಧೇನ... ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಪಲಿಬೋಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ನಿಕೇತಚಾರೀ ಹೋತಿ। ಕಥಂ ಅನಿಕೇತಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ನ ಕುಲಪಲಿಬೋಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಗಣಪಲಿಬೋಧೇನ... ನ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೇನ... ನ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೇನ... ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಲಿಬೋಧೇನ... ನ ಸೇನಾಸನಪಲಿಬೋಧೇನ... ನ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಪಲಿಬೋಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಅನಿಕೇತಚಾರೀ ಹೋತಿ।

> "ಮಗಧಂ ಗತಾ ಕೋಸಲಂ ಗತಾ, ಏಕಚ್ಚಿಯಾ ಪನ ವಜ್ಜಿಭೂಮಿಯಾ।
> ಮಿಗಾ ವಿಯ ಅಸಙ್ಗಚಾರಿನೋ [ಮಾಗಧಾ ವಿಸಙ್ಗಚಾರಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰)], ಅನಿಕೇತಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೋ॥

> "ಸಾಧು ಚರಿತಕಂ ಸಾಧು ಸುಚರಿತಂ, ಸಾಧು ಸದಾ ಅನಿಕೇತವಿಹಾರೋ।
> ಅತ್ಥಪುಚ್ಛನಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕಮ್ಮಂ, ಏತಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಅಕಿಞ್ಚನಸ್ಸಾ"ತಿ॥

ವಿನಯೇಥ ಸೇಖೋ ಅನಿಕೇತಚಾರೀ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಕಿಂಸೂ ಅಸಿಸ್ಸಂ ಕುವ ವಾ ಅಸಿಸ್ಸಂ, ದುಕ್ಖಂ ವತ ಸೇತ್ಥ ಕುವಜ್ಜ ಸೇಸ್ಸಂ।

ಏತೇ ವಿತಕ್ಕೇ ಪರಿದೇವನೇಯ್ಯೇ, ವಿನಯೇಥ ಸೇಖೋ ಅನಿಕೇತಚಾರೀ"ತಿ॥

೨೧೯ಅನ್ನಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ವಸನಞ್ಚ ಕಾಲೇ, ಮತ್ತಂ ಸ ಜಞ್ಞಾ [ಮತ್ತಂ ಸೋ ಜಞ್ಞಾ (ಸ್ಯಾ॰)] **ಇಧ ತೋಸನತ್ಥಂ।**
ಸೋ ತೇಸು ಗುತ್ತೋ ಯತಚಾರಿ ಗಾಮೇ, ರುಸಿತೋಪಿ [ದೂಸಿತೋಪಿ (ಕ॰)] **ವಾಚಂ ಫರುಸಂ ನ ವಜ್ಜಾ॥**

ಅನ್ನಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ವಸನಞ್ಚ ಕಾಲೇತಿ। ಅನ್ನನ್ತಿ ಓದನೋ ಕುಮ್ಮಾಸೋ ಸತ್ತು ಮಚ್ಛೋ ಮಂಸಂ। **ವಸನನ್ತಿ** ಛ ಚೀವರಾನಿ - ಖೋಮಂ, ಕಪ್ಪಾಸಿಕಂ, ಕೋಸೇಯ್ಯಂ, ಕಮ್ಬಲಂ, ಸಾಣಂ, ಭಙ್ಗಂ। **ಅನ್ನಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ವಸನಞ್ಚ ಕಾಲೇತಿ।** ಚೀವರಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ನ ಕುಹನಾಯ, ನ ಲಪನಾಯ, ನ ನೇಮಿತ್ತಿಕತಾಯ, ನ ನಿಪ್ಪೇಸಿಕತಾಯ, ನ ಲಾಭೇನ ಲಾಭಂ ನಿಜಿಗೀಸನತಾಯ, ನ ದಾರುದಾನೇನ, ನ ವೇಳುದಾನೇನ, ನ ಪತ್ತದಾನೇನ, ನ ಪುಪ್ಫದಾನೇನ, ನ ಫಲದಾನೇನ, ನ ಸಿನಾನದಾನೇನ, ನ ಚುಣ್ಣದಾನೇನ, ನ ಮತ್ತಿಕಾದಾನೇನ, ನ ದನ್ತಕಟ್ಠದಾನೇನ, ನ ಮುಖೋದಕದಾನೇನ, ನ ಚಾತುಕಮ್ಯತಾಯ, ನ ಮುಗ್ಗಸೂಪ್ಯತಾಯ, ನ ಪಾರಿಭಟ್ಯತಾಯ, ನ ಪೀಠಮದ್ದಿಕತಾಯ, ನ ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ನಕ್ಖತ್ತವಿಜ್ಜಾಯ, ನ ದೂತಗಮನೇನ, ನ ಪಹಿಣಗಮನೇನ, ನ ಜಙ್ಘಪೇಸನಿಕೇನ, ನ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮೇನ, ನ ಪಿಣ್ಡಪಟಿಪಿಣ್ಡಕೇನ, ನ ದಾನಾನುಪ್ಪದಾನೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಲದ್ಧಾ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ವಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾತಿ - ಅನ್ನಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ವಸನಞ್ಚ ಕಾಲೇ।

ಮತ್ತಂ ಸ ಜಞ್ಞಾ ಇಧ ತೋಸನತ್ಥನ್ತಿ। ಮತ್ತಂ ಸ ಜಞ್ಞಾತಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಮತ್ತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಪಟಿಗ್ಗಹಣತೋ ವಾ ಪರಿಭೋಗತೋ ವಾ। ಕಥಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣತೋ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ? ಥೋಕೇಪಿ ದಿಯ್ಯಮಾನೇ ಕುಲಾನುದಯಾಯ [ಕುಲಾನುದ್ದಯಾಯ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಕುಲಾನುರಕ್ಖಾಯ ಕುಲಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಬಹುಕೇಪಿ ದಿಯ್ಯಮಾನೇ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕಂ ಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏವಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣತೋ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ। ಕಥಂ ಪರಿಭೋಗತೋ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ?

ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚೀವರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ ಯಾವದೇವ ಸೀತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಾವದೇವ ಹಿರಿಕೋಪೀನಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ।

ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಸೇವತಿ ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚ।

ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸೇವತಿ ಯಾವದೇವ ಸೀತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಾವದೇವ ಉತುಪರಿಸ್ಸಯವಿನೋದನಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮತ್ಥಂ।

ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ ಯಾವದೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಬ್ಯಾಧಿಕಾನಂ [ವೇಯ್ಯಾಬಾಧಿಕಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ವೇದನಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಪರಮತಾಯ।

ಏವಂ ಪರಿಭೋಗತೋ ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ। **ಮತ್ತಂ ಸ ಜಞ್ಞಾತಿ।** ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಮತ್ತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಆಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾತಿ - ಮತ್ತಂ ಸ ಜಞ್ಞಾ।

ಇಧ ತೋಸನತ್ಥನ್ತಿ। ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ನ ಚ ಚೀವರಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ, ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ

ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋ।

ಪುನ ಚಪರಂ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ನ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ, ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋ।

ಪುನ ಚಪರಂ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ನ ಚ ಸೇನಾಸನಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ , ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಸೇನಾಸನಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಾ ಚ ಸೇನಾಸನಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ, ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋ।

ಪುನ ಚಪರಂ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಇತರೀತರಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ನ ಚ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಾ ಚ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ, ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಇತರೀತರಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋತಿ - ಮತ್ತಂ ಸ ಜಞ್ಞಾ ಇಧ ತೋಸನತ್ಥಂ।

ಸೋ ತೇಸು ಗುತ್ತೋ ಯತಚಾರಿ ಗಾಮೇತಿ। **ಸೋ ತೇಸು ಗುತ್ತೋ**ತಿ ಚೀವರೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಸೇನಾಸನೇ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಗುತ್ತೋ ಗೋಪಿತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಸಂವುತೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಸೋ ತೇಸು ಗುತ್ತೋ। ಅಥ ವಾ ಆಯತನೇಸು ಗುತ್ತೋ ಗೋಪಿತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಸಂವುತೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಸೋ ತೇಸು ಗುತ್ತೋ।

ಯತಚಾರಿ ಗಾಮೇತಿ ಗಾಮೇ ಯತೋ ಯತ್ತೋ ಪಟಿಯತ್ತೋ ಗುತ್ತೋ ಗೋಪಿತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಸಂವುತೋತಿ - ಸೋ ತೇಸು ಗುತ್ತೋ ಯತಚಾರಿ ಗಾಮೇ।

ರುಸಿತೋಪಿ ವಾಚಂ ಫರುಸಂ ನ ವಜ್ಜಾತಿ। ದೂಸಿತೋ ಖುಂಸಿತೋ ವಮ್ಭಿತೋ ಘಟ್ಟಿತೋ ಗರಹಿತೋ ಉಪವದಿತೋ ಫರುಸೇನ ಕಕ್ಖಳೇನ ನಪ್ಪಟಿವಜ್ಜಾ ನಪ್ಪಟಿಭಣೇಯ್ಯ, ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯ, ರೋಸನ್ತಂ ನಪ್ಪಟಿರೋಸೇಯ್ಯ, ಭಣ್ಡನ್ತಂ ನ ಪಟಿಭಣ್ಡೇಯ್ಯ, ನ ಕಲಹಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ಭಣ್ಡನಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ವಿಗ್ಗಹಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ವಿವಾದಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನ ಮೇಧಗಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಕಲಹಂ ಭಣ್ಡನಂ ವಿಗ್ಗಹಂ ವಿವಾದಂ ಮೇಧಗಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಕಲಹಭಣ್ಡನವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಮೇಧಗಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾತಿ - ರುಸಿತೋಪಿ ವಾಚಂ ಫರುಸಂ ನ ವಜ್ಜಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

“ಅನ್ನಞ್ಚ ಲದ್ಧಾ ವಸನಞ್ಚ ಕಾಲೇ, ಮತ್ತಂ ಸ ಜಞ್ಞಾ ಇಧ ತೋಸನತ್ಥಂ।
ಸೋ ತೇಸು ಗುತ್ತೋ ಯತಚಾರಿ ಗಾಮೇ, ರುಸಿತೋಪಿ ವಾಚಂ ಫರುಸಂ ನ ವಜ್ಜಾ”ತಿ॥

೨೦೮ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ನ ಚ ಪಾದಲೋಲೋ, ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ ಬಹುಜಾಗರಸ್ಸ।
ಉಪೇಕ್ಖಮಾರಬ್ಭ ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ, ತಕ್ಕಾಸಯಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚುಪಚ್ಛಿನ್ದೇ [ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಿಯೂಪಚ್ಛಿನ್ದೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ॥

ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ನ ಚ ಪಾದಲೋಲೋತಿ। ಕಥಂ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ, ಚಕ್ಖುಲೋಲಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, “ಅದಿಟ್ಠಂ ದಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ದಿಟ್ಠಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಆರಾಮೇನ ಆರಾಮಂ ಉಯ್ಯಾನೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಗಾಮೇನ ಗಾಮಂ ನಿಗಮೇನ ನಿಗಮಂ ನಗರೇನ ನಗರಂ ರಟ್ಠೇನ ರಟ್ಠಂ ಜನಪದೇನ ಜನಪದಂ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವಟ್ಠಿತಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಚ ಹೋತಿ ರೂಪದಸ್ಸನಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಸಂವುತೋ ಗಚ್ಛತಿ ಹತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅಸ್ಸಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ರಥಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಇತ್ಥಿಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಪುರಿಸೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಕುಮಾರಕೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಕುಮಾರಿಕಾಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಘರಮುಖಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ಅಧೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, ದಿಸಾವಿದಿಸಂ ವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ [ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ (ಬಹೂಸು)] ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ನಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ನ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ।

ಯಥಾ ವಾ ಪನೇಕೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇ ಏವರೂಪಂ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ನಚ್ಚಂ ಗೀತಂ ವಾದಿತಂ ಪೇಕ್ಖಂ ಅಕ್ಖಾನಂ ಪಾಣಿಸ್ಸರಂ ವೇತಾಳಂ ಕುಮ್ಭಥೂಣಂ ಸೋಭನಕಂ ಚಣ್ಡಾಲಂ ವಂಸಂ ಧೋವನಂ ಹತ್ಥಿಯುದ್ಧಂ ಅಸ್ಸಯುದ್ಧಂ ಮಹಿಂಸಯುದ್ಧಂ ಉಸಭಯುದ್ಧಂ ಅಜಯುದ್ಧಂ ಮೇಣ್ಡಯುದ್ಧಂ ಕುಕ್ಕುಟಯುದ್ಧಂ ವಟ್ಟಕಯುದ್ಧಂ ದಣ್ಡಯುದ್ಧಂ ಮುಟ್ಠಿಯುದ್ಧಂ ನಿಬ್ಬುದ್ಧಂ ಉಯ್ಯೋಧಿಕಂ ಬಲಗ್ಗಂ ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ಅನೀಕದಸ್ಸನಂ ಇತಿ ವಾ। ಏವಮ್ಪಿ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ।

ಕಥಂ ನ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಚಕ್ಖುಲೋಲೋ ನ ಚಕ್ಖುಲೋಲಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ “ಅದಿಟ್ಠಂ ದಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ನ ಆರಾಮೇನ ಆರಾಮಂ ನ ಉಯ್ಯಾನೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ನ ಗಾಮೇನ ಗಾಮಂ ನ ನಿಗಮೇನ ನಿಗಮಂ ನ ನಗರೇನ ನಗರಂ ನ ರಟ್ಠೇನ ರಟ್ಠಂ ನ ಜನಪದೇನ ಜನಪದಂ ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವಟ್ಠಿತಚಾರಿಕಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ ಚ ಹೋತಿ ರೂಪದಸ್ಸನಾಯ । ಏವಮ್ಪಿ ನ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಂವುತೋ ಗಚ್ಛತಿ ನ ಹತ್ಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ…ಪೇ॰… ನ ದಿಸಾವಿದಿಸಂ ವಿಪೇಕ್ಖಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತಿ।

ಯಥಾ ವಾ ಪನೇಕೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಅನೀಕದಸ್ಸನಂ ಇತಿ ವಾ। ಏವರೂಪಾ ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ನ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹೋತೀತಿ - ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು।

ನ ಚ ಪಾದಲೋಲೋತಿ। ಕಥಂ ಪಾದಲೋಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಾದಲೋಲೋ ಪಾದಲೋಲಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಆರಾಮೇನ ಆರಾಮಂ...ಪೇ॰... ದೀಘಚಾರಿಕಂ ಅನವಟ್ಠಿತಚಾರಿಕಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ ರೂಪದಸ್ಸನಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಾದಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತೋಪಿ ಸಙ್ಘಾರಾಮೇ ಪಾದಲೋಲೋ ಪಾದಲೋಲಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಅತ್ಥಹೇತು ನ ಕಾರಣಹೇತು ಉದ್ಧತೋ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ಪರಿವೇಣತೋ ಪರಿವೇಣಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವಿಹಾರತೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಭವಾಭವಕಥಂ ಕಥೇತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಪಾದಲೋಲೋ ಹೋತಿ।

ನ ಚ ಪಾದಲೋಲೋತಿ। ಪಾದಲೋಲಿಯಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ, ಪಾದಲೋಲಿಯಾ ಆರತೋ ಅಸ್ಸ ವಿರತೋ ಪಟಿವಿರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದಿಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮೋ ಅಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನರತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಂ ಝಾಯೀ ಝಾನರತೋ ಏಕತ್ತಮನುಯುತ್ತೋ ಸದತ್ಥಗರುಕೋತಿ - ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ನ ಚ ಪಾದಲೋಲೋ।

ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ ಬಹುಜಾಗರಸ್ಸಾತಿ। **ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ - ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಯುತ್ತೋ ಪಯುತ್ತೋ ಆಯುತ್ತೋ ಸಮಾಯುತ್ತೋ, ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ... ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ... ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಯುತ್ತೋ ಪಯುತ್ತೋ ಆಯುತ್ತೋ ಸಮಾಯುತ್ತೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ। ಅಥ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ [ಬಹುಲಿಂ ಕರೋತಿ (ಕ॰)], ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಾ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತೀತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ।

ಬಹುಜಾಗರಸ್ಸಾತಿ ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತೀತಿ - ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ ಬಹುಜಾಗರಸ್ಸ।

ಉಪೇಕ್ಖಮಾರಬ್ಭ ಸಮಾಹಿತತ್ತೋತಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಾ**ತಿ ಯಾ ಚತುತ್ಥೇ ಝಾನೇ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಉಪೇಕ್ಖನಾ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾ ಚಿತ್ತಸಮತಾ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧತಾ ಮಜ್ಝತ್ತತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। **ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ**ತಿ ಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಠಿತಿ ಸಣ್ಠಿತಿ ಅವಟ್ಠಿತಿ ಅವಿಸಾಹಾರೋ ಅವಿಕ್ಖೇಪೋ ಅವಿಸಾಹಟಮಾನಸತಾ ಸಮಥೋ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಮಾರಬ್ಭ ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ**ತಿ। ಚತುತ್ಥೇ ಝಾನೇ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಆರಬ್ಭ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅವಿಸಾಹಟಮಾನಸೋತಿ - ಉಪೇಕ್ಖಮಾರಬ್ಭ ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ।

ತಕ್ಕಾಸಯಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚುಪಚ್ಛಿನ್ದೇತಿ। **ತಕ್ಕಾ**ತಿ ನವ ವಿತಕ್ಕಾ - ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ, ಞಾತಿವಿತಕ್ಕೋ, ಜನಪದವಿತಕ್ಕೋ, ಅಮರವಿತಕ್ಕೋ, ಪರಾನುದಯತಾಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೋ,

ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೋ, ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕೋ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ನವ ವಿತಕ್ಕಾ। ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾನಂ ಕಾಮಸಞ್ಞಾಸಯೋ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಾನಂ ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾಸಯೋ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾಸಯೋ। ಅಥ ವಾ ತಕ್ಕಾನಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಾಸಯೋ, ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ಆಸಯೋ, ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಆಸಯೋ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ ಆಸಯೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಆಸಯೋ।

ಕುಕ್ಕುಚ್ಚನ್ತಿ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಹತ್ಥಪಾದಕುಕ್ಕುಚ್ಚಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ, ಅವಜ್ಜೇ ವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾ, ವಜ್ಜೇ ಅವಜ್ಜಸಞ್ಞಿತಾ। ಯಂ ಏವರೂಪಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿತತ್ತಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ।

ಅಪಿ ಚ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ - ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ। ಕಥಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ? "ಕತಂ ಮೇ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಅಕತಂ ಮೇ ಕಾಯಸುಚರಿತ"ನ್ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ। "ಕತಂ ಮೇ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ... ಕತಂ ಮೇ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ... ಕತೋ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ, ಅಕತಾ ಮೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ। "ಕತಂ ಮೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ... ಕತೋ ಮೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ... ಕತೋ ಮೇ ಮುಸಾವಾದೋ... ಕತಾ ಮೇ ಪಿಸುಣವಾಚಾ... ಕತಾ ಮೇ ಫರುಸವಾಚಾ... ಕತೋ ಮೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ... ಕತಾ ಮೇ ಅಭಿಜ್ಝಾ... ಕತೋ ಮೇ ಬ್ಯಾಪಾದೋ... ಕತಾ ಮೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ, ಅಕತಾ ಮೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ। ಏವಂ ಕತತ್ತಾ ಚ ಅಕತತ್ತಾ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ।

ಅಥ ವಾ "ಸೀಲೇಸುಮ್ಹಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ; "ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹಿ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ"ತಿ... "ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುಮ್ಹೀ"ತಿ... "ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋಮ್ಹೀ"ತಿ... "ನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋಮ್ಹೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾನಿ ಮೇ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ... "ಅಭಾವಿತೋ ಮೇ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ... "ದುಕ್ಖಂ ಮೇ ಅಪರಿಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ... "ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ ಮೇ ಅಪ್ಪಹೀನೋ"ತಿ... "ಮಗ್ಗೋ ಮೇ ಅಭಾವಿತೋ"ತಿ... "ನಿರೋಧೋ ಮೇ ಅಸಚ್ಛಿಕತೋ"ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚೇತಸೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ। **ತಕ್ಕಾಸಯಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚುಪಚ್ಛಿನ್ದೇ**ತಿ। ತಕ್ಕಞ್ಚ ತಕ್ಕಾಸಯಞ್ಚ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಉಚ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ - ತಕ್ಕಾಸಯಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚುಪಚ್ಛಿನ್ದೇ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ನ ಚ ಪಾದಲೋಲೋ, ಝಾನಾನುಯುತ್ತೋ ಬಹುಜಾಗರಸ್ಸ।
ಉಪೇಕ್ಖಮಾರಬ್ಭ ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ, ತಕ್ಕಾಸಯಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚುಪಚ್ಛಿನ್ದೇ"ತಿ॥

೧೦೮ಚುದಿತೋ ವಚೀಭಿ ಸತಿಮಾಭಿನನ್ದೇ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಖಿಲಂ ಪಭಿನ್ದೇ।
ವಾಚಂ ಪಮುಞ್ಚೇ ಕುಸಲಂ ನಾತಿವೇಲಂ, ಜನವಾದಧಮ್ಮಾಯ ನ ಚೇತಯೇಯ್ಯ॥

ಚುದಿತೋ ವಚೇಭಿ ಸತಿಮಾಭಿನನ್ದೇತಿ। **ಚುದಿತೋತಿ** ಉಪಜ್ಝಾಯಾ ವಾ ಆಚರಿಯಾ ವಾ ಸಮಾನುಪಜ್ಝಾಯಕಾ ವಾ ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ ವಾ ಸಮ್ಭತ್ತಾ ವಾ ಸಹಾಯಾ ವಾ ಚೋದೇನ್ತಿ - "ಇದಂ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಅಯುತ್ತಂ, ಇದಂ ತೇ ಅಪ್ಪತ್ತಂ, ಇದಂ ತೇ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ, ಇದಂ ತೇ ಅಸೀಲಟ್ಠ"ನ್ತಿ। ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಚೋದನಂ ನನ್ದೇಯ್ಯ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯ ಮೋದೇಯ್ಯ ಅನುಮೋದೇಯ್ಯ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ ಪತ್ಥಯೇಯ್ಯ ಪಿಹಯೇಯ್ಯ ಅಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯ। ಯಥಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದಹರೋ ಯುವಾ ಮಣ್ಡನಜಾತಿಕೋ ಸೀಸಂನ್ಹಾತೋ ಉಪ್ಪಲಮಾಲಂ ವಾ ವಸ್ಸಿಕಮಾಲಂ ವಾ ಅಧಿಮುತ್ತಕಮಾಲಂ ವಾ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉತ್ತಮಙ್ಗೇ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ನನ್ದೇಯ್ಯ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯ ಮೋದೇಯ್ಯ ಅನುಮೋದೇಯ್ಯ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ ಪತ್ಥಯೇಯ್ಯ ಪಿಹಯೇಯ್ಯ ಅಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಚೋದನಂ ನನ್ದೇಯ್ಯ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯ ಮೋದೇಯ್ಯ ಅನುಮೋದೇಯ್ಯ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ ಪತ್ಥಯೇಯ್ಯ ಪಿಹಯೇಯ್ಯ ಅಭಿಜಪ್ಪೇಯ್ಯ।

> "ನಿಧೀನಂವ [ನಿಧಿನಂವ (ಕ॰) ಧ॰ ಪ॰ ೭೬] ಪವತ್ತಾರಂ, ಯಂ ಪಸ್ಸೇ ವಜ್ಜದಸ್ಸಿನಂ।
> ನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾದಿಂ ಮೇಧಾವಿಂ, ತಾದಿಸಂ ಪಣ್ಡಿತಂ ಭಜೇ॥

> "ತಾದಿಸಂ ಭಜಮಾನಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಯೋ।
> ಓವದೇಯ್ಯಾನುಸಾಸೇಯ್ಯ, ಅಸಬ್ಭಾ ಚ ನಿವಾರಯೇ।
> ಸತಞ್ಹಿ ಸೋ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಅಸತಂ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಿಯೋ"ತಿ॥

ಚುದಿತೋ ವಚೇಭಿ ಸತಿಮಾಭಿನನ್ದೇ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಖಿಲಂ ಪಭಿನ್ದೇತಿ। **ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀತಿ** ಏಕಕಮ್ಮಂ ಏಕುದ್ದೇಸೋ ಸಮಸಿಕ್ಖತಾ। **ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಖಿಲಂ ಪಭಿನ್ದೇತಿ।** ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆಹತಚಿತ್ತತಂ ಖಿಲಜಾತತಂ ಪಭಿನ್ದೇಯ್ಯ , ಪಞ್ಚಪಿ ಚೇತೋಖಿಲೇ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ತಯೋಪಿ ಚೇತೋಖಿಲೇ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ, ರಾಗಖಿಲಂ ದೋಸಖಿಲಂ ಮೋಹಖಿಲಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ ಪಭಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಮ್ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಖಿಲಂ ಪಭಿನ್ದೇ।

ವಾಚಂ ಪಮುಞ್ಚೇ ಕುಸಲಂ ನಾತಿವೇಲನ್ತಿ। ಞಾಣಸಮುಟ್ಠಿತಂ ವಾಚಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ, ಅತ್ಥೂಪಸಂಹಿತಂ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ವಾಚಂ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ ಪಮುಞ್ಚೇಯ್ಯಾತಿ - ವಾಚಂ ಪಮುಞ್ಚೇ ಕುಸಲಂ। **ನಾತಿವೇಲನ್ತಿ।** **ವೇಲಾತಿ** ದ್ವೇ ವೇಲಾ - ಕಾಲವೇಲಾ ಚ ಸೀಲವೇಲಾ ಚ। ಕತಮಾ ಕಾಲವೇಲಾ? ಕಾಲಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ವೇಲಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಕಾಲವೇಲಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಕಾಲಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ವೇಲಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಕಾಲವೇಲಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತಂ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ।

> "ಯೋ ವೇ [ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕಾಲೇ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಅತಿವೇಲಞ್ಚ ಭಾಸತಿ।
> ಏವಂ ಸೋ ನಿಹತೋ ಸೇತಿ, ಕೋಕಿಲಾಯೇವ [ಕೋಕಿಲಿಯಾವ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅತ್ರಜೋ"ತಿ॥

ಅಯಂ ಕಾಲವೇಲಾ। ಕತಮಾ ಸೀಲವೇಲಾ? ರತ್ತೋ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ದುಟ್ಠೋ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹೋ ವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಮುಸಾವಾದಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಪಿಸುಣವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಫರುಸವಾಚಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ ನ ಕಥೇಯ್ಯ ನ ಭಣೇಯ್ಯ ನ ದೀಪಯೇಯ್ಯ ನ ವೋಹರೇಯ್ಯ। ಅಯಂ ಸೀಲವೇಲಾತಿ - ವಾಚಂ ಪಮುಞ್ಚೇ ಕುಸಲಂ ನಾತಿವೇಲಂ।

ಜನವಾದಧಮ್ಮಾಯ ನ ಚೇತಯೇಯ್ಯಾತಿ। **ಜನಾತಿ** ಖತ್ತಿಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಗಹಟ್ಠಾ ಚ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ದೇವಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ। ಜನಸ್ಸ ವಾದಾಯ ಉಪವಾದಾಯ ನಿನ್ದಾಯ ಗರಹಾಯ ಅಕಿತ್ತಿಯಾ ಅವಣ್ಣಹಾರಿಕಾಯ

ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ಆಚಾರವಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ನ ಚೇತಯೇಯ್ಯ ಚೇತನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ ಚಿತ್ತಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ ಮನಸಿಕಾರಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯಾತಿ - ಜನವಾದಧಮ್ಮಾಯ ನ ಚೇತಯೇಯ್ಯ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಚುದಿತೋ ವಚೀಭಿ ಸತಿಮಾಭಿನನ್ದೇ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಖಿಲಂ ಪಭಿನ್ದೇ।
ವಾಚಂ ಪಮುಞ್ಚೇ ಕುಸಲಂ ನಾತಿವೇಲಂ, ಜನವಾದಧಮ್ಮಾಯ ನ ಚೇತಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ॥

೨೦೯ಅಥಾಪರಂ ಪಞ್ಚ ರಜಾನಿ ಲೋಕೇ, ಯೇಸಂ ಸತೀಮಾ ವಿನಯಾಯ ಸಿಕ್ಖೇ।
ರೂಪೇಸು ಸದ್ದೇಸು ಅಥೋ ರಸೇಸು, ಗನ್ಧೇಸು ಫಸ್ಸೇಸು ಸಹೇಥ ರಾಗಂ॥

ಅಥಾಪರಂ ಪಞ್ಚ ರಜಾನಿ ಲೋಕೇತಿ। **ಅಥಾ**ತಿ ಪದಸನ್ಧಿ ಪದಸಂಸಗ್ಗೋ ಪದಪಾರಿಪೂರೀ ಅಕ್ಖರಸಮವಾಯೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾ ಪದಾನುಪುಬ್ಬತಾಪೇತಂ - ಅಥಾತಿ। **ಪಞ್ಚ ರಜಾನೀ**ತಿ ರೂಪರಜೋ, ಸದ್ದರಜೋ, ಗನ್ಧರಜೋ, ರಸರಜೋ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬರಜೋ।

"ರಾಗೋ ರಜೋ ನ ಚ ಪನ ರೇಣು ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ ರಜೋತಿ।
ಏತಂ ರಜಂ ವಿಪ್ಪಜಹಿತ್ವಾ [ಪಟಿವಿನೋದಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ಪಣ್ಡಿತಾ, ವಿಹರನ್ತಿ ತೇ ವಿಗತರಜಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

"ದೋಸೋ ರಜೋ ನ ಚ ಪನ ರೇಣು ವುಚ್ಚತಿ...ಪೇ॰...।
ವಿಹರನ್ತಿ ತೇ ವಿಗತರಜಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

"ಮೋಹೋ ರಜೋ ನ ಚ ಪನ ರೇಣು ವುಚ್ಚತಿ...ಪೇ॰...।
ವಿಹರನ್ತಿ ತೇ ವಿಗತರಜಸ್ಸ ಸಾಸನೇ"॥

ಲೋಕೇತಿ ಅಪಾಯಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ದೇವಲೋಕೇ ಖನ್ಧಲೋಕೇ ಧಾತುಲೋಕೇ ಆಯತನಲೋಕೇತಿ - ಅಥಾಪರಂ ಪಞ್ಚ ರಜಾನಿ ಲೋಕೇ।

ಯೇಸಂ ಸತೀಮಾ ವಿನಯಾಯ ಸಿಕ್ಖೇತಿ। **ಯೇಸ**ನ್ತಿ ರೂಪರಾಗಸ್ಸ ಸದ್ದರಾಗಸ್ಸ ಗನ್ಧರಾಗಸ್ಸ ರಸರಾಗಸ್ಸ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬರಾಗಸ್ಸ। **ಸತೀಮಾ**ತಿ ಯಾ ಸತಿ ಅನುಸ್ಸತಿ ಪಟಿಸ್ಸತಿ ಸತಿ ಸರಣತಾ ಧಾರಣತಾ ಅಪಿಲಾಪನತಾ ಅಸಮ್ಮುಸ್ಸನತಾ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸತಿಬಲಂ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಏಕಾಯನಮಗ್ಗೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸತಿ। ಇಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತಿಮಾ । **ಸಿಕ್ಖೇ**ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ - ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। ಕತಮಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ। **ಯೇಸಂ ಸತೀಮಾ ವಿನಯಾಯ ಸಿಕ್ಖೇ**ತಿ। ಸತಿಮಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯೇಸಂ ರೂಪರಾಗಸ್ಸ ಸದ್ದರಾಗಸ್ಸ ಗನ್ಧರಾಗಸ್ಸ ರಸರಾಗಸ್ಸ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬರಾಗಸ್ಸ ವಿನಯಾಯ ಪಟಿವಿನಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ವೂಪಸಮಾಯ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಜಾನನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ ಆಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾಚರೇಯ್ಯ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಯ್ಯಾತಿ - ಯೇಸಂ ಸತೀಮಾ ವಿನಯಾಯ ಸಿಕ್ಖೇ।

ರೂಪೇಸು ಸದ್ದೇಸು ಅಥೋ ರಸೇಸು, ಗನ್ಧೇಸು ಫಸ್ಸೇಸು ಸಹೇಥ ರಾಗನ್ತಿ। ರೂಪೇಸು ಸದ್ದೇಸು ಗನ್ಧೇಸು ರಸೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು ರಾಗಂ ಸಹೇಯ್ಯ ಪರಿಸಹೇಯ್ಯ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರೇಯ್ಯ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ ಮದ್ದೇಯ್ಯಾತಿ - ರೂಪೇಸು ಸದ್ದೇಸು ಅಥೋ ರಸೇಸು ಗನ್ಧೇಸು ಫಸ್ಸೇಸು ಸಹೇಥ ರಾಗಂ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಅಥಾಪರಂ ಪಞ್ಚ ರಜಾನಿ ಲೋಕೇ, ಯೇಸಂ ಸತೀಮಾ ವಿನಯಾಯ ಸಿಕ್ಖೇ।
ರೂಪೇಸು ಸದ್ದೇಸು ಅಥೋ ರಸೇಸು, ಗನ್ಧೇಸು ಫಸ್ಸೇಸು ಸಹೇಥ ರಾಗ"ನ್ತಿ॥

೨೧೧ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಮಾ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ।
ಕಾಲೇ ಸೋ ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ, ಏಕೋದಿಭೂತೋ ವಿಹನೇ ತಮಂ ಸೋ॥ [ಇತಿ ಭಗವಾ]

ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದನ್ತಿ। **ಏತೇಸೂ**ತಿ ರೂಪೇಸು ಸದ್ದೇಸು ಗನ್ಧೇಸು ರಸೇಸು ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು। **ಛನ್ದೋ**ತಿ ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮೋಘೋ ಕಾಮಯೋಗೋ ಕಾಮುಪಾದಾನಂ…ಪೇ॰… ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ। **ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದನ್ತಿ**। ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದಂ ವಿನೇಯ್ಯ ಪಟಿವಿನೇಯ್ಯ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯಾತಿ - ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ।

ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಮಾ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋತಿ। **ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಕಲ್ಯಾಣಕೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖು, ಸೇಖೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖು। **ಸತಿಮಾ**ತಿ ಯಾ ಸತಿ ಅನುಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಏಕಾಯನಮಗ್ಗೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸತಿ। ಇಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಉಪೇತೋ ಸಮುಪೇತೋ…ಪೇ॰… ಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸತಿಮಾ।

ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಮಾ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋತಿ। ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ನೀವರಣೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಯಾ ಚ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸುಖದುಕ್ಖೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ; ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾಯ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ… ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ… ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ; ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಾ ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ , ಅನಾಗಾಮಿಸ್ಸ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಸಞ್ಞೋಜನಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞೋಜನಾ ಅನುಸಹಗತಾ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ಅರಹತೋ ರೂಪರಾಗಾ ಅರೂಪರಾಗಾ ಮಾನಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಮಾನಾನುಸಯಾ ಭವರಾಗಾನುಸಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಾ ತದೇಕಟ್ಠೇಹಿ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ - ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಮಾ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ।

ಕಾಲೇನ ಸೋ ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋತಿ। **ಕಾಲೇನಾ**ತಿ ಉದ್ಧತೇ ಚಿತ್ತೇ ಸಮಥಸ್ಸ [ಸಮಾಧಿಸ್ಸ (ಸೀ॰)] ಕಾಲೋ, ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಾಲೋ।

“ಕಾಲೇ ಪಗ್ಗಣ್ಹತಿ ಚಿತ್ತಂ, ನಿಗ್ಗಣ್ಹತಿ ಪುನಾಪರೇ [ಅಥಾಪರೇ (ಸ್ಯಾ॰)]।
ಸಮ್ಪಹಂಸತಿ ಕಾಲೇನ, ಕಾಲೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹೇ॥

“ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ ಕಾಲೇನ, ಸೋ ಯೋಗೀ ಕಾಲಕೋವಿದೋ।
ಕಿಮ್ಹಿ ಕಾಲಮ್ಹಿ ಪಗ್ಗಾಹೋ, ಕಿಮ್ಹಿ ಕಾಲೇ ವಿನಿಗ್ಗಹೋ॥

“ಕಿಮ್ಹಿ ಪಹಂಸನಾಕಾಲೋ, ಸಮಥಕಾಲೋ ಚ ಕೀದಿಸೋ।
ಉಪೇಕ್ಖಾಕಾಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಕಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ ಯೋಗಿನೋ॥

“ಲೀನೇ ಚಿತ್ತಮ್ಹಿ ಪಗ್ಗಾಹೋ, ಉದ್ಧತಸ್ಮಿಂ ವಿನಿಗ್ಗಹೋ।
ನಿರಸ್ಸಾದಗತಂ ಚಿತ್ತಂ, ಸಮ್ಪಹಂಸೇಯ್ಯ ತಾವದೇ॥

“ಸಮ್ಪಹಟ್ಠಂ ಯದಾ ಚಿತ್ತಂ, ಅಲೀನಂ ಭವತಿನುದ್ಧತಂ।
ಸಮಥಸ್ಸ ಚ ಸೋ [ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಸೋ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಕಾಲೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಮಯೇ ಮನೋ॥

“ಏತೇನ ಮೇವುಪಾಯೇನ, ಯದಾ ಹೋತಿ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಮಞ್ಞಾಯ, ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖೇಯ್ಯ ತಾವದೇ॥

“ಏವಂ ಕಾಲವಿದೂ ಧೀರೋ, ಕಾಲಞ್ಞೂ ಕಾಲಕೋವಿದೋ।
ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ನಿಮಿತ್ತಮುಪಲಕ್ಖಯೇ”ತಿ॥

ಕಾಲೇನ ಸೋ ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋತಿ। “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ, “ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ”ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ, “ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ”ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ…ಪೇ॰… “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ - ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ।

ಏಕೋದಿಭೂತೋ ವಿಹನೇ ತಮಂ ಸೋ, ಇತಿ ಭಗವಾತಿ। ಏಕೋದೀತಿ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ ಅವಿಸಾಹಟಮಾನಸೋ ಸಮಥೋ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀತಿ - ಏಕೋದಿಭೂತೋ। **ವಿಹನೇ ತಮಂ ಸೋ**ತಿ ರಾಗತಮಂ ದೋಸತಮಂ ಮೋಹತಮಂ ದಿಟ್ಠಿತಮಂ ಮಾನತಮಂ ಕಿಲೇಸತಮಂ ದುಚ್ಚರಿತತಮಂ ಅನ್ಧಕರಣಂ ಅಚಕ್ಖುಕರಣಂ ಅಞ್ಞಾಣಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕಂ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕಂ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಹನೇಯ್ಯ ವಿಹನೇಯ್ಯ ಪಜಹೇಯ್ಯ ವಿನೋದೇಯ್ಯ ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇಯ್ಯ।

ಭಗವಾತಿ ಗಾರವಾಧಿವಚನಂ। ಅಪಿ ಚ ಭಗ್ಗರಾಗೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದೋಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮೋಹೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಮಾನೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗದಿಟ್ಠೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಣ್ಡಕೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಗ್ಗಕಿಲೇಸೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಿಭಜಿ ಪವಿಭಜಿ ಧಮ್ಮರತನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭವಾನಂ ಅನ್ತಕರೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಭಾವಿತಸೀಲೋ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಭಾವಿತಪಞ್ಞೋತಿ ಭಗವಾ, ಭಜಿ ವಾ ಭಗವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಾನಿ ವಿಜನವಾತಾನಿ ಮನುಸ್ಸರಾಹಸ್ಸೇಯ್ಯಕಾನಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪಾನೀತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸ ವಿಮುತ್ತಿರಸಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲಸ್ಸ ಅಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ

ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಭಿಭಾಯತನಾನಂ ನವನ್ನಂ ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನನ್ತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ಸಞ್ಞಾಭಾವನಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಕಸಿಣಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಸುಭಸಮಾಪತ್ತಿಯಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸಾತಿ ಭಗವಾ, ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ದಸನ್ನಂ ತಥಾಗತಬಲಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ಛನ್ನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಛನ್ನಂ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ಭಗವಾ , ಭಗವಾತಿ ನೇತಂ ನಾಮಂ ಮಾತರಾ ಕತಂ ನ ಪಿತರಾ ಕತಂ ನ ಭಾತರಾ ಕತಂ ನ ಭಗಿನಿಯಾ ಕತಂ ನ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇಹಿ ಕತಂ ನ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೇಹಿ ಕತಂ ನ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಕತಂ ನ ದೇವತಾಹಿ ಕತಂ; ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞಾಣಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾ ಸಚ್ಛಿಕಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಯದಿದಂ ಭಗವಾತಿ - ಏಕೋದಿಭೂತೋ ವಿಹನೇ ತಮಂ ಸೋ ಇತಿ ಭಗವಾ।

ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಏತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ವಿನೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಮಾ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ।
ಕಾಲೇನ ಸೋ ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾನೋ, ಏಕೋದಿಭೂತೋ ವಿಹನೇ ತಮಂ ಸೋ"॥ [ಇತಿ ಭಗವಾತಿ]

ಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸೋ ಸೋಳಸಮೋ।

ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಮ್ಹಿ ಸೋಳಸ ಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸಾ ಸಮತ್ತಾ।

ಮಹಾನಿದ್ದೇಸಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।